This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

AH 4026 Q

Harvard Depository
Brittle Book

889
M111
9-10
1854-55

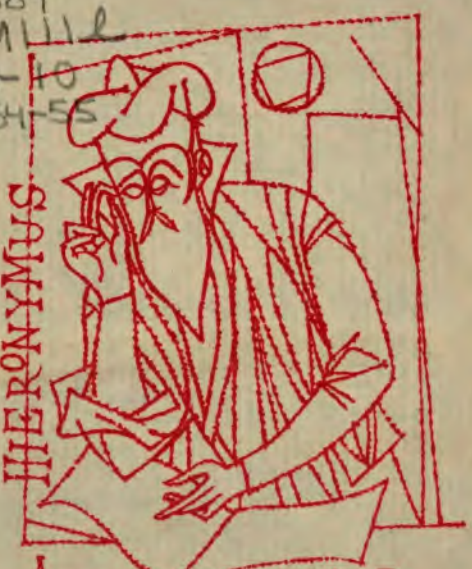

ANDOVER-HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

II D 23

MAANDELIJKSCHE

LEERREDENEN,

OVER

VERSCHILLENDE ONDERWERPEN

DOOR

ONDERSCHEIDENE PREDIKANTEN.

NEGENDE TWAALFTAL.

NIJKERK,
I. J. MALGA.
1854.

Digitized by Google

Digitized by Google

889
M111e
9-10
1854-1855
ANDOVER - HARVARD
THEOLOGICAL LIBRARY
CAMBRIDGE, MASS.

INHOUD.

—

I.

B. L. MULLER. 2 Cor. IV : 3. *Hoogst rampzalig is de toestand der ongeloovigen, die, hoewel zij onder de uitwendige roeping van het Evangelie leven, echter in hunnen verloren natuurstaat blijven liggen.*

II.

J. C. EIJKMAN. Ps. XXXII : 9. *Belofte van goddelijk onderwijs en opzigt.*

III.

C. C. CALLENBACH. Ps. CXXII : 9. *Om des huizes des Heeren onzes Gods wil zal ik het goede voor u zoeken.*

IX.

H. W. WITTEVEEN. 1 Kron. IV : 10b. *Begeerten die God laat komen.*

X.

W. KRAIJENBELT. Rom. VIII : 24. *Het groote voorregt der kinderen Gods.*

Digitized by Google

VI.

A. G. VAN DIJKHUIZEN. Rom. IX : 30—33. *De regtvaardigheid, die uit het geloof is, verkregen door Heidenen. doch verworpen door Israël; en de oorzaak daarvan.*

VII.

C. D. Louis BÄHLER. Jes. XXI : 11, 12. *De last van Duma.*

VIII.

E. W. H. MOLEMANS. Joan. VI : 68. *De keuze van Simon Petrus, de meest gewenschte bij den aanvang des jaars.*

IX.

J. BINNEWEG. Deut. XXXIV : 1—8. *Mozes dood op Nebo.*

X.

J. J. KNAP. 2 Cor. IV : 5. *Wat moeten wij, latere dienaars des Evangeliums, der gemeente prediken?*

XI.

C. C. CALLENBACH. Ps. LXXXIV : 12b. *Het voorregt van die in opregtheid wandelen.*

XII.

C. J. C. VENEMA. 1 Tim. III : 16a. *De verborgenheid der godzaligheid, of God geopenbaard in het vleesch.*

Digitized by Google

HOOGST RAMPZALIG IS DE TOESTAND DER ONGELOOVIGEN, DIE, HOEWEL ZIJ ONDER DE UITWENDIGE ROEPING VAN HET EVANGELIE LEVEN, ECHTER IN HUNNEN VERLOREN NATUURSTAAT BLIJVEN LIGGEN.

—

VOORZ. PS. XCV : 1 , 4.

—

VOORAFSPRAAK.

Hoe menigmaal hebben de ware vrienden des Heeren *hierover* groote stof tot klagen, dat op de verkondiging van het zoo dierbare Evangelie geene of altans zoo weinige vruchten gezien worden. — De Apostel herinnert ons, dat *God zal oordeelen* naar dat *Evangelie zijns Zoons*, en hoe zullen zij het dan ontvlieden, die niet éénmaal, maar bij herhaling, en *niet* door éénen, maar door vele Evangelie-verkondigers geroepen zijn, en desniettegenstaande in hun zorgeloos en ongeloovig leven bleven voortgaan, en even daardoor op *eene zoo groote zaligheid geen acht wilden geven.* —

Ja, wanneer wij het Woord van God raadplegen, dan vinden wij dat zij, die uit alle geslachten, talen, volken en natiën op Gods wijden aardbodem in en door den Heere JEZUS zullen zalig worden, als zij bijeenverzameld zullen zijn, wel eene *groote, ontelbare schare* zullen uitmaken; doch in vergelijking van diegenen, welke door *eigene* schuld onherstelbaar zullen verloren gaan, zal die, anders op zich zelve wel groote en ontelbare schare, nog *klein* wezen; want *wijd* is de poort en *breed* is de weg, die tot het *verderf* leidt, en *velen* zijn er, welke op dien breeden weg wandelen en door die wijde poort ingaan; maar de poort is *eng* en

Digitized by Google

de weg is *naauw*, die tot het leven leidt, en *weinigen* zijn er, die denzelven vinden. — Van hier was het, dat de Profeten onder het O. T., van hier dat de Zaligmaker en zijne Apostelen onder het N. V. zoo weinige vrucht op hunne prediking zagen.

Wat *toen* was, is *nu* nog en zal welzoo *blijven* ten einde toe, zoodat ook wij wel met eenen JESAIA moeten zeggen: *Heere! wie heeft onze prediking geloofd? en aan wien is de arm des Heeren geopenbaard?* — Hoe weinigen zijn er, die door het geloof de zaligende kracht van het Woord der prediking waarlijk aan hunne harten ondervinden! — Ach, Gel! hoe menigmaal zijn de meesten onder U al te vergeefs geroepen! hoe veel vruchteloozen arbeid heeft God aan velen onder U al laten te koste leggen! — welke zielbedroevende klagten moeten wij telkens ten aanzien van velen voor onzen grooten Zender afleggen! — hoe menigmaal vinden wij ons gedrongen om al weenende te zeggen; »Heere! Gij hebt ons gezonden, om te noodigen, en wij hebben het ook in en door uwe genadekracht gedaan; wij hebben geroepen en niet ingehouden, wij hebben genoodigd, gebeden, gesmeekt in uwen naam, maar het grootste aantal heeft tot hiertoe onze redenen verworpen, en al uwen liefderaad niet gewild, zij zijn ten grooten deele aan EZECHIËLS toehoorders gelijk, *zij hooren onze woorden wel, maar zij doen ze niet.*" —

Dan ik wensch in zulke zielbedroevende herinneringen niet verder in te dringen. Maar terwijl God mij de gelegenheid geeft, om U nogmaals te noodigen, en Hij u door zijn genadig bestel in dit zijn bedehuis gebragt heeft, om zijn Woord nog te hooren, zoo wil ik veel liever den tijd, die nog overig is, besteden, om op nieuw liefdegeweld op uwe harten te doen, of het den Heere behagen mogt, mijne woorden ingang in uwe gemoederen te doen vinden. —

Het is mijn voornemen, om, onder opzien tot den zegen van boven, over *den hoogst rampzaligen toestand der ongeloovigen, die, hoewel zij onder de uitwendige roeping van het Evangelie leven, echter in hunnen verloren natuurstaat blijven liggen*, in dit uur tot u te spreken.

Mogt het den Heere behagen, om de overdenking van dit onderwerp aan onze harten zaligmakend vruchtbaar te maken, door de krachtdadige onoverwinbare invloeden

Digitized by Google

des H. Geestes! — Bidden wij Hem daartoe om zijnen, ons zoo onmisbaren, hoewel door ons allen geheel verbeurden zegen. En och, dat wij dit eens op het eerbiedigst en ootmoedigst, in geloofsvertrouwen op het Zoenoffer van den Heere JEZUS CHRISTUS, leerden doen! —

—

TEKST: 2 Cor. IV : 3.

»DOCH INDIEN OOK ONS EVANGELIE BEDEKT IS, ZOO IS HET BEDEKT IN DEGENEN, DIE VERLOREN GAAN."

—

De Apostel PAULUS stond bij de Korinthiërs oorspronkelijk in groote achting. In eigen persoon was hij, door Gods genade, de stichter, de eerste grondlegger dier gemeente. Door de kracht en beminnelijkheid van zijne Evangelieprediking, door den onmisbaren zegen Gods op zijnen arbeid genoten, en door de teekenen en wonderen, met welke de Heer zijn werk bekrachtigde, was hij haar dierbaar geworden. — Meer dan een jaar vertoefde hij in haar midden, en mogt de vestiging en uitbreiding dezer gemeente met blijdschap zien. —

Intusschen waren er na zijn vertrek vijanden ingeslopen, die zijnen persoon, benevens zijne bedoelingen en Evangelie-arbeid in verdenking bragten, en die, als voorstanders van MOZES schaduwachtige wet, het Evangelie des kruises en der genade zochten krachteloos te maken. Het was hierom pligtmatig dat de Apostel tegen zulke, niets dan eigen voordeel zoekende inkruipers, de gemeente, in gevaar van door hen op een dwaalspoor te worden geleid, met de hem geschonkene kracht van zeggen waarschuwde. Het was dan pligtmatig, dat hij zijne eigene reeds gekrenkte eer als Apostel handhaafde, ook om de gemeente des te zekerder te bewaren bij het zuiver Evangelie, gelijk het aldaar was gepredikt en gevestigd door Hem. —

Zijne tegenstanders moeten zich onder anderen beroepen hebben op het gedrag van den Apostel ten aanzien van de Mozaïsche, schaduwachtige godsdienst, welke PAU-

Digitized by Google

LUS altijd voorstelde, als door CHRISTUS vervuld en vervangen, en dat om die reden de heerlijkheid der oude bedeeling, als zijnde slechts schets en schaduw, in vergelijking met het Evangelie der vervulling, ver moest achterstaan. Dit blijkt uit het gansche redebeleid, waartoe onze tekst meer onmiddellijk behoort.

PAULUS beantwoordt dan hier eene tegenwerping, welke zijne bestrijders maken konden tegen zijne geroemde klaarheid van het Evangelie, in deszelfs prediking boven de bediening van MOZES, (Hoofdst. 3 : 13, en 4 : 1, 2.) en welke daarin bestond, *dat ook het Evangelie wel onder een deksel lag, alzoo zeer velen het niet verstonden, noch geloofden.* — Daarop nu antwoordt de Apostel met wel toe te stemmen, *dat zijn Evangelie ook bedekt was*, maar met tevens te ontkennen, dat de schuld daarvan lag in de duisterheid van het Evangelie, daar integendeel *het Evangelie van CHRISTUS heerlijkheid, heldere stralen ter verlichting uitschoot;* (vs. 2, 5, 6.) Hij leert, dat de schuld ten deele *in die menschen zelven lag, als die*, volgens Gods vrijmagtig verborgen raad en welbehagen, *verloren gingen*, en moedwillig *ongeloovig waren*, ten deele *in den satan*, (vs. 4) dien PAULUS hier met gepasten nadruk *den god dezer eeuw of wereld* noemt.

De voornaamste reden dier benaming komt Ef. 2 : 2 voor, *omdat hij krachtig werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid.* Dat is ook hier te zien, alzoo hij *de zinnen*, het verstand *der ongeloovigen* verblindt, door wereldliefde, door vele vooroordeelen en vleeschelijke tegenredenen, op eene wijze, welke wij niet ten volle verstaan; maar met dat boosaardig oogmerk en ook allertreurigst gevolg, dat de *verlichting*, de luister *van het Evangelie der heerlijkheid van CHRISTUS, die het beeld Gods is, hen niet bestraalt*, en dus volstrekt niet tot geloovige en verstandige Christenen maakt. De duivel *ligt als een deksel op hunne harten*, waardoor het Evangelielicht op hen niet werken kan. —

De Apostel dan, in het laatste vers van het voorgaande kapittel gezegd hebbende: »*wij aanschouwen met ongedekte aangezigten de heerlijkheid des Heeren*," voorkomt hier eene tegenwerping; indien gij het Evangelie met zooveel klaarheid en opregtheid verkondigt, hoe komt het dan, dat zoo weinigen door uw Evangelie verlicht wor-

Digitized by Google

den, en het voor zoovelen verborgen is? Hij antwoordt daarop, dat de schuld *niet* is in de getrouwe verkondigers, maar in zoodanige menschen zelve, welker oogen de satan verblind heeft. »*Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in diegenen, die verloren gaan.*" Alsof hij zeide: wij verkondigen het Evangelie met alle klaarheid, en dat de menschen het niet verstaan en gelooven, is *geen* bewijs voor de duisterheid van het Evangelie, maar van de ongeloovigheid dergenen, die het hooren. Het Evangelie is niet verborgen voor de menschen uit gebrek aan klaarheid, maar alleen ter oorzaak van hunne eigene moedwillige blindheid. —

Daar zijn er, die eeuwig verloren *zullen* gaan, en voor *dezen* is het Evangelie bedekt, en deze zijn de zoodanigen, die aan hunne eigene natuurlijke blindheid en verkeerden zin overgelaten worden, en staan onder den invloed en de magt van den vorst der duisternis. — De Apostel leert duidelijk door te zeggen, dat, zoo het Evangelie verborgen ware voor iemand, aan wien het verkondigd was, het alleen voor *hem* verborgen was; — dat het Evangelie *niet* verborgen was voor hen door gebrek aan klaarheid van de zijde van hen, die het verkondigd hadden, maar alleen ter oorzaak van *die* blindheid, welke de satan had gewrocht in degenen, die het hoorden. — De tekstwoorden behelzen dus in zich, PAULUS antwoord op eene zekere tegenwerping, die gedaan kon worden, namelijk, hoe het kon zijn, dat *hij zich door openbaring der waarheid aangenaam maakte aan de consciëntiën der menschen*, dewijl er zoo vele ongeloovigen onbekeerd blijven? zijn antwoord is: zoo het Evaangelie bedekt is, zoo is het een bewijs, dat het lieden zijn, die verloren gaan; geen wonder dan dat zij ongehoorzaam zijn. — Het is, alsof PAULUS wilde zeggen: »legt toch *dit* kwaad, dat er op veler harten een deksel ligt, gelijk als op de ongehoorzame Joden, zoodat zij ongeloovig blijven, *niet* op het Evangelie, noch op mijne bediening, even alsof bij een van beiden de schuld ware, want het deksel *blijft* op hen, en zij zijn onder een voor hen bedekt Evangelie, omdat zij niet zalig zullen worden, maar in hunnen verloren natuur-staat blijven liggen, zoodat de schuld bij hen zelven te zoeken is." —

I. Wij willen *in de eerste plaats* deze betuiging van

Digitized by Google

den Apostel in den tekst vervat, in nog nadere overweging nemen, om

II. *Daarna* dezelve toepasselijk aan te wenden.

Gave God, dat het dienen mogt om ons voor den Heer en zijne dierbare gemeenschap met liefde te doen ingenomen worden!

's Heeren Geest bestrale ons daartoe met zijn onmisbaar licht, en bekrachtige zijn eigen Woord met zijne goddelijke invloeden, opdat het Evangelie der genade voor ons allen te zamen *in* en *door* den Heere JEZUS nog eene reuk des levens ten leven moge worden. AMEN.

I.

Het woord *Evangelie* beteekent eene blijde boodschap, en wel met het volste regt, want het behelst eene aankondiging van het verbond der genade, het is die verblijdendste aller boodschappen, dat JEZUS CHRISTUS in de wereld is willen komen om geheel arme zondaren zalig te maken; — het Evangelie is eene genadeleer en aankondiging Gods aan een iegelijk zondaar, die het hoort, dat door God aan elk, die zich bekeert en gelooft in den Heere JEZUS, geheel om niet gegeven wordt vergeving der zonden, vrede met God, heiligmaking, alle genade, ja de eeuwige zaligheid, alleen om de volwigtige, algenoegzame zoenverdiensten van den Middelaar JEZUS CHRISTUS. — Het woord *Evangelie* wordt in onzen tekst genomen voor die leer van het genade-verbond, zooals het van PAULUS gepredikt werd, hetwelk uitgedrukt wordt met *ons* Evangelie, *ons* Evangelie, dat Evangelie, dat PAULUS van den Heere ontvangen en geleerd had, om te prediken, dat hij ook voordroeg, en aan zijne medezondaren predikte; met een woord, *ons* Evangelie; — *onze* prediking van die leer der genade Gods, dat Hij aan elken geloovigen geeft de gansche zaligheid in en door CHRISTUS, gelijk de Apostel vs. 1 en 2 voor onzen tekst betuigt: »*daarom dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid, die ons geschied is, zoo vertragen wij niet; maar wij hebben verworpen de bedekselen der schande, niet wandelende in arglistigheid, noch het Woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid ons zelven aangenaam makende bij alle con-*

Digitized by Google

scientiën der menschen, in de tegenwoordigheid Gods." — Maar hoewel nu PAULUS nog zoo krachtig en geheel onvervalscht dat Evangelie voordroeg, het was echter aan allen niet bekend; velen zelfs, die het hoorden, kenden het niet, het was voor hunne ooren verborgen, niet alleen voor de Joden, maar ook voor de Heidenen, want velen namen het niet geloovig aan, omhelsden het niet als het Woord van God. — *Niet* alsof het Evangelie in zich zelf duister is, ô neen! het is een licht, schijnende in eene duistere plaats, maar het is van wege de blindheid en hardigheid van 's menschen hart.

Noodig is het, te overwegen *wanneer* het Evangelie, ook voor degenen, die het hooren, bedekt is. Het schijnt niet onwaarschijnlijk te zijn, dat PAULUS hier zinspeelt op de bedekking van MOZES aangezigt, gelijk hij daarvan gehandeld had Hoofdst. 3 : 14 en 15; immers de zelfde woorden worden hier gevonden en even alsof PAULUS zeide: zulk een deksel ligt er op ons Evangelie, gelijk er eertijds lag op MOZES aangezigt. —

Eene zaak wordt gezegd bedekt te zijn, waar men niets van ziet. Zoo is het Evangelie *bedekt* voor diegenen, die gansch geene kennis van hetzelve hebben, zoodat zij geene bevatting er van maken. Wet en Evangelie is bij hen een en het zelfde. —

Eene zaak wordt ook gezegd verborgen of *bedekt* te zijn, schoon men weet, dat zij er is, wanneer men hare voortreffelijke hoedanigheden niet verstaat, dewijl alsdan de natuur der zaak nog niet openbaar is aan ons. — Dien nu is het Evangelie bedekt, die het niet verstaan in zijne volmaaktheid en zaligmakende eigenschappen, zoo zeide de Heere JEZUS: (Matth. 11: 25, 26) »*Ik danke U Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor den wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard, ja, Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor U.*" Daar de wijzen en verstandigen het ook wel hoorden en eenigzins konden bevatten, was echter de heerlijkheid der zaken, die alleen door openbaring van God den H. Geest aan het hart is, hun niet te zien gegeven.

Wij willen ons eens die heerlijke dingen herinneren, die voor hen verborgen en bedekt zijn.

1. Zij zien *niet* die billijkheid, die er in het Evange-

Digitized by Google

lie is, namelijk dat het regt is, dat God door eenen Middelaar voldoening krijgt, eer Hij den geheel schuldigen en verloren zondaar zaligt. — Hoe betamelijk is het, dat Gods goedheid dus betoond wordt, na voorgaande belofte, dat Hij zich bewijst enkel *genade* te zijn, zoodat geen werk van 's menschen zijde te pas komt; dat den onmagtigen alles om niet gegeven wordt, en dat *alleen* de genoegdoening, geregtigheid en heiligheid van CHRISTUS, aangenomen door het geloof, des zondaars geregtigheid voor God is. — De Heere JEZUS geeft zelf dit kenteeken op, zeggende: (Joh. 7 : 17.) »*Zoo iemand wil deszelfs wille doen, die zal van deze leer bekennen, of ze uit God is, dan of ik van mij zelven spreek;*" derhalve die uit God niet was, zoude dat niet kunnen zien.

2. Zij merken den vollen rijkdom van het Evangelie niet op. Het Evangelie is zoo onbedenkelijk vol, dat die het verstaat, geene uitzondering kan maken, waarom hij zijne zaligheid zoude uitstellen; want dewijl het eene aanbieding van het genade-verbond is, — zoo zijn al de beloften van dat Verbond uit het Evangelie. Al wat een' ellendigen ontbreekt en hij noodig heeft, is hier, — die zonden heeft en den hemel mist, kan regtvaardigmaking bekomen; dien de besmetting der zonden kwelt, kan hier heiligmaking ontvangen, want JEZUS CHRISTUS is hun van den Vader geworden en geschonken *tot wijsheid*, alle duisternis van onwetendheid verdrijvende, *tot regtvaardigheid*, de schuld en straf der zonden wegnemende, *tot heiligmaking*, hen vernieuwende naar Gods beeld, en heiligende tot allerlei goede werken, en *tot verlossing* van de overblijfselen der zonde, en ook van het geweld des doods en des grafs, (1 Cor. 5 : 30.) De dwaze kan wijs worden, de gebondene vrijgemaakt. Die arm is, krijgt goud; die naakt is, kleederen; die kreupel is, wordt genezen en gedragen; die traag is, wordt getrokken; die onrein is, wordt gezuiverd; de hongerige krijgt brood; de dorstige drank, ja veel meer dan men bedenken kan, want al wat dat Evangelie aanbiedt, is een onnaspeurlijke, onbevattelijke rijkdom van CHRISTUS. En alle ellendigheden zijn in geenerlei wijze redenen, om weg te blijven, maar integendeel drangredenen om te komen, ja, hoe meer ellende, hoe vrijer men naderen mag; — »*Komt herwaarts tot Mij*," is daarom de zoo

Digitized by Google

vriendelijke lokstem des Heeren JEZUS, »*allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven.*" (Matth. 11 : 28.) En het wordt alles daarenboven *geheel om niet* geschonken; die wat anders brengt dan eene gansch ledige ziel, ontbloot van alle deugden, en een ondragelijke last van zonden, zal ook gansch ledig wederom weggezonden en afgewezen worden. — Diegenen, die als geheel naakten, blinden, jammerlijken en ellendigen leeren komen, voor de zoodanigen is het Evangelie *niet meer* bedekt, dezulken ontvangen eenen vollen rijkdom *van*, *bij*, *in* en *door* den Heere JEZUS; — Maar voor diegenen is het Evangelie bedekt, die op eigen geregtigheid steunen, die door doen en laten Gode wenschen te behagen, en zelven wat meenen te kunnen toebrengen. —

Voor hunne oogen is verborgen en bedekt, *die gewilligheid* van God en CHRISTUS in het Evangelie, den naar het eeuwig verderf voortrennenden zondaar als achterna loopende en hem biddende, hij mogt nog 's Heeren vriend worden, zich in en door CHRISTUS met God laten verzoenen, en zoo verrijkt worden met de algenoegzame schatten zijner zoenverdiensten. Ja telken reize, als het Woord gehoord wordt, hetwelk het Evangelie voordraagt, dan wordt deze aanbieding van vrije genade gedaan aan elk, die het hoort. Dit nu zien zij niet, dat het de Heere zoo ernstig meent, om den mensch tot zaligheid te brengen.

4. Het Evangelie is nog bedekt voor hen, die glans noch heerlijkheid in hetzelve zien. — Er is een bijzondere luister en heerlijkheid in de verkondiging des Evangeliums; want hier is eene openbaring van Gods volmaaktheden, van zijne souvereiniteit, wijsheid, goedheid, waarheid, geregtigheid, genade, langmoedigheid. Een Drieëenig God ziet men hier zoo klaar in het werk der genade, dat al, wat ooit in de schepping gezien is, nog maar eene geringe zaak is bij dit werk, dat God in het Evangelie openbaart. Dat dit nu voor dezulken onbekend is, blijkt uit het volgende vers van onzen tekst, alwaar de Apostel zegt: »*in dewelken de God dezer eeuw de zinnen verblind heeft, namelijk, der ongeloovigen, opdat hun niet bestrale de verlichting des Evangelies, der heerlijkheid van CHRISTUS, die het beeld Gods is.* *)

*) CHRISTUS wordt hier *het beeld Gods* genoemd, niet alleen ten aan-

Digitized by Google

5. Zoodanig een bemerkt niet de *noodzakelijkheid* van het Evangelie, hoe noodig het is, dat de mensch het kenne, en deel er aan ontvange. En nogtans dit te kennen en het te bezitten, is de eenige weg der zaligheid. — Het Evangelie is hun een ergernis en dwaasheid. Ieder, die nog onbedacht naar zijne eigene wijsheid en zijn' eigen zin voortleeft, vrage het zich zelven, en zijn geweten zal hem beschamen en bestraffen! — In meer dan eene gelijkenis heeft de Zaligmaker zelf dat ongelukkig verblind bestaan, deze onze onvatbaarheid en onverschilligheid voor onze hoogste belangen zeer treffend afgeteekend.

Als, bij aankondiging van de blijde boodschap onzer verlossing, de een zich door zijnen akker, een ander door zijn ploeg-vee, een derde door zijne aardsche betrekkingen en vrienden laat terughouden, zich zelven verontschuldigt en zeggen durft: *ik kan niet komen,* is het dan niet zijne eigene schuld, dat hij verloren gaat? —

6. Het Evangelie is en blijft bedekt, tot zoo lang het geloofd, en zóó aangenomen wordt, dat men tracht deel te verkrijgen aan al, wat het Evangelie aanbiedt; want het niet aannemen is een bewijs, dat men het nog niet regt kent. —

Dat velen CHRISTUS prediking hebben verstaan, blijkt uit hunne gedane betuiging, waarom de Heer hen ook niet vrij kende van de zonde tegen den H. Geest; doch het ontbrak aan het geloovig toestemmen en aannemen van het Evangelie. —

Als het kostelijke zaad des Woords in een stug en toegesloten hart valt, gelijk op een vastgetrapten weg, waar de vogels het opeten, als de indruk van Gods Woord en vermaningen wordt verdoofd, en uitgewischt door de zorgvuldigheden en ijdele vermaken dezer wereld, gelijk het opgroeijende zaad door de distels wordt verstikt, is dit dan het zaad, of is het veel meer den akker te wijten? Daarom riep de Heer over het hardnekkig Jerusalem uit: *hoe menigmaal heb Ik uwe kinde-*

---

zien van zijne Goddelijke natuur, maar ook ten aanzien dat Hij is God geopenbaard in het vleesch, door welken Gods heerlijkheid, regtvaardigheid, genade, wijsheid en magt ons in het Evangelie, als in eenen spiegel, wordt uitgedrukt. — Zie Col. 1 : 15 en Hebr. 1 : 3.

Digitized by Google

ren willen bijeen vergaderen, en bij Mij rust en veiligheid geven, *gelijk eene hen hare kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild;* (Matth. 23: 37.)

Het oog van ons verstand is geheel verduisterd, ja blind geworden door de zonde, die al de vermogens van onze natuur in wanorde gebragt en onbekwaam gemaakt heeft, tot zoo ver, dat de Apostel er van getuigt: »*de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; zij zijn hem dwaasheid, hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden, dat is beoordeeld worden,*" (1 Cor. 2 : 14). — Met de waarachtige en zuivere liefde tot God, heeft men ook de liefde tot *die* waarheden, welke op de eeredienst van God hare betrekking hebben, verloren, men is vervreemd van het leven Gods, en daarom in den grond afkeerig van hetzelve en integendeel vervallen onder het verblindend en verleidend vermogen der zinnelijke begeerlijkheden; en deze geestelijke blindheid is niet slechts eene bloote zwakheid onzer natuur, een ongeluk, meer medelijdens — dan straf — meer beklagens — dan berispenswaardig; ô neen! zij is te gelijk en vooral eene moedwillige boosheid, hatelijk in de oogen van regtschapen wezens, den afkeer en den toorn Gods waardig, terwijl de ongeloovige tevens zich vrijwillig afwendt van het licht, en de waarheid, die hem wordt voorgesteld, niet aanneemt, maar onverschillig laat liggen of smadelijk verwerpt. Van daar nu is het, dat het Evangelie blootelijk voor te stellen, schoon duidelijk verklaard en overtuigend aangedrongen, *niet* genoeg is, om den zondaar met de daad tot zaligheid te doen gelooven, zoo min als het genoeg zou zijn voor eenen blinden, dat men hem de zigtbare voorwerpen naakt en nabij voorstelde; want in de daad, hoeveel ongelijkheid er in sommige opzigten zij in deze, gelijk in alle gelijkenissen, daarin nogtans komen zij beide overeen dat een natuurlijk mensch, als zoodanig het Evangelie in zijnen innerlijken aard en wezenlijke dierbaarheid en voortreffelijkheid alzoo min begrijpen en geloovig inzien kan, als een ligchamelijk blinde de zon, haar schijnsel en de daardoor verlichte voorwerpen zien kan. Wanneer dan zulk een blinde onder het voorstellen der zigtbare voorwerpen begon te zien, de voorwerpen begon te bemerken en te kennen, wie zou niet be-

Digitized by Google

kennen dat dit eene afzonderlijke en zeer uitnemende gave was, eene uitwerking van hooger vermogen, onderscheiden van het voorhouden der zigtbare voorwerpen? even alzoo moeten wij erkennen, dat wanneer wij zondaars met de daad gelooven in CHRISTUS JEZUS, wanneer wij met een levendig geloof Hem en zijne verdiensten in het regte licht en met betrekking tot ons zelven erkennen, inzien en omhelzen, dat dit vermogen, die beweging en werking des harten, geenszins eene bloote werking onzer verblinde en bedorvene natuur, is, op de klare voordragt van CHRISTUS in het Evangelie, maar wel waarlijk eene tweede en onderscheidene weldaad, eene krachtdadige werking van Gods genade in onze zielen, waardoor Hij de verduisterde oogen des verstands bekwaam maakt, om de verlichtende stralen des Evangelies te bemerken, en het hart opent om dezelve te ontvangen, met dadelijke achtgeving op hetgeen in het Evangelie tot ons gesproken wordt. Op dezelfde wijze hooren wij PAULUS in den tekst spreken: »*Indien ons Evangelie bedekt is,* in deszelfs goddelijkheid, aangenaamheid, hoog en onmisbaar belang onbekend blijft aan het hart der menschen, »*zoo is het bedekt in en bij degenen, die verloren gaan;*" *verloren gaan*, dat is hier, te gaan op ongehoorzame en ongeloovige paden, die op de hel uitloopen, om hiernamaals eeuwig verdoemd te zijn, eindeloos verloren te hebben, al wat hen hier kan gelukzalig maken. God zal met vlammend vuur wrake doen over degenen, die Hem niet kennen, en over degenen, die het Evangelie onzes Heeren JEZUS CHRISTUS niet gehoorzaam zijn, (2 Thess. 1 : 8.) »*Die in den Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven, maar die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, de toorn Gods blijft op hem*, (Joh. 3 : 36.)

Zoo houdt dan de Satan door de vleeschelijke begeerlijkheid, de grootschheid des levens, die in deze wereld als een God gedient wordt, de zinnen verblindt en houdt het oog der ziele toegesloten, *namelijk der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting des Evangelies.*

Mogt dan niemand onzer langer gehoor geven aan zijn aardschgezind en arglistig hart. want hij zal zich zelven bedriegen en gewisselijk schade lijden aan zijne ziel! Mogten wij liever leeren luisteren naar het waarschuwend woord van CHRISTUS, die tot de Joden zeide, »*Gij*

Digitized by Google

wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben!
Wij willen, *ten tweede*, het overwogene toepasselijk trachten aan te wenden.

II.

Indien onder ons, aan wie het Evangelie zoo klaar en overvloedig verkondigd wordt, de genadeleer nog bedekt is, niet verstaan noch geloovig omhelsd wordt, dan mag men wel met angst denken op *een schrikkelijk oordeel van verblinding en verharding*, tot welks uitvoering de God dezer eeuw arglistig werkt in de ongeloovigen. En wie, die onzen kerkstaat wat aandachtig beschouwt, gevoelt niet, dat zijn ingewand ontroerd, dat zijne oogen springaders van tranen worden, over de zoo algemeene verblinding en verharding der menschen, waardoor de glans van het heerlijk Evangelie tot hunne zielen niet doordringt? — Ach dat het klein aantal van ware liefhebbers van Gods heil en van Nederlands kerk, terwijl zij zien, dat de heerlijkheid is geweken, den Heere mogte aangrijpen en heilig dwingen, *blijf bij ons, keer tot ons weder, want het is bij den avond.*

Gel! onderzoeken en beproeven wij ons zelven nu toch eens in alle getrouwheid, welke vrucht het Evangelie op ons hart en gedragingen gehad heeft, vragen wij het in alle opregtheid ons zelven af, of *ons* het Evangelie *bedekt* of *onbedekt* is. Vraag nu U zelven, wat is voor U het Evangelie? hoe is het? is het uw dierbaarste, onmisbaarste en eenigste schat? Moeten wij niet veeleer met den Heere JEZUS roepen: *het is nog voor uwe oogen verborgen?* — Van vele natuurlijke zaken hebt gij kennis, maar van dit eene noodige, daar U het meest aan gelegen moest zijn, zijt gij onwetend. — Ziet gij wel *billijkheid* in het Evangelie, zoodat gij er niets meer tegen kunt inbrengen? — kent gij wel die *volheid* van het Evangelie? — die zoo goddeloos, als hij daar gaat en staat, niet durft zich naar den Heere op zijn Evangelie begeven, die gelooft nog niet, dat de genade des Evangelies een onnaspeurlijke rijkdom in JEZUS CHRISTUS is, —

Kent en gelooft gij wel die *gewilligheid* Gods in het Evangelie, om U zalig te maken? ik meen, *neen*, waar-

Digitized by Google

om ziet gij dan al die middelen, die de Heere U nog aanbiedt, niet aan als eene aanbieding van vrije genade aan U gedaan? — Is aan U de *heerlijkheid* van het Evangelie bekend? daar gij niet zooveel schoonheid in de genade van Vader, Zoon en H. Geest ziet, als uitnemendheid in rijkdom, genoegen, gemak, eer, ja meer zoetigheid in het bedrijf van eene zonde, dan in alle de zaligheden, die God schenkt; — wie is dan wel zoo blind als gij? —

Welke *noodzakelijkheid* ziet gij in het Evangelie, daar gij het zonder dit wel stellen kunt tot uw laatste stervens-uur, en de gunst en gemeenschap Gods niet wilt; totdat gij op uw doodbed nederligt? — Zoudt gij wel zeggen: die mensch zoekt rijkdom, gezondheid en diergelijke, die geene middelen meer wilde gebruiken, als een die het niet zoekt? — Men merkt bijna niemand die tracht, om het Evangelie gehoor te geven, door hetzelve den Heere JEZUS CHRISTUS in den geloove te leeren aannemen, en genadig deel te mogen ontvangen aan zijne onmisbare zoenverdiensten. —

Hoe onnoembaar groot is het getal diergenen, voor wie het Evangelie bedekt zijnde, het als eene lastige zaak van zich afstooten! — Op die plaatsen, waar het Evangelie verhandeld wordt, is men niet gaarne, de tijd valt dáár zoolang, de liefhebbers des Evangelies, die er van spreken, die het zoeken te beleven, zijn hun tot vijanden, men schuwt dat volk, ja als God den mensch overtuigt, doet hij wat hij kan, om dien Geest der genade smaadheid aan te doen, — men zou er met de *Gadarenen* wel op willen aandringen, dat de Heere JEZUS toch maar wilde vertrekken! —

En tot U kinderen van God zij ook de vraag gerigt, of het Evangelie van U wel zoo geloofd wordt, als het betaamt?

Gelooft gij wel die *volheid* en *gewilligheid*? — waarom dan geen meerdere kracht gehaald uit de aan U gedane beloften Gods? — Steeds moet gij er toe gedwongen worden, door uw vallen en zondigen, zeldzaam komt gij met vreugde water scheppen uit de fontein des heils, waarom durft gij dan niet komen als de ellendigste der zondaren, maar blijft nog van verre vol vreeze staan? —

Digitized by Google

Daar PAULUS ons voorgaat in het opzoeken der oorzaken van dit bedekt zijn van het Evangelie, willen wij ook alzoo doen.

De eerste oorzaak, zonder welke de anderen er niet zijn, is *de blindheid des verstands*, niet kennende deze kostelijke dingen, die zoo zeer voordeelig en onmisbaar zijn voor onze zielen, geheel onderscheiden van alle andere dingen, want zonder onze duisterheid was het Evangelie volkomen klaar. — Deze duisternis beheerscht van nature alle menschen, en tot de godzaligen zelfs mag men wel zeggen, gelijk CHRISTUS tot de Laodiceërs zeide: »*Ik rade u, dat gij van Mij koopt, goud, beproefd, komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden, en witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde, en zalft uwe oogen met oogenzalf, opdat gij zien moogt.*" (Openb. 3 : 18.) —

De satan houdt de oogen toegesloten, door van alle goede dingen wijs te maken, dat het er zoo naauw niet op aankomt, dat men evenwel wel zal zalig worden, dat een burgerlijk en godsdienstig leven genoeg is. —

Zij leven naar het voorbeeld van eene blinde, rampzalige menigte in de zoo beklagenswaardige inbeelding, dat zij zien; de Heere JEZUS zeide eens tot de verblinde hooggevoelige Joden; »*Indien gij blind waart, zoo zoudt gij geen zonde hebben, maar nu zegt gij: wij zien, zoo blijft dan uwe zonde.*" (Joh. 9 : 41.) —

Nog eens Gel! het is hier de groote vraag, daar ons allen op het hoogst aan gelegen ligt: is het Evangelie voor U nog eene reuk des doods, of is het reeds voor U eene reuk des levens ten leven geworden? — Bedenkt toch, dat, indien gij nog aan eene geheele bedekking van het Evangelie onderworpen zijt, gij dan ook onherstelbaar verloren blijft, want God zal met vlammend vuur wraak doen over degenen, die Hem niet kennen, en het Evangelie onzes Heeren JEZUS CHRISTUS niet gehoorzaam zijn. —

Zijn er niet, die met sprekende daden zeggen, aan de verkondiging van het Evangelie hebben wij geenen lust? — komen anderen onder het Woord, het is bij velen uit sleur en gewoonte, of om te zien en gezien te worden. In plaats, dat men met een biddend hart

Digitized by Google

zoude acht nemen op het Woord, dat ons in Gods naam verkondigd wordt, zit men met een onaandachtig, oneerbiedig, veeltijds met een log en slaperig gemoed, vadsig en verstrooid van hart en gedachten ter neder. Het Woord, dat verkondigd wordt, hoort men aan zonder belangneming daarin te stellen, of eenigzins opmerkzaam te zijn op hetgene onzen staat voor God aangaat. —

Hoe velen blijven hangen in eene uiterlijke godsdienstigheid! Men gaat getrouw te kerk, men luistert nog al met aandacht, men heeft eenige gemeene bevatting van het Woord, maar daarmede gaat men heen. Men blijft vast zitten, of op zandgronden van eigengeregtigheid, of men vergenoegt zich in eene geestelooze sleurdienst, maar van het geestelijk hooren en geloovig gebruik maken van CHRISTUS blijft men geheel en al vervreemd.

En hoe kan het anders zijn, daar de meeste menschen zoo diep verblind zijn voor hunne rampzalige ellende, en geen waarachtig besef hebben van de noodzakelijkheid, dierbaarheid en gepastheid van den Heere JEZUS. Hoe kan het anders zijn, daar men het Woord, dat God ons laat prediken, door ongeloovige redenering steeds zoo van zich afstoot? Hoe kan het anders zijn, daar men de genoegens der wereld zoo lief heeft, en in weerwil van al de vermaningen, menigmaal zelfs tegen de kloppingen van het geweten aan, moedwillig aan de hand houdt? Ja, hoe kan het anders zijn, daar men zoo weinig bidt om eenen zegen voor den Leeraar, voor zich zelven en de Gemeente, en even daardoor toont, of dat men geheel zonder besef in de Godsdienst verkeert, of immers van zijne diepe blindheid en rampzaligheid geene waarachtige overreding op het hart draagt? —

Wat moet het gevolg zijn van zulk verkeer onder de verkondiging van het Evangelie? Zal voor de zoodanigen nog het Evangelie ontdekt worden? Neen Gel! tenzij God hun het hart mogt veranderen, en hun met LYDIA, gansch onverwacht en onverdiend hetzelve zóó opene, dat zij leeren achtnemen op hetgeen in 's Heeren naam, gesproken wordt. Ach! dat God dit eens gave! Ach! dat het in dit oogenblik ware! — Welaan, luistert nog eens, zet er eens uw hart op, gij allen, die tot nog toe onder de Evangelie-prediking zoo geesteloos zijt gesteld geweest.

Digitized by Google

Ik heb eene boodschap aan u allen, die voor u van het alleruiterste gewigt is. Vraagt gij, wat behelst die boodschap? Dit, Gel! dat nog op dit zelfde oogenblik God u roept, opeischt, ja verpligt, om in en door CHRISTUS uw hoogst geluk te zoeken, en dat God u alle genade hier, en de zaligheid hiernamaals, wil deelachtig maken, indien gij naar de stem des Heeren hoort! Ik heb er in Gods naam bij te doen, dat, zoo gij deze aangelegene boodschap versmaadt, het u allerzwaarst en ontzaggelijkst zal te verantwoorden zijn in den dag des oordeels, wanneer God met het vuur zijner verbolgenheid over alle onbekeerden zal wrake doen. Ik moet er ook dit bijvoegen: nu wordt u nog dat Evangelie gepredikt, maar het is zeer onzeker, of het u wel meer gebeuren zal. De dood kan u heden overvallen, en daarom is het hoog bevel van den hemel: »*heden zoo gij Gods stemme hoort, verhardt toch uwe harten niet!*" Kan deze allernadrukkelijkste boodschap niets op uw gemoed uitwerken, dan moet ik u, schoon met een tranend oog en bewogen hart, aanzien als zulken, die moedwillig Gods raad tegen uwe zaligheid verwerpt. — En ô, hoe grievend is mij die gedachte! Zullen wij u dan een bode des vredes, een verkondiger van CHRISTUS geweest zijn, alleen met dat gevolg, dat al onze prediking ter verzwaring van uw oordeel dienen zal? Zullen wij dan te genen dage tegen ulieden, als gezanten van God, moeten staan met dit woord: »Heere, wij hebben hen geroepen, genoodigd, ja gebeden in uwen naam, maar zij hebben naar ons niet willen hooren?" ontroerend denkbeeld! hoe doorsnijdt gij mijne gansche ziel! Waarlijk, ik wenschte wel van God, dat gij allen, die mij heden hoort, het regt mogt indenken! Och, of gij nog bekendet, ook nog in dezen uwen dag, wat tot uwe vrede dient! —

Is iemands hart onder dit voorstel geraakt, en wenscht gij gaarne te weten of ook u den Heere JEZUS aangeboden wordt? ik antwoord, voorzeker ja, al waart gij de grootste en afschuwelijkste der zondaren; Gods Woord geeft u volle vrijheid, om zooals gij zijt, zonder eenige de minste aarzeling of uitstel tot dien Heiland te vlugten en Hem te omhelzen tot regtvaardigmaking en heiligmaking; en leert gij dat waarlijk doen, dan verklaren wij u plegtig in Gods naam, gij zult zeker behouden worden.

Digitized by Google

zegt gij mogelijk in uw hart: wat baat mij die aanbieding, zoo ik toch niet uitverkoren ben? Ik antwoord u: Gods Woord, en dit ons nu gepredikt Evangelie is uw regel, en geenszins Gods besluit. De verborgene dingen zijn voor den Heere, maar de geopenbaarde voor ons. — Zegt gij: »ja, maar ik zie niets dan zonde in mij, dit maakt mij bevreesd, of God mij wel zal willen zaligen; zag ik een kenteeken, een blijk van genade, ik zou hopen." Weet dat Gods Woord, en niet de reeds ontvangene genade, de grondslag van uwe vrijmoedigheid moet zijn. En gij behoeft geenszins ten hemel op te klimmen, of in den afgrond neder te dalen, om van Gods bijzonder doel over u, bewust te zijn. Maar de geregtigheid des geloofs spreekt aldus: indien gij met uwen mond zult belijden, en met uw hart gelooven, dat God zijnen Zoon tot eenen Borg en Middelaar gesteld heeft, en indien gij dezen Zoon van God voor uwe ziel tot eenen Borg en Middelaar omhelst, zoo zult gij zalig worden. — Zegt gij: »ik ben daarvan wel overreed, dat ik in de algemeene roeping niet uitgesloten word, maar, ô! ik voel zulk eene kracht van ongeloof, om te kunnen vertrouwen, dat God mij in het bijzonder zijnen Zoon aanbiedt." Gij die dus spreekt, hebt wel te weten, dat het geloovig inzien hiervan, zal het die kracht hebben, dat er eene ware omzetting door in uw gemoed komt, zoodat gij U gerust met vertrouwen op CHRISTUS verlaat, dat, zeg ik, zulk een geloovig inzien eene vrucht des H. Geestes is, en U uit den hemel moet gegeven worden. ô Staakt in Gods kracht uw woelen in eigen vermogen, maar bidt om meerder licht en openbaring in de kennis van CHRISTUS, smeekt God, dat Hij uwe ziel meer en meer ontbloote van alles, wat geen CHRISTUS is, en u zoo inleide in de dierbaarheid, gepastheid en algenoegzaamheid van JEZUS, dat uw hart zich met Hem vereenige. Geeft u geene rust, tot dat uwe ziel Gods genade in waarheid bekennen, door het Evangelie, met vertrouwen zich op CHRISTUS verlaten en Hem geheel en alleen aannemen moge. —

Er is derhalve niets noodzakelijker, dan te zoeken naar een' ontdekten staat, zoodat de duisternis vliedende, dit licht des Evangelies, door den H. Geest ontstoken, opga in uwe harten, opdat gij zoo het Evangelie nog

Digitized by Google

regt moogt leeren kennen en aannemen. Overweeg eens in allen ernst, hoe ellendig nu uw toestand is, gaande in uwe blindheid verloren; — hoe gelukkig *die* allen zouden zijn, en ook *gij*, zoo gij dit kondt verkrijgen, dat het Evangelie aan U ontdekt werd. — Nu moest gij in bidden en smeeken uwe onmagt aan den Heere JEZUS voordragen, daar gij U zelven niet kunt helpen, dat Hij de schillen van uwe oogen, het deksel van uwe aangezigten wilde opligten! nu eens van alle inbeeldingen, bedriegerijen en verkeerde overleggingen afzien, en U terstond in het gebruik van allerlei door den Heer zelf verordende middelen begeven, en gij moogt U dan verzekerd houden, dat God dat volle Evangelie ook over U zal uitstorten; komt maar ledig en arm, en gij zult rijk en verzadigd worden. — God zelf was de eerste verkondiger van dat Evangelie in het paradijs, de engelen zijn altijd daarin bezig, en den duivel heeft nooit meer in den weg gestaan dan dit Evangelie, want zonder hetzelve had hij alle menschen, zonder eenige uitzondering, naar het eeuwig verderf heengebragt.

Ziet eens, wat het is, bedekt of ontdekt te zijn. Overlegt eens, wat het is, verloren te gaan, hier zoo lang zorgeloos, ongeloovig, traag, vervreemd van God geleefd te hebben, terwijl de duivel, de wereld en ons eigen hart ons bedriegt; en helaas! dan eindelijk met den rijken man zijne oogen in de eeuwige pijnen te moeten openen. Och! zet u toch niet langer neder op valsche gronden! Zóó deden duizenden, en konden zij terugkeeren, gewisselijk predikten zij ons het jammerlijke van hunne zelfmisleiding, zij riepen ons toe: bedriegt u zelven niet langer; verschrikkelijk, onbeschrijfelijk, vreesselijk is de hel; daar is geene redding mogelijk, zelfs voor geen oogenblik verademing. —

Akelig is uw toestand, donker zijn uwe uitzigten in de eeuwigheid, — en wat zal uwe ziel kunnen verlossen, wanneer u alles zal ontzinken, wanneer de tijd der genade voor eeuwig zal zijn geëindigd. — Ja, daar helpt het niet meer te wenschen om den dood, want het zal dan eeuwig zonder einde zijn. Zoo gij dan nog eenigzins gelooft, dat er eene hel is, vliedt er toch van weg, eer gij u voor altijd in dat eeuwig verderf bevindt.

ô Zondaar, keer eens tot u zelven in! — Zoo lang gij

Digitized by Google

gehoor leent aan de inblazingen des boozen, zijt gij diep te beklagen, geheel ongelukkig voor u zelven! Zóó blijvende, welke vrucht kan dan bij u het Evangelie geven? Immers niets? Al sprak een engel uit den hemel tot u, ja JEZUS CHRISTUS zelf, gij zoudt u niet laten gezeggen. Dat Evangelie, waaronder gij leeft en hetwelk gij *uitwendig* hoort, zal eens te genen dage tegen u getuigen, en vreesselijk zal het u zijn, te moeten vallen in de handen van den levenden God, voor wien wij allen verschijnen *moeten*, en bij wien geene uitvlugten baten kunnen. Ten aanzien van dezulken heeft de Heere JEZUS gezegd, dat het den inwoners van Tyrus en Sydon in dien dag verdragelijker zijn zal, want indien die krachten onder hen geschied waren en dat Evangelie verkondigd, zij zouden zich in zak en assche ten diepste vernederd hebben! —

Bij uwer zielen zaligheid dan, stelt toch belang in uw geluk voor de eeuwigheid. Hoort naar zijne stem, verhardt toch uw hart niet langer. Laat u leiden tot bekeering, opdat gij behouden wordet van den toekomenden toorn Gods; want waarom zoudt gij *verloren* blijven? ô, Wat ik u raden en bidden mag, terwijl het nog heden voor u is, zoo leert neigen niet alleen uw *oor*, maar ook uw *verstand* en *hart* onder de gehoorzaamheid aan het Evangelie. — Bidt God, dat hij uw hart bereiden en bewerken moge tot de goede ontvangst van zijn dierbaar en alleen ter zaligheid leidend Woord. Wederstaat den boozen, zoo dikwijls hij het goede Woord uit u zou willen wegnemen. Zegt bij elke duivelsche gedachte en duivelsche opwelling des gemoeds, als hij u wat *anders* zoude willen leeren: »*ga weg satan, er staat geschreven.* Met waarachtigen ernst onder de genade des Heeren, zal *hij*, *die vijand* van uw leven, van u vlieden; maar vliedt *gij* daarbij dan ook al de gelegenheden, die als vruchtbare middelen in de hand des boozen, u van het ware doelwit zouden aftrekken; leert u dagelijks daarin oefenen, dan zal in CHRISTUS JEZUS de vrucht heerlijk, het genot daarvan zalig zijn! —

Gij allen dan, wie gij ook zijn moogt, *gij naam-Christenen*, *gij aardschgezinden*, och staat gij toch eens met allen ernst bij deze dingen stil, of wij toch al den *naam* hebben dat wij leven, en wij leven echter niet voor den

Digitized by Google

Heere; of wij al *voor een tijd gelooven*, en of al ons geloof slechts in eene *bloote kennis en toestemming der waarheid* besta, zonder hartveranderende genade; of er al eene *uitwendige* belangstelling bij ons gevonden worde, *zonder hartelijke ingenomenheid*, *zonder den wortel der zaak* te bezitten, *zonder* vrucht van *bekeering* van de zonden, *zonder* beoefening van echte, onverniste godzaligheid; zal ons *zulk* een *geloof* dan zalig maken? kunnen wij *hierop*, zonder vreezen en beven, gerust en kalm dood en eeuwigheid inwachten? — Als tot verstandigen spreek ik, oordeelt zelven hetgeen ik zeg! —

ô Vergenoegt U toch niet met een *bloot* hooren van het Evangelie, met eene *oppervlakkige* kennis, zonder eene *welgegronde* overtuiging des harten; staat naar dat geloof, hetwelk onder al de wisselingen van het ondermaansche leven, *te allen tijde*, *wanneer* en *waar* ook, als goud de vuurproef kan doorstaan, of indien de wereld met alles wat zij heeft en geeft U veroorzaakt, dat het Evangelie tot uw hart niet *kan* doordringen, ô dat gij dan ook voor U zelven zoekt afgebragt en losgemaakt te worden van alles, wat U van God en zijne dienst aftrekt en terug houdt. Bidt den Heere dat zulks bij U moge plaats vinden en toenemen! Zijt daarbij ijverig het *middel* gebruikende, het *aanhoudend* onderzoek en *bestendig* gehoor der openbare prediking van het Evangelie, opdat hetzelve, onder den onmisbaren zegen Gods, doordringe tot uw harte en gij zoo moogt opwassen in kennis, genade, geloof en godzaligheid, opdat het Evangelie nog in U mogte bevonden worden eene kracht Gods tot zaligheid te zijn voor een iegelijk, die gelooft!

Neen ik mag U nog niet laten henengaan! — Misschien hoort gij voor de laatste maal de Evangelie-verkondiging. En dan — waar zal uwe ziele aanlanden? Bedenkt, welk een onuitsprekelijk onderscheid! gelukzalig of rampzalig te zijn. Eeuwig zalig bij den Heere JEZUS te zijn of eeuwig onherstelbaar verloren bij den duivel en zijne engelen! —

Gel! nu is het nog tijd, om den toekomenden toorn te ontvlieden. Er is een Heere JEZUS. ô Dikwijls gehoorde, maar toch eeuwig dierbare Evangelie-verkondiging! Er is een Heere JEZUS, een Almagtige, Algenoegzame Heere JEZUS. En Hij stierf voor doemelingen. Hij noo-

Digitized by Google

digt doemelingen tot zich. In den lastbrief, dien Hij zijnen knechten geeft, (ik lees het ook in den mijnen,) staat het geschreven: »*Dwingt ze om in te gaan!*" Och kon ik U dwingen! Zegt mij, wat hebt gij toch tegen dien Heere JEZUS? Zegt mij, is er dan ergens elders raad buiten Hem? Zegt mij, is zijne volheid niet algenoegzaam tot wegneming van al uwe zonden, schuld en onreinheid? — Och! drong eens dat vragen zeer diep in uwe ziel! — Och! liet gij U eens heden bewegen, neder te vallen voor de voeten van dien Barmhartigen, wie is een ontfermer als Hij! — En ieder uur hebt gij hiertoe nog de vrijheid. Ook nu nog kunnen zich de knieën van onze harten voor Hem buigen! waarom dan toch zoudt gij sterven? God de Heilige Geest drukke zelf met zijne onoverwinbare, almagtige kracht deze woorden op het diepst in uwe zielen! — Maar nu zal misschien de zwakke in het geloof naar een kenteeken vragen van zijn ontvangen licht, opdat hij zeker moge zijn van niet te dwalen. Uwe klagten over duisterheid geven te kennen, dat er reeds eenig gezigt bij en in U ontstaan is, waardoor gij dit deksel op uwe oogen bemerkt, en dit toont uw klagen over het niet zien van het Evangelie en het niet gebruiken. Zoo zag de blinde ook alreede iets, al schenen het boomen. (Marc. 8: 24.)

Ziet waar uw weinig kennen van het Evangelie U toe brengt. Zoo het U brengt tot hoogmoed en zorgeloosheid, ach, dan zijn het nog paden, die de hel vasthouden, maar zoo het U brengt tot liefde van CHRISTUS, tot vereeniging met Hem, tot afsterving van hetgeen Gode niet behaagt: maar een betrachten van den wil Gods met blijdschap; ô dan zal het eeuwig wel zijn! — Gij hebt noodig den Heere gedurig te bidden, dat Hij U leerzame harten geve, om met eene behoorlijke oplettendheid van de noodigingen des Evangeliums te mogen gebruik maken, dat Hij die rampzalige afleiding, waardoor gij zijne stem zoo menigmaal verdooft, gelieve te stuiten; — dat Hij U begeerte geve tot zijn dierbaar Woord, hetwelk gij zoo ligt vergeet, zoowel als de uitwendige vermaningen van zijne dienaren, en de inwendige overtuigingen van zijnen Geest. — Gij hebt vooral noodig, God te bidden om een hart, gevoelig voor de teedere liefde van den Heere JEZUS, en begeerig naar zijne heil-

Digitized by Google

goederen, een hart, getroffen over zijne ellende, ten volle overtuigd van zijne nietigheid en beschaamd over het beschouwen zijner naaktheid; een dorstig hart, hetwelk U tot den Heere JEZUS doet heengaan, als een arme, die van alles ontbloot is, als een uitgehongerde, nooddruftige, om bij Hem het leven en het onderhoud, hetwelk U ontbreekt, te zoeken. Maar herinnert U te allen tijde, dat deze dingen genadegiften van God zijn. Niemand toch kan tot JEZUS komen, tenzij de Vader, die Hem gezonden heeft, hem trekke. Bidt dan dezen Vader der barmhartigheden, die U laat noodigen, dat Hij U zelf gelieve te bereiden, om zijne noodigingen aan te nemen; — dat Hij U tot CHRISTUS leide, door het licht en de kracht zijns H. Geestes; — dat Hij uwe harten roere; — dat Hij ze verootmoedige en in de gepaste geschiktheid brenge, om deel te hebben aan de schatten zijner genade, aan de Verlossing, het leven, de geregtigheid en heiligheid, welke Hij voor U heeft verworven. — Dit is het geluk, waarnaar gij moet streven, en hetwelk ik U toebidde. Dat is het ook, hetgeen onze groote God en Zaligmaker genegen is U te schenken, indien gij er Hem in opregtheid en met volharding door zijne genade en Geest om leert bidden. —

Opdat Gij dan kinderen van God zijn moogt als menschen, verlicht door het Evangelie Gods, en tegelijk meer zeker moogt worden van uwen heilstaat, zoo neemt gedurig uw genoegen in de billijkheid en noodzakelijkheid van het Evangelie; maakt bestendig van dit Evangelie, zoo onnaspeurlijk rijk, tot het eenige steunsel voor uwe ziel gebruik, dus worden al uwe ellendigheden de redenen van uwe komst; ja, ziet die gewilligheid, zoo groot ook zelfs voor geloovigen, dat schoon gij het menigmaal verderft, indien gij welmeenend in verlegenheid tot den Heere wederkeert, gij altijd aangenaam zult zijn. —

Weet evenwel, dat het u niet minder kan dienen tot heerlijkheid en heiligheid, want in dezen spiegel des Evangelies ziende, gevoelt men in zich zulk een diepen indruk van Gods volmaaktheden, dat PAULUS woord vervuld wordt: »*wij allen met ongedekte aangezigten de heerlijkheid des Heeren als in eenen spiegel aanschouwende, worden naar hetzelve beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.*" (2 Cor. 3 : 18.)

Digitized by Google

ô Hoe welgelukzalig is hij, die dus geheiligd wordt! Houdt aan dat Woord vast, tot dat JEZUS, de Morgenster zelve, in uw hart opgaat en u doet zien het werk Gods in u gewrocht, want bij zijn licht ziet men het licht.— Waakt en bidt en versterkt het overige, wat sterven zoude! — Dit maakt in het middellijke uwe hooge roeping, uwe dure verpligting uit, uit overweging dat gij zoo duur gekocht zijt. Wandelt dan waardiglijk het Evangelie van CHRISTUS. Verheerlijkt God met uwe ziel en uw ligchaam, welke alleen Hem toebehooren! — Dat *uw* wil meer en meer onder 's Heeren wil gebogen worde tot eene dankbare gehoorzaming van *al* zijne geboden, — legt af *allen* last der zonde, die genaamd wordt. Die heilig is, dat hij heiliger worde, en alzoo de vrucht des geloofs *meer overvloedig* in U zij! want *hierin* toch wordt immers uw Vader in den hemel verheerlijkt, dat gij vele vruchten draagt! *hierdoor* wordt uwe hope, die gij op God in CHRISTUS hebt, meer en meer verlevendigd en verhelderd; — dus handelende mogen wij onze tekstwoorden voor U omkeeren, namelijk indien ons Evangelie ontdekt is in diegenen, die behouden worden, in wier harten Hij, die het licht uit de duisternis doet schijnen, heeft geschenen, om te geven verlichting der kennisse van de heerlijkheid Gods in het aangezigt van JEZUS CHRISTUS; zoo zijt gij dan als geheel verlorenen opgezocht en gered van het eeuwig verderf; en hiernamaals zult gij dan ook eeuwig behouden worden, alwaar dan ook volle rijkdom van het Evangelie zal genoten worden, waarvan de Apostel getuigt: »*hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft, dien, die Hem liefhebben.* (1 Cor. 2 : 9.)

AMEN.

NAZ. PS. 119 : 14, 17.

Digitized by Google

BELOFTE VAN GODDELIJK ONDERWIJS EN OPZIGT.

—

Gezongen:

Ps. XXV: 2, 4.
Gez. XXXIX: 3.
Ps. XXV: 6.
Avondz. vs. 7.

—

VOORAFSPRAAK.

Welk eene onuitsprekelijke goedertierenheid voor een arm, onwetend, dwaalziek zondaar, dat God zelf hem onderwijzen en teregtbrengen, en hem den weg leeren wil, dien hij gaan moet, om hier en hiernamaals gelukkig te wezen! Ach! wat moest er anders van ons worden, indien wij aan de leiding van ons eigen vleeschelijk verstand en verdorven hart werden overgelaten? ô M. H! zoo wij die leiding volgen, gelijk ons aller handelwijs van nature is, en daarin volharden, het einde zal gewis rampzalig zijn. Want onze eigene weg is de weg des doods. Wij bewandelen allen van nature den breeden weg der zonde, die ten verderve henen voert. Maar hebt gij nu aanvankelijk behoefte en begeerte, Toeh! om door den hemelschen Leidsman, van wien de Psalmdichter spreekt, geleerd en onderwezen te worden, ô verneemt dan tot uwe aanmoediging de allerdierbaarste belofte, die Hij tot dat einde met eigen mond gedaan heeft.

Doch aleer wij deze heerlijke toezegging des Heeren voor u openleggen, zoo laat ons vooraf tot Hem naderen in den gebede, en Hem ootmoedig smeeken om zijnen genadigen zegen over de prediking.

Digitized by Google

TEKST: Ps. XXXII : 8.

»IK ZAL U ONDERWIJZEN, EN U LEEREN VAN DEN WEG, DIEN GIJ GAAN ZULT, IK ZAL RAAD GEVEN, MIJN OOG ZAL OP U ZIJN."

—

Het voor ons liggend lied is zekerlijk niet het minst gewigtige van den gewijden Psalmbundel. Vooral is het merkwaardig wegens deszelfs Profetisch uitzigt op de bedeeling des N. Verbonds; waarvan wij ons bij de lezing van het IV Hoofdstuk van den brief aan de Romeinen overtuigen kunnen. Immers voert de Apostel dezen Psalm aan, ten betooge dat de mensch, hetzij Jood of Heiden, niet geregtvaardigd wordt uit de werken, maar door het geloof in Hem, die den goddelooze regtvaardigt; gelijk wij aldaar zien kunnen vs. 5—9.

Wat intusschen de gelegenheid aangaat, waarbij DAVID dezen Psalm gedicht heeft, hiervan is niets met zekerheid te bepalen. Echter is de gissing niet onwaarschijnlijk, dat de naaste aanleiding tot deze vervaardiging geweest zij, de zóó beruchte telling des volks. Ten minste de dichter schijnt, blijkens het 5e vers, eene bijzondere zonde op het oog te hebben gehad, waaraan hij zich schuldig kende, en wel buiten het geval van BATHSEBA. Want de zware rampen, die wegens de laatste zonde DAVID en zijn huis getroffen hebben, komen kwalijk overeen met de juichtaal des dichters in het 7e vers: »*Gij zijt mij eene verberging! Gij behoedt mij voor benaauwdheid! Gij omringt mij met vrolijke gezangen van bevrijding.*"

Doch, hoe dit zij, het gewijde dichtstuk blijft even belangrijk en mag teregt den naam van *onderwijzing* dragen, dewijl het een voor alle eeuwen hoogst nuttig en allerheerlijkst onderrigt bevat nopens de regtvaardiging des zondaars voor God. Immers zoo luidt reeds aanstonds de zieltreffende aanhef des lieds: »*Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is! Welgelukzalig is de mensch, dien Jehovah de ongeregtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is!*" En

Digitized by Google

wat te meer deze leer van schuldvergiffenis en regtvaardiging uit loutere genade moet aanprijzen, is het verhaal, dat de dichter doet van den weg, langs welken hij zelf was geregtvaardigd geworden, en van het heerlijk vruchtgevolg, dat hiermede vergezeld ging; een verhaal, hetwelk mede de innige gemoedservaring van iederen waren Christen uitdrukt. Dit verhaal nu begint aldus: »*Toen ik zweeg*, dat is: toen ik door hoogmoed en ongeloof weigerde mijne schuld te belijden, *werden mijne beenderen verouderd, in mijn brullen den ganschen dag; want uwe hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten.*" Ziet, zoo akelig en benaauwd was het eerst met den dichter gesteld, ten gevolge van zijne zonde en daarbij komende ongeloovigheid. Maar hoort, hoe hij uit dezen toestand gered werd: »*Mijne zonde*, dus gaat hij voort, *maakte ik U bekend, en mijne ongeregtigheid bedekte ik niet; ik zeide: ik zal belijdenis van mijne overtredingen doen voor den Heere, en Gij vergaaft de ongeregtigheid mijner zonde.*" Voorwaar, heerlijke verlossing uit de benaauwdheid! Aanbiddelijk wonder van schuldvergevende liefde, van oneindige zondaars-ontferming! Dierbare schuilplaats voor alle armen en bedroefden van geest! Zoo ondervond het de dichter, en zoo ondervinden het desgelijks alle Gods kinderen; weshalve DAVID ook verder ontboezemt: »*Hierom zal u een ieder heilige aanbidden in vindenstijd, ja in eenen overloop van groote wateren zullen zij Hem niet aanraken. Gij zijt mij eene verberging! Gij behoedt mij voor benaauwdheid! Gij omringt mij met vrolijke gezangen van bevrijding!*"

Tot hiertoe dan hoorden wij den dichter zelven spreken en zijne eigene ondervinding verhalen. Doch in het volgende vers wordt een ander persoon sprekende ingevoerd, welke persoonsverwisseling schijnt voort te gaan tot aan het einde van den Psalm. Er zijn ja sommigen, die meenen, dat DAVID ook hier blijft voortspreken. Maar daartoe komen mij de uitdrukkingen, in den tekst gebezigd, al te krachtig voor. Ook is zoodanige spraakwending in de H. Schrift en vooral in dichtstukken geenszins ongewoon. Dus houden wij het er voor, dat onze tekst eene belofte des Heeren bevat; eene belofte, die in de eerste plaats wel aan DAVID gedaan werd, maar die on-

Digitized by Google

der de leiding des H. Geestes, mede tot troost van al Gods volk beschreven staat.

Wij wenschen dan als zoodanig die belofte eens nader te overwegen, door *eerst* haren zin, *daarna* hare dierbaarheid, *dan* hare onderwerpen en *eindelijk* haar gebruik gade te slaan. — De Geest der waarheid, door wiens ingeving deze belofte geboekt werd, leide ons tot dat einde in de waarheid en heilige haar aan onze harten!

I.

Beschouwen wij dan *eerst* den zin der belofte.

Ten dezen doet zich allereerst de vraag op: Wie spreekt, wie belooft hier? Omtrent dit punt M. H! hebben wij zoo even reeds in 't gemeen aangemerkt, dat het de Heere of Jehovah is, die in den tekst sprekende voorkomt. Geven wij intusschen acht op het doorgaand onderrigt der H. Schrift, vooral des N. Verbonds, dan kunnen wij naauwelijks nalaten, hier meer in 't bijzonder te denken aan den tweeden persoon in het Goddelijk wezen, namelijk den Zoon van God, den Heere JEZUS CHRISTUS. Hij toch draagt bij uitnemendheid de eeretitels van Leeraar der geregtigheid, Herder der schapen, Overste Leidsman hunner zaligheid, Raad en dergelijke. Hij is ons van God geworden tot wijsheid; Hij heeft de woorden des eeuwigen levens; Hij is het waarachtige licht, dat een iegelijk mensch verlicht. Ook spreekt Hij met eigen mond: »Ik ben het licht der wereld, die Mij volgt zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben;" en wederom: »mijne schapen hooren mijne stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij, en Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken;" en nogmaals luidt zijne taal: »Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden, en witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden." Ziet, in den mond van dezen persoon, den Immanuël of Godmensch, die één is met den Vader, past wel bijzonder de belofte: »Ik zal u onderwijzen en u leeren van den

Digitized by Google

weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn."

Ik zal u onderwijzen, zoo spreekt de Heer hier tot DAVID, en zoo spreekt Hij nog tot ons. En welk ander onderwijs zou hiermede bedoeld zijn, dan hetgeen DAVID behoefde, en wij allen eveneens noodig hebben, ten einde hier wel getroost te kunnen leven en eens zalig te sterven; dus voornamelijk wel het onderwijs in den weg der verzoening, tot welks aanprijzing deze geheele Psalm dienende is. Ziet, tot onderwijzing in dezen troostrijken en heilvollen weg biedt de Heere hier zich zelven aan ons arme zondaren, die van nature daarvan onkundig zijn, aan. Dat onderwijs wil Hij ons geven uitwendig door zijn woord en zijne dienaren, maar ook inwendig door zijnen Geest, die op dat woord doet acht nemen, het hart daarvoor opent, van zonde overtuigt, en alzoo behoefte opwekt aan dit woord der verzoening, dat regt leert verstaan, behartigen en dadelijk beoefenen.

Van hier, dat er ook verder volgt: *en u leeren van den weg, dien gij gaan zult.* Wij zijn toch van nature zoo onvatbaar voor het bewandelen van het regte pad des levens, dat een algemeen onderrigt daaromtrent geenszins genoegzaam is, maar dat wij bij iederen stap eenen wegwijzer noodig hebben. Maar zóó nederbuigend, zóó peilloos is nu 's Heeren goedheid, dat Hij ons gaarne tot zulk een' wegwijzer, tot zulk een' leidsman en herder dienen wil. In welke omstandigheden en betrekkingen wij ook verkeeren mogen, Hij wil ons vriendelijk en zachtmoedig onderrigten, wat weg wij te gaan hebben, om waren vrede voor onze harten te genieten en werkzaam te zijn tot eer van God en tot onze eigene zaligheid. Hij schenkt ons zijn Woord tot eene lamp voor onzen voet en tot een licht op ons pad, en door zijnen Geest maakt Hij ons van stap tot stap daaraan indachtig en neigt Hij ons op liefelijke doch krachtdadige wijze tot de betreding van het regte spoor.

Nog eens: *Ik zal raad geven*, luidt de belofte des Heeren. De weg des levens toch is een naauwe weg, waarnevens zich onnoemelijk vele bijpaden bevinden, die het gezigt van den besten reiziger zeer ligt verbijsteren kunnen en wier uitgangen zijn wegen des doods.

Digitized by Google

Ja alle Gods kinderen zijn hier slechts ten deele verlicht en geheiligd, zoodat er menigvuldige gevallen kunnen voorkomen, waarin zij van wege hunne overgeblevene duisternis en verdorvenheid, gereed zijn met angstige verlegenheid te vragen: Heere! wat moet ik nu doen, welken weg moet ik inslaan? Maar ô! hoe gepast is voor zulke gevallen de belofte: »Ik zal raadgeven." En die belofte vervult de Heere ook, niet alleen, door hun de getuigenissen zijns woords tot raadslieden te geven, maar ook door op het ernstig gebed hunne oogen te verlichten en hunne harten te besturen tot opmerking en gewillige betrachting van dezen raad zijns monds.

Eindelijk: *Mijn oog zal op* of over *u zijn*, spreekt de Heere. Ja, des Christens weg is een strijdweg. Vele vijanden omringen hem van alle zijden. Duivel, wereld en vleesch houden niet op hem aan te vechten, zoolang hij in dit leven is. Evenwel geen nood! De stem van den oversten Herder en Opziener zijner ziel luidt: »Mijn oog zal op u zijn." Ik zal u bewaken, beveiligen, beschermen op al uwen weg. Nacht en dag zal mijn oog over u open zijn ten goede. Want Ik ben de Wachter Israëls, die niet slaapt noch sluimert, noch het weldoen immer moede wordt. Daarom Ik zal u mild en overvloedig uit mijne volheid verzorgen van al, wat gij naar ziel en ligchaam behoeft; en geene aardsche of helsche magt zal u ooit uit mijne hand rukken.

Ziet daar M. H.! iets gezegd van den heerlijken zin der tekstbelofte. Geven wij nu

II.

nog een weinig nader acht op *hare dierbaarheid.*

Ja Toch.! wat is dierbaar, wat is bemoedigend, hartsterkend en vertroostend te noemen, zoo het niet deze belofte zij?

Vooreerst, met betrekking tot hetgeen wij allen noodig hebben te weten, om toebereid te worden voor de eeuwigheid; welk een dierbaar voorregt is het niet te schatten, dat zich hier zulk een uitmuntend, eenig Goddelijk Leeraar aan ons aanbiedt, zeggende: *Ik zal u onderwijzen.* Wij zijn toch allen van nature dwalende schapen, die verre van den weg zijn afgedwaald, die

Digitized by Google

ten leven leidt. Ook kennen wij dien weg niet, maar zijn door de zonde ten eenenmale blind voor al hetgeen onze ware en eeuwige belangen betreft. Wij kennen ons zelven niet in onzen diepen afval van God, in onze zware schuld, verdoemelijkheid en krachteloosheid ten goede. En nog minder kennen wij God en CHRISTUS. Want de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn, maar zij zijn hem dwaasheid, hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden. Wij zijn dus van ons zelven geheel onvatbaar voor de regte kennis van den weg der verzoening en verlossing door het geloof in CHRISTUS. Ook hebben wij geen begrip van de ware heiligmaking, uit dankbare wederliefde geboren, zonder welke niemand den Heere zien zal. Maar ô! dierbare belofte nu voor zulke blinden, onverstandigen en dwazen: *Ik zal u onderwijzen.* Door Wet en Evangelie beiden wil Ik u leeren, wat gij tot kennis van Mij, van u zelven en van den weg des heils noodig hebt! Ja, mijnen Geest zal Ik u schenken op het ootmoedig gebed! Die zal u leiden in alle waarheid; die zal u overtuigen van zonde; die zal ook Mij, den CHRISTUS, verheerlijken; die zal u leeren van harte in Mij te gelooven; Mij boven alles lief te hebben; Mij aan te hangen en te dienen van ganschen gemoede en met alle krachten; kortom, de Zaligmaker belooft hier: ô zondaars! Ik zal u door mijn woord en Geest onderwijzen van alles, wat gij tot uwen eenigen troost, beide in leven en sterven noodig hebt.

Maar nog meer: *Ik zal u leeren*, zegt CHRISTUS, *van den weg, dien gij gaan zult.* Welk een dierbaar, bemoedigend woord, ook ten aanzien van de onderscheidene betrekking en roeping, waarin een ieder onzer op deze wereld geplaatst is. Immers dit woord, het komt tot allerlei soorten en standen van menschen, het geldt Vorsten en overheden, Leeraars en Opzieners der gemeente, hoofden en leden des huisgezins, ouders en kinderen, vrijen en dienstbaren, rijken en armen. Aan een ieder hunner stelt de Heere hier zich zelven ten Leidsman voor, zeggende: Ik zal u leeren van den weg, dien gij gaan moet, om in uwen kring gelukkig, weltevreden en getroost te leven, en u in alles naar mijnen goeden, welbehagelijken wil te gedragen. Voorwaar, be-

Digitized by Google

moedigende toezegging! Hoe vele en velerlei toch zijn de bezwaren, die aan menige roeping en betrekking, welke een Christen in kerk, maatschappij of huisgezin bekleedt, onafscheidelijk verbonden zijn! Ach! hoe zou hij van zich zelven eenigzins in staat zijn, om te midden van al de zorgvuldigheden, die zijn stand in de tegenwoordige wereld medebrengt, zich zoo te gedragen, dat hij steeds vrede en blijdschap des geloofs in zijne ziel smaken en de hooge goedkeuring zijns Heeren wegdragen moge! Daarom, welk een dierbaar voorregt is het niet te schatten, dat een Christen, bij het gevoel van eigene onbekwaamheid tot elken post, waartoe hij hier van Gods wege geroepen wordt, pleiten mag op de getrouwe belofte van Hem, die gesproken heeft: Ik zal u leeren van den weg, dien gij gaan zult.

Ja, *Ik zal raadgeven*, voegt Hij er met nadruk bij. Want welke tijden van bijzondere verlegenheid kunnen er zich niet opdoen! Hoe menigwerf kan de Christen in omstandigheden geraken, dat hij niet weet wat te doen om vrede met God en met zijn eigen geweten en tevens zooveel in hem is vrede met zijne naasten te behouden. Ook kan hem somwijlen de keuze tusschen twee of meerdere wegen worden voorgesteld, waaromtrent hij zich volstrekt onkundig bevindt, wat weg hij zal inslaan ter bevordering van de eere Gods, van het heil zijns naasten en van zijn eigen wezenlijk geluk. Ja! velerlei ligchamelijke zoowel als geestelijke nooden, angsten en benaauwdheden kunnen hem dermate prangen, dat hij als geheel radeloos wordt, niet wetende, wat hij aanvangen of waar hij uitkomst zoeken zal! Doch hoe hoog de nood en verlegenheid immer stijgen moge, Ik zal raadgeven, spreekt de Heere tot al zijn arm en nooddruftig volk. Trouwens zijn naam is *Raad*, en dus zal Hij de eere zijns Naams ook gewisselijk handhaven. Ja, van wat aard en hoe groot onze verlegenheid ook zijn moge, Hij weet altijd raad om ons er uit te helpen. En nooit heeft Hij nog beschaamd, die als verlegenen en radeloozen bij zich zelven tot Hem om raad en hulpe kwamen. Maar door alle eeuwen heen heeft Hij op het geroep zijns volks zijn woord bevestigd en Hij zal het blijven bevestigen tot de voleindiging der wereld toe: Ik zal raadgeven.

Digitized by Google

Eindelijk: *Mijn oog zal op u zijn*, welk eene dierbare hartsterking en vertroosting is mede in dit woord voor Gods kinderen begrepen! Want de tegenspoeden des regtvaardigen zijn vele. Menigerlei kruis en droefenis is hier beneden zijn deel. Gedurige gevaren omringen hem van alle zijden. Aan tallooze behoeften naar ligchaam en ziel is hij hier dagelijks onderworpen. Ja, de Satan en zijn heir, de wereld met hare begeerlijkheden en het inwonend zondebederf van zijn eigen vleesch verwekken hem eenen aanhoudenden strijd, die telkens hem zuchten doet: »Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het ligchaam dezes doods?" Maar geen nood! *Mijn oog zal over u zijn*, luidt de belofte van den grooten Herder der schapen. En deze belofte waarborgt alles, wat zij tot hunnen troost, beide in leven en in sterven noodig hebben. Uit kracht toch van deze belofte zal Hij hen nooit verzocht laten worden boven vermogen, maar met de verzoeking steeds de uitkomst geven, zoodat zij die verdragen kunnen. Ook komt hun uit kracht van dit woord hier niets over, dan door zijnen wil en naar zijnen Raad, waardoor Hij alle dingen doet medewerken ten goede dergenen, die Hem liefhebben, en geene verdrukking, kastijding of beproeving hun ooit toezendt, dan met oogmerk om hen te heiligen, te louteren en meer en meer voor den hemel toe te bereiden. Ja, uit kracht van deze dierbare belofte, zal de Heere het den zijnen nimmer aan eenig noodig goed naar ligchaam of ziel hier laten ontbreken, ja ook nimmer dulden, dat een eenige zijner schapen, klein of groot, verloren ga, of door hunne vijanden, hoe boos, listig en magtig ook, uit zijne hand gerukt worde.

Daarom van welke zijde wij ook de zaak beschouwen, wel mogen wij de *dierbaarheid* roemen van de belofte in den tekst: Ik zal u onderwijzen en u leeren van den weg, dien gij gaan zult, Ik zal raadgeven, Mijn oog zal op u zijn.

III.

Maar wie en hoedanig zijn nu *ten derde* de *onderwerpen* dier belofte? Komt dat wij ook deze vraag eens meer opzettelijk zoeken te beantwoorden, vooral tot

Digitized by Google

moedgeving van aanvankelijk heilbegeerigen doch bekommerden van harte.

Tot antwoord dan op de even vermelde vraag dient, dat deze belofte in 't gemeen geschiedt aan alle boetvaardige en geloovige zondaren, aan dezulken, die van harte hunne zonden en doemschuld voor God willen belijden, en deswege hunne toevlugt nemen tot den troon der genade door een opregt geloof in JEZUS CHRISTUS. Ten minste als zoodanig een' maakte zich de dichter, aan wien die belofte allernaast gedaan werd, in het vorige gedeelte van den Psalm duidelijk kenbaar. Vergelijkt alleenlijk het 5e vs, waaruit deze boetvaardige gesteldheid en geloovige werkzaamheid des dichters, zooals wij reeds vroeger aanmerkten, ten klaarste te zien is. Intusschen M. H! moeten wij wel voorzigtig zijn, om dit niet op wettische wijze zoo te verstaan, alsof daardoor iemand onzer volstrekt wierde buitengesloten van het voorregt dezer dierbare tekst-belofte. Neen! niemand wordt hier in den tekst uitgesloten, dan die zich zelven door eigen moedwillig ongeloof en hardnekkige onbekeerlijkheid uitsluit. Het is ten aanzien van de beloftenissen Gods eveneens, als met opzigt tot al de heilgoederen van Gods koningrijk: »Die dorst heeft, kome, en die wil, neme het water des levens om niet." Zoo ook deze belofte van onzen tekst, zij is, dit mogen wij u gerustelijk verkondigen, voor elk uwer, die er lust en behoefte aan heeft. Of wilt gij liever, zij wordt gedaan aan al dezulken, die missen en nogtans gevoelen noodig te hebben, wat hier wordt toegezegd.

Zijt gij dan blind en hebt gij noodig om wijs gemaakt te worden tot zaligheid, ja, kent gij noch God, noch u zelven, noch den Heere JEZUS, ei! verneemt tot uwe bemoediging de belofte des Heeren: »*Ik zal u onderwijzen*:" en laat die uw pleitgrond zijn voor den troon der genade. Voorzeker, in dezen weg zult gij geenszins beschaamd worden. Hoe dwaas en onwetend gij u ook bevinden moogt, de Heere zal het u op het ootmoedig gebed geenszins aan het noodige onderrigt omtrent den weg des heils doen ontbreken, maar Hij zal aan u, gelijk aan al zijn volk, gewisselijk zijn woord bevestigen: Ik zal de blinden leeren van den weg, dien zij niet geweten hebben, en hen leiden op paden, die zij niet gekend hebben.

Digitized by Google

Nog eens, gevoelt gij uwe krachteloosheid en onbekwaamheid tot elken pligt en tot iederen post, waartoe God u roept, ô! wanhoopt niet. Het woord des Heeren geschiedt aan u, man of vrouw, kind of jongeling, rijke of arme, vrije of dienstbare, of wie gij ook zijt: »*Ik zal u leeren van den weg, dien gij gaan zult.*" Ik wil u, in welke betrekking gij ook geplaatst zijt, hoe moeijelijk, hoe bezwarend anders, die wijsheid en die hulp verleenen, welke gij noodig hebt, om u overeenkomstig mijnen goeden en welbehagelijken wil te gedragen; kom slechts met al uwe zorgen en bekommernissen gedurig tot mij, vragende: «Heere! wat wilt Gij dat ik doen zal?" en Ik zal u niet verlegen laten.

Maar welligt bevindt gij u in eenige bijzondere verlegenheid, hetzij ligchamelijke of geestelijke, die gij haast meenen zoudt eenig in hare soort te zijn. Waar gij u ook henen wendt, nergens ziet gij uitkomst; hoe gij peinst, gij weet niet, wat te doen of te laten; al uw raad is ten eenemale uitgeput. Evenwel geen nood, Hoorder of Hoorderes! Wil slechts afzien van alle gebrokene bakken, die geen water houden; zoek uw heil niet bij de schepselen en vertrouw niet op uw eigen verstand, maar hoor alleenlijk naar de stem van den besten Vriend uwer ziel, die u, ja ook u in den tekst toeroept: »*Ik zal raadgeven.*" ô Ik mag u verzekeren, zoo gij het wagen durft, (en op wien zoudt gij het veiliger wagen, dan op dezen liefdevollen Redder van ellendigen?) zoo gij het wagen durft, zeg ik, om het bezwaar dat u drukt, slechts nederig en vertrouwend aan JEZUS over te geven, gij zult nooit bedrogen uitkomen. Maar vóór alle dingen, ô mensch! wie gij zijt, geef ernstig acht op den heilzamen raad, dien wij lezen, Openb. III: 18: »Ik raad u, dat gij van Mij koopt, goud beproefd, komende uit het vuur," en wat daar meer volgt; want zonder de behartiging van dezen raad, is er geen waar geluk hier of hiernamaals voor u te vinden.

Eindelijk M. H! ziet gij u omringd door velerlei gevaren voor den tijd en voor de eeuwigheid, zoodat gij eenen Almagtigen Herder en Opziener, naar ziel en ligchaam, over u noodig gevoelt; ô! hier biedt zich tot uwen troost zulk een Herder aan, zeggende: *Mijn oog zal op u zijn*, Ik wil u bewaken, beschermen, beveiligen tegen al uwe

Digitized by Google

ligchamelijke en geestelijke vijanden. Zoo gij u aan mijn opzigt en aan mijne leiding wilt overgeven, Ik zelf zal uwe voeten rigten op het pad des vredes; Ik zal door mijnen Geest uwe schreden besturen in het regte spoor en maken, dat gij van achter Mij niet zult afwijken; Ik zal u behoeden en sterken door mijne kracht in den strijd tegen zonde, wereld en satan, opdat hij u niet overmoge; ja, ik neem op Mij om u van alles, wat gij naar ziel en ligchaam tot den dood toe behoeft, rijkelijk te voorzien, zoo gij Mij slechts uwe zaken in handen geeft, en uwe belangen aan Mij toevertrouwt.

En zoo komen wij als van zelf tot ons

IV.

of laatste stuk, namelijk: welk *gebruik* door ons van de voorgestelde belofte gemaakt wordt of behoorde gemaakt te worden.

Hier wend ik mij dan allereerst tot u, ligtzinnige wereld- en zondedienaars, die het gebruik der tekst-belofte tot op dit oogenblik toe, ten eenenmale hebt verwaarloosd. Gij, die nog met lust de zonde doet en de begeerlijkheden dezer wereld als uwen hoogsten schat najaagt, ziet! gij toont immers door uw geheele bestaan en gedrag, dat gij geen het minste belang stelt in het onderwijs, dat u van CHRISTUS wege wordt aangeboden. Neen! gij wilt niet door Hem geleerd zijn van den weg, dien gij gaan zult, om hier en hiernamaals waarlijk gelukkig te zijn, maar gij zegt in uw harte: »Wijk van mij. aan de kennis uwer wegen heb ik geenen lust." Ach! wat moet er van u worden, indien gij zoo het onderwijs van den besten hemelschen Leeraar en Leidsman ten einde toe blijft versmaden, en uwen eigen' weg, den weg der zonde en der ijdelheid blijft volgen? Die weg toch is een weg des doods, die ten verderve heenvoert. Wie den Zoon ongehoorzaam is, hij zal het leven niet zien, de toorn Gods blijft op hem. Ja, reeds hier mist gij het ware leven, het leven in de gunst en gemeenschap van God. Gij hebt geen deel noch lot in dit woord: »Mijn oog zal op u zijn." Maar dit oog ziet in heiligen toorn in plaats van met gunstig welgevallen op u neder. Gij kent God niet als eene toevlugt voor uw hart ten dage des kwaads, maar moet buiten zijne gemeenschap troos-

Digitized by Google

teloos kwijnen onder het volle gewigt des leeds, dat u drukt. En bij den dood? ach! hoe schrikkelijk zou het zijn, dan de verwezenlijking te moeten ondervinden van dat geduchte woord: »Dewijl Ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt; mijne hand uitgestrekt heb, en er niemand was die opmerkte, en hebt al mijnen raad verworpen, en mijne bestraffing niet gewild; zoo zal Ik ook in ulieder verderf lagchen, Ik zal spotten wanneer uwe vreeze komt." Toch! och of gij nog wijs wierdt en in tijds luisterdet naar de vriendelijke en minzame raadgeving van JEZUS: »Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden, en witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden, en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde, en zalft uwe oogen met oogenzalf, opdat gij zien moogt." Ziet het heden der genade duurt nog voor u voort, maar weldra kan het geëindigd wezen. Elk levensuur kan het laatste zijn, zoo haast en spoedt u dan, om uws levens wil, dat gij CHRISTUS moogt gewinnen en in Hem gevonden worden, eer de nacht des doods u overvalt en gij voor eeuwig verloren gaat.

Verder, onze tekst-belofte dient mede ter beschaming en waarschuwing van allen, die wijs in hunne eigene oogen zijn, of zooals de Schrift spreekt, die rijk en verrijkt zijn bij zich zelven en geens dings gebrek hebben. Of zegt mij, wat nut trekt gij, die dus gesteld zijt, uit deze belofte? Welk gebruik maakt gij er van? Immers gij zijt wijs genoeg van u zelven, wat zoudt gij dan noodig hebben om onderwezen te worden? Gij meent zelf den weg zeer wel te weten en te kunnen gaan, wat zoudt gij dan nog een' leidsman behoeven om u te leeren, hoe gij wandelen zult? Gij hebt voor al uwe omstandigheden steeds raad genoeg bij de hand, en uwe voorzigtigheid schiet nooit te kort om u voor het kwade te hoeden, wel wat zoudt gij dan tot Hem gaan, die daar zegt: »Ik zal raadgeven, Mijn oog zal op u zijn?" Maar ô! mijne medemenschen, die alzoo door den waan van uwe eigene wijsheid, deugd en kracht verblind zijt; hoe ongelukkig en beklagenswaardig is niet uw toestand! Och of uwe oogen eens open gingen! Weet toch, God wederstaat den hoovaardige, maar den nederige geeft Hij genade. Gedenkt hoe de tollenaar, die daar van verre stond, en

Digitized by Google

slaande op zijne borst uitriep: »ô God wees mij zondaar genadig!" geregtvaardigd afging naar zijn huis: maar de laatdunkende, zelfgenoegzame Farizeër, die zich trotschelijk boven hem en anderen verhief, vond geene genade in de oogen des Heeren. Ja, merkt op, hoe ook DAVID zelf, die man naar Gods harte, als arm zondaar voor God geregtvaardigd werd, gelijk uit onzen tekstpsalm duidelijk blijken kan. Dus dienzelfden weg moeten wij allen leeren kennen, M. H! Wij moeten gansch dwaze, schuldige, onreine en verlorene schepselen in onze schatting worden en zoo het leven buiten ons zelven in CHRISTUS leeren zoeken, die ons van God geschonken is tot wijsheid, regtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. Anders hebben wij geen wezenlijk heil in dit noch in het volgende leven te wachten.

Maar gij onder M. H! die u zelven bij aanvang als arm, blind, naakt, jammerlijk en ellendig leerdet kennen, ô! gij vindt hier in den tekst den weg des heils zoo wijd mogelijk, voor u geopend. Want al wat u ontbreekt, wordt u daarin beloofd, ja geheel vrijgunstig, om niet beloofd. Gij hebt niets, volstrekt niets mede te brengen, dan enkel zonde, dwaasheid, ellende. »Komt, want alle dingen zijn nu gereed," is het liefelijk woord, waarmede God u als geheel verloren in u zelven, uitnoodigt tot het genot der heilgoederen van zijn Koningrijk. Het is waar, de verwerving daarvan heeft aan CHRISTUS zijn eigen dierbaar bloed gekost. Maar gij van uwe zijde hebt aan dien overkostelijken prijs niets meer toe te voegen. Neen! des Heeren roepstem tot u luidt: »ô alle gij dorstigen, komt tot de wateren; en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk;" en wederom: »Wie is slecht? hij keere zich herwaarts, en gij verstandeloozen, komt, eet van mijn brood, en drinkt van den wijn, dien ik gemengd heb, verlaat de slechtigheden en leeft, en treedt in den weg des verstands." Daarom indien u wetenschap ontbreekt van hetgeen u noodig is, om wel getroost te leven en eens zalig te sterven, welaan, kom maar als een blinde vrijmoedig tot Hem, die gezegd heeft: »Ik zal u onderwijzen." Of verlangt gij wijsheid om u Gode welgevallig te gedragen in eenig moeijelijk beroep, ambt of werk, waarin de Voorzienig-

Digitized by Google

heid u geplaatst heeft, ei! begeer ze slechts nedrig en vertrouwend van Hem, die tot u spreekt: »Ik zal u leeren van den weg, dien gij gaan zult." Of bevindt gij u in bijzondere verlegenheid, zoo zelfs dat uw bezwaar onoverkomelijk groot schijnt en gij er naauwelijks mede voor het aangezigt des Heeren komen durft, ô! aarzel echter niet tot Hem te gaan, wiens onbepaalde belofte luidt: »Ik zal raadgeven," dat is te zeggen: niet maar in dit of dat geval zal Ik u raadgeven, maar in alle gevallen en omstandigheden, zoo ligchamelijke als geestelijke, waarin gij mijnen raad behoeft, om tot eer van God, tot uw eigen heil en tot stichting uws naasten werkzaam te zijn. Of wordt gij door schrik en vreeze aangegrepen bij het gezigt der tallooze vijanden, die ziel en ligchaam beiden hier van rondom bedreigen, en voelt gij u genoopt tot de erkentenis: »In ons is geene kracht tegen de groote menigte, die tegen ons komt," ô laat dit getrouwe woord des Heeren u bemoedigen: »Mijn oog zal op u zijn." Want indien maar de weerklank uws harten op dit woord moge wezen: onze oogen, Heere! zijn op U," zoo zal Hij u gewis door alle gevaren heen veilig geleiden tot aan en tot over den dood. Alleenlijk vergeet niet, dat alle beloften Gods in CHRISTUS ja en amen zijn. CHRISTUS en niemand meer is er de grond en het middelpunt van. Daarom van Hem zij uwe verwachting, zijne geregtigheid, niet de uwe, zij het steunpunt uwer ziel, zijn bloed en Geest zij het eenige voorwerp van uw vertrouwen, zoo zult gij niet beschaamd worden.

Eindelijk gij M. H! die in waarheid door een ootmoedig geloof van de voorgestelde belofte hebt leeren gebruik maken, ô! getuigt gij het, of de Heere zich niet tot hiertoe steeds een waarmaker betoond heeft van zijn woord, in den tekst uitgedrukt. Immers hoe heeft Hij u niet als blinden geleerd van den weg, dien gij niet geweten hadt, en geleid op paden, die gij niet gekend hadt? Hoe heilzaam, hoe zoet en dierbaar was u steeds dit hemelsch onderwijs? Hoe moet gij niet in dankbare bewondering er over uitroepen: Heere! wie is een Leeraar gelijk Gij? Hoe menigwerf gaf Hij u raad, als het u van rondom bange was? Uit hoevele verlegenheden heeft Hij u door zijn liefdevol onderrigt uitgeholpen? Ja! hoe was zijn oog, zijn gunstrijk, teeder Vader-oog niet steeds op u?

Digitized by Google

Hoe heeft dat oog u te allen tijde bewaakt, vertroost, beschermd onder de menigvuldige beproevingen en verzoekingen van het strijdperk dezes levens? ô Gel! brengt Hem dan, Hem alleen de eere voor dit alles toe. Want niets daarvan zijt gij aan u zelven of aan andere schepselen, maar gij zijt het al aan Hem in de eerste plaats verschuldigd. Daarom zij steeds de diep ootmoedige roemtaal uws geloofs: »niet ons, niet ons, ô Heere! maar uwen naam zij de eer! uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid!"

Intusschen laat het u geenszins genoeg wezen in vroegere tijden de ervaring van 's Heeren hulp, licht, troost en sterkte genoten te hebben, maar blijft ook bij voortduring een nederig en geloovig gebruik maken van de belofte, die de tekst u voorhoudt. Want gij hebt daar nog gedurig behoefte aan. Ja tot uwen dood toe zult gij noodig hebben daarop te pleiten, dewijl gij van u zelven blind, dwaas, verkeerd, magteloos zijt en blijven zult. Zoo houdt dan steeds bij den troon der genade aan, om de wijsheid, die van boven is, dat die rijkelijk in u moge wonen en meer en meer werken, zoo tot kennis van u zelven en van uwe algeheele ellende, als tot kennisse Gods en van zijne deugden, die Hij in het aangezigt van JEZUS CHRISTUS heeft geopenbaard. Ja, roept dezen dierbaren Heiland gestadig in tot uwen Leidsman op den weg, dien gij gaan zult, vermits gij van u zelven telkens tot afdwalen gereed zijt, Pleegt zijnen mond dagelijks raad, vragende: »Heere! wat wilt Gij, dat ik doen zal? En bemoedigt u onder allen arbeid, kommer en strijd dezes aardschen levens met zijne getrouwe verbonds-belofte: Mijn oog zal op u zijn. Kortom, schuilt met al uwe nooden en belangen steeds onder zijne vleugelen; vlugt met al uwe ellenden en bezwaren tot Hem, uwen Almagtigen en medelijdenden Verlosser: en moge uwe liefde jegens den getrouwen Herder en Opziener uwer zielen zich dagelijks meer overvloedig betoonen in heiligen wandel en godzaligheid, totdat gij eenmaal Hem volmaakt kennen, liefhebben en dienen zult met al de gekochten door zijn bloed! AMEN.

Digitized by Google

VERVULDE 25 JARIGE EVANGELIE-DIENST.

Ps. CXXII : 9.

Digitized by Google

—

Gezongen:

Ps. LXXI : 2, 11, 12, 17.
Gez. XCVI.
Ps. CXXII : 3.

—

Digitized by Google

VERVULDE 25 JARIGE EVANGELIE-DIENST

BINNEN

DE GEMEENTE VAN NIJKERK.

De dag van heden is te gedenkwaardig, om hem niet te gedenken.

Vijf en twintig jaren vervulden zich sedert ik op den 13 Julij 1828, mijn heilig dienstwerk onder u aanvaardde.

Ik stond, 25 jaren geleden, voor het eerst aan deze plaats, en zocht de gemeente en mij zelven te sterken met de belofte der vruchtbare verkondiging des Woords, opgehelderd en bevestigd door den regen en de sneeuw, die vruchtbaarheid aan het aardrijk geven; [1]) nadat uw oudste voorganger, de Weleerw. Heer Moorrees, mij in het voormiddaguur had ingezegend, aanleiding nemende uit de woorden der Schrift: »wees niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet. Want Ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen, om u kwaad te doen, want Ik heb veel volks in deze stad." [2])

Een 25tal jaren is sedert verloopen. Ik heb hier volk des Heeren gevonden, en het Woord is niet ledig wedergekeerd tot den Heere. Eerst in den dag des grooten oogstes zal de juiste mate van vruchtbaarheid openbaar worden.

Maar 50 en 100 tallen mis ik van die getuigen zijn geweest mijner intrede in de heilige bediening onder u. Zij zijn niet meer in den lande der levenden. Een

1) Jes. LV : 10, 11. 2) Hand. XVIII : 9, 10.

Digitized by Google

bijkans geheel nieuw geslacht zie ik voor mij. De kinderen zijn mannen en vrouwen, vaders en moeders geworden, en vele honderden waren niet geboren, toen ik mijnen arbeid aanving.

Veel is er in die 25 jaren gebeurd. Het is geschied.

We zien ons thans eenen nieuwen tijdkring geopend. Moge er veel gebeuren, waardoor de Heere JEZUS CHRISTUS wordt groot gemaakt onder ons. Mogen velen zich van harte voor Hem verklaren. Mogt ik mede daartoe het middel verstrekken, gedurende den korter of langer tijd, die mij om te arbeiden onder u zal zijn overgelaten.

Moge deze onze zamenkomst gezegend zijn van den Heer, die de belofte van vruchtbaarheid des Woords gegeven heeft en wien wij vooraf biddend willen naderen.

—

»OM DES HUIZES DES HEEREN ONZES GODS WILLE ZAL IK HET GOEDE VOOR U ZOEKEN."

Ps. CXXII : 9.

—

M. H! gij doet wel met dit tekstwoord aan te merken als eene blootlegging mijns harten, en mijner gezindheden jegens u.

Van harte wensch ik, zoo lang ik onder u arbeide, het goede voor u te zoeken.

Mag ik u, na deze betuiging, noodigen, om met mij het tekstwoord te overwegen als — DAVIDS woord voorcerst, daarna als — mijn woord?

Koning DAVID, de liefelijke in psalmen Israëls, sprak dit woord.

De psalm moet een voortbrengsel zijn van DAVIDS grijzen ouderdom, toen hem van Gods wege bekend gemaakt was, dat niet hij, maar zijn zoon SALOMO, den naam des Heeren te Jeruzalem een huis zou bouwen, en dus Jeruzalem bepaaldelijk was aangewezen als de plaats der openbare Godsdienstviering, »waarheen de stammen opgaan, zie vs. 4, »de stammen des Heeren, tot het ge-

Digitized by Google

tuigenis Israëls, om den naam des Heeren te danken."

De psalm is één der liederen Hammaälôth, een lied der optogten, bestemd om door de bedevaartreizigers gedurende den togt en op de feesten gezongen te worden.

Ge moet u voorstellen het vrome reisgezelschap binnen Jeruzalems poorten gekomen.

David, de heilige zanger en dichter, spreekt uit aller naam, en drukt vs. 1 en 2 aller blijdschap uit over de gelukkige aankomst aldaar. Ja, zoo sprak de echte Godvrucht in Israël: »Ik verblijde mij in degenen, die tot mij zeggen: wij zullen in het huis des Heeren gaan. Onze voeten zijn staande in uwe poorten, ô Jeruzalem!" Nu volgt vs. 3 de lof van Jeruzalem, de schoonheid harer gebouwen: »Jeruzalem, gij schoon gebouwde! eene stad waar huis aan huis is zaamgevoegd." De vergaderplaats der stammen is zij, vs. 4, om de openbare godsdienst plegtig te vieren. De zetel is zij vs. 5 van het hoogste rijksbestuur. Van vs. 6—9 gevoelt de dichter diep het belang, dat zulk eene stad voor gansch Israël had, en weet zijn gevoel niet gepaster dan met zegenbeden voor haar uit te drukken.

Ons tekstvers drukt zijn bepaald voornemen uit, om het goede voor haar te zoeken en haar belang op het hart te dragen: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wille zal ik het goede voor u zoeken.*"

Laat ons letten op zijn heilig voornemen, en zijn' beweeggrond.

Zijn heilig voornemen: »*ik zal het goede voor u zoeken.*" Het *goede* voor Jeruzalem is haar tijdelijk en geestelijk welzijn, uiterlijke welvaart en voorspoed en wat de godvrucht onder hare ingezetenen bevorderen kon. Dat goede zou de dichter voor Jeruzalem *zoeken*, dat is, alle gepaste en geoorloofde middelen aanwenden tot bereiking daarvan. Loffelijk voornemen inderdaad! Alleen kinderen der verkeerdheid konden het niet goedkeuren; gelijk het later, na de Babylonische gevangenis, den Samaritanen mishaagde, dat Nehemia gekomen was, om *wat goeds te zoeken* voor de kinderen Israëls." [1]) Maar — al wat wel denkt, juicht zulk voornemen toe, en bidt vurig van den Heere, dat Hij het zegene.

Immers de beweeggrond is heilig, gelijk de zaak goed

1) Nehem. II : 10.

Digitized by Google

is. De dichter zegt: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wille* zal ik het goede voor u zoeken." Wij weten, welk een verlangen DAVID, in zijn vlugten en omzwerven, naar het heiligdom menigmaal heeft uitgedrukt, zich vergelijkende bij een afgejaagd hert, naar de waterstroomen schreeuwende. Wij kennen zijne betuiging in Ps. 26: »Heere! ik heb lief de woning uws huizes, de plaats des tabernakels uwer eere." En in Ps. 27: »Één ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mogt wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in zijnen tempel." Onbetwistbaar was steeds de groote voorliefde van DAVID voor het heiligdom. Geen wonder, dat hij thans, in het blij vooruitzigt van den aanstaanden tempelbouw door SALOMO, waartoe hij de kostbaarste stoffen in menigte reeds verzameld had, uitroept en den pelgrims op hun' togt ter feestviering naar Jeruzalem in den mond legt: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wil*, zal ik het goede voor u zoeken."

Ik behoef hier niet bij te voegen, dat DAVIDS liefde voor het huis des Heeren, geene liefde was *bloot* voor dat gebouw; maar het gebouw, de verzamelplaats der gemeente Israëls, is hem de Gemeente zelve, de Kerk, de pilaar en vastheid der waarheid, die niet te gronde kan gaan, zonder dat tegelijk alle Godvrucht verdwijnt uit den lande, maar wier bloei integendeel de ware Godvrucht medebrengt en doet zegevieren.

De tempel zou dan te Jeruzalem gebouwd worden; de zuivere tempeldienst zou Israël Gods wil bekend maken, en voor vroom en onvroom ten zegen zijn, — dáárom wilde de koninklijke zanger het goede voor Jeruzalem zoeken.

Is hij zijn woord nagekomen? Dit kan geen twijfel lijden bij die zich met het hart en karakter van DAVID heeft bekend gemaakt. Ja, ook hier heeft DAVID getoond »de man naar Gods harte te zijn, die al zijnen wil deed." Bewijzen zijn zijne vurige gebeden, zijne vaderlijke en wijze raadgevingen aan zijnen zoon SALOMO, zijne wijze lessen en trouwe vermaningen aan de Oversten des volks, zijne opwekkingen aan de vorsten, om zijnen zoon met raad en daad te helpen, zijne menigvuldige bestellingen voor den tempelbouw en tempeldienst. — Ge kunt dit

Digitized by Google

alles zien in de laatste hoofdstukken van het 1e boek der Kronijken, van Hoofdst. XXII af.

En de Heere God heeft over al deze pogingen van zijnen dienaar den rijksten zegen geboden. Wilt ge bewijs? Lees slechts den 87sten Psalm: »De Heere bemint de poorten van Sion boven alle woningen van JAKOB. Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, ô stad Gods. Ik zal Rahab en Babel vermelden onder degenen, die Mij kennen; ziet de Filistijn, en de Tyriër, met den Moor, deze is aldaar geboren. En van Sion zal gezegd worden: »die en die is daarin geboren; en de Allerhoogste zelf zal ze bevestigen. De Heere zal hen rekenen in het opschrijven der volken, zeggende: deze is aldaar geboren. En de zangers, gelijk de speellieden, mitsgaders al mijne fonteinen zullen binnen u zijn."

—

M. H! wij hebben het woord van den tekst als DAVIDS woord overwogen. Verledigt u om het thans te overpeinzen als mijn woord tot u.

Na vervulde 25 jarige Evangeliedienst voel ik mij gedrongen, het woord van mijn' tekst uit DAVIDS mond en hart over te nemen, en u onder biddend opzien tot Hem, van wien alle bekwaamheid is en lust ten goede, toe te roepen: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wil, zal ik het goede voor u zoeken.*"

Moeijelijk zult ge kunnen begrijpen, hoe verheugd ik was, toen mij deze woorden onder de aandacht werden gebragt. Ha! dacht ik, dat moet ik mijne geliefde Gemeente, na een vierde eener eeuw het Woord der genade onder haar verkondigd te hebben, na veel liefde en geduld van haar ondervonden te hebben, betuigen: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wil zal ik het goede voor u zoeken.*"

Welaan, laat ik u onder de aandacht mogen brengen, wat ik hiermede betuig; — hoe ik denk dit woord na te komen; — en wat ik meen te mogen verwachten.

Wat betuig ik, als ik tot ulieden zeg: »*om des hui-*

Digitized by Google

zes des Heeren onzes Gods wille zal ik het goede voor u zoeken?"

Wat beduiden de woorden tot u gesproken: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wil?*" Ik zal trachten het u duidelijk te maken, door u te doen hooren, wat mij voornamelijk, nu 25 jaren geleden, bewogen heeft, de beroeping op mij uitgebragt, aan te nemen, en wat mij tot op dezen dag met genoegen onder u doet arbeiden.

Wat mij voornamelijk bewogen heeft de Gemeente van Kortenhoef vaarwel te zeggen, en uwe roeping op te volgen, was de overtuiging, die ik inwendig had, dat de Heere God sedert lang eene niet gemeene betrekking op de Gemeente van Nijkerk had gelieven te nemen. Ik wist, schoon nog niet in bijzonderheden, dat er, nu 103 jaren geleden, een groot bekeeringswerk had stand gegrepen, onder de dienst van den ijverigen en waardigen predikant KUIPERS, waarmeê alle opregt Godvruchtigen in den lande hoogelijk waren ingenomen. Ik wist, dat er in 1821, nu 32 jaar geleden, insgelijks zeer velen waren gerukt geworden uit de magt der zonde om Gode te leven. »God heeft die Gemeente lief," dacht ik. Voegt hier nu bij eene sterke zucht, die mij bezielde, dat mijne oogen iets dergelijks mogten aanschouwen, — en gij weet de reden, die mij meest bewogen heeft om mijne beminde Kortenhoevers het »vaarwel" toe te roepen, en tot u over te komen. — En dit doet mij mijn werk met genoegen onder u voortzetten, de overtuiging, dat onze arbeid niet geheel ijdel is geweest in den Heere, en dat God er hier nog heeft, die Hij voor de zijnen erkent, een overblijfsel naar de verkiezing der genade.

Thans, hoop ik, weet gij wat de woorden: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wil,*" door mij overgenomen en tot u gerigt, beteekenen. Ik bedoel er meê »het volk, dat hier den Heere JEZUS CHRISTUS lief heeft en op Hem alleen vertrouwt."

Dat volk is »het geestelijk huis des Heeren onzes Gods," en — om dezes volks, om dezes huizes des Heeren onzes Gods wille, *zal ik het goede voor u zoeken.* »*Ik zal het goede voor u zoeken.*" Aan tijdelijke welvaart valt hier in de eerste plaats niet te denken. Hoe zou ik ze kunnen zoeken? Maar toch mag niet uit het oog worden verloren, dat de godzaligheid de

Digitized by Google

beloften niet alleen heeft des toekomenden, maar ook des *tegenwoordigen* levens. Ook mag niet op den achtergrond geplaatst het Woord des Heilands: »zoekt eerst het Koningrijk Gods en zijne geregtigheid, en — *al deze dingen zullen u toegeworpen worden.*" Laat ons bij het woord *goed* in den tekst denken aan *geestelijke* welvaart, waarvan de tijdelijke een gevolg is, krachtens Gods belofte. En wat is de geestelijke welvaart anders dan die toestand onzer ziel, dien de Bijbel noemt »wedergeboorte," en die mij bekwaam maakt voor de erfenis des hemels, of »de erve der heiligen in het licht." Geestelijke welvaart geniet hij, die »wedergeboren is tot eene levende hoop," waarvan PETRUS schrijft: »door de opstanding van JEZUS CHRISTUS uit de dooden." Geestelijke welvaart geniet hij, die bij het licht des H. Geestes zich zelven heeft leeren kennen als een doemwaardig zondaar, die den Heere JEZUS leerde erkennen voor den Eenige, die hem behouden kan, en die in dien weg hoopt op de belofte des eeuwigen levens. Geestelijke welvaart geniet hij, wiens hart vereenigd is met de Hervormde leer, gegrond in Gods Woord, waarbij den zondaar geen regtvaardiging overblijft, dan die uit het geloove is, gelijk ABRAHAM God geloofde, en het hem gerekend is tot regtvaardigheid. Geestelijke welvaart geniet hij, die geregtvaardigd uit den geloove, dankbaar wandelt in de regten en inzettingen des Heeren, en wenscht te toonen tot dat volk te behooren, dat God zelf zich geheiligd heeft ijverig in goede werken. Geestelijke welvaart geniet hij, die treurt om zijne zonde, die lacht als hij van genade hoort en van vergeving in het bloed des Middelaars. Geestelijke welvaart kan ook de aangevochtene genieten, en die in duisternis wandelt en geen licht heeft; ja, hij geniet ze, wanneer hij vertrouwen leerde op den naam des Heeren en steunen op zijnen God. Geestelijke welvaart geniet de stervende Christen, die aan JEZUS vasthoudt, en zegt: »bezwijkt mijn vleesch en hart, zoo is God de rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid."

Ziet M. H! dat goede wensch ik voor u te zoeken, zoolang ik bij u ben, voor u en voor uwe kinderen.

Digitized by Google

Ik ga u thans doen zien, hoe ik denk dit woord na te komen.

Weet vooraf, dat het mijn voornemen is, een voornemen mijns harten, uw geestelijk belang te zoeken. Ik weet het één mijner duurste pligten te zijn, waartoe ik mij, bij het aanvaarden mijner bediening, voor God en de gemeente verbonden heb. Dit niet alleen, maar het is mijne zaligheid u nuttig te zijn, en een middel in 's Heeren hand te verstrekken tot uwe behoudenis.

Maar hoe? is de gewigtige vraag. Het antwoord kan ik u niet geven, tenzij ik u mijn gansche hart bloot legge. Ik wensch mijn woord na te komen — door u te overtuigen, dat ik er voor mij zelven het hoogst belang in stel; — voorts in gevoel mijner diepste afhankelijkheid van den zegen van boven; — en in vertrouwen op aanmoediging van uwe zijde.

Ik hoop het goede voor u te zoeken, door u te overtuigen, dat ik er voor mij zelven het hoogst belang in stel. Doch aangezien hier geene bloote redeneringen baten, zoo zal mijn gedrag voor den onpartijdige het bewijs moeten verstrekken. Neen, ik denk u geen lasten op te leggen, die ik zelf met mijn' vinger niet aanroer, maar ik wensch, terwijl ik u tot boetvaardigheid vermaan, zelf een arm en boetvaardig zondaar te zijn; — terwijl ik u op CHRISTUS wijze, zelf met al mijne zonden tot Hem te vlugten; — terwijl ik u de godzaligheid aanprijze, zelf godzalig te wandelen; — terwijl ik u tot strijden, bidden en waken dringe, zelf trage handen en slappe knieën op te rigten, »opdat ik niet eenigzins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde." [1])

Ik hoop het goede voor u te zoeken, ten andere, in gevoel mijner diepste afhankelijkheid van den zegen van boven. Zoo ergens, hier zijn eigen krachten veel te klein. Zoo ergens, hier geldt het woord: »niet door kracht of door geweld, maar door mijn' Geest zal het geschieden." En toch zoo ligt staat de Evangelie-bedienaar bloot voor eene soms diep verborgene meening, alsof het van hem afhing menschen te bekeeren. Maar, het hangt niet van hem af, want, noch hij, die plant is iets, noch hij, die nat maakt, maar God, die den wasdom geeft." Moge dit woord dieper dan ooit geschreven staan in mij-

---

1) 1 Kor. IX : 27.

Digitized by Google

ne ziel, opdat ik zonder ophouden, wijsheid, moed, lust, kracht van boven begeere, en in die kracht arbeide, en met die wijsheid toegerust voor u sta, u verkondigende de woorden des levens.

Ik hoop eindelijk het goede voor u te zoeken, in vertrouwen op aanmoediging van uwe zijde. Aanmoediging van uwe zijde mag ik verlangen. De aard der zaak veroorlooft mij dit. Zal ik in opregtheid het goede voor u zoeken, gij moogt dat werk, zoo min in 't geheim als in 't openbaar, tegenwerken, — dat zou een gedrag zijn als van de Samaritanen in Judéa, toen NEHEMIA gekomen was om het goede voor Israël te zoeken. Maar ik mag ook aanmoediging verwachten van uwe zijde, uit kracht eener Apostolische vermaning, sterk aangedrongen: »zijt uwen voorgangeren gehoorzaam en zijt hun onderdanig. Want zij waken voor uwe zielen, als die rekenschap geven zullen, opdat zij dat doen mogen met vreugde, en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig." [1]) De Apostel wil eenvoudig, dat gij u zoo gedraagt en zoo gezind betoont, dat uwe Leeraars met lust hun werk onder u kunnen volbrengen. Met de woorden: »zij waken voor uwe zielen, als die rekenschap geven zullen," doet hij u het gewigt van hun werk gevoelen. Met de woorden: »opdat zij dat mogen doen met vreugde, en niet al zuchtende," wil hij hun niet eene kwade bejegening, maar eene goede gewaarborgd hebben. Met de slotwoorden: »dat is u niet nuttig," geeft hij u te zien, dat uw eigen waar belang u moet dringen, uwen voorgangeren niet lastig te zijn en kwelling te veroorzaken en verdriet. — De leden der gemeente dus, die hun waar belang begrepen hebben, beschamen het vertrouwen der Leeraars, op aanmoediging van hunne zijde, niet. Zij zullen zich niet verzetten tegen eene krachtige verkondiging der zuivere Evangelieleer, maar bewijs geven, dat hun die welgevallig is. Zij zullen geene getrouwe waarschuwingen tegen doorbrekende zonden in den wind slaan, maar ze ter harte nemen. Zij zullen geene nuttige onderwijzingen en noodige bestraffingen verachten, maar ze met dankzegging aannemen, en alzoo een ander woord des Apostels betrachten: »erkent degenen, die onder u arbeiden, en uwe voorstanders zijn in den Heere, en u vermanen,

1) Hebr. XIII : 17.

Digitized by Google

en acht ze zeer veel in liefde om huns werks wil." [1])

Op deze wijze ongeveer wensch ik mijn woord na te komen. Hoort het nog eenmaal. Ik hoop het goede voor u te zoeken als een, die er tot diep in de ziel van overtuigd is, dat het *goed* is, die er zelf bij wenscht te leven en te sterven. Ik hoop het goede voor u te zoeken, overtuigd dat mijn voorbeeld en woorden op zich zelven niets vermogen, maar dat het de H. Geest is, die de harten opent en ontvangbaar maakt voor het geloof der waarheid. Ik hoop het goede voor u te zoeken in vertrouwen, dat geen welgezinde ons zal tegenwerken, of voorbedachtelijk den arbeid moeijelijk maken, maar integendeel door aanmoediging op allerlei wijze helpen veraangenamen en verligten.

Geel wat ik, op deze wijze uw belang zoekende, meen te mogen verwachten, is het laatste punt onzer overweging.

Ik meen wat goeds te mogen verwachten; maar niet goed alleen, ook kwaad.

Wilde ik goed alleen verwachten, ik zou mij de vraag waardig maken, of ik van eene 25 jarige ondervinding in de Evangelie-bediening onder u niets geleerd had? Ik zou mij de vraag waardig maken, of ik aan zinsverbijstering leed, en of ik uit de geschiedenis der Kerk het kleinste tijdvak kon aanwijzen, waarin de verkondigers der waarheid ook geen tegenstand hadden ontmoet? Ik moet dus ook kwaad verwachten, in weerwil van de getrouwste pogingen. Ik moet miskenning verwachten, ik moet verbittering verwachten, ik moet allerlei scheeve oordeelvellingen verwachten, ik moet ook eene toenemende verblinding en verharding verwachten van die geweigerd hebben en blijven weigeren hun hart te begeven om te zoeken den Heere; ik kan niet anders en mag niet anders dan ook vijandschap verwachten, die God wel kan beteugelen, maar die Hij ook loslaten kan en menigmaal losgelaten heeft, om zijne knechten door dit vuur te louteren. Ik behoor derhalve, als ik van mijne verwachtingen spreek, wel zeer in het oog te houden, dat de ware Kerk altijd betrekkelijk »een

1) 1 Thess. V : 12, 13.

Digitized by Google

klein kuddeke" was tegenover eene groote schaar van gedoopte belijders, die noch doop, noch belijdenis eenigzins waarderen, en toch zouden willen gerust gesteld zijn en de verzekering telkens ontvangen, dat hunne zaken voor de eeuwigheid goed staan, en wien tegenovergestelde betuigingen verbitteren.

Ik meen derhalve kwaad te moeten verwachten, ik houd mij des overtuigd. Maar ook iets goeds. Ja, ook iets goeds. Ik heb het nooit ontveinsd onder die ploegers te behooren, die ploegen *op hope*, en onder die zoekers, die wat ze zoeken gaarne vinden. Immers God van den hemel zelf heeft hope gegeven voor den arbeider in het Woord; die hope heeft Hij gegeven ook in den tekst, waarmede ik onder u mijn Evangelie-arbeid heb begonnen, nu 25 jaren geleden. De Heere spreekt: »gelijk de regen en de sneeuw van den hemel nederdaalt, en derwaarts niet wederkeert, maar doorvochtigt de aarde, en maakt dat zij voortbrenge en uitspruite, en zaad geve den zaaijer en brood den eter; alzoo zal mijn woord, dat uit mijnen mond uitgaat, ook zijn, het zal niet ledig tot Mij wederkeeren; maar het zal doen hetgeen Mij behaagt en het zal *voorspoedig* zijn in 'tgeen waartoe Ik het zende." Op grond van deze en andere beloften, mag de dienaar des Woords vertrouwen, dat hij het goede voor de Gemeente niet te vergeefs zoeken zal. Immers de Heere CHRISTUS is niet alleen ten val gezet, maar ook ter opstanding, en het woord des Evangelies is niet alleen eene reuke des doods ten doode, maar ook een levensgeur ten eeuwigen leven. Ik meen dus te mogen verwachten, dat er nu en dan een kind der wereld van harte tot den Heere bekeerd zal worden, aan het woord gedachtig van JOHANNES den dooper, »dat God zelfs uit deze steenen ABRAHAM kinderen kan verwekken." Wat? zou er nooit meer een uit de slagordenen van den vorst der helle ingelijfd worden in het leger van den Zone Gods? Wat? zou de Almagtige niet magtig genoeg zijn, hier of daar een stokbewaarder verlegen en bekommerd te doen vragen: »wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" Zou zijne sterke regterhand de Lydia's-harten niet meer kunnen openen? Ik meen het bewijs te mogen verwachten, dat Hij kan. Ja, maar ook dat Hij goddelijke vertroosting heeft voor bedroefden, en licht voor die in duisternis gezeten zijn en doodsschaduw.

Digitized by Google

Maar ook bewaring in de kracht Gods door het geloof, te midden eener wereld vol verleiding en verzoeking. Maar ook eindelijk, »dat de regtvaardige zal groeijen als een palmboom en wassen als een ceder op den Libanon." Want zoo luidt het woord onzes Konings: »die in het huis des Heeren geplant zijn, dien zal gegeven worden te groeijen in de voorhoven onzes Gods. In den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen, zij zullen vet en groen zijn, om te verkondigen, dat de Heere regt is. Hij is mijn rotssteen, en in Hem is geen onregt!"

—

Ziedaar, M. A! wat de dienaar des Woords, zoo ik acht, verwachten mag, die alzoo als voorzegd is, wenscht na te komen het woord van den tekst: »*om des huizes des Heeren onzes Gods wil zal ik het goede voor u zoeken.*" Ik moet na al het gezegde nog een paar woorden tot uw hart rigten.

Vooreerst: heb ik mij op nieuw verbonden, het goede voor u te zoeken, niemand heeft regt om, 't zij mijne bevoegdheid in twijfel te trekken, 't zij mijne opregtheid.

Gij hebt geen regt, mijne *bevoegdheid* in twijfel te trekken. Gij zoudt dit regt wel hebben, zoo ge bewijzen kondt, dat ik het ware goed niet ken, dat ik er nog naar raden moest als een blinde naar de kleuren. Maar dat kunt ge niet. Dat ik mij nimmer geschikt heb naar de modeleer, en dat ik er mij nu niet naar schik, is geen bewijs. De modeleer is leugen. De modeleer kan het goede nooit geven, wel het kwade. De modeleer is nergens meer dan in Groningen in zwang, maar ook nergens is de zedeloosheid en de ligtzinnigheid grooter. De Groningers hebben het zelven erkend, dat hunne provincie anderen in ligtzinnigheid overtrof. Eene slechte aanbeveling voorwaar hunner leer! Maar wat is ook eigenlijk modeleer? Eene leer, die even veranderlijk en wisselbaar is als de mode. Hoe kan *ik* mij schikken naar

Digitized by Google

zulk eene leer? Ik ken het ware goed, en dat ware goed heeft mij Gods Geest en Gods Woord doen kennen, en de belijdenis onzer Kerk, die met het getuigenis van den Geest en het Woord overeenkomt. Het ware goed is niet eerst in de 19 eeuw het ware geworden, maar het is het geweest van de eerste af. Wat het was in de eerste, dat is het in de 19, dat zal het zijn ten laatsten dage. Ik behoef dus niet meer naar het ware goede te raden, ik ken het, en gij — moogt mijne bevoegdheid om het voor u te zoeken, in geenen deele in twijfel trekken.

Maar ook moogt ge mijne *opregtheid* niet in twijfel trekken. Dat doet ge niet; toch doen sommigen het. Ge doet het niet. Ge houdt mijne opregtheid in 't gemeen niet verdacht. Ik geloof waarlijk niet, dat er iemand is in de gansche gemeente, die mij onder de Protestantsche Jezuïten naam en plaats wil geven. De Heer zij er voor gedankt! Deze zal zeggen: »hij is niet phlegmatiek genoeg, om een Jezuït te zijn;" gene zegt: »hij is niet omzigtig genoeg, hij denkt te veel hardop." — Toch betwijfelen sommigen mijne opregtheid. Hoe dan? Zij twijfelen er aan, of ik hun het goede wel waarlijk gun. Wat zal ik te mijner verantwoording in het midden brengen? Ik kan mijn hart niet open snijden, om u te toonen al wat er in is. Nu, dat is goed ook, God alleen weet het volmaakt. Maar ook ik weet, dat er zonde in is, dat het van nature enkel zonde is, bronwel van alle ongeregtigheid. Maar ik weet nog iets, — dat mijne hardste woorden, en wanneer ik het sterkst van hel en verdoemenis gesproken heb, gesproken zijn, niet opdat iemand verdoemd zou worden, maar de verdoemenis zou ontvlieden. Roept de wachter in de stad dat er brand is, opdat gij in den brand zoudt omkomen? neen, maar opdat ge zoudt opstaan en heengaan en blusschen. M. A! Ik denk hier aan de woorden van den Apostel: Rom. IX: 1—3. Hij betuigt daar zijne uitnemende droefheid over de hardnekkigheid der Joden tegen CHRISTUS; hij kan geene woorden vinden, en breekt eindelijk aldus uit: »ik zou zelf wel wenschen verbannen te zijn van CHRISTUS voor mijne broederen, die mijne maagschap zijn naar het vleesch." Dit durf ik den Apostel niet nazeggen, uit vrees van niet opregt te zijn; maar dit durf ik zeggen van mijn' grootsten tegenstander: »kon

Digitized by Google

ik hem winnen voor CHRISTUS met mijn bloed, ik liet het stroomen." — Ge hebt dan geen regt, ook mijne opregtheid in het zoeken van het goede voor u te verdenken.

Hoort nu nog één woord, M. A!: heb ik mij verbonden het goede voor u te zoeken *om des huizes des Heeren onzes Gods wil*, ook dit beginsel moet uwe goedkeuring wegdragen.

De uwe, mijn nog onbekeerde hoorder! Gij weet immers zeer wel, dat PETRUS na zijnen val niet mogt heengaan, om JEZUS schapen en lammeren te hoeden, alvorens hij eenmaal en andermaal en ten derden male betuigd had, JEZUS lief te hebben. De liefde van CHRISTUS moet den dienaar dringen, de liefde en ijver voor 's Heeren huis. Zijn eigen belang mag hier niet in het spel komen. Dus alleen het belang van 's Heeren huis, de liefde voor de Kerk, het volk en de erve des Heeren. En waarom dit? Omdat de Heer op zijn volk eene zeer bijzondere betrekking heeft. Het is het volk zijner keus. Is het dan zoo hoog van geboorte, zoo edel, zoo rijk? In den regel noch edel, noch rijk, noch hoog van geboorte. Daarom schrijft de Apostel: »gij ziet uwe roeping, broeders! dat gij niet vele wijzen zijt naar den vleesche, niet vele magtigen, niet vele edelen." Maar wat dan? Ik mag er u niet anders van zeggen, dan het Woord er van zegt: God heeft zijn volk vrijwillig lief gehad. En dat volk, miskend van de wereld, niet zelden bespot en veracht, beschouwt Hij als het zout der aarde. Gij kent de heerlijke eigenschap van het zout: het maakt de spijzen niet alleen smakelijk, maar het is een bederf-werend middel. Daarom zouden die steden van Palestina, die verwoest zijn geworden, verschoond zijn gebleven, indien er maar tien regtvaardigen in geweest waren. Daarom roept JESAJA uit: »zoo de Heere ons niet een weinig overblijfsels had gelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn, wij zouden Gomorra gelijk zijn geworden." Dat overblijfsel moet den Profeet onbeschrijfelijk dierbaar geweest zijn. Ik nu meen ook met de Moabitische RUTH te mogen zeggen: »uw volk is mijn volk," en daarom moogt ge ook mijne drijfveêr in het zoeken van het goede voor u niet wraken: ik doe het, *om des huizes des Heeren onzes Gods wil.*"

Digitized by Google

Moge mijne drijfveêr ook uwe goedkeuring wegdragen, gij allen, die den Heere vreest. Ik verlang geen ander bewijs uwer goedkeuring, dan uwe voorbede, uw geduld, uwe medewerking.

Uwe voorbede. Daarop stel ik bijzonderen prijs, daaraan gevoel ik groote behoefte. Wat wonder? De H. Apostelen des Heeren, met bijzondere mate der gaven des H. Geestes toegerust, bevalen zich bij elke bekwame gelegenheid, bij monde en in geschrift, der voorbede van de Gemeente dringend aan. We lezen het nog in hunne brieven: »broeders! bidt voor ons." Bidt voor ons," zeiden zij wederom, »opdat het woord zijnen loop hebbe." »Bidt voor mij," schrijft PAULUS aan de Efeziërs, »opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des Evangelies bekend te maken." Nu, die voorbede begeer ik zeer van u, wetende, dat het gebed des regtvaardigen veel vermag, en het mij zeker in staat zal stellen om te ijveriger het goede voor de Gemeente te zoeken.

Maar ik verlang ook, dat gij geduld met mij oefent. Wie ben ik? een zwak, gebrekkig dienstknecht van CHRISTUS. Helaas! nu ontbreekt mij ootmoed, dan zachtmoedigheid, nu ijver, dan weder wijsheid in voorkomende zaken, dan bedachtzaamheid. Ik weet het, en de Heer moge het mij verder leeren, dat ik den schat des Evangelies draag noch in een gouden, noch koperen, zelfs niet houten, maar in een *aarden* vat. Toont gij dit ook te weten, en hebt geduld met mij. Ach! wie was hier volmaakt? En gij weet zelven ook zeer wel, dat ge het niet verkregen hebt, schoon ge er naar jaagt. Hebt geduld met mij en draagt mijn gebrek; ik hoop het uwe te dragen. Menigmaal nog zal ik u reden tot misnoegdheid geven; ach, bedekt ze met den mantel der liefde, gedachtig dat ik, in spijt van al mijn gebrek, niet wensch op te houden het goede te zoeken voor de kudde des Heeren.

Eindelijk nog ééne begeerte: uwe medewerking. Daar is geen waar Christen, of God heeft hem een' kring aangewezen, waarin hij werken moet. In den kleinsten kring kan eene ziel voor CHRISTUS gewonnen worden. En is die kring grooter, er kunnen twee, drie en meer gewonnen worden. Eene liefderijke bestraffing, eene ern-

Digitized by Google

stige vermaning, eene welgemeende raadgeving, bovenal een heilig voorbeeld, kan zeer gezegend zijn. Och! werkt dan mede. 't Zij u niet genoeg, zelve voor CHRISTUS te zijn gewonnen, maar laat het uw biddende toeleg zijn anderen te winnen. Ge hebt knechten in uwe omgeving, of dienstmaagden, of heer of vrouw, of zoon of dochter, of bekende of vriend, zoekt ze te winnen. De ergste tegenstander kan, met Gods zegen, de grootste voorstander worden, en uw ijver moge mij verwekken, om *zonder ophouden* het goede voor de gemeente te zoeken.

Zoo zij het! De Heer geve het! Om zijns naams wil.
AMEN.

Digitized by Google

BEGEERTEN DIE GOD LAAT KOMEN.

—

VOORZ. Ps. CXLVII : 3 , 6.

—

VOORAFSPRAAK.

Op des Heeren goedertierenheid te hopen, dat is de goede ankergrond voor de levende hoop van elken waren Christen.

Die kan niet uitscheuren, want het anker heeft vastigheid in het Vaderharte Gods. Voor dat anker ligt het ranke scheepke des waren geloofs altijd veilig.

Altijd veilig, ook waar de doode hoop, die geen grond heeft, de lieden der wereld begeeft, en door de stormen der wereldzee alle schijngeloof vergaat.

Altijd veilig, ook in den duistersten nacht van tegenloop, of schudding, of strijd.

Altijd veilig, want zoodra straalt de zon der geregtigtigheid niet door de wolken van kommer, of de schoone Godsstad is in 't gezigt.

En zoodra breekt de eeuwige morgen zonder wolken niet aan, of de geloovige ziel mag veilig binnenvaren, door diezelfde goedheid, waarop vroeger, ook in alle leed, is gehoopt.

Immers het is de goedertierenheid Gods, die tot bekeering leidt, niet alleen bij aanvang, maar ook bij voortgang.

Digitized by Google

Die goedertierenheid is over ons, gelijk als wij op Hem hopen.

Van hoeveel waardij dit geloofsstuk is, wensch ik in deze geheiligde ure, door een schriftuurlijk voorbeeld, u aanschouwelijk voor te stellen.

—

TEKST: 1 Kron. IV : 10b.

»En God liet komen dat hij begeerde."

—

Laat uwe begeerten in alles door bidding en smeeking met dankzegging bekend worden bij God, zoo luidt de Apostolische vermaning.

Daarvan ondervindt de Gemeente van christus, die op aarde strijdt tegen het helsche verbond, reeds hier de gezegende uitwerking.

Daartoe gevoelt elk Christen ook steeds de toenemende behoefte, in vreugde en leed, dat hem wordt toegewogen van den Heere.

Dat beschouwt zeker elk geloovige, als het hoogste voorregt, dat hier beneden God verleent.

Zoo was het ook met den man, van wien zulke heerlijke uitkomsten beschreven staan, als onze tekst vermeldt.

Laat ons eerst, M. H!, onze aandacht vestigen op den gelukkige, van wien dit woord beschreven staat — om hierna onze overdenking te bepalen bij de beste begeerten, die God beloofd heeft ook nu te willen laten komen — en dit christelijk te besluiten.

De man, van wien ons tekstwoord spreekt, was jabez, de rijkelijk gezegende man, onder het oude volk van God.

Wij vinden zijnen naam opgeteekend in de gewijde geslachtlijsten onder de nakomelingen van Juda.

Digitized by Google

Het is voor onkundige Schriftlezers vaak moeijelijk te begrijpen geweest, waarom wij in dit eerste Kronykboek, negen hoofdstukken enkel met namen vinden gevuld.

Elk, die God vreest, heeft echter altijd zooveel eerbied voor de wijsheid Gods, dat hij overtuigd is, in alles groote nuttigheid te zullen vinden, wat de Heilige Geest in Schrift heeft gesteld, zoo wij het maar regt verstaan.

Wij behoeven dan ook M. H!, slechts weinig ervaren te zijn in het christelijk geloove, om te weten, dat ons die geslachtlijsten onmisbaar zijn.

Ja! alle Schrift is van God ingegeven, ook van deze namen is het bezit ons dierbaar, want zij staan in zoo naauwe betrekking met het ware Christendom.

Deze geslachtlijsten, vereenigd met die van MOZES, en die door de Evangelisten zijn opgeteekend, wijzen ons aan de afkomst naar den vleesche van den gezegenden Heiland. Hoe die bron des eeuwigen levens uit DAVID, uit ABRAHAM, uit ADAM is gesproten.

Zij wijzen ons aan de oorsprongen van al de volken der aarde.

Zij wijzen ons aan de uitbreidingen van Gods eigen volk Israël, en zijn' eigen Priester- koninklijke dienst.

Zij wijzen ons ook aan de grondslagen van de geschiedenis der wereld, die onloochenbaar zijn.

Die kapittels met namen behooren dus ook tot de goddelijke schatten der Heilige Schriften.

God zelf, die onnoemelijke dingen bij name roept — de Heere zelf, die zijne schapen bij name kent — de Heilige Geest zelf, die levend maakt en levend houdt, heeft deze namenlijsten willen bewaren tot den tijd van het einde.

Voor den wijze dezer wereld, of ook voor onwetenden in goddelijke dingen, schijnen dan deze namenlijsten ook wel dorre doodsbeenderen te zijn.

Maar voor elk geloovig Christen zijn het de eerste beginselen van dien levenden tempel, waarvan JEZUS CHRISTUS de uiterste hoeksteen is.

Voor elk een, die den Heere verwacht tot zaligheid,

Digitized by Google

maken zij het gebeente mede uit, waarvan de Man van smarte, de Geest en het leven is, en van wien zij ook het vleesch zijn.

Want alle die geslachtlijsten noemen ons de maagschap op, waaruit de Heere is, zooveel het vleesch aangaat.

Wie kan dan de verschijning des Heeren JEZUS liefhebben, zonder ook zijne maagschap lief te hebben?

Wie kan in CHRISTUS zijn ingeplant, zonder ook tot dezen in betrekking te staan?

Zoo leeft er dan geen Christen, of hij heeft verbindtenis aan de personen hier genoemd, en hij moet alzoo hoogen prijs stellen op deze geslachtlijsten.

Zeker! want het is die vaste voormuur, waarop ongeloof en bijgeloof te barsten moeten stooten.

Het zijn die welgeordende voortroepen, waarop des satans benden niet vermogen.

Ook zijn die geslachtlijsten, bij lange na, niet zonder regt verkwikkelijke rustpunten, waar het liefelijk is.

In de eerste, bij voorbeeld, van MOZES, daar lezen wij onder al die doodberigten, eene levensgeschiedenis, die wel der moeite waardig is, ons regt bekend te worden.

Die van HENOCH bedoel ik.

Van hem staat in de geslachtlijst: HENOCH dan wandelde met God, en hij was niet (meer), want God nam hem weg.

Zoo ook vinden wij in ons tekst-kapittel, onder de nakomelingen van Juda, van één man, dat groote woord opgeteekend: »*en God liet komen dat hij begeerde.*"

Dat woord staat daar, even als eene frissche springbron aan den weg, voor den dorstenden reiziger — hij drinkt daar graag eens uit.

Dat woord staat daar, even als een schaduwrijke boom voor den vermoeide op den weg — hij zit daar gaarne eens onder neder.

Dat woord staat daar, even als de handwijzer bij een' kruisweg voor den naar huis begeerige — hij ziet zoo scherp daarop wat hij wel aanwijst.

Laat ons dan ook putten, welk rein levenswater hier

Digitized by Google

opwelt, — en moge de Heere ons te smaken geven, dat Hij goed is.

Laat ons voorts ook goed toezien, wat ons hier wordt aangewezen op de reis naar de eeuwigheid, — en moge de Heilige Geest onze harten bereiden om die goddelijke aanwijzingen heilbegeerig op te volgen.

En God liet komen dat hij begeerde.

Dat heilrijk woord staat beschreven van JABEZ.

JABEZ was de gelukkige man onder Juda's nageslacht, die dat mogt ondervinden.

Zijne moeder had hem aldus genaamd, omdat zij hem met smarte had gebaard. De vloek der zonde over EVA'S dochteren, had de moeder van JABEZ inzonderheid moeten ondervinden.

De smartemaker was haar daarom geen ongezegende zoon.

Wij lezen van JABEZ, dat hij heerlijker was dan zijne broeders.

Was hij in beginsel tot smarte, het einde werd tot heerlijkheid.

Door lijden tot heerlijkheid, zoo is immers Gods weg.

Hoe gelukkig zouden vele moeders onder ons worden, wanneer zij dat van hunne zonen mogten verwachten.

Nu, Gel! de God van JABEZ is niet veranderd.

Daarom zal het zeker veel liggen aan de eerste beginselen des wegs, welke den jongelingen zijn geleerd.

Of zij den duivelen worden geofferd, of den Heere toegebragt.

Dat wil zeggen, of onze moeders hunne zoonen in de eerste jeugd wat dwaasheid leeren, *en daarna* in de vlam huns hoogmoeds blazen, *en daarna* op rijksdaalders, of wat nog erger is, leeren gieren en begeeren — of dat zij hen opvoeden in de vermaning des Heeren, en naast zich op hunne knieën, dien God leeren aanbidden, die een belooner is dergenen, die Hem zoeken.

Dat laatste heeft JABEZ moeder zeker haren smartemaker vroeg geleerd, — wij mogen uit het tekstverband dat vrijelijk opmaken.

Want wij lezen, dat JABEZ hierdoor voortreffelijk werd

Digitized by Google

boven zijne broeders, omdat hij den God Israëls aanriep.

Den Verbonds-God, op wien hij was geworpen, ook reeds in barens smarte.

En hoe zullen wij Hem aanroepen, in wien wij niet geloofd hebben; en hoe zullen wij in Hem gelooven, van wien wij niet gehoord hebben; en hoe zullen wij hooren, zonder die ons verkondigen?

ô Gelukkige moeders! die ook CHRISTUS verkondigt aan uw zaad.

Nu! JABEZ had genade en geloof ontvangen.

Hij had den God Israëls leeren kennen en vertrouwen.

JABEZ had den eenigen weg gevonden, langs welken de zegeningen van den Heere afdalen.

JABEZ had den eenigen Middelaar gevonden, waardoor vloek in zegen, smarten in vreugde, ellenden in heerlijkheid veranderd worden.

Het aanroepen van den God Israëls, die beproefde sleutel tot het vaderharte Gods.

Hetgeen JABEZ van den Heere heeft begeerd staat ook in schrift.

Want JABEZ riep den God Israëls aan zeggende: »*Indien Gij mij rijkelijk zegenen, en mijne landpale vermeerderen zult, en uwe hand met mij zijn zal, en met het kwade alzoo maakt, dat het mij niet smarte.*"

Dat was de godvreezende aanroeping van den Naam.

Dat was de geloovige bekendmaking, van *de begeerten in alles*, bij God.

Dat was ware bidding en smeeking van groote dingen.

Dat was volgens de verbondshandeling van den God Israëls met zijne gunstgenooten.

Tot zulke aanbidding behoorde kennis en vertrouwen des harten.

In die smeeking ligt opgesloten, wat in geen woorden is gebragt, alsof ook JABEZ nog gezegd had: daarbij zal ik weten, in uwe gunst te deelen, en aan uwe liefdedienst toe te behooren.

Groote dingen had JABEZ van den Heere begeerd, en God liet komen dat hij begeerde.

Groote dingen, ja! maar niet te groot, en hoe zoude

Digitized by Google

dat ook kunnen zijn voor Hem, die gezegd heeft tot al zijn volk: »doet uwen mond wijd open, en Ik zal hem vervullen."

Rijke zegeningen begeerde JABEZ, maar anders geeft ook Israëls God niet aan degenen, die Hem vreezen — *en het blijkt daaruit: dat JABEZ genade begeerde.*

Uitbreiding van landpale begeerde JABEZ, maar anders konden ook Gods vijanden, de Kanaänieten, niet uitgeroeid worden, *en het blijkt daaruit: dat JABEZ den geloofsstrijd wilde strijden.*

Dat 's Heeren hand met hem zoude zijn, begeerde JABEZ, maar anders konden zijne goede voornemens immers niet wel gelukken, *en het blijkt daaruit, dat JABEZ zijne onwaardelijke afhankelijkheid gevoelde.*

Dat de Heere het kwaad hem zoude ten beste keeren, begeerde JABEZ, maar *geenszins* dat hem geen kwaad zoude overkomen, *en het blijkt daaruit: dat JABEZ in overgegevenheid aan den Heere wenschte te leven in onderworpenheid aan kruis en leed, dat is: in geloovig volgen van 's Heeren wijzen raad.*

En God liet komen dat hij begeerde.

Hoe gelukkig dat hij goede dingen had begeerd, en geen kwade — hoe gelukkig dat hij om de vele dingen, het ééne noodige niet had verzuimd.

Want *God heeft JABEZ rijkelijk gezegend*, en heeft hem *erfelijk doen wonen* in de poorten zijner haters, ook is des Heeren *hand met JABEZ* geweest, en heeft het *met het kwade* alzoo gemaakt, dat *het JABEZ niet smartte*, ja! wij weten het; Gel! waar JABEZ nu leeft, daar dankt hij den Heere, ook voor al 't geleden kwaad.

Zijn dat smakelijke teugen, uit die volle bron te putten, laat ons nu ook willen zien, waarvan wij aanwijzing bekomen, in dat heerlijk Godswoord: en God liet komen dat hij begeerde.

Dat God laat komen, dat houdt toch wezen; dat God laat komen, wordt met goed regt bezeten; dat God laat komen is onvervreemdbaar.

Hierin moet de ondervinding van alle vromen getuigen.

Daar God licht laat komen, blaast het niemand weêr

Digitized by Google

uit; daar God overtuiging laat komen, houdt ons de wereld niet meer; daar God nieuw leven laat komen, breken de kluisters der hel; daar God zijne vrede laat komen, daar maakt Hij die ook groot.

Diezelfde God laat nu ook nog begeerten komen, maar dat kan niet eeuwig zoo blijven, blijkens de wijze waarop LAZARUS in de vertroosting, maar een rijke man in de smartenlijding is gekomen.

Diezelfde God Israels zendt nog zijne boodschappers uit over den ganschen bodem der aarde — met die blijde boodschappen — dat Hij ook nu laat komen, wat van Hem in geest en waarheid wordt begeerd.

Laten het daarom goede dingen zijn en geene kwade, M. H! die wij begeeren van den Heere onzen God.

Want zoovelen reeds verwierpen het goede en verkoren het kwade om dat weg te dragen in zwarte duisternis.

Zoo ontallijk velen verwerpen nog het goede en verkiezen het kwade, of worden verlokt tot het kwade door verleidende geesten in goddelooze menschen of booze duivelen, omdat zij het goede niet kennen.

Laat ons daarom uit JABEZ gebed de aanwijzing ontvangen der noodige dingen, die God nog laat komen, en tot verlossing en zaligheid der ziele onmisbaar zijn.

Dingen — zonder welke zeker niemand kan ontkomen aan de smarten, die God zal maken in de plaatsen, die den duivel en zijnen engelen worden bereid.

Het allerbegeerlijkste toch dat God nog laat komen, in onze zware tijden, is zeker: *de behoudenis voor de eeuwigheid*, dat *onvergankelijke leven.*

Het is de allerrijkste zegen, want elk, die daarmede gezegend is, wordt der goddelijke natuur zelf deelachtig.

Het is boven alles te begeeren, wat begeerlijk mag zijn in deze, of in de toekomende eeuwe — want wat baat het iemand van ons, zoo hij de geheele wereld won, en moest de schade lijden van het verlies zijner ziel.

Hoevelen nu verderven die edele ziele, voor den nietigen prijs van een weinig tijdelijke lusten of lasten.

Dat onvergankelijke leven echter moet van God, van

Digitized by Google

den eenigen waarachtigen zelven worden begeerd, want niemand anders heeft het te geven.

Het is geoorloofd, die eeuwige behoudenis van God te begeeren, want Hij heeft met eede gezworen, dat het zijn hartelust is, die te doen komen aan elk, die dat begeert.

Het kan van den Heere niet vergeefs worden begeerd, ook door den onwetendste, ook door den zondigste mensch niet, want de ure is nu, en nog niet volgeslagen, dat, al wie den naam des Heeren zal aanroepen, behouden zal worden.

Is het dan niet hartverscheurend om te moeten aanzien, dat zoovelen die eeuwige behoudenis moedwillig versmaden, en den kostbaren genadetijd in ijdelheid verbeuzelen — ja, ook hun, die den Heere zoeken, zulks trachten moeijelijk te maken?

Terwijl God die eeuwige behoudenis nog laat komen aan elk, die ze van Hem begeert.

Maar wat bate om te leven tot in eeuwigheid, zonder de vergeving der zonden te erlangen bij God?

Wat geluk zou in dat leven zijn, waar het geweten met een' schuldenlast moest blijven bezwaard? om het even of die last één grein of duizend ponden weegt.

Zoo wil het dan ook God niet, M. H!

Elk, die behouden zal worden, moet daarom hier op aarde *de vergeving van alle zonden* ontvangen van den Heere zelven.

Die zonde heeft immers God aan zijn harte reeds zooveel smarte gemaakt.

Hij gaf daarvoor zijne ingewanden over, het liefste wat Hij heeft, het beste, zijn eenige, het is JEZUS, die gekruist werd, om als het ware offerlam te worden geslagt.

Dat heeft Hem geperst, den persetreder; dat heeft Hem smarten gemaakt, den man van smarte, eer dat het alles was volbragt.

In dezen JEZUS nu doet God zelf verkondigen, ook nu door mijnen mond, de vergeving der zonden aan een iegelijk die gelooft, zonder aanzien des persoons.

Die gelooft, dat is, elk boetvaardige, die tot JEZUS wonden, met al zijne zonden, de toevlugt neemt.

Digitized by Google

Die gelooft, dat is, elk zondaar, die den zoenborg JEZUS als zijnen Middelaar aanneemt bij God.

Aanneemt op zijn Woord af, dat nog kracht heeft, om *te doen komen*, dat van *Hem* wordt begeerd.

Tot die meest begeerlijke dingen behoort dan zeker, *de bekeering van het hart.*

Wat bate toch van de vergeving, wanneer het hart, dat diepe harte, die voor menschen onpeilbare bron van zonde niet wordt vernieuwd.

Daarover vinden wij nu in onze zware tijden de jammerlijkste en verwardste begrippen.

De een tracht in zondekweekende onwetendheid de orde des heils om te keeren — en in plaats van de vergeestelijking van den natuurlijken mensch zijne verbeestelijking in te voeren.

De andere wil in dwaze menschvergoding het zondige verbeteren, en het kwade alzoo, op zijn schoonst genaamd, iets minder kwaad maken.

Met het eerste zoude de Heilige JEZUS een dienaar der zonde moeten worden; met het laatste zoude de Heilige Geest, de werkmeester of de helper van het kwade moeten zijn.

Gelukkig is het zoo niet, M. W.!

Neen, èn voor eeuwig neen, èn neen in Godes naam.

Bekeering is verandering van zin, vernieuwing van het hart, het verkeeren in den weg der verzoening.

Het is de vervulling van de trouwbelofte Gods: *Ik* zal het *steenen harte* uit uw vleesch *wegnemen* — *Ik* zal een nieuw harte u maken, spreekt de Heere.

Het is een nieuw werk des Drieënigen Gods, van begin tot voortgang en einde.

Een werk, waarin het oude verteert, en het alles nieuw wordt — in den Tempel des Heiligen Geestes, dat is, ons ligchaam.

Daartoe is de Heere verhoogd als Vorst des onvergankelijken levens, om te geven de bekeering ten leven.

Daartoe is de Geest der genade en der gebeden noodig, dien God nog laat komen over elk, die deze gaven begeert van Hem zelven.

Digitized by Google

En het bewijs van de goede ontvangst is zoo klaar als onderscheiden — daar het eenvoudig bestaat in hartelijke zondenrouw, in evangelische boetvaardigheid, in zeer wezenlijk mishagen aan alle ikvergoding of zelfverheerlijking, in zielsinnige blijdschap in God door CHRISTUS JEZUS.

De gekruiste CHRISTUS als het geslagte offerlam heeft daar eene gestalte in het binnenste, die onuitroeibaar is.

Doch even gelijk wij rouwe bedrijven over onze afgestorvene betrekkingen, een' rouw, dien niemand kan gevoelen, die de verwantschap niet kent — zoo is in den waren geloovige nog altijd droefheid bij vreugde, want hij sterft der wet, voor zooveel hij Gode leeft.

Maar CHRISTUS is gestorven met zijne zonde beladen, en tot dien duren prijs leeft Hij, alleen genade tot roem.

Dat leven is met CHRISTUS *verborgen in* God — dat leven is met CHRISTUS *geborgen bij* God — dat is dus heilig en veilig.

Dat leven bedenkt de dingen, die boven zijn, waar CHRISTUS is, en leeft dus hier beneden in strijd.

Dat leven zal met CHRISTUS geopenbaard worden in heerlijkheid, en is van de overwinning dus zeker.

Maar dat leven is hier aan velerlei wisselingen onderworpen, aan velerlei gevaren blootgesteld, door magtige vijanden bestreden.

Het heeft daarom noodig groeikracht, versterking en verkwikking.

Hiertoe dan is den gunstgenoot Gods zijne *heiligmaking* onmisbaar.

Dat is eene gedurige oefening in den inwendigen mensch, die, door de werking van het geestelijk leven, zich ook naar buiten openbaart.

Dat is wat anders nog dan *heilig zijn.*

Dat is hier in het strijdperk heilig gemaakt worden van onheilig — van binnen uit, zeker ook naar buiten, doch niet omgekeerd.

Dat is om hierna in het Paradijs Gods, na voleindigden strijd, volzalig en heilig te zijn, met den Heere en zijne heiligen.

De goede hand des Heeren is echter in dezen vaak

Digitized by Google

zeer zwaren kampstrijd met zijn volk tot eene gewisse overwinning.

Hierin is zoo ontallijk veel te begeeren, zooveel af te bidden van God, dat geen menschenooren ooit hoorden — want hierin bestaat de toebereiding tot het hemelleven.

Dat gaat door smarten tot vreugde, door duisternis tot licht, door schuddingen tot bevestiging, door sterven tot leven.

Daarin wordt de geestelijke CHRISTUS zoo langs zoo meer behoefte, onmisbare behoefte voor den geestelijken mensch, want zonder Hem kan Hij niets doen — maar ook juist hierdoor wordt hij zoo langer zoo beter gekend, betrouwd, bevriend.

Daartoe moet zeker dienen beproeving en louteringe; versterking en kastijding; beschaving en versiering, om den beelde Gods gelijkvormig te worden.

Doch deze allen van de goede hand des Heeren, die rijk is over allen, die Hem aanroepen, zoodat zij niet bezwijken in hunne zielen, maar rijk worden in Hem.

Nog eene hoofdzaak moet ik eindelijk u noemen, het is *de goede besturing van het kwade.*

Dat behoort voor de ware aanbidders ook een bijzonder onderwerp hunner vurige begeerten te blijven bij God.

JABEZ, des Heeren gunsteling van den ouden dag, smeekte den God Israëls niet, dat hem geen kwaad zoude overkomen.

Neen! zoo is het geen liefhebber Gods in het hart.

Hij smeekte den Heere, dat hij het met het kwade alzoo mogt maken, dat het hem geen smarten zoude maken.

Zoo doet de Wonderlijke aan zijne beminden, eenvoudig door uit het kwade den prikkel te nemen.

Dat is een belangrijk onderwerp voor des Christens begeerten bij God.

Het kwade *moet* hem ontmoeten, maar de Heer wil er de smart uitnemen, de kracht er van verbreken.

Hij wil ook gaarne den bitteren beker drinken, die

Digitized by Google

hem van den hemel gereikt wordt, maar mag daarin begeeren een droppel van de goedheid Gods — dan smaakt het toch zoet.

Jozef moest in den kuil, maar de Heere wendde zijne goedertierenheid tot hem.

Mozes moest in de zee, maar de Heere maakte de zee droog, en toog zelf hem te gemoet.

Jozua moest door den snelvlietenden Jordaanstroom, maar de Heere liet er heerlijke muzyk in maken.

Daniel moest onder de leeuwen, maar de Heere sloot hun den muil.

Elk Christen moet in den nood en in den dood, maar het zijn hem de poorten des hemels.

Hij ondervindt dan dat die God van Bethel geen ander was, dan die van Golgotha ook heden is.

Het kwaad, dat hij op aard ontmoet, doet hem zijn God ten beste keeren — zoo laat hij komen zijn begeeren.

Vijf belangrijke hoofdzaken hebben onze overdenking uitgemaakt, die toch wel waarlijk de allerbegeerlijkste mogen worden geacht.

De *behoudenis voor de eeuwigheid* — de *vergeving der zonde* — de *bekeering van het hart* — de *toebereiding voor het hemelleven* — en de *goede besturing van het kwade.*

Hoe gelukkig zult gij zijn te achten, Mijn Hoorder of Hoorderes! wanneer gij deze dingen begeert bij dien God, die mildelijk geeft en niet verwijt — want Hij zal laten komen al deze begeerten.

Maar hoe ellendig is het gesteld — en hoe ongelukkig zult gij moeten worden, waar gij *wel* andere dingen, maar deze *niet* begeert.

Hoe zal het mogelijk zijn den dag des Heeren te verdragen, — voor den Rigterstoel van Christus te verschijnen.

Daarvoor toch wordt elk onzer eerlang geroepen — ieder staat daar voor zich zelven, niemand blijft achter, elk wacht daar zijne eigene plaats.

Waar de jeugd wordt verbeuzeld, waar de jongelingschap wordt verdarteld, waar de verdere leeftijd wordt doorgezwoegd, waar de grijsheid wordt doorgeklaagd —

Digitized by Google

wat blijft daarover van al dien moeijelijken arbeid onder deze zon?

Allen begeeren wij — ook wel vele en velerlei dingen — de een vaak wat de ander haat, maar zoo vaak toch beiden even schadelijk.

Waar nu het goede wordt verworpen, maar het kwade begeerd — en dat kwade komt, wie zal verlossen?

Zoo is het immers nog, de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart de zonde, en de zonde voleindigd zijnde baart den dood.

Hoe korte vrolijkheid begeerde een rijke man, en hoeveel smarten moet hij lijden?

Hoe weinig genot begeerde EZAU, om wel bitterlijk te schreeuwen gansch zeer, maar te laat.

Hoe weinig geld begeerde JUDAS, en hoeveel jammer is in zijne eigene plaats hem ten deel geworden.

Hoe weinig eer begeerde HAMAN om eeuwige schande te oogsten.

Want het is den mensche gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel — dat regtvaardig oordeel — daar allen komen *moeten*.

Daar elk ook rekenschap *moet* geven — *moet* geven aan den Heer zelven.

Aan dien Heere, die geen ledig aanschouwer is, maar in *zijn boek* heeft ingeschreven *alles*, ook dat wat verborgen is, en in zijnen dag het ordelijk zal voor oogen stellen.

Hier op aarde mag bedrog heerschen voor eenen tijd.

Hier beneden kan de verdrukker in eere zijn, terwijl de verdrukte in oneere moet leven, — want het geld verantwoordt alles, en hoe menig huichelaar draagt den naam wel van vroom.

Doch daar voor die oogen des vlammenden vuurs, daar moet *volle* rekenschap zijn, en die rekenschap aan Israels God zelven, dat is aan CHRISTUS den Heere.

Daar mag geene begeerte meer in vervulling komen, als Hij komt met zijne ijzeren roede om te scheiden de schapen zijner weide van de bokken der aarde.

Daar kan geen verzuchting meer opklimmen, want eeuwige verschrikking maakt zich meester — als God

Digitized by Google

zal lagchen in het verderf zijner smaders — als Hij, de heilige, zal spotten met hunne vreeze.

Zoudt gij niet liever ontvlieden, M. H! aan een eeuwig zielverderf?

Zoudt gij niet liever de toevlugt nemen tot eenen vriendelijken Heiland?

Zoudt gij niet liever behouden worden tot eeuwige vreugde?

Neemt dan beproefden raad in acht, roep den levendigen God aan uit uw eigen hart — en vliedt de afgoderij van menschendienst, of duivelsche aanbidding.

Draagt uwe ziel in al hare verlorenheid op aan den Heere, en begeert van die dingen, welke ik u noemde.

Vreest gij misschien weigering bij den Heere, om uwe onwaardigheid, of om de grootheid der zaken, die gij begeert — Hoort eens Geliefden! dat zal zeker zoo uitkomen, zoolang gij in *uwen eigen' naam* bidt — of zoolang gij niet *innerlijk begeert* wat gij smeekt.

Daar leeft echter een voorspraak bij den Vader, dat is JEZUS de gekruiste — die zeker doet komen, al wat gij begeert in zijn' naam.

Zijne bede vindt altoos gehoor, en Hij zelf staat aan ons harte te luisteren, opmerkend gade te slaan.

De begeerten voor God moeten daarom ware begeerten zijn, wij moeten het *meenen*, wij moeten het *graag willen hebben* — en dan mogen wij vertrouwen ook, want de Heere verhoort *om zijns naams wil.*

Dit is de geheimenis des heils, waarin zich het geloove vermaakt, dat de Heere spreekt: Ik doe het niet om uwentwil, maar om mijnen Heiligen naam.

Zoekt dat hoe langer zoo meer te verstaan, en gij zult wel bevestigd worden.

Christenen, die den Heere kennen, weten ook dat zij naauwelijks begeerden of de Heere hoorde. —

Het *vertrouwen* moet daarom geoefend worden, Geliefden! dat zijne *magt* altijd helpen *kan*, dat zijne *liefde* ook altijd helpen *wil*, maar of zijne *wijsheid* het *goed en nuttig* zal keuren, moet worden *verbeid.*

Daar is immers lijdzaamheid noodig, ook verlooche-

Digitized by Google

ning, daarom, waar de Heere somtijds zegt: spreekt Mij niet meer van deze zaak, daar moeten wij *stil berusten* leeren en het zal goed zijn, ook al moet er een zwaard door de ziel.

Maar waar de begeerten vervuld zijn, daar moet ook dankbaarheid blijken; ô laat ons het lofoffer dan toch niet verzuimen, want wie dankoffert, zegt de Heere, zal Mij eeren.

Daarom bid ik u broeders! laat uwe begeerten in alles door bidding en smeeking, met dankzegging bekend worden bij God, en Hij zal doen komen, dat gij begeert.

AMEN.

NAZ. Ps. XCV : 2.

Digitized by Google

HET GROOTE VOORREGT DER KINDEREN GODS. [1])

TEKST: Rom. VIII : 24a.

»WANT WIJ ZIJN IN HOPE ZALIG GEWORDEN."

2 Cor. V : 10. »Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den regterstoel van CHRISTUS, opdat een ieder wegdrage hetgeen door het ligchaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, het zij goed, het zij kwaad;" geene waarheid wordt in de Heilige Schrift duidelijker bevestigd, is in zich zelven belangrijker voor een ieder onzer en waardiger ons gedurig voor den geest te zweven dan deze: »*het laatste oordeel.*" — Zij toch roept ons het oogenblik voor den geest, op welken de Regter van hemel en aarde zijne geduchte vierschaar zal spannen en al de kinderen van ADAM tot op den laatsten nakomeling bijeenverzameld, voor dezelve zullen gedagvaard staan; een oogenblik, hetwelk den in de dienst der zonden ontslapene zal doen sidderen, maar alleen den waren aanbidder van JEZUS de grootste blijdschap zal veroorzaken; »zalig toch zijn de dooden, die in den Heere sterven

1) Deze leerrede is, hoewel verkort, uitgesproken te Overschie op den 18 September 1853, toen eene vreesselijke ziekte zich in de nabijheid der Gemeente vertoonde. —

Digitized by Google

van' nu aan." — Gaan wij nu de gewigtige ure te gemoet, op welke »allen, die in de graven zijn, de stem des Heeren zullen hooren en zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis." — Hoe noodzakelijk wordt dan voor een' ieder' onzer de vraag tot zich zelven: ben ik bereid voor de eeuwigheid, of wat zal mijn lot in de toekomst zijn? Ik mag niet denken, dat onverschilligheid bij iemand onzer die uitspraken van JEZUS en zijne Apostelen doet verwerpen, of de gedachte, de tijd van onze verschijning voor den troon des Eeuwigen en Regtvaardigen is nog verre, iemand onzer beziele — en wel in oogenblikken, in welke eene doodverspreidende ziekte de grenzen van onze gemeente genaderd is. — Hoe? zouden wij, waar ziekte en dood om ons heen tasten, niet uitzien naar den weg om behouden te worden ten eeuwigen leven, naar de verlossing van zonden, door welke dood en ellende in de wereld gekomen is? — Zouden onze zielen niet grijpen naar het kruis van CHRISTUS, door hetwelk God is verzoend, en nu zelfs het goede dezer aarde niet onthoudt aan ongeloovigen en boosdoeners, opdat aller harten verbrijzeld worden en zinkende in den dood het anker der hoop vatten, dat nooit beschaamd zal doen uitkomen, want »des Christens hope beschaamt niet." — Maar ach! vragen wij eens te midden van dien heerschenden ernst, die ons omgeeft, naar de uitzigten onzer zielen voor de eeuwigheid — hoevelen brengen hunne zielen aan de dienst der wereld ten offer, en zoeken de gedachte aan den dood uit hunne harten te verbannen; — waar is een schuldbelijden voor den Heer? waar een levendig besef van onze ellende en onwaardigheid? waar een welmeenend zoeken naar behoudenis? onze harten beven bij het zien, hoe velen in plaats van onder de slaande hand van God zich te buigen, gerust, alsof de toekomst eene onverschillige zaak is, hunnen weg bewandelen; alsof geene eeuwigheid, geen regtvaardig oordeel, geen dag des gerigts hen wacht; — een weg voorwaar, aan wiens einde de helle hen wacht — maar wat? zegt welligt iemand, een pad der helle? — weg met dat droombeeld van vroegere dagen, hetwelk

Digitized by Google

onbestaanbaar is met het bestuur van eenen God, die de liefde zelve is, en in den dag des oordeels zijne barmhartigheid aan niemand zijner schepselen onthouden zal. — Armen, door den geest des tijds bedrogenen! gij dwaalt, of zou God zich straffeloos laten bespotten, zijne eer straffeloos laten aantasten, zijn gezag straffeloos laten schenden? — Onmogelijk, Hij, die de liefde zelve is, is ook een verterend vuur — Hij, de barmhartige, is ook regtvaardig. — Er is een hemel, er is ook eene helle. Ziet hoe het Woord van God ons overal de toekomst voor onze oogen ontsluijert, »deze (de goddeloozen) zullen gaan in de eeuwige pijn, de regtvaardigen in het eeuwige leven," en te allen tijde ons toeroept: uw sterfuur voert u in het een of ander gebied; want »zoo wat de mensch zaait, dat zal hij maaijen; die in zijn eigen vleesch zaait, zal uit het vleesch verderfenis maaijen, maar die in den geest zaait, zal uit den geest het eeuwige leven maaijen." Of zou God zich zelven kunnen verloochenen, of zou zijne barmhartigheid ooit zijne regtvaardigheid kunnen te niet doen — laat u niet misleiden, maar het onderwijs der waarheid u steeds voor den geest zweven; »God is wel barmhartig, maar Hij is ook regtvaardig, daarom zoo eischt zijne geregtigheid, dat de zonde, welke tegen de allerhoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is met de eeuwige straf aan lijf en ziel gestraft worde." — Kan nu het oogenblik des doods niet spoedig voor ons aanbreken? Grijsaards! het is de laatste ure, — jongelingen! ook tot u is het woord: »bereidt uw huis, want gij zult sterven," de dood met zijnen moorddadigen sikkel gewapend, vraagt niet, waar hij treft, of wien hij wegmaait — de klaagtoonen der ouden doen hem niet terug treden, de tranen der jongeren bewegen hem niet, hij acht geene banden van liefde en vriendschap, hij slaat toe, en het in de armen der liefde, aan de moederborst gelegene kind valt zoo wel voor zijne slagen als de waggelende grijze — wanneer zal zijn slag ons treffen? — Gel! wij weten den dag onzes doods niet — maar dit weten wij, hij alleen kan dezelve kalm verbeiden, die door een waarachtig en levendig geloof CHRISTUS is ingeplant — want hij is niet zich zelven, maar JEZUS CHRISTUS eigen, die hem ge-

Digitized by Google

kocht heeft door zijn bloed, en hem eenmaal door den dood zal doen ingaan in het leven. — Zalig hij, die in dit leven, zoo geborgen is in den Heer zijnen God; waar de wereld siddert en beeft, dáár juicht hij en gevoelt zich gelukkig; want »noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch magten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen zullen hem scheiden van de liefde Gods, welke is in CHRISTUS JEZUS, zijnen Heer!" zoo is hij reeds hier op aarde zalig maar in hope! — Is u M. H! die toestand begeerlijk? ik wensch u in dit uur, *dit groote voorregt der kinderen Gods* te prediken, en u te wijzen op die plaats der zaligheid, die éénmaal de woning van CHRISTUS verlosten zijn zal, waar eeuwige blijdschap en storeloos geluk hun deel wezen zal. —

Heere JEZUS! die door uwen dood dat heil uwen geloovigen op aarde bereid hebt, dat zij hier in hope zaligheid smaken, — heilig ons spreken aan onzer aller harten, opdat zij, die U niet kennen, en wier betrouwen dit ondermaansche is, van het gevaarvolle van hunnen toestand overtuigd worden en tot U vlugten, den éénigen Redder der zielen; opdat uwe geloovigen in het geloof gesterkt en in liefde ontstoken, bij de beschouwing van uwe vrije gunst in hen verheerlijkt, U, die hen kocht door uw bloed, die hen vrijmaaktet door uwen Geest, loven en verheerlijken. Amen!

Wij zullen trachten

I. onzen tekst te verklaren, om

II. over het groote voorregt der geloovigen met u te spreken, en

III. met een woord van waarschuwing en vertroosting te eindigen. —

Zullen wij trachten de woorden des Apostels te verklaren, het is noodzakelijk dat wij op het *verband*, waarin zij voorkomen, letten, om dan hunne juiste *meening* te leeren kennen en ons van hunne *waarde* en *gepastheid* te overtuigen.

Had de Apostel in het vorige van dezen brief den Romeinen aangetoond, dat de mensch alleen door het geloof geregtvaardigd wordt, zonder de werken der wet; hij beschrijft in dit Hoofdstuk het groote voorregt van hen,

Digitized by Google

»die niet ontvangen hadden den geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze, maar den Geest der aanneming tot kinderen Gods," en in de eerstelingen des Geestes zich aanvankelijk mogten verheugen, verwachtende eenmaal de volkomene verlossing van hun ligchaam. — Hij wil hen, gedrukt onder den last van tijdelijke en geestelijke bezwaren, het deel der kinderen Gods in dit leven, op die zaligmakende genadegaven des H. Geestes, welke de geloovigen in dit leven ontvangen, en wel bijzonder die, welke hun in den hemel volmaakt geschonken zullen worden, in onzen tekst verder wijzen, en hun doen zien, hoe vele redenen zij hadden om zich te verblijden in den Heere, want zij waren »zalig geworden in hope." Is nu de hope der zaligheid het eenige, hetwelk troosten kan onder het leed dezer aarde, hetwelk bemoedigen kan in de beslissende ure des doods; die hoop vervulde hun geheele hart, en deed hen onder alle wisselvalligheden en wederwaardigheden juichen, verzekerd dat niets hun die zaligheid, welke de Heer voor zijn volk bereid heeft, zou kunnen ontrooven. — Gij gevoelt M. H! het voorregt der geloovigen, waarvan PAULUS spreekt, was groot, zij waren in hope zalig; wilt gij nu de meening van de Apostolische uitspraak, welke het grootste voorregt eens Christens bevat, nader verstaan, dan letten wij op de Christelijke hoop, in haren *aard*, in haar *voorwerp*, in haren *grond*.

Is de hoop in het algemeen de verwachting van een toekomstig goed, waarnaar ons verlangen zich uitstrekt; is zij gegrond, dan is zij een verlangend uitzien, hetwelk met allen grond verwacht kan worden — hopen is iets anders dan wenschen, iets anders dan een onverschillig vooruitzien naar de toekomstige dingen. — De Apostel echter spreekt van de Christelijke hoop, — de hoop dergenen, die den Heer van hemel en aarde gevonden hebben en door het geloof weten, dat de Heer JEZUS CHRISTUS hun Zaligmaker is, en zich daarom door zijnen Geest laten leiden, wetende dat de genadegifte Gods, het eeuwige leven, eenmaal hun deel zijn zal. — Is zulk eene hoop mogelijk, kan zij bestaan? — de dienaar der wereld mag haar betwijfelen, de loszinnige haar bespotten, ontkennen wij haar, dan ontnemen wij den Christen zijnen troost, den wandelaar op den weg naar de

Digitized by Google

eeuwigheid zijnen steun, den lijdenden zijne eenige bemoediging. Christen! deed zij u, hoe ook door last vermoeid, niet gemoedigd uw kruis dragen? — treurenden, was zij uwe gewonde zielen niet een balsem ter genezing? — Ja, zij is het, die u, den zeeman gelijk, in het midden der bruischende zee, terwijl stormen loeijen en het levensschip heen en weder slingeren of dreigen in den afgrond te zullen begraven, gerust deed zeggen: »al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zou niet vreezen, want Gij Heere! zijt bij mij." Zij is het die u, de broosheid van ons geslacht beweenende, op de graven uwer in den Heere ontslapene vrienden de tranen afwischt van de wangen — is uw leven op aarde een strijd, door haar zijt gij bij elken aanval gewapend — is uw leven op aarde een wandel door woeste plaatsen, zij bemoedigt, en vertoont u den eindpaal uws levens in het verschiet, het oogenblik waarin gij, afgelost van uwen post, genaderd aan de Vaderlijke woning, haar zult ingaan, en het geloof zal verwisseld worden in aanschouwen, ja een eeuwig en zalig aanschouwen. — Christen! hoe zalig is die hope; hoe verblijdend de taal der bemoediging, die zij predikt; nu hebt gij wel droefheid, maar God zal eenmaal u tot zich nemen in heerlijkheid, uw hart zal zich verheugen, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen.

Gel! is nu dit heerlijk en vertroostend uitzigt het voorwerp der Christelijke hoop alleen in dit kommervolle leven? Paulus zal die vraag beantwoorden, »de hoop nu, die gezien wordt, is geene hoop, want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzaamheid." Verklaart hij elders het voorwerp der Christelijke hoop te zijn »de heerlijkheid Gods." — Zegt hij in ons teksthoofdstuk: »zoovelen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods, en indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen;" immers dit mogen wij er bijvoegen: kinderen erven 's vaders goed en 's vaders heerlijkheid. — »Geliefden!" zegt johannes, »nu in christus geregtvaardigd en geheiligd, zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij eenmaal zijn zullen, maar zooveel weten

Digitized by Google

wij, als het geopenbaard zal zijn, dan zullen wij den Heere gelijk wezen en Hem zien gelijk Hij is." — Zegt PAULUS: »ons leven is verborgen met CHRISTUS in God; wanneer nu CHRISTUS, die ons leven is, geopenbaard zal worden, dan zullen ook wij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid." — Noemt de Apostel insgelijks het voorwerp der Christelijke hoop »een eeuwig gewigt van heerlijkheid," in het vers, dat onzen tekst voorafgaat, zegt hij: »want het schepsel als met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods;" en verder: »verwachtende de aanneming tot kinderen Gods, namelijk de verlossing des ligchaams." — Zijn nu alle geloovigen zalig geworden van het oogenblik af, dat zij door het geloof met CHRISTUS vereenigd werden — niet de zalige ontbinding des ligchaams zweeft PAULUS voor oogen, maar de herrijzenis der in den schoot der aarde rustende ligchamen, om in vereeniging met de zalige ziel de vrucht van JEZUS dierbare en kostelijke verlossing te genieten; »dit verderfelijke moet de onverderfelijkheid, dit sterfelijke de onsterfelijkheid aandoen, alsdan zal geschieden het woord dat geschreven is, »de dood is verslonden tot overwinning, dood waar is uw prikkel, hel waar is uw overwinning? de prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet, maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heer JEZUS CHRISTUS!" — Zalig oogenblik! Heerlijke overwinning na bangen strijd, op welken zij, op aarde geheel verheerlijkt inwendig, maar verborgen voor de wereld, die hen niet kent, dan voor het oog van hemel en aarde doorslaande blijken van hunne volmaakte zaligheid ontvangen, op het woord des Heeren: »komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het Koningrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld." Zalige verwachting voorwaar! waarbij het lijden dezes tijds niet is te waarderen — en die hoop is niet uit ons, Christen! zij is niet uit u — niet de vrucht van eigene deugd, van eigene vroomheid — zij is van God gewerkt, uit enkele genade. Vestigt M. H! het oog op u zelven, doorzoekt met een open oog uwe ziel en uw leven, en beantwoordt de vraag: wat hebt gij voor de toekomst uit u zelven te hopen? — De Apostel zou hier zeggen: »ik voor mij, ik

Digitized by Google

ondervind, dat ik de heerlijkheid Gods derve;" en zoo is het met allen, daar is geen onderscheid, want allen zijn in de zonden en onder het oordeel. Derven wij nu heden, de heerlijkheid Gods, hoe zullen wij die morgen bezitten, indien de doodelijke pijl nog heden in dit oogenblik ons doorboort, en ons vóór den naderenden nacht in de eeuwigheid overbrengt? — Zal de dood ons voeren in de nabijheid van God, — van dien God, wien wij gisteren en heden door wereldliefde, eigen zin en hoogmoed zoo wederstreefden? van dien God voor wien wij op ons zelven, op onze zonden en op onze werken ziende, heden in het vleesch zijnde, zouden vlugten als voor een verterend vuur? Zouden wij uit ons zelven, door ons zelven voor God kunnen bestaan? — Wat ook de wereld van eigene deugd, eigenwaarde en eigen verdienste met een oog op de eeuwigheid gevestigd, spreke — wij allen zijn door onze zonden verdoemelijk voor God, en geene regtvaardigheid om voor den Heer te kunnen bestaan is in ons; »vervloekt toch is een iegelijk, die niet blijft in al wat geschreven staat in het boek der wet om dat te doen," zoo is dan in ons onmogelijk eenige grondslag tot behoudenis, onmogelijk een grondslag der hoop. — Hij ligt buiten ons, in het geloof dat de Heer, die in het vleesch verscheen, voor ons heeft voldaan. »In den Heere JEZUS CHRISTUS," zegt PAULUS, »en in onzen God en Vader, die ons heeft liefgehad en gegeven heeft eene eeuwige vertroosting en goede hoop in genade." — Is zoo de grond der Christelijke hoop een liefderijk vrijgeschenk van oppermagtige genade, welk eene diep eenvoudige, maar welk eene ontzaggelijk verhevene zaak is die grond der Christelijke hoop; om hare eenvoudigheid zwaar voor ons veelzoekend verstand, om hare verhevenheid moeijelijk voor ons zondig hart. Treffend ontwikkelt haar JEZUS in zijne betuiging: »Ik ben de opstanding en het leven, die in Mij gelooft zal leven." Vraagt dan hier het boetvaardig hart, zal God, de oneindige, op wiens wenk het heelal het aanzijn ontving, mij een stofje aan de weegschaal, een zandkorrel aan den oever der zee, en daarbij door de zonden verachtelijk in zijne oogen, aanzien in het bloed van zijnen lieven Zoon en om de straf, die Hij gedragen heeft, al mijne zonden uitdelgen, mij aannemen,

Digitized by Google

mij de hope des levens schenken, ja mij liefhebben in den Geliefden? Heere! Heere! kom mijne ongeloovigheid te hulp. ô Peillooze genade van God, aan wederspannigen, die dood zijn door de misdaden en zonden, wil Hij zijne genade verheerlijken, en zijn zij die genade onwaardig, hunne onwaardigheid doet de eeuwige liefde Gods niet te niet; »voorwaar, voorwaar zeg ik u," zoo spreekt de Heer, »die mijn woord hoort en gelooft in Hem, die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven;" en andermaal: »Ik geef mijnen schapen het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid." — M. H! »niet een iegelijk die zegt: Heere! Heere! zal ingaan, maar die doet den wil mijns Vaders die in de hemelen is," — en »zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heer, zoo Ik lust heb in den dood des goddeloozen, maar daarin heb Ik lust dat de goddelooze zich bekeere van zijnen weg en leve." — Gij ziet M. H! de grond der hope is buiten ons alleen in God, die door zijnen Heiligen Geest het geloof werkt in zijne uitverkorenen, — alleen in de beloften Gods, »welke wij," zegt PAULUS, »hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is," — alleen in JEZUS CHRISTUS, die gehoorzaam geworden is tot den dood aan het kruis, en nu opgewekt uit den doode, gezeten aan de regterhand des Vaders, een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid, bidt: »Vader! Ik wil dat daar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt, want Gij hebt Mij liefgehad vóór de grondlegging der wereld."

Leefde nu die hoop in den Apostel, niet allen, gij gevoelt het, niet allen, die den naam van JEZUS noemen, hebben genoegzamen grond voor zulke verwachting; — zegt PETRUS: »hoopt volkomen op de genade, die u toegebragt wordt," dan mogen wij niet voorbijzien, dat hij aan hen schreef, die naar de groote barmhartigheid Gods waren wedergeboren tot eene levende hoop, en blijken gaven van hunne geloofsvereeniging met CHRISTUS — of vragen wij, wien worden de beloften des eeuwigen levens gedaan? den onverschilligen, den moedwilligen verwerper van God? immers neen — hoe zou deze hopen kun-

Digitized by Google

nen? — Arme dienaars der wereld, gij mist dien grond van troost in leven en in sterven, maar gelooft het niet — éénmaal echter als alles, wat nu u dierbaar is, u ontzinkt, als gij alleen staat aan den rand des grafs, zullen wanhoop en angst, bij de folteringsmarten uwer ziel u den klaagtoon afpersen, »ik heb geen grond van hope voor de zalige eeuwigheid!" De hoop des heils is eene hoop der regtvaardigen; de belofte der zaligheid heeft de Heer verbonden aan het geloof, aan de bekeering der ziel tot Hem. — Zij is dan ook alleen werkzaam tot eer en verheerlijking van God, ja leeft in de verloochening der wereld, in het jagen naar heiligmaking, zonder welke niemand God zien zal. Zoo vervuld met den rijkdom van de hoop der heerlijkheid Gods, gevoelde PAULUS zich zelven en al zijne medegeloovigen verbonden door den band der waarheid, die alleen in CHRISTUS zalig is, en roept hun tot hunne bemoediging en vertroosting toe: »Geliefde broeders! hoewel des eeuwigen levens verzekerd door den Heiligen Geest en hoe gelukkig en rijk in hope voor de zalige toekomst — gij kent hier nog ten deele — vleesch en geest houden niet op te strijden, zorgen drukken, rampen treffen, teleurstellingen wonden uwe harten, éénmaal echter zal de nacht van zorgen, de nevel der bekommeringen, de duisternis der ellende worden opgeklaard en uw verblijf op deze aarde verwisseld worden met een beter, een volmaakt vaderland. — Zou twijfeling aan de beloften Gods uwe zielen overmeesteren, welaan vestigt het oog op den Heer, die u gekocht heeft door zijn bloed, die u verwaardigde met den geest der genade en des levens, die te allen tijde bevonden is de getrouwe te zijn, of zou Hij gedoogen, dat gij zuchtende in u zelven altijd in dien toestand zoudt verkeeren? — Neen zijn woord staat vast — Hij zal uw lijden in vreugde verwisselen, en een nieuwe hemel en eene nieuwe aarde, in welke geregtigheid wonen zal, en op welke gij u verlustigen zult, worden weldra uw deel." — Bemoedigend woord, hoe geschikt om hen boven alle lage spotternijen van het ongeloof te verheffen, en hen op te wekken om de dingen te zoeken, die boven en niet die op de aarde zijn, om hen te doen roemen in den Heer, als den God van hun heil. — Voorwaar! de innig geloovige mag veilig

Digitized by Google

roemen in de hope der heerlijkheid Gods, die hope toch zal nooit beschamen. —

—

Heb ik getracht de tekstwoorden u te verklaren, laat ons nu het groote voorregt beschouwen van hen, die zalig zijn in hope, en daartoe op hunne *werkzaamheid*, *strijd* en *zegepraal* letten.

Zegt de Apostel wij zijn in hope zalig, — hoe treffend wordt ons in die eenvoudige bewoordingen het leven des Christens voorgesteld, gelijk elders: »wij die der zonden gestorven zijn hoe zullen wij nog in dezelve leven," en hoewel niet bevoorregt in deze woningen der sterfelijkheid met de meer onmiddellijke kennis van hemelsche dingen, ofschoon niet toegelaten tot het genot van die zaligheden, die eenmaal aan gindsche zijde des grafs in het vaderland des hemels gesmaakt zullen worden, wij leven in hope. — Zietdaar wat den Christen onderscheidt van den dienaar der wereld, die zijn deel in dit leven zoekt, nooit kan deze gezegd worden der zonden gestorven te zijn, daar hij vreemdeling is van dat geestelijk leven, hetwelk zich kenmerkt in een afsterven aan de wereld, een kruisigen van den ouden mensch en een dooden des vleesches; en vreemdeling van dat geestelijk leven zijnde, heeft hij immers geen' grond om op een heerlijk en gelukzalig leven na dit leven te hopen, zegt niet de Apostel: »indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven." — Leeft dan de dienaar der wereld hoogst vergenoegd in zich zelven met de goederen, de vermaken, de voorregten van dit tegenwoordig leven, is hij te midden van alle aardsch geluk onbekommerd voor de toekomst, die genoegens verliezen weldra hunnen strcelenden prikkel, wekken verzadiging maar niet lang daarna walging op. Wat is dan in staat hem voor moedeloosheid en wanhoop te beveiligen — helaas! geen lichtstraal verdrijft den duisteren nacht der ziel, en bemoedigt hem met de hoop op eene zalige onsterfelijkheid. — De Christen heeft door zijne geboorte uit God een hijgend verlangen gekregen naar God, naar den hemel, naar de volmaakte zaligheid — hoe na-

Digitized by Google

tuurlijk, hoe sterk blijkt dit in 's dichters ontboezeming: »Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo schreeuwt mijn ziel tot U ô God!" — en zou hij in die verwachting te leur gesteld kunnen worden? — onmogelijk — hij is geregtvaardigd voor God, heeft vrede met God en in CHRISTUS den toegang tot God — worden niet alle geloovigen »in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd?" — Zou dan hij, die zulke verwachting koestert, in leven of in sterven, ooit bedrogen kunnen uitkomen? — toegerust met de vrede met God door het bloed des kruises kan de Christen verlangen om uit het ligchaam uit te wonen en in te wonen bij den Heer, want de zaligheid vertoont zich niet zelden in het verschiet aan zijn oog, zoodat hij even als STEFANUS den hemel geopend ziet, als ware het om hem te ontvangen, ja! zich zelven in den geest overgebragt in de gewesten der zaligheid, en het hem is, alsof hij de reis door dit vreemdelingsdal heeft afgelegd, den loop geëindigd, de hand van zijnen getrouwen Heer hem de heilskroon toereikt! — »ô dood!" zoo kan hij nu reeds juichend zingen, »de scherpe prikkel is uwen staf ontnomen, gij zijt mij een leidsman naar de gewesten der zaligheid, mijn leven toch is in CHRISTUS geborgen bij God!" — Geliefden! geen droombeeld, geen hersenschim, geen zinsbegoocheling stel ik u voor, maar ik predik u de vrucht der levende hoop op God in CHRISTUS. — Veracht nu iemand dezelve alsof zij het spel eener ijdele verbeelding ware, wij onderzoeken naar de oorzaak dier verwerping, en wij vinden haar in eene heerschende geneigdheid, om met een gerust gemoed naar de lusten van het hart te leven, en het zigtbare te stellen tot het hoogste geluk — moet nu het leven des menschen op aarde de voorbereiding zijn voor eene naderende nimmer eindigende eeuwigheid, hoe dwaas dan, om ter genieting van het tijdelijke, hetwelk altijd zijne jammeren met zich voert, het eeuwige op te offeren; hoe dwaas, den man te verachten, die leeft, en omdat hij leeft en werkzaam is in eene levende hope op de beloften Gods. — Of zou iemand denken, dat zulk leven schadelijk voor huisgezin of maatschappij zou kunnen

Digitized by Google

zijn — er worden er helaas gevonden, die onder den naam van Christen te zijn, in vadsige traagheid of ledig-gang hunne dagen slijten, en hunnen wandel eene kleur van godsdienst willen geven, dezen missen echter den Geest des Heeren, die in het eeuwig woord getuigt: »alles wat uwe hand vindt om te doen, doet dat met uwe magt, want daar is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, daar gij henen-gaat;" zij missen dien Geest, die den waren Christen zijne roeping op aarde leert kennen, en hem aanspoort om in de kracht der genade te beantwoorden aan zijne bestem-ming op aarde, en werkzaam te zijn in den kring, in wel-ken de Heer hem wilde plaatsen, ja hem als zoon, broe-der, echtgenoot, vader, vriend, als lid van kerk- en bur-germaatschappij op aarde naar het voorbeeld van den Apos-tel leert leven, die *allen alles* begeerde te zijn. — Ziet hij in zijne medegeloovigen verlosten, geredden, onder hen die de zonden dienen, der wereld leven, ziet hij redba-ren, verlosbaren, wien hij als dienaar Gods, als werk-tuig in de hand des Heeren, geroepen is den weg des doods zoowel als dien des levens voor te stellen, — zoo wandelt hij met warmen ijver, met onvermoeiden vlijt den zaaijer gelijk op den grooten akker der wereld, en terwijl het zaad zijne hand ontvalt, klimt de bede tot God uit het binnenste zijns harten: »Heer uw koningrijk kome!" — Vindt hij wel eens ontmoediging op zijnen weg, is het niet zelden naar uiterlijken schijn, alsof zijn arbeid vruchteloos is, de hoop op God verlevendigt zijn hart, Hij toch heeft zijnen Geest beloofd, om het gezaai-de te bevochtigen, te doen groeijen, en vruchten te doen opleveren, »niet te vergeefs zal zijn woord tot Hem wederkeeren, zoo min de regen en de sneeuw vruchte-loos nederdalen," het veld der opstanding, de groote dag des oogstes treden niet zelden den geestelijken zaaijer voor den geest, en menig hemelling aanschouwt hij daar, wien hij verloren waande. — Christelijke hoop! dier-baarst geschenk der goddelijke genade, hoe leert gij den bewoner van dit lage stof, maar door God met geestelijk heil verwaardigd, in zijne uitzigten naar hoogere gewesten zich verheugen, hoe geeft gij hem het zaligste uitzigt, éénmaal het reinste genot van zaligheid te zullen sma-

Digitized by Google

ken, naar hetwelk hier op aarde zijne ziel vruchteloos dorst! —

Leer tegen alle hoop te hopen!
Hij hoopt niet, die een veilig open,
Een weg ter redding moog'lijk ziet,
Maar hij, hij hoopt, die bij 't versmachten
Geduldig op Gods gunst kan wachten,
En zulk een' hoop bedriegt zich niet. 1)

Met het geloof begint de strijd en in den strijd ontwikkelt zich de hoop met kracht, »wij roemen ook in de verdrukking, wetende, dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop." — Niemand zal het woord der verzoening eens zondaars met God uit enkele vrije genade, als den grondslag zijner zaligheid erkennen, of er heeft eene omwending der ziel, eene verlichting des harten door den Heiligen Geest plaats gehad, of er is eene begeerte geboren om den Heer te dienen, met gedachten, woorden en werken — de natuur der menschen is afkeerig van dien weg, hij vindt een welbehagen in een' eigen gekozen weg tot behoudenis, maar die helaas! in den eeuwigen dood eindigt — een natuurlijk mensch wil altijd in den weg der verzoening alleen door JEZUS CHRISTUS iets vinden, dat hem nutteloos, gevaarlijk, ondragelijk toeschijnt — zalig derhalve zij, die aan CHRISTUS niet geërgerd worden. — De verlichting des harten door den Heiligen Geest leert de zonden kennen, zoowel in haar wezen, als een strijden tegen God, als in hare onderscheidene werkingen in het hart, hetwelk den Christen in eigene oogen gering maakt, en zich als de voornaamste der zondaren leert beschouwen. — Doen nu de bekeering der ziel tot God, het geloof alleen in JEZUS CHRISTUS, een strijd met het eigen hart, met de wereld, met den duivel, wiens doel het is, de leer der genade te bedekken, of verdacht voor te stellen, ten einde de zielen te verblinden, geboren worden — elk Christen is opgeteekend om onder de banier van CHRISTUS te strijden — zijn wij nu vreemdelingen aan dien strijd tegen de zonden, dan zijn wij vreemdelingen aan het genadeleven, en zonder God, zonder

1) Woorden van BILDERDIJK.

Digitized by Google

hoop in dit leven — de genadegifte Gods strijdt tegen de zonde, en roept tot verloochening van alles, wat God, wat CHRISTUS, wat de waarheid verloochent — vandaar zien wij menigmaal den dienaar van JEZUS miskend, en den verloochenaar van den eenigen weg der behoudenis met 's werelds toejuichingen overladen, maar onder den strijd tegen de zonden, onder het lijden dezes tijds, hoe treurig ook menigmaal die weg door God met ons gehouden schijne, wordt hij gevormd voor hemelzaligheid; voorwaar! het goud wordt door vuur beproefd, strijd maakt het hart los van het aardsche en begeerig naar den hemel, waar geen zonde of strijd heerschen, geen onbedachtzaamheid, geen flaauwheid, hier zoo menigmaal de oorzaak van droefheid voor Gods kinderen, geen ongeloof de ziel verontrusten, geen satan de ziel benaauwen zal; — dan is de geloovige in CHRISTUS volmaakt verheerlijkt, en woont en leeft en juicht onder de geesten der volmaakt regtvaardigen. Dat uitzigt mengt blijdschap onder de tranen van Gods volk .... nog een' kleinen tijd, zoo juichen zij verblijd, nog een' kleinen tijd, en het lijden is geleden en het zegelied wordt aangeheven — voorwaar de Christelijke hoop beschaamt niet. — Doet nu de geloofsstrijd elken dag den mensch behoefte gevoelen aan Gods wijsheid, kracht, licht en bewaring. De ziel wordt stil en lijdzaam en wachtende op den Heer en zijne sterkte, en de ondervinding dat de beloften vervuld worden en het woord van God waarachtig is, versterkt de hoop dat God de ziel liefheeft, en ze behouden zal uit den dood tot een eeuwig zalig leven. — Zoo wordt op den weg des lijdens, waar al de hoop der wereld allengskens vergaat, Gods vriendelijk aanschijn aanschouwd, en de Christelijke hoop op de eeuwigheid tot vastheid en sterkte ontwikkeld, predikt den Christen eene zekere en eeuwige zegepraal.

De Christelijke hoop kan niet beschamen, zij is gegrond op de eeuwige beloften Gods, die Ja en Amen zijn in JEZUS CHRISTUS; zij wordt ontwikkeld in den geestelijken strijd en zal aan het einde zeker zegepralen; ondervondt de Apostel met zijne medegeloovigen, dat CHRISTUS door zijnen Heiligen Geest hun het vertroostende van Gods na-

Digitized by Google

bijheid reeds in dit leven schonk, hoe zalig zal het dan niet zijn als het verderfelijke in onverderfelijkheid verandert, dan toch zal de Heer de zijnen als gezegenden des Vaders binnenleiden, om hun eeuwig in de zalige woningen heerlijkheid te doen smaken, was het niet de belofte van JEZUS zelf: »Ik stel mijn leven voor mijne schapen, en geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid." — Zegt nu de Apostel, met het oog op die toekomst: »wij zijn zalig geworden in hope," zal ieder geloovige zulks met hem betuigen? — moeten wij dan niet zeggen: volzalige hoop in CHRISTUS, wat heerlijkheid schenkt gij in het leven, wat heil in de ure des doods! — in het midden van den geestelijken strijd hooren wij den Christen roemen, en met den dood in het gezigt hooren wij hem juichen; voorwaar zulk heil schenkt het grootste goed dezer aarde niet. Welaan! weggevoerden door den geest des tijds, wien de woorden Gods aanstootelijk zijn voor het hart, let op den geestelijken strijder, vestigt het oog op den in den Heere stervende; in het licht der hope aanschouwt hij aan gindsche zijde des grafs een beter vaderland, waar hij niet alleen van de vermoeijenissen van zijnen aardschen reistogt zal uitrusten, maar het ongestoorde genot van hemelvreugde smaken zal; voor hem is de dood geen koning der verschrikking, maar een verlosser een bode des vredes en der zaligheid. Ziet hoe de verwachting der zalige verrijzenis zijne ziel met zaligheid vervult; aanschouwt slechts dien naar boven gevestigden en tot u sprekenden blik, »in den Heere alleen is mijn heil, van Hem is mijne verwachting;" let op die zielerust, in dat oog zoo duidelijk te lezen — nog een oogenblik, en de CHRISTUS roemende lippen zijn voor altijd op deze aarde gesloten, en de ziel heeft hare aardsche woning verlaten en leeft bij God! — nu is de strijd volstreden, nu zijn de aanvechtingen, die zijne hoop bedreigden, verdwenen, de bange zorgen, die zoo menigmaal zijne dagen verbitterden, kwellen niet meer, hij staat aan den eindpaal van zooveel arbeid, ziet van verre het vaderland, hoort de overeenstemmende liederen der gezaligden, de verrukkendste toonen der engelen, — nog een oogenblik en de last der zonden is verzonken in de zee der ontfer-

Digitized by Google

mingen Gods, en de ziel geniet volmaakte zaligheid, daar waar geween in gejuich, strijd in overwinning, onmagt in kracht, geloof en hoop in aanschouwen verwisseld zijn — als overwinnaar in den geestelijken strijd, door CHRISTUS alleen, die krachten geeft; is tot hem het woord des Heilands: »kom in, gij gezegende des Vaders, beërft het Koningrijk dat Ik voor u heb weggelegd van voor de grondlegging der wereld," en met dat woord wordt uit de hand des regtvaardigen de overwinningskroon hem toegereikt — en terwijl de Christen zalig in hope de wereld verlaat, de duistere doodsengel al meer en meer het licht der oogen breekt, uit welke slechts het vuur der heilige liefde straalde, en het aardsche bewustzijn van den scheidende in nacht en duisternis doet verzinken, omringen kinderen Gods de sponde van den geloovig stervende en bevochtigen zijn bleek gelaat met tranen der innigste liefde; zweven vriendelijk engelen, die den vromen man in zijn leven begeleidden en op de handen droegen, als stille beweenende wachters rondom de legerstede, — en wij staan sprakeloos, stamelen: »zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven van nu aan, zij rusten van hunnen arbeid;" en is die rust nu u weggelegd, die in JEZUS CHRISTUS, als uwen eenigen Middelaar en Borg, gelooft, is dat uitzigt der zaligheid, die overwinning na bangen strijd, uwe hoop?

Zalig, die in hope roemen,
God zal hen overwinnaars noemen,
Hen zetten op zijn' koningstroon;
Geen engel kan de vreugde denken
Die JEZUS zal zijn helden schenken,
Want, Hij de Heer is zelf hun loon. [1])

—

Vestigden wij zoo het oog op hen, die zalig zijn geworden in hope, met een woord van waarschuwing en vertroosting wensch ik mijne rede te eindigen.

Verblijdend voorzeker zou het zijn, indien de heerlijke uitzigten der geloovigen, die zalig geworden zijn in hope, onzer aller uitzigten waren — hoe gaarne wensch-

1) Naar LAVATER.

Digitized by Google

te ik tot u allen als tot zaligen in hope te spreken — maar ach! dit kan, dit mag ik niet — ik zou voor eene eeuwigheid u misleiden, in strijd met het Woord van God handelen, hetwelk de zorgeloozen in deze wereld tegen eene losse bedriegelijke en ongegronde hoop op de eeuwigheid waarschuwt; of zouden daar, waar harten op de altaren van den God dezer eeuw offeren, of ter eere van de wereld wierooken, de uitzigten eens Christens voor de eeuwigheid als troostgronden tegen het naderend sterfuur, mogen verkondigd worden? — Verblinden door de bekoorlijkheden der wereld, bedrogenen door het schijngoed dezer aarde! gij hebt, — hoe sommigen u ook vrede, vrede verkondigen, waar eeuwige ellende dreigt — u troost prediken, waar de eenige ware grond van troost, die alleen in het deelgenootschap van de geregtigheid van CHRISTUS is, ontbreekt, of uwe harten zoeken te boeijen, door de schilderingen van Gods liefde, weldadigheid en barmhartigheid, en eenige verwachting voor de toekomst geven, of een voornemen wekken om u zelven te zaligen, door de liefde Gods in eigen kracht te winnen — gij hebt geen deel of lot in die zalige verwachting! — »Die de zonde doet is uit den duivel, die uit God geboren is, doet de zonde niet." — Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar, »een iegelijk die de regtvaardigheid niet doet, die is niet uit God." — »Niemand kan twee Heeren dienen, of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben, gij kunt God niet dienen en den mammon." Die dus in de wereld-dienst blijven, behooren, wat zij van de eeuwigheid ook hopen mogen, tot het rijk der duisternis — vrolijk, dartel en ligtvaardig trekken zij voort op den weg der zonden, onder het geroep vrede, vrede, terwijl hunne zielen de ware vrede missen, en hun toestand allerverschrikkelijkst en hoogst gevaarlijk wordt; zijn dezulken in ons midden, hoort hoe plotselijk het laatste uur voor u kan slaan, ziet hoe de dood de plaats uwer woning nadert; en gij ziet het gevaar niet, dat u omgeeft; gij kent de ellende niet, welke gij te gemoet snelt. Geliefden! nog één oogenblik, en ook wij kunnen voor de slagen des doods zijn gevallen, maar terwijl de zalig gewordene in hope zich te huis gebragt ziet in de Vaderlijke woning, mist

Digitized by Google

gij arme, onbekeerde dienaars der wereld alles voor de eeuwigheid — geen borg vindt gij in JEZUS voor uwe zielen voor God — geene engelen bewegen zich om u over te brengen in de woonstede der zaligen — geene tent des vredes wordt voor u geopend — geen krans der overwinning wordt u toegereikt. — Helaas! uw naam is niet onder die der gezaligden te lezen —... en gij — gij juicht op uwen weg — och! zegt het ons, welke zijn uwe uitzigten voor de eeuwigheid? maar neen — rampzaligen, gij mist dien vasten grond der hope voor de toekomst — ach! hoe zult gij, indien de dood uwe sponde nadert, u oproept van deze aarde, hoe zult gij voor God verschijnen, ach! bedriegt u zelven niet; — al werdt gij op aarde als de braafsten geprezen, en gij hadt u zelven niet als arme zondaars voor God leeren kennen, en uwe schulden zien uitgedelgd in het bloed des Lams uit enkele genade, — gij waart voor de eeuwigheid niet toegerust — al waren schatten van wijsheid in u besloten, al spraakt gij met de grootste verhevenheid van God, van JEZUS, van het leven der genade, indien gij niet geleerd hebt door den Heiligen Geest de zonden te dooden en uwe eigene wijsheid af te sterven, om als een geestelijk dwaze, uit vrije ontferming wijs gemaakt te worden tot zaligheid, dan hebt gij geen deel in het leven der hemelsche zaligheid — gij verbeeldt u te leven, maar gij zijt dood en vervreemd van het leven Gods, en vreemdelingen van het door de wereld bespotte, maar door God gewerkte geestelijke leven zijnde, hebt gij geen' grond om u te verzekeren van een eeuwig, heerlijk en gelukzalig leven na dit leven, — zoo leeft gij, en weet den dag uws doods niet — ach! kan niet op deze ure de doodelijke pijl u treffen? — zijn wij niet ieder oogenblik in gevaar? gewigtiger wordt de vraag, welke is uwe hoop voor de eeuwigheid? — M. H! voor God kan niets anders bestaan, dan een nieuw schepsel in JEZUS CHRISTUS, en dat nieuwe schepsel wordt openbaar, in zijn leven, in zijn werken, in zijn spreken, in de uitgangen van zijn hart — een ieder onderzoeke zich zelven, — hij toch alleen is een nieuw schepsel, die een inzien, een gevoel heeft van zijn' verloren toestand voor God en afgekeerd van alle hulp en redding bij zich zelven met den verslagenen van

Digitized by Google

geest uitroept: »wat zullen wij doen om zalig te worden." Gel! kent gij die droefheid naar God, dat smeeken en roepen van een' armen en bij zich zelven ontwaakten zondaar voor God! — kent gij ze niet — zoekt gij heil en troost en redding bij u zelven, wee uwer, want vervloekt zegt de Heer is de mensch, die op zich zelven vertrouwt, uit de werken der wet zal geen vleesch geregtvaardigd worden — treurige toestand te allen tijde, vooral echter in dagen, op welken de stem des Heeren zoo luide tot ons spreekt: »bereidt uw huis, want gij zult sterven." — Zou dan bekommering ons niet aangrijpen, bij het zien hoe de hand des Heeren zich dreigend aan ons vertoont, de engel des doods rondgaat en dood en ellende rondom ons verspreidt — zou die bekommering niet grooter worden, indien wij het oog vestigen op de zonden des volks, die den Heer van hemel en aarde tergen, en volk en land doen rijpen voor zijne wraak — Gel! geene ijdele inbeelding grijpt mij aan — ik let alleen op de instellingen van den Heer, en vraag, is het verachten, versmaden en misbruiken van den sabbath zoo in de steden als op het land niet groot, is hij voor velen niet in een' zondedag herschapen — is de schending van Gods heilige naam, geene roepende zonde van ons land? — neemt ontucht niet de overhand? nemen .... maar ach! waartoe verder — God is heilig en wil geheiligd worden — Hij is regtvaardig, en laat zich niet bespotten, Hij laat zijne eer niet aantasten, Hij laat zijn gezag niet schenden — is het dan niet te vreezen, dat onder zulke groote zonden zijne langmoedigheid een einde zal nemen — zien wij den doodsengel reeds onze gemeente naderen, zijn reeds enkelen voor zijne slagen gevallen — Gel! kunt gij, kunnen wij niet door hem getroffen worden? — gewigtiger wordt de vraag, zijn wij bereid voor de eeuwigheid? — Ik heb getracht u die vraag te beantwoorden, — zorgeloozen, dood en verderf heb ik u moeten verkondigen, de nood is mij opgelegd, wee mijner, indien ik u den Godsraad bedekte — allen, die nog buiten CHRISTUS leven, heb ik eene eeuwige rampzaligheid moeten voorstellen; maar toch niet verborgen den weg, langs welken arme zondaars genade kunnen vinden in de oogen van God. Ach! verwerpt die prediking niet, — de laatste waarschuwende stem kan door mij, in mij zelven diep onwaardi-

Digitized by Google

gen dienstknecht des Heeren tot u gekomen zijn — ach! mogt de schrik des Heeren u nog bewegen tot het geloof, er is toch geen andere weg van behoudenis dan die des geloofs in JEZUS CHRISTUS, op welken weg alleen Gods genade door de wederbarende kracht zijns Geestes onze zielen leiden en bewaren moet — zou iemand zich nu op zijn onvermogen willen beroepen in het bekeeren van zich zelven — hij wete dat hij door zijne eigene zonden en opstand tegen God zich moedwillig van die bekwaamheid om God te dienen beroofd heeft — maar mogt, terwijl duizenden hunne onmagt tot een voorwendsel nemen, om des te vrijer te kunnen zondigen, — terwijl duizenden met hunne onmagt spotten en zoo hunne harten tegen de waarheid, ja tegen den Heere verharden, uw onvermogen eens uwe verootmoediging voor God worden, dan zoudt gij den zaligen zieletoestand van den arme van geest leeren kennen, en ook dien troost ondervinden, welken de Heer zijn arm en ellendig volk op deze zondige aarde schenken wil, die hope, die de harten van Gods kinderen verheugt en doet roemen in het midden der verdrukking. — Wie is er onder u, die naar de hope des eeuwigen levens dorst? wie onder u wordt door behoefte naar CHRISTUS gedrongen — wie onder u leerde met PAULUS klagen, maar ook met PAULUS naar CHRISTUS dorsten. — Geliefden! daar waar de grond van hoop op zich zelven, van vertrouwen op eigene deugd onder de voeten wegzinkt en weggezonken is, daar waar de ziel moet uitroepen door den last van geestelijke bezwaren gedrongen: »Heere! ik ben beschaamd en schaamrood om de oogen tot U op te slaan, want ik heb tegen U gezondigd en gedaan wat kwaad is in uwe oogen, maar wees mij genadig ô God, naar uwe barmhartigheid;" — is het woord des Heeren verblijdend: »Ik ben gekomen om te zoeken en te zaligen dat verloren was," — en »zalig zijn zij, die treuren, want zij zullen vertroost worden," en wederom: »komt tot Mij allen, die vermoeid, belast en beladen zijt, Ik zal u rust geven." — Treedt voorwaarts hopenden, die naauwelijks hopen durft — ziet veel op het bloed van den eenigen Middelaar en Zaligmaker — gaf Hij voor doemelingen zich in den dood, waarom zou dan uwe hoop niet vast worden, en tot eene vrede in u, die alle verstand te

Digitized by Google

boven gaat — heeft God u uwen zondigen toestand leeren kennen door de verlichting des Heiligen Geestes, zou Hij dan uw biddend verlangen versmaden. — Wat buigt gij u dan neder, ô, verslagenen van harte! — wat zijt gij onrustig, hoopt op God, gij zult Hem nog loven, Hij is uw God! — Is uwe hoop klein en zwak, de Heere kan het geloof vermeerderen, de hoop versterken en u geven zaligheid te smaken in zijne nabijheid. — Weet, de weg des levens is een geestelijke kruis-, een stervensweg — zoo leerden alle gezaligden hem kennen — zoo zult gij kinderen Gods hem leeren kennen, maar hoe zalig — »de Heer is met u, gij zult niet wankelen of bezwijken, Hij, de goede Herder zal u niets laten ontbreken" — opent dan uwe harten voor de invloeden van zijnen levendigmakenden Geest, volgt dan veel de bede der bekommerden: »kom Gij Geest des Heeren, blaas in mijn dood hart en doorwaai den hof mijner ziel, opdat er leven in kome," — en kunnen duistere oogenblikken u bekommeren en doen vreezen, — wordt niet moedeloos, niet wanhopend, zegt nooit, het is buiten hope, maar zoekt, knielend voor de voetbank der genade, sterkte in den Heere, houdt aan in den gebede — Hij hoort en verhoort het geroep immers der ellendigen, ja, de bede zijner lieve kinderen versmaadde Hij nooit — daarvan kunnen zij allen getuigen, die nu mogen roemen in de hope der heerlijkheid Gods, en reeds op deze aarde kunnen zeggen door het geloof, »wij dan geregtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer JEZUS CHRISTUS," — en nu die vastigheid der hope op eene zalige opstanding verkregen hebbende, met PAULUS zeggen: »wij weten, dat zoo ons aardsche huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet gemaakt met handen, maar eeuwig in de hemelen." —

Geloovigen! zijn de voorregten u door God geschonken groot, gewigtig is de roeping waartoe gij geroepen zijt. Is uwe hoop op God in CHRISTUS, dan zult gij ook zijnen naam belijden voor de menschen en boven alles wat in den hemel of op de aarde is dierbaar achten — dan zal eene heilige vrees voor den Heere u bezielen en u voor zijn aangezigt in opregtheid doen wandelen, en in alles

Digitized by Google

de blijken vertoonen dat geloof, liefde en hoop in uwe harten door den Heiligen Geest gewerkt is. — Want het volk, wiens God de Heer is, zal den glans van het Godsbeeld in zijnen wandel toonen, zoo zal het blijken dat zij niet meer kinderen zijn der wereld, maar vrijgemaakte kinderen Gods; Gods Geest toch leeft in zijne verlosten, zij zullen voortgaan van kracht tot kracht, van deugd tot deugd, van heiligheid tot heiligheid, en door deze ondervinding van Gods genade zal de hoop in hen toenemen, en zij rijpen voor het oogenblik, als het volmaakte zal gekomen zijn. Zijt gij hier in een strijd- of worstelperk, ieder strijde dan toch den goeden strijd des geloofs en bidde den Heere vurig, dat Hij in lijden en nooden, in rampen en wederwaardigheden hun nabij blijve en de verwachting van eeuwigblijvende goederen heerlijker in u make, naarmate het naar den uitwendigen mensch minder moge worden.

Voorzeker kunnen moeijelijke wegen voor Gods kinderen aanbreken, de zon des heils kan worden beneveld, zoodat hun naar den mensch geen licht der hope toeschijnt, maar zij met den zwaarbeproefden lijder onder het O. Verbond moeten uitroepen: »ô God gij hebt mijnen weg toegemuurd en mijne paden in duisternis gesteld." Zouden duistere wegen geloovigen! u doen wankelen? — zij zullen u integendeel opwekken uwe hoop op Hem te stellen, die altoos de sterkte zijns volks is bevonden, en nooit hen begeven of verlaten heeft. — Gelukkigen! die, als het rondom nacht is, en de wereld treurt en klaagt, zich in de liefde Gods kunnen verlustigen en met den zanger zeggen: »'k zal gedenken hoe voor dezen, mij de Heer heeft gunst bewezen, 'k zal zijn wondren gadeslaan, die Hij heeft van ouds gedaan." — Laat dan de wereld woelen, laat de satan zijne pijlen scherpen en u bedreigen, laat de dood rondom u wegmaaijen, het volk, wiens sterkte in God is, gevoelt zich te midden van al die stormen zalig in hope. Voor hen is de dood geen koning der verschrikking, maar een bode des vredes, het graf eene geheiligde rustplaats, waarin zij den grooten dag verbeiden tot ontwaking van beter leven. — Laat dan treuren die geene hoop hebben, waarom Christen zoudt gij treuren, waarvoor vervaard zijn, hier wandelt gij in een tranen-

Digitized by Google

dal, maar het vaderlijke huis wacht u immers; hier slaat de dood u wel pijnlijke wonden, maar daar zult gij uwe in CHRISTUS ontslapenen wederzien, en die hope zal niet beschamen — verlangt, verwacht, hoopt vrij op den dag der toekomst des Heeren, die u in heerlijkheid leiden zal; en zalig geworden in die hoop der heerlijkheid Gods, zult gij met die uitzigten op storeloos heil het rampvolle dezer wereld vergeten — welaan, ziet dan hooger op, staart op uwe volgende bestemming en juicht den tijd te gemoet, op welken de Bruidegom komt om u in te leiden in de eeuwige hemelsche vreugde, het deel der kinderen Gods! »Wanneer CHRISTUS geopenbaard zal worden, die uw leven is, dan zult gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid," — die hoop zal nooit beschamen! AMEN.

Digitized by Google

DE REGTVAARDIGHEID, DIE UIT HET GELOOF IS, VERKREGEN DOOR HEIDENEN, DOCH VERWORPEN DOOR ISRAEL; EN DE OORZAAK DAARVAN.

—

Voorz. Ps. CXVIII : 11, 12.

—

VOORAFSPRAAK.

Het opgezongene gedeelte uit den 118den Psalm behelst eene voorspelling, welke in het N. T. door JEZUS en zijne Apostelen PAULUS en PETRUS (Matth. XXI: 42. Ef. II: 20. 1 Petr. II : 7. Hand. IV : 11.) op CHRISTUS en zijne gemeente wordt toegepast, en in haren eersten tijd hare vervulling op het naauwkeurigste heeft bekomen. — Die uiterste grond- en hoeksteen JEZUS CHRISTUS, welken Israëls volk versmaad, veracht en verworpen heeft, is naar 's Heeren raad en door zijne kracht, tot verbazing van allen, die dit gade sloegen, ten hoofd en grondzuil gesteld van 's Heeren gemeente, zooals deze, bijzonder in den eersten tijd des N. T., ja ook wel uit de Joden, maar vooral uit de blinde, afgodische Heidenen werd vergaderd. — Wel mogt men over die wonder- en genadevolle bedeeling in dien dag des beteren verbonds zich verheugen; — wel mogt men daarover 's Heeren heil en voorspoed afsmeeken; — maar ook, wel mogt en mag men nog daarvan in blijde en aanbiddende bewondering uitroepen: »dit werk is door Gods alvermogen, — door 's Heeren hand alleen geschied; — Het is een wonder in onz' oogen; — wij zien het, maar doorgronden 't niet."

Digitized by Google

Dit werk, voor zoo verre het ons uit het Evangelie kenbaar is, wilde ik u thans, onder inwachting van den zegen Gods, nader voorstellen. Bidden wij Hem vooraf daarom, enz.

—

TEKST: Rom. IX : 30—33.

»WAT ZULLEN WIJ DAN ZEGGEN? DAT DE HEIDENEN, DIE DE REGTVAARDIGHEID NIET ZOCHTEN, DE REGTVAARDIGHEID VERKREGEN HEBBEN, DOCH DE REGTVAARDIGHEID, DIE UIT HET GELOOF IS.

MAAR ISRAËL, DIE DE WET DER REGTVAARDIGHEID ZOCHT, IS TOT DE WET DER REGTVAARDIGHEID NIET GEKOMEN. WAAROM? OMDAT ZIJ DIE ZOCHTEN NIET UIT HET GELOOF, MAAR ALS UIT DE WERKEN DER WET: WANT ZIJ HEBBEN ZICH GESTOOTEN AAN DEN STEEN DES AANSTOOTS. GELIJK GESCHREVEN IS: ZIET IK LEG IN SIÖN EENEN STEEN DES AANSTOOTS, EN EENE ROTS DER ERGERNIS; EN EEN IEGELIJK, DIE IN HEM GELOOFT, ZAL NIET BESCHAAMD WORDEN."

—

Tot de hoofdzaken der leer, door PAULUS in dezen brief voorgesteld, verdedigd en bevestigd, behoort onder anderen ook vooral, dat allè menschen, zoowel Joden als Heidenen, hebben gezondigd, en dus de geheele wereld voor God verdoemelijk is; — doch dat God in CHRISTUS zulke zondaren hoogst gunstig in den weg des geloofs regtvaardigt, en deze regtvaardiging door het geloof zich uitstrekt tot allen en over allen, die gelooven, zoowel Heidenen als Joden, zonder onderscheid. —

Dit laatste is de Apostel in het teksthoofdstuk bezig te betoogen, en gaat daarmede voort in de twee volgende. Uit hetgene hij nu dienaangaande tot mijnen tekst toe beredeneerd had, maakt hij in denzelven een wettig en welgegrond besluit op, hetwelk ik thans met u wilde overwegen, en te dien einde u eerst in zijne bijzonderheden duidelijk zal trachten te vertegenwoordigen; — dan zijne wetttigheid en gegrondheid nader pogen aan

Digitized by Google

te toonen en te verdedigen; — en eindelijk van het behandelde een toepasselijk gebruik maken.

I.

Dat wij hier in mijnen tekst eene in PAULUS redeneertrant niet ongewone gevolgtrekking uit voorgaande redeneringen aantreffen, blijkt zelfs ook uit de eerste woorden deszelven: »wat zullen wij *dan* zeggen?" dat is, daar God de Heidenen heeft geroepen en de Joden verworpen, gelijk uit het onfaalbaar Woord Gods is aangetoond; wat zullen wij nu daaruit met grond besluiten; wat moeten wij derhalve uit die goddelijke getuigenissen, bij wettige gevolgtrekking, opmaken? Zullen wij er uit opmaken, dat God in zijn Woord en toezeggingen misschien niet onfaalbaar waarachtig is, — of dat er bij Hem onregtvaardigheid is, en Hij alzoo zijn volk heeft verstooten? Geenszins, gelijk uit vers 6 en 14 blijkt, mogen wij dat doen! — Maar wat zullen wij er derhalve van zeggen en uit besluiten? Voorzeker dit: »*dat de Heidenen, die de regtvaardigheid*, enz.

Dit besluit of deze gevolgtrekking is tweeledig, behelzende eerst de aanneming der Heidenen vs. 30, — en ten tweede, de verwerping der Joden, nevens de redenen daarvan vs. 31—33.

Omtrent deszelfs eerste gedeelte zegt dan PAULUS vs. 30, *dat de Heidenen, die de regtvaardigheid*, enz.

Hij spreekt hier van *de Heidenen*, waardoor verstaan moet worden, alle andere volken buiten de Joden, welke van dezelve te voren door de wet zijn afgezonderd; — alle die volken, welke in hunne voorvaderen God en zijn Woord en dienst verlaten hebbende, ook van God, naar zijn regtvaardig oordeel, verlaten zijn en overgegeven aan de verijdeling hunner gedachten, waardoor hun dwaas en dwaalziek harte hoe langer zoo meer is verduisterd geworden en genegen tot het plegen der alleronzedelijkste afgoderij, om het schepsel, ja het maaksel hunner eigene handen, te eeren en te dienen boven den Schepper, die te prijzen is in der eeuwigheid; alsmede tot het bedrijven dier allersnoodste gruwelen, waarvan zij door het licht der rede weten konden en wisten, dat ze deswege

Digitized by Google

des doods waardig waren. Als zoodanig beschrijft PAULUS zelf hen, Rom. I : 21—32. Ef. IV : 17—19, en elders. Deze Heidenen nu waren voor dat de middelmuur der afscheiding door CHRISTUS verbroken was, over *het algemeen* uitgesloten van de gemeenschap der heilige dingen, »zonder CHRISTUS, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der beloften, geene hope hebbende, en zonder God in de wereld," naar Ef. II : 12.

Van deze verklaart de Apostel: *dat zij de regtvaardigheid niet zochten, doch echter dezelve hebben verkregen.*

Om u deze wonderspreuk gereedelijk en wel te doen verstaan, meen ik vooraf in de eerste plaats te moeten doen opmerken, dat er in het grieksch zeer juist en naauwkeurig, letterlijk staat, niet DE *Heidenen*, maar *Heidenen*, niet zoekende, of welke niet zochten regtvaardigheid, enz. om aan te duiden, dat hier niet vermeld of bedoeld worden *al* de Heidenen, maar dat er toch vooral en bijzonder uit dat zoo even vermelde Heidensch volk en geslacht stellig waren, die bij God van eeuwigheid in liefde gekend en in den tijd door Hem geroepen en aangenomen werden. — Ten andere, dat wij door de *geregtigheid*, welke die uitverkorene en geroepene Heidenen te voren *niet* gezocht hadden, dezelfden te verstaan hebben, welke zij, geroepen zijnde, dadelijk hebben verkregen, namelijk, gelijk PAULUS er ter verklaring bijvoegt: *de regtvaardigheid, die uit het geloof is.*

Wij moeten dus hierdoor verstaan de regtvaardigheid van CHRISTUS, welke Hij door zijne volmaakte gehoorzaamheid en volbragt lijden, als Borg heeft verworven, en van God aan den zondaar wordt toegerekend en op hem overgebragt, in dier voege, dat hij gerekend wordt gedaan en geleden te hebben, hetgeen CHRISTUS voor hem gedaan en geleden heeft, uit kracht van welke geregtigheid van CHRISTUS, hem toegerekend en deelachtig gemaakt, hij zelf van zondeschuld en straf vrijgesproken, en dus voor eenen regtvaardigen gehouden en behandeld wordt, zoodat hem in CHRISTUS een wettig regt op de eeuwige zaligheid wordt toegewezen.

De weg nu of het middel, waardoor men die geregtigheid deelachtig wordt, is het geloof, daarom noemt

Digitized by Google

PAULUS, die bij nadere omschrijving, de regtvaardigheid, *die uit het geloof is.*

Het geloof hier bedoeld, is die hebbelijkheid, door den H. Geest in het harte gewrocht, waardoor men de getuigenis Gods in alles, bijzonder aangaande den weg der zaligheid in en door CHRISTUS, met een volkomen hart aanneemt, daarop vertrouwt, en zich daarnaar rigt.

Uit dat geloof *is* die regtvaardigheid. Trouwens, door dit geloof komt een zondaar tot CHRISTUS en zijne geregtigheid, welke hij aanneemt en zich toeëigent. Het geloof toch doet ons onze zonden kennen, en ons onze strafschuld en onvermogen gevoelen; — *dat geloof doet ons* ons zelven verloochenen, — van ons zelven en aller schepselen kracht afzien, — hongeren en dorsten naar CHRISTUS en zijne geregtigheid, — dadelijk tot Hem vlugten, — Hem hartelijk aannemen tot wijsheid van Gode, regtvaardiging, heiligmaking en volkomene verlossing, — dat geloof doet ons zonder eenig uitbeding ons zelven aan Hem overgeven, en in Hem alleen, geheel en voor eeuwig, de vergeving der zonden, ontheffing van hare straffe en volkomene zaligheid zoeken en vinden, met dat heilig en onveranderlijk voornemen, om in en door CHRISTUS ook zelf te leiden een leven der geregtigheid.

Deze regtvaardigheid, die dus uit het geloof is, *zochten* de uitverkorene en geroepene Heidenen *niet*, namelijk voor hunne bekeering, toen zij gelijk alle anderen eertijds, nog waren onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en malkanderen hatende, volgens Tit. III : 3. Dat dit *vroeger* bestaan en gedrag hier wordt bedoeld, wijst ons de spreekwijs in den verledenen tijd gesteld, zelve ten duidelijkste aan. — Het woord, hier door *zoeken* vertaald, betcekent, wanneer het van zaken gebezigd wordt, een volijverig en aanhoudend pogen, om die te verkrijgen; de gelijkenis genomen zijnde van jagers, die eenig wild nazetten. Daarom wordt het Phil. III : 12 en Hebr. XII : 14, door *najagen* overgezet. Die regtvaardigheid *niet te zoeken* zegt dan, geenen ernstigen, werkzamen en aanhoudenden toeleg te hebben, om in den weg van vrije genade bij God in CHRISTUS, zijne behoudenis te zoeken. En hoe waarachtig

Digitized by Google

deze uitspraak was van de geroepene Heidenen, vóór hunne bekeering, kan men opmaken uit PAULUS vermaning, Ef. IV : 17—19.

Doch ofschoon zij die regtvaardigheid uit het geloof alzoo niet zochten, *hebben zij dezelve* evenwel volgens den tekst *verkregen.* Trouwens, het is niet desgenen, die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden Gods, vs. 16. God, die ook een God is der Heidenen, (Hoofdst. III: 29) bij wien geene aanneming des persoons is, had hen naar zijne beloften volgens vs. 24, 25, uit de Heidenen geroepen, toen zij met alle anderen dood waren door de misdaden en de zonden,— hen had Hij wedergeboren, en tot het geloof in CHRISTUS bewrocht, waardoor zij zijne geregtigheid omhelsden. PAULUS herinnerde hun 1 Cor. VI: 10, 11, hunne ongeregtigheden, maar voegde er bij: *maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, — maar gij zijt geregtvaardigd in den naam des Heeren JEZUS en door den Geest onzes Gods.* Denzulken nu wordt CHRISTUS geregtigheid door God dadelijk toegerekend, geschonken en zoo eigen gemaakt, dat zij in Hem regtvaardig gerekend en in nadruk gezegd konden worden, die regtvaardigheid, welke uit het gelooof in CHRISTUS is, *verkregen te hebben.*

Ziedaar u het eerste gedeelte van PAULUS uitspraak ontwikkeld! Het andere behelst de verwerping der Joden nevens de redenen daarvan, volgens vs. 31—33, *Maar Israël, die de wet,* enz.

In het 31e vs vinden wij eene regtstreeksche tegenstelling tegen het naastvorige; dit wordt ons duidelijk aangewezen door het woordje *maar*: zoo staat hier tegen de Heidenen over Israël,— de eersten zochten geenerlei regtvaardigheid, de laatsten wel; — evenwel hebben de eersten de regtvaardigheid des geloofs verkregen, doch de laatsten zijn daartoe niet gekomen.

De naam Israël is hier een' vereerende volksnaam, aan de Joden gegeven, omdat zij afkomstig waren van JAKOB, die wegens zijn vorstelijk gedrag met den engel des Heeren, den eerenaam van Israël had verkregen. Zij hadden ja ook wel hunnen oorsprong uit ABRAHAM en ISAÄK; doch ABRAHAM had behalve ISAÄK, ook nog eenen ISMAËL, en ISAÄK eenen ESAU buiten JAKOB, die van Gods verbond en

Digitized by Google

de erfenis waren uitgesloten. En hierom werd JAKOBS nageslacht dan ook liefst met den naam van Israël benoemd. Deze eerenaam kwam nu wederom toe aan al de stammen, nadat zij te voren gescheurd zijnde, sedert hunne wederkeering uit de Babylonische gevangenschap op nieuw tot één volk zijn gemaakt. Dit volk moest alleen wonen, en zoude onder de Heidenen niet gerekend worden. Uit alle geslachten des aardbodems had God hen alleen gekend, en als zijn bijzonder volk ten eigendom aangenomen. En deze uitnemendheid was zoo groot, dat Israël deswege alleen als het volk bekend stond, terwijl de Heidenen als Lo-Ammi, dat is, geen volk, gerekend werden. Ja ook daarom worden zij beschreven als 's Heeren gunstgenooten, en het volk, dat nabij Hem is, (Ps. CXLVIII : 14) »hoort dit gij huis JAKOBS, die genoemd wordt met den naam Israëls, en uit de wateren van Juda zijt voortgekomen," dus worden zij in 's Heeren naam door JESAÏA aangesproken Hoofdst. XLVIII : 1. Dus moeten we door deze volksbenaming *Israël* verstaan, geheel het Joodsche volk *over het algemeen*, of *voor het grootste deel*, gelijk uit hetgeen er in den tekst verder voorkomt, van zelve nader blijken zal.

Van dat volk als zoodanig, namelijk, over het algemeen of voor het grootste deel, wordt getuigd, dat *zij de wet der regtvaardigheid gezocht hebben, doch tot dezelve niet zijn gekomen.*

Volgens de wetten der Redeneerkunde treft men in die eerste woorden even gelijk Hoofdst. VI : 4 en elders, eene blijkbare omkeering der woorden aan; zoo dat, wanneer PAULUS gewaagt van de wet der regtvaardigheid, hij er mede te kennen geeft »*de regtvaardigheid der wet.* En houden we nu hierbij in het oog, dat de Hebreërs ook zelfstandige naamwoorden voegen bij zelfstandige, waar wij bijvoegelijke gebruiken, en dus voor een bloeddorstig en bedriegelijk man b. v. zeggen, een man des bloeds en bedrogs, en dat zulks dikwerf door de schrijvers van het N. T., bijzonder door PAULUS wordt nagevolgd; dan gevoelt men ligtelijk van zelf, *dat de wet der regtvaardigheid*, uit den Hebreeuwschen spreektrant tot den onzen overgebragt, niet anders is, dan *wettische regtvaardigheid*, welke in eenen strikten zin genomen, eigenlijk

Digitized by Google

bestaat in zulk eene overeenkomst van bestaan en gedrag met de wet Gods, waardoor men geregtigd is tot dat allerhoogst en eeuwig goed, hetwelk aan de volmaakte onderhouding dier wet verbonden is. In dezen zin zal niemand, die leeft, voor Gods aangezigt regtvaardig zijn. Doch bij misbruik hield men daar, ook al onder de Joden in PAULUS tijd, voor, die gewaande en allezins gebrekkige regtvaardigheid, welke bestond in de uitwendige naauwgezette onderhouding van de letter der wet Gods, van de overleveringen der oude Leeraars, en de instellingen der Fariseën, welke de proef van 's Heeren wet geenszins konden doorstaan. Deze door hen zoo hooggeroemde, doch gewaande wettische regtvaardigheid, *zochten de Joden*, volgens den tekst. De aanmerking over de uitgebreide beteekenis van het grieksche woord door *zoeken* vertaald in het vorige vers, moeten wij ons hier, nu datzelfde woord van de Joden wordt gebezigd, herinneren. En dus geeft de Apostel er mede te kennen, dat Israël die wettische regtvaardigheid onder het oog had; dezelve bedoelde en begeerde; en ter verkrijging daarvan alle pogingen volijverig, ernstig, bij alle gelegenheid en zonder ophouden aanwendde, zoodat het in nadruk een zoeken, streven en najagen kan genoemd worden. Dus beijverde zich Israël door lang te bidden, streng te vasten, veel tienden te betalen, rijke aalmoezen te geven, veelvuldig handen, schotels, kannen en drinkbekers te wasschen, zich van openbare goddeloozen te wachten, kostbare offerhanden te doen, vlijtig te gaan in den tempel en de synagoge, het aanhoudend lezen der wet en vele andere uiterlijkheden meer; en hierdoor zochten zij eene eigene wettische geregtigheid op te rigten, maar het wezen van het gebod, de ziel van alle deze pligten, den Heere hunnen God lief te hebben met hun gansche hart, en zijnen naaste als zich zelven, ontbrak er aan, en derhalve ook dat, wat Israël moest hebben, om door deze zijne wettische regtvaardigheid ook *regtvaardig* te zijn bij God.

Hiertoe nu zegt PAULUS is Israël *niet gekomen*. Op grond toch van het verband en redebeleid des Apostels staat het, dunkt mij, genoegzaam vast, gelijk bijzonder uit het volgende vers te zien is, dat wij door deze wet der *regt-*

Digitized by Google

vaardigheid, tot welke Israël niet gekomen is, verstaan moeten *niet* de geheele of gedeeltelijke en gebrekkige eigene geregtigheid uit de werken der wet, waardoor na het verbroken werkverbond toch geen vleesch meer kan bestaan of geregtvaardigd worden voor God; maar de geregtigheid van JEZUS CHRISTUS, welke Hij heeft verworven door zijne volmaakte voldoening aan de wet, door hare bevelen te gehoorzamen en hare bedreigde straffen te lijden, en die dus den zondaar van God uit genade wordt toegerekend als de zijne, en van den mensch door het geloof aangenomen en zich eigen gemaakt, opdat hij door dezelve met God verzoend, van zondeschuld en straffe vrijgesproken, en in het regt op het eeuwige leven hersteld geworden zijnde, vrede met God hebbe door JEZUS CHRISTUS.

Tot deze wet der regtvaardigheid, welke het geloof in CHRISTUS voorschrijft, is Israël voor het grootste deel, en over het algemeen *niet gekomen*. Zij hebben die geregtigheid, welke alleen voor den eeuwigen Rigter bestaan kan, *niet* verkregen. Ja het zegt nog meer. Het behoort tot die spreekwijzen, waardoor minder gezegd en meerder gemeend wordt, gelijk uit het voorgaande en volgende dezer rede van PAULUS duidelijk te zien is. Wanneer de Apostel dus zegt, dat de Joden tot de ware geregtigheid niet zijn gekomen, geeft hij er tevens mede te kennen, dat zij dezelve dwaaslijk hebben versmaad en verworpen, — dat CHRISTUS hun uit dien hoofde ijdel was geworden, — dat zij van de genade waren vervallen, en de vloek der wet op hen bleef rusten.

Maar waarom dit? waarom zijn de Joden tot die wet der regtvaardigheid niet gekomen? wat is daarvan aan hunne zijde de middeloorzaak? Deze vraag doet ook PAULUS in den tekst, uit den mond der wettische geregtigheidzoekers. En hij beantwoordt dezelve door aan te toonen, dat zij ja wel geregtigheid zochten, maar *niet* in den weg Gods; — dat zij dwaalden en misten in beginsel, middel, wijze van werken en doel, zeggende, zij zijn tot die geregtigheid, welke voor God bestaan kan, *niet gekomen, omdat zij die zochten, niet uit den geloove, maar als uit de werken der wet.*"

Wat de geregtigheid uit het geloof is, en wat het

Digitized by Google

zegt, die uit het geloof te zoeken, heb ik over het 30ste vers reeds gezegd. Ik zal dat niet herhalen, maar slechts herinneren, dat het, om die geregtigheid deelachtig te worden, volstrekt noodig is, dezelve uit den geloove te zoeken. PAULUS zelf leerde, Hand. XIII : 39, dat door CHRISTUS een iegelijk, die gelooft, van zonden geregtvaardigd wordt. De regtvaardigheid Gods door het geloof in JEZUS CHRISTUS komt, naar Rom. III : 22 tot allen en over allen, die gelooven. En volgens vs. 28 maakte hij uit zijn voorgaand betoog het wettig besluit op, »dat de mensch alleen door het geloof kan geregtvaardigd worden, zonder de werken der wet." En dewijl wij dit weten, zegt hij, Gal. II : 16, dat de mensch slechts door het geloof in JEZUS CHRISTUS geregtvaardigd wordt, zoo hebben wij ook in JEZUS CHRISTUS geloofd, opdat wij zouden geregtvaardigd worden uit het geloof in Hem. Doch niettegenstaande deze volstrekte noodzakelijkheid des geloofs ter regtvaardiging, zoo zelfs, dat die niet zal geloofd hebben, verdoemd zal worden; zocht Israël dezelve *niet* uit het geloof: *maar als uit de werken der wet*, dat is, uit de wettische regtvaardigheid, welke Israël waande te verkrijgen door de uiterlijke betrachting van het vleeschelijk gebod en alle die wettische verrigtingen, welke ik u zoo even heb voorgesteld. Daaruit zochten zij die geregtigheid *waarlijk* en *dadelijk*, deze beteekenis heeft hier, alsook 2 Cor. II : 17 en elders, dat bijwoord van vergelijking, hier door *als* vertaald, noodzakelijk. Zoo moet ook Phil. II : 8 uit dien hoofde worden overgezet: »CHRISTUS is in gedaante bevonden waarlijk een mensch te zijn." Dus zal hier de zin wezen, »dat de Joden hunne regtvaardigheid voor God in die werken waarlijk zoo zochten, alsof dezelve daarin met der daad en wezenlijk te vinden ware." Maar is zij daarin dan niet te vinden? Geenszins M. Toch! want dan moest die gehoorzaamheid der wet in beginsel, middel, werkzaamheid en einde niet gebrekkig, maar steeds in alle opzigten volstrekt volmaakt met de wet Gods overeenkomstig zijn. En tot zulk eene onderhouding is de mensch nu (Rom. VIII : 7) *onwillig* en *krachteloos*. Daarom zegt SALOMO: (Pred. VII : 20) »voorwaar! daar is geen mensch regtvaardig op aarde, die goed doet en niet zondigt." Dit

Digitized by Google

betuigden de Bijbelheiligen, als JOB, zeggende: »hoe zoude een mensch regtvaardig zijn bij God? Zoo Hij lust heeft om met hem te twisten, niet één uit duizend zal hij Hem beantwoorden. (JOB IX : 2, 3.) — DAVID: »Zoo Gij, Heer! de ongeregtigheden gadeslaat; Heer! wie zal bestaan? Niemand, die leeft, zal voor uw aangezigt regtvaardig zijn. (Ps. CXXX : 3. CXLIII : 2b.) — En Jak. 3 : 2, wordt verklaard: »dat wij allen in vele struikelen."

Dit leert ook de H. Schrift. Hoort slechts wat PAULUS zegt: »zoo velen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek derzelve; want dat niemand door de wet geregtvaardigd wordt voor God, is openbaar." (Gal. III : 10, 11.) »CHRISTUS is hun ijdel geworden, die door de wet willen geregtvaardigd worden, — zij zijn van de genade vervallen;" (Hoofdst. V : 4.) — »dan is CHRISTUS te vergeefs gestorven;" (Hoofdst. II : 21.) »Indien de geregtigheid uit de werken is, dan is de genade geene genade meer," (Rom. XI : 6.) Want het is, zeggen de Randteekenaars daarop teregt, »geene genade eenigzins, zoo het niet is genade allezins." Maar, zult gij soms zeggen, waar is dan de roem en verheffing van eigene waarde, deugd en geregtigheid? die is uitgesloten. Door wat wet is die uitgesloten? Door de wet der werken? Neen! geenszins! want die Gods gunst zich door zijne werken waardig maakt, heeft wel stof om te roemen; maar die roem is uitgesloten door de wet des geloofs. Wij besluiten dan, dat de mensch door het geloof geregtvaardigd wordt, zonder de werken der wet. Rom. III : 27, 28.

Welk een groot onderscheid was er dus tusschen de wettische regtvaardigheid, welke Israël zocht, en die des geloofs, welke de Heidenen hadden verkregen. De eerste heeft tot hare oorzaak 's menschen bedorven wil en natuurkracht, maar de laatste wordt verkregen door verloochening van eigen wil en vermogen, en door de goddelijke kracht des H. Geestes. — De eerste ziet op zich zelven, maar de laatste op Gods genade in JEZUS CHRISTUS. — De eerste kent alles goeds aan zich zelven toe, maar de laatste doet dat aan Hem, die alles in allen werkt. — De eerste is slechts eene gebrekkige, uitwendige onderhouding van het gebod des vleesches, maar de andere, als zijnde de geregtigheid van den volmaakten

Digitized by Google

Borg en Middelaar JEZUS, is geestelijk en geheel volkomen.

Maar waarom zochten de Joden dan hunne geregtigheid nog uit de werken der wet, waaruit toch geen vleesch meer kan of zal geregtvaardigd worden? Omdat zij vleeschelijk gezind waren; »*want*," zoo zegt de tekst, *zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots.*"

De steen, bij uitnemendheid hier vermeld, is eene zinnebeeldige benaming van CHRISTUS, dikwerf zoo genoemd in de Heilige Schrift, bijv. Jes. VIII : 14, XXVIII : 16, Zach. III : 9. *Aanstoot* is eigenlijk zoo iets, hetwelk iemand op zijnen weg ontmoet, waaraan hij zijnen voet stoot, zich pijnlijk kwetst, en waardoor hij in het voortgaan wordt verhinderd, of struikelt en ter aarde nederstort. Dikwijls komen die dingen, waaraan iemand zich ergert, voor onder het denk- en zinnebeeld van *aanstoot*. En deze is tweederlei, *gegevene* en *genomene*. Buiten twijfel moeten we hier aan de laatste denken. *Zich stooten* is hier derhalve, verblind door vooroordeelen, zich moedwillig, of onvoorzigtig en dwaaslijk ergeren aan iets, waarin geene de minste rede daartoe gelegen is. Zoo namen dan de Joden reden, om zich aan den Messias JEZUS CHRISTUS te ergeren, juist uit datgene, waarom Hij hun dierbaar had moeten zijn, en hetwelk hen had behooren te overreden, dat Hij de ware Messias was. *Zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots JEZUS CHRISTUS*, wegens zijn uiterlijk gering voorkomen, zonder gedaante of heerlijkheid; — wegens zijne leer, omdat die niet strookte met hunne verkleefdheid aan de Mozaïsche schaduwdienst, de inzettingen der ouden en de begrippen van Farizeeuwsche eigene geregtigheid; wegens zijn lijden en sterven; vergeten hebbende, hoe dit door MOZES en al de Profeten te voren was aangekondigd, was de gekruiste CHRISTUS den Joden eene ergernis, 1 Cor. I : 23. Doch, dewijl zij zich zoo, moedwillig, verblind door vooroordeelen, en verstokt door ongeloof, hebben gestooten aan dien steen des aanstoots, hebben zij ook de rampzalige, doch regtvaardige gevolgen daarvan moeten ondervinden. Ten gevolge van dien aanstoot werd Israëls Kerk- en Burgerstaat ter neêr gestort, — hoofdstad en tempel door de vlammen verwoest, — twaalf maal honderd duizend menschen door pest, honger, vuur en zwaard gedood, — nog bij-

Digitized by Google

na 100,000 gevangen genomen, grootendeels jammerlijk gemarteld, aan kruisen gehecht, — in slavernij verkocht, tot dwangarbeid verwezen, of tot schouwspelen veroordeeld, om met wilde beesten te kampen; en het overschot werd wijd en zijd over de aarde verstrooid, den volken ten schouwspel van Gods geduchte wraak; — besloten onder een oordeel van blindheid, verharding en ongeloof, — als ballingen overal en steeds veracht, verguisd en dikwijls mishandeld, en onderworpen aan vreemde en veelal wreede Heeren, en dit al reeds meer dan 17 eeuwen lang. Wie, die dit bedenkt, moet niet verbaasd staan, over de smartelijke en geduchte gevolgen, welke daaruit voor hen geboren werden, dat zij zich alzoo hebben gestooten aan dien steen des aanstoots!

Evenwel heeft dit geen plaats gehad buiten en zonder Gods vrijmagtig bepaalden raad en de heilige toelating zijner verborgene voorzienigheid, in welken het meerderdeel der Joden aan het oordeel der verharding is overgegeven.

Gelijk geschreven is, volgens vs. 33, namelijk Jes. VIII: 14 en XXVIII: 16: »*Ziet! Ik leg in Sion eenen steen des aanstoots en eene rots der ergernis; en een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.*" Letterlijk vinden wij dit in de aangehaalde plaatsen niet, maar wel zakelijk. Met de vereffening daarvan uit de Grieksche vertaling van het O. Testament, welke de Apostelen bij hunne aanhalingen gewoonlijk gebruiken, houd ik mij niet op, maar merk slechts aan, dat PAULUS deze Godspraak hier bepaaldelijk aanvoert om aan te wijzen, dat al deze zijne gezegden omtrent het bestaan, gedrag en lot van Israël, juist de vervulling behelzen van hetgene in Gods eeuwigen en onveranderlijken Raad bepaald en eeuwen te voren, onder anderen ook op 's Heeren last, door JESAÏA gesproken was. Zoo wij onze aandacht op dit profetisch woord maar één oogenblik, met eenige oplettendheid bepalen, zal ons dat duidelijk blijken. Ziet, merkt wel op, Ik Jehova, die groot van raad en magtig van daad ben, leg in Sion of de toenmalige Kerk Gods op aarde, eenen steen, eenen beproefden, kostelijken grond- en hoeksteen, onwrikbaar vast. Deze zal wel tot een heiligdom of heiligen steen zijn, hoedanig eenen JAKOB oprigtte, en SAMUEL, dien hij Eben-Haëzer, *steen der*

Digitized by Google

hulpe noemde. Ook waren de hoeksteenen van tempels, heilige steenen, en hadden uit dien hoofde oudtijds het regt van vrijplaats; doch konden ook voor den dwazen en onbedachtzamen looper ligtelijk tot een' aanstoot en genomene oorzaak van struikelen en vallen strekken. En dit laatste zou plaats hebben onder geheel het Joodsche volk of gansch Israël. Want, dus vervolgt de Godspraak, hij zal zijn tot een' steen des aanstoots en tot een rotssteen der struikeling den twee huizen Israëls, namelijk van *Juda en dat der tien stammen*, en mede tot een strik en net, in welken zij door allerlei rampen als 't ware, zullen verward worden, en deze onheilen zullen bijzonder den inwoners van Jeruzalem overkomen.

Dus bemerkt gij reeds, hoe de mond des Heeren Heeren heeft gesproken, dat Israël zich aan den Messias moedwillig zoude ergeren en *zoo* aan Hem stooten, naar vs. 15 van Jes VIII; en dat velen, ja de meesten van hen, zouden struikelen en vallen, en verbroken en verstrikt en gevangen worden; en tegelijk, wat hun tot straf voor hun hardnekkig ongeloof, bijzonder te Jeruzalem is overkomen, en hun nakroost zelfs tot op heden heeft getroffen.

Doch de Heer, die zoowel in eenen Hem betamenden weg, barmhartig als regtvaardig, en te midden zijns toorns des Ontfermens gedachtig is, laat desniettegenstaande, volgens den tekst, door JESAÏA, Hoofdstuk XXVIII: 16, verklaren, dat onbepaald een iegelijk, van welk geslacht, rang, staat, gesteldheid, omstandigheden of leeftijd hij ook zij, zoo hij maar in Hem, den van God gelegden heiligen grond- en hoeksteen JEZUS CHRISTUS, gelooft, met afzien van alles, tot Hem als die geregtigde vrijplaats en veiligen rotssteen vlugt, op Hem zich verlaat, en als 't ware bouwt tot eenen heiligen tempel Gods in den Heere, die zal, gelijk wij bij JESAÏA lezen, *niet haasten*, dat is: wanhopend in allerijl, dat oordeel over de Joden trachten te ontvlugten, dewijl hij daarvoor, op dien heiligen en onwrikbaren hoeksteen gebouwd zijnde, bevrijd is en zich beveiligd rekent; zoo zal hij dus ook in zijne welgegronde hoop, gelijk PAULUS heeft, *niet beschaamd*, dat is: in zijne verwachting niet bedrogen, verijdeld of te leur gesteld *worden*; — maar integendeel ondervinden, dat die hoop op Hem niet beschaamt, wanneer hij ont-

Digitized by Google

vangen zal het einde zijns geloofs, namelijk de zaligheid der ziel en de verlossing des ligchaams.

Zietdaar Toeh! u deze gevolgtrekking des Apostels omtrent de roeping en aanneming der Heidenen, en de verwerping der Joden, uit zijne vorige redeneringen afgeleid, vertegenwoordigd, ontwikkeld en bevestigd!

II.

Indien wij nu opmerken hoe duidelijk deze roeping en aanneming der Heidenen, volgens vs. 25, 26, door den Profeet HOSEA, (Hoofdst. II: 22 en I: 10) voorspeld was; en hoe uitdrukkelijk de verwerping van het ongeloovig Israël door JESAÏA (Hoofdst. X: 22, 23 en I: 9) is verkondigd geworden, gelijk wij in het teksthoofdstuk, vs. 27—29 lezen; — en wanneer wij daarbij in aanmerking nemen, dat PAULUS in zijnen tijd, die Godspraken blijkbaar zag vervuld worden omtrent de Heidenen, door de krachtdadige roeping en dadelijke toebrenging van vele Heidenen tot CHRISTUS gemeente, blijkens vs. 24, en betrekkelijk de Joden, zag hij met eene zoo groote droefheid en aanhoudende hartgrievende smart, dat zij wegens het verachten, verwerpen en vervolgen van Gods Zoon en zijne genadeleer, van God en CHRISTUS aanvankelijk verworpen werden, dat de Apostel, indien het mogelijk ware, wel haast zelf voor hen zoude wenschen verworpen en verbannen te wezen van CHRISTUS, gelijk uit vs. 2 en 3 te zien is, dan zal het ons blijken dat deze overwogene gevolgtrekking des Apostels juist dat besluit behelst, hetwelk uit zijne voorgaande redeneringen voortvloeit.

Ook wij Toeh! indien PAULUS betoog bij ons eenige overredende kracht heeft, zullen er uit afleiden, dat het Evangelie, welks groote inhoud de geregtigheid uitmaakt, welke God in CHRISTUS schenkt door het geloof, aan de Heidenen is verkondigd, en door hen geloofd, zonder dat zij daarom te voren eenige moeite deden, en dat Israël integendeel geregtigheid zocht voor God, door een moeijelijk onderhouden der wet, maar dezelve niet heeft bekomen, dewijl eene geregtigheid voor God uit de wet voor den zondigen mensch onmogelijk is, en regtstreeks strijdig met de geregtigheid door het geloof, en dat dit

Digitized by Google

eindelijk de voorname oorzaak was, waarom de CHRISTUS den Joden zulk een steen des aanstoots en eene rots der ergernis geworden is.

Evenwel zijn er nu niet minder dan in PAULUS tijd menschen, die dezen waarachtigen weg Gods niet kunnende doorgronden of met hunne vleeschelijke begrippen overeenbrengen, denzelven daarom niet willen gelooven, en pogen te verdraaijen en verdacht te maken. Doch al hunne overleggingen in dezen zijn ijdel en hunne wijsheid is dwaasheid. Wanneer God spreekt, en al wat Hij spreekt en doet, moeten wij kortzigtigen gelooven en billijken, al kunnen wij het niet doorgronden. En juist omdat deze diepe, heilige en verborgene weg Gods ons in zijn Woord slechts ontdekt is en worden konde, mogen wij dien niet ter toetse van onze gebrekkige en bedorvene menschelijke rede en wijsheid brengen.

Desniettegenstaande bedilt de nietige sterveling zoo gaarne dien vrijmagtigen wil en weg Gods, tegenwerpende, dat die niet bestaanbaar was met zijne trouw en waarheid, daar Hij aan ABRAHAM, Gen. XVII: 7, belooft, dat Hij zijn en zijns zaads God zijn zoude tot in eeuwigheid. (vs 6a.) Maar neen! zegt PAULUS, de vleeschelijke geboorte uit de vaderen maakt geene ware Israëlieten, en 's Heeren belofte had alleen betrekking tot zijn geestelijk zaad, gelijk ook uit des Heeren handelwijs met de huisgezinnen van ABRAHAM en ISAÄK overtuigend te zien is. De eerste had bij HAGAR en KETURA meer kinderen, doch zijn zaad wordt alleen in ISAÄK gerekend en tot dezen zoon van SARA de belofte bepaald, zoodat de vleeschelijke geboorte hier geen voordeel gaf; — hetgeen nog nader bleek uit het voorbeeld van REBEKKA, van tweelingen zwanger bij dien eenigen zoon der belofte ISAÄK, welke tweelingen, te eener dragt geboren, zoons van den vader, die alleen onder alle ABRAHAMS kinderen de belofte had, echter geenszins beide deel hadden aan die belofte. Neen! JAKOB ontving de belofte en zegen, maar EZAU niet. (vs 6b—13.)

Maar is het geene onregtvaardigheid in God, dat Hij dus menschen, die elkander gelijk zijn, zoo ongelijk behandelt, daar Hij den eenen lief heeft en verkiest, en den anderen haat en verwerpt? Doch verre zij God van

Digitized by Google

goddeloosheid, en de Regtvaardige van onregt! Dit antwoordt ook de Apostel, omdat God degenen, die Hij verkiest, genadig verkiest, en degenen, die Hij verwerpt, regtvaardig verwerpt, hetwelk blijkbaar is uit zijne handelwijs met MOZES en FARAÖ. vs. 14—18.

Dan, indien zulks van Gods oppermagtigen wil afhangt, dan heeft Hij geene reden om iemand te straffen, die gelijk FARAÖ hardnekkig, of gelijk Israël ongeloovig blijft? (vs. 19.)— Wat zal ik op deze tegenwerping antwoorden? Liefst hetgeen PAULUS er op antwoordt, namelijk, dat het hoogst onbetamelijk is voor den nietigen, ijdelen mensch te twisten met den hoogen, heiligen God, zijnen vrijmagtigen Maker. En anders is hier ook niet te zeggen. De H. Schrift verzekert deze heilige waarheid, dat God zijn eeuwig voornemen oppermagtig heeft vastgesteld en de rede moet het van achteren billijken; dewijl toch de hardnekkige FARAÖ en het ongeloovig Israël, naar verdienste behandeld zijn. Wie kan dezen raad en weg Gods doorgronden! Alle menschelijke redeneringen moeten eindelijk op het punt nederkomen, hetwelk de Apostel hier vaststelt. (vs. 20—29.)

Zegt men daartegen nog tot verschooning van het ongeloof; misschien heeft Israël van die geloofsgeregtigheid uit het Evangelie niets vernomen? (Hoofdst. X : 18a.) Doch hierin is voor hen geene verschooning. PAULUS zelf verzekert, vs 18b, met de woorden uit den 19 Ps. ontleend, dat de Evangelieverkondiging reeds allerwege geschied was.

Maar misschien hebben zij het niet verstaan of begrepen? (vs. 19.) Ook deze bedenking kan niet baten. Dan toch was hunne onkunde onverschoonlijk en strafbaar, omdat zij het hadden kunnen weten. MOZES immers en JESAÏA hadden er reeds van gesproken, Deut. IV : 6. XXXII : 21, enz. Jes. LXV : 1, 2. (vs. 19—21.)

Eindelijk heeft men dan nog gevraagd, of God dan zijn volk, dat Hij te voren als het zijne kende, erkende, beminde en zoo uitnemend beweldadigde, dan niet geheel heeft verstooten? (Hoofdst. XI : 1a.) Neen, geenszins! zegt de Apostel; en hij toont verder uit zijn eigen en anderer voorbeeld aan, dat de verwerping der Joden niet algemeen ware, daar er nog een uitverkoren gedeelte be-

Digitized by Google

houden werd, (vs. 11—12); en verder, dat zij ook niet, naar het goddelijk ontwerp, voor altijd geschied, noch hun toestand onherstelbaar ware; maar integendeel, dat hunne wederaanneming, uit hoofde der goddelijke beloften en deugden, niet slechts waarschijnlijk, (vs. 13—22) maar zelfs zeker, (vs. 23—27) en Gode betamelijk is, (vs. 28—32.)

Al wie nu de grootheid en algemeenheid van het volslagen zedelijk bederf des menschen, en de geregtigheid Gods door het geloof in CHRISTUS tot zaligheid van zondaren kent, erkent en gevoelt, en deze heilige en waarachtige wegen Gods met Heidenen en Joden, om eens aan allen ontferming te bewijzen, met verloochening van eigene wijsheid, naspoort, zal niet langer willen twisten met God, of wijs zijn boven hetgeen geschreven is; maar met PAULUS aanbidden en zich verwonderen over het wijze, onbegrijpelijke, heilige, vrijmagtige en weldadige van Gods wezen, wegen en werken, en instemmen in zijne lofverheffing van Hem, die waardig is van al zijn schepsel geprezen te worden tot in eeuwigheid.

III.

Laat ons nu nog kortelijk van het behandelde een meer bijzonder toepasselijk gebruik maken voor ons zelven.

Ik heb W. T! tot dus verre uwe aandacht getracht bezig te houden met het verklaren, bevestigen en verdedigen van den weg Gods met menschen, welke allezins waarachtig, — hoogst heilig, — volstrekt ondoorgrondelijk en eeuwig aanbiddelijk is; een weg, welke geenszins strijdig is met 's Heeren deugden, maar die integendeel al zijne volkomenheden en inzonderheid, zoo wel zijne ontfermingslust en genade als zijne regtvaardigheid en heiligheid, allerheerlijkst en voor heilbegeerige zondaars allerheugelijkst openbaart; — maar hoedanig is nu wel uw bestaan en uwe werkzaamheid daaromtrent? Stemt gij hartgrondig in met geheel dien weg? Zijt gij gemoedelijk overtuigd, dat dengenen, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die den goddeloozen regtvaardigt, zijn geloof gerekend wordt tot regtvaardigheid? — Begeert gij uit dien hoofde ernstig om in CHRISTUS gevonden te wor-

Digitized by Google

den, niet hebbende de regtvaardigheid, die uit de wet, maar die door het geloof in CHRISTUS is? — Is immer des tollenaars gestalte de uwe geworden, zoodat gij uit kennis en besef van zondenschuld en doemwaardigheid, Gods allezinsche genade inriept, en met verloochening van eigene geregtigheid, waarde en kracht, de volkomene geregtigheid van CHRISTUS voor u noodig en gepast keurdet en ernstig zocht? — Hebt gij die geregtigheid dadelijk verkregen door het geloof in JEZUS CHRISTUS als dien eenigen rotssteen des heils? — Hebt gij u op Hem, dien van God in Sion gelegden, heiligen, beproefden, kostelijken en welgevestigden grondsteen leeren bouwen en vertrouwen? Is Hij u door het geloof boven alles dierbaar en ten heiligdom geworden, en alle ergernis aan zijn kruis van u geweken?

Hoe velen zullen op deze vragen verstommen! Immers zijn er niet weinigen, die even gelijk de Heidenen in hunnen natuurstaat, geenerlei geregtigheid zoeken; — die in het plegen van allerlei ongeregtigheid rustig en lustig voortgaan; — aan allerlei goddeloosheid den ruimsten teugel bieden; — die onwijs zijn, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, hatelijk zijnde en malkanderen hatende, (Tit. III : 3) en die dus vervuld zijn om het u met PAULUS woorden te zeggen, (Rom I: 29—32 en XVIII), met alle ongeregtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid; vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid; oorblazers, achterklappers, haters Gods, smaders, hoovaardigen, laatdunkigen, vinders van kwade dingen, den ouderen ongehoorzaam, onverstandigen, verbondbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen en dergelijken, *dewelken*, (daar zij het regt Gods weten, namelijk, dat degenen, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn,) niet alleen dezelve doen, maar ook mede een welgevallen hebben in degenen, die ze doen; want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongeregtigheid der menschen, als die de waarheid in ongeregtigheid te onder houden en tegenstaan; — God immers zal met vlammenden vure wraak doen over degenen, die Hem niet kennen, en het Evangelie zijns Zoons ongehoorzaam zijn, — de-

Digitized by Google

welke zullen tot straffe lijden het eeuwig verderf van het aangezigt des Heeren en de heerlijkheid zijner sterkte. (2 Thes. I : 8 , 9.)

Doch het ontbreekt ook niet aan dezulken, die gelijk Israel, eene eigene geregtigheid zoeken op te rigten, — die zich voor God en menschen durven beroemen, met dien verwaanden Farizeër, Luc. XVIII ; 11, 12, dat zij *niet* zijn, als de zoo even geschetste goddeloozen, roovers, onregtvaardigen, overspelers, achterklappers, dronkaards en dergelijken meer, en dat zij in het burgerlijke en godsdienstige, onberispelijk, ja voorbeeldig leven, matig, regtvaardig, vreedzaam, verzoenlijk, medelijdende, hulpvaardig, den meerderen onderdanig en gehoorzaam, getrouw aan de Christelijke belijdenis, en gezet in 't waarnemen van de pligten des Christendoms, als bijzonder met name het bidden, het lezen van Gods woord, het kerk- en Avondmaal-gaan, en wat dies meer zij. Maar zoo dit uwe regtvaardigheid is, waarmede gij voor den heiligen God, den Rigter van allen, die niet alleen dat voor oogen is, maar ook het harte aanziet, meent te zullen kunnen bestaan, dan bedriegt gij u zelven, want gij zijt tot de regtvaardigheid niet gekomen. Hoort wat JEZUS zegt, (Matth. V : 20:) »tenzij uwe geregtigheid overvloediger zij dan die der Schriftgeleerden en der Farizeën, gij kunt het Koningrijk Gods niet ingaan, — en welk een plegtig woord PAULUS, (Gal. V : 4) daarbij voegt: »CHRISTUS," zegt hij, is u ijdel geworden, die door de wet geregtvaardigd wilt worden, gij zijt van de genade vervallen." Daarenboven, zoo gij in één gebod hebt gestruikeld, zijt gij volgens JAKOBUS leer, schuldig aan alle, en naar Gal. III : 10, uit dien hoofde *vervloekt*.

Ik weet wel, dat deze leer lijnregt aanloopt tegen zulk eene eigene geregtigheid stichtend beginsel des harten, dat zoo genegen is, om God van onregt te beschuldigen in dezen. Dan, wie zijt gij, ô mensch! die tegen den heiligen God antwoordt, en met Hem durft twisten! Is uwe geregtigheid geheel volkomen, in alle opzigten geldende deugd in het oog van God? Zijt gij Hem deze niet verschuldigd? — en kunt gij er dan, al bezit gij ze ook, wel iets op eischen? — Bedenkt en zoekt vrij wat ge

Digitized by Google

kunt, tot verschooning van uw ongeloof; niets, niets zal u immer in dezen eenigzins kunnen baten in het jongste gerigt, waar zelfs uw eigen hart u als schuldig zal moeten aanklagen. En wanneer gij u te dien dage voor JEZUS vierschaar op uwe wettische geregtigheid en uiterlijke pligtsbetrachting beroept, zal Hij u, naar Matth. VII: 23, openlijk aanzeggen: »Gaat weg van Mij, gij die de ongeregtigheid werkt, Ik heb u nooit gekend!" — Wat zult gij dan te uwer regtvaardiging inbrengen? waar zult gij dan verschijnen? hoe voor dien Regter bestaan? wat op de aanklagten tegen u, antwoorden? waarmede den beleedigden Hemelheer bevredigen? wien tot uwen Voorspraak en Borg hebben, zoo gij dien rotssteen des heils JEZUS CHRISTUS en zijne geregtigheid hier *niet* door het geloof hebt gezocht en verkregen, maar integendeel u gestooten hebt aan dien steen des aanstoots? —

ô Gij, die of in 't geheel gene, of eene allezins ongenoegzame geregtigheid zoekt, merkt dit toch, om uws levens wil, op! en neem het ter harte, eer het voor eeuwig te laat is! Laat daarom in tijds Gods raad u welgevallig wezen, alleenlijk, kent uwe ongeregtigheid, smeekt daarom naar uw licht in den weg Gods, om de verlichting des H. Geestes, ter ontdekking van uw boos, vijandig, eigene geregtigheid stichtend, en doemwaardig grondbestaan, opdat gij, de noodzakelijkheid van CHRISTUS Borggeregtigheid erkennende, als geheel ellendig, jammerlijk, arm, blind, naakt en ontbloot, leert vlugten tot den rotssteen CHRISTUS, in wien geregtigheid en sterkte zijn, en biddende: »ô God! zijt mij zondaar genadig!" moogt leeren gelooven in Hem, die den goddeloozen regtvaardigt.

Of is het, dat gij daarnaar door 's Heeren genadewerking, reeds waarlijk begeerig zijt en zoekt, uit erkentenis en beseffen, dat al uwe geregtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed; ja dat gij met geheel de wereld, in u zelven verdoemelijk zijt voor God? ô Welk eene bemoedigende leer is het dan, die ik thans in 's Heeren naam u heden verkondigde, namelijk, dat door dien van Israël wel verworpenen, maar door God ten hoofd des hoeks gelegden steen, een iegelijk, die in Hem gelooft, geregtvaardigd wordt van zijne zonden, en dat van allen,

Digitized by Google

waarvan hij niet kan geregtvaardigd worden door de wet van MOZES. Dan, om hier toe te geraken, hebt gij noodig, met verloochening van alles, wat buiten CHRISTUS is, op Hem alleen te bouwen, en zijne volmaakte geregtigheid door het geloof te omhelzen. Steunt dan niet langer op eigene waarde, deugd, gestaltelijke werkzaamheden, gebeden, tranen en wat dies meer is: maar tracht van alles, wat geen CHRISTUS is, hoe langer zoo meer te worden afgebragt, en vlugt zooals gij zijt, tot dien Heer in wien geregtigheden en sterkten zijn! Laat u in dezen niet terughouden door uwe zondenschuld, al is die nog zoo groot; want het zijn goddeloozen in zich zelven, die God regtvaardigt, en dien, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij tot zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden regtvaardigheid Gods in Hem. — Wordt ook daarvan niet afgeschrikt door uwe boosheid, dewijl God zelf roept: »wie is slecht? hij keere zich herwaarts." Zijt gij hiertoe krachteloos? Wat zwarigheid, daar er bij God een overtoereikend vermogen is, en Hij dat door zijnen Geest in u vrijgunstig wil werken. — Zegt gij: ja, maar ik ben dat geheel onwaardig! Maar God regtvaardigt goddeloozen, om niet, uit zijne genade, door de verlossing, die in CHRISTUS JEZUS is, en niet uit de werken, opdat niemand roeme. — Of baart het u soms bekommering, niet te weten of gij wel uitverkoren zijt? O Dringt niet in Gods verborgen raad in, daar gij uit deszelfs uitvoering daaromtrent verzekerd wordt; want die tot CHRISTUS in geloove vlugt, is gewis uitverkoren, en zal in dezen ook niet beschaamd worden. Benaarstigt u dus om uwe roeping en verkiezing vast te maken, door gedurig zelfsonderzoek en beproeving, of gij door het geloof u naar dien rotsteen des heils, JEZUS CHRISTUS met afzien van alles heenwendt, op Hem bouwt, — met Hem u vereenigt, — zijne geregtigheid omhelst, en daar door leeft, en als levende steenen (om met PETRUS te spreken, 1 Petr. II : 5,) op Hem gebouwd wordt tot 's Heeren geestelijken tempel. Staat vooral naar dat geloof door uwe smeekingen tot God, dat Hij door zijnen Geest hetzelve in uwe harten werke, en daarin doe opwassen en toenemen, opdat PAULUS taal, Gal. II : 16, ook de uwe worde: »wetende, dat de mensch niet ge-

Digitized by Google

regtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof in JEZUS CHRISTUS: zoo hebben wij ook in CHRISTUS JEZUS geloofd, opdat wij zouden geregtvaardigd worden door het geloof in Hem, en niet uit de werken der wet, daarom dat uit de werken der wet geen vleesch zal geregtvaardigd worden.

Dit is immers ook uw grondbestaan en ootmoedige belijdenis geregtvaardigden uit het geloof. — Laat u dan ook nimmer daarvan door het verstand des vleesches weder aftrekken. Hoe meer gij deze behandelde leer overweegt, en hoe meer regte beseffen gij daardoor verkrijgt, van Gods heiligheid, de volmaaktheid zijner wet, uwe verdorvenheid en CHRISTUS verworvene geregtigheid; des te grondiger zult gij deze heilige geloofsleer van vrijmagtige genade verstaan, en er meer tot uwen troost mede werkzaam zijn.

Maar zijt ook op uwe hoede, dat gij in uw dagelijksch bestaan en gedrag daarvan niet afwijkt. Doch helaas! hoe dikwerf maakt ook gij u daaraan schuldig. *Hier van daan is het, dat gij* als soms ongeregtige dingen wat de overhand over u hebben, zoo vaak moedeloos wordt, ja uwen staat veroordeelt, alsof deze op uwe goede gestalten gegrond was, — in eene merkelijke zonde vallende, dan niet terstond durft opstaan en tot uwen Vader gaan, meenende u eerst wat te moeten beteren: — wat achterlijk zijnde in heiligmaking, zoo kwalijk gelooven durft, dat gij geregtvaardigd zijt; — soms in ongestalten niet tot God durft bidden, en wanneer gij gestaltelijk ernstig bidt, zonder daarop te ontvangen, zoo verdrietig en twijfelmoedig wordt, even alsof zulk bidden God tot verhooring verpligt. — Zonder eenen zekeren trap van verootmoediging, geloof, enz. CHRISTUS geregtigheid u op nieuw niet durft toepassen, — in levendige werkzaamheden en gevoelige aandoeningen heimelijk soms een stil genoegen neemt en er in berust, — de heiligmaking najagende, dat niet zelden meer uit wettische dan uit zuiver Evangelische grondbeginselen doet. Is dat niet ten minste eene gedeeltelijke eigene geregtigheid te zoeken? Immers in zoo verre gij zelf niet in uwe schatting *niets* en CHRISTUS u alles wordt, stoot gij u aan dien steen des aanstoots.

Digitized by Google

ô Waakt toch ook daarom, in dezen, op regtvaardiglijk, en zondigt niet door zelfverheffing op uwe godzaligheid, en werken in eigene kracht; want dengenen. die niet werkt, maar gelooft in Hem, die den goddeloozen regtvaardigt. wordt zijn geloof gerekend tot regtvaardigheid. Staat te dien einde naar eenen *ootmoedigen*, *geloovigen* en *Christelijken* wandel, — naar het opwassen in het allerheiligst geloof *in*, — het bouwen en vertrouwen *op*, — en het naauwer vereenigd worden door geloof *met* dien uitersten hoeksteen CHRISTUS, welke door God wel gefondeerd en onwrikbaar vast gelegd zijnde, u dus in eeuwigheid niet begeven zal; immers die in Hem gelooft zal niet beschaamd worden. Dit zij u dan ten troost in alle ook in de donkerste en onnaspeurlijkste wegen Gods met het menschdom, met zijne kerk en met u. Hoe veilig toch kunt gij op dezen grondslag bouwen; hoe vast staat uwe zaligheid op dezen rotssteen! in alle bekommeringen, vreezen, gevaren, nooden, benaauwdheden, zorg en dood zelfs, — ja ook bij struikeling, aanklaging des gewetens, beschuldiging der wet, over uwe doemschuld, zijt gij op denzelven veilig, en moogt gerust wezen; want God is het, die u regtvaardigt; wie is het, die verdoemt? CHRISTUS is het, die gestorven is, ja! dat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter regterhand Gods is, die ook voor u bidt; want indien gij vijanden zijnde met God verzoend zijt door den dood zijns Zoons; veel meer zult gij nu verzoend zijnde, behouden worden door zijn leven. Zoodan vertroost malkanderen met deze woorden. AMEN.

NAZ. PS. XXXII : 6.

Digitized by Google

DE LAST VAN DUMA.

—

Voorz. Ps. IV : 2 , 3.

—

VOORAFSPRAAK.

»*Velen zeggen: wie zal ons het goede doen zien?*"

Zoo vragen nog velen M. H! in de dagen, die wij beleven van wolken en donkerheid; maar met verschillende inzigten.

De meesten, helaas! wegens tijdelijke rampen en bezwaren, waarvan zij de verlossing van tijd tot tijd uitgesteld zien, terwijl zij met ongeduld hun lot dragen; anderen, omdat zij met twijfelmoedigheid zijn bevangen wegens het diep verval der Godskerk. Maar als Gods volk, zoo uit- als inwendig in druk en nood verkeert, mag het met den geloovigen Psalmdichter bidden: *Verhef Gij over ons het licht uws aanschijns, ô Heer!*

Ik wenschte u thans aan te wijzen M. H! waartoe wij, als Christenen geroepen zijn, in dezen tijd van geestelijke en tijdelijke duisternis. Moge de Heer er zijnen onmisbaren zegen over gebieden tot heil en troost onzer zielen!

—

TEKST: Jes. XXI : 11 , 12.

De last van Duma.

»Men roept tot mij uit Seïr: wachter! wat is er van den nacht? wachter! wat is er van den nacht?

De wachter zeide: de morgenstond is gekomen, en het is nog nacht; wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt." [1])

---

1) Uitgesproken te Ede den 7 September 1851.

Digitized by Google

De Godspraken van JESAÏA, die vóór en na de gevankelijke wegvoering van Israël naar Assyrië, en voor die van Juda naar Babel profeteerde, zijn in de 12 éérste hoofddeelen zijns boeks tot het Joodsche volk gerigt; die van het 13—29 hoofdstuk betreffen verscheidene tegen Gods Kerk vijandige volken.

In dezen bundel van voorzeggingen tegen Babel, Palestina, Moab, Syrië en Egypte, komt ook voor de voorgelezene, zoo afgebrokene en als bij wijze van een raadsel opgestelde Godspraak tegen DUMA.

Haar letterlijke inhoud duidt aan, *een' akeligen nacht*, waarin men zich een' *wachter* kan voorstellen, op een' toren gesteld, om gedurende den nacht te waken tegen alle onverwachte onheilen en daarvoor bij tijds te waarschuwen, en tevens om den tijd van den nacht te doen kennen: tot wien iemand, vol angst en vrees voor den nacht, die zich veilig en gelukkig zoude achten, mogt de dag slechts aanlichten, in zijne verlegenheid den wachter komt vragen: *of de nacht haast een einde zou nemen?* doch tot antwoord bekomt, dat ofschoon de nacht ten einde liep en de morgenstond reeds aanbrak, het er nog zorgelijk voor den vrager uitzag, dewijl de nacht nog niet was voorbij gegaan.

Zietdaar den letterlijken zin der woorden, die wij, volgens den schrijfstijl der Profeten, *zinnebeeldig* moeten opvatten.

Doch, wie zijn de *voorwerpen*, en welke is de *tijd*, hier bedoeld?

De Godspraak voorspelt gewis iets rampspoedigs en dat aan *Duma*, waardoor een land of volk een oordeel wordt bedreigd, dat in het bijzonder, zooals nader zal blijken, de *Edomieten* betrof.

Het komt ons dan niet ongepast voor, te denken, dat hier door den Profeet wordt gezinspeeld op dat tijdstip, in hetwelk de Edomieten, die, nadat NEBUCADNEZAR Jeruzalem veroverd en verwoest had, mede overheerd waren geworden en nu gehoord hadden, hoe door 's Heeren Profeten was aangekondigd, dat het Joodsche volk van zijn' zielsmartenden druk in Babels ondergang door de Meden en Perzen, [1]) stond ontheven te worden, verbeeld kunnen worden *vragende* voor te komen en van Israëls wachter te vernemen, of ook zoodanige verlossing hun, die mede onder Babels dwangjuk moesten bukken te beurt

1) *Elam* en *Media*, hdst. XXI : 2.

Digitized by Google

zou vallen, welk vragen zij, ten blijke van hun vurig verlangen, bij *herhaling* aanheffen, doch geen antwoord naar wensch bekomen, terwijl zij inmiddels tot *ernstiger* vragen worden vermaand.

Onder deze *letterlijke* toespeling nu op het eigenlijke Edom, schijnen de woorden ons den *tijd* aan te duiden, waarop deze voorzegging doelt.

Trouwens, wanneer wij het Joodsche volk aanmerken in eenen tijd, waarin het met regt den naam van *Idumeërs* kon dragen, in zoover het onder een *Idumeschen* Koning, HERODES, moest bukken en ook wegens zijne goddeloosheid, als een ander *Edom* kon worden beschouwd, terwijl velen, zuchtende onder den last van de plegtigheden der wet, naar dien blijden dag verlangden, die den duisteren nacht van de schaduwen des Ouden Testaments zou doen verdwijnen, of ook den nacht van het zwaardrukkend juk der Romeinen opheffen en Israël in een' vrijen staat herstellen.

Welk gevoegelijker tijdstip, op hetwelk dit Profetisch vertoog zijn welgepast uitzigt heeft, doet zich dan voor ons op dan die dagen van de komst van den Messias in het vleesch, waarin éénigen uit de Joden, ofschoon in oogmerk verschillende, met reikhalzend verlangen vragen naar den toestand des tijds; *sommigen* naar de openbaring van Gods Koningrijk in den Messias; *anderen* naar den dag van tijdelijke verlossing en ontheffing van rampen; die zich tot dat einde vervoegen tot een' in dien tijd wel bekenden wachter, die zich als den voorlooper van den Messias vertoonen zou in het midden van het Joodsche volk, en het aanbrekend licht, dat den opgang van de zon der geregtigheid zou voorgaan, kwam aankondigen, en op hunne vraag of de nacht van duisternis in het geestelijke, en van droevige rampen en ellenden in het tijdelijke niet haast een einde zou nemen, elk een gepast antwoord bekomen, en wèl, dat de morgenstond diens blijden Evangeliedags gekomen, het Koningrijk der hemelen nabij was, maar dat echter de nacht van duisternis en onheilen nog wel eenigen tijd duren zou, hetgeen hij achtervolgt met eene dringende vermaning tot het Joodsche volk om tot bevordering van hun eeuwig heil den dag hunner bezoeking in acht te nemen en te beoefenen hetgeen, waartoe zij van God geroepen waren.

Zoo heeft de tekstvoorzegging reeds eenige toelichting ontvangen. Doch wij moeten dezelve nader overwegen en in de eerste plaats de woorden zelven, zoo veel noodig

Digitized by Google

is, toelichten en ontvouwen, om te zien wat waarheid deze Godspraak behelst, waarna wij dezelve toepasselijk zullen aanwenden.

Bij de toelichting en ontvouwing der tekstwoorden hebben wij hoofdzakelijk te letten op het *opschrift*, en dan op den *inhoud*.

Het opschrift is: *de last van Duma.*

De last is in het algemeen: de *bekendmaking* en *verklaring van Gods wil*, die door den Profeet moest worden voorgedragen, hetzij die iets troostrijks, hetzij iets droevigs behelsde. Meermalen wordt van den last des Heeren gesproken, als van hetgeen zijn Woord *oplegt* en *aanbeveelt*, wanneer Hij hetzelve door den mond en de pen zijner dienstknechten laat aankondigen en bekend maken. In het bijzonder wordt dit woord veelal bij de Profeten, zoo ook hier, in dien zin genomen: als hield de Godspraak eene voorzegging in van *drukkende* onheilen.

Het voorwerp nu, waaromtrent deze last verkeerde, is Duma, [1]) welke naam hier hoogst waarschijnlijk gesteld wordt voor *Idumeä* of *het land van Edom.* Zoodanige *verkorting* of aflating van ééne letter des woords, hetzij in het midden, begin of einde, komt meermalen voor, en was den Hebreën niet oneigen, wanneer zij in vollen ijver spraken. En dat *Idumeä*, gelijk ook de 70 overzetters in acht nemen, hier bedoeld wordt, schijnt duidelijk daaruit te blijken, dat de Profeet, als hij den inhoud van zijn' last zal openleggen, verklaart: dat er een geroep tot hem kwam uit *Seïr*, een gebergte, bewoond van Ezau's nakroost, of de Edomieten, [2]) hetwelk een groot gedeelte langs de Roode zee besloeg, waar deze voorheen de Horiten uit verdreven hadden, terwijl dit land tijdens en na de regering der befaamde Herodessen, het land van Edom of Idumeä genoemd is.

Daar nu het woord Duma, bij verkorting voor Idumeä gesteld, een *zwijgen* beteekent, is het niet onwaarschijnlijk, dewijl aan Edom hier een' *droevigen nacht van ellende* wordt aangekondigd, en het woord zulk een zwijgen te kennen geeft, dat door *verwoesting* en *verdelging* wordt veroorzaakt, [3]) dat hierdoor wordt aangewezen,

---

1) Zoo werd de zesde zoon van ISMAËL en ook eene stad in Juda's stam genoemd. Zie Gen. XXV : 14 1 Kron. I : 30 en Jos. XV : 52.
2) Zie Deut. II : 12.
3) Zoo wordt het gebruikt van het *graf* in het 17 vs. van den CXV Ps. Ook van eene gewelddadige *uitroeijing* bij den Profeet HABAKUK.

Digitized by Google

dat het trotsch en grootsprekend Edom eerlang geheel uitgeroeid en tot een diep stilzwijgen zou gebragt worden.

Van dezen last van Duma geeft JESAÏA verder den *inhoud* te kennen, die eene *vertooning* behelst van *personen* en hunne *werkzaamheden*, bestaande in vragen en antwoorden, hetgeen voorts wordt aangedrongen met eene ernstige vermaning.

Dus vangt de Profeet aan: *Men roept tot mij uit Seïr.* Het roepen komt voort uit Seïr, hetzelfde volk, dat door Duma is uitgedrukt, namelijk, *de Idumesche Joden*, die hier voorkomen onder de benaming van Seïr.

Hunne werkzaamheid is een *roepen*, te weten: met ernst, met kracht, met sterke stemverheffing, gelijk zij doen, die in benaauwdheid verkeeren en verlangend uitzien naar het einde van hunnen druk, als bekommerd zijnde over den toestand des tijds en bezet met vrees.

Men roept, zegt *in het algemeen* de Profeet; om de angstvalligheid en bekommering van allen aan te wijzen, zoodat wij ons hier mogen verbeelden *al het volk* van Seïrs gebergte roepende, daar ook de wachter in zijn antwoord in het meervoudig getal spreekt, zeggende: *gij-lieden.* Dit geroep nu is gerigt tot *zulk eenen*, die aangemerkt in de betrekking van eenen *wachter*, als op een' wachttoren geplaatst, in den *derden* persoon zegt, als ware het buiten zijn toedoen; *men roept tot mij.*

Dit blijkt daaruit, dat hij voorts, onder de benaming van *wachter* wordt aangesproken en die in het antwoord behoudt, dan ook zaken vermeldt, die hem als wachter allezins betamen en met de vraag zeer wel overeenstemmen, terwijl de reden waarom hij spreekt even als of hij de woorden van een ander voorstelde, daar het is: *de wachter zeide;* deze schijnt te zijn, dat hij in de sterke aandrift van spreken meer uit zijn antwoord en de omschrijving van zaken, als uit de benaming van zijn' persoon heeft willen bekend worden, om daardoor te toonen uit Gods meening en raad, en niet uit en door zich zelven te spreken.

Sommige uitleggers verstaan door dezen wachter, den Profeet JESAÏA zelven. Met dit gevoelen kunnen wij ons niet vereenigen, omdat ten tijde van dien Profeet, de Edomieten of die van Seïr nog afgodendienaars waren, die Israëls God niet kenden, en zelfs, gelijk nog lang daarna, geslagene vijanden van dat volk, en daarom geen Profeet in Israël over hunnen toestand, hoe jammerlijk die ook ware, zouden raadplegen, daar het ook in JESAÏA's tijd

Digitized by Google

nog *in het holst van den nacht* was, en geenszins de aanbrekende morgenstond.

Zoo bepaalt de Godspraak zich onzes inziens dan tot *lateren tijd*, en wel, wanneer die van Seïr als Jodengenooten waren gekomen tot gemeenschapsoefening met Israël. met verzaking van hunne vorige afgodendienst en verfoeijelijke dwalingen, de godsdienst der Joden hadden omhelsd en met Israël de eigen hoop mogt voeden aangaande dien heerlijken dag, die naar de voorzeggingsleer werd verwacht, waarin met de openbaring van 's Heeren heerlijkheid, Sion's verlossing zou gezien worden. [1]) Die daarom, als verdrietig over den nog aanhoudenden nacht en het achterblijven van dien beloofden heildag, die ernstige vraag doen: *wachter, wat is er van den nacht?*

Dit heeft anderen uitleggers doen denken: of men door dezen wachter niet *den Messias* moest verstaan, die in den CXXI^sten^ Psalm de *wachter Israëls* wordt genoemd. Doch, die benaming, ofschoon den Messias in vollen nadruk eigen, vindt, onzes bedunkens, hier geene plaats, omdat de Messias nergens met den ongewonen naam van wachter, *zonder eenig bijvoegsel*, benoemd wordt, en de wachter hier dezelfde is, tot wien het geroep uit Seïr komt, te weten: een *profeet.*

Ook was het een eeretitel der Profeten, *zieners* en *wachters* te worden genoemd, terwijl men daarenboven eertijds God niet pleegde raad te vragen aangaande toekomende dingen, dan door de *profeten*, die als openbare personen voor het gemeene welzijn moesten waken en de tijden kennen, om, dès gevraagd, aangaande hunne bepaling te kunnen antwoorden. [2])

Tot wien dan zullen wij gevoegelijker onze gedachten bepalen, die beter aan deze vereischen beantwoordt, overeenkomstig de tijdsbepaling en de omstandigheden, waarin deze Idumeërs vragende voorkomen, dan tot den voorlooper van den Messias, JOHANNES DE DOOPER, van onzen Profeet in het XL hdst. aangewezen als *de de stem des roependen in de woestijn*, en van MALEACHI als de engel, die zich als de *morgenstond* vertoonen moest voor den opgang van de zon der geregtigheid.

Hoe wèl paste hem dezen naam van *wachter*, daar hij in alles, als een *openbaar persoon*, aan zijne bediening zou beantwoorden, om voor den geestelijken welstand der kerk en de algemeene zaak des geloofs te *waken*,

1) Jes. 9 : 5 , 6. 2) Habakuk 2 : 1.

Digitized by Google

terwijl de meeste Profeten blind waren; die ook al de *hoedanigheden* bezitten zou, *welke in eenen wachter werden vereischt*, om het volk juist te onderrigten, hoe het met den nacht gesteld, en hoe nabij de opgang was van de zon der geregtigheid, waarvan hij de voorlooper of morgenstond was, die op de wacht van Vorst Messias stond.

Het geroep dan tot dezen, als tot eenen wachter gerigt, was: *wachter! wat is er van den nacht? wachter! wat is er van den nacht?*

Zoo wordt met ernst gevraagd naar de *teekenen der tijden*, en ieder beseft gereedelijk, dat wij hier aan geen' eigenlijken, maar aan een' *zinnebeeldigen* nacht moeten denken, die in de Heilige Schrift meermalen voorkomt als *een tijd van geestelijke duisternis*, van onwetendheid in het verstand, die het hart dermate heeft ingenomen, dat alle licht van ware Godskennis uitgebluscht, en de wil met onheiligheid is bezet, waardoor de mensch aan alle ongeregtigheid is overgegeven en de werken pleegt der duisternis, waarvan de droevige gevolgen niet anders zijn, dan onrust van binnen, beschuldigende gedachten, een knagend geweten, angst en vrees wegens de regtvaardige Godswraak, die in algemeene en bijzondere plagen gezien wordt, hetzij zwaardrukkende, hetzij vreesselijk dreigende. Zulk een tijd van jammerlijk verval van een' staat geschokt door rampen en beroerten, noemden de Heidenen wel eens *den nacht van het Gemeenebest.*

En welk een' nacht van diepe onkunde, ellende en verdrukking, ja van uiterste rampen en onheilen, maalden de Profeten niet af met betrekking tot den *toestand der Joden, ten tijde der verschijning van den Messias*, als die te jammerlijk bedorven in leer en zeden, niet anders dan duistere tijden en de akeligste rampen hadden te wachten, daar Israël als een deksel op het aangezigt lag en beneveld was door alle schaduwdiensten van MOZES wet, waardoor het als in een' dikken nacht lag bedolven, een' nacht, die den helderlichtenden dag van Messias komst, als de zon der geregtigheid zou voorgaan, waarvan de morgenstond nu begon door te breken, daar nu de Idumeërs, over welke de profeten eene altoosdurende verwoesting hadden uitgesproken, [1]) in het laatst van dien nacht levende, welken Israël zoo zwaar trof en met dat volk als Jodengenooten verkeerende, [2]) te gelijk met het

1) Men zie Jes. 34 : 5—15. Am. 1 : 12. Ob. 1 : 15. Ezech. 15 : 12—14 en 35 . 2—15. 2) Als zijnde door JOH. HYRKANUS overwonnen en gedwongen de Joodsche godsdienst te omhelzen.

Digitized by Google

gros der Joden den Messias als een aardsch Koning verwachtten, en insgelijks, daar zij zich vleidden, dat geen der voorzegde verschrikkelijke rampen hen zouden treffen, het einde wenschten te vernemen van dien rampspoedigen nacht, die zich nog aanhoudend vertoonde, en daarom ook die teekenen der tijden te weten, die nog verloopen moesten, éér de dag aanbrak.

Dat nu dit verlangen in hun binnenste heerschte en vurig was, blijkt daaruit, dat zij *tweemaal* het zelfde vragen, alsof de toestand der tijden scheen te voorspellen, dat de nacht, de akelige nacht, waarin geen uitzigt op den morgenstond zich opdeed, nog zoo spoedig geen einde zou nemen.

Op zulk een ernstig vragen, doet nu de wachter van wege zijne roeping een *antwoord* hooren, dat aan de vraag volkomen beantwoordt. *De wachter zeide*, alsof hij sprak: als wachter heb ik in last u te zeggen: *de morgenstond is gekomen, en het is nog nacht.*

Wij hebben hier den *morgenstond*, die in een' *bepaalden* zin ons de opgaande zon aanduidt in haar eerste schijnsel van licht, eer zij nog hare glansrijke stralen boven de kimmen verheft, even als den nacht, *zinnebeeldig* op te vatten.

Hij zal ons dan aanduiden *het begin* of *het eerste licht van den grooten dag des N. T;* en dus dien tijd, waarin JOHANNES de Dooper, als de voorlooper van den Messias reeds gekomen was, en nu als de *dageraad* van de zon der geregtigheid zou gezien worden.

Dat hier de *wachter*, die de vragers antwoordt, en de *morgenstond* voor een en hetzelfde onderwerp kunnen genomen worden, komt ons niet ongepast voor; ook verdient het onze opmerking, dat de wachter niet zegt: ik, die den morgenstond, het allereerste licht van den dag des N. T. afbeelde, ben gekomen, en dat, om de vragers tot een naauwkeuriger en ernstiger onderzoek op te leiden aangaande den wachter zelven en den door hem afgebeelden morgenstond, daar hij ook van zich zelven spreekt, als sprak hij van een' *ander'*, van hemzelven onderscheiden persoon.

Dit tijdsgewricht, waarin de voorlooper van den Messias de Evangelieleer zou aankondigen, kan zeer gevoegelijk een *morgenstond* genoemd worden.

Verdrijft de morgenstond allengs de schaduwen van den nacht, en is hij de voorbode van den opgang der zon; ten tijde van JOHANNES den dooper zouden al de schaduwplegtigheden reeds beginnen te wijken, zelfs zou de ge-

Digitized by Google

heele aloude Levitische dienst langzamerhand afgeschaft worden en plaats maken voor het helderschijnend licht van het Evangelie.

Strekt de morgenstond tot verkwikking en verheuging, wanneer de duisternis, die niet dan schrik en vrees baart, verdwenen is, en het liefelijke licht aanschouwd wordt; zoo zou ten tijde van JOHANNES den dooper, de donkere nacht des O. T. reeds verdwijnen, wanneer hij dat heugelijk licht zou aankondigen, waarin de geloovigen zich zouden verheugen, en alzoo betoonen *die morgenstond* te zijn, die de zon der geregtigheid zou voorgaan.

Doet ons de morgenstond zien, welken weg wij moeten inslaan, om onzen wandel wel in te rigten, JOHANNES predikte het volk het Evangelie der bekeering, zijne leer met zijnen wandel bevestigende, om degenen, die hem volgden, te leiden op den weg der geregtigheid, en hun voor te lichten ter bewandeling van de paden der gelukzaligheid.

Hij toch was *die stem des roependen in de woestijn.*

Zulk een morgenstond was voorzegd, die na het einde van den nacht komen moest, om een iegelijk te verzekeren, dat de dag aanstaande was. En dien getuigt de wachter hier dat *gekomen* is, dat hij reeds tegenwoordig was en zich openbaarde, zoodat men zich verzekerd kon houden, dat eerlang, daar deze morgenstond in een helder daglicht stond door te breken, de zon der geregtigheid in vollen glans en luister zoude opgaan, en de gansche nacht van schaduwdienst een einde nemen. Hiermede wil de wachter dan verzekering geven, dat al de gestelde teekenen der tijden nu ten einde liepen; dat de morgenstond, die den dag voorgaat, die een aanblik maakte van dien *dag der genade*, waarnaar met uitgestrekt verlangen werd uitgezien, als zijnde in zijn *beginsel* reeds dáár, gekomen was: hetgeen van den Profeet, volgens den profetischen stijl, in het bijzonder van JESAÏA, ofschoon nog toekomende, *als reeds gebeurd*, voorzegd wordt, daar de Profeten door Gods Geest zulk een klaren indruk van toekomende zaken ontvingen, en die zoo juist begrepen, alsof zij reeds tegenwoordig waren.

Ofschoon nu die heugelijke morgenstond was doorgebroken en zich vertoonde, zoo waren echter de nachtschaduwen nog niet geheel geweken, want, *het was nog nacht.*

Het was nog diezelfde nacht, waarnaar de Idumeërs zoo naauwkeurig onderzoek deden, als zij den wachter bij herhaling vraagden: wat is er van den nacht? Een

Digitized by Google

nacht, die door tusschenkomst van den morgenstond niet was afgebroken, maar gezegd kon worden bij aanhoudendheid te blijven, dewijl de woorden in den grondtekst luiden: *en ook de nacht.* Beide spreekwijzen schijnen tegen elkander te strijden, dewijl de morgenstond tot den dag behoort en een gedeelte van denzelven uitmaakt, als zijnde deszelfs begin. Dit kan zeer goed dus worden opgevat, dat, ofschoon het beloofde genadelicht kwam aanbreken, en den reeds opgeganen morgenstond van de zon der geregtigheid aankondigde, er nogtans duisternis en onwetendheid was van rondsom, niet alleen bij de volken, die *buiten*, maar ook die *in* Kanaän woonden. Zoo vertoonde de Profeet in het 1ste vs. van het IXde hoofdst. ZEBULON EN NAFTALI in nare duisternis wandelende tegen den tijd der verschijning van den Messias.

Zoo onderrigt de wachter dan zijne vragers aangaande den toestand des nachts, en billijkt hierdoor met reden hunne bekommering omtrent den nog aanhoudenden nacht, ofschoon de morgenstond al gekomen was, daar alles nog met dikke duisternis bedekt was, zoodat zij het licht niet zagen. [1])

Maar ook wijst de wachter hun voorts zoodanige *middelen* aan, waarmede zij zich konden troosten tegen die akelige duisternis, en met geduld den beloofden dag afwachten, en vermaant hen tevens tot erkentenis van dezen morgenstond en toegang tot dat licht, hetwelk daarop volgen zou.

Hij zegt dan: *wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt.*

Drie onderscheidene, zoo noodzakelijke als gewigtige *pligten van godzaligheid*, worden hier aan de Idumeërs voorgeschreven: een *naarstig onderzoek der Schriften en nasporen van de teekenen der tijden*, eene *opregte bekeering* en een *ongeveinsd geloof.*

De wachter zegt eerst: *wilt gijlieden vragen, vraagt!* vragen of *onderzoeken* geeft hier, volgens het oorspronkelijk woord, te kennen: *iets, dat niet bekend is, naauwkeurig opsporen en mondeling navorschen*, om kennis te erlangen van de ware gesteldheid der zaak, die men begeert te weten, [2]) en dus ten opzigte van de Idumeërs, een *naauwkeurig onderzoek van het Profetisch woord en de teekenen der tijden, daarin voorgesteld*, ten einde zij de omstandigheden der zaken aangaande de Kerk daarmede

1) Zie Jes. 6 : 10 2) Zoo ook Obadja vs. 6.

Digitized by Google

vergelijkende, den juisten tijd van den nacht mogten komen te weten.

De spreekwijs is hier van bijzonderen nadruk: wilt gijlieden vragen, of *indien gijlieden vraagt*, dat is: zoo gij *in opregtheid* vraagt, het onderzoek u *ernst* is, zoo legt alle dwaze vooroordeelen en geveinsdheid af; *onderzoekt de Schriften* met eene ware zielbegeerte, en betoont alzoo, dat eene regte kennis van Gods raad en wil aangaande den genade-dag, zijne dienaren bekend gemaakt, u ter harte gaat.

Tot zulk een onderzoek en vergelijking der tijden met de profetische Schriften, vermaande JOHANNES de Joden, als hij hen wees op CHRISTUS, als het Lam Gods.

Doch de wachter wil niet, dat zij hierin zouden berusten, maar voegt er de vermaning bij: *keert weder, komt.*

Sommigen zijn van gedachte geweest, dat men deze *beide* uitdrukkingen moest verstaan, als *aan elkander verbonden*, en dit den geheelen zin uitmaakte: *keert wederom!* Als wilde de Profeet zeggen: zoo gij mogt wederkomen, hebt gij geen ander, als het reeds gegeven antwoord van mij te verwachten. Doch, met anderen denken wij liever, dat ieder woord *op zich zelve moet worden aangemerkt* en een' *onderscheidenen* pligt van godzaligheid behelst.

De wachter dan zegt: *keert weder* of *bekeert u!*

Merken wij de Idumeërs aan in den tijd, waartoe wij meenen, dat deze Godspraak moet gebragt worden, als onderworpen aan MOZES wet, en dus in *één zelfde betrekking* als de Joden, afgeweken van den regten weg, hun door 's Heeren dienstknechten aangewezen, zoo vermaant de wachter hen, zich van dezen dwaalweg, die nu aan de Idumeërs en Joden, als zijnde *één volk*, gemeen was, af te keeren, de paden der duisternis, die zij thans bewandelden, hunne eigene dwaalwegen, te verlaten, en te komen op den weg des lichts. Niet door eene uiterlijke of geveinsde, maar door eene *opregte* of hartelijke bekeering tot God, tot welke Israëls wachters meermalen vermaanden, gelijk ook in het bijzonder JOHANNES de dooper deed, die allen, zoowel Schriftgeleerden en Fariseën, als die den sleutel der kennis verloren hadden, met nadruk aanspoorde om de teekenen der tijden na te gaan, als ook het gros der Joden, om hunne gedachten van den CHRISTUS, als ware Hij een aardsch Koning, te laten varen, en Hem als een hemelsch Koning te erkennen.

De derde pligt, van den wachter voorgeschreven, is: *komt!* Dit woord geeft oorspronkelijk te kennen, *zoodanig*

Digitized by Google

komen, waardoor men zich voegt bij — en vereenigt met dengenen, tot wien men komt, en komt menigwerf in de Heilige Schrift voor als een zinnebeeld van het *geloof*. [1])

Zijne *gepastheid* laat zich als van zelve gevoelen, daar het *komen* bestaat in eene vrijwillige beweging des ligchaams langs zekeren weg den mensch aangewezen, die hem brengt tot de plaats zijner begeerte, en het geloof die werkzaamheid der ziel is, welke den zondaar opleidt langs den weg, hem van God voorgeschreven, ter verkrijging van het hoogste goed, en in dien zin gaan *geloof* en *bekeering* gepaard.

Zoo zoekt de wachter de Idumeërs op de ernstigste wijze op te wekken en aan te sporen, om de waarheid van den reeds daar zijnden morgenstond aan te nemen, en ware het mogelijk, hen van onder de magt der duisternis te rukken, en te brengen tot CHRISTUS, die het waarachtige Licht der wereld is.

Zoo deed JOHANNES de dooper, die tot eene getuigenis kwam, om van dat Licht te getuigen, en toonde dat hij die *morgenstond* was, die voor de zon der geregtigheid opgaan en als voorlooper voor den Heer zou heengaan in den geest en de kracht van ELIAS: de stem des roependen in de woestijn; *bereid den weg des Heeren, maakt zijne paden regt!* Dit hebben de Joden, die hem ondervraagd hadden aangaande de *plegtigheid der reiniging*, om te weten hoe ver de nacht der schaduwachtige huishouding verloopen was, hem ook niet betwist. [2])

Zietdaar M. H! wat waarheid deze Godspraak behelst! Uit hare verklaring heeft een aandachtig Toehoorder aanleiding genoeg ontvangen, om hare vervulling te zoeken, niet in JESAÏA's dagen, noch aan het einde der Babylonische ballingschap, maar *in het begin van den dag des N. T.*

Laat ons dezelve nog toepasselijk aanwenden.

Het onderscheid M. H! tusschen de dagen van het Oude, en den aanvang van het Nieuwe Testament, door den wachter onder het zinnebeeld van *nacht* en *morgenstond* voorgesteld, en de *voortreffelijkheid* van het laatste, boven het eerste, is duidelijk gebleken.

Wel mogen wij hier in verwondering uitroepen: ô heerlijke morgenstond! ô heugelijke en voortreffelijke dag, in welken de zon der geregtigheid, waarin alles blinkt en schittert van hemelschen glans en klaarheid, is opgegaan.

Gelukkige dagen van het Nieuwe Verbond, waarin de

---

1) Zie Mal. 3 : 7. 2) Joh 1 : 19 en 3 : 25.

Digitized by Google

stralen van Vorst Messias, van de zon der geregtigheid schitteren aan alle wereldgewesten. Van zooveel beter verbond is JEZUS Borg geworden! *De morgenstond is gekomen*, en de zon der geregtigheid is opgegaan.

Het was voorzegd: *ulieden, die mijnen Naam vreest, zal de zon der geregtigheid opgaan, en daar zal genezing zijn onder zijne vleugelen.*

Gelukkig dan zij, die door Gods Genade zijn overgebragt van de duisternis tot het licht, die in het licht van Gods aanschijn mogen wandelen, die zich den ganschen dag mogen verheugen in zijnen Naam en door zijne geregtigheid verhoogd worden.

Groot, mogen wij diensvolgens zeggen, is het voorregt van de Kerk des N. T. Groot derhalve ook ons voorregt, dat wij, die eertijds blinde Heidenen waren, en in een' akeligen nacht van duisternis en onwetendheid verkeerden, stomme afgoden nawandelende, niet alleen die betere dagen des N. T. mogen beleven, maar dat ons ook die reeds opgegane zon der geregtigheid, zoo klaar in het Evangelie der zaligheid wordt voor oogen gesteld, om, bevrijd van de drukkende dienst onder den ouden dag, den Heer in geest en in waarheid te dienen.

Doch, hoe helder ook in onze dagen, die eeuwige zon als in hare kracht schijnt opgegaan te zijn, zoo mogen wij echter nog wel met reden zeggen: *het is nog nacht*, wegens de nog aanhoudende verstokking der Joden, de verblinding der Muhamedanen, de afgoderij der Heidenen en de nog veel grootere verharding en verblinding der vleeschelijk gezinde Christenen, die, onder de bediening des Geestes levende, niet ter harte willen nemen, wat tot hunne vrede dient.

Hoe treurig is niet in het algemeen de toestand der Christenwereld! Hoe velen, die oogen hebbende, niet zien, ooren hebbende, niet hooren, een harte hebbende, niet verstaan! Hoe velen, die de Schriften niet onderzoeken en de teekenen der tijden niet opmerken: hoe velen, wier bekeering geveinsd, en wier geloof een geloof der duivelen is!

Hoe donker is het uitzigt voor Land en Kerk!

Hoe vele en velerlei dwalingen doen zich thans niet op! Hoe menigvuldig zijn de dwaze vooroordeelen! Hoe groot is de on- en miskennis van God; hoe algemeen heerschend het on- en bijgeloof; hoe schaamteloos wordt de zonde gepleegd; hoe neemt de zedeloosheid niet hand overhand toe.

Wat anders dan duistere tijden hebben wij te wachten, waarin de Heer zijne billijke gramschap zal uitstor-

Digitized by Google

ten, in dezen nacht van geestelijke duisternis. Hoe weinig vernedering en verootmoediging is er voor den Heer, hoe weinig vereeniging onder zijn arm en ellendig volk, en hoeveel koelheid en traagheid van geest om Hem te dienen; ook in ons midden.

Hoe heftig betoont de wereld niet hare vijandschap in het verdrukken en vervolgen dergenen, die voor de waarheid strijden!

Hoe weinig zijn de getrouwe wachters op Sions muren! Hoe ontzettend groot is niet de afwijking van de leer en godsvrucht onzer vaderen.

Is niet de zon der geregtigheid bewolkt en beneveld in deze dagen van wolken en donkerheid?

Verbergt zij niet haar glansrijk licht? Breekt zij wel door met hare levenwekkende en verlevendigende stralen?

M. H! de morgenstond is gekomen, ja de zon der geregtigheid is opgegaan, en . . . het is nog nacht!

Mij dunkt: ik hoor een geroep: *Wachter! wat is er van den nacht? Wachter! wat is er van den nacht?*

Doch dat roepen is uit *verschillende inzigten.*

Het is van *sommigen*, die nog verlangend uitzien naar den grooten Koning zijner Kerk, dat Hij zijn' magtigen arm tot hare geestelijke verlossing ontbloote, doch van de meesten slechts uit *tijdelijke oogmerken*, die ontevreden zijn over den tegenwoordigen toestand van zaken, meer uitwendigen voorspoed wenschten te genieten, en ontheven te worden van hetgeen hen drukt en wordt opgelegd.

En hoe zullen wij deze vragers beter antwoord kunnen geven, als met des wachters woorden tot de vragende Idumeërs: *wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt!*

Zoo sprak de wachter, doch wilde daardoor geenszins te kennen geven, dat het in des menschen magt stond, zich tot God te bekeeren.

Zoo min als een moorman zijne huid of een luipaard zijne vlekken kan veranderen, zoo min kunnen zij goed doen, die geleerd zijn kwaad te doen.

De mensch is van nature niet alleen onbekwaam, maar ook onwillig tot eenig geestelijk goed.

Het bedenken des vleesches is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet.

Zullen zondaren tot God bekeerd worden, daartoe wordt 's Heeren alvermogen vereischt, die trekken moet, zullen zij Hem naloopen, die bekeeren moet, zullen zij bekeerd zijn.

Digitized by Google

Zoo werden de Idumeërs onderwezen, niet in hetgeen zij konden, maar in hetgeen zij *schuldig waren te doen* en ofschoon zij daartoe onmagtig waren, dat zij nogtans daartoe verbonden bleven. Dus zijt gij dan ook niet te verontschuldigen onbekeerde zondaren! als gij, geroepen zijnde, weigert te komen.

Gij zijt geroepen tot *naarstig onderzoek der Schriften*, tot eene *opregte bekeering*, tot een *ongeveinsd geloof* in JEZUS CHRISTUS, Gods Zoon. *Onderzoekt de Schriften*, was zijne taal tot de ongeloovige Joden, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn het, die van Mij getuigen. Bekeert u is de roepstem des Heeren en gelooft het Evangelie!

ô Hoe groot zal uwe verantwoording, hoe verschrikkelijk zwaar uw oordeel zijn ten jongsten dage, bijaldien gij de menigvuldige roepstemmen des Heeren tot geloof en bekeering, ook die uit den mond van den door Hem over uwe zielen gestelden Wachter, blijft versmaden!

Wie toch zal de Schriften kunnen verstaan, die dezelve niet naarstig onderzoekt? Wie den Heer JEZUS daarin vinden als den waarachtigen God en het eeuwige leven, die dezelve niet biddend onderzoekt?

Wie den zin en de meening van den Heiligen Geest *verstaan* en uit het *profetisch woord de teekenen der tijden opmerken*, *die wij beleven*, die niet door dien Geest leerde bidden?

Ziet! wat niet mogelijk is bij de menschen, dat is mogelijk bij God, die de bekeering geeft ten leven, die den Heiligen Geest niet zal onthouden dengenen, die Hem daarom bidden.

Zoekt dan den Heer, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan, terwijl Hij nabij is!

Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen!

Dengenen, die zich hiertoe laten vermanen, wil de Heer zelf zijne genade schenken en door zijne Almagt het willen in hen werken en hun krachten schenken, om zich door een ongeveinsd geloof en eene opregte bekeering aan Hem te onderwerpen.

Wie is er dan onder ulieden, die uit een geestelijk gezigt en erkentenis zijner groote dwaasheid en blindheid in het betreden van een' weg, die ten uiterste gevaarlijk en zielverdervend is, met innig berouw en diepe schaamte wegens zijne menigvuldige zonden en afwijkingen van den Heer en opregte schuldbekentenis van- en hartelijke droefheid over dezelve, zich met tranen en zuchtingen

Digitized by Google

voor den Heer mogt nederwerpen, onder het haten en verfoeijen van dien weg, dien hij te voren bewandelde en eene volkomene genegenheid en lust, om vóórtaan den weg in te slaan, die van den Heer is vóórgeschreven en ten leven leidt? — Wie, die bekommerd, doch heilbegeerig vraagt: *wat is er van den nacht, den akeligen nacht der zonde*, dien ik in mij zelven bevinde?

Ziet! *de morgenstond is gekomen, de morgenstond van de zon der geregtigheid in u*, ofschoon het ook bij u nog nacht is. Een straal van die eeuwige zon kan alle nevelen des ongeloofs verdrijven.

Gewisselijk in den Heere Heere zijn geregtigheden en sterkte: tot Hem zal men komen. — Ziet! Hij is nabij de ziel, die tot Hem zucht, tot hare eeuwige verlossing. En wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht, schijnende in eene duistere plaats, tot dat de dag aanlichte, en de morgenster opga in uwe harten. Wie is er dan die door het geloof in 's Heilands bloed, door het hartreinigend geloof der werkinge Gods, mogt afzien van al hetgeen, waarin hij eertijds zijn lust en genoegen vond, om een beter, een bestendig en eeuwig goed te ontvangen, mogt uitgaan tot- en vereenigd worden met dien Heiland, die zondaren van God geworden is wijsheid, regtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, die het leven niet meer in zichzelven vindende, het eeuwige leven in CHRISTUS JEZUS gevonden heeft; die is geroepen om de deugden te verkondigen desgenen, die hem geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht.

Voor u, die op den Naam des Heeren vertrouwt en steunt op uwen God, is de nacht van vorige onwetendheid voorbij gegaan en de dag der zaligmakende kennis van CHRISTUS nabij gekomen. Zoo legt dan af de werken der duisternis en doet aan de wapenen des lichts! Doet aan den Heer JEZUS CHRISTUS, op Hem ziende en Hem volgende, met alle bidding en smeeking in den Geest, u gedragende als ellendigen, met Hem raadplegende en *wacht houdende* in zijne kracht over u zelven en anderen! Zoo zult gij, ofschoon ook alles in en rondom u duisternis zij, het heerlijk licht van kennis, van waarheid, van blijdschap, van vertroosting zien, hier ten deele, en volkomen daar, waar geen nacht zal zijn. AMEN.

NAZ. PS. LXXXV : 3.

Digitized by Google

DE KEUZE VAN SIMON PETRUS, DE MEEST GEWENSCHTE BIJ DEN AANVANG DES JAARS.

TEKST: Joannis VI : 68.

»SIMON PETRUS DAN ANTWOORDDE HEM: HEERE, TOT WIEN ZULLEN WIJ HENENGAAN? GIJ HEBT DE WOORDEN DES EEUWIGEN LEVENS."

Wij hebben u daar in onzen tekst eene hoogst belangrijke keuze voorgelezen, welke wij als de beste en veiligste, ook bij den aanvang van dit jaar, u wenschen aan te prijzen. — Geve de Heer, die alleen zegen gebieden kan, dat het woord, hetwelk wij daartoe tot u wenschen te spreken, bij aanvang of vernieuwing gezegend zijn moge. —

Door wien die keuze oorspronkelijk uitgesproken is geworden, ziet gij dadelijk uit onzen tekst. SIMON PETRUS, een der vurigste, ijverigste en liefdevolste discipelen van den Heer, sprak haar uit, en wel bij gelegenheid dat vele discipelen, die tot hiertoe den Heiland met schijnbare belangstelling gevolgd waren, Hem thans met

Digitized by Google

verachting verlieten, omdat zij geërgerd waren door de redenen, die de Heiland, in de Synagoge van Capernaum, tot hen gehouden had. — »Wilt gijlieden ook niet henengaan?" zoo luidde hierop de beproevende vraag des Heilands tot zijne twaalf uitverkorene jongeren, welke allen, ook JUDAS ISKARIOTH zelfs, getrouwelijk Hem bijbleven. — Niet Toeh., dat de Heiland die beproeving zijner discipelen voor zich zelven noodig had. Hij toch wist van den beginne reeds, gelijk wij lezen vs. 64, wie zij waren, die niet geloofden, en wie hij was, die Hem verraden zoude. De Heiland stelde hun alleen deze zelfbeproevende vraag voor, om hun daardoor gelegenheid te geven, van de opregtheid en welgemeendheid, van hunne verkleefdheid aan zijn' Persoon, te doen blijken. Naauwelijks heeft toch de Heiland deze vraag hier aan de twaalve voorgesteld, of SIMON PETRUS, door zijn driftig en vurig karakter, maar ook door zijne hartelijke liefde tot den Heer, uit de geschiedenis van het Evangelie ons bekend, geeft uit aller naam ten antwoord: »Heere! tot wien zouden wij henengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens! En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de CHRISTUS, de Zoon des levenden Gods!" Wij weten dat er voor ons, buiten U geen waarachtig heil te vinden is, dat Gij alleen ons den weg des eeuwigen levens wijst. — Wat ook anderen kiezen mogen, en hoe ook anderen U ligtvaardig en ongeloovig mogen verlaten, wij kiezen U getrouw te blijven en U aan te kleven. Gij toch zijt ons het dierbaarste en hoogste goed voor ons hart geworden. — In U alleen vinden wij alles, wat ons waarlijk behouden kan. — Immers wij gelooven met ons gansche hart, en hebben het in opregtheid beleden, dat Gij zijt de CHRISTUS, de Messias, den vaderen beloofd, de Zoon des levenden Gods, die alleen magtig is, om ons in waarheid zalig te maken en het eeuwig leven te doen deelachtig worden. —

Wij hebben dat geloofd en bekend, getuigt hier de opregte discipel des Heeren. Wij weten niet of PETRUS

Digitized by Google

daarbij gedoeld kan hebben op dergelijke belijdenis, die hij bij eene andere gelegenheid heeft uitgesproken, en welke wij bij Matth. XVI : 16 vinden. — Maar dit is volkomen zeker, dat de Heiland bij die gelegenheid zijnen discipel betuigde: »Zalig zijt gij, SIMON BAR-JONA; want vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is.

Dit is wel volkomen zeker, dat beide Gods Woord en de ervaring ons duidelijk leeren, dat dergelijk eene keuze des harten, als hier werd uitgesproken door PETRUS, geene vrucht is van ons eigen diep bedorven hart, maar van de onzigtbare en almagtige genadewerking diens Heiligen Geestes, door welken de Vader in de hemelen, arme zondaren tot JEZUS voert, als tot de hoogste zaligheid, de dierbaarste schat, en het onmisbaarste goed hunner zielen. —

Woon Gij dan ook, ô Vader in de hemelen! met dien genadigen en levenwekkenden invloed uws Heiligen Geestes, om uws lieven Zoons wil, in ons midden, wanneer wij elkander heden die keuze, om alleen in JEZUS al ons heil en ons leven te zoeken, bij de intrede des jaars wenschen aan te prijzen; — doe Gij daardoor die keuze in menig gemoed, dat nog vervreemd van U leeft, heden geboren worden, of versterk en verlevendig dezelve in het hart van allen, die reeds vroeger of later door uwe genade tot die keuze zijn gebragt geworden, Amen.

En gij M. H! verleent ons na die bede uwe aandacht, gedachtig ook dat het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods; wanneer wij

I. *In de eerste plaats* u die keuze van PETRUS, als de beste en zaligste keuze bij den aanvang van het jaar wenschen voor te stellen; en

II. *Daarna* meer in het bijzonder tot die keuze, bij aanvang of vernieuwing u op te wekken. —

Digitized by Google

I.

In de *eerste plaats* dan is het ons oogmerk, u die keuze van PETRUS, als de beste en zaligste bij den aanvang van het jaar aan te prijzen. — Daartoe toch hebben wij alle rede, wanneer wij opmerken *voor-eerst:* »hoe wij alleen in dien weg al die wijsheid en zekere voorlichting vinden zullen, welke wij ook in dit jaar weder in zoo menig opzigt zullen noodig hebben;" wanneer wij daarbij *ten tweede* bedenken: »hoe wij, alleen in dien weg, dat alles zullen aantreffen, wat wij, als arme en in ons zelven verlorene zondaren, tot bevrediging, vernieuwing en heiliging van ons hart zullen behoeven;" wanneer wij daarenboven *ten derde* u doen zien: »hoe wij alleen in den Heere JEZUS alles zullen vinden, wat wij tot troost en bemoediging noodig hebben, bij al het donkere, dat ons omgeven zal, bij al de bezwaren en beproevingen, die ons dit jaar zullen kunnen wedervaren;" en wanneer wij *eindelijk* vooral overwegen: »hoe wij alleen met die keuze in waarheid in het hart, gerust en met blijde hope zullen kunnen sterven, bijaldien dit jaar welligt ons sterfjaar wezen moest."

1°. Ik heb *vooreerst* gezegd, om u die keuze van PETRUS, als de beste en zaligste bij den aanvang van dit jaar aan te prijzen: »alleen in dien weg zullen wij al die wijsheid en zekere voorlichting vinden, die wij ook in den loop van dit jaar in zoo menigvuldig opzigt zullen noodig hebben." — Wel zullen wij toch M. H.! voorzeker in den loop van dit jaar, bijaldien wij namelijk niet geheel onverschillig en zorgeloos omtrent den toestand van land en kerk, omtrent de opvoeding onzer kinderen, omtrent den toestand van school en gezin verkeeren, in vele gevallen kunnen komen, waarin het ons geheel aan wijsheid ontbreken zal, hoe te handelen. Wel zullen wij in vele gevallen, raad en voorlichting behoeven, om ons als Christenen vooral, in verschillende betrekkingen te openbaren. — In hoe vele gevallen

Digitized by Google

trouwens, kunnen wij als burgers en inwoners van ons lieve Vaderland, wien deszelfs wezenlijk welzijn ter harte gaat, in den loop van dit jaar niet gebragt worden, waarin het ons aan wijsheid ontbreken zal, hoe te handelen, inzonderheid, wanneer wij in eenige maatschappelijke betrekking zijn geroepen geworden of ook wanneer wij geroepen worden, om eene keuze (stem) uit te brengen tot het kiezen van personen, die eenen belangrijken invloed op het heil van land en kerk kunnen uitoefenen. Maar als er eene roeping is, waarin wel dikwerf ons wijsheid zal ontbreken, dan voorzeker is het die roeping, welke aan zoo menigen onzer is aanvertrouwd, de roeping der Christelijke opvoeding onzer kinderen. — Of wie onzer, die al het gewigt en den omvang dier taak gevoelt, mist niet menigmalen wijsheid, hoe hier, hoe daar te handelen? — Ja, in hoevele betrekkingen, (waartoe zoude ik ze allen hier opnoemen? — hetgeen buitendien mij wel onmogelijk zijn zoude) in hoevele betrekkingen, toestanden en omstandigheden, kunnen wij niet in den loop van dit jaar gebragt worden, waarin het ons geheel aan licht en aan wijsheid ontbreken zal, en waarin wij volstrekt niet weten zullen hoe te handelen, waarin wij ten einde raad zullen zijn? — Vooral dan, wanneer wij gemoedelijk, naauwgezet en getrouw als opregte Christenen, ons in handel en wandel zoeken te openbaren.

En waarhenen zullen wij ons dan in al die gevallen, om waarlijk goeden raad te ontvangen, begeven? Waarheen ons wenden, om wijsheid en voorlichting? — Tot de wereld? Zij kan geen goeden raad ons geven, want zij bedoelt, ons op den weg des verderfs te leiden. — Tot geoefende, ervarene, godvruchtige Christenen? — Zeker is hun raad wel niet te versmaden, noch gering te schatten. — Dikwerf kan deze wezenlijk heilzaam zijn. — Maar hoe menigvuldig kunnen niet de gevallen zijn, dat zij ook geen raad ons weten te geven, of dat hun raad, hoe welmeenend ook, feilt; of ook, dat wij hen niet raadplegen kunnen. — Al-

Digitized by Google

leen bij den Heere JEZUS zullen wij in elk geval, hoe donker ook, den besten raad, wijsheid en voorlichting vinden. — Hij zal ons nimmer verlegen laten, bijaldien wij slechts met een ootmoedig, geloovig: »Heere! ontferm U mijner!" tot Hem de toevlugt nemen, en in opregtheid des harten van Hem wijsheid en voorlichting smeeken. — Hij zal den opregten gewis naar zijn eigen woord, het licht doen opgaan in de duisternis. — Zijn eigen Naam is: *Raad, sterke God, Vader der eeuwigheid* en *Vredevorst.* En hoe zou het ons dan aan goeden raad kunnen ontbreken, bijaldien wij hem ootmoedig en geloovig, met afzien van allen eigen raad en eigen wijsheid, aan zijne voeten zoeken? — Voorzeker wel neen, want in Hem zijn, gelijk de Apostel getuigt, al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen, en Hij zal niet beschamen, wie in waarheid uit de diepten zijner ellenden, met een: »gedenk mijner, Heer!" tot Hem de toevlugt neemt. —

2°. Dan niet alleen ware levenswijsheid en voorlichting in verschillende gevallen; maar ook gelijk wij *ten andere* zeiden: »alles wat wij tot bevrediging, vernieuwing en heiliging van ons hart in dit jaar weder zullen noodig hebben, is alleen bij den Heere JEZUS, — maar ook bij Hem volkomen te vinden. — Het is waar Toch! vele menschen stellen hun hart gerust met eene vrede buiten JEZUS. Vele menschen wiegen hun geweten in eenen doodelijken slaap met de verstrooijingen dezer wereld, of stellen zich gerust, en roepen vrede! vrede! en geen gevaar, op de jammerlijkste gronden van eigen geregtigheid en deugd, — of omdat zij dan toch in allen gevalle nog zoo groote booswichten niet zijn, als deze en gene in hun oog gebrandmerkte onverlaat, en omdat overigens God een God is van barmhartigheid en liefde, die het ten minste met hunne zonden zoo euvel niet nemen zal. — Maar, het is niet minder waar M. W. H., dat deze vrede, helaas! eene jammerlijke en valsche vrede is, die aan het einde op de treurigste wijze en dat voor de eeuwigheid misleiden en ontvallen zal. —

Digitized by Google

Duidelijk leert ons toch Gods Woord, dat er buiten den Heere JEZUS geene ware vrede is of zijn kan voor diep schuldige en smoode overtreders van Gods heilige, wijze en goede geboden, gelijk wij allen zijn. — Dat Hij alleen onze vrede is, doordien Hij alleen als de heilige Godmensch en de Middelaar Gods en der menschen, het volkomen offer der verzoening heeft opgebragt, waardoor alleen wij voor den vlekkeloos heiligen God kunnen geregtvaardigd worden. — Maar ook in Hem is volkomene vrede. — In Hem zal de schuldgevoelende zondaar, die bij het gevoel van schuld en van zonde, tot Hem de toevlugt neemt, en geloovig tot Hem vliedt, alles vinden, wat hij tot bevrediging zijner ziele behoeft. — Trouwens, dien, die geene zonde heeft gekend, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden regtvaardigheid Gods in Hem. De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijne striemen is ons genezing geworden. — Gelijk MOZES de slang heeft verhoogd, zoo is Hij ook aan het hout des kruises verhoogd geworden; opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. — En wie nu geloovig op dat opgerigte teeken ziet, zal gewis door Hem vrede vinden voor zijn hart, bij het gevoel van schuld en zonde; want geregtvaardigd zijnde door het geloof, hebben wij vrede bij God, door onzen Heer JEZUS CHRISTUS. —

Maar ook zullen wij alzoo bij den Heere JEZUS, alleen evenzeer dat alles aantreffen, wat wij tot vernieuwing en heiliging van ons van nature diep bedorven, boos en arglistig hart noodig hebben. — Wij hebben toch allen van nature een ellendig, diep bederven en boos hart. — Een hart, dat noodzakelijk vernieuwd zal moeten worden, zal het wel met ons zijn voor de eeuwigheid. Een hart, dat de troebele bron is van alle ongeregtigheid. — Ach, waartoe zal dat booze hart ons in den loop van dit jaar niet kunnen verleiden, bij zoo vele verzoekingen, die ons

Digitized by Google

zullen omgeven, bij zoo vele magtige vijanden, die met ons booze hart zamenspannen? Toch! Er is slechts één weg, om daartegen waarlijk verzekerd en gewaarborgd te zijn. — En deze wordt ons aangewezen in de keuze, vervat in onzen tekst. — Tot JEZUS ons te wenden, is de eenige weg om waarlijk vernieuwd en geheiligd te worden. Hij alleen is in staat om ons dat nieuwe hart te geven, dat wij noodzakelijk behoeven. — Hij is verhoogd tot eenen Vorst en Zaligmaker om Israël te geven bekeering en vergeving van zonde. — Hij heeft de gaven van dien Geest verworven, waardoor Hij wederhoorigen bij zich wil doen wonen. — Zijne genade is algenoegzaam om in elke verzoeking ons staande te houden. — Hij is de sterke Held, bij wien gewisse hulp is besteld, en die zijnen schapen het eeuwige leven geeft, en ze niet laat rukken uit zijne hand, noch uit de hand zijns Hemelschen Vaders, die, hoe de hel ook woede, niet gedoogen zal, dat hare poorten zijne gemeente ooit overweldigen. —

3°. Maar ook daarenboven, gelijk wij ten derde opmerkten, is alleen in dien JEZUS, dat alles te vinden, wat wij tot troost en bemoediging kunnen noodig hebben, bij al het donkere en onrustwekkende, dat ons in dit jaar kan bekommeren, bij al de bezwaren en rampspoeden, die er in dit jaar voor ons kunnen aanbreken. — Wie zal het ons zeggen M. H! wat dit nu ingetredene nieuwe jaar ons weêr zal kunnen baren? — Maar dit is wel zeker, dat wij het niet onder zeer gunstige teekenen zijn ingetreden, daar toch wel kennelijk en duidelijk de oordeelen en bezoekingen Gods op ons Vaderland rusten. — Behoef ik ze u wel aan te wijzen; — de dure tijden, die wij beleven, en die zoo menig hart met kommer vervullen; — de vreesselijke ziekte, die nu welligt in stilte slaapt, om eerlang met vernieuwde kracht te ontwaken; — de oorlogen en geruchten van oorlogen? Wie zal tegen over zoo veel wat ons ontmoedigen kan, en wat staat en

Digitized by Google

kerk beroert, ons kunnen bemoedigen, vooral als we daarbij zien op de heerschende ligtzinnigheid, toenemend ongeloof, gebrek aan verootmoediging en zoo vele heerschende zonden. — Waar zullen wij tegenover dat alles, ware bemoediging en sterkte vinden, zoo het niet bij JEZUS is? Zeker, ook de wereld heeft hare gronden van bemoediging, maar die even als de gronden harer gewaande rust, jammerlijke zandgronden zijn, en op de proef jammerlijk bezwijken. — Neen M. H. ware moed tegenover die donkere toekomst, vinden wij alleen in JEZUS. — In Hem hebben wij eene veilige toevlugt en sterkte, wij namelijk, die de toevlugt genomen hebben, om de voorgestelde hope vast te houden. — Hij is eene schuilplaats tegen den regen en eene verberging tegen den vloed. — Hem is alle magt gegeven in hemel en op aarde, en door Hem regeert de Vader alle dingen. Geen nood is Hem te groot, waarin Hij door zijne almagt geene uitkomst geven kan. — Hij moet als Koning heerschen tot Hij al zijne vijanden zal hebben gezet tot eene voetbank zijner voeten, en onder zijn almagtig Middelaarsbestuur zullen alle dingen, wat er ook op aarde gebeuren moge, den zijnen moeten medewerken ten goede. —

Wij hebben dan ook altijd goeden moed, dus sprak de Apostel PAULUS, met het oog op dien Heere, aan wien zijn hart door een levend geloof naanw was verbonden. En zoo kan en mag met hem voorzeker ook wel elk Christen getuigen, in wiens hart de keuze van PETRUS door Gods genade leeft, ook bij de gedachte aan zoo vele rampspoeden en ellenden, als hem dit jaar zullen kunnen wedervaren. — Immers in den Heere JEZUS en in Hem alleen vindt hij waren en zekeren troost bij alle beproevingen dezes levens. — Ach! welke troost is het, die de wereld heeft en ons geeft, bij treffende verliezen en rampspoeden? Ledig laat zij ons dan wel in nadruk aan ware vertroosting. — In JEZUS alleen vinden wij ware troost. — Hij kan troosten zoo als geen mensch troosten kan, en Hij laat het ge-

Digitized by Google

wis den zijnen nooit aan troost in het midden hunner beproevingen ontbreken. Ja, Hij kan zelf in de smartelijkste wegen sterkte geven, om te roemen zelfs in de verdrukkingen, en met den dichter in het midden der onspoeden te zingen: »In de grootste smarten, Blijven onze harten, in den Heere gerust; 'k Zal Hem nooit vergeten, Hem mijn helper heeten, Al mijn hoop en lust." Of met den godzaligen VAN ALPHEN, met het oog op den Heer te betuigen: »Roem' wereld uw schatten, enz."

4°. *Eindelijk* nog heb ik gezegd, om u die keuze van PETRUS in den tekst aan te prijzen. In den Heere JEZUS alleen vinden wij dat alles, wat wij noodig hebben om gerust en met blijde hope te sterven. — Ons leven M. H! is zoo hoogst onzeker. — Niemand onzer, die heden dit jaar is ingetreden, is wel verzekerd, of hij het einde daarvan beleven zal. — Naar alle menschelijke berekening, zullen er voorzeker in dit jaar ook onder ons offers voor den dood worden opgeëischt. Niemand onzer weet wie dat zijn zal. — Niemand onzer weet met zekerheid, dat hij het niet zijn zal. — Geene jeugd, geene gezondheid, geene sterke ligchaamskracht zijn daartegen genoegzame waarborgen. — Of leert ons niet de ervaring het gedurig, dat ook de sterkste enkel ijdelheid is. — Wat zal ons dan troosten tegen eene zulke ernstvolle en ontroerende mogelijkheid. — Gewis, dat kan in waarheid niets, dan alleen die geloofsgemeenschap met den Heere JEZUS, die PETRUS in onzen tekst zoo treffend beleden heeft. — De wereld toch ontvalt ons dan voor immer met al wat zij bezit, en wat zou het dan baten, al hadden we ook de geheele wereld gewonnen, en de eenige kostelijke losprijs onzer zielen verwaarloosd? — Onze vrienden? Ach, zij kunnen dan ook met den besten wil der wereld ons niet meer toebrengen, noch ons in het leven behouden. — Zij staan magteloos daar. — Onze deugden? Wie durft getuigen, dat hij ze heeft, die voor Gods gerigt zullen kunnen bestaan? — Gods

Digitized by Google

barmhartigheid en liefde? Maar vergeet gij niet, dat er ook geschreven staat: »Onze God is een verterend vuur." — Neen voorwaar! niets M. H! dan de opregte geloofsgemeenschap met JEZUS, welke hier PETRUS beleed, kan onze zielen behouden in de ure des doods, en ons met blijde hope doen sterven. — In Hem alleen vinden wij wat wij nergens buiten Hem vinden kunnen, een onfeilbaar middel tegen den dood. — Hij toch is de opstanding en het leven, en wie in Hem gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven. En een iegelijk, heeft Hij getuigd, die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid. Hij heeft door zijne opstanding trouwens, den dood overwonnen, en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebragt. — Uw hart worde niet ontroerd, dus sprak de Heiland weinig tijds voor dat laatste lijden en sterven, waardoor Hij in nadruk dien laatsten vijand voor al zijn volk zoude vernietigen, uw hart worde niet ontroerd, gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis mijns Vaders zijn vele woningen. Ik ga henen om u plaatse te bereiden, en zoo wanneer Ik henen gegaan, en u plaatse zal bereid hebben, zoo zal Ik wederkomen, en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben. En wilt gij nu in een proefondervindelijk voorbeeld het zien M. H! hoe waarlijk die goede keuze ons zelf den vreesselijksten dood met blijden moed kan doen tegengaan, vestigt dan uw oog op de steeniging van STEFANUS, of hoort des Apostel PAULUS roemtaal: »Dood waar is uw prikkel, enz."

Wij hebben alzoo getracht, u de begeerlijkheid der keuze van den Apostel PETRUS in onzen tekst, bij den aanvang van dit jaar, voor te stellen. Ons is nu nog overig, dat wij in het

II.

Ander deel onzer rede, meer bijzonder met toepasselijk gebruik daarvan ons tot u wenden. —

Digitized by Google

Gel. Toch! wij hebben u de keuze van PETRUS heden voorgesteld, om alleen in den Heere JEZUS al ons heil en al ons leven te zoeken, met afzien van alles, wat buiten Hem is. — Wij hebben getracht, inzonderheid in dit uur, u het aanprijzenswaardige en hoogst begeerlijke van zulk eene keuze, ook voor een iegelijk onzer bij de intrede van een nieuw jaar voor te stellen. Thans rigten wij de zelfbeproevende vraag ernstig tot uw geweten; is die keuze van PETRUS nu waarlijk ook uwe keuze? — Is het ook waarlijk de betuiging van uw hart: Heere tot wien zoude ik henengaan, buiten U? Gij alleen hebt de woorden des eeuwigen levens! Naar JEZUS alleen gaat mijn harte heen! Gevoelt, erkent en gelooft gij waarlijk, dat, wat de wereld u ook aanbiede, er buiten JEZUS voor u geen waar heil noch leven te vinden is? — Of spreek ik welligt in dezen oogenblik nog tot zoo velen, die nog geheel vervreemd van die keuze, hun deel en heil enkel in de wereld zoeken en hare begeerlijkheden? die ofschoon zij ook CHRISTUS beleden hebben, echter met der daad Hem verloochenen, en naar het goeddunken wandelen van hun eigen hart. — Maar dan vraag ik u met allen mogelijken ernst en nadruk M. H. — Durft gij nu dan al weder dit jaar zoo zonder JEZUS ingaan? — Dit jaar, waarin gij immers toch niet weet, wat u wedervaren zal, en waarin u zoo vele ellenden treffen kunnen, en wat? zoo de wereld u dan ontvallen en aan u zelven laten zal, wat zal u dan troosten en bemoedigen? — Zoo vele jaren reeds heeft de Heer u langmoedig gedragen, en geroepen, en geklopt! Maar nu kon het wel het laatste jaar zijn zijner genadebemoeijing. Ik vraag nog eens, durft gij dan dat jaar zoo zonder JEZUS in te gaan, buiten wien gij nimmer waarlijk goede vruchten voortbrengen kunt.

Maar gij beroept u misschien op hetgeen wij bij den aanvang gezegd hebben, dat die keuze van PETRUS eene heerlijke vrucht was des Heiligen Geestes. — En dat aarzelen wij geenszins te herhalen, als de innigste

Digitized by Google

overtuiging onzes harten. Maar waarom beroept gij u daarop? — Zulks toch kan wel uwe keuze om JEZUS te zoeken niet tegenstaan. Immers de Heer heeft op het gebed toegezegd den H. Geest te zullen schenken. — Of beroept gij u ook welligt daarop, om uw' eigen', afkeer van die keuze te bemantelen? Ziet dan toe, dat niet eens dat bedeksel uwer schande u in de eeuwigheid en voor het gerigt Gods op eene vreesselijke wijze ontvallen moge! —

Och, mogt ik in waarheid ook die keuze van PETRUS de mijne noemen, want waarlijk, die keuze, is wel de zaligste en gelukkigste. — Is dat de opregte betuiging van uw hart M. H! dan is juist dat: »och mogt ik," reeds een bewijs, dat het beginsel dier keuze in uw hart is opgewekt en leeft. — Op de knieën dan met dat »och mogt ik," voor den troon der genade, en daar uwe begeerte uitgestort voor den Heer, die niet uitwerpen zal, al wie met zulk eene begeerte tot Hem komt. — Maar helaas! klaagt gij, mijn hart is nog zoo zeer met de wereld vervuld, en er woont zoo veel boosheid en verkeerdheid in het binnenste van mijn gemoed, dat ik onmogelijk die keuze de mijne durf noemen. — Maar zijt gij dan ook met die boosheid en wereldsgezindheid van uw harte het eens, of is u deze tot smart en droefheid, en zoudt gij gaarne deze geheel, ware het u mogelijk, daaruit wegnemen? Dan hebt gij integendeel wel reden om u te verblijden in het goede, dat de Heere in u gewrocht en aan u verheerlijkt heeft.

Kunt gij echter desniettemin uwe klagten niet weerhouden; wat wij u dan bidden, breng veel die klagten bij Hem, die alleen verandering in uwe klaagstof schenken kan, die alleen magtig is om door zijne genade het oog uws geloofs te verlichten en uw hart te verblijden. — Daar kunt en moogt gij al uwe klagten vrijelijk brengen. — Hij kent uwe nooden. — Hij doorziet geheel uw bestaan; Hij kent ja, de verkeerdheid en boosheid van uw diep bedorven hart; maar ook de stille verzuchtingen, die gedurig uit de diepte uwer

Digitized by Google

hooden tot Hem opstijgen, die daar opgaan, over die boosheid van uw harte, en die als zoo vele bewijzen zijn, hoe reeds de Vader u aanvankelijk tot zijnen Zoon heeft henen getrokken. —

Is waarlijk die keuze van PETRUS ook die van uw hart? Moogt en kunt gij het niet ontkennen, dat hoe zwak en twijfelmoedig en bestreden dikwerf, die keus niettemin ook uwe doorgaande en opregte keuze uitmaakt? — ô Dankt dan den Vader, die u bekwaam heeft gemaakt om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht; die u getrokken heeft van uit de magt der duisternis en overgezet in het koningrijk van den Zoon zijner liefde. — ô! Welk eene stof van danken hebt gij niet daarin ontvangen! — Daardoor kunt gij nu met gemoedigdheid het nieuwe jaar weder intreden. Wat trouwens ook dat u baren moge, als die keuze maar in uw hart leeft, kan de uitkomst niet anders dan zalig voor u zijn. — Vreest dan niet, noch ontzet u niet, wat u ook ontmoedige, maar geeft al uwe belangen in de hand van uwen Heer over, die, wat er ook gebeure, alle dingen zal doen medewerken ten goede, dengenen, die Hem liefhebben. — Zoekt vooral u naauw met uwen Heer vereenigd te houden; ook bij den strijd, die dit jaar u weder verbeiden zal. — Zonder Hem kunt gij niets doen; maar ook zijne genade is in elken strijd en nood algenoegzaam, zijne kracht wordt in zwakheid volbragt. — En zal dan eens hier geen nieuw jaar meer voor u aanbreken, Hij, die alle dingen daarboven nieuw maakt, zal u dan gewis in zijne heerlijkheid opnemen, waar geen oud en nieuw meer wordt gevonden, maar alles eeuwig nieuw en heerlijk blijft.

AMEN.

Digitized by Google

MOZES DOOD OP NEBO.

—

TEKST: Deut. XXXIV : 1—8.

»Toen ging Mozes op, uit de vlakke velden van Moab, naar den berg Nebo, op de hoogte van Pisga, welke regt tegenover Jericho is; en de Heere wees hem dat gansche land, Gilead tot Dan toe;

En het gansche Naphthali, en het land van Efraïm en Manasse, en het gansche land van Juda, tot aan de achterste zee;

En het zuiden, en het effen veld der vallei van Jericho, de palmstad, tot Zoar toe.

En de Heere zeide tot hem: »Dit is het land, dat Ik Abraham, Isaäk en Jakob gezworen heb, zeggende: Aan uw zaad zal Ik het geven! Ik heb het u met uwe oogen doen zien, maar gij zult daarhenen niet overgaan.

Alzoo stierf Mozes, de knecht des Heeren, aldaar, in het land van Moab, naar des Heeren mond.

En Hij begroef hem in een dal, in het land van Moab, tegenover Beth-peor; en niemand heeft zijn graf geweten, tot op dezen dag.

Mozes nu was honderd en twintig jaren oud, als hij stierf; zijn oog was niet donker geworden, en zijne kracht was niet vergaan.

En de kinderen Israels beweenden Mozes, in de vlakke velden van Moab, dertig dagen; en de dagen des weenens, van den rouw over Mozes, werden volëindigd."

—

Nadat Mozes de ondankbaarheid en ongehoorzaamheid der Israëliten, niettegenstaande de weldaden, door Jehova aan hen bewezen, benevens de afgoderij, waaraan ze zich overgeven zouden, en die hun Gods misnoegen zou doen ondervinden, in een' verheven lofzang met dichterlijke tonen bezongen had, daarbij tevens in het verschiet hunne

Digitized by Google

wederaanneming voorstellende, en het lot dat hunne vijanden bedreigde, maakte God hem bekend met de plaats van zijn sterven: [1]) »*Klim op den berg Abarim, (deze is de berg Nebo, die in het land van Moab is, die tegenover Jericho is; en zie het land Kanaän, dat Ik den kinderen Israëls tot eene bezitting geven zal: en sterf op dien berg, waarhenen gij opklimmen zult, en word vergaderd tot uwe volken; gelijk uw broeder* AARON *stierf op den berg Hor, en vergaderd werd tot zijne volken: Omdat gijlieden u tegen Mij vergrepen hebt, in het midden der kinderen Israëls, aan het twistwater te Kades, in de woestijn Zin; omdat gij Mij niet geheiligd hebt in het midden der kinderen Israëls. Want van tegenover zult gij dat land zien, maar daar niet inkomen, in het land, dat Ik den kinderen Israëls geven zal.* Smartelijk was zeker voor MOZES de herinnering van een vergrijp, dat hem den weg naar Kanaän afsloot, maar op eene aangename wijze werd het vergoed door Gods belofte, dat hij nog voor zijnen dood dien dierbaren grond zou aanschouwen. Vooraf nam hij echter een zegenend afscheid van de onderscheidene stammen Israëls, en nu kon hij zijne gewigtige betrekking als geëindigd beschouwen. Wie nu ook de persoon wezen moge, aan wien we deze mededeeling omtrent MOZES uiteinde te danken hebben, zooveel is zeker, dat zij eene belangrijke bijdrage is, om de geschiedenis van dezen grooten man te voltooijen, en de gebeurtenissen, in de vorige boeken vervat, op eene waardige wijze te besluiten. De schrijver van dit hoofdstuk deelt ons ongekunsteld mede, wat er bij en na MOZES sterven met hem is voorgevallen.

Het zal wel niet noodig zijn, uwe aandachtige belangstelling tot de ernstige en gemoedelijke overweging daarvan uit te noodigen, dewijl we toch gewoonlijk begeerig zijn, de laatste oogenblikken van beroemde menschen te kennen en we ons verlangen omtrent het uiteinde van eenen man, die naast God als grondlegger van Israëls kerk en burgerstaat moet worden beschouwd, tot ons onderwijs bevredigd zullen vinden. [2]) *Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering te voren geschreven; opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hope zouden hebben.* Het zal ons bij de ontwikkeling van dit roerend tafereel niet ontbreken aan wenken tot onderrigt en bestuur, vermaning en ver-

1) Deut. 32 : 49—52. 2) Rom. 15 : 4.

Digitized by Google

troosting voor ons gemoed onder verschillende voorvallen onzes levens, maar vooral ten aanzien van dat plegtig en beslissend tijdstip, hetwelk met onzen dood eenen aanvang neemt en eindeloos voortduurt. ô Wanneer we dan met een oog op onzen afgelegden levensweg, denken kunnen, dat het even als bij MOZES onze lust en keus is geweest, om den Heer in geloof, gehoorzaamheid en getrouwheid te dienen, al zijn we ons zelven vele zwakheden en verkeerdheden bewust, we zullen dan welgemoed deze aarde verlaten en sterven in de hope der zaligheid.

Daartoe zij God met zijnen Geest en zijne genade in ons midden tegenwoordig en worde onze overdenking van *MOZES dood op Nebo* bevorderlijk aan de eer van zijnen grooten Naam.

Zoo eenig godvruchtige vergoeding bij smartelijk gemis ondervonden heeft, het was Gods getrouwe dienaar in de laatste oogenblikken van zijn leven. *Toen ging MOZES op uit de vlakke velden Moabs, naar den berg Nebo, welke regt tegenover Jericho is.* De laatste legerplaats der Israëlieten, eer ze Kanaän introkken, was op de grenzen der Moabieten; in dezen omtrek lag de bergketen Abarim, waarvan Nebo de hoogste berg en Pisga de uiterste spits was; aan den voet van dit gebergte kronkelt de Jordaan en aan haren overkant ligt de stad Jericho. Met welke aandoeningen zal MOZES den Nebo beklommen hebben, vervuld met de gedachte, dat hij op Pisga eene uitmuntende gelegenheid zou ontvangen, om het aanstaande vaderland te beschouwen van ABRAHAMS nakomelingschap, en zoo vinden we vervolgens: *de Heer wees hem dat gansche land;* wanneer ik deze woorden uit natuurlijke oorzaken wilde verklaren, zou uw gevoel M. H! mij van ongerijmdheid beschuldigen; neen, we worden op iets buitengewoons gewezen: Jehova zelf was thans de gids van zijnen grijzen dienstknecht, en mogen we daarbij niet denken, dat Hij zijne gezigtswerktuigen zal hebben verhelderd en uitgebreid, zoodat hij klaar en duidelijk kon zien, wat hij anders slechts als in eene schemering had kunnen ontdekken. Indien we ons daarvan willen overtuigen, behoeven we alleen te hooren wat MOZES zag; *Gilead tot Dan toe, en het gansche Nafthali, en het land van Efraïm en Manasse, en het gansche land van Juda tot aan de achterste zee, en het zuiden, en het effen veld der vallei van Jericho, de palmstad, tot Zoar toe.* De waar-

Digitized by Google

dige grijsaard bevond zich op den berg Nebo, oostwaarts van Kanaän gelegen, zijn oog weidde dus eerst in het overjordaansche, waarin Gilead, eene reeds overwonnene landstreek gelegen was; daarna wendde hij zich noordwaarts, naar Dan, het uiterste grenspunt van dien kant; nu keerde hij met zijn gezigt terug door Nafthali, Efraïm, Manasse en Juda, naar de achterste of Middellandsche zee, in het westen tegenover hem tot aan Zoar, de uiterste grenspaal in het zuiden, zoodat zijn oog eindelijk bleef rusten op de aangename vlakte, waarin Jericho, de Palmstad gelegen was en langs welke de Jordaanstroom heenvloeide.

Welk een aangenaam uitzigt voor MOZES aan den avond van zijn leven. Met welk eene verrukking zal hij dien gewenschten grond aanschouwd hebben, waarin bergen en dalen, rivieren en bronnen malkander afwisselden; welke zielverheffende gedachten zullen zich in dit gewijde tijdstip aan zijnen opgeklaarden geest hebben opgedaan omtrent dat land, vloeijende van melk en honig. Mij dunkt, hij zag niet alleen de plaats, die elk der stammen zou bewonen, maar ook de plek, waar naderhand de zetel van Jehova zou worden opgerigt, waar duizenden van offers voor den Heer van het heelal rooken, waar millioenen zouden nederknielen voor den Schepper van hemel en aarde. Hoe zal hij zich verheugd hebben over dat land, in hetwelk Israël als een magtig en geëerd volk zou bloeijen! wat zeg ik! waar in later eeuwen een Profeet, aan hem gelijk, door God zou worden verwekt, om het eeuwig ontwerp van genade en vrede te voltooijen.

MOZES had derhalve Kanaän gezien, en zich in heilige verrukking verlustigd bij de gedachte aan eene toekomst, die den onpeilbaren rijkdom van Gods raadsbesluiten heerlijk zou openbaren; maar daarmede moest hij zich vergenoegen, en zoo gebeurt het meermalen, dat God de zijnen onbekrompen weet te vergoeden, hetgeen ze in sommige betrekkingen en omstandigheden missen. Wanneer we voor God leven, hebben we te midden van alles, wat ons hier onthouden wordt, geen gebrek aan de blijken van zijne gunst. Al ziet ge, godvruchtigen! geen aardsch Kanaän, ge geniet een veel heerlijker voorregt, dat ge gekomen zijt, [1]) *tot den berg Sion, en de stad des levenden Gods, tot het hemelsche Jeruzalem, en de vele*

1) Hebr. 12 : 22—24.

Digitized by Google

duizenden der engelen; tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Regter over allen, en de geesten der volmaakt regtvaardigen; en tot den Middelaar des Nieuwen Testaments, JEZUS, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan ABEL, en dat hebt ge aan Gods genade te danken. Hierover verlustigt ge u op eene wereld, die voorbijgaat met hare begeerlijkheden. Daaruit ontspringen de bronnen van uwe bemoediging en vertroosting onder ramp en verlies. Hiervan hebt ge den voorsmaak in zulke oogenblikken, wanneer ge bezield met de grootheid, van het goed, dat God heeft weggelegd voor hen, die Hem vreezen, aan de volheid van heerlijkheid en zaligheid denkt, die u verbeidt, en wat zal het zijn, als de gordijn des tijds weggeschoven wordt, om u in het volkomen bezit te stellen van de goederen des eeuwigen levens.

Doch wat het gedenkwaardige van dit plegtig oogenblik verhoogde, was de Goddelijke toespraak: *Dit is het land, dat Ik ABRAHAM, ISAÄK en JAKOB gezworen heb, zeggende: uwen zade zal Ik het geven.* Leefde MOZES in het geloof, dat de Israëlieten Kanaän erfelijk zouden bezitten, had dit geloof hem gedurende veertig jaren met kracht, moed en standvastigheid bezield, om allerlei bezwaren en gevaren, inspanningen en opofferingen gewillig te dulden, die aan zijnen moeijelijken werkkring onafscheidelijk verknocht waren; welk eene versterking voor zijn geloof was thans de herinnering en verzekering der heerlijkste beloften aan de Aartsvaderen gedaan; God zou ze op zijnen tijd zeker vervullen. Hij had den raad des Heeren op aarde uitgediend, en zou rusten in vrede, maar de Onveranderlijk Getrouwe zou volbrengen, wat door Hem met eedzwering was bevestigd. Daarop kon MOZES zich verlaten, en de uitkomst heeft dit in een helder daglicht gesteld. God had aan ABRAHAM gezegd: [1]) *Hef uwe oogen op, en zie van de plaats, waar gij zijt, noordwaarts en zuidwaarts, en oostwaarts en westwaarts; want al dit land, dat gij ziet, zal Ik u geven, en aan uw zaad, tot in eeuwigheid*, aan ISAÄK: *Woon als vreemdeling in dat land, en Ik zal met u zijn, en zal u zegenen: want aan u en uwen zade zal Ik alle deze landen geven, en zal den eed bevestigen, dien ik ABRAHAM, uwen vader, gezworen heb,*

1) Gen 13 : 14 , 15 , 26 : 3 , 28 . 13.

Digitized by Google

en aan JAKOB: *Ik ben de Heere, de God uws vaders ABRAHAMS, en de God ISAÄKS; dit land, waarop gij ligt te slapen, zal Ik u geven, en uwen zade;* maar ge weet M. H! tevens, dat na MOZES dood, JOZUA door God aangesteld als legerhoofd der Israelieten, den Jordaanstroom overgegaan is, en onder de begunstiging van Jehova het land Kanaän aan de nakomelingen der vrome vaderen als eene erfelijke bezitting is geschonken, verheerlijkt door Gods waarheid en trouw. Gerugsteund door deze toespraak des Heeren, twijfelde MOZES niet, of God zou op zijnen tijd opstaan om gedachtig den eed aan ABRAHAM, ISAÄK en JAKOB gedaan, zijne beloften te vervullen. Het geloof daaraan had hem gedurende een veertig jarig verblijf in de woestijn staande gehouden, en sterkte hem in deze oogenblikken, om in eene zekere hope de betrekking te laten varen, waaruit Hij door God zelf ontslagen werd, en te rusten van zijnen moeijelijken arbeid.

Maar gelijk MOZES in deze toespraak des Heeren bemoediging vond om in stille onderwerping aan den wil van Jehova, zijn verlangen, om Kanaän te betreden, vaarwel te zeggen, en in geloof de uitkomst over te laten aan Hem, die nimmermeer verandert, zoo is het leven van vromen evenzeer eene oefening, eene berusting onder de vrijmagtige bestellingen van Hem, die niet antwoordt van zijne daden, en het is door het geloof, dat ze den uitslag aan Hem overlaten. Waarop zijn toch, godvruchtigen! uwe verwachtingen op aarde en voor de eeuwigheid gevestigd, dan op de beloften van God en zijn Woord, en ze zijn in CHRISTUS ja en amen. Laat uwe ondervinding spreken, van het tijdstip af dat ge zijne dienst gekozen hebt, of niet alle toezeggingen des Heeren vervulling verkregen hebben? Heeft Hij niet in de ontwikkeling van uwe lotgevallen, onder voor- en tegenspoed, bij blijde en droeve dagen getoond, te denken aan hetgeen Hij tot u gesproken heeft: [1]) *Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar mijne goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond mijns vredes zal niet wankelen?* wat meer is, uwe betrekking tot God door JEZUS CHRISTUS, uwe vereeniging met Hem door het geloof is het gevolg van die heerlijke toezeggingen, welke uit zijn eeuwig welbehagen voortvloeijen. De zalige uitzigten, die ge koestert omtrent uwe aanstaande verheerlijking in den hemel, staan vast in Gods trouw, en het

1) Jes. 54 : 10.

Digitized by Google

is in het geloof, dat ge er u op verlaat onder alle wisselingen dezes levens en bij het naderen van den dood. Hoe meer uw geloof toeneemt in helderheid, levendigheid, kracht en werkzaamheid, zult ge de bewustheid daarvan met u omdragen; welk een genot is het voor uwen geest, geloovig omtrent Gods beloften te verkeeren, in beproeving vooral en druk; wanneer het somtijds nacht is voor uwe oogen, dan verheft ge u boven de zienlijke dingen tot Hem, die boven de sterren woont, en het u in zijn Woord, door doop en Avondmaal verzegeld, aan toespraak niet laat ontbreken, wat zeg ik, gereed staat in uwen laatsten doodstrijd, u te omringen met zijne goedheid en trouw in de vervulling van zijne beloften, zoodat ge met stervende lippen kunt uitroepen: [1]) *Bezwijkt mijn vleesch en mijn hart, zoo is God de rotssteen van mijn hart en mijn deel in eeuwigheid.*

Maar onmiddellijk hierop laat de Heer volgen: *Ik heb het u met uwe oogen doen zien, maar gij zult daarheen niet overgaan.* Ge weet M. H! dat MOZES en AÄRON, toen er in de woestijn gebrek aan water was, waarvan ons Num. XX verslag wordt gedaan, den last van Jehova ontvingen, om de steenrots toe te spreken met de toezegging. dat zij water zou geven, maar haar door twijfel en ongeloof geleid, tweemalen met den staf sloegen, die zoo dikwerf op Gods bevel gebruikt was om wonderen te verrigten, en hoezeer God zijne dienaars niet teleurstelde wegens deze afwijking van het goddelijk gebod, dat ze de rots niet slaan, maar toespreken zouden, hun zijn heilig misnoegen te kennen gaf: [2]) *omdat gijlieden Mij niet geloofd hebt, dat gij Mij heiligdet voor de oogen der kinderen Israëls, daarom zult gij deze gemeente niet inbrengen in het land, dat Ik haar gegeven heb.* AÄRON was reeds op den berg Hor tot zijne volken verzameld en dit zou nu ook op Nebo met MOZES gebeuren. Maar? hoe zou God dezen misstap van zijnen grijzen dienstknecht nu nog verwijtend in zijn geheugen hebben willen terugroepen, om de vreugde, die hij thans bij het gezigt van Kanaän genoot, in eene smartelijke treurigheid te veranderen? neen, hoewel MOZES door ongeloof verhinderd werd Kanaäns bodem te betreden, was hetgeen in schijn eene straf was, werkelijk eene weldaad voor hem in de gevolgen. Hoe vele jaren had hij reeds onder eenen

1) Ps. 73 : 26. 2) Num. 20 : 12.

Digitized by Google

zwaren last gebogen gegaan, die hem bij dag noch nacht rust verleende. Hoeveel moest er nog gebeuren, eer dat beloofde land veroverd was? Wanneer de Israëlieten de Jordaan overgetogen waren, zou zich een tooneel van oorlog, verwoesting en dood openbaren, en kunt ge denken, dat dit voor MOZES verkieslijk zou zijn geweest? Neen, de Heer gebruikte alleen zijnen misslag, om hem te overtuigen, dat, nu de Israëlieten aan de grenzen van Kanaän gelegerd waren, niets dan zijn sterven den overtogt verhinderde, maar dat desniettemin Gods beloften na zijn verscheiden naauwkeurig zouden worden vervuld. MOZES dood was dus onherroepelijk bij God besloten, zonder dat hij den voet in Kanaän mogt zetten, niettegenstaande zijn ernstig gebed om genade: [1]) *Heere, Heere! Gij hebt begonnen uwen knecht te toonen uwe grootheid en uwe sterke hand: want wat God is er in den hemel en op de aarde, die doen kan naar uwe werken en naar uwe mogendheden! laat mij toch overtrekken, en dat goede land bezien, dat aan gene zijde der Jordaan is, en den Libanon!* De bede van Gods dienaar werd niet verhoord, en gevolgd door dit beslissend antwoord: *Het zij u genoeg; spreek niet meer tot Mij van deze zaak.*

Ge kunt hieruit bemerken M. A! dat hoe zeer het verbod aan MOZES om Kanaän in te trekken aan het hoofd van zijne geliefde natie, in de gevolgen voor hem weldadig was, ongeloof echter daarvan als de oorzaak moet worden beschouwd, maar indien God volgens zijne heiligheid en regtvaardigheid de zonde niet kan gedoogen, en haar zelfs in zijne gunstgenooten op eene zigtbare wijze bezoekt, wat is u dan te wachten M. A! die ook onder uiterlijk vertoon van godsdienstigheid in ongehoorzaamheid aan God voortleeft, afkeerig zijt van zijne zalige gemeenschap en den weg ten verderve in ongeloof en onbekeerlijkheid blijft betreden? Wanneer de Regter van het heelal de verkeerdheden en vergrijpen van de zijnen in dit leven doet boeten, zal Hij u dan sparen, wier gansche leven een zamenweefsel is van ongeregtigheid. [2]) *Indien de regtvaardige naauwelijks zalig wordt, waar zal de godlooze en zondaar verschijnen?* God draagt u nog in zijne langmoedigheid, heeft u nog niet overgegeven aan eene eindelooze rampzaligheid, arbeidt nog aan uwe behoudenis, maar wee u, als de tijd der genade verstreken is, en de dood als een Koning der verschrikking tot u komt,

1) Deut. 3 : 24—26. 2) 1 Petr. 4 : 18.

Digitized by Google

om u Gods vreesselijken toorn tot in alle eeuwigheid te doen ondervinden; slaat toch de vermaningen en waarschuwingen niet in den wind, die gedurig tot u komen, laat ze ingang bij u vinden, u opwekken om den Heer te zoeken op dien weg, waarin Hij zich aan zondaars, ook aan u wil openbaren: [1]) *of veracht gij den rijkdom zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en langmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekeering leidt?* verhardt toch uwe harten niet, maar hoort naar Hem, die u roept, naar Hem, die regtvaardig is in zijn spreken en rein in zijn rigten, zoekt te midden van het gevaar, dat u bedreigt, door CHRISTUS in eene verzoende, kinderlijke betrekking tot Hem te komen, dan eerst, maar dan ook alleen, kunt ge in de onveranderlijke gunst deelen van Hem, die de getrouwe is van geslachte tot geslacht.

Met zulk eene verzekering kon MOZES blijmoedig den dood ondergaan. Hij had het beloofde Kanaän gezien; hij leefde in het geloof aan de vervulling van Gods beloften, en in die hope blies hij den adem uit. *Alzoo stierf MOZES, de knecht des Heeren, aldaar in het land Moabs naar des Heeren mond.* Wanneer er gezegd wordt, dat MOZES stierf als de *knecht des Heeren*, is dit de grootste lofspraak, die van eenig mensch, hij zij vorst of onderdaan, kan worden afgelegd, en te regt kan deze eernaam aan MOZES gegeven worden. Hij had zich aan de dienst van Jehova toegewijd; hij was door God geroepen en aangesteld om als zijn dienaar de gewigtige betrekking aan het hoofd van een volk, in het begin van deszelfs ontwikkeling, met naauwkeurigheid en getrouwheid te bekleeden, en wanneer we de geschiedenis van dezen grooten man nagaan, toen hij zich de zaak van zijne onderdrukte landgenooten aantrok, tot dat hij op Nebo den geest gaf, zullen we allerwege ontdekken, dat liefde tot zijne natie in verband met de eer des Heeren en gepaard met de grootste opofferingen en onder de zwaarste beproevingen, de drijfveer was, die hem bestuurde in zijne handelingen. *MOZES stierf aldaar in het land Moabs*, aldus genoemd, omdat het vroeger aan de Moabieten had toebehoord, aan wie het door SIHON, den koning der Amorieten, ontnomen was, maar die door zijne vijandige houding tegen de Israëlieten aanleiding gegeven had, dat

1) Rom. 2 : 4.

Digitized by Google

ze het ingenomen hadden, en nu door MOZES aan de Rubenieten en Gadieten toegewezen was, *alzoo stierf MOZES aldaar naar des Heeren mond.* Men kan er door verstaan volgens het bevel des Heeren, over hem uitgesproken, wegens zijn vergrijp te Meriba; maar deze woorden kunnen ook beteekenen: *aan des Heeren mond*, en welk een aangenaam licht verspreiden ze dan over de laatste oogenblikken van MOZES. De waardige grijsaard ontsliep met God sprekende, zacht en zalig. In de onmiddellijke nabijheid van Jehova verkeerende, zag hij het aardsche Kanaän, maar plotseling aanschouwt hij met een gebroken oog het hemelsch Kanaän, wordt zijn laatste ademtogt door den God der geesten en van alle vleesch opgevangen . . . en MOZES is in het vaderland van de vrome aartsvaders. Wie M. A! zoo kan sterven ondervindt geene aanvechtingen, benaauwdheden en smarten.

Zoodanig M. H! was het uiteinde van MOZES, den knecht des Heeren, en dien naam zal niemand onzer hem betwisten. Hij heeft er alle aanspraak op, met dezen eernaam in de gedachtenis van alle volgende geslachten te blijven voortleven, want hij heeft zich denzelven gedurende den loop van eenen moeijelijken werkkring door woord en wandel waardig gemaakt; zulk een getuigenis mag door een ieder onzer wel op hoogen prijs worden gesteld, het is meer waardig dan de goederen des geluks, die met allen rijkdom, welke ze aanbieden, zoo velen helaas! arm laten in God. Het is meer waardig dan de toejuiching van eene wufte volksmenigte, die heden zegent en morgen vloekt. Het is meer waardig dan het genot der zonde, wier bezoldiging is: de dood. Zoolang ge u M. H! aan goederen, toejuiching en zonde verslaaft, komt u de naam niet toe van knechten des Heeren; ge moogt u denzelven onwettig toeëigenen, maar ge gaat met denzelven naar het verderf. Alleen dan, wanneer ge aan de dienst van God verbonden wordt, uit liefde tot Hem, het kwade leert haten en het goede doen, in gehoorzaamheid zijnen wil zoekt te betrachten, wordt ge knechten van God. Met zulk een eernaam kunt gij genoemd worden, die den Heer in opregtheid des harten vreest; dat zijt ge geworden, toen ge begonnen zijt Hem te zoeken, en u voor eeuwig aan Hem hebt toegewijd. Maar laat het nu ook uwe ernstige en voortdurende toeleg zijn om door eene naauwgezette en gemoedelijke betrachting van Gods geboden in uw spreken en doen te toonen, dat ge werkelijk in de dienst van God verkeert, en dan moogt

Digitized by Google

ge u tevens verlaten op zijne goedgunstigheid in uwe jongste oogenblikken; zijt ge op aarde voorwerpen geweest van zijne liefde en trouw, in uwen doodstrijd zal Hij u niet verlaten. Maar maakt u dan ook in gezonde dagen gemeenzaam met de gedachte aan uwen dood en het heerlijk verschiet, dat u met denzelven geopend wordt, in een vaderland, waar vrede, heil en zaligheid wonen, dan zal de wereld, wanneer ge haar vroeg of spade verlaat, met de herinnering van uwen godzaligen wandel, van u getuigen kunnen: [1]) *let op den vrome, en zie naar den opregte, want het einde van dien man zal vrede zijn.*

Maar wie zal nu zorgen voor de begrafenis van dezen dierbaren doode? Er was toch niemand tegenwoordig, die dezen heiligen pligt vervullen kon. De geschiedenis deelt ons daaromtrent het volgende mede: *en Hij begroef hem in een dal in het land Moabs, tegenover Beth-Peor.* God droeg zelf zorg voor het stoffelijk overschot van zijnen getrouwen dienaar, en liet het waarschijnlijk door de dienst der engelen ter aarde bestellen in een der dalen op den berg Nebo. Doch opmerkelijk is hetgeen er wordt bijgevoegd: *en niemand heeft zijn graf geweten tot op dezen dag.* Men zou kunnen vragen: waartoe zulk eene geheimzinnigheid met MOZES lijk? We kunnen deze woorden niet beter verklaren, dan door ze te vergelijken met eene plaats van JUDAS in zijnen brief vs. 9, waar we lezen: *Maar MICHAËL, de Archangel, toen hij met den duivel twistte en handelde over het ligchaam van MOZES, durfde geen oordeel van lastering tegen hem voortbrengen, maar zeide: de Heere bestraffe u.* Er schijnt hier gezinspeeld te worden op eenen twist tusschen MICHAËL, dien DANIËL X : 13 en XII : 1 al een der eerste opperhoofden van de heirscharen des hemels noemt, en 1 Thess. IV : 16 als de engel der opstanding voorkomt, met den duivel, het hoofd der helsche geesten, die Hebr. II : 14 voorgesteld wordt het geweld des doods te hebben, over het ligchaam van MOZES. Onwaarschijnlijk is het niet, dat die twist over zijne opstanding zal zijn geweest, en waarin MICHAËL de overhand wel zal hebben behouden. Maar wat zou ons buitendien weêrhouden om te denken, dat hetzelfde voorregt, dat aan HENOCH en ELIAS te beurt viel, ook aan dezen grooten man is toegewezen; en wat hier alles afdoet is, hetgeen we vinden aangeteekend Mattheus XVII : 3,

1) Ps. 37 : 37.

Digitized by Google

en van hen werden gezien MOZES *en* ELIAS *met Hem te zamen sprekende.* Daaruit weten we, dat bij JEZUS verheerlijking op Thabor, MOZES met ELIAS niet als geesten, maar met een verheerlijkt ligchaam tegenwoordig waren en als zoodanig door het drietal Apostelen zijn gezien.

Hoe treffend valt ons in MOZES begrafenis de zorg des Heeren in het oog voor zijnen ontslapen dienaar, en al is het niet op zulk eene buitengewone wijze, het wordt nogtans door al de zijnen ondervonden, dat ze niet alleen in leven en sterven, maar ook na hun verscheiden onder de begunstiging van hunnen God en Vader verkeeren. Hij gedenkt in ontferming aan hunne dierbare bloedverwanten, die hun gemis betreuren, en wanneer de vreeze des Heeren in hunne harten aanwezig is, kunnen ze hunne lotgevallen ook onder bezwarende omstandigheden gerustelijk overlaten aan Hem, die zelfs dan, als ze niet meer op aarde zijn, een man is der weduwen, een vader der weezen, een trooster van bedroefden, en hen eens vriendschappelijk zal vereenigen voor zijnen troon. Hij bewaakt hun zielloos overschot op den akker der dooden, als hunne verheerlijkte geesten het zoet smaken van het leven der eeuwigheid; welke blijde gedachten, godvruchtigen! moeten hierbij uw gemoed vervullen. Wat ge bij uwen dood achterlaat, verkeert in de hoede des Almagtigen en deelt in de zegeningen van uwe godzaligheid, uw stof rust hoopvol in het stof der aarde. Laat vrij jaren en eeuwen over uw graf henen wentelen, en geslachten bij geslachten offers worden van den dood, maar de dag zal aanbreken, wanneer de verheerlijkte Middelaar als de overwinnaar van dood en graf zijn bevelwoord zal doen hooren: staat op uit den doode, en welk een heugelijk tijdstip! dan wordt uit de kiem van uw verstorven ligchaam, een verheerlijkt ligchaam geboren: [1]) *want het wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid; het wordt gezaaid in oneere, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht; een natuurlijk ligchaam wordt er gezaaid, een geestelijk ligchaam wordt er opgewekt.* Maar dan zijt ge aan HENOCH, MOZES en ELIAS gelijk, deelt ge even als zij naar ligchaam en geest in de onmiddellijke gemeenschap van uwen God, onder het ongestoord en onuitsprekelijk genot van een leven, dat u zal doen ondervinden, wat het zegt: [2]) *ver-*

1) 1 Cor. 15 : 42—44. 2) Ps. 16 : 11.

Digitized by Google

zadiging van vreugde is bij uw aangezigt, lieflijkheden zijn eeuwiglijk in uwe regterhand.

Wat de leeftijd van dezen dienaar des Heeren aangaat, wordt ons door den geschiedschrijver berigt: *MOZES was honderd en twintig jaren oud toen hij stierf*, een gezegende ouderdom voorwaar M. H! vooral wanneer men de zorgen en ongemakken in aanmerking neemt, waaraan deze grondlegger van der Israëlieten onafhankelijkheid en volksbestaan gedurende de laatste veertig jaren onderworpen was geweest; we kunnen er ons geen begrip van maken, wat er aan verbonden was, als opperhoofd van zulk een wispelturig, ongehoorzaam en wederspannig volk, met wijs beleid, vast geduld, kloeken moed en onafgebroken volharding, deszelfs welzijn te behartigen en den wil van Jehova te volbrengen. Aan allerlei inspanning, verdriet en kommer blootgesteld, zien we hem tot de laatste oogenblikken voor zijnen dood ijverig werkzaam aan den bloei en welvaart van Israëls nakomelingschap. Hoe zeer het aan hem niet vergund werd Kanaän te betreden, maakt hij echter met MIRJAM en AÄRON eene gunstige uitzondering op zijne ontboezeming in de woestijn: [1]) *Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of zoo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren, en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarhenen.* Maar gelijk zijn leeftijd buitengewoon hoog geklommen was, zoo wordt ook ten aanzien van zijnen ligchaamstoestand medegedeeld: *zijn oog was niet donker geworden en zijne kracht niet vergaan*, het oog beheert het zintuig des gezigts, waardoor we de voorwerpen rondom ons behoorlijk kunnen onderscheiden, en zoo was het bij MOZES, het *was niet donker geworden*, aan geene verduistering onderhevig, maar het oog bevat hier tevens alle zintuigen des ligchaams en deze staan in betrekking tot de redelijke vermogens van den geest, ze waren allen nog helder en geregeld werkzaam, we behoeven daaraan niet te twijfelen; als we zijnen lofzang en zegenwensch met eenige aandacht lezen, ontdekken we, hoe zintuigen en vermogens tot zijnen dood toe even als in vroeger jaren zich in levendigheid en vuur openbaren: maar even krachtig was de toestand van MOZES ligchaam, zijne *kracht* wijst ons op de levenskracht, die hij bezat, zij *was niet ver-*

1) Ps. 90 : 10.

Digitized by Google

gaan; hij had die frischheid en sterkte tot zijnen dood toe, welke anders gewoonlijk aan den bloei des levens in een vroeger tijdperk verbonden zijn, en waaraan moeten we nu zulk een welvarend ligchaam, zulke onbelemmerde werking der zintuigen, zulke vlugge geestvermogens toeschrijven? Zoowel M. H! aan het gevolg van een matig, arbeidzaam leven, als aan de gunstige beschikking van Jehova, om zijnen dienaar, zoolang hij leefde, in staat te stellen tot eene geregelde vervulling van zijnen gewigtigen post.

Intusschen kunnen we niet nalaten op te merken, dat matigheid en werkzaamheid in de dienst des Heeren, de beste middelen zijn, om ons leven te verlengen. De ondervinding leert het helaas! in ontelbare voorbeelden, dat onmatigheid in spijs en drank, rust en arbeid, buitensporigheid in zinnelijke genietingen den grondslag leggen om een ligchaam, door de zonde buitendien aan zoo vele onheilen en gevaren onderworpen, te verzwakken, te ondermijnen, met ziekten en kwalen te vervullen, waardoor de zintuigen onbruikbaar worden, de geestvermogens verstompen en het dierbaar leven dikwijls in de helft der jaren afgesneden wordt. Maar wanneer de vreeze des Heeren in het hart plaats gevonden heeft, leert de mensch prijs stellen op zulke kostelijke geschenken, die zooveel bijdragen om ons verblijf op aarde te verlengen en genoegelijk te maken. Het is zoo, men vindt menschen, die er eene betamelijke zorg voor dragen, naauwgezet verkeeren in de beoefening hunner pligten omtrent God en menschen, en evenwel terwijl ze het meest nuttig schijnen te zijn, in den bloei huns levens, worden afgesneden, maar hoezeer God hiervoor wijze en weldadige redenen heeft, is het echter meer gewoon, dat zij, die hunne gezondheid steeds voor oogen hebben, doen, wat hunne hand vindt te doen en den Heer welbehagelijk zijn, tevens eenen goeden ouderdom bereiken, onder het genot van gezondheid en zintuigen, ligchaamskrachten en geestvermogens; want [1]) *de godzaligheid is tot alle dingen nuttig, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomenden levens.* Indien ge M. H! daartoe lust hebt, dan bezit ge in MOZES een voorbeeld, hoe liefelijk de beste uitzigten voor deze aarde aan de heerlijke verwachtingen voor den hemel onderling gestrengeld zijn.

---

1) 1 Tim. 4 : 8.

Digitized by Google

Groot was intusschen de droefheid wegens het ontslapen van dezen grijzen dienaar des Heeren: *De kinderen Israëls beweenden* MOZES, *in de vlakke velden Moabs, dertig dagen, en de dagen des weenens, der rouwe over* MOZES *werden voleindigd.* We mogen vaststellen, dat het volk kennis zal hebben gehad van het oogmerk, waarom MOZES den Nebo beklom, zijne profetische ontboezeming over de verschillende stammen, zijn afscheid in verband met de aanstelling van JOZUA als opperhoofd der Israëlieten zullen hun wel zekerheid verschaft hebben aangaande het oogmerk van zijnen togt. Mij dunkt, ze zien hem de legerplaats verlaten en de hoogte van de bergspits beklimmen, ze wachten op zijne terugkomst . . . . . maar hij keert niet weder, en nu besluiten ze dat MOZES ontslapen is. Maar nu ook barst de storm van aandoeningen los in weemoed, treurigheid en tranen. Menigëen herinnert zich nu met schaamte en smartgevoel, het onbescheid, verdriet en verzet, waaraan hij bij zoo vele gelegenheden blootgesteld is geweest. Nu denkt men met dankbaarheid aan de belangeloosheid, opoffering en liefde, waarvan een veertigtal jaren in verschiilende voorvallen, getuige is geweest. De geheele natie deelt in den rouw over zijn sterven. *In de vlakke velden Moabs* worden *dertig dagen* toegewijd aan de nagedachtenis van eenen man, aan wien de Israëlieten, onder het hoog bestuur van Jehova, hunne verlossing uit de slavernij van Egypte, hunnen togt door de Roode Zee, hunne wetgeving en ontwikkeld volksbestaan te danken hadden; wat zeg ik, dat ze nog als natie bestonden, waren ze aan MOZES voorbede bij God verschuldigd; wanneer de Heer zeide: [1]) *Laat Mij toe, dat mijn toorn ontsteke en hen vertere, zoo zal Ik u tot een groot volk maken*; dan pleitte MOZES op Gods wondermagt, op den triomf van hunne vijanden, op Gods beloften aan ABRAHAM, IZAÄK en JAKOB, *en het berouwde den Heer over het kwaad, dat Hij gesproken had zijn volk te zullen doen.* Maar toen de tijd van eenen dertigdaagschen rouw geëindigd was, was er ook niets meer, dat den intogt in Kanaän verhinderde en werden er aanstalten gemaakt, om dat groote werk aan te vangen, gelijk de geschiedenis ons vervolgens berigt.

Groot was derhalve de droefheid over MOZES dood, en van geslacht tot geslacht blijft hij in eene aangename herinnering voortleven. Zoo zien we ook in hem beves-

1) Exod. 32 : 10.

Digitized by Google

tigd, dat de gedachtenis des regtvaardigen in zegening blijft. Wanneer we M. H! den Heer dienen, naarstig en getrouw zijn in het ons aanbevolen werk, toenemen in genade bij God en menschen, dan verwekt ons sterven tranen en rouw, naarmate we in ruimer of meer beperkten kring hebben verkeerd. Het goede door ons gesticht, wordt niet vergeten. Ziet slechts op die wolk van getuigen, die door alle tijden hunne namen hebben vereeuwigd; herdenkt diegenen van uwe betrekkingen en vrienden, die door hun voorbeeld in woorden en werken nog spreken nadat ze gestorven zijn. Godvruchtigen! volgt hen na, door wel te doen aan allen, waar ge kunt. Denkt dat de woorden des Heeren ook u aangaan: [1]) *Ik moet werken de werken desgenen, die Mij gezonden heeft, zoolang het dag is, de nacht komt, wanneer niemand werken kan.* Uitgebreid is de taak, die voor uwe verantwoording ligt, gedurende den korten en onzekeren levensdag, u gegeven om op aarde nuttig te zijn. Het is eene taak, die maatschappelijke, godsdienstige, huisselijke belangen en uw eigen welzijn insluit. [2]) *Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken;* en al is het dan, dat ge in den bloei uwer jaren of oud en zat van dagen ten grave daalt, tijdgenoot en nakomeling zullen met dankbaarheid aan u denken, en als ze uwe stille rustplaats aanschouwen, met een' traan van weemoed in het oog van u getuigen: [3]) *Zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid, en hunne werken volgen hen.* AMEN.

1) Joh. 9 : 4. 2) Matth. 5 : 16. 3) Openb. 14 : 13.

Digitized by Google

WAT MOETEN WIJ, LATERE DIENAARS DES EVANGELIUMS, DER GEMEENTE PREDIKEN?

—

VOORAFSPRAAK.

M. H! »*vrede zij ulieden*," zoo sprak de Heer meermalen bij de ontmoeting van vrienden; Hij beval dengenen, die Hij uitzond om zijn Evangelie te prediken, waar zij ook inkeerden, te zeggen: »*vrede zij dezen huize.*" Gemeente van Oud-Alblas! voor de eerste maal in betrekking als uw leeraar voor uw aangezigt staande, zij ook tot u gezegd: »*vrede zij u!*" allerlei heil, om CHRISTUS wil, zij u van den Vader der lichten!

Veelbevattende wensch! »*vrede zij u!*" dus ook vrede met God, die alle verstand te boven gaat. Welaan, laat ik mijn dienstwerk onder u beginnen, met u Hem te verkondigen, die door zijn gehoorzaam lijden en sterven vrede verwierf, die »*onze vrede is*" door het geloof in zijnen naam. —

—

TEKST: 2 Kor. IV : 5.

»WANT WIJ PREDIKEN NIET ONS ZELVEN, MAAR CHRISTUS JEZUS DEN HEERE; EN ONS ZELVEN, [DAT WIJ] UWE DIENAREN [ZIJN] OM JEZUS WIL."

—

Vervulle de plaats eener inleiding op onze tegenwoordige rede een kort onderzoek, *a.* naar hetgeen den Apostel aanleiding gaf tot het doen van de betuiging in den tekst; *b.* deelen wij mede eenige opmerkingen en aanwijzingen, deze betuiging betreffende; *c.* alsmede eene herinnering, dat de Apostel dus deed, als hij hier sprak.

Digitized by Google

a. De aanleiding tot hetgeen de Apostel in den tekst sprak, was: er waren in de Korintische gemeente niet weinigen, die hem beschuldigden, dat zijne Evanglie-prediking al te eenvoudig was, zoodat dezelve op verre na niet halen kon bij de heerlijkheid der bediening van MOZES wet; vandaar hoofdst. 3 dezes briefs die schoone ontwikkeling van de voortreffelijkheid der Evangelie-leer, vooral vergeleken met de vroegere bedeeling, waarna hij in ons teksthoofdstuk gewaagt van de wijze, op welke hij gewoon was te prediken. Voorzag nu de Apostel, dat men tegen deze zijne redenering eene bedenking zoude inbrengen, ontleend aan den tegenstand, welke de prediking van het Evangelie bij zoo velen vond; bij voorraad neemt hij ze uit den weg, door te zeggen: »*indien dan ook ons Evangelie bedekt is*," als met eenen sluijer, zinspelende op den sluijer, waarmede MOZES zijn aangezigt had bedekt en waarvan hij in het vorige hoofdstuk had melding gemaakt, »*zoo is het bedekt in degenen, die verloren gaan, in welke*," door welke »*de God dezer eeuw*," de overste der wereld, de Satan, »*de zinnen*," de redelijke vermogens der ongeloovigen, »*verblind heeft, opdat hen niet bestrale de verlichting des Evangeliums der heerlijkheid*," van het heerlijk Evangelie van »*CHRISTUS, die het beeld Gods is.*" De schuld der verwerping van het Evangelie, — der nutteloosheid van zijne prediking was dus niet gelegen in het Evangelie, evenmin in PAULUS en in zijne medearbeiders. En kon het anders? want hij en zijne medearbijders *predikten niet zich zelven, maar CHRISTUS JEZUS den Heere; en zich zelven, dat zij dienaren zijn*" der gemeente »*om JEZUS wil.*"

b. Wij merken op en wijzen betrekkelijk den tekst aan, 1. dat de Apostel kort, zeer kort is in de verdediging van zich zelven, terwijl hij daarenboven deze zijne verdediging voorbeeldeloos dienstbaar wist te maken aan zijne roeping, de CHRISTUS-prediking; 2. dat hij de verkondiging van den geheelen raad Gods, zoo hier als elders, te zamen trekt in deze weinige woorden: »*wij prediken CHRISTUS JEZUS den Heer.*" Ontga ten 3. onze aandacht niet 's mans betuiging: »*wij zijn uwe dienaars.*" Zoo spreekt een Apostel des Heeren. Hoe nederig! welk een schoone trek in hem van het heerlijk beeld des Heeren, die beval, ja zijne gezanten op het hart drukte: »*de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als een, die dient.* Eindelijk de Apostel, schoon met ootmoedigheid bekleed, verloor echter

Digitized by Google

noch de waardigheid zijner bediening, noch zijne roeping tot haar uit het oog. Getuigen hiervan de slotwoorden in den tekst: »*wij zijn uwe dienaars om* JEZUS *wil.*"

c. Zoo als PAULUS ter dezer plaats sprak, zoo ook deed hij. Waar toch en wanneer beoogde hij zich zelven? — Heeft hij niet de meest treffende, de heerlijkste proeven gegeven van christelijke zelfverloochening? — Hij predikte CHRISTUS den gekruiste allerwege, in de woningen der barbaren, in den kring der wijsgeeren, op de markt te Athene, voor de aanzienlijksten der aarde; hij had niet voorgenomen iets anders te weten, dan dit: en zulks deed hij, als dienaar der gemeente »*om* JEZUS *wil*" — »*in betooning van geest en van kracht*" — »*in alle opregtheid*;" met vurigen ijver, met zulk eene overgegevenheid voor de zaak zijns Meesters, dat hij openlijk verklaarde: »*ik acht op geen ding, noch houde mijn leven niet dierbaar voor mij zelven, opdat ik mijnen loop met blijdschap moge volbrengen en de dienst, welke ik van den Heere* JEZUS *ontvangen heb, om te betuigen het Evangelie der genade Gods.*" — Evenzoo predikten ook zijne medearbeiders in het werk des Heeren; geen wonder, want zij werden door denzelfden Geest geleid, en die Geest doet een iegelijk, dien Hij beademt en bezielt, uit den diepsten grond des harten zeggen: »*Hij, de* CHRISTUS *moet wassen, maar ik moet minder worden.*"

Ik heb innige begeerte gemeente van Oud-Alblas! zij het dan slechts in de verste verte, den Apostel en zijne medearbeiders hierin na te volgen. Dat die begeerte toeneme in zuiverheid en kracht! zij u te dien einde ook dienstbaar het onderwerp, hetwelk ik voor dit uur te behandelen koos. Laat mij zedig, — mij ter leering, u ter stichting naar den leiddraad van den door mij gekozenen tekst, de vraag pogen te beantwoorden: »*wat moeten wij, latere dienaars des Evangeliums, der gemeente prediken?* —

De tekst geeft op deze vraag eerst *ontkennend*, daarna *stellig* antwoord, dit stellige antwoord nader uitbreidende.

Wij, latere dienaars des Evangeliums, moeten dus prediken:

I. Niet ons zelven;
II. CHRISTUS JEZUS den Heer;
III. ons zelven, dat wij uwe dienaars zijn om JEZUS wil.

Digitized by Google

I.

»*Wij prediken niet ons zelven.*" — Wanneer predik ik mij zelven? dus vroeg ik mij af, — en na eenig nadenken gelukte het mij, de volgende bijzonderheden te bepalen: 1. ik predik mij zelven, wanneer ik het grondbeginsel mis, waaruit ik prediken moet; 2. wanneer ik iets anders en op eene andere wijze predik, dan mij is voorgeschreven; 3. wanneer ik in mijne prediking de eer der menschen bedoel, — niet de eer mijns Meesters. —

1. Het grondbeginsel, waaruit ik prediken moet, — reeds zijt gij mij met uwe gedachten vooruit, — is liefde tot den Heer. O vervulde hetzelve geheel mijne ziel! liefde uit het geloof in zijnen heiligen naam geboren, liefde uit gevoel van de onberekenbaarste verpligting aan Hem, liefde, die alle dingen schade en niets doet achten bij de uitnemendheid zijner kennis. Naar liefde vraagt de Heer, en hem, bij wien Hij haar vindt, beveelt Hij: »*wêid mijne schapen.*" Paulus betuigde: »*de liefde tot* CHRISTUS *dringt ons;*" en weder: »*al ware het, dat ik de talen der menschen en der engelen sprake, en de liefde niet hadde, zoo was ik een klinkend metaal of eene luidende schel geworden.*" M. H.! die christus lief heeft, is hoog met Hem ingenomen, ingenomen met alles, wat van Hem is en tot Hem betrekking heeft; hij ijvert voor zijne eer en arbeidt voor zijne zaak zonder te verslappen of te vertragen; hij wordt niet mismoedig noch werkeloos bij tegenstand, maar staat en strijdt en overwint. De liefde tot christus maakt hem medelijdend, barmhartig, vriendelijk en toegevend, — zij is sterk als de dood, — een vuur gelijk, niet uit te blusschen. En tegenover deze liefde staat onverschilligheid, zoo al niet iets ergers, — onverschilligheid, rampzalige vrucht van den bedorven akker van het menschelijk gemoed. Dat zij steeds verre van mij verwijderd zij en blijve, opdat ik mij zelven niet predike!

2. Wij hebben uitdrukkelijk in last het Evangelie te prediken, het Evangelie *alleen* en *geheel*. De Heer wil, dat wij dit doen zullen in diepe afhankelijkheid van Hem, op Hem, »*den Oversten Leidsman en Voleinder des geloofs,*" ziende, — daarbij kloekmoedig, bescheiden, met teederheid, standvastig. Gemeente van Oud-Alblas! ik zie mij onder u tot de prediking van het Evangelie geroepen en tevens geregtigd. En nu, wanneer ik in plaats van het Evangelie van onzen Heer u iets anders verkondig —

Digitized by Google

leeringen, die geboden van menschen zijn, — bij dat Evangelie iets voeg — van hetzelve iets aflaat — wanneer ik hetzelve verschik of verdraai of vermink, om het alzoo te doen strooken met den bedorven smaak der menschen, — wanneer ik in plaats van kloekmoedig te zijn in het werk des Heeren, mij traag betoon en te zeer vrees, — in plaats van nederig en bescheiden, stout en meesterachtig ben, — wanneer ik zoek over uwe zielen heerschappij te voeren en niet met de teederste belangstelling hare behoudenis beoog, zoo mijn ijver verflaauwt bij tegenstand, — bij ontmoediging. — God beware mij, — dan predik ik mij zelven.

3. Neen, de dienaar des Evangeliums, hij is niet onverschillig omtrent het oordeel der aan hem toevertrouwde gemeente. Kan hij zulks? — mag hij zulks? — Het hoogste doel nogtans, waarnaar hij in alles, met diep gevoel van afhankelijkheid, te streven heeft, moet zijn de eere Gods. — Kan het anders, daar het bloed van CHRISTUS op Golgotha stroomde, opdat Hij zich *een volk zou heiligen, ijverig in goede werken?* — daar *alleen* 's menschen waarachtig heil wordt bevorderd, wanneer God eer ontvangt? — ziet het in de Apostelen, zij stellen tegenover de strengste bedreiging van het Joodsche Sanhedrin ten antwoord de mannelijke taal: »*men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen.*" — Ziet het vooral in den Heer, die sprak, en overeenkomstig dit getuigenis in alles handelde: »*Ik zoek mijne eer niet, maar de eer desgenen, die Mij gezonden heeft.*"

Ach, dat zien naar de oogen van stervelingen, — dat onmatig jagen naar hunne gunst, hoe dikwerf heeft dit kwaad mij bezoedeld, — doen zwijgen, waar ik moest spreken, doen schikken, waar schikken was verboden. — En hoe onredelijk, daar al de inwoners der aarde bij God zijn als niets te achten, hoe onbetamelijk, daar de Heer al zijnen gaarn getrouwen knechten toeroept: »*weest sterk en hebt goeden moed; verschrikt niet en ontzet u niet, want de Heer uw God is met u, alom, waar gij henen gaat,*" — daar Hij geeft en geven wil »*den geest niet der vreesachtigheid, maar der kracht, der liefde en der gematigdheid.*" — Gemeente! die ik van harte als in de tegenwoordigheid Gods wensch te dienen, sterke mij de Heer door zijne genade, dat ik ook in dit opzigt mij zelven niet predike, — dat Hij, dien ik eens als mijn' Regter verwacht, nimmer van mij getuige: hij had de eer der menschen lief, — meer dan de eere Gods.

Digitized by Google

Een verfoeijelijk kwaad, — sta het diep geschreven in mijn hart — is het prediken van zich zelven. Het is zonde tegen eene der eerste wetten van CHRISTUS koningrijk — tegen de wet der zelfverloochening. Het is miskenning van 's Heeren Woord, hetwelk belooft: »*die overwint, zal alles beërven, en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.*" Het is stoutheid tegen Hem, die den vreesachtigen en ongeloovigen zoo schrikkelijk heeft bedreigd. — Wanneer ik mij zelven predik — u, gemeente! berokken ik schade, groote schade, — eeuwige schade. Plagt zich de H. Geest niet te onttrekken, wanneer wij niet prediken uit liefde tot CHRISTUS en overeenkomstig zijnen wil? Nog eens, predik ik mij zelven — hoe zal het mij zijn, wanneer mijn sterfuur zal slaan — wanneer ik bij mijnen Zender tot verantwoording zal geroepen worden. — Wat bange klagten .... Doch neen, eeuwige Geest, die te zamen met den Vader en den Zoon, de waarachtige en eeuwige God is, geef mij afkeer, den diepsten afkeer van het prediken van mij zelven!

II.

Ik herhaal de vraag: wat moeten wij, latere dienaars des Evangeliums, prediken? — De Apostel beantwoordt haar stellig in den tekst, betuigende: »*wij prediken CHRISTUS JEZUS, den Heer.*"

»*CHRISTUS JEZUS den Heer.*" Het hier in het oorspronkelijke gebezigde woord *Heer* beantwoordt, gelijk een beroemd Schriftuitlegger der vorige eeuw zoo ontegenzeggelijk heeft bewezen, aan het Hebreeuwsche woord *Jehova*, CHRISTUS JEZUS, — den gezalfden tot Profeet, Priester en Koning — den Zaligmaker, benamingen, zeker door den Apostel gebezigd uit het diepst gevoel van eerbied voor zijnen Zender, maar ook om den inhoud zijner prediking te doen kennen. Laat mij vragen: wat zegt het CHRISTUS JEZUS den Heer te prediken?

Ik antwoordde zedig, — maar tevens met volle overtuiging des harten — wij prediken CHRISTUS JEZUS den Heer 1. wanneer wij Hem stellen tot het eenig voorwerp onzer prediking; 2. ieder Bijbelsch onderwerp zoodanig behandelen, dat wij het oog onzer hoorders op Hem doen vestigen; 3. wanneer het einde onzer prediking is, Hem groot te maken en zijns naams te doen gedenken. Laat mij deze drie stukken kort ontwikkelen.

1. Wij prediken CHRISTUS JEZUS den Heer, wanneer

Digitized by Google

wij Hem stellen tot het eenig voorwerp onzer prediking. Zoo deden de Apostelen, — zoo deed PAULUS. Vol van CHRISTUS JEZUS spreekt hij allerwege van Hem, — op alle plaatsen prijst hij Hem aan, ja, schier nimmer doopte hij zijne pen in den inkt, dan om den naam van JEZUS te schrijven. Hij noemt Hem: »*God boven al te prijzen tot in eeuwigheid; — door wien alle dingen zijn geschapen; — die alle dingen draagt door het Woord zijner kracht; — God, in de volheid des tijds in het vleesch geopenbaard; — gehoorzaam geworden tot den dood, ja, tot den dood des kruises; — voorgesteld tot eene betooning van goddelijke regtvaardigheid; — die, geene zonde gekend hebbende, tot zonde voor ons is gemaakt, opdat wij zouden worden regtvaardigheid Gods in Hem; — voor de goddeloozen gestorven; — opgewekt ter regtvaardiging; — opgenomen in den hemel; — uitermate verhoogd; — gezeten aan de regterhand der Majesteit in de hoogste hemelen;*" hij noemt Hem: »*het Hoofd der gemeente; — den Herder der schapen, groot door het bloed des eeuwigen Testaments,*" met wien de geloovigen »*zijn gekruist, gestorven, begraven, opgewekt, met wien zij gezet zijn in den hemel, — in wien zij hebben de verlossing door zijn bloed,*" namelijk, »*de vergeving hunner misdaden; — in wien alle schatten en gaven zijn verborgen — wien zij verwachten uit den hemel en die*" alsdan »*hun vernederd ligchaam zal veranderen en zijn heerlijk ligchaam gelijkvormig maken.*" Nog meer, CHRISTUS JEZUS is de Geest, de inhoud — het wezen der H. Schrift. Nemen wij Hem uit dezelve weg, dadelijk wordt zij onverstaanbaar, en in plaats van levendig en krachtig, levenloos en ongerijmd. Immers Hij zelf heeft verklaard: »*dat de Schriften van Hem getuigden; dat MOZES van Hem geschreven heeft; dat al wat aan Hem geschiedde, door MOZES, door de Profeten en de Psalmen was voorspeld.*" — Wij moeten dus M. H.! of de Schrift niet prediken en wie beeft niet op de gedachte hiervan? of wij moeten CHRISTUS JEZUS den Heer, u verkondigen. —

2. »*Wij prediken CHRISTUS JEZUS, den Heer,*" wanneer wij ieder onderwerp uit de Schrift zoodanig behandelen, dat wij het oog onzer hoorders op Hem doen vestigen. Ieder onderwerp! — zegt gij welligt met eenige bevreemding, en toch, zoo moet het. Immers niet alleen heeft ons de Heere JEZUS den waren weg ten leven geleerd, maar Hij is persoonlijk, — Hij alleen, — Hij waarachtig, »*de weg, de waarheid en het leven.*" Denkt

Digitized by Google

slechts — kan eene geschiedenis, leerstuk, les, vermaning, vertroosting voor ons belangrijk zijn — met uitsluiting van CHRISTUS? — Ja, de gansche openbaring des O. en N. Testaments is de bekendmaking van God in CHRISTUS, — de bekendmaking van Gods heiligheid, liefde, waarheid, geregtigheid, genade in CHRISTUS gisteren en heden en tot in eeuwigheid dezelfde. Getuigen alweder de Schriften van PAULUS. — Er is in zijne redevoeringen en brieven eene groote verscheidenheid van zaken, doch alle worden door hem voorgesteld op zulk eene wijze, dat hij ze in betrekking en in verband brengt tot CHRISTUS JEZUS, den Heer. — Vermaant hij, het is: »*wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook* CHRISTUS *ons lief gehad heeft en zich zelven voor ons heeft overgegeven tot eene offerande en een slagtoffer, Gode tot eenen welriekenden reuk.*" Slaat hij den toon der bestraffing aan, hij vraagt: »*hoeveel te zwaarder straf meent gij, zal hij waardig geacht worden, die den Zoon Gods vertreden heeft en het bloed des Testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?* Geeft hij bestuur, wij hooren hem spreken: »*datzelfde gevoelen zij in u, dat ook in* CHRISTUS *was.*" Hij leert: »CHRISTUS, *als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven.*" Hij vertroost de treurenden over het verlies van dierbare betrekkingen, met de woorden: »*Broeders! ik wil niet, dat gij onwetende zijt van degenen, die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt als de anderen, die geene hope hebben, want indien wij gelooven, dat* JEZUS *gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook God degenen, die ontslapen zijn in* JEZUS, [*weder*] *brengen met Hem.*" En voor de toekomst koesterde hij voor zich en voor zijne medegeloovigen deze verwachting: »*mijn God zal naar zijnen rijkdom vervullen al uwe nooddruft in heerlijkheid door* CHRISTUS JEZUS."

3. Wij prediken CHRISTUS den Heer, wanneer het einde onzer prediking is Hem groot te maken en zijns naam te doen gedenken. En zeker, daar dit einde niet wordt beoogd, neen, daar wordt CHRISTUS de Heer niet gelijk het betaamt gepredikt. Zijne eer, zij moet ons hoogste doel zijn. Wat baat het, het verstand juist te doen denken van CHRISTUS, zoo Hij niet in ons hart wordt geopenbaard? — Wat nuttigheid is het, Hem te kennen, zoo deze onze kennis niet is eene levendige, eene geheiligde kennis, — zoo Hij door het geloof niet in ons hart woont? »*Wij zijn gezanten,*" zegt daarom later in dezen brief de

Digitized by Google

Apostel, wiens woorden de grondslag zijn onzer tegenwoordige toespraak: »*van* CHRISTUS *wege, en bidden u alsof God door ons bade, wij bidden van* CHRISTUS *wege: laat u met God verzoenen.*" En niet alleen Hij, maar ook zijne medearbeiders, — het blijkt in al hunne schriften, in alles, 't welk wij van hen weten, dat zij geen hooger doel kenden, dan zondaars tot JEZUS te leiden. Vandaar dat zij zijn' persoon veelzijdig te beschouwen geven, — het hoofddoel en de daaraan ondergeschikte bedoelingen van zijn gehoorzaam sterven telkens aanwijzen, — de weldaden, door Hem verworven, gedurig vermelden en krachtig aandringen op hartelijke omhelzing van Hem, op innige geloofsvereeniging met Hem. — En wij, latere dienaars des Evangeliums, zullen, mogen wij *anders* handelen? — Is CHRISTUS dan veranderd? — Heeft Hij dan opgehouden de eenige weg ten leven te zijn? — Is dan *nu* de zaligheid in eenen anderen? — Trouwens, zullen wij dit doen op eene wijze, eenigzins onze roeping waardig, wij, wij zelf moeten diep gevoelen, dat Hij onze Redder is van eeuwige jammeren; CHRISTUS zelf moet in ons eene ader zijn, vlietende tot in het eeuwige leven. Gemeente! dat het in mij onder u zich ontegenzeggelijk openbare, dat dit mijn voorregt — mijn onuitsprekelijk groot voorregt zij; dat *dit* vurig voor mij worde gesmeekt door allen, die den Heere JEZUS CHRISTUS liefhebben van den H. Geest, dien mijn hart erkent en huldigt als den eenigen wekker en onderhouder des geestelijken levens. —

Tot zulk eene CHRISTUS-prediking zien wij ons geroepen door het bevel des Heeren, benevens door het voorbeeld der Apostelen. En wat leert ons de geschiedenis der Christelijke kerk? — immers dit: dat naarmate de CHRISTUS-prediking minder werd, naar die mate het leven in de gemeente minder werd en met een' geest des diepen slaaps werd verwisseld; en weder: naarmate CHRISTUS, de gekruiste luider werd gepredikt, naar die mate de Geest des Heeren krachtiger werkte. Wordt daarenboven de CHRISTUS-prediking niet hoogelijk gevorderd door onze behoeften? Helaas! wij zijn diep gevallen, — van natuur dood in zonden en in misdaden, — geneigd God en onze naasten te haten, — kinderen des toorns, — erfwachters eener eeuwige verdoemenis. Ik vraag het u Toch! is er in zulk eenen toestand niet behoefte, — de meest dringende behoefte aan eenen Redder? en wat is dus noodzakelijker, dan dat JEZUS CHRISTUS, de Heer, wordt gepredikt, »*op wien de straf was, die ons den vrede aanbrengt.*" —

Digitized by Google

Nog meer, — de zondaar, die door den H. Geest met zich zelven bekend wordt gemaakt, — ach! hij gevoelt zich diep schuldig en tevens magteloos om zich zelven te redden. Er is onrust in zijn binnenste, — vreeze voor God, — siddering voor de eeuwigheid. — En zullen wij hem CHRISTUS niet prediken, die helpt, die verlost, die zijne ziel gaf tot een rantsoen voor velen — zullen wij hem CHRISTUS niet prediken, daar het 's Vaders welbehagen geweest is, dat in Hem, den Zoon *»alle volheid der Godheid ligchamelijk wonen zou?"*

III.

De Apostel voegt zijner betuiging nog deze woorden toe: *»wij prediken: dat wij uwe dienaars zijn om* JEZUS *wil."* dat is, uwe dienstknechten, opdat wij u CHRISTUS JEZUS, den Heer zouden prediken. — Wij zijn uwe dienaars, — merkt de tegenstelling! — CHRISTUS is de Heer — wij, uwe dienaars in de CHRISTUS-prediking, — in alles, 't welk daarmede in onafscheidelijk verband staat, en alzoo *»geen heerschappij voerende over het erfdeel des Heeren."*

En dit leidt ons als van zelve tot de vraag: hoedanige dienaars zijn wij om JEZUS wil? — Ik antwoord: *a.* diep afhankelijke, *b.* gebrekkige, *c.* nogtans door CHRISTUS verordenden. — Staan wij bij deze drie stukken eenige oogenblikken stil.

a. Wij zijn van God diep afhankelijke dienaars. Och! dat dit gevoel mij nimmer begeve, opdat ik aanhoude in het bidden en mijn hart zich nimmer verheffe! — Menschen, van gelijke beweging als gij zijnde, vermogen wij niets zonder God. Neemt Hij onzen adem weg, — ziet wij sterven. Zijn wenk doet ons zwijgen en spreken. Onthoudt Hij zijne hulp, — wij struikelen en vallen. — Daarbij, de last eener allergewigtigste bediening rust op onze zwakke schouders. Wij moeten u CHRISTUS JEZUS, den Heer, prediken, — CHRISTUS, met woorden, die de H. Geest leert; wij moeten de wijsheid der wereld tot schande zoeken te maken; der zondaren geweten trachten aan te grijpen, wij moeten de ongeregelden vermanen, de zwakken pogen te sterken, de bedroefden te troosten: en dit alles met ernst, — met opgewektheid, — bij aanhoudendheid, — dit alles biddende en aanhoudende in het bidden om den invloed van den H. Geest. Gewigtige taak, voorwaar! Daarbij, de vijanden, tegen welke gijlieden te strijden hebt, zij zijn ook onze vijanden. Wetende, dat de Her-

Digitized by Google

der verslagen zijnde, de schapen der kudde verstrooid worden. — Ziet, zij hebben geenen anderen toeleg. dan om ons te verontrusten — te plagen — zoo mogelijk ten diepsten val te brengen; zelfs naarmate wij door Gods genade verwaardigd worden, nuttig te mogen zijn voor de zaak des Heeren — naar die mate vermeerderen zich hunne list en woede. En toch, wij zullen eens rekenschap moeten geven van iedere ziel, ons toevertrouwd, — rekenschap van onzen tijd, kracht en invloed — wij moeten geheel des Heeren zijn. Ach! »*wie is tot deze dingen bekwaam?*" — Neen, maar »*onze bekwaamheid is uit God*," — uit CHRISTUS, »*zonder wien wij niets kunnen doen*," — uit den H. Geest, »*die een Geest is der wijsheid, der kennis en der openbaring.*"

b. Niet alleen zijn wij afhankelijke, maar ook in den zedelijken zin dezes Woords gebrekkige dienaars van CHRISTUS. Gel! de bewustheid hiervan dragen wij bij ons om. Ja, naarmate de H. Geest ons ontdekt aan de geestelijkheid en uitgebreidheid van Gods wet, naarmate Hij ons bekend maakt met de heiligheid der natuur des Eeuwigen, — naar die mate is die bewustheid levendiger en krachtiger. — Zoo was het door alle tijden henen. JAKOBUS spreekt: »*wij struikelen allen in vele.*" JOHANNES: »*indien wij zeggen, dat wij geene zonden hebben, zoo verleiden wij ons zelven en de waarheid is in ons niet.*" PAULUS: »*wij dragen dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Gods en niet uit ons.*" Zoo spraken zij niet uit valsche nederigheid en verachtelijke zelfverlaging, evenmin uit gemaaktheid en vertooning van ootmoed, maar uit zelfkennis, door den H. Geest, den Trooster door CHRISTUS in zijne plaats hun toegezegd, in hen gewrocht. Ja, zoo is de schikking Gods, en zij getuigt van oneindige wijsheid en liefde, opdat de uitnemendheid der kracht des Evangeliums, wanneer zij zich openbaart, niet geacht worde te zijn uit ons, maar uit God. Zoo moet het zijn, opdat uwe dienaars om JEZUS wil zich, met u in den geest vereenigd, diep zouden kunnen verootmoedigen; opdat zij zich met U hartelijk zouden kunnen verblijden over de onuitsprekelijke gave CHRISTUS; — opdat zij uit eigene ervaring, met ernst zouden kunnen waarschuwen tegen het gevaar en het bittere der zonde — ja vertroosten met de vertroostingen, waarmede zij van God vertroost zijn geworden.

c. Nogtans, — men zie toe! — »*wij zijn uwe dienaars om* JEZUS *wil*," dat is, naar het gevoelen ook van be-

Digitized by Google

roemde uitleggers, daartoe door CHRISTUS aangesteld. Wij hebben dus eene heerlijke bediening, niet der menschen, maar Godes. De Heere CHRISTUS, — en Hij en de Vader zijn één — *heeft sommigen gegeven tot Apostelen, sommigen tot Profeten, sommigen tot Evangelisten, sommigen tot herders en leeraars,* en wel, — opdat het altijd geldende dezer woorden ieder in de oogen zou springen — zoo laat de Apostel onmiddellijk hierop volgen: »*tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwing des ligchaams van* CHRISTUS, *totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en de kennis des Zoons Gods, tot eenen volkomenen man, tot de mate der grootte der volheid* CHRISTI." Daarbij de bestemming, den dienaars des Evangeliums aangewezen, is zij niet goddelijk? Voorzeker, zij is om onder nederig opzien tot den invloed des H. Geestes, »*de oogen der menschen te openen en hen te bekeeren van de duisternis tot het licht en van de magt des Satans tot God, opdat zij vergeving der zonden ontvangen en een erfdeel onder de geheiligden door het geloof in* CHRISTUS." Eindelijk goddelijk is het bestuur, dat ons tot deze bediening leidt, — tot de plaats, waar wij haar te vervullen hebben. — Hoe? zal de Gods-regering over het kleinste gaan en niet over dit gewigtige? Weet de Heer niet harten te buigen? Vervult Hij niet zijne belofte: »*Ik zal u onderwijzen — en leeren den weg, dien gij te gaan hebt?*", — Daarenboven, eene heerlijke bediening viel ons ten deele. Wij dienen den getrouwsten en eenen oneindig goedertieren Meester — wij brengen de heilrijkste boodschap — wij mogen arbeiden aan de heilrijkste zaak. En Hij, die ons gadeslaat, wil ons sterken naar gelang van onze behoeften. Bij Hem is hulp besteld. Zij het mijn voorregt op de voetbank van zijnen genadetroon veel om die hulp te bedelen!

Gemeente van Oud-Alblas! tot dit gewigtig werk zie ik mij geroepen onder u, wat zeg ik, tot verrigting van hetzelve sta ik reeds voor uw aangezigt. Te regt, zijt gij daarom begeerig iets meer bepaald van onze wederzijdsche betrekking u te hooren herinneren. Ik zoek deze begeerte te voldoen. Daarom, laat mij met weinige mededeelen:

1. Wat ik onder opzien tot den Heer onder u wensch te doen;

Digitized by Google

2. Wat ik meen, zedig zij het gezegd! van u te mogen verwachten;
3. Wat ik van u bescheiden verzoeke.

1. Geloof mij — ik wensch niet mij zelven u te prediken, maar CHRISTUS den Heer. — Gij hoordet zoo even, wat dit niet al bevat. Ik wensch dit te doen te allen tijde, allerwege, waar mij daartoe geschikte gelegenheid zal worden gegeven, op den predikstoel — op de catechizatiën — aan uwe huizen — bij uwe kranken en stervenden. Ik wensch niet trouweloos te handelen met uwe zielen, wetende dat zij bij God eene oneindige waarde hebben. — Ik wensch alles te doen, wat mijn pligt en uwe bescheidenheid van mij kunnen vorderen. — Och! dat het mij gegeven worde, deze mijne hartelijke wenschen telkens in vurige gebeden te veranderen.

Reeds jaren mogt ik in het gewigtig werk des Evangeliums bezig zijn in onderscheidene gemeenten. De laatste $7^1/_2$ jaren in Friesland, in eene zeer aanzienlijke. — Waar ik was, daar liet het de Heer mij niet aan zijne hulp ontbreken; daar gaf Hij mij in meerdere of mindere mate zegen op mijnen arbeid — [soms rijken zegen. Ik koester de hoop, dat Hij ook te dezer plaatse met mij zal zijn.

Als Predikant bij de gezindte der Hervormden, ben ik de bekende en erkende leer derzelve van harte toegedaan. Haar wensch ik u te prediken — te prediken in hare Godewaardigheid — geschiktheid voor onze zondaars behoeften — in den invloed, dien hare geloovige aanneming moet uitoefenen op hart en wandel. — Haar wensch ik te prediken in alle eenvoudigheid, biddende om den H. Geest, uit het hart, steeds gedachtig aan de Apostolische vermaning: »*zoo doet aan, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, langmoedigheid.*" — Haar wensch ik u te prediken en tevens haar mannelijk te verdedigen met die bescheidenheid, die allen, maar vooral den dienaar van CHRISTUS betaamt. —

Gunst van menschen te bedelen, opgang te maken; — ik zoek het niet. Uiterst afkeerig gevoel ik mij van alles, wat in strijd is met het Gods gebod: »*indien het mogelijk is, zooveel in u is, houdt vrede met alle menschen.*" Mijne neiging is om in dit aangenaam oord, — in stilte te arbeiden en u ten nutte te zijn. Nog eens! Ik zoek

Digitized by Google

geen' opgang te maken, ik bedroef ongaarne iemand. Ik wensch voort te gaan te smeeken, dat Hij mij nederigheid leere, dat ik anderen moge uitnemender achten dan mij zelven. Maar ook aan den anderen kant, ik schaam mij mijne overtuiging niet. Ik zal haar vrij uitspreken te allen tijde, die overtuiging zal ik ook pogen te storten in de zielen van anderen, ik wensch mijnen Heer getrouw te blijven, getrouw aan zijne waarheid, getrouw aan de leer der kerk, die ik diene en in de kracht Gods mij mannelijk verzettende tegen allen, die haar bestrijden.

2. Gemeente van Oud-Alblas! Houd het mij ten goede, dat ik u mededeel, — zedig mededeel, — wat ik van u verwacht.

Allereerst, dat gij mij gezet hoort, toeziende, hoe gij hoort, — dat gij mij hoort met toepassing op u zelven, biddende om den H. Geest; dat gij mij uwe kinderen, uwe zonen en uwe dochteren toevertrouwt om ze te onderwijzen, alsmede u zelven, zoo gij mijn bijzonder onderwijs behoeft of verlangt. Ik ben uw dienaar om JEZUS wil, laat mij u dan dienen. Vragen wij te veel, wanneer wij vragen u dienst te mogen bewijzen in de allergewigtigste zaak — in hetgeen kan strekken tot behoudenis uwer zielen? — Verder, dat gij mij dien eerbied bewijst, — op welken de stand der Evangeliedienaren aanspraak heeft en zonder welken het schier onmogelijk is, iets ten nutte der gemeente te mogen uitrigten!

Ik heb alle reden om te vertrouwen, dat gij mij in hetgeen ik van u verwacht, niet zult beschamen. Mag ik ook niet hopen u ten zegen te zijn? ô Mogt met mijne komst in uw midden een nieuw tijdvak beginnen, een tijdvak van den rijksten zegen, voorbearbeid door de prediking der leeraren, die tot u spraken en onder u arbeidden. Het woord des Heeren luidt: »*hierin is die spreuk waarachtig, een ander is het, die zaait, en een ander, die maait.* Trouwens, wanneer ik zie op mij zelven, — ik twijfel niet of gij voedt dezelfde overtuiging in opzigt van u zelven, wij hebben in ons geen grond om dit heil te verwachten. Maar, er is grond in de belofte, — in de trouw des trouwen Zaligmakers. Gemeente! zij uw oog, mijn oog op Hem gerigt! Om den invloed des H. Geestes bedelend gevraagd! Hij is groot van kracht en sterk van vermogen. —

De gemeente, die ik verliet, had mij over het geheel

Digitized by Google

genomen, hartelijk lief. — Van zeer velen aldaar viel het mij en de mijnen moeijelijk te scheiden. Doch uwe toegenegenheid, zoo eenparig mij toegezegd, uwe toegenegenheid alreede ons betoond, matigt aanvankelijk onze smart. Ik hoop verder uwe liefde te winnen. En hoe dit? Immers door mij getrouw te betoonen aan mijne roeping. Ja, ook nu, gemeente! zij de last Gods onder u volbragt.

Zorgelooze dienaars en dienaressen! hoe beklagenswaardig zijt gij; hoe diep ongelukkig voor u zelven. Gij versmaadt CHRISTUS, den weg, den eenigen weg des heils; gij stoot den arm van uwen weldoener van u af — gij kiest BELIAL boven Hem. — Och, kon ik u uw gevaar regt doen zien; kon ik u bewegen tot CHRISTUS te gaan, die geen' boeteling verstoot, die met arme zondaren wil te doen hebben, die ze met goddelijk mededoogen aanneemt, schoon ze geene goede hoedanigheid noch geschiktheid in zich zelven hebben. Wat is u toch, dat gij zoo handelt? Wat is u toch, gij hard slapende? Hoe zult gij bestaan voor het oog des Regters, die te komen staat? »*Och of gij ook bekendet nog in dezen uwen dag, 't geen tot uwen vrede dient*"

Verslagenen en verlegenen! u zij CHRISTUS JEZUS den Heer gepredikt. In Hem is tegenover uwe ledigheid volheid, tegenover uwe armoede rijkdom, tegenover uwe zonde, hoe zwaar en veelvuldig ook, eindeloosheid van genade. ô Vlugt tot Hem! Bereidwillig, allerbereidwilligst is Hij om u te ontvangen. Hoe, gij hoopt vaak op de goedertierenheid der menschen en zoudt gij dan den allergoedertierendsten JEZUS wantrouwen? Roept Hij u zelven niet tot zich? Strekt Hij zijne gezegende en zegenende handen niet naar u uit?

Bevestigde Christenen! prijst Hem, uwen Herder, prijst Hem, dankende, zingende, sprekende — bovenal door de daad. Worde het u gegeven telkens eerbiedig onder zijn kruis te knielen. Daar wordt u gepredikt de diepte van onzen val, maar ook de gadelooze grootheid uwer redding; daar is rust, rust, die voorsmaak is des hemels, ja van de hemelsche zaligheid, wel in trap en mate, maar geenszins in aard onderscheiden.

3. Nog zij gezegd, — gemeente! wat ik bescheiden van u verzoeke.

1. Geef mij plaats, — plaats in uw hart. Zonder dit, onze prediking kan onder u niet vruchtbaar zijn. Weder-

Digitized by Google

keerig wensch ik u lief te hebben en te dienen met gewilligheid en van ganscher harte. —

Wat mij betreft, — vergeet het niet, dat ik mensch ben van gelijke beweging als gij — in mij zelven zwak, vreesachtig. Nogtans, door de genade Gods diep afkeerig van alle, zelfs van de geringste oneenigheid — biddende tegen hooggevoeligheid — niet in de zonde wandelende — CHRISTUS eenigzins kennende en wellust vindende om telkens voor den grooten Redder mijne knieën te buigen — begeerig om veel onder nederig uitzien naar den invloed des H. Geestes voor zijnen naam en zaak te arbeiden.

Gemeente! geef ook plaats aan mijne echtgenoote en kinderen. — Wat gij aan hen doet, reken ik als aan mij gedaan!

2. Ik verzoek u verder — neem mij aan als zulk een, die Gods Woord aan u heeft. De last luidt, luidt tot mij: »*die spreke, hij spreke als de woorden Gods;*" en tot u: »*ziet toe, dat gij dien, die spreekt, niet verwerpt.*"

3. Eindelijk, Broeders! bidt voor mij. Ik vraag het u ernstig en nederig. Ik gevoel dringende behoefte aan uwe voorbidding, want het werk, dat ik onder u te volbrengen heb, is allergewigtigst. Bidt voor mij, dat de Heer mij zelf onderwijze, raad geve; dat zijn oog op mij en de mijnen zij!

Bidt voor mij, opdat hier mijne bediening rijkelijk gezegend zij; opdat zondaars worden bekeerd en gered van den eeuwigen dood. Bidt voor mij. God is het alleen, »*die den wasdom geeft.*" En wij, hoe meer wij den invloed des H. Geestes mogen genieten, zooveel te meer zult gij opgebouwd en vertroost worden; hoe meer wij mogen toenemen in geestelijke genade en gaven, zooveel te beter zullen wij in staat zijn u CHRISTUS den gekruiste te prediken.

Broeders! »*bidt voor mij, opdat het Woord des Heeren zijnen loop hebbe en verheerlijkt worde ook onder u,*" en Gij, H. Geest! bid zelf in ons met onuitsprekelijke zuchtingen. AMEN.

Digitized by Google

'T VOORREGT VAN DIE IN OPREGTHEID WANDELEN.

Digitized by Google

—

Gezongen:

Ps. CXIX : 1, 2.
Gez. LXII : 9.
Ps. LXXXIV : 6.

—

Digitized by Google

'T VOORREGT VAN DIE IN OPREGTHEID WANDELEN.

De 119 Ps., hoe menigmaal ook gelezen of gezongen, is altijd weder nieuw.

't Is de eigenschap van Gods Woord in 't gemeen, dat het den naarstigen en belangstellenden lezer altijd boeit. Die het honderdmaal gelezen heeft, wil het de 101e maal met nog meerder graagte lezen.

Doch laat ik hierover thans niet uitwijden, maar mij bepalen bij den 119 Ps., door vele godgeleerden met regt genaamd een *Alfabeth* der godzaligheid. Elk vs. behelst een' lof van 's Heeren Woord, of eene betuiging van 's Dichters ongeveinsde liefde er voor, of een gebed om genade ten einde er zich naar te kunnen schikken.

In de aangeheven zangverzen prijst hij, »welgelukzalig de opregten van wandel, die in de wet des Heeren gaan, die zijne getuigenissen onderhouden, Hem van ganscher harte zoeken." Een zijdelingsch verwijt aan die de gelukzaligheid en ware vergenoëgdheid buiten God zoeken en buiten den weg zijner instellingen. Neen, zij vinden niet, en zullen niet vinden, wat zij zoeken, maar — die in de wet des Heeren gaan, die zullen vinden. Hij noemt hen met een' bijzonderen naam: »opregten van wandel."

Bij dien naam wensch ik u en mij zelven in dit uur te bepalen, en u de voorregten te doen kennen, aan dezen titel verbonden.

Moge menigeen bekoord worden en den weg der zonde verlaten, om te gaan in de wet des Heeren.

Moge de opregte in ons midden zich krachtig gedrongen gevoelen, om langer zoo meer zijn wandel te versieren, en voorts wel getroost in den Heer zijne dagen te slijten.

Digitized by Google

»Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen."

Ps. LXXXIV 12b.

—

Daar is een natuurlijk en daar is een geestelijk heimwee. Gelijk het eerste een onwederstaanbaar verlangen is naar aardsche betrekkingen en woonplaats, alzoo is het laatste een smachtend verlangen naar God, naar den Heere JEZUS, naar zijne gunst, naar zijn huis, naar zijne dienst.

Gij behoeft niet meer te doen dan onzen tekstps. aandachtig te lezen, om u een juist denkbeeld te vormen van het geestelijk heimwee. De dichter kent dat wee. Hij bevindt zich in den vreemde, kan niet opgaan gelijk hij plagt, en hij roept: »hoe liefelijk zijn uwe woningen, ô Heer der heirscharen!" Meer bepaald drukt hij zijn' gemoedstoestand uit in de woorden: »mijne ziel is begeerig en bezwijkt ook van verlangen naar de voorhoven des Heeren; mijn hart en mijn vleesch roepen uit tot den levendigen God." Hij gaat voort, en voor zijne verbeelding plaatsen zich musch en zwaluw, die aan het tempelgebouw hun nest vinden en hij benijdt ze of 't ware. Daarna roept hij uit: »welgelukzalig zijn ze, die in uw huis wonen, zij prijzen U gestadig." — Hierna stellen zich voor zijn' geest de optogten naar het heiligdom, de duizendtallen Israëls, die zingend en juichend van alle oorden des lands toestroomen, die bij de brandende zonnehitte in het bekende dal der moerbezieboomen God stellen tot hunne fontein, en verkwikking vinden in een' milden regen, door God gezonden. De dichter ziet die menigte gaan van kracht tot kracht, hij ziet ze eindelijk voor God in Sion verschijnen, en zijn verlangen wordt nog sterker naar de tegenwoordigheid des Heeren; »hoor mijn gebed, neem het ter ooren, ô! God Jakobs," roept hij. En opdat zijn gebed zekere verhooring vinde, voegt hij er bij: »ô God, ons Schild! zie en aanschouw het aangezigt uws Gezalfden." — Nogmaals drukt hij zijn sterk verlangen uit in het 11e vs. terwijl het 12e zijn nu zeer versterkt vertrouwen uitspreekt; en — hoe zalig hem dit vertrouwen is, is de uitboezeming zijns harten aan 't slot van zijn' heerlijken Psalm.

Als de H. zanger zijn vertrouwen uitdrukt in het woord van onzen tekst, dan is het ons, alsof hij gezegd had:

Digitized by Google

»het moge mij gaan zoo het wil, 't zij ik nog lang in den vreemde moet omzwerven, of dat het in Gods raad anders over mij besloten is, de Heer zal maken dat het goed is, want wat wankele en waggele, dit staat vast: *Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen.*"

Het is aan 't Woord Gods zeer eigen, het leven bij eene wandeling te vergelijken. De boeken zoo van het N. als O. V. zijn van deze vergelijkingen vol. Wij worden vermaand, »waardig te *wandelen* der roeping, met welke wij geroepen zijn;" »te *wandelen* waardig het Evangelie van CHRISTUS." In den 119e Ps. worden, terstond in den aanhef, gelukzalig genoemd »de opregten van *wandel*, die in de wet des Heeren *gaan*," en hier in den tekst, zal God »het goede niet onthouden dengenen, die in opregtheid *wandelen*."

De vergelijking is zeer eigenaardig. Alle menschen zijn wandelaars, maar de ware Christen, gelijk de dichter, bewandelt een' anderen weg. De Heiland spreekt van eene enge *poort* en een' naauwen *weg*, leidende ten leven, in tegenstelling van een' breeden weg en wijde poort, die ten verderve voert. De dichter, die zich rangschikken mogt onder de wandelaars op den engen weg, omschrijft hen als »die *in opregtheid* wandelen." Op andere plaatsen der Schrift heeten ze »die *door het geloof* wandelen." En omdat ze wandelen door 't geloof, wandelen ze *in opregtheid*, dat is: ze doen zich in hun leven als »*opregten*" kennen. En wat is het nu, in Bijbelstijl, zich als een *opregte* doen kennen? Het is zich doen kennen als wier toeleg is te leven in *geheele* overeenstemming met Gods wil. Gel.! merkt op: daar is op deze wereld, zoolang wij uitwonen van den Heere, niet eene volmaaktheid naar de wet in al hare deelen onberispelijk betracht, maar — eene volmaaktheid naar het Evangelie, in opzigt op al de begeerten en bewegingen van den nieuwen mensch, — eene volmaaktheid van toeleg en meening. Die deze bezit, wordt gezegd »*in opregtheid* te wandelen," schoon hem te allen dage nog veel gebrek aankleeft, doch dat hem tot leed en smart verstrekt.

Van die nu aldus wandelen in opregtheid, vertrouwt de dichter, »*dat God hun het goede niet onthouden zal.*" Onder *het goede* hier genoemd, is alles begrepen, wat zij tot hun wezenlijk heil voor dit en het volgend leven behoeven. Dat zal hun *niet onthouden worden. Niet onthouden* is eene dubbele ontkenning, die in de taal der Hei-

Digitized by Google

ligen eene sterke bevestiging inhoudt; 't zal hun derhalve zekerlijk toegevoegd worden. En wie zal het hun toevoegen? Die zijn volk eene zon en een schild is, de Heere. Ze mogen derhalve aan duizend gevaren zijn blootgesteld, Hij zal zorgen, Hij zal hun 't goede niet onthouden.

—

Die in opregtheid wandelen onder ons, willen hier ongetwijfeld meer van weten. 't Is dan ook maar geen klein voorregt, dat hun toegekend wordt: »*Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen.*" Welaan Gel! laat ons biddend peinzen.

Wie zijn ze, die in opregtheid wandelen? en hoedanig is hun voorregt? Zietdaar twee punten van aandacht, wier breeder ontvouwing ons gezegend zij!

Wie zijn ze, die in opregtheid wandelen?

Die in opregtheid wandelen zijn geene natuurlijke menschen meer. Daar is wel onder natuurlijke menschen eene soort van opregtheid in bestaan en wandel, die hen beminnelijk maakt, als b. v. in dien jongeling, die opregt meende alles onderhouden te hebben, en vroeg: »wat ontbreekt mij nog?" Maar het wandelen in opregtheid, hier bedoeld, veronderstelt niets minder dan een nieuw hart, dat de geboden Gods heeft lief gekregen. Die in opregtheid wandelen zijn dus opregt geloovige en bekeerde menschen, wier lust de godzaligheid is.

Zij worden gezegd *in opregtheid te wandelen*, omdat hun hartelijke toeleg is te leven in geheele overeenstemming met Gods wil.

Wij willen zien, waar het al uit blijkt, dat dit hun hartelijke toeleg is.

Het blijkt uit vele en velerlei zaken. Allen kan ik onmogelijk noemen; maar ik zal trachten de voornaamste te kiezen.

Vooreerst blijkt, dunkt mij, hun hartelijke toeleg om te leven in geheele overeenstemming met Gods wil, uit hun zucht, om dien wil in allen deele te weten. Zij kennen van dien wil, die de tien geboden naauwkeurig van buiten weten. Zij kennen van dien wil, die verstaan, dat aan de liefde Gods met geheel het hart, en aan de liefde des naasten als ons zelven, de wet en de profeten hangen. Ja zij kennen er van, die verstaan, dat de wet geestelijk is, zoodat zij niet alleen een goede daad wil, maar ook een goed hart. Maar zij kennen er meer van, die

Digitized by Google

beseffen en gevoelen, »dat het onmogelijk is God te behagen zonder geloof." — Die er nu altijd meer van willen weten, met overtuiging, dat in alle volmaaktheid een einde te zien, maar Gods gebod zeer wijd is, — die doen van een toeleg blijken, om in geheele overeenstemming te leven met Gods wil.

Ten andere blijkt deze toeleg uit hun verlangen naar toenemende ontdekking. Menigmaal schrikken zij voor zich zelven bij het immer ontdekken van nieuwe bronnen van bederf, en zij zouden haast den man gelijk worden, die zijn aangeboren aangezigt in een' spiegel bemerkt en weggaat en terstond vergeet hoedanig hij was. Maar zij hebben, door genade, de noodzakelijkheid ingezien eener grondige kennis van hun hart, neiging en daden. Zij weten ook, dat er een Gethsemané is en een Golgotha, zoowel als een Sinaï, waar zij telkens met hunne nieuwe ontdekkingen heen vlugten tot verzoening, en ziet, zij willen niet blind blijven voor de diepte hunner ellende: zij willen zich de gelegenheid niet benomen zien, zich telkens te vernederen voor den driemaal Heilige, en — zij doen van toeleg blijken om in overeenstemming te leven met Gods wil.

Ten derde blijkt deze toeleg uit de wijze, waarop zij schuld belijden. 't Is hun niet genoeg, zoo maar ter loops te zeggen: »wij zijn zondaars," maar 't is behoefte voor hun hart, bij hunne bijzondere struikelingen stil te staan, ze met naam en toenaam op te noemen, niets te verschoonen of te vergoelijken, maar veel meer ook de verzwarende omstandigheden bloot te leggen voor den Heere, als b. v. dat ze gezondigd hebben in weerwil van de waarschuwingen van hun geweten, dat ze zich schuldig gemaakt hebben aan herhaling van misdaad, dat ze de herhaalde misdaad herhaald hebben op nieuw. 't Is hun behoefte, al wat zij weten, te belijden. Ze willen geen geheimen voor hunnen God hebben, en — zij doen van toeleg blijken om in ware overeenstemming te leven met Gods wil.

Ten vierde blijkt deze toeleg uit hun begeerte, dat God toch zijne hand aan hen houde. Men moge van de vromen zeggen wat men wil, maar dit moet er niet afgelaten, dat zij nergens zoo bang voor zijn, dan dat de Heer hen aan zich zelven overlaat. Zij zien eenigzins door, wat er dan van hen worden zou. Ze waren nergens te goed toe. Ze zwichtten voor elke verzoeking. Ze vloeiden door. Daarom is het telkens in hun hart: »Heere! laat ons niet los." Hebben ze dan reden te denken,

Digitized by Google

dat de Heer dat doen zal? Zeker. De Heere kan en wil en zal de zijnen niet voor altijd loslaten, maar Hij kan het wel doen voor een' tijd, dat is: Hij kan inhouden die werkingen en invloeden van zijn H. Geest, die zij noodig hebben, om nabij den Heere te blijven, en — dat is al erg genoeg, en daarvoor zijn ze bang, en — ze doen tevens van toeleg blijken om in overeenstemming te leven met Gods wil.

Verder blijkt deze toeleg uit hun afkeer van *alle* zonde. Ze zijn niet maar van sommige zonden afkeerig, van die alleen, waartegen ze maar weinig te strijden hebben, maar ook waartoe hunne overgeblevene verdorvenheid nog steeds overhelling gevoelt. Ja, ze zondigen, ach ze zondigen alle dagen, toch is het genoegen er af. Ze zijn vleeschelijk onder de zonde verkocht, toch heeft God een haat er tegen in hen gewrocht, dien Hij weet te onderhouden, door hun telkens den wrangen nasmaak der zonde te laten proeven, 't zij door het gemis van den zoeten vrede, dien zij anders smaken, en door de beschuldiging van hun geweten, 't zij ook door de droevige gevolgen der zonden in hun ligchaam. En mogen zij nu weêr met hunne boezemzonden tot de genade de toevlugt nemen, en zien wat de zonde JEZUS heeft gekost, zij gevoelen nieuwen afkeer rijzen, en hun toeleg is op nieuw openbaar geworden om in overeenstemming te leven met Gods wil.

Nog blijkt die toeleg uit hun zucht voor reinheid des harten zoowel als zuiverheid der handen. Zij willen Gods wil *doen*, maar ook hem lief hebben. Want zij weten, »dat het niet is, gelijk de mensch ziet, want de mensch ziet aan wat voor oogen is, maar de Heere ziet het harte aan." »Ik weet, mijn God!" zegt DAVID, »dat Gij het harte proeft, en dat Gij een welgevallen hebt aan opregtheden;" dat woord is ook in hun hart geschreven, en zij willen door de groote liefde van CHRISTUS gedrongen gehoorzaam zijn, en in hun doen en laten niet zich zelven bedoelen, maar de eere van CHRISTUS, wien al de eer alleen toekomt. Van hier, dat zij dagelijks over hun hart klagen, en over wat daarin omgaat, meer nog dan over hunne handelingen. Hun hart maakt hun veel meer te doen dan hunne daden, en — openbaar is hun toeleg, om in overeenstemming te leven met Gods wil.

Nog verder blijkt die toeleg uit hunne begeerte, om overal en altijd dezelfden te wezen. Zij wenschen niet alleen godvruchtig te wezen in de openbare vergaderingen der Christenen, en onder hunne vrome vrienden, maar

Digitized by Google

ook op de markt, waar zij handel drijven, maar ook in hunne dagelijksche bezigheden, maar in hun winkel ook, en in hun kantoor, en onder hunne huisgenooten. Zij wenschen vroom te wezen, als het hun wel gaat in de wereld en wanneer God hun rampen en tegenheden toeschikt. Zoo oefende zich de Apostel »om altijd eene onergerlijke conscientie te hebben bij God en de menschen." De Christen weet, hoe de wereld op hem ziet; hoe ligt de naam Gods om zijnent wil wordt gelasterd. Mag hij nu beven bij deze gedachte, en overal ongezocht doen blijken, dat het hem met zijn Christendom waarlijk ernst is, hij maakt al wederom den toeleg openbaar om in overeenstemming te leven met Gods wil.

Eindelijk blijkt die toeleg uit zijne algeheele overgift en toewijding aan den Heere. De Christen weet, dat hij niet meer zich zelven toebehoort, maar JEZUS, die hem kocht en verloste. Hij mag twijfelingen des ongeloofs ontdekken, die hem beletten menigmaal, zich met vrijmoedigheid die weldaden der genade toe te eigenen, — dat neemt geenszins weg, dat hij zich zelven niet als op wien JEZUS regt heeft zou willen aanmerken, en — van hier herhaalde overgiften aan den Heer, menigmaal met tranen en geween over zoo dikwerf betoonde ontrouw en ongehoorzaamheid; maar ook van hier, dat hij zelden zonder eenig gevoel de woorden zich te binnen brengt: »gij zijt duur gekocht, zoo verheerlijk dan God in uw ligchaam en in uwen geest, welke Godes zijn." 't Is zijne keus op nieuw, den Heere in *geest* en *ligchaam* te verheerlijken, en — hij doet van toeleg blijken, om in overeenstemming te leven met Gods wil.

Gel! gij kunt nu nagaan, wie ze zijn, die in opregtheid wandelen. Hoe staat het met u? Ik, uw medezondaar, oordeel u niet, — laat uw hart, uw geweten uitspraak doen. En hoort, in de tweede plaats, hoedanig het voorregt is van die wandelen in opregtheid.

Ik bepaal u bij twee dingen — bij de grootheid van het voorregt, en — bij de zekerheid.

Groot is het voorregt: *God zal het goede niet onthouden* dengenen, die in opregtheid wandelen.

Maar wil dit zeggen, dat die in opregtheid wandelen, weinig of niet met teleurstellingen, met wederwaardigheid, met ziekte, met andere rampen zullen te worstelen hebben? — Dat dit de zin niet kan zijn, blijkt uit andere plaatsen, die uitdrukkelijk vermelden, »de veelheid

Digitized by Google

van de tegenspoeden der regtvaardigen, schoon hen de Heere uit die allen redt;" uit plaatsen ook, waar de Heere gezegd wordt »te kastijden, die Hij lief heeft, en den zoon te geeselen, dien Hij aanneemt." — Dat de Heere het goede niet zal onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen, wil zeggen, dat Hij het ook in tegenspoed, in krankheid, in aanvechting zoo maken zal, dat zij daarna van harte zullen willen erkennen: de Heere heeft het wel gemaakt.

Voorts is de belofte: »*Hij zal het goede niet onthouden*," alles omvattend, en bepaalt zich niet slechts binnen de grenzen van dit leven, maar breidt zich tot in de eeuwigheid uit, gelijk dan ook de opregten vele groote en dierbare toezeggingen hebben in de Schrift. Hoort er eenigen:

»Hun pad is wel gebaand," zegt de Schrift, »en die opregt wandelt, wandelt zeker." Zoo leert het de ervaring. Duizend onaangenaamheden ontgaan zij, die anderen ontmoeten op hunnen weg. Zij gaan als aan de hand Gods, die de veiligste Leidsman is. Van bijbedoeling wars, durven zij hunne zaken bloot leggen en zich op den Heere beroepen. Vergelijkenderwijs gesproken is hun leven gemakkelijk.

Ten andere zegt de Schrift, »dat het licht voor de regtvaardigen gezaaid is en vrolijkheid voor de opregten van harte." Is dat niet zoo? Heeft JEZUS het licht niet voor hen gezaaid en de vrolijkheid? Denk, wat de Heer geleden heeft in hunne plaats. Denk, dat Hij hun voor de hel den hemel verwierf, en voor vloek zegen. Daarom ook worden ze vermaand tot gedurige blijdschap: »verblijd u in den Heere allen tijd, wederom zeg ik u, verblijd u."

Ten derde zegt de Schrift, »dat de Heere de dagen der opregten kent en een Schild is dengenen, die opregtelijk wandelen." Ja, hun Schild is Hij, want duizend gekende en niet gekende onheilen weert Hij af; ook kent Hij hunne dagen, want Hij toont niet zelden, dat hun geluk Hem zeer ter harte gaat. En van hier, door zijne genadige beschikking, dat hun ook de zwaarste slagen en diepste wonden en zwaarste beproevingen moeten medewerken ten goede.

Verder verzekert de Schrift, »dat het geslacht der opregten gezegend zal worden." Ziedaar eene belofte ook voor hunne kinderen. Laten vrome ouders vrij pleiten op deze toezegging, verzegeld bovendien door den doop, en

Digitized by Google

God de Heer zal toonen, dat Hij weet wat uit zijn' mond gegaan is. Maar dat ook de kinderen der opregten op deze belofte pleiten, en God zal hen zegenen, met tijdelijken zegen niet slechts, maar ook met geestelijke zegeningen.

Nog zegt de Schrift: »let op den vrome en ziet naar den opregte, want het einde van dien man zal vrede zijn." Is het einde goed, dan is alles goed; is het einde vrede, dan is alles vrede. Een schoon vooruitzigt voorwaar. Die zijn einde voelt naderen, en dat zonder hevige ontroering gevoelen kan, ja, met kalme gerustheid, omdat JEZUS zijne hoop is, benijdt dien gelukkige, want hij is benijdenswaard, 't is hem geene schade, zijn sterven, maar gewin.

Gewin? Hoor ten laatste wat de Schrift betuigt, »Hij legt voor de opregten weg een bestendig wezen." Zij mogen dan hier het veranderlijke en wisselvallige der ondermaansche dingen tot afmattens toe ondervinden, in den Heer ontslapen is er voor hen geene onbestendigheid meer. Zij deelen het onverstoorbaar genot der hemelsche vreugde. ô Dat leven des hemels! dat leven, vrij van zonde! dat leven in 's Heeren onmiddellijke gemeenschap, 't is weggelegd voor de opregten.

En ziedaar nu de toezeggingen der Schrift voor de opregten. Zij mogen u in staat gesteld hebben, een overzigt te nemen over »het goede," in den tekst besproken »dengenen, die in opregtheid wandelen," dus over de grootheid van hun voorregt.

Laat ik u thans nog bepalen mogen bij de zekerheid van dit voorregt. De Heere zal hun het goede niet onthouden — omdat Hij het aangezigt zijns Gezalfden aanschouwt — omdat Hij zelf hen lief heeft — omdat zijne goeddadigheid nimmer is uitgeput, — omdat Hij getrouw is en waarachtig, — omdat Hij gaarne zijn eigen werk kroont. — omdat alle vromen het ondervonden hebben.

De Heere zal hun het goede niet onthouden, want Hij aanschouwt het aangezigt zijns Gezalfden. En wie is die Gezalfde? De Apostel zegt: »die ook ter regterhand Gods is, die ook voor ons bidt." Hij is de Gezalfde bij uitnemendheid, die gekomen is om aan het regt des Vaders te voldoen, die ook voldaan heeft en aan het kruishout stervende uitriep: »het is volbragt." Voor zich zelven nu had Hij niets te volbrengen; Hij heeft het gedaan voor die alles verbeurd hadden, voor die Hij later geleerd heeft in opregtheid te wandelen. De Vader heeft er genoegen in genomen. Kan nu de Vader het aangezigt zijns Ge-

Digitized by Google

zalfden aanschouwen en hun het goede onthouden?

Bovendien, de Vader zelf heeft hen lief. Hij heeft hen uitverkoren in CHRISTUS, en om hunnent wil gaf Hij den Zoon. Hoe zou de Vader hun minder genegen kunnen wezen? En toch — deze gedachte ligt ons nader bij dan wij zelven wel weten. Wij denken goedertierener van den Zoon, dan van den Vader. Maar JEZUS heeft dit tegen gegaan reeds in zijne discipelen. »Ik zeg u niet," sprak Hij, »dat Ik den Vader voor u bidden zal, — want de Vader zelf heeft u lief." Die dit verstaat en gelooft en er den grond van vat, hij kan niet anders dan vertrouwen, dat hem de Heere het goede niet onthouden zal.

Voeg hier bij, dat zijne goeddadigheid nimmer is uitgeput. Ik vergelijk de weldadigheid Gods bij eene zee, aan al hare boorden en oevers vol, en — ik gevoel de flaauwheid en matheid der vergelijking. Hij schiep hemel, zee en aarde, sints door Hem onderhouden, — en Hij is de Algenoegzame. Daarom heeft de 136. Ps. zoo herhaaldelijk, »dat zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is." Maar dan wil Hij ook dengenen, die in opregtheid wandelen, het goede niet onthouden.

Voeg er nog bij, dat de Heere getrouw is en waarachtig. Zoo is Hij dan geen man, dat Hij liegen zou, noch een menschenkind, dat het Hem berouwen zoude. Zou Hij het zeggen en niet doen? Spreken en niet bestendig maken? En wat heeft Hij gesproken? Hij heeft de rijkste en volste beloften gedaan voor dit tegenwoordige en voor het toekomende leven. Hij heeft door den mond zijns Apostels gesproken: »die ook zijn' eigen Zoon niet gespaard heeft, zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" Zoo staat dan vast, »dat Hij het goede niet zal onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen."

Voeg hier nog bij. dat de Heer gaarne zijn eigen werk kroont. Zie het in het scheppingswerk. De Heer overziet het, of 't ware, en Hij ziet, dat al wat Hij gemaakt heeft, zeer goed is — dat is de kroon op het werk. Zoo heeft de Heer er onder de menschen, die in opregtheid voor Hem wandelen. Maar daartoe heeft Hij zelf ze bereid en bekwaam gemaakt. Van zich zelf wandelt geen sterveling in opregtheid, maar hij kiest zich kromme wegen. De hand Gods houdt hem staande. Hij wordt omgezet. Hij wordt een ander mensch in CHRISTUS en ziet — hij wandelt in opregtheid. Dien wandel nu in opregtheid kroont de Heere, en — Hij onthoudt die alzoo wandelen het goede niet.

Digitized by Google

En inderdaad, (ik maak er u ten slotte opmerkzaam op) zoo hebben het alle vromen te allen tijde ondervonden. Ja, zij hebben geklaagd en geweend, alsof hun onregt ware geschied. Zij hebben in vlagen van moedeloosheid, die aan wanhoop grensde, gezucht: »mijn weg is voor den Heer verborgen en mijn regt gaat van mijnen God voorbij." Sion heeft geklaagd: »de Heer heeft mij vergeten, de Heer heeft mij verlaten." Maar was het inderdaad zoo? Ach, in die oogenblikken van aanvechting meent het de Christen; maar de Heer weet zich te verantwoorden: »kan ook eene vrouw haren zuigeling vergeten? Ziet, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd." Zij waren dus niet vergeten. Zij hebben allen ten slotte als uit éénen mond gesproken: »de Heer heeft zich ontfermd, gelijk een vader zich over de kinderen ontfermt." Wat volgt er uit? Immers dat het vast staat wat ons tekstwoord heeft: »Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen."

—

Zoo is het M. W. T! ja, zoo is het: Hij zal het goede ook nu niet onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen. Och! of al M. H! alzoo wandelden. Maar velen, helaas! doen het niet, zij wandelen anders, zij vragen naar den wil en weg des Heeren niet, zij verlangen van hunne zonden niet overtuigd te worden; zij houden zich niet bezig met schuldbelijden en schuldbetreuren; zij verlangen niet, dat God de hand aan hen houde; zij hebben geen' afkeer van ééne zonde als zonde voor God; om reinheid des harten bekommeren zij zich niet, en hoe zouden ze zich met geheel hun hart den Heere wijden? — Zij wandelen dus anders. M. H! waarom doet gij dat? Waarom volhardt ge daarmeê? Ge moet er eene reden voor hebben; die reden moet tevens wel zeer gewigtig zijn, want — met anders te wandelen dan in opregtheid, berooft ge u van een' zeer grooten zegen, den zegen, dat de Heere u het goede niet onthouden zal. Ach! waarom wandelt gij anders, daar ge u niet alleen van het goede verstoken doet blijven, maar het kwade over u brengt, het kwade door den Heere gedreigd aan allen, die niet in opregtheid wandelen? Maar neen, eene geldige reden kunt ge niet aanvoeren. Ge moet beginnen en eindigen met te zeggen: »ik heb in dien wandel der opregten geen lust." Ach! zoo is het ook. Gij hebt

Digitized by Google

er geen lust in. Maar moet die onlust langer duren? Vreest gij de kwade gevolgen niet? Misschien vreest gij die niet zeer, omdat het u tijdelijk nog al wel gaat? Ik bid u, bedrieg u hier toch niet; velen hebben zich bedrogen; — gij, spiegelt u aan hen. Zij wisten geen onderscheid te maken tusschen aardschen voorspoed en zegen. Alle voorspoed is geen zegen. Gij kunt rijk wezen, en niet gezegend. Uwe landen kunnen rijke inkomsten beloven, zonder dat het u een zegen is. Kent gij den 73. Ps. niet? Verstaat gij het woord niet, dat de Heere kastijdt, dien Hij lief heeft? Ik zou u uit de geschiedenis der volken, uit de geschiedenis van ons eigen volk ook, op menigeen wijzen kunnen, wien de voorspoed geweest is eene bron van ellende en jammer, en alles behalve een zegen. Ik kan u integendeel ook op menigeen wijzen, wien de tegenspoeden tot God hebben gebragt en tot de zaligheid. Daarom, laat uwe uiterlijke welvaart u niet verleiden. Denk er vooral bij, dat de dood komt, en dat ge naakt uit de wereld gaat. En wanneer dan het kwade over u komt, weet, dat het in alle eeuwigheid uw rampzalig deel zal zijn.

Daarom, ô mensch! bewandel niet langer uwe wegen. Ga ook geen voetstap verder, opdat uw berouw niet te laat kome. Heden is het niet te laat nog. Heden laat u de Heer nog minzaam noodigen, om deelgenoot van het *goede* te worden door voortaan te wandelen in opregtheid. Ik bid u, wijs deze noodiging niet af. Ik weet zeker, dat de gevolgen onberekenbaar zijn.

»Wat zullen wij dan doen" Gij begrijpt de zaak der ware godsdienst niet. 't Komt daarbij niet op ons *doen* zoo zeer aan. Wees lijdelijk, maar niet als een steen. Wees lijdelijk, gelijk het een zondig en schuldig mensch betaamt, en — laat u regt bekend maken met den wil des Heeren; laat u ontdekken en van schuld en zonde innig overtuigen, en gij zult roepen met een waarachtig hart om ontferming, en — uw wandelen in opregtheid heeft een begin genomen, en — de Heere zal u het goede niet onthouden.

En gij, Christen! die door Gods genade bearbeid zijt, om in opregtheid te wandelen, laat u opwekken en troosten.

Laat u opwekken om voort te gaan met in opregtheid te wandelen, laat u opwekken om in dezen wandel toe te nemen.

Digitized by Google

Christen! ga voort in den wandel der opregten. Blijf niet staan; keer nog minder terug, maar ga voort. Ga voort! Wat wil dat zeggen? Het wil zeggen, dat gij altijd meer en overvloediger kennis van Gods wil en raad zoekt te verkrijgen door naarstig onderzoek. Het wil zeggen, dat ge steeds wenscht ontdekt te worden aan de plagen van uw hart, en in de schuilhoeken uws harten dieper in te dalen. Het wil zeggen, dat ge alle dagen ootmoedig schuld belijdt zonder achterhouden. Het wil zeggen, dat uw verlangen blijft, dat de Heer u bearbeide en afkeerig doe blijven van elke zonde, klein en groot, dat zijn Geest uw hart reinige niet minder dan uwe handen, dat Hij u overal en altijd dezelfde doe wezen, namelijk een, die weten wil, dat hij het met God houdt; ja, dat Hij u bewerke tot dagelijksche algeheele overgift en toewijding aan Hem en zijne dienst. — Zie Gel! dat is voortgaan in den wandel der opregten. Dat u dit betaamt, behoef ik niet te betoogen, want daartoe heeft CHRISTUS zich voor u in den dood gegeven.

Ik ga dus voort en wek u op, om in dezen wandel toe te nemen. Het beste middel is, te zoeken, overal onder den indruk te verkeeren van de goddelijke Alwetendheid. Hoe meer gij u den Heere vertegenwoordigt en Hem voor u stelt, hoe minder afwijking gij u zult veroorloven. Een ander heerlijk middel is, vlijtig en naarstig gebruik maken van de ernstigste en meest ontdekkende prediking, die u altijd den een of anderen verzuimden pligt met schaamte zal indachtig maken, of eene verborgene zonde doen opmerken. Nog is een heerlijk middel, de gedurige gedachte aan dood en oordeel. Gij begrijpt dit, wordt de Christen daar met zijne gedachte gehouden, hij kan geen onreinheid bij zich laten vernachten. En naar mate het geloof in sterkte toeneemt, naar die mate is noodzakelijk zijn wandel opregter, want hij heeft vrijmoedigheid om telkens met zijne zonden tot het bloed der verzoening toevlugt te nemen, dat hem reinigt.

Christen! behartig deze opwekking, en laat mij ten slotte woorden van vertroosting mogen spreken. Dit is de groote troost, dien gij bezit, dat de Heere u het goede niet zal onthouden. Maar wat is nu eigenlijk goed? Is rijkdom u goed en nuttig, de Heer zal hem u geven. Maar misschien is een minder deel u beter, en de Heer zal het mindere geven. Is gezondheid u goed, de Heer zal u gezondheid schenken; maar keurt Hij ziekte en zwakheid en lijden nuttiger, maak dan daarop staat. Zie,

Digitized by Google

de tekst zegt: »Hij zal *het goede* niet onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen." En wat uwe ziel belangt, gij zult met de opregten zeker wandelen; het zal u aan geene opgeruimdheid en vrolijkheid ontbreken. Het licht zal wel van duisternis worden afgewisseld, maar ook in de donkerheid zal de Heer u een licht zijn. Gij zult niet vrij blijven van aanvechting en benaauwdheid des harten, maar de Heer zal zorgen, dat de angst te zijner tijd plaats ruimte voor vertrouwen. En — komt uw einde — Hij zal u het goede ook in den dood niet onthouden, noch ook over den dood. Gij zult dan eerst ondervinden, dat hier alles ten deele was, en gij zult het volmaakte kennen en genieten, een volmaakt aanschouwen, een volmaakt leven bij den Heer.

»Maar," zegt ge, »aan dien eindpaal sta ik nog niet. Wie weet, wat mij nog boven het hoofd hangt? Wie weet, wat stormen mijne ziel nog zullen beangstigen? 't Is mij nu reeds bang; ach! hoe kom ik er nog?" Gel! die klagt is ons niet vreemd; toch getuigt ze niet van veel doorzigt voor het oogenblik, en van veel geloof. Daar kan u immers geen haar van het hoofd vallen zonder 's Heeren wil? De vijand kan zich, zonder 's Heeren wil, niet roeren of bewegen? »Ja, maar de Heer zelf kan nog wel diepe en smartelijke wegen voor mij noodig keuren." Welnu, als zijne wijsheid ze noodig keurt, zal zijne goedheid ze u heilzaam maken, zoodat ge er daarna voor dankt. En voorts, wat hebt gij met de toekomst noodig? En zooveel gij er meê kunt noodig hebben, — laat mijn tekstwoord in uw hart geschreven blijven: »Hij *zal* het goede niet onthouden dengenen, die in opregtheid wandelen." AMEN.

Digitized by Google

DE VERBORGENHEID DER GODZALIGHEID, OF GOD GEOPENBAARD IN HET VLEESCH.

—

VOORZ. PS. CXVIII. : 11, 14.

—

VOORAFSPRAAK.

»God is goedertieren over de ondankbaren en boozen." Ziedaar, Toeh.! — eene aangename en onaangename getuigenis, welke JEZUS CHRISTUS, toen Hij nog op aarde was, van God en van den mensch heeft afgelegd, naar Lucas I. boek, het 6 kap. het 35. vers.

Van den eenen, namelijk God, getuigt de Heiland, dat Hij *genadig* en *goed* is: — integendeel, van den mensch zegt de Heer, dat hij is *ondankbaar* en *boos*.

Deze uitspraak van den Zaligmaker, (ik kan het niet ontkennen) vereert God ten hoogste; maar moet ons menschen tot beschaming strekken, en tot diepe verootmoediging leiden, want zij is volkomen *waar*. — Niet alleen vindt zij hare zekerheid in het onfeilbaar woord van Hem, in wiens mond geen bedrog gevonden werd; maar zij steunt ook op de levens-ervaring van alle menschen; — van het verloren paradijs af tot op onze dagen toe, — en in alle ootmoedigheid moet ik met schaamte belijden, dat deze getuigenis door JEZUS uitgesproken, eene waarheid zal blijven, zoolang er een God is, die goed doet, en er menschen zullen zijn, aan wie goed gedaan wordt.

Ik zal, om de genoemde uitspraak van CHRISTUS te regtvaardigen, mij niet beroepen op de geschiedenis der menschen-wereld van zesduizend jaren herwaarts; ik wil u niet wijzen op de vervlogene dagen van uw geheele leven, waarin God u meer, dan eene moeder haar kind, liefde bewezen heeft, door u als op vleugelen eens arends te dragen; —

Digitized by Google

u te verzorgen, en tot aan dezen oogenblik toe, met onverdiende goedheden te overladen, — zelfs zal ik u niet eens in gedachte brengen de weinige dagen der verloopene week, van hoeveel kwaads gij verschoond zijt gebleven; — wat goeds gij daarin al genoten, — en hoe gij daaraan beantwoord hebt, maar dit zoude ik u wel willen vragen: met welke gevoelens, met wat voornemen, en in welk eene gemoedsstemming, gij dezen morgen zijt ontwaakt en opgestaan? — Immers de aloude God der eeuwige heuvelen deed weder zijne zon over u lichten, en Hij deed u in gezondheid ontwaken. — Een nieuwe dag, en wel eene sabbatsrust, brak voor u aan; gij vondt alles nog op zijne plaats zoo als het was, toen gij u den avond te voren aan den slaap overgaaft, — geen dief had uwe bezitting geroofd; — geen vuur uwe woning verteerd; — uit den kring uwer familie en van lieve huisgenooten, had de dood niemand van uwe zijde weggerukt; — uw brood en water waren nog gewis, en wat daarbij nog meer zegt; de Almagtige, de Heere des hemels en der aarde, zoude u van daag weder onthalen door zijne dienstknechten, op het feestmaal der blijde verkondiging van het Evangelie der zaligheid en des eeuwigen heils.

Ik vraag het nog eens — en aan u allen M. H.! — met uw oog naar boven gerigt en met de hand op het hart, wat zegt u uw geweten? — hebben ook de wanden uwer woning u dankend en aanbiddend zien nederknielen voor den Heer der heirscharen; omdat Hij het alleen was, de Vader van alle goede giften en gaven, die u uit *zijnen* schat, al deze voorregten en weldaden deed geworden en in gezondheid genieten?

Ik laat het antwoord hierop aan u zelven over; maar dit weet ik toch, dat er in dit heiligdom zijn, die zich erg hebben te schamen, en, zoo zij de waarheid wilden uitspreken, zouden moeten belijden — voorzeker! de getuigenis van JEZUS CHRISTUS is waar; — God is *goedertieren;* doch ik; — ik ben niet alleen *ondankbaar* maar ook *boos.*

Maar vanwaar komt nu zoo een gedrag, — en dat wel van redelijke schepselen? — immers een *hond* nog, zal dankbaar de hand lekken desgenen, die hem goed doet en brood geeft! — Ja, M. H.! — hoe vernederend dan ook voor de menschelijke natuur het antwoord zijn moge, als een getrouw dienstknecht van CHRISTUS, zoo moet ik toch openlijk voor de waarheid uitkomen en zeggen, als met de Hei-

Digitized by Google

lige Schrift in de hand en de leidsvrouw der ondervinding voor mij, het komt vandaar; — dat de mensch zoo als hij door de zonde geworden is, nu het leven Gods mist en ganschelijk verloren heeft het beeld van zijnen hemelschen Maker en Weldoener; want een os kent nog zijnen bezitter, en een ezel de krib zijns Heeren; maar de mensch van nature, weet en verstaat niet, hij is verduisterd geworden in het verstand door de booze werken, en vervreemd van het leven Gods door de onwetendheid, die in hem is.

Ziet, Toeh.! — dit is het loon der zonde; — de rampzalige bezoldiging geworden van onzen schrikkelijken afval van God, het hoogste goed; de fontein van alle licht, leven, zaligheid, vrede, vergenoegen, blijdschap en alle heerlijkheden, zoodat wij God, noch kennen, noch liefhebben, noch vereeren, noch dienen, of op eenigerhande wijze ons dankbaar jegens Hem gedragen, al doet de Heer ons nog zoo veel goeds, en gaat Hij voort, zonder ophouden ons goed te doen — en ô ziet eens! Hij is en blijft dezelfde God, die goedertieren is over de ondankbaren en boozen, — zelfs nog in deze ure, dat Hij ons bij vernieuwing de blijde boodschap laat brengen, dat zijne goedheid ons zegenen wil, met alle geestelijke zegeningen in den hemel in CHRISTUS JEZUS, maar hoe zullen wij die nu weder ontvangen? — en hoe daaraan beantwoorden? — ô, Geliefden! — dat er in niemand van ons zij een boos en ongeloovig hart om voort te gaan te verlaten en afkeerig te blijven van den springader des eeuwigen levens — welke is JEZUS CHRISTUS de Heer — God geopenbaard in het vleesch.

Dat de genadige God tot dat einde, de zon der geregtigheid, even als van morgen de zon der wereld, over ons doe opgaan, ons bestrale en verkwikke met haar licht en hare warmte, opdat wij leven, vreugde en zaligheid mogen genieten van God, door den Heiligen Geest in CHRISTUS JEZUS. Amen!

TEKST: 1 Tim. III: 16a.

»EN BUITEN ALLEN TWIJFEL DE VERBORGENHEID DER GODZALIGHEID IS GROOT: GOD IS GEOPENBAARD IN HET VLEESCH."

Onder al de voortreffelijke zaken, die van het huis Gods, van zijne kerk hier op aarde gezegd worden; — behoort

Digitized by Google

voorzeker ook, dat de groote Leeraar der Heidenen, de gemeente Gods aanmerkt, — als gebouwd op het fondament der Heilige Apostelen en Profeten, waarvan JEZUS CHRISTUS is, de uiterste *hoeksteen* [1]).

Deze uitspraak van den Apostel PAULUS is niet alleen waar, ten opzigte van de leer der zaligheid, die de kerk bezit, maar ook ten aanzien van den *vasten* grond, waarop *dezelve* is *berustende;* — want

Wordt er getuigd dat de medeburgers der Heiligen — en de huisgenooten Gods gebouwd zijn op het fondament der Apostelen en der Profeten; zoo bezitten zij in de leer der zaligheid — in het woord Gods — door Apostelen en Profeten verkondigd, een steunsel en vastigheid, die bestand is tegen alle *leugen* en de *bedriegingen* der *menschen*, om *listiglijk* tot *dwaling* te brengen.

Niet ten onregte, heeft daarom de Apostel PETRUS in zijnen 2den zendbrief dit *fondament* erkent en zich daarop beroepen, als hij schrijft: [2]) en wij hebben het profetisch woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt....

En deze getuigenis van den onfeilbaren Apostel, is waarachtig en gegrond, omdat zij is eene zaligmakende leere der genade Gods; [3]) door God zelven, die niet liegen kan, in het paradijs het eerst verkondigd, en naderhand geopenbaard zijnen heiligen, die van den *Heiligen Geest* gedreven zijnde, haar hebben verkondigd en in geschrifte gesteld. [4])

Het is deze zelfde leere, die als een *fondament* de *kerk staande* houdt, dewijl zij het voorname *middel* is, waarvan zich de genade Gods bedient, om niet alleen zondige en doodellendige Adams-kinderen tot de gemeente Gods toe te brengen, maar ook om hen te bevestigen, te beschermen, te bewaren en te doen strijden voor het geloof, eenmaal den Heiligen overgeleverd — [5]) al waarom ieder burger der Stad Gods heilig geroepen is, vast te houden aan het getrouwe woord, dat naar de leer is; [6]) Doch ook, de gemeente Gods moet ten tweede eenen *vasten* grond — een *fondament* hebben voor de zaligheid, die zij hoopt, en te *gemoet ziet* naar de *leere* der waarheid, zoo als zij *uit* en *van* God is. — Nu, dit fondament *heeft zij dan ook*

---

1) Ef II: 20. 2) 2 Petr. I: 19. 3) Tit. II: 11. 4) 2 Petr I. 20. 5) Jud. vs 3. 6) Tit. I 9.

Digitized by Google

in JEZUS CHRISTUS; die hier door den Apostel PAULUS genoemd en erkend wordt als de uiterste hoeksteen van dat fondament aan het huis Gods. Gelijk een *hoeksteen* in grootte, zwaarte en vastigheid alle andere steenen overtreft, alsmede voor het oog zigtbaar is; de twee zijden van het gebouw vereenigt — en zoo tot steunsel, vastigheid en sieraad verstrekt van het geheele huis, dat is nu JEZUS CHRISTUS, ten opzigte van het gods-gebouw — namelijk, der gemeente des levendigen Gods.

Het is JEZUS CHRISTUS de Heer, die vroeger door de geloovigen onder het *Oude* Verbond tot hunne zaligheid werd te gemoet gezien. — Die op den bestemden tijd in de wereld verschenen is, om zondaren de vrede met God aan te brengen, en welken nu onder het Nieuwe Verbond de uitverkorenen Gods door het geloof aanschouwen, als dengenen, die met eere en heerlijkheid is gekroond, zittende ter regterhand der Majesteit Gods, in de hoogste hemelen. Ja, M. H.! JEZUS CHRISTUS is de hoeksteen, als die in alle opzigten de *grond* is van de *gansche* zaligheid van alle *uitverkorenen*, uit Jood en Heiden te zamengebragt tot één kudde en onder één Herder, de eenige en vaste hoeksteen van het huis Gods, die eeuwige PETRA, waarop de Tempel Gods rust, en voor de eeuwen, die nog komen zullen, onwrikbaar zal vast staan, ja, die door de magt der hel, in eeuwigheid niet zal kunnen beschadigd — veel minder zal kunnen afgebroken en gesloopt worden.

Dit nu is wel eene zaak, die het vleeschlijk oog in zijne ingebeelde wijsheid, noch weet noch ziet, doch daarom *is* en *blijft* zij toch eene *verborgenheid* der godzaligheid die groot is; maar alleen slechts bij en voor hen, die als levende steenen aan den geestelijken tempel des Heeren zijn, en nog worden aangebragt en toegevoegd; want de hoeksteen van het fondament van het gebouw Gods is niemand anders dan de *eeuwige Zoon* des *eeuwigen Vaders*, JEZUS CHRISTUS de Heer, God geopenbaard in het vleesch, en het is deze waarheid Toehoorders! die wij in deze gewigtige ure met elkanderen willen nagaan en overdenken.

In de 13 eerste verzen had PAULUS aan TIMOTHEUS geschreven, hoe hij te letten had op de hoedanigheid der personen, die hij verkiezen en aanstellen zoude tot opzieners en diakenen. — PAULUS had dit daarom gedaan, opdat TIMOTHEUS (indien de Apostel niet zoo schielijk tot hem

Digitized by Google

kwam, als hij wel hoopte) weten mogt hoedanig hij verkeeren moest in het huis Gods, vs. 14, 15a. Daar moesten getrouwe en bekwame leeraars en opzieners gesteld worden, opdat deze met TIMOTHEUS, ook na zijn vertrek en uitgang, mogten waken voor den welstand der gemeente, en voor de zuiverheid der Evangelie-leer.

Deze zaak toch was van het hoogste aanbelang, zoo ten opzigte van de uitnemendheid der kerk, omdat zij is de gemeente des levendigen Gods, als ten aanzien van de leer der waarheid, waarin die kerk een zoo groot belang heeft.

De kerk toch, was een pilaar en vastigheid der waarheid, omdat zij staat in de belijdenis en in het geloof der waarheid. — De waarheid in het heilig woord vervat, maakt elken lidmaat en de gansche kerk onbewegelijk en vast. — Of gelijk oudtijds, op de pilaren in de tempels der Heidenen, de geschiedenissen hunner goden werden afgemaald, om dezelve bekend te doen worden en voor de vergetelheid te bewaren; zoo ook moest de kerk Gods de waarheid bekend maken, haar bezit niet verliezen, en haar tegen alle vijandige aanvallen verdedigen en beschermen.

Ontving nu de kerk hare vastigheid van de waarheid, of was zij de school en bewaarster der waarheid, zoo moest immers die kerk en die waarheid aan getrouwe en bekwame menschen worden aanbevolen als opzieners daarover; zoo veel te meer, als men acht gaf op de uitnemendheid en heerlijkheid van die goddelijke waarheid en welke de Apostel hier voorstelt als in zich behelzende *eene verborgenheid der godzaligheid, die buiten allen twijfel groot was, namelijk: God geopenbaard in het vleesch.*

Ik zal

I. Deze woorden eerst verklaren, en

II. Dan ten tweede daarvan een toepasselijk gebruik maken.

I.

Laat mij dan in de eerste plaats u den tekst verklaren; daartoe zullen wij vooraf onze aandacht vestigen op den lof, dien de Apostel aan de waarheid geeft, om *daarna* de gewigtige zaak te beschouwen, waarvan PAULUS het woord heeft, als hij zegt: *God geopenbaard in het vleesch.*

Wat nu het *eerste* aangaat, zoo stelt de Apostel de waarheid voor, in hare *verhevenheid, heiligheid,* en *zekerheid.*

Digitized by Google

Om ons de waarheid van de Evangelie-leer in hare *verhevenheid* aan te toonen, zoo noemt PAULUS haar eene *verborgenheid.* — De Apostel ontleent dit woord, gelijk Gods Geest meermalen gewoon is te doen, van de godsdienst der Heidenen. — De Heidenen hadden verborgenheden, geheimen van godgewijde plegtigheden, die alleen den priesteren en eenigen ingewijden in deze dienst bekend waren. — Nu wil PAULUS zeggen, zoo heeft ook de Evangelie-leer hare verborgenheden, maar in een gansch anderen zin en van eenen anderen aard, dezelve toch worden niet verborgen gehouden voor de leden der kerk, maar gezet op den kandelaar.

De Apostel noemt haar echter zoo, 1 omdat haar voorname inhoud de leer der *verzoening* is: voor het redelicht ten eenemale verborgen, zoodat geen menschelijk verstand haar kon uitdenken en bekend maken. — Neen, dit is alleen geschied door middel van eene goddelijke openbaring; daarom genoemd eene »verborgenheid, die van alle eeuwen is verborgen geweest in God." [1])

2. Eene verborgenheid, om dat zij maar aan *weinigen* regt bekend is, te weten: aan de ware kerk, den geroepenen heiligen, aan wien God heeft willen bekend maken, welke daar zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid. [2])

3. Eene verborgenheid, omdat men deze dingen tot zaligheid leert kennen, niet door het licht van onze rede want de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn. Want zij zijn hem dwaasheid en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden, [3]) maar men leert die waarheid verstaan tot zaligheid door het verborgen onderwijs en het ondekkend licht van des Heeren Geest, — Of heeft niet de Heiland der wereld het uitgesproken en om deze reden God gedankt, als Hij zeide: »Ik dank U Vader! Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor den wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard." [4])

4. Nog eens, eene verborgenheid, omdat dezelve, nu zij geopenbaard is, ons toch nog maar ten deele is bekend; ofschoon er in die verborgenheid niets is dat strijdt

---

1) Ef. III: 9. 2) Coll. I: 26. 3) 1 Cor. II: 14. 4) Matth XI: 25.

Digitized by Google

tegen de rede, evenwel veel bezit dat onze rede zeer verre te boven gaat, immers »wij zien nu nog maar door eenen spiegel in eene duistere rede." [1])

Doch ik zeide ook, het is eene verborgenheid, die groot is, hetzij dat men let op haren *oorsprong*, als geopenbaard door den levendigen God, die in alles wat Hij zegt of doet, niets anders vertoont dan hetgene waarlijk groot is, — Groot zoo men ziet op de *wijze* der openbaring; de Heer heeft dit door eenen weg van wonderen geopenbaard, en niet alleen door Profeten en Apostelen, maar ook door zijnen Zoon zelven laten verkondigen. — Zij is groot, zoo men let op de *voordeelen* daardoor aangebragt, als: het leven, de onsterfelijkheid, genade, zaligheid, ja een gansch zeer uitnemend eeuwig gewigt van heerlijkheid. — Groot in hare *uitwerking*, hierdoor is het Jodendom verwonnen, is het Heidendom ter nedergestort, zijn de altaren der afgoderij omverre geworpen, is de schranderheid der wereldwijzen tot dwaasheid gemaakt, zijn de Heidensche godspraken gemuilband, ja zelfs de poorten der hel overweldigd; en eindelijk groot in hare *deelen*; hier is eene hoogte en diepte — voor onze zinnen, onbeseffelijk — voor onze oogen, onbeschouwelijk — voor ons verstand, onuitdenkelijk — voor de rede, ondoorzoekelijk, — en voor de tong onuitsprekelijk.

Daar nu Gods woord elders gewag maakt van de verborgenheid Gods en des Vaders en van CHRISTUS, [2]) — de verborgenheid des Evangelies, [3]) — verborgenheid des geloofs, [4]) zoo spreekt de Apostel hier tot aanprijzing van deze verborgenheid van wege hare *heiligheid*, van eene verborgenheid der godzaligheid, — zoo toch noemt PAULUS haar in tegenstelling van de verborgenheden der Heidensche godsdienst, welke zondig en dikwijls goddeloos waren, en niet alleen omdat men door dezelve de afgoden eerde; maar ook geheimen pleegde, te schandelijk om die hier te noemen.

De Apostel spreekt dan hier van eene verborgenheid der *godzaligheid; a.* omdat het einde en oogmerk van deze verborgenheid is: de verheerlijking van God, zooals dezelve van menschenkinderen bevorderd wordt door eenen godzaligen wandel; het groote oogmerk hiermede is toch, de deugden en volmaaktheden Gods te stellen in een heerlijk

---

1) 1 Cor. 13: 12. 2) Col. II: 25. 3) Ef. VI: 19. 4) 1 Tim 3: 9.

Digitized by Google

daglicht; waarom de Heiland eens zeide. »hierin is mijn Vader verheerlijkt dat gij vele vrucht draagt" [1]) en elders, »laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken." [2]) *b.* Omdat die verborgenheid in het Evangelie geopenbaard, de ware godzaligheid leert en aanprijst als behelzende de krachtigste drangredenen, om de menschen daartoe aan te zetten, zoo schreef PAULUS aan TITUS: »want de zaligmakende genade Gods is verschenen allen menschen, en onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig en regtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld." [3]) — Ja, eene verborgenheid der godzaligheid, omdat deze leer, aan het gemoed vruchtbaar gemaakt door den Heiligen Geest, den mensch waarlijk godzalig maakt; daarom bad de Zaligmaker in zijn hoogepriesterlijk gebed: »Vader! heilig ze in uwe waarheid; uw woord is de waarheid." [4]) en PAULUS getuigt van de geloovigen te Corinthe: »en dit waart gij sommigen, maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt geregtvaardigd in den naam des Heeren JEZUS, en door den Geest onzes Gods. [5])

Dit alles nu stelt de Apostel hier ter neder als eene zaak van eene ontwijfelbare *zekerheid*, zeggende: buiten allen twijfel; dat is zonder tegenspraak waarachtig. — De zaken toch in het Evangelie geopenbaard, zijn gewis en zeker, en hebben zoovele gronden van waarheid voor zich als maar eenig ding in de wereld hebben kan; LUCAS daarom in het begin van zijn Evangelie schreef niet ten onregte aan THEOPHILUS; opdat gij moogt kennen de zekerheid der dingen, waarvan gij onderwezen zijt. [6]) Deze verborgenheid is dan ook waardig, dat men haar geloovig aanneemt en omhelst, daar ieder mensch hierin een oneindig belang heeft; ten minste als hij voor zijne eigene zaligheid niet begeert onverschillig en zorgeloos te blijven, »want het is een getrouw woord en aller aanneming waardig. [7]) De ontwijfelbare zekerheid dezer verborgenheid nu blijkt klaar, *a.* als men raadpleegt met het licht der rede, deze kon haar niet uitvinden, en nu zij van God geopenbaard is, zoo moet de rede dezelve allezins billijken als Gode allerbetamelijkst. —

1) Joh. XV : 8 2) Matth. V : 16. 3) Tit. II : 11, 12. 4) Joh. XVII : 17. 5) 1 Cor. VI : 11. 6) Luc. I : 4. 7) 1 Tim. I : 15.

Digitized by Google

b. Zij stemt geheel overeen met de voorzeggingen der Profeten, zoodat het Evangelie de vervulling is der profetie, Gen. III: 15. Ps. XLV: 3, 7, 8. Jes. VII: 14. Jer. XXIII: 5, 6. Micha V: 1. en op andere plaatsen, te veel om te noemen, meer. En *c.* eindelijk heeft men maar te letten op de uitwerking, die het Evangelie op Joden en Heidenen gehad heeft, en nog heeft op vele menschen, ofschoon deze leer zoo strijdig is tegen vleesch en bloed.

Thans gaat de Apostel over om eenige waarheden in het Evangelie opgesloten, als verborgenheden voor te dragen, en met verheffing daarvan te spreken.

Naar aanleiding van onze tekstwoorden zal ik uwe aandacht *ten tweede* bepalen bij deze verborgenheid des Evangelies, *God is geopenbaard in het vleesch.* — Wij zullen ons echter voor heden niet inlaten met het onderzoek, of men naar den oorspronkelijken tekst lezen moet *God* of dat het behoort te wezen *welke;* wij hebben het *eerste*, gelijk onze overzetters ook doen, op voor ons genoegzame gronden gekozen, en zullen nu daarop onze verklaring bouwen.

Door God moeten wij te dezer plaatse verstaan den *eenigen, eeuwigen* en *natuurlijken Zoon* van God, den *eeuwigen Vader* van onzen Heer JEZUS CHRISTUS, die meer dan eens in de H. S. uitdrukkelijk God *genoemd* wordt en die het ook in waarheid *is*, als 1 Joh. V: 20. Rom. IX. Hand. XX: 28. Joh. I: 1, 14 en elders meer; doch het is ons oogmerk niet, thans over de Godheid van CHRISTUS tot u te spreken, bij de behandeling van den Heid. Katechismus geschiedt dat ook jaarlijks, alleen zal ik uwe aandacht vestigen op de menschwording van dezen Zoon van God, die ook God zelf is. PAULUS zegt in onzen tekst, God is geopenbaard in het vleesch.

Door het *vleesch* moeten wij hier begrijpen eenen mensch, bestaande uit ziel en ligchaam beide. In deze beteekenis komt het woord zoo voor, Ps. LXXV: 3. Jes. XL, 4 en op andere plaatsen der H. S. meer.

J. C. is dan een mensch uit de menschen geboren; — de Zoon en afstammeling van den beroemden koning DAVID, naar het vleesch, Rom. I: 4, alsook die uit de vaderen is, zooveel het vleesch aangaat, naar Rom. IX: 5. Zijnde den menschen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde, en die dus aan al onze zwakheden, die den menschen eigen zijn, onderworpen was, Hebr. II en 4, ja zelfs was de Heer JEZUS een gering en verachtelijk mensch,

Digitized by Google

zonder gedaante en heerlijkheid. Jes. LIII en Phil. II:6.

Als nu hier gezegd wordt, God is geopenbaard in het vleesch, zoo zal dit aanwijzen, dat JEZUS CHRISTUS, die God is, en immers is dit eene groote verborgenheid, waarlijk de menschelijke natuur heeft aangenomen; JOHANNES zegt, dat J. C. in het vleesch gekomen is; 1 Joh. IV: 2. Dat Hij dus mensch geworden zijnde, onder de menschen verkeerd heeft als een mensch; het Woord is vleesch geworden en heeft onder ons getabernakeld. Joh. I: 14. Als een waar mensch heeft Hij zich aan de menschen geopenbaard, en is van hen als zoodanig daarvoor gehouden en erkend; als die alle eigenschappen van een waar mensch aan zich had, en zich ook als zoodanig gedragen heeft, doende al zulke dingen, welke eenen mensch betamelijk en noodig zijn.

Ofschoon nu JEZUS CHRISTUS God en mensch te gelijk was, in eenigheid des persoons, gedroeg Hij zich echter als een afhankelijk mensch; Hij was niet alleen zijnen ouderen gehoorzaam en onderdanig, maar ook aan de burgerlijke overheden, hoewel Hij als God hun Schepper en Opperheer was; zoo was Hij ook den hemelschen Vader, en dat meer dan andere menschen, volmaakt onderworpen en gehoorzaam, en in gedaante gevonden als een mensch, heeft Hij zich zelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises. Phil. II: 8.

Maar ofschoon nu JEZUS CHRISTUS zich als mensch vertoonde en gedroeg, en den glans en de heerlijkheid zijner Godheid verborg onder het kleed eener nederige menschelijke natuur, alhoewel Hij somtijds de stralen zijner Godheid eenigzins vertoonde in zijne doorluchtige daden, en meer bedoelde de goddelijke eer zijns Vaders te zoeken, dan zijne eer, zoo moet men evenwel in het oog houden, dat Hij, die zich als mensch openbaarde, evenwel ook te gelijk de waarachtige God was, en dat Hij uit dien hoofde, in die aangenomene menschelijke natuur zulke dingen gedaan heeft, welke zoo eenen God-mensch betaamden. Derhalve heeft Hij zich niet alleen als een *onzondig* mensch gedragen, want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden; Hebr. VII: 26; als die geene zonde gedaan heeft, en in wiens mond geen bedrog gevonden werd, naar 1 Pet. II: 22; maar Hij heeft ook zulke werken verrigt, die boven het bereik en de magt van eenen mensch zijn; dingen, waartoe noodig was

Digitized by Google

een persoon, in wien de goddelijke en menschelijke natuur op het allernaauwst moest vereenigd wezen, want dit was toch het oogmerk zijner komst in de wereld, om zondaren zalig te maken, 1 Tim. I: 15. zijnde Hij nu eenmaal in de voleindiging der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen, door zijns zelfs-offerande; Hebr. IX : 26. — Als mensch heeft JEZUS CHRISTUS door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid de wet vervuld in de plaats van alle uitverkorenen tot de gemeente Gods, die zalig wordt; maar al dat werk tot hunne verzoening met God, was toch het werk ook van eenen Godmensch, die de goddelijke en menschelijke natuur beide in zich vereenigd had, al waarom de H. S. zegt, dat God zijne gemeente verkregen heeft door zijn eigen bloed, zoodat de menschelijke natuur van CHRISTUS, door de goddelijke heiligheid bestuurd en ondersteund werd in het dragen van Gods oneindigen toorn, die tegen de zonde van het gansche menschelijke geslacht ontstoken was, en waardoor tevens aan al zijn lijden en doen eene goddelijke waarde werd bijgezet.

Voorwaar dan, deze menschwording van Gods Zoon is dan eene verborgenheid der godzaligheid, die buiten allen twijfel groot is. — Noch engelen, noch menschen waren in staat geweest, deze menschwording van Gods eigen Zoon uit te denken als een Gode allerbetamelijkst en voor ons eenig middel, om zondaren, snood van den Heer afgeweken en zijne vijanden geworden, wederom met God te verzoenen; zelfs nu deze verborgenheid door het Evangelie is bekend gemaakt, blijft zij nog altijd eene waarheid, die voor ons eindig verstand onbegrijpelijk is en blijven zal, zoo lang men het wonder aller wonderen zal hooren, dat eene maagd, die maagd blijft, de moeder wordt van haren Heer en Heiland; dat de Schepper van hemel en aarde een schepsel wordt en verkrijgt een beginsel van dagen, dat de eeuwige Zoon des eeuwigen Vaders wordt een Zoon des menschen, die kort van dagen is; die op aarde in den staat der diepste vernedering leefde, en hoewel de Heer der heerlijkheid zijnde, gekruist en gedood is, opdat de uitverkorenen uit alle geslachten, talen, tongen en natiën, zouden worden erfgenamen Gods en medeërfgenamen van JEZUS CHRISTUS; ô! men moet hier uitroepen: »ô! Diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennisse Gods — uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen — Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid," Amen!

Digitized by Google

II.

Nu nog geliefde Gemeente! een toepasselijk woord. Heeft het der goddelijke Voorzienigheid behaagd aan ons, welker voorvaderen Heidenen waren, die groote verborgenheid der godzaligheid bekend te maken, hoe betamelijk was het dan nu ook, dat allen, die in dat dierbaar voorregt mogen deelen, toch daarvan een noodig gebruik maakten.

Mogten toch alle leeraren als uitdeelers der verborgenheden Gods, bij alle bekwame gelegenheden, die verborgenheid overeenkomstig den zin en de meening des Geestes prediken en vasthouden aan dat getrouwe woord, dat naar de leere is, om de ongeregelden te vermanen, de kleinmoedigen te troosten, de zwakken te ondersteunen, en allen te brengen tot de kennisse der waarheid, die naar de godzaligheid is, in de hope des eeuwigen levens.—

Mogten toch alle overheden, als voedsterheeren van Gods Sion, die waarheden handhaven en beschermen; wel niet door gewetensdwang (want dit is en blijft eene goddelooze zaak) maar daardoor, dat zij de vijandige aanvallen en lasteringen tegen de dierbare Evangelie-leer zochten te beteugelen en in toom te houden,

Ja, mogt toch ieder mensch, wie hij ook zij, die onder de verkondiging van deze verborgenheid leeft, zich van zijnen pligt kwijten, om door dezelve zijn tijdelijk en eeuwig heil, onder ootmoedige insmeeking van den bijstand des Heiligen Geestes, naar ziel en ligchaam, te zoeken en te bevorderen. Toen toch het Evangelie van deze verborgenheid voor het eerst bekend gemaakt werd, ô wat vond men toen eene eenvoudige gereedheid bij de herderen in Bethlehem's velden, en in de wijzen van het Oosten, om dien God, die geopenbaard was in het vleesch, hulde te doen en eere te bewijzen. En wat was er in de tijden der Reformatie een blakende ijver om, zelfs met gevaar van zijne goederen, ja, van zijne vrijheid en leven, eenvoudige leeraren te gaan hooren prediken deze verborgenheids-leer gezuiverd van de dwalingen van den toenmaligen tijd; doch wat is het nu? Zoude men in onze dagen ook niet klagende mogen uitroepen: » hoe is het goud zoo verdonkerd, het goede fijne goud zoo veranderd." Klaagl. IV: 1.

Digitized by Google

Och! wat al menschen, die zich belijders der verborgenheden Gods noemen; die of uit onkunde, of vooroordeelen, of uit traagheid, of uit afkeerigheid van de goddelijke waarheden, of uit wereld-liefde, of zonde-lust en ongeloovigheid; deze verborgenheid, God is geopenbaard in het vleesch, niet aannemen noch willen aannemen en gelooven, als de eenige en algenoegzame oorzaak van alle zaligheid des armen en ellendigen zondaars, zoo als wij te zamen alle van nature zijn, die in en met Adam, van God onzen hemelschen Vader, Maker en Weldoener, gansch en al zijn afgeweken en zijne bitterste vijanden geworden; zoo liggen wij nu allen in het grootste gevaar en in den diepsten nood om voor eeuwig verloren te gaan, doch wie neemt deze droevige ellende regt ter harte? Bijkans niemand, want bij de meesten is het een leven in en voor de wereld, die eenmaal voorbijgaat, en anders niet. — En of God nu in dezen doodsnood ons eene hulpe zond ter verlossing en dagelijks laat aanbieden, het blijft bij zeer velen zóó, alsof wij er nooit van hoorden, immers toonen er niet van te willen hooren.

ô! Hoevele naamchristenen zijn er nog, die omtrent den rijkdom van Gods genade in JEZUS CHRISTUS met de grootste onverschilligheid verkeeren. — Die het doodsgevaar niet opmerken, waarin hunne onsterfelijke zielen zich bevinden, en de noodzakelijkheid eener goddelijke en almagtige hulp die zich tot hunne redding geopenbaard heeft, niet erkennen, noch uit hoogmoedigheid des harten verlangen te belijden en als met beide handen aan te grijpen en te omhelzen. Arme en ongelukkige menschen! hoe zal het u te moede wezen, als gij u op het einde bedrogen zult vinden, en u de eeuwige verlossing in CHRISTUS JEZUS, niet meer als een genadegeschenk van Gods liefde zal aangeboden worden.

ô Zegt mij eens, lieve Toeh.! is niet JEZUS CHRISTUS, de in het vleesch geopenbaarde Gods-zoon, is Hij niet de eenige en algenoegzame Rotssteen des heils en der eeuwige zaligheid, wiens werk volkomen is, — de kostelijke Hoeksteen door God in Sion gelegd tot eenen vasten grondslag des vertrouwens op den hemel en zijne heerlijkheid voor allen, die daarop tot hunnen troost in leven en sterven wenschen te bouwen.

't Is waar, wij hebben hier eene hoogte en diepte, die niet door eenig mensch aangaande deze verborgenheid der godzaligheid is te bereiken of te peilen, maar wat doet dat er toe, wij worden allen geroepen tot geloof en dat op Gods

Digitized by Google

getuigenis af, dat J. C. de eenige naam onder den hemel den menschen gegeven is, door welken wij *moeten* zalig worden. Daartoe brengt God door zijne dienaren de stem des Evangelies nog tot ons en noodigt ons tot de bereide tafel van Christus verdiensten, waarop wij alleen zonder vreeze de ontzaggelijke eeuwigheid kunnen intreden. Hoe verloren wij dan ook in ons zelven zijn, het zijn toch dezulken, die God opzoekt en tot Jezus Christus wil leiden, om ons voor eene eindelooze eeuwigheid zalig te maken, als wij onzen beschreijenswaardigen toestand zelven maar regt leeren kennen, daarover jammeren en tot den Heer roepen, die helpen kan en helpen wil.

Of zouden wij nu nog langer weigeren deze genadeweldaad ter harte te nemen, — niet bekennen de liefde Gods des Vaders in Christus Jezus; en zal het dan altijd te vergeefs zijn, dat de Heilige Geest door allerlei middelen, en bij alle gelegenheden zoo gedurig bij ons aanklopt, en ons noodigt tot de verkrijging der eeuwige heilgoederen van het koningrijk des Verlossers.

En nu, M. H.! hoe staat het nog heden met ons en met onze zielen? — Heeft God alreede door het licht en de levendigmakende kracht van zijnen Geest, de duisternis en onwetendheid van ons verstand in geestelijke zaken weggenomen, zoodat wij hierdoor gekomen zijn tot eene overtuigende kennis van onze onreinheid en zondige melaatschheid, die den geheelen mensch afschuwelijk gemaakt heeft in de oogen van den heiligen God, die te rein van oogen is om de ongeregtigheid te aanschouwen?

Zijn ook de genegenheden van onzen wil, door de krachtdadige werking van Gods Geest geheel omgezet en veranderd geworden, zoodat nu in dezelve gevonden wordt een opregt begeeren, niet van de dingen dezer wereld, die vergaan en aan onze afgetobde zielen geene rust kunnen geven, maar eene begeerte die uitgaat naar Hem, die de eeuwig vloeijende bron is van licht, vreugde, troost en zaligheid, op aarde nederdaalde en mensch werd te onze behoeve, opdat Hij ons zoude worden, de weg, de waarheid en het leven, als door wien wij allen weder tot Gods gemeenschap kunnen komen?

Ja, mijne medezondaren en zondaressen! onderzoekt u zelven eens, of gij wel ooit met innige en levendige overtuiging, de levendigmakende genade des H. G. aan uwe zielen krachtdadig ondervonden hebt, zoodat zij

Digitized by Google

u krachtig en ernstig werkzaam gemaakt heeft, om heilbegeerig de vergeving uwer zonden in het bloed des kruises te zoeken bij God, alsmede de heiligmaking des geestes en des vleesches, om u niet alleen uitwendig voor de wereld vroom te vertoonen, maar ook waarlijk een nieuw schepsel in CHRISTUS te worden, en toch daarbij op den Zaligmaker zoo te leunen en te steunen, dat Hij alleen en geheel uwe hoop en uw vertrouwen zij tot zaligheid, die alsdan zal geopenbaard worden in den dag uwer verschijning voor God, den regtvaardigen Regter der wereld?

Zoude ik ook hierbij u nog niet eenmaal ernstig mogen afvragen, ziet gij ook thans de waarheden in het Evangelie geopenbaard met andere oogen in dan wel vroeger, zoodat gij ook verstaat wat gij leest en er zoo mede werkzaam zijt gemaakt, dat gij JEZUS CHRISTUS en dien gekruist, niet alleen gezocht maar ook gevonden hebt — wel niet zoo, dat gij niet meer zoudt twijfelen of gij staat en leeft in de gemeenschap met CHRISTUS, doch alzoo, dat CHRISTUS JEZUS uw eenige hoop en troost is, waarop gij alleen verlangt en het gerust wagen durft de eeuwigheid in te gaan, zobdat gij uwe zaligheid nergens anders in zoekt, dan alleen in het eeuwig geldend zoenoffer van den Heiland der wereld, eenmaal aan het kruis volbragt, met dit gevolg, dat gij niet meer u zelven leeft, maar dien, die voor u gestorven en opgestaan is, tot heerlijkheid Gods des Vaders.

Immers, zoo lang gij niet gekomen zijt tot dat helder inzien, dat gij in u zelven een verdoemelijk zondaar, en een gansch verloren schepsel van natuur voor God zijt, dan kunt gij er op rekenen, dat gij tot hiertoe door den Heiligen Geest nog niet zeggen kunt Abba! Vader! ik ben uw kind — ô dan is het nog te vreezen dat gij onbekeerd zijt gebleven, en nog geenszins wedergeboren tot eene levendige hope der zaligheid, door de opstanding van J. C. uit de dooden, waarvan wij nog in deze dagen gedachtenis hebben mogen vieren. [1])

ô! Dan, zoo er nog iemand onder ons zij, die tot hiertoe de eigendom van JEZUS CHRISTUS niet is geworden door een hartelijk en levendig geloof in dien God, die geopenbaard is in het vleesch, ach! dan moet ik u aankondigen, gij zijt een Christen in *naam* maar niet in de *daad;* uw toestand gaat mij ter harte, hij is beklagenswaardig — en

1) 16 en 17 April 1851.

Digitized by Google

naar mate gij langer geleefd hebt onder de verkondiging van het Evangeliewoord, naar die mate is het onverantwoordelijker voor u, dat gij leeft zoo als gij nu nog leeft in de dienstbaarheid der zonde, der wereld en der kwade begeerlijkheden, die de kostelijke ziel verderven en haar voor eene eindelooze eeuwigheid zullen rampzalig maken.

Gave God! dat wij onze ware gedaante mogten leeren kennen uit den spiegel van Gods heilige wet, opdat zij ons een tuchtmeester werd om tot JEZUS CHRISTUS te vlieden, die de reinigmaking onzer zonden heeft te weeg gebragt in zijn ligchaam aan het hout. — Van zijnentwege ben ik nog tot u gekomen, zondaars en zondaressen! met het Evangelie der genade Gods in de hand; ik weet dat Hij u redden kan en redden wil, als gij met ware boetvaardigheid tot Hem komt, want CHRISTUS is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven. Daar is geen andere raad noch hulp, en alle magten in hemel of op aarde zijn buiten staat ons te helpen dan God alleen. — Maar het hart des zondaars moet door den H. G. in zijne grondvesten geschud, bewerkt, gevoelig, veranderd, gansch omgezet en levendig gemaakt worden, anders kan het niet, en hierom moeten wij God leeren vragen en aanhouden in het gebed, totdat de Heer ons kracht geve te gelooven in Hem, die gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren is.

't Is nu nog een vindenstijd, de Geest klopt nog aan, JEZUS zelf opent de armen, Hij roept, noodigt, laat zijne vriendelijke stem hooren, en belooft u zijne almagtige hulp om u door zijnen verworvenen Geest tot den Vader te leiden; doch wilt gij niet hooren, dan beklaagt Hij u wel, maar moet u aan uw eigen lot overlaten. ô Heden, heden dan, morgen konde het eens te laat zijn, terwijl gij zijne stem hoort, verhardt uwe harten niet; want zoo als de boom valt, blijft hij liggen.

Dan er kunnen ook hier zijn, die zeggen, zij zoeken, maar vinden toch niet. Is dit inderdaad waar, vanwaar komt zulks? Zoude hiervan de schuld bij God liggen? Wie kan dit toestemmen, die weet, dat de Apostel PAULUS getuigt, dat God een belooner is dergenen, die Hem zoeken. Hebr. XI: 6.

't Is daarom eene groote zonde te meenen, men wil wel als de Heer nu maar wilde. Hoe, God, die zijnen Zoon niet gespaard heeft, zoude niet willen helpen en zaligen; wie kan het gelooven? Of zoude het niet zijn kunnen,

Digitized by Google

dat men aan zich zelven nog niet gansch verloochend is, den Heere Jezus Christus niet *geheel* aanneemt in al zijne Middelaarsambten als profeet, priesters en koning, of God en de wereld beide te gelijk zoekt te dienen, of wel dat men noode deze of gene zonde wil laten varen, maar aan de hand houden en wat des meer zij, een onpartijdig onderzoek in de waarheid zoude ons op het spoor kunnen brengen en ons te zien geven waar het bij u hapert. Bedenkt echter, u zelven kunt gij wel bedriegen, maar God toch niet.

Doch het zij zoo dat uw zoeken een zoeken in waarheid is, zoo blijft dan aanhouden in het gebed, en laat met den dichter van den 139 Ps. veel uwe bede zijn, » doorgrond mij ô God, en ken mijn hart, beproef mij en ken mijne gedachten, en zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op den eeuwigen weg." — Het komt daarop aan, en dit kan Gods Geest alleen in ons te weeg brengen, dat wij helder, krachtig en levendig inzien, dat wij van natuur midden in den dood liggen en gansch verwerpelijk zijn voor Gods aangezigt; want is dit gevoelen in ons, niet alleen in ons verstand maar ook in ons hart waarheid geworden, dan zal ook het zoeken en vinden van den Heer tot onzen Heiland hiervan een zalig gevolg zijn. De Zaligmaker zal ons dan zelf komen opzoeken; op zijne armen en in zijnen schoot nemen en op eene grazige weide leiden, zoodat men vroeger of later zal kunnen zingen:

»De Heer is God erkent, dat Hij
Ons heeft gemaakt (en geenszins wij)
Tot schapen, die Hij voedt en weidt,
Een volk tot zijne dienst bereid"

Geloovigen! Die weet rekenschap te geven van de hope, die in u is, en wien het uit genade gegeven is in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te gelooven, maar ook in uw eigen gemoed hiervan de bewustheid om te dragen; is het u niet een groot wonder geworden, dat de Zoon Gods zich zoo diep verlagen konde, om uwe natuur aan te nemen, doch zonder zonde, opdat Hij zulke ellendigen, als gij in u zelven waart zoude op- en aannemen en

Digitized by Google

u overbrengen uit de grootste geestelijke armoede tot de heerlijke bezitting van de goederen van zijn eeuwig koningrijk; hoe onuitsprekelijk gelukkig en zalig zijt gij daardoor geworden. — ô, Dierbaar voorregt van Gods kinderen! En dat hebt gij niet aan u zelven te danken, maar aan de vrije en eindelooze barmhartigheid van God, aan de liefde van JEZUS CHRISTUS, en aan de levendigmakende kracht des Heiligen Geestes. — ô, Erkent dan ook in vurige dankbaarheid met gevoelige harten zoo groot eene genade; want als de Vader zich niet ontfermd had, als de Zoon zich niet vrijwillig voor u had overgegeven, en als de Heilige Geest zich niet had willen bemoeijen met zulke onreine en walgelijke schepselen, als wij toch allen van nature zijn, ach! wat zoude er toch van u gekomen zijn!

Bidt toch veel, dat de liefde Gods meer en meer in uwe harten moge uitgestort worden, en dient den Heere met blijdschap; immers hoe moest gij nu niet wegzinken in bewondering over uw geluk; want het zijn niet alle Christenen, die zich Christenen laten noemen. — Het Evangelie is u thans een dierbaar boek — een testament van Gods genade — bekrachtigd in den dood van J. C. en waarin gij nu uwen naam lezen moogt, kinderen Gods en medeerfgenamen van den Zoon zijns schoots. Daarom ook moet het Evangelie uwe dagelijksche betrachting zijn; het handboek des levens, een staf in de wildernis, en uwe vertroosting op den dikwijls moeijelijken weg naar uw hemelsch vaderland.

Bedenkt echter, gij zijt zwakke en dwalende schapen, zoo neemt dan dagelijks de toevlugt tot den Herder uwer zielen, om u te leiden in grazige weiden — en zoekt niet in de wet, niet bij u zelven, en niet in uwe gestalten, wat alleen in CHRISTUS is te vinden door het geloof in Hem. Wat hebt gij er toch aan, om de baan naar den hemel, zoo vreugdeloos af te loopen, en u niet eerder te verkwikken aan de lavende bron van CHRISTUS bloed, dan bij den dood. Neen, zoo niet vromen! Daarom houdt in gedachtenis dat het Evangelie een Evangelie is, eene blijde boodschap, niet alleen bij aanvang, maar ook bij voortgang. Weest altijd maar arm en behoeftig, en de verkondiging van het woord Gods en zijner genade zal u altijd een feest zijn. PAULUS wilde niet anders weten dan JEZUS CHRISTUS en dien gekruist, en zoo zij het u ook.

Laat u eens de wereld en alles begeven, arm en be-

Digitized by Google

rooíd kunt gij nooit worden, omdat gij CHRISTUS gevonden hebt, die kostbare parel, die voor geen goud of zilver te koop is, en welke gij nooit zult verliezen. Al sterft gij, uw sterven zal u gewin zijn. — Hierboven zult gij eens volmaakter kennen en zaliger genieten. Uw rijkdom is voor tijd en eeuwigheid, in nood en dood; God, geopenbaard in het vleesch. Nu, geloovigen! eenmaal zal het uurtje slaan, dat gij boven wereld, zonde en al de beproevingen des levens zult verheven worden, om altijd bij den Heer te zijn. AMEN! dat zij zoo.

Digitized by Google

MAANDELIJKSCHE

LEERREDENEN,

OVER

VERSCHILLENDE ONDERWERPEN

DOOR

ONDERSCHEIDENE PREDIKANTEN.

TIENDE TWAALFTAL.

NIJKERK,
I. J. MALGA.
1855.

Digitized by Google

Digitized by Google

INHOUD.

I.

A. MACPHERSON, 2 Cor. IV: 5. *De verkondiging van Jezus Christus, de last van den Evangelie-dienaar.*

II.

H. W. WITTEVEEN, Num. XXXII: 23b. *De gewaarwording der zonde.*

III.

J. C. EIJKMAN, Jes. LIX: 19b. *Het gevaar dreigt, de verlossing nadert.*

IV.

W. KRAIJENBELT, Jer. XVII: 8a. *De zalige toestand van den man, die op den Heer vertrouwt.*

V.

C. D. LOUIS BäHLER, Job VIII: 13b. *De ongegronde verwachting des huichelaars.*

VI.

A. G. VAN DIJKHUIZEN, 2 Sam. XXII: 28. *De verlossing des bedrukten volks, en de vernedering der hovaardigen.*

Digitized by Google

VII.

C. J. C. VENEMA, 1 Cór. XIII: 11. *De geloovige, zooals hij bij aanvang en voortgang in afwisseling van zwakheid en kracht opwast, van een kind tot een man en vader in Christus.*

VIII.

J. BINNEWEG, Rom. V: 1—5. *De vruchten der regtvaardiging.*

IX.

C. C. CALLENBACH, Joh. IV: 10. *Indien gij de Godsgaaf kendet.*

X.

J. J. KNAP, 1 Cor. XV: 55—57. *Geloofsroem der uitverkorenen.*

XI.

A. MACPHERSON, Joh. III: 5. *De wedergeboorte.*

XII.

J. VAN DER WERFF, Joh. IV: 46—54. *De wonderdadige genezing van den doodzieken zoon eens koninglijken hovelings.*

—

Digitized by Google

DE VERKONDIGING VAN JEZUS CHRISTUS, DE LAST VAN DEN EVANGELIE-DIENAAR.

—

Voorz. Ps. C : 1 , 3 , 4.

—

VOORAFSPRAAK.

Ja! de Heer is goed, zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid, en zijne getrouwheid van geslachte tot geslachte.

En wie is er, die terugziende op de baan, die hij heeft afgelegd, daarvan geen getuigenis zou kunnen geven? 's Heeren goedertierenheid is verspreid over al zijne werken, wordt gezien in zijne gemeenten. —

Ik zal u geene weezen laten, heeft Hij beloofd; en heeft Hij het niet door alle tijden vervuld? Strekt dit oogenblik daarvan nog niet tot een ontegensprekelijk bewijs? Welk een geruimen tijd is er verlopen, sedert mijn voorganger, uw geliefde leeraar, de WelEerw. heer Sypkens, voor u optrad, om u van deze plaats een laatst vaarwel toe te spreken. Hoeveel is er in dien tijd onder u voorgevallen. Maar heeft de Heer u aan u zelven overgelaten? Zorgde Hij, de groote Herder der schapen, niet voor de zijnen? En heeft Hij nu niet bewezen, dat hoe lang verbeid, Hij een waarmaker zijner beloften is? Ja! thans hebt gij reden, den opgezongen Psalm tot den uwen te maken:

»Goedertieren is de Heer,
Zijn goedheid eindigt nimmermeer,
Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht
Tot in het laatste nageslacht."

En ik twijfel er bijna niet aan, ja! ik zou thans durven zeggen, dat ik mij verzekerd houd, dat er velen zich in ons midden bevinden, die op dit oogenblik met harten

Digitized by Google

vervuld met dankbaarheid aan God, in dit heiligdom zijn opgekomen. —

Immers thans is het oogenblik daar, dat de Heer een einde maakt aan den herderloozen toestand der gemeente; geroepen van eene gemeente, mij lief en dierbaar geworden, heb ik dezelve verlaten, omdat ik in mijn hart gevoelde, dat het de Heer was, die mij herwaarts riep, en thans sta ik voor u, gereed om mijn dienstwerk onder u te aanvaarden. Ik gevoel thans al het gewigt, dat op mijne schouderen drukt, zal ik getrouw zijn aan mijne roeping. Als ik zie op mij zelven, dan zal het zijn met veel te kortkoming en gebrek. Maar bij den Heer is sterkte! Zijne kracht wordt in zwakheid volbragt; Hij wil bekwaammakende genade schenken; Hij kan, ja! Hij zal het doen dengene, die er Hem om vraagt. Ik heb het in mijne vorige gemeenten mogen ondervinden, Hij blijft dezelfde, Hij laat niet beschaamd uitkomen, die tot Hem roept. — Maar Hij wil er om gevraagd en aangebeden zijn. —

Komt dan allereerst 's Heeren aangezigt gezocht, Hem om zijne genade gesmeekt. Vereenigen wij ons daartoe in het gemeenschappelijk gebed.

—

TEKST: 2 Cor. IV : 5.

»WANT WIJ PREDIKEN NIET ONS ZELVEN, MAAR CHRISTUS JEZUS DEN HEERE: EN ONS ZELVEN, DAT WIJ UWE DIENAREN ZIJN OM JEZUS WIL."

—

De man, die deze onze tekstwoorden gesproken heeft, is PAULUS.

PAULUS, wij kennen hem, dien te voren woedende vervolger van allen, die den naam van CHRISTUS beleden; maar door den Heer krachtdadig op den weg van Damascus in zijne woede staande gehouden, en door Hem gesteld tot een uitverkoren vat, om zijnen naam te dragen, voor de Heidenen en de koningen en de kinderen Israëls.

Na zijne bekeering dan ook een even ijverig dienaar van den Heere CHRISTUS, die ofschoon zich den grootste der zondaren, en den minste der Apostelen noemende,

Digitized by Google

zeggen kon, door de genade Gods meer dan alle anderen te hebben gearbeid tot verbreiding van den naam van zijnen gezegenden Verlosser. —

Landen en steden doorreizende, niets willende weten, dan JEZUS CHRISTUS en dien gekruist, bevindt hij zich thans te Philippi, de hoofdstad van Macedonië, en het is van daar, dat hij de Corinthische Christenen dezen brief toezendt, waaruit wij onze tekstwoorden hebben gekozen.

Onder meer andere dingen, waarover hij hun in zijnen brief schrijft, levert hij een krachtig betoog van de voortreffelijkheid van het Evangelie, hetwelk hij en zijne medearbeiders verkondigden.

Die voortreffelijkheid stelde hij hen voor zigtbaar in zijne gezegende uitwerkselen onder hen, hoofdst. 3: 1-5.

Zij behoefden zich zelven met dat Evangelie niet aan te prijzen, noch door tusschenkomst van brieven door anderen, zich invloed te verwerven. — Neen! de zegen van het Woord onder hen gesproken, had de geloovige Corinthiërs gemaakt tot een' levende brief, welke getuigenis gaf der waarheid van het Evangelie.

Ja! zijne voortreffelijkheid wil hij hen daardoor vooral duidelijk doen uitkomen, door het te stellen tegenover de Mozaïsche wet, hoofdst. 3 : 6. 4 : 6. Zooals hij het daar beschrijft in zijnen inhoud, vs. 6. in zijne heerlijkheid, vs. 7—11. en in zijne duidelijkheid, vs. 12—18.

Uit zich zelven zouden zij, noch hij, noch zijne medearbeiders bekwaam zijn geweest, dat Evangelie naar waarde te verkondigen, maar Hij, die hen naar den onuitputbaren rijkdom zijner genade, tot deze heerlijke bediening geroepen en hen aangesteld had, om niet te zijn dienaars der letter, maar des Geestes, had hun daartoe zijne genade verleend; vs. 5, 6. En zouden zij zich dan nu dat Evangelie schamen? Dat bevel hun door den Heer opgedragen, verzwijgen? Neen! met hoeveel moeijelijkheden, onaangenaamheden en tegenstand ook te worstelen, onvermoeid zouden ze in de kracht van hunnen Heer, in zijne verkondiging blijven voortgaan, vs. 1, 2.

Het is waar! er mogten er zijn, die hun tegenwierpen, dat hunne prediking duister en onvatbaar was, of die de vraag tot hen rigtten: indien het woord, dat gijlieden verkondigt, zoo duidelijk en helder is als gij voorgeeft, van waar komt het dan, dat zoo weinigen vrucht van hetzel-

Digitized by Google

zelve ondervinden? Maar ligt daarvan de oorzaak in de waarheid van het Evangelie, of is het aan de hoorders zelven te wijten? Voorwaar niet aan het woord, want de waarheden zijn zoo eenvoudig en duidelijk, dat men om ze te verstaan en te bevatten, geen groot geleerde behoeft te wezen; dat ze door den ongeletterden en eenvoudigen kunnen worden begrepen, waarheid is het, zegt de Apostel, niettegenstaande zijne openlijke verkondiging blijft het voor velen bedekt, maar indien ons Evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen, die verloren gaan, vs. 3. en wie die zijn? vs. 4. in dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft, (namelijk) der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting des Evangeliums, der heerlijkheid van CHRISTUS, die het beeld Gods is. Zij hadden in last ontvangen hetzelve te verkondigen, van Hem, dien God, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, en die ook in hunne harten zijn licht had doen opgaan, en hen beschenen om te geven verlichting der kennis, der heerlijkheid Gods, in het aangezigt van JEZUS CHRISTUS, en dien last volvoerden ze niet om zich zelven daarmede te bevoordeelen, om gunstbejag van menschen te behalen, maar op eene wijze, allezins betamende, Gode behagelijk. En hoe? hij zegt het in onzen tekst: *Wij prediken niet ons zelven, maar CHRISTUS JEZUS den Heer, en ons zelven, dat wij uwe dienaren zijn om JEZUS wil.*

En ziedaar dan in onze tekstwoorden door PAULUS, het werk den Evangeliedienaar in last gegeven, beschreven.

Vertoeven wij hierbij eenige oogenblikken. — Letten wij

a. Op den last, den bedienaar van het Evangelie opgedragen.

b. Op zijn gewigt.

c. Op den eenigen en zekeren weg om getrouw er aan te beantwoorden.

A. Den last den Evangelie-dienaar opgedragen.

Het is nog hetzelfde, wat de Heer zijnen Apostelen heeft bevolen. Immers er is geene verandering bij Hem, noch schaduw van omkeering. Dat Hij ruim 18 eeuwen geleden, den zijnen heeft opgedragen, wil Hij dat nog door zijne dienaren zal verkondigd worden. Het is nog: predikt het Evangelie, dat Evangelie, waarvan CHRISTUS de hoofdzaak uitmaakt. Ja! den vollen CHRISTUS *moet* hij verkon-

Digitized by Google

digen, CHRISTUS geheel — CHRISTUS alleen, in zijne dierbaarheid, beminnelijkheid en onmisbaarheid, voor het arme zondaars-harte.

CHRISTUS zooals Hij van het Paradijs af aan in de moederbelofte, aan de vaderen toegezegd, door MOZES en de Profeten aan Israël is verkondigd, en zooals Hij zich in de vervulling, in de dagen zijner vernedering bewezen heeft, en nog betoont te zijn en te blijven, voor het hart dat geloovig tot Hem opziet, en zijne hulp en heil van Hem alleen verwacht.

De taal van PAULUS moet ook nog in den bedienaar van het Evangelie bewaarheid worden, wij prediken niet ons zelven, maar CHRISTUS JEZUS den Heer.

Hem *moet* hij dus der gemeente voorstellen, en er op wijzen, als den Messias, den Gezalfde door God den Vader, tot onzen hoogsten Profeet, eenigen Hoogepriester en eeuwigen Koning — der zondaren redder en behouder, den eenigen naam onder den hemel gegeven om zaligte worden.

Hij *moet* Hem prediken, in zijne betrekking, waarin Hij van eeuwigheid, van voor de grondlegging der wereld stond met zijnen Vader, in de verhevenheid zijns persoons. Als de Zoon van God, van eeuwigheid met en bij den Vader, dezelfde goddelijke natuur deelachtig. Het beeld des onzienlijken Gods; het afschijnsel zijner heerlijkheid; het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid, door wien alle dingen geschapen zijn, die in den hemel en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, troonen, heerschappijen, overheden en magten. — Den God boven al te prijzen in der eeuwigheid, den waarachtigen God, en het eeuwige leven, den God geopenbaard in het vleesch. Die mensch geworden is, de menschelijke natuur aangenomen heeft; op eene geheel buitengewone wijze door den H. Geest geboren uit eene vrouw, geworden onder de wet, en alzoo zich zelven vernietigd hebbende, den broederen in alles gelijk geworden is, uitgenomen de zonde; terwijl Hij het zich geenen roof behoefde te achten, zich Gode even gelijk te noemen. —

Den God-mensch, God en mensch in eenigheid des persoons, zooals Hij in het Woord is geopenbaard, en zooals zondaren behoefte aan Hem hebben, om van zonden bevrijd, van straf ontslagen, in de verloren gunst Gods, des Vaders te kunnen worden hersteld.

Digitized by Google

Die in eens dienstknechts gestalte op aarde omwandelende, zich aan hoon en smaad, aan verachting en verguizing vrijwillig heeft bloot gesteld, en eindelijk aan het verachtelijke en schandelijke hout des kruises is gestorven, alzoo door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid aan al de eischen der wet, in plaats van zondaren heeft voldaan; den vloek op de overtreding der wet gedragen, den armen mensch den troon der genade geopend, en eene eeuwige verzoening te weeg gebragt hebbende, zich eene gemeente gekocht heeft door zijn bloed, die Hij eenmaal den Vader zal voorstellen, zonder vlek of rimpel.

Hij moet CHRISTUS verkondigen, niet een' doode, maar levende CHRISTUS, die wel is gestorven voor de zonde, maar opgewekt te onzer regtvaardigmaking, die nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door zich zelven heeft te weeg gebragt, opgevaren is naar den hemel, gezeten aan de regterhand der Majesteit Gods, verre boven alle overheid, en magt, en kracht, en heerschappij, en allen naam die genoemd wordt, niet alleen in deze, maar ook in de toekomende wereld; waar Hij een' naam ontvangen heeft boven alle namen, opdat in den naam van JEZUS zich zouden buigen alle knieën dergenen, die in den hemel, op de aarde en onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden, dat CHRISTUS de Heer is, tot heerlijkheid Gods des Vaders: den naam van Koning der koningen en Heer der heeren; maar die als het hoofd der gemeente, degenen, die Hem kennen, niet aan zich zelven overlaat, van daar werkzaam is, tot der zondaren behoudenis, door woord en Geest zijne gemeente regeert en bestuurt, en als de voorspraak aanhoudend de belangen van zijn volk den Vader voordraagt; daar waar Hij hnn is voorgegaan, om plaats te bereiden in het huis zijns Vaders: van waar Hij eens zal wederkomen, als regter-koning, om zich heerlijk te vertoonen aan al zijne liefhebbers, maar tot schrik en ontzetting voor allen, die Hem niet hebben erkend. Als Hij allen voor zich zal stellen, opdat een iegelijk ontvangen zal, naar dat in het ligchaam geschied is, het zij goed, het zij kwaad.

b. Doch misschien komt bij dezen of genen hier de vraag op: Is het genoeg dat de bedienaar van het Evangelie alzoo den CHRISTUS verkondigt? Moet hij het daarbij laten? Mag hij dan al het andere, wat in Gods Woord

Digitized by Google

voorkomt, verzwijgen? Moet hij dan ook tot zijne gemeente niet spreken van Gods heerlijke deugden en eigenschappen? En voorzeker M. H.! ja! dat *moet* hij doen; ook de Apostelen deden het, ofschoon een PAULUS betuigde, niets te willen weten onder hen, dan CHRISTUS en dien gekruist, en hij verklaart in onzen tekst, wij prediken niet ons zelven, maar CHRISTUS JEZUS den Heer; toch ook vergaten ze niet, God voor te stellen, als den Regter des hemels en der aarde, die de driemaal heilige en regtvaardige is, met de zonde of het kwade geene gemeenschap kan hebben, die het gewisselijk straffen moet, en straffen zal, die zijn heilig ongenoegen openbaart van den hemel, over alle goddeloosheid en ongeregtigheid der menschen, die zijne oogen tegen de zonde gerigt houdt als eene vlam des vuurs, en hetzij hier in den tijd, of zeker in de eeuwigheid den onbekeerden mensch, er de ontzettende gevolgen van zal doen ondervinden, opdat de schrik des Heeren hen bewegen mogt tot het geloof, en zondaren behouden mogten worden; terwijl zij daarbij niet verzwegen zijne liefde, genade, barmhartigheid, langmoedigheid en ontferming jegens alle berouwhebbende, naar Hem vragende, in CHRISTUS hun heil zoekende zondaren, opdat zij bij het gezigt van hunnen verloren staat niet wanhopen, maar met vrijmoedigheid hunne toevlugt zouden nemen tot en zich nederwerpen voor zijne genadetroon, en al die eigenschappen, heiligheid en regtvaardigheid, liefde en genade voorstelden, zooals ze heerlijk uitblinken in de overgave en vernedering, in het lijden en den dood, van JEZUS CHRISTUS, wiens dienaren zij waren.

c. En zal het dan bijna wel noodig zijn dat ik zeg: dat de bedienaar van het Evangelie vooral niet mag nalaten te verkondigen, in welke betrekking de mensch oorspronkelijk uit de hand van zijnen Formeerder voortgekomen, tot God zijnen Schepper stond, maar hoe verre hij nu door de zonde en ongeregtigheid van Hem verwijderd is. zoodat hij diep ongelukkig en beklagenswaardig is; het hart van den Heer afgekeerd, tot alle boosheid geneigd, om der zonden wil hier aan alle rampen, moeijelijkheden, tegenspoeden, smarten en teleurstellingen blootgesteld, en zoo hij zich niet bekeert van zijnen boozen weg voor de eeuwigheid rampzalig. Dat hij uit dien toestand zich zelven niet redden kan, daar hij niet alleen ongeschikt

Digitized by Google

is tot eenig Gode welbehagelijk goed, maar ook verduisterd in het verstand, van de kennis Gods en zijne dienst vervreemd. Dat andere schepselen, wie zij ook zijn, hoe heilig zij ook mogen leven, al waren het engelen uit den hemel hem niet kunnen helpen; dat eigene deugd en geregtigheid niets vermogen, voor Hem, voor wien de beste daden der menschen zijn als een wegwerpelijk kleed, en dat uit de werken der wet geen vleesch zal geregtvaardigd worden voor God. Dat noch tranen, noch verzuchtingen, noch gebeden, noch aandoeningen des gemoeds eenige grond kunnen zijn, om er op te pleiten voor den Heer. Maar dat, zal hij in der waarheid gelukkig kunnen zijn, en eenen zekeren en vasten waarborg voor zijn geluk bezitten, hij deel moet hebben aan CHRISTUS en zijne aangebragte geregtigheid; — dat hij daaraan nimmer deel kan verkrijgen dan alleen door een opregt geloof; dat dit geloof, ofschoon wel verkregen wordende langs den weg van die middelen, welke de Heer in zijnen vrederaad zelf heeft bepaald en verordend, door of overeenkomstig zijn eigen woord, echter geen werk is van zijnen eigenen akker, maar verkregen wordt uit genade, door de werking des H. Geestes, die het hart wederbaart, het door de zonde verduisterd verstand verlicht, in de waarheid leidt en dat geloof in het hart uitstort, waardoor de wedergeborene ziel JEZUS CHRISTUS in zijne dierbaarheid, beminnelijkheid en onmisbaarheid aangrijpt, en zich aan Hem doet overgeven. De bedienaar van het Evangelie moet dan ook tot zijne gemeente spreken van den H. Geest; van dien Geest, die JEZUS beloofd heeft van den Vader te bidden, en die zijn plaatsvervanger na Hem zou zijn in de harten der geloovigen, van dien Geest, die maar niet is eene kracht, of uitvloeisel der Godheid, maar die als de derde persoon in het aanbiddelijk goddelijk Wezen, met den Vader en den Zoon, de eenige, eeuwige, waarachtige God is; zonder Wien niemand kan zeggen, het eigendom van CHRISTUS te zijn, maar die den geloovige vervrijmoedigt, met alle nooden en behoeften tot den genadetroon toe te treden, en hem opziende naar boven leert bidden: Abba! lieve Vader. Ja die hem deel schenkt aan de voorregten van Gods kinderen, en hem een erfgenaam Gods, en mede-erfgenaam van CHRISTUS maakt. Zoo moet de bedienaar van het Evangelie den vollen raad Gods voorstel-

Digitized by Google

len, en volgt hij zijnen last volbrengende, het voetspoor der Apostelen; die, terwijl zij alzoo predikten, zeggen konden: Wij prediken niet ons zelven, maar JEZUS CHRISTUS den Heer. —

B. *Wij prediken niet ons zelven, maar JEZUS CHRISTUS den Heer, en ons zelven, dat wij uwe dienaren zijn om JEZUS wil.*

Hoogst gewigtige, maar ook moeijelijke bediening!

Of twijfelt gij er aan M. H! meent gij dat de bedienaar van het Evangelie zulk een' gemakkelijken last te volbrengen heeft? dan misleidt ge u. Eene zeer vereerende betrekking moge hem door den Heer zijn opgedragen, ja! eene heerlijke bediening hem zijn gegeven, werkzaam te mogen zijn en te arbeiden aan het heil van onsterfelijke zielen, die voor eene eeuwigheid geschapen zijn; maar dit maakt zijnen last dan ook zooveel te gewigtiger. Bedenken wij daarbij, dat:

a. In die Evangelie-verkondiging alle eigen, tijdelijke belangen verre moeten verwijderd blijven; dat hij wel heeft te onderscheiden, dat hij de CHRISTUS-prediking niet met een prediking van zich zelven verwarre. En dit zou hij doen als hij in zijne bediening handelt, zooals die valsche leeraars, waartegen PAULUS de Corinthische Christenen waarschuwt, die zich van allerlei kunstgrepen bedienden, te laag om te noemen, om daaronder als onder een dekkleed hunne dwalingen te verbergen, en ze langs dien weg zooveel te gemakkelijker voort te planten; die met het Woord Gods te koop liepen, en het met alle vonden der menschelijke wijsheid oppronkten; die zich slechts bezig hielden met het opwerpen van twistvragen, of woordenstrijd, welke nergens toe nuttig is; of die zich naar de begrippen en genegenheden der menschen schikten om dien te behagen, om langs dien weg zich tijdelijke voordeelen, of eer, achting, toejuiching en gunst van nietige schepselen te verwerven. Neen! zoo mag de dienaar van het Evangelie niet handelen. Het bevel van zijnen Heer en Zender moet hij getrouw overbrengen; door de openbaring der waarheid zich zelven aangenaam makende bij alle gewetens der menschen, in de tegenwoordigheid Gods; alle dingen schade rekenende om de uitnemendheid der kennis van JEZUS CHRISTUS, wiens dienaar hij is, moet het alleen zijne begeerte zijn, om diens eere te verbreiden, geen anderen roem dan alleen in zijn kruis.

Digitized by Google

En doet hij dit niet, is het zijn streven om de eere der menschen te behalen, dan volgt hij niet alleen het voetspoor der Apostelen niet, maar hij is ontrouw aan zijne roeping, hij miskent zijnen Zender, en is den naam, dien hij draagt, onwaardig.

b. Maar de verkondiging van het Evangelie brengt hem ook in eene naauwe betrekking tot de gemeente: *Wij prediken ons zelven dat wij uwe dienaars zijn om* JEZUS *wil,* luidt het in onzen tekst. —

Hij is dienaar der gemeente, hij mag zich dus in zijne betrekking nimmer als heer en meester over de gemeente aanstellen, maar te allen tijde in zijn verkeer, in haar midden, onder zijn werk dat hem te doen staat, doen uitkomen, dat hij de taal des Heeren kent: Eén is uw meester, namelijk CHRISTUS.

Een dienaar der gemeente. Maar hoe! dat hij van de gemeente zijne bevelen moet ontvangen, hoe of wat hij spreken zal? dat hij zich daarnaar moet rigten en schikken? dat zijne prediking naar hare begeerte moet ingerigt zijn? Zoodat hij vooroordeelen voeden, en de gebreken in haar midden over het hoofd moet zien? Neen! ook dan maakt hij zich schuldig aan ontrouw, en hij vervalt op dezelfde klip, waarop hij schipbreuk lijdt, die zich zelven predikt.

Hij mag nimmer uit het oog verliezen, dat hij, ofschoon dienaar der gemeente, een afgezant van CHRISTUS is, en dienaar der gemeente, maar om JEZUS wil. Om haar alzoo te dienen, dat hij al zijne krachten en vermogens, de talenten, hem door den Heer verleend, aanwendt te haren nutte; dat hij haar voorgaat in de verkondiging van dat woord, dat de Heer hem heeft opgedragen; dat hij haar met zijnen raad en voorlichting bijstaat; haar met ernst vermaant en waarschuwt, of woorden van troost en bemoediging doet hooren: dat hij, de dienaar der wereld, die zich aan den schijn der dingen vastklemt, met vrijmoedigheid doet hooren, dat de wereld met hare begeerlijkheden voorbij gaat, dat hij den zondedienaar met ernst opmerkzaam maakt, dat de bezoldiging der zonde is de dood; dat hij dengenen, wiens geweten wel is ontwaakt, maar die zich zelven buiten CHRISTUS nog wil redden, aanzegt, dat door de werken der wet geen vleesch zal geregtvaardigd worden voor God; dat hij den verbrijzel-

Digitized by Google

de en verslagene van geest, op de bereidvaardigheid van CHRISTUS wijst, om zulken te redden, en hem doet hooren, dat het een getrouw woord en aller aanneming waardig is, dat JEZUS CHRISTUS in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken; dat hij de kleingeloovigen verzekert, dat de Heer het gekrookte rietje niet verbreken, de rookende vlaswiek niet zal uitblusschen: den verzekerde in het geloof op zijne heerlijke uitzigten in de eeuwigheid, maar ook op zijne dure verpligtingen wijst, om overeenkomstig zijne roeping, waardiglijk het Evangelie van CHRISTUS te leven. — Zoo moet hij als een dienaar der gemeente, maar afgezant tevens van zijnen Heer, werkzaam zijn aan de belangen van onsterfelijke zielen, ze tot CHRISTUS trachten te leiden, opdat hunne zielen behouden worden, en door het toebrengen van zondaren, tot het liefelijk genadelicht, CHRISTUS zijnen Heer, worde toegebragt, lof en eere, heerlijkheid, aanbidding en dankzegging.

c. Maar ziet dan hier ook het gewigt van zijne roeping; ware het dat allen, die den naam van CHRISTUS noemen, begeerte hadden om zich den weg tot CHRISTUS te zien aangewezen; dat het allen alleen en nergens anders dan om de waarheid in CHRISTUS te doen was; maar helaas! zoo is het niet, zoo zal het niet worden, zoo lang de mensch van nature zondaar blijft.

Hier is het dan dat de getrouwe dienaar van het Evangelie vooral tegenstand heeft te duchten.

Hier komt hem een te gemoet, die wel van Gods barmhartigheid, maar niets van zijne heiligheid en regtvaardigheid wil hooren, — daar staat een ander, die de verdorvenheid der menschelijke natuur ontkennende, alleen van de leer der heiligmaking, zonder wedergeboorte, — daar nog een ander, die de leer der verdorvenheid der menschelijke natuur streng gepredikt, maar van geene heiligmaking wil weten; dan wordt hij (den mensch op zijne verpligtingen tot een Gode welbehagelijk leven wijzende) beschuldigd, dat hij deugden en pligten voorhoudt om langs den weg van het werkverbond den weg ten leven aan te wijzen. En wat zal ik er nog meer bijvoegen, tegen zulken en meer anderen heeft de bedienaar van het Evangelie te kampen. En wie is hij in zich zelven, even als al zijne medereizigers op den weg naar de eeuwigheid een zwak en nietig schepsel, vol met gebreken, die mede

Digitized by Google

een hart in zich omdraagt, buiten de genade Gods en de krachtdadige invloeden van den H. Geest, tot alle boosheid geneigd. Hoe! zal menschenvrees hem niet doen zwijgen, tegenover zijne tegenstanders; zal hij onder voorgeven van den vrede te willen bewaren, geen voedsel geven aan het kwaad, dat hij moet bestrijden? Zal hij zijne eigene eer, en de gunst en toegenegenheden der menschen niet trachten te behouden, en de eere van zijnen Zender prijs geven? Wee! driewerf wee hem, zoo hij aldus handelt, zoo hij het Evangelie niet verkondigt, zijnen last verkeert en de eere der menschen hooger schat, dan de goedkeuring Gods;— troost en bemoediging moge het voor den opregten dienaar aanbrengen, dat er, wanneer hij den tegenstand, haat of verachting van zijne medemenschen om der waarheid wil moet ondervinden, geschreven staat, dat deze ligte verdrukking, die haast voorbijgaat, een gansch zeer uitnemend gewigt der heerlijkheid uitwerkt, en dat de Heer hem toezegt, die mijnen naam belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor mijnen Vader en voor zijne engelen; maar uit die bron kan hij geene vertroosting putten, zoo hij ontrouw is aan zijne roeping, zoo hij den goddelooze niet aanzegt, dat het hem kwalijk zoowel als den godvruchtige dat het hem wel zal gaan. — Zijn geweten zal hem hier reeds bij zijn ontwaken, van ontrouw aanklagen, zijnen Zender verloochend hebbende, zal Hij hem ook niet kennen voor den zijne, bij zijnen Vader, het bloed dergenen, die verloren gaan, en wien hij de waarheid in CHRISTUS had moeten aankondigen maar verzwegen heeft, zal van zijne hand geëischt worden, en de wraakoefenende geregtigheid van den regtvaardigen Regter van hemel en aarde niet ontgaande, zal zijn loon zijn, het loon, den ontrouwen dienstknecht toegewezen. Werpt hem uit in de buitenste duisternis, daar weeuing zal zijn en knersing der tanden.

En wat zegt ge dan nu, M. H.! als wij alzoo gedenken aan den last, den Evangelie-dienaar opgedragen, zullen wij dan nog zeggen dat het een gemakkelijk werk is, zullen wij dan niet gaarne erkennen, dat het eene allergewigtigste bediening is? En heb ik dan daar straks, in mijne inleiding te veel gezegd, toen ik aanmerkte dat zelfs de Apostelen, noch PAULUS, noch zijne medearbeiders

Digitized by Google

in staat zouden geweest zijn het Evangelie naar waarde te verkonden, zoo zij op zich zelven hadden gestaan, en niet door goddelijke kracht in hun dienstwerk waren ondersteund geworden. Neen! als wij zoo op het gewigtige van den werkkring van den Evangelie-dienaar letten, dan zou ons bijna den moed begeven, en dan moeten wij zeggen: Wie is tot deze dingen bekwaam, wie zal getrouw bevonden worden, zoo de Heer hem oproept, om hem rekenschap van zijnen last af te vragen?

C. Maar dit brengt ons dan van zelve tot het laatste punt onzer rede, waarin wij te letten hebben, op den eenigen en zekeren weg om getrouw aan zijne roeping te beantwoorden.

Het aanhoudend gedenken aan het gewigt zijner roeping, waartoe hij door zijnen zender in de gemeente gezonden is. Het belang van het heil van onsterfelijke zielen, voor eene eeuwigheid geschapen en aan zijne zorge toevertrouwd. De bewustheid van de alwetendheid en alomtegenwoordigheid van zijnen Heer, die hem eenmaal ter verantwoording roept van de wijze, waarop hij zijnen last heeft volbragt. De bemoedigende beloften, welke de Heer zijnen getrouwen dienaren, de ontzaggelijke bedreigingen den ontrouwen dienstknechten aangekondigd, alsmede het gedurig zich voor den geest roepen van zijne eigene zwakheid, nietigheid en onbekwaamheid, om zelfs van in de verte dezen gewigtigen last te kunnen volbrengen, zijn op zich zelven beschouwd, wel niet genoeg, maar kunnen in de hand van den Heer, als zoo vele hulpmiddelen zijn om hem tot dien eenigen en veiligen weg te leiden.

En vraagt ge dan nu waarin die eenige en veilige weg bestaat? Hij wordt gevonden in behoefte aan goddelijke genade, kracht en bijstand.

Ja goddelijke genade is het alleen, die den bedienaar bij het gevoel van eigen onbekwaamheid in staat kan stellen aan zijne gewigtige roeping te beantwoorden. Maar die is dan ook voor Hem verkrijgbaar, de Heer heeft ze zijnen dienaren beloofd en toegezegd, en die Heer houdt trouwe. Ik zal met u zijn, heeft Hij zijnen discipelen beloofd; en Hij is een waarmaker van zijn Woord; Hij zou hun mond en wijsheid geven, den H. Geest bidden van zijnen Vader, die hen zou leiden in de waarheid, die

Digitized by Google

het uit het zijne nemen en hun verkondigen, mededeelen zou; de Apostelen hebben het mogen ondervinden, dat 's Heeren kracht in hunne zwakheid werd volbragt; en door alle tijden henen sedert ruim 18 eeuwen dat Hij zijne dienaren in zijne kerk heeft uitgezonden, heeft nog niemand, die Hem met zijn hart lief had en Hem om zijne hulp heeft gevraagd, Hem ontrouw bevonden.

Hij wil er slechts door zijne dienaren om aangebeden zijn, Hij eischt niets dan dat zij Hem hunne behoeften zullen kenbaar maken, dat zij Hem er in den gebede om vragen zullen.

Getrouwe gebruikmaking van het gebed, ziedaar dan weder den weg tot verkrijging van de door den Heer toegezegde hulp en genade; dat bidden om verlichtende kennis door den H. Geest vermag veel; welk een voorregt, dat de bedienaar van het Evangelie den weg daardoor tot den troon der genade van zijnen Heer altijd geopend vindt, dat geeft hem moed, dat doet hem het gewigtige van zijnen last met blijdschap vervullen; dat schenkt verkwikking voor zijne ziel; dat brengt heilrijke en gezegende vruchten aan, niet slechts voor hem zelven, maar ook voor de kudde, aan zijne zorg toevertrouwd.

En wat vermag het gebed dan vooral niet, als het maar niet alleen door den leeraar, maar ook door de gemeente voor haren leeraar, tot den troon van den Allerhoogste wordt opgezonden. Ja, als vooral zij, die door genade bidden geleerd hebben, in hun naderen tot den Heer, ook de behoeften van hem niet vergeten voor te dragen. — Meent niet dat dit vooral eene onverschillige zaak is, de Apostelen hadden er behoefte aan; een PAULUS vraagt er die van Ephese om, dat zij terwijl zij voor zich zelven ijverig werkzaam moesten zijn in het gebed, ook zijner zouden gedenken, opdat hem het woord gegeven wierde in de opening zijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid van het Evangelie bekend te maken.

En zoude dan ook nu nog niet iedere dienaar van dat Evangelie, die het gewigt van zijnen last en zending ter harte gaat, er belang bij hebben, dat ook zijne gemeente dat vooral zij, die den Heer van harte lief hebben, hetzelfde voor hem doen? Voorzeker ja, M. H.! ook ik heb er voor mij zelven belang bij — of vergt ge misschien van mij, dat ik thans voor het eerst in uw midden optre-

Digitized by Google

dende, bij de aanvaarding van mijn dienstwerk, u met beloften en verzekeringen zal voorkomen, van hetgeen ik onder u zal verrigten? Ik doe het niet, en ik wil het u zeggen, waarom ik het niet doe. Als ik terug zie op mijnen arbeid in mijne vorige gemeenten, en ik gedenk daarbij aan den mij opgedragen last, dan is het met vele te kortkoming en gebrek; dan moet ik beschaamd staan voor den Heer, en de taal van den dichter tot de mijne maken: Ach! Heere treed met uwen knecht niet in het gerigt, want op duizend zal hij niet één kunnen antwoorden. En zal ik dan op dezen oogenblik met vele en groote beloften voorkomen? Zal ik het dan onder u beter maken? Ik wil u zeggen, wat de innige begeerte van mijn hart is, zoo de Heer mij zijne kracht en genade er toe schenken zal; ja! dan wensch ik als dienaar van CHRISTUS, naar de woorden, die ik tot tekst genomen heb, u niet mij zelven, maar JEZUS CHRISTUS den Heer te prediken, CHRISTUS alleen, CHRISTUS geheel, zooals Hij in het onfeilbaar Woord Gods, door Evangelisten en Apostelen is aangekondigd; den ganschen raad Gods tot redding van arme en behoeftige zondaren; zooals wij allen Hem noodig hebben, en Hij van Gods wege geschonken is tot wijsheid, regtvaardigheid, heiligmaking en verlossing.

Dan wensch ik met het Woord des Heeren in de hand, mij als uw dienaar te doen kennen; maar uw dienaar om JEZUS, mijns grooten Zenders wil, en als een vriend onder u te verkeeren, die niet het uwe, maar het heil uwer onsterfelijke zielen zoekt te behartigen.

Zoo wensch ik met u om te gaan, gemeenzaam in uwe woningen; als gij behoefte aan mij hebt, en mij roept aan uwe ziek- en sterfbedden, zoo wensch ik tot uwe kinderen te spreken op de Katechisatiën, zoo wensch ik tot u allen het woord te voeren, als ik dezen kansel voor u optreed.

Maar zal ik dit doen, en in dezen den wensch van mijn hart worden verwezenlijkt, dan gevoel ik het, en mag het thans voor u niet verbergen; gemeente van Garijp en Suameer, dan is het voor mij behoefte dat gij allen, die den Heer CHRISTUS kent en lief hebt, mij door uwe gemeenschappelijke en afzonderlijke gebeden voor den troon der genade ondersteunt; ik heb het in mijne vorige gemeenten gevraagd, en ik mogt mij overtuigd houden,

Digitized by Google

dat er gevonden werden, die het deden; ik weet het, 't gebed der regtvaardigen vermag veel; ik vraag er u ook hier bij den aanvang mijner bediening om, godvruchtigen! en ik vertrouw van u, dat gij mijne bede niet zult van de hand wijzen. Bidt voor mij dat Hij mij in mijnen gewigtigen werkkring onder u met zijne genade, met zijne kracht nabij zij, wij willen, wij zullen het dan te zamen doen, en de verkondiging van JEZUS CHRISTUS den Heer, zal niet ijdel, niet vergeefs onder u zijn, dus mogen wij hopen dat de Heer er zijne hooge goedkeuring op geven, en dat het woord in zijne kracht gesproken, vruchten zal voortbrengen, vruchten, welke hier rijpen zullen, voor den vollen oogst, dien Hij eens zal inzamelen en te zamen vergaderen ten eeuwigen leven.

En nu nog eenmaal mij tot u gewend, gemeente van Garijp en Suameer.

Als uwen leeraar heb ik mij thans aan u verbonden, onthoud mij uwe vriendschap en toegenegenheid niet. Kom getrouw op in het bedehuis; maak met uwe kinderen getrouw gebruik van de Katechisatiën, en hebt gij behoefte aan mijne toespraak, zend met alle vrijmoedigheid tot mij.

Ontvang dan met zachtmoedigheid, het woord, 't welk de Heer mij in last geeft, aan u te verkondigen.

Dat woord in zwakheid gesproken, worde door 's Heeren kracht gezegend voor uwe zielen.

Hij storte in uwe harten uit den Geest der gebeden, opdat deze mij ondersteunen in de getrouwe verkondiging van JEZUS CHRISTUS den Heer; en Hij geve ons te zamen, naar den rijkdom zijner barmhartigheid, eenmaal de heerlijke ondervinding, dat het woord niet te vergeefs tot u is gekomen; maar dat het vruchten voor uwe zielen moge aanbrengen, vruchten of te uwer teregtbrenging, of vertroosting, of blijdschap in het allerheiligst geloof in God den Vader, en JEZUS CHRISTUS den Heer, door den H. Geest. AMEN.

NAZ. Ps. XC : 9.

Digitized by Google

DE GEWAARWORDING DER ZONDE.

—

Voorz. Ps. CXIX : 5 , 6.

—

VOORAFSPRAAK.

Opdat *ik tegen U niet zondigen* zoude, zongen wij daar M. H! en daarin ligt zeker al het bittere en kwade van de zonde, dat zij tegen den grooten en heiligen God wordt begaan.

Dat zij tegen den grooten en heiligen God wordt begaan, ja maar ook tegen den Regtvaardige, die zich zoowel over aangeborene als werkelijke zonden schrikkelijk vertoornt.

Dat zij tegen den levenden God wordt begaan, niet alleen als den Regtvaardige, maar ook als den Volzalige en Liefdevolle, die door zijne goedheid de eenige bron is van alle goed, verlossing en geluk.

Daarom wandelen ook zij, die tot eenen Vader aanroe-

Digitized by Google

pen dengene, die oordeelt zonder aanneming des persoons, in kinderlijke vreeze den tijd hunner inwoning.

Vreezende meer voor de zonde dan voor de hel, omdat de gewaarwording der zonde zoo vreesselijk is.

Wij willen daarom onze overdenking in dit uur eens bepalen bij de *gewaarwording der zonde.*

—

TEKST: Num. XXXII : 23.

»DOCH GIJ ZULT UWE ZONDE GEWAAR WORDEN ALS ZIJ U VINDEN ZAL."

—

Over de gewaarwordingen der menschenkinderen zijn vele groote boeken vol geschreven M. H!

Over de gewaarwordingen des tijds en der eeuwigheid zijn vele goede en kwade dingen gesproken.

Over gewaarwordingen worden in de onreine wereld velerlei kwade dingen overdacht tot eigene onzaligheid; maar in CHRISTUS kerk gelukkig veel meer goede dingen bevonden tot Godes heerlijkheid.

Vele en velerlei gewaarwordingen houden in dezen vlugtigen leeftijd ons ijdel geslacht bezig.

Wij onderscheiden die gewaarwordingen noodwendig in ligchamelijke en geestelijke gewaarwordingen — in uitwendige en inwendige gewaarwordingen — in geo-

Digitized by Google

penbaarde en verborgene gewaarwordingen — in vergankelijke en onvergankelijke gewaarwordingen — in onheilige en heilige gewaarwording, in gewaarwording van vreugde of van smart, van blijdschap of droefheid, van vrede of wroeging.

In deze allen echter, weet alleen de geest des menschen, die in hem is, wat hij gewaar wordt.

Het zielloos lijk heeft geene gewaarwording meer.

De geest echter heeft bestemde gewaarwording, na den dood eindeloos, die in de wederbezieling ook het eigen ligchaam zullen aandoen.

Daarom vermaant ook de Heere JEZUS zijne liefhebbers zoo trouwhartig, om toch niet te vreezen voor de menschen, die alleen het ligchaam kunnen dooden, en daarna niet meer kunnen doen — maar veel meer Hem te vreezen, die nadat Hij gedood heeft, ook de magt heeft, om beide, ziel en lijf, te verderven in de hel.

Zonde en dood nu zijn onafscheidelijk verbonden.

Den dood te sterven, en een doemschuldig zondaar te zijn, is door zondebanden vastgeknoopt.

Banden, waarvan de ijzerkracht bestaat in wantrouwen aan den levenden God, en in de kennis des kwaads.

Banden, waarvan het onzalig vermogen door ongeloof en hoogmoed wordt in stand gehouden.

Banden, waarvan de afschuwelijkheid door wereldliefde en zondelust openbaar wordt.

Droeve banden, die ons binden aan een laag en nietig stof.

Digitized by Google

Van deze banden, zegt ons tekswoord: doch gij zult uwe zonde gewaar worden, als zij u vinden zal.

Na een woord tot regt verstand van den tekst, willen wij in deze geheiligde ure onze overdenking bepalen bij de *gewaarwording der zonde.*

»*Doch gij zult uwe zonde gewaar worden, als zij u vinden zal.*"

I.

Het woord, dat de H. Geest thans aan u en mij laat hooren, M. H! is eens uitgegaan uit den mond van MOZES.

Voor drie en dertig honderd jaren, stond MOZES daar, met Gods oude volk, aan de overzijde van den Jordaan.

De woestijnreis was het einde nabij.

De snelvlietende Jordaanstroom scheidde nog maar alleen van het beloofde oord, het land van Immanuël.

Israëls stammen zouden MOZES laatste woorden ontvangen.

Daar achter hen lag die vreesselijke en huilende wildernis, waardoor de goede hand Gods zijn volk had doorgevoerd.

Daar voor hen, vlak voor hunne aangezigten, lag dat land, van melk en honig vloeijende.

Dat uitermate goede land, hetwelk de Heere had gegeven aan ABRAHAM en zijn zaad tot eene eeuwige erve.

Dat zeer gewenschte land, waar de Heere de snoeren

Digitized by Google

des erfdeels zoude laten vallen in liefelijke plaatsen, waar hun die schoone erve zoude geworden.

De vele en velerlei gewaarwordingen der omzwerving waren doorgestaan.

De gevaren der woestijn waren doorgeworsteld.

Door gevaren van de zee, en door gevaren van die groote en vreesselijke woestijn, had hen de Heere doorgevoerd.

Uit gevaren van den honger, en uit gevaren van den dorst, had hen de Heere goedgunstig gered.

In gevaren van de vijanden, en in gevaren van hun eigen volk, had hen de Heere krachtig bijgestaan.

Uit de schuilplaats des donders had hen de Heere zelf geantwoord.

Van het doodend venijn en het moordend zwaard, had de sterke hand des Heeren hen gered.

Het kwaad gerucht der verspieders had de Heere te schande gemaakt.

Het geweld en de list der oproermakers had de Heere gestraft.

Het einddoel van de reize was nabij.

Mirjam en aäron waren reeds gestorven.

En mozes zelf zoude ook nu haast heengaan naar des Heeren mond.

Hij moet zijne laatste woorden nog spreken. Hij zal eerst nog de uiterste beschikkingen maken.

Dat schoone oord, dat uitermate goede land, zijn zij nu van nabij genaderd.

Daar valt nog wat opmerkelijks voor, hetwelk wij

Digitized by Google

moeten weten, zullen wij ons tekstwoord verstaan.

Daar nadert een gezantschap voor MOZES. Het zijn afgezondenen uit de stammen van RUBEN en GAD.

Deze mannen hebben een verzoek voor den voorganger te brengen.

De kinderen van RUBEN hadden veel vee, en de kinderen van GAD hadden magtig veel.

En zij bezagen het land aan de buitenzijde der Jordaan, het land van Jaëzer en het land van Gilead — en het was zulk goed land voor vee.

Daarom bragten zij hun verzoek voor MOZES.

Het verzoek nu was aldus:

Doe ons niet trekken over de Jordaan, geef ons *dit* land, want uwe knechten hebben vee.

Zietdaar de rampzalige magt der aardsche beslommering!

Magtig veel vee, en daarom magtig veel begeerte om toch buiten Kanaän te blijven.

Is het niet het teeken van onze zware tijden, M. H! magtig veel aardsch goed, en daarom magtig veel tegenzin in het hemelsche; magtig veel zorg, en daarom zonder Borg; magtig veel zinnelijk genot, en daarom magtig veel afkeer van een goddelijk leven.

Overvloedige ondervinding hadden immers ook RUBEN en GAD van des Heeren eigendomsregt, en toch vergeten zij, dat het vee op duizend bergen des Heeren is.

Begeerten voor het vee en veesche zorgen, doen hun begeeren om toch buiten Kanaän hunne bezitting te mogen houden.

Digitized by Google

Veertig jaren met Gods volk voortgetrokken, en nabij aan het zeer goede land, begeeren zij nog buiten te blijven.

Het is zeer opmerkelijk, M. H! bij dit zonderling gedrag, den Profetischen zegen te vergelijken, welke de stervende Patriarch JACOB, had uitgesproken over RUBEN en over GAD.

Over RUBEN, den eerstgeborene, sprak de Vader: »*snellen afloop der wateren, gij zult de voortreffelijkste niet zijn.*"

En het nageslacht van RUBEN bekomt het erfdeel, wel nabij, maar buiten Kanaän, juist daar, waar de scheidende Jordaanstroom snellijk afloopt in de doode zee.

Over GAD, zijn' zevenden zoon, sprak de stervende JACOB: »*aangaande GAD, eene bende zal hem aanvallen, maar hij zal [haar] aanvallen in het einde.*"

En zijn woonoord, daar benevens RUBEN, in een land wel goed voor magtig veel vee, maar toch open en bloot voor de invallen van vijandelijke benden.

Mozes is dan ook geenszins gediend met hun verzoek.

De getrouwe leidsman had reeds zooveel jammer beleefd over dat volk zijner liefde, om hunne dwaasheid.

Vroeger hadden verspieders kwaad gerucht ingebragt over Kanaän — over zich zelven hadden die mannen een haastig verderf gebragt — en des Heeren toorn was over Israël ontstoken.

De Heere had hen doen omzwerven veertig jaren in die dorre woestijn, tot dat verteerd was het gansche geslacht, hetwelk gedaan had, wat kwaad was in de oogen des Heeren.

Digitized by Google

En nu aan het einde nog deze moeijelijkheid.

De landen, die ingenomen moesten worden, werden door onverzoenlijke vijanden bewoond.

Bleven RUBEN en GAD aan deze zijde, zouden dan de overige stammen ook niet bezwijken?

Zouden Gods beloftenissen dan nu nog vervulling missen?

Het was zeker eene zware beproeving voor den man Gods.

Doch wat hem ook begaf, de Heer begaf zijnen dienaar niet, en dat is in alles genoeg.

Daarom bleef MOZES ook vervuld met die geestelijke wijsheid, die in deze moeijelijke zaak openbaar werd.

MOZES stelt hun het gevaar voor oogen, waarin zij ook de anderen stellen.

Hij herinnert hun de grimmige wraak welke de Heere van hunne vaderen heeft genomen.

Hij stelt hun de nog vreesselijker oordeelen voor, die om hunnentwil, over de gansche gemeente zouden losbreken.

Zij komen daarop tot beter inzien.

Zij beloven met hunne broeders ten strijde te trekken tegen den gemeenen vijand.

Alleen dat zij hun vee, en kinderen dan in deze oorden mogten laten.

Zóó, op deze wijze, wordt het hun toegestaan, wanneer zij ten einde toe, met de anderen in den goeden strijd zouden volharden; dan zouden zij voor den Heere onschuldig zijn — en hunne begeerte verkrijgen.

Digitized by Google

Maar indien gij alzoo niet zult doen, zegt MOZES, ziet zoo hebt gij tegen *den Heere* gezondigd; doch gij zult uwe zonde *gewaar worden*, als zij u *vinden* zal.

Indien gij dit vrijwillig verbond breekt, bedoelt MOZES, dan is uw oordeel vreesselijk, want gij hebt dan te gen beter weten gezondigd, verloochenende den Heer, die u heeft aangegord.

Dat beteekent zondigen tegen den Heere.

En weet dit zeker, gaat daarop MOZES voort, dat gij de gevolgen uwer zonde niet zult ontvlieden, want gij zult haar verwoestend geweld gewaar worden, als zij u vinden zal.

Ten tijde als elke zonde tegen beter weten zich vreesselijk openbaart; even als een verscheurend roofdier zich werpt op de gevonden prooi.

Dat gij de straf niet zult ontvlieden, wil het zeggen, of gij het geweten voor een' tijd weet te smoren, en of gij ook uwe zonde kunt heimelijk bedekken, of eindelijk vergeten.

Weet dit zeker, dat de straf u zal treffen, en gij dan gewaar zult worden, hoe zwaar wel uwe zonde is.

Zeker heeft Kaïn niet gedacht, M. H.! dat hij zooveel wanhoop zoude gewaar worden, toen hij nijdig werd over Abels ware godvrucht.

Zeker hebben de menschen ten tijde van NOACH niet gedacht, dat zij zooveel handgewring en zielverscheuring zouden gewaar worden — toen zij al etende en drinkende, al bouwende en plantende, de woorden van den godvreezenden arkebouwer versmaadden.

Digitized by Google

Zeker hebben FARAO'S knechten niet gedacht, dat zij zoo slechten heer dienden, toen zij hunne zonde gewaar werden in de smorende wateren der Roode zee.

Zeker heeft EZAU niet gedacht, dat zijne onheiligheid hem zoo zoude vinden, toen hij te laat het inzag, en alleen nog wanhopig kon schreeuwen, met eenen grooten en bitteren schreeuw gansch zeer.

Zeker heeft DAVID niet gedacht, dat zijne ijdelheid zoo gevaarlijk was, en naderhand zijne beenderen verouderden van zijn gebrul den ganschen dag, toen zijne zonde hem vond.

Zeker heeft koning ACHAB niet geweten dat het zoo kwaad en bitter is, tegen den Heere te zondigen — toen hij voortrende op zijne zondebaan, tot dat een man den boog spande in zijne eenvoudigheid, en den koning schoot tusschen de gespen en tusschen het pantsier — ja ook de honden het bloed des konings lekten ter plaatse waar de hoeren zich wiesschen.

Zoo zeker is het, M. H! dat een iegelijk zijne zonde gewaar wordt, als zij hem vindt.

Maar die gewaarwording is zoo oneindig verschillend.

Of onze eigene zonde ons namelijk vindt in tijdig berouw en hartelijk leedwezen — dan of wij haar eerst gewaar worden in de eeuwigheid, onder bittere spijt en eindelooze verharding.

II.

Laat ons nog onze overdenking nader bepalen bij *de gewaarwording der zonde.*

Digitized by Google

Daar is toch geen mensch, die niet zondigt, ook niet één, zoo getuigt de waarheid.

Elk zal dus zijne zonde gewaar worden, wanneer die hem zal vinden.

a. Dat is dan de gewaarwording van *eigene zonde.*

b. Dat is dan de gewaarwording van het *kwaad der zonde.*

c. Dat is dan de gewaarwording van de *kracht der zonde.*

Dat de zonde in de wereld heerscht, dat is sedert bijkans 6000 jaren, oud nieuws.

Dat worden wij ook wel, alle dagen onzes levens, beter gewaar, die wij hier inwonen in het ligchaam dezes doods.

Dat worden wij bij uitnemendheid in onze zware tijden gewaar, nu de zondevloed zelf zich uitbreidt over de breedte der aarde.

Dat zullen wij nog beter gewaar worden, als de mensch der zonde zich aan haar hoofd zal stellen, om den God des hemels openlijk te beoorloogen.

Dat worden wij reeds zoo smartelijk gewaar, in al de weelde en pracht, die gebrek en schande toebereidt.

Dat worden wij reeds zoo gevoelig gewaar, in al de baatzucht en gruwelijkheid, die vaderland en kerk met nijd en wrevel vervult.

Dat bevestigt de oude spreuk, die nog roept:

»De zonde baart den dood, en doodelijke plagen,
Die haar het meeste dient, wordt ook het meest geslagen.''

Digitized by Google

Dat wordt elk levende gewaar in den snellijk naderende aantogt van den dood, dien koning der verschrikking, die de bezoldiging is der zonde.

Dat worden wij gewaar in ons eigen geweten, want daar is niemand met mij hier, die niet weet, dat hij een zondaar is.

Maar ach! hoe weinigen leeren dat regt.

Want waar wij dat op de regte wijze gewaar worden, in dezen genadetijd, daar houden wij op met boosheid en nijdigheid, en worden liefelijk en elkander liefhebbende.

Immers dan worden wij onze *eigene zondigheid* gewaar.

Dan komen de zonden, ook die de wereld gering noemt, ook die de fariseërs deugden noemen, als bergen voor ons oprijzen.

Dan worden wij heel goed gewaar, dat onze zonde onze eigene schuld is.

Dan worden wij bekommerd van wege onze zonde.

Dan worden wij gewaar, dat wij tegen den Heere hebben gezondigd.

Dan worden wij gewaar, dat onze zonde ons het voorwerp maakte van Gods regtvaardigen toorn, reeds van het uur van onze ontvangenis af.

Dan worden wij ook zeer duidelijk gewaar, dat die rampzalige zonde, die 't harte doorboort, niet alleen ons zelven heeft bedorven, maar ook den geliefde JEZUS vermoord.

Dan worden wij erkentelijk gewaar, dat het des Heeren goedertierenheid is, dat wij niet reeds lang vernield zijn.

Digitized by Google

Dan worden wij ontzaggelijk gewaar, hoe ondragelijk de eeuwige gloed van Gods wraakvuur moet wezen.

Dan worden wij in de ziel gewaar, dat geen levendig mensch tot klagen reden heeft, dan over zijne eigene zonde.

Dan worden wij bij ondervinding gewaar, dat het kwaad en bitter is tegen den Heere te zondigen.

En zoo worden wij dan niet alleen onze eigene zonde, maar ook het kwaad der zonde gewaar.

Het *kwaad der zonde*, omdat zij bedreven wordt tegen een zoo heilig en liefderijk God.

Het kwaad der zonde, omdat zij ons scheidt van een zoo lievenswaardig en dienenswaardig wezen.

Het kwaad der zonde, omdat zij ons tot slaven maakt van het hatelijkste wezen, dat bestaat.

Het kwaad der zonde, omdat zij ons onbekwaam maakt tot wezenlijk goed, en onnut in die schoone schepping.

Het kwaad der zonde, omdat zij ons blind maakt voor den weg ter zaligheid, en rusteloos wil voortzweepen naar de poorten des eeuwigen verderfs.

Het kwaad der zonde, omdat zij nooit wil, wat God wil, omdat zij niet kent wat waarheid is, en nooit begeert wat waarlijk gelukkig maakt.

Het kwaad der zonde, omdat zij niet in dit sterfelijk lijf, maar in die onsterfelijke ziel haren zetel heeft.

En juist daarin worden wij dan gewaar de geweldige *kracht der zonde*, zoodat wij ondervinden dat zij zonder Gods sterken arm onverbrekelijk is.

Want zij maakt niet alleen den wandel onheilig, maar

Digitized by Google

ook de driften verkeerd en de togten van het hart onregelmatig.

Het gedichtsel van het binnenste is het dat boos maakt. Hoe zal, die geleerd is kwaad te doen, het goede voortbrengen?

Al stampt men den dwaas in een mortier, zal daarom zijne dwaasheid van hem wijken?

ô Ware de genade niet almagtig, waar zou de verlegen zondaar heen, als hij zijne zonde gewaar wordt, en uit moet roepen:

»Mijn' zonde heeft mij wel gevonden,
'k Lag onder haar zeer zwaar gebonden.
'k Heb niets voor U, ik arme, ô Heer!
Ontferm U mijner, tot uw eer."

Dan worden wij de kracht der zonde gewaar, omdat wij vleeschelijk zijn, verkocht onder de zonde.

Die gewaarwording is vernederend en vreesselijk, maar wordt al te vaak verkeerd gevreesd.

Daarom ontvlieden haar velen tot valsche rust.

Daarom klagen velen liever de zonde aan de menschen, om den aanklager voor God maar tot zwijgen te brengen, en op de schuldbank om te komen.

Daarom gaan velen den weg BILEAMS, die wel met den vrome willen sterven, maar niet met Gods opregten in zondenrouw willen leven.

Daarom gaan velen, zonder den eenigen waren grond, die in de voldoening van CHRISTUS is, op Gods barmhartigheid hopen.

Digitized by Google

Daarom gaan velen, in de bitterheid hunner ziel, de schuld der zonde werpen op den onbekendeu God.

Daarom gaan velen liever de toevlugt nemen tot menschen, dan tot den Heere zelf— of bij rekkelijke Schriftgeleerden, of bij woordverdraaijers, die van de zielen der menschen eene koopmanschap maken.

Daarom, omdat die gewaarwording vreesselijk is, en ten allerdiepste vernederend, gaan velen liever over tot bijgeloovige werkeloosheid of wettische werkheiligheid — om toch maar niet in zelfveroordeeling te komen voor den zaligen God.

Wanneer ik uwen gemoedstoestand heb genoemd, mijn waarde Hoorder of Hoorderes! en gij zulks van verre of van nabij hebt bemerkt — zoo smeek ik u van CHRISTUS wege, en ter liefde van uw eeuwig geluk, wil dan inkeeren in u zelven, wil dan den Heere vurig bidden om den Geest der genade en der gebeden — om na ernstig overleg, voor Hem belijdenis te doen.

Want die gewaarwording is wel vernederend, maar noodig.

Die gewaarwording der zonde is wel vreesselijk, maar onmisbaar.

Immers bij den Heere is vergeving, opdat Hij gevreesd worde.

Wat zoude de mensch geven tot lossing zijner ziel?

Wie zoude aan den Heere dat rantsoen betalen?

Geene schuld ontkennen, geene schuld verkleinen, geene schuld vergeten, geen eigen lijden, geene zelfverbetering, geene tranen van wanhoop of spijt, geene werken der wet zal eenig vleesch regtvaardig maken voor God.

Digitized by Google

Maar bij den Heere, Heere is schuldvergeving om niet.

Bij den Allerhoogste is zondeuitwissching om zijns naams wil.

Bij den Vader in de hemelen, is reinigmaking van alle zonde ter liefde en in het bloed van zijnen grooten Zoon.

Daarom is die vernederende gewaarwording der eigene zonde in hare diepte en zwaarte, onmisbaar noodzakelijk, want zij maakt de genade Gods alleen regt begeerlijk.

Dan roepen wij in ellenden den Heere ootmoedig aan.

Dan is des tollenaars gemoedsgestalte niet meer onbekend, of veracht en versmaad.

Dan is die de levensadem der ziele, en wordt dit zoo langer zoo meer, tot den eindpaal van het strijdende genadeleven.

Dan slaan wij heilbegeerig het oog naar boven, en roepen den Heer van harte aan.

De Heere God vergeeft echter de zonde niet, om ons in de zonde te doen blijven.

Dat zij verre, het is ook onmogelijk.

Hij heeft ze wel allen onder de zonde besloten, opdat hij ze allen zou barmhartig zijn en niemand roem hebben dan daarin, dat hij Mij kent, zegt de Heere.

Maar Hij is ons genadig, Geliefden! opdat wij der geregtigheid leven zouden, door aan de zonde te sterven.

Hem te kennen, namelijk den levenden JEZUS, en de kracht zijner opstanding in zich te voelen werken, dat is de kracht des nieuwen levens.

Dat is de gewaarwording van het onvergankelijke, blijde en heilige Godeleven.

Digitized by Google

Die stroom des eeuwigen levens, die als de geopende Godsfontein doorstroomt en doorzuivert den gansch melaatschen zondaar, met scherpwondende en liefelijk genezende kracht.

Daarom is de gewaarwording der zonde wel afschuwelijk in onze eigene geloofsoogen, maar maakt nu de reinigmaking zoo begeerlijk.

Niemand kan walgelijker voorwerp bedenken dan de eigene zonde wordt in het verlichte oog van den door JEZUS bloed verzoende.

Was vroeger nog de eene of andere boezemzonde eene lekkere bete onder de tong — ô hoe sterk wordt het verlangen, onder de gewaarwording der inwendige verdorvenheid; wasch mij geheel, zoo zal ik witter wezen dan sneeuw, die versch op 't aardrijk nedervalt.

Volkomen vergeving, zooveel liefde, des dierbaren JEZUS eigendom nu geworden, dit regt te weten, dat maakt de ziel zoo weltevreê.

Voor zoo veel zonden genaê gevonden, geen regt geschonden, schat rijk bevonden, in JEZUS wonden,... Och had Hij de eer!

Die gewaarwording van eigen zondigheid, maakt ellendig in eigen oog, al is de vergeving nog zoo klaar verzegeld — ook, al zijn de uitzigten in eene gelukkige eeuwigheid, nog zoo ruim en hoog heerlijk — die gedurige gewaarwording van eigene zonde houdt nederig en ootmoedig van harte.

Want het beginsel der kinderlijke gehoorzaamheid is zoo klein — want het wezen der hartelijke dankbaarheid

Digitized by Google

is zoo weinig — en daarenboven, wie zal de afdwalingen verstaan?

Die rampzalige zonde, die 't harte doorboort, ja die gewaarwording houdt ellendig, doch maakt daardoor juist de verlossing, die in CHRISTUS JEZUS is, te meer dierbaar.

En zoo leert dat strijdende genadeleven regt hartelijk Amen zeggen, op het Apostolisch woord: ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het ligchaam dezes doods? ik danke God, door JEZUS CHRISTUS, onzen Heer.

Die zal het zeker doen, zoo zal het eenmaal zijn, in Hem dan overwinnaar, meer dan overwinnaar, eeuwig overwinnaar, omdat Hij het gedaan heeft.

—

Doch gij zult uwe zonde gewaar worden, als zij u vinden zal.

Eigene zonde, kwaad der zonde, kracht der zonde.

Tot onze eigene harten met dat woord, M. H! medereisgenooten naar die ontzaggelijke eeuwigheid! wat zullen wij moeten vinden, waar die gewisse gewaarwording eerst na dit leven komt.

Dan behoeven wij hier geene banden tot den dood te vinden.

Dan kunnen wij hier in schijngenot leven, onder de lusten of lasten dezes levens.

Maar de dood zal ons vinden eerlang, wij zullen dien vreesselijken koning ter bestemder ure gewaar worden, en de eeuwigheid vinden.

Digitized by Google

Dan zal een iegelijk zijne zonde gewaar worden.

Met ontzaggelijke zwaarte zal die neervallen op de wanhopige ziel.

De plaats des berouws is *daar* niet meer te vinden.

Satan strekt zijn' magtigen klaauw uit, en wij zouden geene hulp vinden in eeuwigheid.

Neen! wij zouden moeten gewaar worden de verschrikkingen des eeuwigen oordeels, die in de bangste ziel hier nooit zijn opgeklommen.

Hoort daarom mijn woord der trouw, Geliefden! die nog niet hartelijk treurt over eigene schuld, dat gij den Middelaar JEZUS zult smeeken om zijn' Geest der verlichting — opdat gij de ellende moogt zien, en over eigene zonde moogt treuren.

Want waar die gewaarwording ons treft, dat wij onze ellende gevoelen, en eigene zonde betreuren, daar mogen wij genade zoeken bij God.

Algenoegzame genade, die nooit vergeefs is gezocht.

Genade bij God, gunst in zijne heilige oogen, welk onwaardeerbaar geluk, en tegelijk het hoogste goed.

Ziet het in HENOCH, en ziet het in NOACH, zij leerden daardoor wandelen met God, en doen dat nu eeuwig.

Dat is die kostbare parel, alles, alles moet daarvoor ook worden verlaten, — en dat wil dan ook wel.

Lieve Hoorders! hebt gij reeds geweend van die hartetranen? kent gij die droefheid naar den zaligen God, dan bidt gij ook veel met uw geheel gemoed, dat Hij zijn heil aan u moge openbaren.

Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven,

Digitized by Google

geene zaliger droefheid, geene zekerder uitkomst! eerlang juicht gij vrolijker dan de engelen Gods — als JEZUS in de ziel komt met zijne algenoegzame genade — en van blijdschap vrolijk maakt door zijne toezegging: zijt welgemoed uwe zonde is u vergeven.

Dat is Gods heil, die Hem heeft, vindt het leven en de zalige wijsheid.

Getroost dan, beminde medestrijders in het evendierbaar geloove! al waren hier geene morgenstonden, waarin wij geene kastijding vonden — dat is immers noodig, ziet op het einde, daar hangt de kroon — hier moeten wij het kwade hebben, om daar vertroost te worden. Daar zullen wij met JEZUS leven, en eeuwig zonder zonde zijn, om gewaar te worden, hoe zalig het is, met heiligen heilig om te gaan. AMEN.

Digitized by Google

VOORWOORD.

Meer en meer wordt het openbaar, dat onze Nederlandsche Hervormde Kerk een tijdperk van strijd is ingetreden. Die strijd geldt, onzes inziens, geene geringe bijzaken, maar de dierbaarste belangen der Gemeente en van hare kinderen. Het wordt daarom tijd, meer dan tijd, dat niet slechts hare Leeraars en Opzieners, maar ook hare Leden zelve met dezen strijd bekend worden. Doch dat geschiedt niet of zeer weinig door middel van dagbladen of tijdschriften. Want het meerendeel der godvruchtigen en welgezinden in den lande, als behoorende, even gelijk ten tijde van JEZUS *en de Apostelen, tot de eenvoudigste en ongeletterde volksklasse, leest deze geschriften niet. Meer echter wordt door hen ter lezing begeerd en gezocht een woord van den Christelijken leerstoel op verstaanbare en hartelijke wijze hun toegesproken. Van hier dus, dat deze predikatie thans het licht ziet, met den biddenden wensch, dat het den Heere behagen moge, haar door zijnen zegen dienstbaar te maken, om zijne Gemeente in ons Vaderland tot ernstige waakzaamheid en tevens tot blijden moed bij den aanwezigen strijd op te wekken.*

Intusschen, zal die waakzaamheid van den regten aard en die moed eenigzins gegrond zijn, dan behoort er door de Gemeente niet gezwegen, *maar* gesproken *te worden. Of zou het slechts voor enkele voorgangers, en zou het ook niet voor ieder Lid der Gemeente heilige roeping en pligt zijn, om in de tegenwoordige omstandigheden hunne stem te doen hooren? Is het niet allezins noodig en betamelijk te achten in dezen tijd des gevaars, niet alleen voor den troon der genade hart en handen zamen te voegen, maar ook als één eenig man onze regtmatige wenschen en begeerten in den schoot der hoogste Kerkvergadering dezes lands neder te leggen?*

Digitized by Google

Moge dan ook ten deze de uitgave der navolgende bladen het gewenschte doel treffen; waartoe ik mede niet ondienstig heb geoordeeld, aan mijne lezers het veelbesproken adres van het Classikaal Bestuur van Harderwijk, alsmede het adres van adhœsie of instemming van hier opgezonden, door den druk mede te deelen.

Overigens had ik gaarne aan bekwamer pen en welsprekender mond het overgelaten, om in deze gewigtige dagen, bij wijze van leerrede of toespraak, een woord van opwekking tot de Gemeente des Heeren in ons Vaderland te spreken; maar dewijl ik in dit opzigt te vergeefs op mijne geliefde Medebroeders bleef zien en wachten, zoo vond ik mij ten laatste zelf gedrongen, om mijne geringe pogingen hiertoe in het werk te stellen, want de nood was mij opgelegd; daarom vermogt ik niet te zwijgen.

De Heer uit den hemel, die het slijk der aarde wel heeft willen gebruiken tot opening van de oogen des blinden, Hij zegene ook dit mijn geschrijf ter verheerlijking van zijnen Naam en tot heil zijner Gemeente!

Nunspeet, J. C. E.
29 Julij 1854.

Digitized by Google

HET GEVAAR DREIGT, DE VERLOSSING NADERT.

—

Voorz. Ps. XCIII : 2—4.

—

VOORAFSPRAAK.

»De rivieren verheffen, ô Heere! de rivieren verheffen haar bruisen; de rivieren verheffen hare aanstooting." Zóó mogen ook wij in onze dagen wel uit den nood tot God roepen, daar de vijand van Gods kerk, de vijand ook van onze zielen en die onzer kinderen opkomt gelijk een stroom, om wat ons meest waard en dierbaar is aan te randen, en, ware het mogelijk, in zijne verwoestende vaart mede te slepen. Voorwaar, zorgelijk tijdstip! »Doch," zoo vervolgt in éénen adem de Dichter, en dit is de hoop, de eenige hoop, die ook ons overblijft, »Jehova in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van groote wateren, dan de geweldige baren der zee." Ja, wanneer de nood op 't hoogst zal gerezen zijn, dan is de tijd voor de vervulling der belofte dáár: »de Geest des Heeren zal de banier tegen den vijand oprigten." Immers »uwe getuigenissen, Heere, zijn zeer getrouw." Daarom, hoe donker onze toestand voor het tegenwoordige moge wezen, eens komt gewisselijk de dag, waarin ten volle zal bewaarheid worden: De heiligheid is voor uw huis, ô Heer! eeuw uit, eeuw in, tot sieraad en tot eer. »Dan zullen zij den naam des Heeren vreezen van den nedergang, en zijne heerlijkheid van den opgang der zon."

Ziet, over dat tegenwoordig gevaar, maar ook over deze beloofde verlossing wensch ik in dit uur een weinig te spreken. Moge het zijn, om u en mij zelven tot ernstige waakzaamheid en tevens tot blijden moed bij den aanwe-

Digitized by Google

zigen strijd op te wekken. Doch laat voor alle dingen oog en hart naar boven om hulpe gerigt zijn, en zoeken wij den onmisbaren zegen des Allerhoogsten voor spreker en hoorder, met ootmoedig vertrouwen, aan de voetbank van den genadetroon.

—

Eerste Tusschenzang: Gez. CLVI : 1.

TEKST: Jes. LIX : 19b.

»ALS DE VIJAND ZAL KOMEN GELIJK EEN STROOM, ZAL DE GEEST DES HEEREN DE BANIER TEGEN HEM OPRIGTEN."

—

Donker, allerdonkerst is het tafereel, dat wij van den staat der wereld en der kerke Gods in het eerste gedeelte van ons Hoofdstuk (vs. 1—15,) vinden opgehangen. Wij kunnen bij deszelfs lezing naauwelijks nalaten, inzonderheid aan die tijden te denken, waarin de afval van God en zijne waarheid volkomen en het menschdom voor zijn voleindigend oordeel rijp zal geworden zijn. Maar van achter dezen duisteren en akeligen nacht staat een heerlijke dag te verrijzen, de dag des Heeren JEZUS CHRISTUS. Hij zelf zal in dien uitersten nood ter hulpe zijns volks en ter wraakneming over zijne en hunne vijanden opstaan. Want dus gaat de Profeet voort (vs. 16), ziende tot in de verste toekomst: »zijn arm bragt Hem heil aan, en zijne geregtigheid die ondersteunde Hem. Want Hij trok geregtigheid aan als een pantsier, en den helm des heils zette Hij op zijn hoofd, en de kleederen der wrake trok Hij aan tot kleeding, en Hij deed den ijver aan als eenen mantel." En het doel of gevolg dier goddelijke wapening? Hij zal een iegelijk geven naar zijne werken, »grimmigheid aan zijne wederpartijders, vergelding aan zijne vijanden, den eilanden zal Hij den loon vergelden." De volheid der Heidenen zal dan ingaan, want »dan zullen zij den naam des Heeren vreezen van den nedergang, en zijne heerlijkheid van den opgang der zon." Heugelijke verwachting! Maar hoe zal deze groote zaak worden tot stand gebragt? En wat zal het teeken zijn dier heerlijke toekomst? Op deze beide vragen antwoordt de Profeet in

Digitized by Google

onzen tekst: »Als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des Heeren de banier tegen hem oprigten."

Mij dunkt, Godvruchtigen! gij gevoelt reeds bij aanvang de hooge belangrijkheid dezer profetie en denkt van zelven mede aan den tijd, dien wij beleven, waarin de vijand meer dan ooit opkomt gelijk een stroom, om ons tot de ernstigste waakzaamheid aan te sporen. Maar tevens ziet gij, hoe gij te midden van het gevaar, dat u bedreigt, tot blijden moed wordt opgewekt door de belofte: »dan zal de Geest des Heeren de banier tegen den vijand oprigten."

Ten minste uit dit dubbele oogpunt wenschte ik thans den voor ons liggenden tekst wat nader met u te beschouwen, om vervolgens met eenige toespraak, naar ieders onderscheidene behoeften, te eindigen. Moge de Heere zelf er zijnen zegen over gebieden, en de banier van zijnen Geest bij aanvang of voortgang in onze harten oprigten, opdat wij regt beveiligd mogen zijn tegen den vijand onzer zielen!

I.

Het aangewezen tijdstip van de vervulling der heerlijke tekst-belofte is: »als de vijand zal komen gelijk een stroom." Wie is deze vijand? — Wat beteekent zijne komst gelijk een stroom? — En hoe is dit op onzen tijd toepasselijk? — Bij de beide eerste vragen zullen wij slechts kortelijk, bij de laatste iets langer stilstaan.

Wie is dan *deze vijand?* Ter juiste beantwoording van deze vraag moeten wij teruggaan tot op het begin des menschdoms, tot de moederbelofte, tegelijk met het vonnis der slang, in het paradijs uitgesproken: »Ik zal vijandschap zetten tusschen u en tusschen deze vrouw, en tusschen uw zaad en tusschen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorselen en gij zult het de verzenen vermorselen." Immers hieruit ziet gij, de eerste en grootste vijand, ja het hoofd van alle andere vijanden des Heeren JEZUS en zijner gemeente is de oude slang, de duivel. Hij is de menschenmoorder van den beginne, de vorst der duisternis, de god dezer eeuw zoowel in onze als in PAULUS dagen. Maar deze hoofdvijand van 's Heeren volk heeft bovendien twee voorname werktuigen of medehelpers, namelijk de inwonende zonde of de verdorvenheid des vleesches binnen ons, die den Christen, zoo

Digitized by Google

lang hij in dit leven is, gedurig doet klagen: »Ik zie eene wet in mijne leden, die strijd voert tegen de wet mijns gemoeds en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is," en de wereld buiten ons. Trouwens, deze laatste voert mede geen geringen strijd tegen de geloovigen, hetzij door hare begeerlijkheden, de begeerlijkheid des vleesches, de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens, om daardoor hen tot zonde te verlokken, hetzij door bedreiging, geweld en vervolging, om langs dien weg hen aan roeping en pligt ontrouw te doen worden. Hiertoe worden soms in den burgerstaat een HERODES en PONTIUS PILATUS, in den kerkstaat een CAJAPHAS en JUDAS, Schriftgeleerden en Farizeën gebruikt. Zoo was het ten tijde van JEZUS en van de Apostelen, zoo is het door alle eeuwen heen geweest, en evenzoo is het nog. Dit zij genoeg van den vijand, hier bedoeld.

Maar *wat beteekent zijne komst gelijk een stroom?* Gij bemerkt, Toch! dit is eene zinnebeeldige spreekwijze. *Vooreerst* duidt zij aan de menigte der bestrijders van Gods volk en kerk. Een stroom toch bestaat uit eene ontelbare menigte van waterdroppelen; zoo maken ook deze vijanden, waarvan satan het hoofd en de aanvoerder is, eene tallooze heirschare uit. Want wie kan ze opsommen, de vijanden zoo van binnen, als van buiten, die op de gemeente Gods aandringen? Wie kan ze tellen, al die booze en onreine begeerlijkheden, die dagelijks uit het hart oprijzen en den Christen inwendig benaauwen? En dan de menigvuldige en veelsoortige strikken, die hem uitwendig door de wereld gespannen worden? Hare vleijingen en dreigingen, hare zielverdervende dwalingen, beide des ongeloofs en des bijgeloofs, de snoode listen en geweldenarijen, waardoor zij hare dwalingen zoekt voort te planten; ziet, het zijn allen wateren, die de verdrukking, ja, ware het mogelijk, de vernietiging van het volk en de gemeente des Heeren ten doel hebben. *Nog eens:* de wateren van een' stroom plegen allen in ééne koers te loopen, maar zoo ook zijn alle vijanden, hoe verschillend en onderling vijandig anders, vereenigd in éénen weg van strijd tegen CHRISTUS en zijne zaak, tegen zijne ware dienaren en volgelingen. Zoo ziet men menigwerf ongeloof en bijgeloof, Sadduceën en Farizeën, als met broederlijke eendragt tegen de kerk van CHRISTUS zamenspannen. HERODES en PILATUS worden niet zelden vrienden ter krenking van het regt der onschuld. Ja, Jood en Heiden

Digitized by Google

reiken elkander de hand, waar het op de verdrukking van Gods gemeente aankomt. *Eindelijk*, evengelijk somwijlen, wanneer rivier of zee buiten hare oevers treedt, een geweldige watervloed in zijne ontzaggelijke en snelle vaart alles medeneemt, verwoest en vernielt, zoo heeft ook de Profeet hier bijzonder het oog op zulk eenen tijd, wanneer, gelijk onze geachte randteekenaars verklaren, de vijanden van Gods kerk al het geweld, dat zij maar eenigzins kunnen, op de been zullen brengen, om Gods volk te ruïneren, en als eene overloopende rivier op Gods kinderen zullen aanvallen, ja van alle zijden te gelijk zijne gemeente met verwoesting en ondergang bedreigen zullen. — Ziet daar, wat dit komen des vijands gelijk een stroom al in zich sluit.

Doch *hoe is dit* nu, zoo vragen wij ten derde, *op onzen tijd toepasselijk?* Dat deze komst des vijands gelijk een stroom in vollen nadruk zal plaats hebben in het laatste der dagen, hebben wij zoo even reeds aangemerkt. Ook zouden wij dit, indien de tijd zulks toeliet, met menige andere bewijsplaats der H. Schrift staven kunnen. Of intusschen dit einde der dagen digter bij of verder af zij, hieromtrent achten wij het veiligst niet te willen gissen, noch faalbare menschelijke berekening te maken. Nogtans is dit, dunkt mij, maar al te duidelijk, dat geen tijdstip in vroegere wereld- en kerkgeschiedenis kan aangewezen worden, waarin de vijand zoo van alle zijden opkwam, gelijk een stroom, als in onze dagen. Ja, wel donkere en veruitziende dagen beleven wij, M. H! Wij willen nu niet eens van de staatkundige gebeurtenissen der tegenwoordige wereld spreken. Anders zouden wij u wijzen hoe de vijand, die menschenmoorder van den beginne, bezig is, om bijna geheel ons werelddeel met elkander in bloedigen strijd te brengen. Ook willen wij u niet bepalen bij de aanslagen, die door het helsche rijk des bijgeloofs tegen het Godsrijk bedacht worden. Anders zouden wij u herinneren aan die geweldige stroomen, waarmede de kerk van den antichrist ten vorigen jare, bij de voorgenomene wederinvoering der bisschoppelijke regering in ons vaderland, de kerk van CHRISTUS dreigde te verzwelgen. Maar wij willen u nu alleenlijk doen stilstaan, gelijk onze roeping als wachters op Sions muren medebrengt en van ons vordert, bij de gevaren, die ons in deze dagen van den kant des ongeloofs meer bijzonder en van nabij bedreigen. Ja, het ongeloof niet van buiten

Digitized by Google

maar binnen onze eigene kerk dreigt ons met zijne vreesselijke baren te overstroomen. Of behoef ik het nog te bedekken? is het niet openbaar, dat de gewigtigste hoofdwaarheden des Christendoms thans openlijk in onze hervormde kerk geloochend en bestreden worden? De eeuwige Godheid van CHRISTUS, de schuldbetalende kracht van zijnen zoendood, het persoonlijk bestaan des H. Geestes, en zijne onmisbare bewerking tot algeheele vernieuwing des gemoeds, deze en meer andere waarheden, die den grondslag van 's menschen waren troost en gelukzaligheid daarstellen, zij worden immers op de schandelijkste wijze miskend, gesmaad, gelasterd. Zelfs ontziet men zich niet het onfeilbaar goddelijk gezag van den bijbel aan te randen, maar men onderwerpt dien aan het oppergezag eener hoogst feilbare menschelijke wetenschap, opdat die moge beslissen wat in den bijbel Gods woord zij of niet. En deze verfoeijelijke leeringen, zij worden niet slechts sedert jaren in onze kerk geleerd, maar men komt er onbeschaamd en onbevreesd voor uit; zij worden tot hiertoe door de bevoegde kerkelijke magt niet alleen niet bestraft, maar sommige kerkbesturen van onze dagen keuren ze veeleer goed, ja trachten ze zelfs te wettigen, even alsof zulke dwaalgevoelens nog eenigzins met Gods woord en met onze belijdenisschriften konden overeen gebragt worden, of hoogstens afwijkingen van zeer geringe beteekenis waren. *Nog meer:* men toont thans duidelijker dan ooit er op uit te zijn, om aan onze belijdenisschriften of formulieren van eenigheid alle geweten-verbindende kracht geheel te ontnemen. Immers is er eene nieuwe manier van onderteekening dier formulieren voor de aankomende predikanten ontworpen, waardoor, indien zij door onze synode aangenomen werd, de deur voor allerlei Godonteerende dwaalleerringen nog al wijder zoude opengezet worden, dan ten jare 1816 geschied is.

(* *Eindelijk*, om niet meer te noemen, doch wat niet het geringste van allen is, ook onze, met regt zóó hoog geschatte Staten-overzetting van den Bijbel, waarin godvruchtige leeraren van vorige dagen met zooveel gebeds en innige smeeking zijn werkzaam geweest, †) dat kost-

---

*) Die hieromtrent breeder wil ingelicht wezen, lcze de belangrijke opstellen, voorkomende in de Nederlander, No. 1249 en 1260.

†) Dit werk der Bijbelvertaling, dat in 1620 begonnen, en in 1636 voleindigd werd, ving men aan met dit treffend en gedenkwaardig

Digitized by Google

baar gedenkstuk, zoowel van de grondige geleerdheid, als van den godvruchtigen geest en heiligen geloofsmoed der vaderen, die eerwaardige nalatenschap van onvermoeiden Christelijken ijver en van onwankelbaar vertrouwen op den bijstand des Almagtigen, te midden van duizend en duizend beelden en geruchten des doods, want zij werd te Leiden tijdens eene pestziekte, die binnen kort 20,000 slagtoffers telde, vervaardigd; *) die dierbare Statenbijbel, hij dreigt door eene nieuwe overzetting, en dat onder de bewerking van sommigen, wier hartelijke gehechtheid aan de belijdenis onzer kerk met rede mag betwijfeld worden, verdrongen te worden. ô! Wie, die dit alles met ernst indenkt, moet niet beducht worden over den tegenwoordigen staat onzer kerk? Wie moet niet erkennen, dat de vijand niet slechts buiten, maar in de kerk begint op te komen gelijk een stroom, om, ware het mogelijk, de gemeente des Heeren van hetgene haar meest dierbaar is, te berooven, ja haar tot den grond toe te verwoesten? En is het dan niet noodig te waken, ernstig te waken tegen dezen voortdringenden vijand, en in de kracht Gods hem te wederstaan? Wordt het geen tijd

---

gebed: »ô Heere! ofschoon wij in ons zelven tot al deze dingen enkel duisternis zijn, ja de volslagenste onbekwaamheid zelve, om iets goeds of heilzaams te denken, te willen, te volbrengen, zoo wijs Gij ons, ô Heere! in dezen moeijelijken, maar hemelschen arbeid, den weg, dien wij veilig mogen intreden, waarop wij regt mogen voortgaan, langs welken wij het werk gelukkig en met eene zuivere conscientie mogen uitvoeren. Geef ons, die in den naam uws Zoons zijn vergaderd, uwen Geest, naar uwe beloftenis, den Geest der waarheid, der wijsheid, der voorzigtigheid, der bescheidenheid, der vrede en der liefde, als Leidsman en Leeraar. Open de oogen onzes verstands, ontsteek in ons gemoed den fakkel uwer zaligmakende kennis, en leid ons in uwe waarheid, opdat wij mogen aanschouwen de wonderen uwer wet.'' Zie *Gids voor den eenvoudigen Bijbellezer*, naar het Engelsch, door T. M. Looman, te Amsterdam, bij H. Höveker, 1849, pag. 22.

*) Lezenswaardig is mede, wat de *Gids voor den eenvoudigen Bijbellezer*, pag. 23, hiervan vermeldt: Tijdens deze pestziekte ontstond er bedenking of het voor de elders dienende leeraren al of niet pligtmatig was om met levensgevaar in deze stad te blijven. Om tot een bepaald besluit te komen, ving men de beraadslaging aan met een vurig gebed tot God, en toen nu hierna onder allen slechts één gevoelen was, om namelijk te blijven dáár, en aan het werk, waartoe zij geroepen waren, zagen zij hierin eene merkbare aanwijzing van God, en gingen met gemoedigd vertrouwen voort. Geen wonder dat zij aan het einde van hun werk uitriepen: »Tusschen duizend en duizend beelden en geruchten des doods, hebben wij gezond, in de nabijheid van zulk eene grafplaats, waar wij dikwijls op éénen dag honderd lijken zagen wegvoeren, met eene heilige opgeruimdheid des gemoeds, dat gedenkstuk mogen volbrengen.

Digitized by Google

althans, om zonder ophouden tegen hem tot God te roepen in den gebede, en tevens als ware belijders van CHRISTUS, die zich zijns niet schamen, openlijk tegen den boozen geest des afvals en der leugen te getuigen? Zou dat in de tegenwoordige omstandigheden geene roeping, geen dure pligt zijn, niet alleen voor onze Vaderlandsche Hervormde leeraars, maar ook voor ieder, die zich lid onzer kerk noemt, en inzonderheid voor die gelooven, dat zij door genade levende lidmaten van de gemeente des Heeren geworden zijn?

Maar, zóó vraagt of denkt welligt menigeen bekommerd bij zich zelven: »Wat zal dit een en ander baten? zal niet de vijand allerwaarschijnlijkst de overwinning behalen? zal hij niet onze zwakke pogingen belagchen, met onze klagten over verdrukking en onregt spotten, misschien zelfs, gelijk weleer ACHAB, ons als beroerders der kerk bejegenen? Ja, staat het niet billijk te duchten, dat de vijand, overmoedig geworden door zijne groote menigte, en door zijne reeds behaalde voordeelen, niet rusten zal, voordat hij ons geheel met zijne geweldige baren heeft overstroomd en vernield?" Vraagt gij hierop ons antwoord, Toeh! wij moeten erkennen, wat er, onder Gods heilige toelating, hier en elders al gebeuren kan, is moeijelijk te voorzien. Er bestaat, dat is niet te ontveinzen, aan de ééne zijde groote reden van vreeze. En daarom herhaal ik nog eens: een ieder heeft ernstig te waken. Denk aan de eertijds zoo bloeijende gemeente van Rome, nu den zetel van den Antichrist, denk aan de zeven gemeenten van Klein-Azië, en aan zoo vele plaatsen en gewesten, waar het licht van den kandelaar is weggenomen geworden. Maar aan de andere zijde, Gods beloften falen nimmer. De poorten der hel zullen de gemeente van CHRISTUS nooit overweldigen. Ja, als de vijand zal komen gelijk een stroom, *dan zal*, zegt de Profeet, *de Geest des Heeren de banier tegen hem oprigten*. Wij treffen, M. H! hier wederom een nieuw zinnebeeld aan. Het is ontleend van den oorlog, wanneer een banier, dat is vaandel of ander veldteeken, pleegt opgerigt te worden, ten blijke dat de krijgsknechten geroepen worden om de wapenen aan te gorden en zich bijeen te voegen om den vijand het hoofd te bieden. Nu wordt de Geest des Heeren, naar bijbelsche spreekwijze, gezegd, zelf de banier tegen den vijand op te rigten, wanneer Hij mannen verwekt, wien Hij moed, kracht en wijsheid

Digitized by Google

geeft, om de zaak der kerk van CHRISTUS tegen hare vijanden te verdedigen, en vooral wanneer Hij velen in de kerk met zijne genade tot waarachtige bekeering of tot meerderen wasdom, bloei en ijver des geloofs, der liefde en der hoop begunstigt, zoodat ten gevolge van dien de vijand achterwaarts moet wijken, ja door de krachtige werking des H. Geestes in veler harten, als geheel ontmoedigd en ter nedergeslagen wordt. Nu, zoodanig eene overvloedige uitstorting van den Geest des Heeren, is er vooral in het laatste der dagen, naar Gods woord, te verwachten; als de vijandschap en afval ten hoogsten top zal geklommen zijn, dan zal de Heere zelf opstaan tot den strijd, en de kracht van zijne genade-heerschappij op 't heerlijkst openbaren. Maar al is die tijd zelf nog niet dáár, er ligt toch ook voor het tegenwoordige veel grond van moed en blijde hoop voor 's Heeren volk in deze belofte. Immers het woord van den tekst is in zekeren zin te allen tijde heerlijk bevestigd geworden. Getuige de kerkgeschiedenis van alle eeuwen. Zoo dikwijls als de nood van Gods volk en kerk op het hoogste was, gaf de Heere uitkomst. Dit bleek onder Israël ten tijde der rigteren, ja ook vroeger en later menigwerf. Wanneer Gods oude volk van den Heere afweek, dat gaf Hij het over in de magt zijner vijanden, doch slechts tot zoolang, dat zij door de overmaat der verdrukking tot schuldbekentenis gebragt, uit de benaauwdheid tot den Heere hunnen God begonnen te roepen; dan toog de Geest des Heeren eenen GIDEON, JEFTA, SIMSON en anderen aan, om hen te verlossen uit de hand dergenen, die hen drukten. En niet minder bleek deze goddelijke tusschenkomst ter redding zijns volks in de dagen des N. Verbonds. Denkt aan de eerste Christengemeente te Jeruzalem, na den dood van STÉPHANUS. ô! Hoe hagchelijk scheen het niet met de kleine, weêrlooze kudde van JEZUS discipelen gesteld, toen de aarde het bloed van dezen eersten martelaar indronk. Hoe werden zij ginds en herwaarts verjaagd, verstrooid en met tijgerwoede vervolgd? Ach! wat scheen er naar 's menschen oog anders te verwachten dan eene algeheele vernietiging der gemeente? Maar Hij, wien alle magt gegeven is in den hemel en op aarde, Hij waakte over haar, en ziet de Geest des Heeren greep zelfs den woedenden SAULUS, te midden zijner dolle vaart aan, om van nu voortaan de banier des kruises, die hij eertijds poogde te verwoesten, heinde en verre op 's vij-

Digitized by Google

ands bodem te planten. Zoo ook in de dagen der Kerkhervorming. Onkunde, bijgeloof en zedeloosheid hadden het Christendom van dien tijd schier alomme in een Heidendom herschapen. Maar God sprak in dezen stikdonkeren nacht: Daar zij licht! en daar werd licht. Zijn Geest werd vaardig over eenen LUTHER, ZWINGLI, CALVIJN en anderen, en Hij gebruikte het woord hunner prediking om in de harten van duizenden te schijnen tot verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezigt van JEZUS CHRISTUS; zoodat de vijand, die bijna alles scheen veroverd te hebben, beschaamd terug moest deinzen, ja gedrongen werd om zelfs geheele landen en volken, die hij weleer als zijne gewisse prooi bezeten had, daaronder ook ons dierbaar vaderland, aan de opperheerschappij van Koning JEZUS en van zijn heilig Evangelie-woord weder te geven. Daarom, dit mogen wij uit zoo groot eene wolke der getuigen, die wij rondom ons hebben liggen, met grond te onzer bemoediging aannemen: indien Gods kinderen slechts verwaardigd worden om met ootmoedige smeeking tot den Heere te vlugten in hartelijke belijdenis van eigene schuld, afwijking en ontrouw, en daarbij aanhoudend pleiten mogen in den geloove op 's Heeren beloftenissen, die getrouw zijn, zoo mogen zij ook heden ten dage nog verwachten, dat de Heere zijn woord gestand zal doen: »Als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des Heeren de banier tegen hem oprigten." Maar ook van dien Geest alleen hebben zij hunne hulp en kracht te verwachten. Want niet door eigen kracht noch door geweld, maar door mijnen Geest zal het geschieden, spreekt de Heere. Derhalve hoezeer het naarstig gebruik der van God in zijn Woord en door zijne Voorzienigheid aangewezen middelen aan ieder van 's Heeren volk steeds ten duurste blijft aanbevolen, zoo behoort men echter geenszins daarin te berusten, maar in de diepste afhankelijkheid onder alles biddende op te zien naar boven om den zegen en levendmakenden invloed van den Geest des Heeren.

Zoo hebben wij dan gezien, M. H.! hoe het woord van onzen tekst tot ernstige waakzaamheid en tevens tot blijden moed bij den strijd onzer dagen opwekt. Laat ons nu met eenige toespraak, naar ieders onderscheidene behoeften, besluiten.

Tweede Tusschenzang: Ps. CXXX : 3, 4.

Digitized by Google

II.

»Zoo doe Hij ook aan mij!" Och of dit de innigste bede ware van een iegelijk onzer, M. H.! Immers is het niet genoeg, dat de Geest des Heeren de banier ten goede van zijne kerk in 't gemeen zal oprigten; maar Hij moet dit ook in het bijzonder bij en in ons doen. En nu, wat zegt gij, heeft die Geest de banier ook al in uw hart opgerigt? Zoo ja, dan hebt gij ook eenigermate zijnen vijand leeren kennen. Wel, wat getuigt uw geweten hiervan? Zijn de zonde, de wereld, de duivel u reeds tot vijand geworden, of heult uw hart nog met al die vijanden des Heeren? Wat zegt gij hierop, wereldlingen en zondedienaars? Toont uw gedrag niet ten klaarste, dat gij het nog geheel eens zijt met de vijanden van CHRISTUS? Bewijst gij niet ontegenzeggelijk door uw dagelijksch leven en verkeer, dat gij de zonde en het Godverlaten bemint, dat gij de wereld en hare begeerlijkheden als uw hoogste goed najaagt, dat gij satan als uw Heer en Hoofd dient en gehoorzaamt? Roept gij niet metterdaad door uw gansche bestaan en wandel de Joden na: »wij willen niet dat JEZUS over ons Koning zij! weg met dezen! kruis Hem! Of zoo uw leven en gedrag meer zedig, ingetogen en godsdienstig zijn dan van velen, wij prijzen u ten dezen gaarne, ja wenschen anderen tot navolging van uw voorbeeld op te wekken, maar moeten nogtans met al den ernst, dien het eeuwig belang uwer kostelijke ziel vordert, voortgaan te vragen: kent gij ook van die noodzakelijke bewerking des H. Geestes, ten dage als Hij de banier in het hart des zondaars oprigt? Heeft de Geest des Heeren u reeds overtuigd van zonde, zoodat gij van ganscher harte het doemvonnis, dat God in zijn woord over u uitspreekt, leerdet billijken? Heeft die Geest u inwendig geroepen uit de duisternis des ongeloofs en de heerlijkheid van CHRISTUS in uwe ziel geopenbaard; immers is Hij de wortel ISAÏ, die daar staat tot eene banier der volken? Wel nu, kent gij Hem, gelooft gij van harte in Hem, bemint gij Hem, schat gij Hem boven alles begeerlijk en dierbaar? Ja, heeft zijn Geest zoo geheel uw harte veroverd en uit de magt der zonde en des duivels u getrokken, dat gij met eene volkomene en onverdeelde keuze de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden leerdet verzaken, om nu voortaan met een gewillig en volvaardig gemoed den Heere te dienen? Ach!

Digitized by Google

indien dit alles u nog eene onbekende zaak is, wat nut, zegt mij, of wat troost kunt gij dan van onze tekstbelofte hebben? Integendeel dan moogt gij billijk het ergste vreezen, wanneer de Heere komen zal om al zijne vijanden onder zijne voeten te zetten. Ja, eens naakt die dag, waarin Hij met vlammend vuur wrake zal doen over degenen, die God niet kennen en het Evangelie zijns Zoons ongehoorzaam zijn. Wat zeg ik? hij breekt bereids voor een ieder aan in het beslissend uur van sterven. ô! Medezondaars, haast en spoedt u dan om uws levens wil. Laat toch van nu aan bovenal uwe bede zijn, dat de Geest des Heeren de banier binnen u oprigte en JEZUS alzoo Koning over uw hart worde; dan en dan alleen hebt gij niet te vreezen, wat er ook gebeuren moge; dan zijt gij veilig en geborgen in de handen uws Heeren, al kwame de vijand als een stroom, dreigende alles te zullen omkeeren en vernielen.

Ja, dit zij vooral tot uwe bemoediging gezegd, bekommerden van harte! die aanvankelijk iets van den vijand en het dreigend gevaar leerdet kennen. Misschien zelfs heugen u de oogenblikken zeer wel, dat het u door den vijand uwer zielen inwendig zoo benaauwd gemaakt werd, dat gij naauwelijks op uitkomst durfdet hopen; oogenblikken en tijden, waarin, bij het levendig gezigt van uwe schuld en overtreding voor een heilig Opperwezen, uw geest als bestormd werd door allerlei angstwekkende en wanhopige bedenkingen des ongeloofs, terwijl de inwonende zonde te gelijk al hare hartverpestende werking u gevoelen deed. Voorwaar, dat zijn benaauwde stonden van helsche aanvechting, waarin 's werelds troost ten eenenmale ijdel bevonden wordt. Nogtans, Geliefden! die gij in zulk eenen toestand soms verkeert, grijpt moed! Denkt aan het woord van den tekst: »Als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des Heeren de banier tegen hem oprigten." Ja, die belofte zal niet alleen op 's Heeren tijd vervuld worden ten aanzien van het Godsrijk in zijn geheel, maar ook ieder van Gods kinderen bevindt haar op den weg ten hemel voor zijn eigen hart waarheid te zijn. De nood der ziel moge nog zoo hoog rijzen, de Heere geeft steeds te zijner tijd uitkomst. Immers

Digitized by Google

Nooddruftigen zal Hij verschoonen,
Aan armen, uit genâ,
Zijn hulpe ter verlossing toonen;
Hij slaat hunn' zielen gâ,
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zoo hoog;
Hun bloed, hunn' tranen en hun lijden
Zijn dierbaar in zijn oog.

En wederom:

't Behoeftig volk, in hunne nooden,
In hunn' ellend' en pijn,
Gansch hulpeloos tot Hem gevloden,
Zal Hij ten redder zijn.

ô! Armen en nooddruftigen van geeste! houdt dan bij Hem aan. In Jezus is eene volheid van genade en Geest, die nimmer uitgeput wordt. Houdt dan bij Hem aan met ernstige gebeden en smeekingen aan zijne voeten nedergeknield. Ziet op de wolke der getuigen rondom u, op den worstelenden JAKOB, op de Kananesche vrouw en op duizenden door JEZUS geredde zielen. Ziet, zij roepen u allen toe: zoo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven. Alleenlijk geeft het ongeloof, die hoofdsterkte des vijands, geen voedsel; maar laat de taal uws harten zijn, en meer en meer worden: Ik geloof, Heere! kom mijne ongeloovigheid te hulpe!

En gij, godvruchtigen! in wier binnenste de Geest des Heeren alzoo de banier heeft opgerigt, dat gij niet alleen u zelven in uwe walgelijkheid en verdoemelijkheid, maar ook JEZUS, die zelf de Banier is, in zijne goddelijke schoonheid en genade-volheid met een geloovig hart leerdet erkennen, ô! dankt er Hem, Hem alleen voor, die u uit het geweld des vijands verlost heeft. Want het is niet uw, maar Gods werk; het is u uit genade gegeven in CHRISTUS te gelooven, Zoo laat dan steeds uwe ootmoedige bede blijven: Niet ons, ô Heere! niet ons, maar uwen naam geef eere! — Ook hebt gij bij voortduring noodig, dat de Geest des Heeren telkens de banier weder in u oprigte tegen den vijand. Want hoe dikwijls hebben zonde en wereld niet de overhand in uwe ziel? En ach! hoe flaauw en harteloos gedraagt gij u niet menigwerf in den strijd daartegen? ô! Beklaagt u ten deze uwe conscientie, laat het u tot innige schaamte en droefheid verwekken en u meer en meer aansporen om den

Digitized by Google

Geest over u in te roepen. Zoo zult gij aan de hand van den besten Leidsman veilig en gemoedigd uw pad bewandelen, dat uitloopt op de hemelstad. — Of drukt u de nood der kerke, gelijk 't, vooral thans, billijk van onze zijde doen mag, laat het u aan den anderen kant tot bemoediging en sterkte zijn, dat de Geest des Heeren magtiger is dan alle vijanden, en dat JEZUS heeft gesproken: Mij is alle magt gegeven in den hemel en op de aarde. Laat dan op Hem uw oog, tot Hem uwe toevlugt zijn. Pleit met ernstig en aanhoudend gebed in deze donkere dagen op de belofte des Heeren: »Als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des Heeren de banier tegen hem oprigten." Maar ook wederstaat en bedroeft den H. Geest niet, maar zijt zeer begeerig, dat Hij zoowel over u zelven als over uwe kinderen, betrekkingen, en medemenschen krachtig de banier moge oprigten. En zoekt daartoe mede als middelen in zijne hand ijverig werkzaam te worden bevonden. Want dit is uwe heilige roeping. Ja, schaamt u, een iegelijk in zijne betrekking, den naam des Heeren geenszins, maar komt vrijmoedig, als leden dier Gemeente, welke Hij zich gekocht heeft met zijn eigen bloed, voor uwen Heer en Koning uit. Weest ijverig en vurig van geest in het aanwenden van alle wettige, door God verordende middelen, die onder zijnen zegen tot herstel en opbouwing zijner kerk leiden kunnen. En houdt het nimmer met den vijand, maar steeds met CHRISTUS en zijn volk, bij de menschen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar. Met een woord, houdt in gedachtenis: wie Mij belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor mijnen Vader, die in de hemelen is. Maar wie Mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal Ik ook verloochenen voor mijnen Vader, die in de hemelen is. AMEN.

Na het houden dezer predikatie, die, althans hoofdzakelijk, op Zondag voormiddag, den 16e Julij 1854, is uitgesproken, werd der Gemeente het hierachter geplaatste adres van adhaesie voorgelezen.

NAZANG: Avondz. vs. 7.

Digitized by Google

DE ZALIGE TOESTAND VAN DEN MAN, DIE OP DEN HEER VERTROUWT.

—

TEKST: Jer. XVII : 8a.

»WANT HIJ ZAL ZIJN ALS EEN BOOM, DIE AAN HET WATER GEPLANT IS EN ZIJNE WORTELEN UITSCHIET AAN EENE RIVIER, EN GEVOELT HET NIET, WANNEER ER EENE HITTE KOMT, MAAR ZIJN LOOF BLIJFT GROEN."

—

Geliefden! houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkwame," — uit deze woorden van den Apostel PETRUS (1 Petr. IV : 12.) wordt het ons duidelijk, hoevelen de rampen en ellenden zijn, welke Gods ware geloovigen op deze aarde treffen — niet alleen gaan zij onder dezulken gebogen, in welke ook de wereld deelt, die helaas! blind is voor die teekenen van Gods heilig en regtvaardig ongenoegen om de zonden der menschenkinderen, maar zij staan de aanvallen en bestrijdingen ten doel van den vorst der duisternis, die rondgaat, om, indien dit mogelijk ware, hen te verslinden, en worden door CHRISTUS en zijne waarheid vijandige werelddienaars niet minder belaagd. — Wat zou nu Gods volk in het leven behouden, indien de Heer niet door zijne voor het oog der wereld verborgene genade hen voedde, verkwikte en versterkte, »waarlijk, zij waren de ellendigste van alle menschen, indien zij alleenlijk in dit leven waren hopende," — maar nu de Heer hen naar zijn eeuwig welbehagen tot zijn volk heeft aangenomen en door de al-

Digitized by Google

magtige genade des Heiligen Geestes uit de wereld heeft uitgeleid, en hunne zielen eene andere behoefte heeft gegeven dan de wereld, die de geestelijke zielespijs verwerpt en alleen hongert en dorst naar hetgeen in eeuwigheid niet verzadigen of verkwikken kan, zijn zij onder al de lasten, die hen drukken, reeds zalig hier beneden; of noemt de Heer niet zoo (Matth. V: 3, enz.) de geestelijk armen, treurigen, hongerigen? Zal niet een ieder hun groot geluk moeten roemen, indien wij hen als geregtvaardigden, verlosten door JEZUS bloed in het Woord des Heeren zien voorgesteld? maar blijkt vooral het zalige van hunnen toestand niet, indien wij letten hoe God zijne geestelijke zegeningen, in dagen van druk en ellende tot vertroosting uitstort in hunne zielen? zoodat, waar de wereld wanhopend de handen wringende klaagt, wij vergaan, zij zich verheugen in de hope der heerlijkheid Gods, wetende dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet te waarderen is tegen de heerlijkheid, die eenmaal aan hen geopenbaard zal worden. — Geliefden! laat hier Gods volk eens zuchtende zijn onder de lasten, welke de wereld hun op de schouderen legt," de Heer bewaart de zielen zijner gunstgenooten en redt ze uit der goddeloozen hand, Hij zal hunnen voet niet laten wankelen, hun bewaarder zal niet sluimeren, de bewaarder Israëls zal niet sluimeren noch slapen; wanneer zij door het water zullen gaan, wil Hij bij hen zijn, en de rivieren zullen hen niet overstroomen, en als zij door het vuur zullen gaan, zoo zullen zij niet verbranden en de vlam zal hen niet aansteken, de Heer is hun bewaarder, Hij is eene schaduw aan hunne regterhand, de Heer zal hen bewaren van alle kwaad, hunnen uitgang en ingang zal Hij bewaren van nu aan tot in eeuwigheid; want de Heer is hunne toevlugt, de Allerhoogste is hun tot een hoog vertrek, daarom zal hun geen kwaad wedervaren, geene plaag tot hunne tenten naderen — Hij zal zelf zijne engelen bevelen, dat zij hen bewaren in al hunne wegen en hen op de handen dragen opdat zij hunnen voet aan geenen steen stooten; op den fellen leeuw en den adder zullen zij treden den jongen leeuw en den draak zullen zij vertreden. Dewijl zij Mij beminnen, spreekt de Heer, zoo zal Ik hen uithelpen, Ik zal hen op eene hoogte stellen, zij zullen Mij aanroepen, en Ik zal hen verhooren, in de benaauwdheid zal Ik bij hen zijn, Ik zal er hen uittrekken en zal hen verheerlijken; aan hunne zijde zullen er duizend vallen en tien duizend aan hunne regterhand, maar tot hen zal het kwaad

Digitized by Google

niet genaken." — Zou het ons nu verwonderen dat wij Gods kinderen hier onder lasten en zorgen gezeten, verheugd hooren zingen: »de Heer is mijn licht en mijn heil, voor wien zou ik vreezen? de Heer is mijn levenskracht, voor wien zou ik vervaard zijn? voorwaar, het lijden dezes tegenwoordigen tijds is niet te waarderen tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.

Beschrijft de Profeet JEREMIA in onzen tekst, *den zaligen toestand van den man, die op den Heere vertrouwt* — ik meende dit onderwerp u, in den Heere geloovigen, in deze duistere dagen te moeten voorstellen, en wensch dat de Heer dit eenvoudig woord nog dienstbaar wil maken, opdat uwe zielen, opdat de zielen van al zijne kindereu, die hetzelve mogten hooren, getroost en gesterkt mogen worden — Heere God! stort genadig uwen zegen over uwen dienaar uit, opdat hij uwen raad der gemeente verkondige, schenk dien zegen geheel de gemeente, leer allen uw Woord verstaan, zoo worde het rijk der waarheid en godzaligheid, hetwelk alleen uit U en door U is, opgebouwd, en leer ons U ter eere te leven — Amen!

Heeft de Profeet in het voorgaande 6 vers de rampzaligheid beschouwd van den man, die met verloochening van den hoogen God, zijn vertrouwen vestigt op nietige menschen en aardsche voorregten; hij stelt ons in het 7 vers het zalige voor, hetwelk de man, die op den Heer vertrouwt, zoo in den tijd als in de eeuwigheid geniet; hij vergelijkt in onzen tekst denzulken bij eenen boom, die aan het water, in eenen vetten en wel bevochtigden grond geplant is en zijne wortelen uitschiet aan eene rivier — wij vinden in gelijke beeldspraak ook bij Job VIII : 16, 17. Ezech. XIX : 10. XXXI : 4. en Ps. I : 3. gesproken; zouden wij u aantoonen hoe duidelijk de oorsprong en verdere ontwikkeling van het geestelijk leven in Gods kinderen door hetzelve worden voorgesteld, wij zouden u aantoonen, hoe de geloovigen, gelijk een boom in de aarde, geplant en geworteld zijn in den Heere JEZUS CHRISTUS, uit wien alleen zij geestelijk levenssap en voedsel trekken — hoe, gelijk een boom zijne bemesting en bevochtiging noodig heeft, elk geloovige besproeid en bevochtigd moet worden met den zegen en den dauw des Heiligen Geestes — wij merken alleenlijk op, hoe de Profeet spreekt van *een' boom, die* aan het water geplant is, en moeten daardoor verstaan de bewerking van elken geloovige door den Heiligen Geest, waarvan Jes. XLIV : 3 gesproken wordt: »want ik zal water gieten op den dor-

Digitized by Google

stige en stroomen op het drooge," en Joh. VII : 38. »die in Mij gelooft, gelijk de Schrift zegt, stroomen des levenden waters zullen uit zijnen buik vloeijen." Vraagt nu iemand wat wij door *dat water* hebben te verstaan, *waaraan* de Heer elk geloovige als een boom heeft geplant? — Wij antwoorden, de zuivere leer der genade, het Evangelium der zaligheid, en niet minder die geestelijke weldaden en zegeningen, door welke de Heer zijn volk geestelijk leven en voedsel schenkt — zien wij dan zoo den geloovige als eenen door God geplanten, gevoeden en onder alle stormen bewaarden boom voorgesteld — de profeet wil ons in het bijzonder aantoonen hoe zulk een man zelfs in tijden van algemeene rampen voorspoedig en welgemoed wezen zal. — Welaan, beschouwen wij dien toestand der geloovigen nader — en letten wij *op de gevaren, die hem dreigen, daarna op het standvastige, waarmede hij alles draagt.* —

Spreekt de Profeet in onzen tekst op eene zinnebeeldige wijze van den waren geloovige, hem vergelijkende bij een' boom, die aan het water geplant is en zijne wortelen uitschiet aan eene rivier, hij gaat voort in beeldspraak ons zijnen toestand voor te stellen, en zegt: »*hij gevoelt* het niet wanneer er eene hitte komt, maar zijn loof *blijft groen.*" — Nu hebben wij door hitte geene eigenlijke warmte te verstaan, maar tijden van verdrukkingen en ellende, die de kerk des Heeren in het algemeen en ieder geloovige in het bijzonder treffen, welke meermalen onder dit beeld worden voorgesteld, zoo lezen wij Jes. XXV : 4. »Want gij zijt den arme eene sterkte geweest, eene sterkte den nooddruftige als hem bange was, eene toevlugt tegen den vloed, eene schaduw tegen de hitte," en Jes. IV : 6. alwaar de Heer belooft zijne lieve kinderen te zullen beschermen »en daar zal eene hut zijn tot eene schaduw des daags tegen de hitte." Is hun eene rust toegezegd na bangen strijd en zielsworstelingen, eene rust voor hen weggelegd en bewaard in den hemel, dan zegt hun de Heer Jes. XLIX : 10. en Openb. VII : 16. daar in den hemel der heerlijkheid, in het huis des eeuwigen Vaders, door JEZUS voor hen bereid, »zullen zij niet meer hongeren en zullen zij niet meer dorsten en de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte." — Welke verwachting mogen Gods kinderen, bevestigd in het geloof, dat JEZUS CHRISTUS voor hen heeft voldaan, niet koesteren, moeten zij dan eens hier over de hitte der verdrukking

Digitized by Google

klagen, en met de bruid Hoogl. I: 6. uitroepen: »ziet mij niet aan, dat ik zwartachtig ben, omdat mij de zon heeft beschenen, de kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken;" eenmaal houden alle verdrukkingen op en blijde juichtoonen vervangen de treur- en klaagtoonen, de zuchten in bange uren zoo menigmaal geslaakt. —

Letten wij verder op het *beeld* door den Profeet gekozen om den toestand van Gods volk voor te stellen, hoe *moeijelijk* is naar zijne prediking dezelve op aarde. —

Is de *hitte* voor den wandelaar, voor den krijgsman, een moeijelijke en ondragelijke last — hoe vele bange, moeijelijke, bezwarende uren geven de verdrukkingen den geloovigen, zoodat zij menigmaal vreezen onder dezelve te bezwijken, en met den wijzen koning uitroepen: Pred. VII: 7. »voorwaar, de onderdrukking zou wel eenen wijze dol maken." — Bezit de *hitte* eene uitdroogende kracht, hoe kunnen de verdrukkingen, onder de hooge toelating des Heeren, de zielen van Gods kinderen in eenen dorren toestand brengen, zoodat zij met den dichter moeten erkennen: Ps. CXIX: 83. »ik ben geworden als een lederen zak in den rook," en met den Profeet klagen: Jes. XXIV: 16. »ik word mager, ik word mager, wee mij! de trouweloozen handelen trouwloosljk en met trouweloosheid handelen de trouweloozen trouwlooslijk" — zou het doel der verdrukkingen, door den satan, de wereld en het zondige vleesch aangewend, wel anders zijn dan om hen te verteren, opdat zij geene fonteinen zouden zijn, welke anderen geestelijke verkwikkingen mededeelen? — Vestigen wij het oog op onze akkers en lusthoven, welk eene verterende en verdorrende kracht bezit de hitte. — Helaas! hoe verderven de verdrukkingen 2 Cor. IV: 16. den uitwendigen mensch — en de ziel! hoe menigmaal verteren zij de kracht van geloof, liefde en hoop, ja zouden, indien de almagtige genade Gods hen niet bewaarde, hen doen vergaan; moest niet DAVID hierover klagen, Ps. CXVI: 6. »ik was uitgeteerd, doch de Heer heeft mij gered," en Ps. CXLII: 7. »let op mijn geschrei, want ik ben zeer uitgeteerd, redt mij van mijne vervolgers, want zij zijn magtiger dan ik." Zou de wandelaar onder de kracht der alles verzengende hitte niet moeten bezwijken, indien geen water hem verkoelde of zijn dorst leschte? zoo maken de verdrukkingen Gods kinderen amechtig, zoodat zij wel eens verlangen uit het ligchaam uit te wonen, ja indien de Heer uit den hemel niet zijn woord genadig aan hen bevestigde: »Ik zal water gieten op den dorstige en

Digitized by Google

stroomen op het drooge," zij zouden voorzeker omkomen, hoe duidelijk wordt ons dit uit DAVIDS treurklagt, Ps. XLII: 2, 3. »Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstroomen, alzoo schreeuwt mijne ziel tot U, ô God! mijne ziel dorst naar God, naar den levenden God, wanneer zal ik ingaan en voor zijn aangezigt verschijnen?" — Leert ons nu het Woord des Heeren, Joh. XVI. 33. Hand. XVI: 22. Openb. III: 19. dat tegenheden en verdrukkingen het gewone lot zijn der ware godzaligen op aarde, dit predikt ons de Profeet als hij zegt: »*wanneer er eene hitte komt.*" Of zou iemand de waarheid betwijfelen van het door den Heiligen Geest geschrevene: »velen zijn de tegenspoeden der regtvaardigen," wij wijzen hem op de geestelijke geboorte en verdere ontwikkeling van Gods kinderen. — Het is toch zeker, dat zoodra de mensch uit de natuur in de genade wordt overgebragt, en dus als een boom geplant wordt in den hof Gods, dat verdrukkingen hem wachten, of is het niet de eerste les in CHRISTUS school, Matth. XVI: 24. zijn kruis op zich te nemen, zich zelven te verloochenen; zegt JEZUS niet, Joh. XVI: 33. »in de wereld zult gij verdrukkingen hebben?" Ja, alle Gods kinderen zullen strijdende moeten ingaan in het koningrijk der hemelen, en zullen zoo verstaan, dat de poort eng en de weg naauw is, die ten leven leidt. — Vandaar worden de geloovigen zoo menigmaal opgewekt tot den geestelijken strijd; zou dit iemand verwonderen bij het zien hoe de wereld, die onmogelijk Gods kinderen dragen of dulden kan, hen haat en verwerpt — weet, de wereld, die in strijd met God leeft, kan hen, in wien de Heilige Geest een nieuw leven verwekt heeft niet dulden, maar zoekt op alle mogelijke wijzen hun leed te veroorzaken, »indien gij van de wereld waart," zegt JEZUS tot hen, »zoo zou de wereld het hare liefhebben, doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld." Leert niet de ondervinding, dat zelfs ouders tegen hunne kinderen en kinderen tegen hunne ouders ter bestrijding van het werk des Heeren opstaan; wordt het woord van JEZUS, Matth. X: 36. En zij zullen des menschen vijanden worden, die zijne huisgenooten zijn, niet dagelijks bevestigd? Het is niet om uit te spreken, wat wereld en satan aanwenden, om het geloof der kinderen Gods te stremmen, hunne liefde tot den Heer en zijn volk uit te blusschen en hun geestelijk genadeleven te onderdrukken. — Van het oogenblik af, op hetwelk de Heer woning maakt in hunne zielen, hebben

Digitized by Google

wereld en satan hun den oorlog verklaard, en schieten hunne vergiftige pijlen af op hunne zielen. — Geliefden! zijn deze de eenige vijanden der geloovigen? ô! Dat zij de eenige waren, maar helaas! de verdorvenheid in ons kant zich tegen het werk des Heeren van het oogenblik der bekeering met krachtige hand aan, en het is niet zelden alsof de verdorvenheden levendiger worden als 's Heeren genade in de ziel wordt uitgestort — zal niet PAULUS in dien zin zeggen: Rom. VII: 9. »zonder de wet, zoo leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven;" zwaar kan in de geloovigen de strijd zijn tegen de zonden, zoodat zij met den zanger tot God roepen: »Uwe pijlen, ô Heer! zijn in mij gedaald. en uwe hand is op mij neêrgedaald. Er is niets geheels in mijn vleesch van wege uwe gramschap, er is geene vrede in mijne beenderen, van wege mijne zonden. Want mijne ongeregtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden." —

Het schijnt ons echter toe, dat wij lettende op het woord van den Profeet: *wanneer er eene hitte komt*, aan eene bijzondere vervolging hebben te denken, welke tegen de gemeente des Heeren, en iederen geloovige in het bijzonder komen zou, of aan zware en drukkende proefwegen, welke de Heer in zijne aanbiddelijke wijsheid met zijn volk houden wil. Hoe menigmaal hebben de grootst beweldadigden in de drukkendste wegen moeten wandelen, hoe menigmaal de sterkst geloovigen den zwaarsten strijd moeten verduren. hoe strekken de levensgeschiedenissen VAN JOB, ABRAHAM, JACOB, DAVID, PAULUS en andere godzaligen ons ten bewijze; maar hoe duidelijk leeren zij ons dat tegenheden en verdrukkingen Gods *wan* en *zeef* zijn, waardoor opregt- en tijdgeloovigen van elkander onderscheiden worden; dat juist vervolgingen den weg waren tot uitbreiding van het koningrijk der waarheid, dat moeijelijke wegen in de hand des Heeren voor zijne kinderen dienstbaar waren tot opbouwing van hun geestelijk leven; hoe treffend is DAVIDS ontboezeming, Ps. CXIX: 67. »Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik uw Woord." Schijnen nu moeijelijke wegen, als zij tegenwoordig zijn, geene zaak van vreugde, maar van droefheid te wezen, »daarna geven zij van zich eene vreedzame vrucht der geregtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn," en zullen bevonden worden de weg te zijn, langs welken God de zijnen ter heerlijkheid brengen wil. — ô! Voor

Digitized by Google

hoevelen van Gods kinderen, werden de moeijelijkste wegen de zaligste bevonden, daar zij hunne lijdzaamheid, bevinding, hoop en blijdschap in God bevorderden en hun de verzekering schonken van de toekomende eeuwige heerlijkheid! —

Hebben wij gezien hoe velen de gevaren zijn, welke den waren Christen kunnen overkomen, letten wij nu hoe hij, door den Heer bewaard, *standvastig* op die paden wandelt. —

Van den zoo zeer beproefde geloovige zegt de Profeet: *hij gevoelt het niet wanneer er eene hitte komt, maar zijn loof blijft groen.* Het is duidelijk dat wij hier zoowel op den *inwendigen* als *uitwendigen* toestand van den geloovige te denken hebben. — Indien de Profeet zegt, hij *gevoelt het niet*, dan moeten wij niet denken, dat de geloovige onverschillig, ongevoelig, zorgeloos is op al die wegen, dit zou juist een kenmerk zijn van eenen goddeloozen toestand, van welken de Profeet (Jer. V: 3) zegt: »Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geene pijn gevoeld, Gij hebt hen verteerd. maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen, zij hebben hunne aangezigten harder gemaakt dan eene steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeeren." Of vragen wij eens, hoe zouden wij dien hebben te beschouwen, die bij de zigtbare nooden van CHRISTUS kerk onverschillig zijnen weg bewandelt? Hoe hebben wij over dien te denken, die, terwijl donkere wolken zich boven de gemeente des Heeren in ons vaderland te zamen pakken, meent zich den nood van CHRISTUS kerk niet te moeten aantrekken? Zou dit niet een bewijs genoemd kunnen worden, dat zij geene leden van het ligchaam des Heeren zijn, want, »hetzij een lid lijdt, zoo lijden al de leden mede," spreekt de Apostel des Heeren 1 Cor. XII: 26. Het welzijn van de kerk des Heeren weegt iederen geloovige zwaar op het hart; in tijden van verval zullen hunne smeekingen tot den Heer dezelfde zijn, welke wij Ps. LI: 20. lezen: »Doe wel bij Sion naar uw welbehagen, bouw de muren van Jeruzalem op," en Ps. XXXVI: 11. »Strek uwe goedertierenheid uit over degenen, die U kennen en uwe geregtigheid over de opregten van harte," — Hoe hebben Gods kinderen dan nu te treuren over de toenemende zonden, de schending van Gods vreesselijken naam, de ontheiliging van 's Heeren dag door openbare vermakelijkheden, die niet zelden in brasserijen en dronkenschap eindigen, te treuren bij het zien hoe het gebed tot God wordt

Digitized by Google

veronachtzaamd, ja uit vele raadsvergaderingen gekeerd en wel om Rome te believen? — Te treuren bij de ondervinding hoe de dierbaarste waarheden worden aangerand en verloochend door hen, die dezelve moesten verdedigen? Waarlijk, met den Profeet zal de geloovige uitroepen: Jer. IX: 1. »Och dat mijn hoofd water ware, en mijn oog eene springader van tranen, zoo zou ik dag en nacht beweenen de verslagenen van de dochteren mijns volks;" en Klaagl. II: 11. »Mijne oogen zijn verteerd door tranen, mijn ingewand wordt beroerd, mijne lever is ter aarde uitgeschud, van wege de breuk der dochter mijns volks." —

Vinden wij nu de woorden van den Profeet: *hij gevoelt het niet*, wanneer er eene hitte komt, verklaard door hij *ziet*, hij *verneemt* het niet, [1]) dan wil dit te kennen geven, dat de geloovige die verdrukkingen of moeijelijke wegen niet aanschouwt als een oordeel voor hem, maar als een oordeel voor de wereld, en zijne ziel in eene regt bevredigde gestalte met zijn' verbonds-God blijft, zoodat hij onder dezelve niet wordt verontrust, maar het bestendig verkeer met zijnen God blijft genieten en het zalige van zijne nabijheid smaken — mogt NOACH Gen. VI. niet dit zalige in zijne booze en den Heer verloochenende dagen tot zijne vreugde ondervinden? Zou niet de Apostel in dien zin zeggen: Hebr. XII: 6. »Dien de Heer lief heeft, kastijdt Hij en Hij geeselt een' iegelijken zoon, dien Hij aanneemt." Wij zouden dwalen indien wij stelden dat de wegen der verdrukkingen voor Gods kinderen waren ingerigt tot hun verderf en ondergang — de Heer behoudt zijne liefde voor zijn volk bestendig — zijne liefde is eene eeuwige liefde, »Ik heb u lief gehad," zegt de Heer tot zijne kinderen, »met eene eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid," nooit zullen zij dan met de werkers der ongeregtigheid gerekend worden en met dezelve omkomen; »als ik wandel," zegt DAVID Ps. CXXXVIII: 7, 8. »in het midden der benaauwdheid, maakt Gij mij levend, uwe hand strekt Gij uit tegen den toorn mijner vijanden en uwe regterhand behoudt mij. De Heer zal het voor mij voleinden, uwe goedertierenheid, Heere! is in eeuwigheid, laat niet varen de werken uwer handen." Zoo vertrouwde PAULUS, Phil. I: 6. »dat Hij, die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van JEZUS CHRISTUS." Wij zouden dwalen indien wij

1) Zie de randteekening onzer statenoverzetting te dezer plaats.

Digitized by Google

meenden, dat de hitte der verdrukking het genadeleven zou benadeelen; integendeel, »wij weten, (Rom. VIII: 28.) dat dengenen, die God lief hebben, alle dingen medewerken ten goede, en dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch magten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen, noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in CHRISTUS JEZUS, onzen Heer." Zullen dan verdrukking, benaauwdheid, vervolging, honger, naaktheid, gevaar, zwaard niet in staat zijn hen te schaden, hoe juist is dan het woord van den profeet, *hij gevoelt het niet* als eene hitte komt, hij blijft dezelfde, hij gevoelt niet dat het hem eenig nadeel aan zijne ziel berokkent; zoo roemde een PAULUS te midden der verdrukking; zoo aanschouwden de Hebreën (Hebr. X: 34.) de berooving hunner goederen met vreugde; zoo dankten de Christenen God dat zij verwaardigd mogten worden om den naam van CHRISTUS smaadheid te dragen, (Hand. V: 41.) en achtten die wegen (Jac. I: 2.) voor groote vreugde. Wordt ons zoo het nuttige der tegenheden in de opleiding des Christens voor de zalige eeuwigheid duidelijk, niet minder zal ons dit blijken indien wij op zijnen uitwendigen toestand letten.

Zijn loof blijft groen. — Heeft de Profeet ons onder het beeld van eenen welgeplanten boom, het geluk van den godvreezenden man zeer juist voorgesteld, hij gaat op dezelfde wijze voort ons diens groote voorregten nader te leeren kennen — onderzoeken wij dan, wat wij door het *loof* hebben te verstaan, dan is het duidelijk, dat de Profeet door dit beeld ons heeft willen voorstellen, het uitkomen voor den naam en de zaak des Heeren, gelijk DAVID zegt, (Ps. CXVI: 10.) »ik heb geloofd, daarom sprak ik," hetgeen PAULUS bevestigt, (Rom. X: 10.) »want met het hart gelooft men ter regtvaardigheid en met den mond belijdt men ter zaligheid." waartoe die Apostel ook TIMOTHEUS opwekt, (1 Tim. VI: 12.) »strijd den goeden strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook geroepen zijt en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen," hetgeen ook de Heer van zijne vrienden eischt, zeggende: (Matth. X: 32, 33.) »Een iegelijk dan, die Mij belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor mijnen Vader, die in de hemelen is; maar zoo wie Mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal Ik ook verloochenen voor mijnen Vader, die in de hemelen is, en daar de Heer JEZUS CHRISTUS de grondslag is onzer belijdenis, zoo noemt Hem de Apostel Hebr.

Digitized by Google

III: 1. »de Apostel en Hoogepriester onzer belijdenis," en leert ons PETRUS, dat wij te allen tijde bereid moeten zijn, (1 Petr. III: 15.) tot verantwoording aan een iegelijk, die ons rekenschap afeischt van de hoop die in ons is. — En zouden wij van die belijdenis der lippen eenen Godverheerlijkenden wandel afzonderen? integendeel, daar de Apostel Ef. V: 11. zegt: »hebt geene gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer," of zijn niet de kinderen des lichts hierin van de kinderen der duisternis te onderscheiden? of waaraan is het leven dat uit God is te bespeuren? [1]) Wat ware het te wenschen, M. H! dat dit in onze dagen wat meer werd ter harte genomen, hoevelen, ofschoon zij den Heer met den mond roemen, vereenigen zich in hun gedrag of wandel met de openbare vijanden der kerk, en geven zoo den waren aanbidder van JEZUS eene groote ergernis — of zou er iemand onder ons zijn die betwijfelde of deze de meening van den Profeet zij, wij zeggen eenvoudig, gelijk bladeren den welgeplanten boom tot sieraad verstrekken, zoo is ook het geestelijke loof het eenige sieraad des Christens, ontneemt hem hetzelve, dan is hem (1 Cor. XII: 23, 24.) alles ontnomen wat hem van de ongeloovige wereld onderscheiden kan. Zou dit loof niet de sierlijke kroon zijn in de oogen des Heeren, van welke de Profeet Jes. LXII: 3. spreekt? was het niet dit loof, hetwelk Gods kinderen in de oogen zelfs van natuurlijke menschen Hand. V: 13. tot een sieraad verstrekte? Wij zeggen verder, gelijk bladeren, digt aan elkander gesloten, tot schaduw verstrekken voor den wandelaar of reiziger, zoo zal het geestelijke loof strekken om anderen uit te lokken om deelgenooten te worden van dat goed, dat blijft tot in eeuwigheid; »weest mijne navolgers," zegt daarom de Apostel 1 Cor. XI: 1. »gelijkerwijs ook ik van CHRISTUS;" zegt niet de Christen, »dat door onzen godzaligen wandel onze naasten, ook voor CHRISTUS gewonnen worden?" [2]) Zijn bladeren aan een' boom nuttig tot dekking en bewaring der vrucht, welke hij zal dragen, zoo zal het geestelijk loof den Christen nuttig zijn, laat een Christen al spreken over geloof en liefde en vertrouwen op den Heer, laat hem tegen de ongeloovige wereld de waarheid verdedigen, indien dit geestelijke loof wordt gemist, dan verliest de vrucht kleur en geur en smaak bij God en menschen, maar waar het oog

1) Zie hierover mijne te Rotterdam oulangs uitgegevene leerrede over de zaligheid van het volk, wiens God de Heer is. 2) Heidelb. Katech. 2 Zondags-afdeeling.

Digitized by Google

des Heeren dit loof aanschouwt; daar getuigt Hij, Hoogl. III : 10. »Hoe schoon is uwe uitnemende liefde, mijne zuster, ô bruid! hoeveel beter is uwe uitnemende liefde dan wijn, en de reuk uwer oliën dan alle specerijen!" en niet alleen zal dit geestelijke loof de vrucht in kracht en geur bewaren, maar strekken tot aanwas van de vrucht, want de geestelijke vruchten zullen grooter en rijper worden, »al wie vrucht draagt," zegt de Heer (Joh. XV : 2.) »die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht dragen." Zullen bladeren ook ten bewijze strekken dat de boom leeft, zoo zal het geestelijke loof, zoo zullen geestelijke bladeren een bewijs zijn van het geestelijke leven en wel van een werkzaam leven in den Heer; gaf dit niet de belijdenis van PETRUS, (Matth. XVI : 16.) ten duidelijkste te kennen, hoe toch had JEZUS kunnen zeggen: »zalig zijt gij SIMON, BAR JONA! want vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader, die in de hemelen is." Zou het geestelijk zoo schoon bloeijend leven in PERGAMUS, Openb. II : 13. op eene andere wijze zigtbaar geweest zijn? Maar ach! roept mij welligt iemand toe, wat roemt gij de bladeren, het loof, deze zijn immers de vrucht niet, hoevelen deden belijdenis der waarheid en misten het ware leven? ik stem u toe, dat er gevonden worden, die in een' tijd van vrede en voorspoed goede Christenen schijnen, en daarna de tegenwoordige wereld wederom lief krijgen, ik erken dat er zijn, die met den man in het Evangelium (Matth. VIII : 19, 20.) zeggen: »Meester, ik zal U volgen, waar Gij ook henengaat," maar als CHRISTUS hem zijnen toestand voorstelt, »de vossen hebben holen en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des menschen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge," verandert hij van besluit; hoevele voorbarige ijveraars ziet men ten laatste verkoelen, 2 Petr. II : 17—21. Ik ontken niet, Geliefden! dat in eenen tijd van geestelijke droogte, in eenen tijd van vervolging of strijd, des Christens belijdenis en wandel wel eens kan verwelken en gevaar loopt zijne schoonheid en luister te verliezen, maar erken dat de boom in den wortel leeft, zou niet PETRUS geschiedenis (Matth. XXVI : 69—74.) ons ten bewijze kunnen strekken?

Opmerkelijk is hetgeen de Profeet verder zegt: *maar zijn loof blijft groen*, hoewel er eene hitte komt; zouden die woorden ons niet te kennen geven, dat de Christen, hoe ook gedrukt door de hitte der verdrukking, noch in zijne belijdenis, noch in zijnen wandel verandert, zoodat hij om geen vijand in het minste afstaat van hetgeen de Heer in

Digitized by Google

zijn dierbaar Woord heeft geopenbaard, en op geenerlei wijze de zonde en ongeregtigheid van de kinderen dezer wereld hoopt te voeden, maar zich alleen vasthoudt en vastklemt aan het onfeilbare Woord des Heeren: »opdat hij magtig zij (Tit. I: 9.) beide om te vermanen door de gezonde leer en om de tegensprekers te wederleggen," anderen vermanende »de onwankelbare belijdenis der hoop vast te houden, (Hebr. X: 23—26.) en op elkanderen acht te nemen tot opscherping der liefde en der goede werken." Vinden wij dit in het Woord des Heeren (Matth. X: 22.) met de benaming: *volstandig blijven tot den einde toe* voorgesteld, hoe treffend leert de ondervinding zoo wel als de geschiedenis van Gods leiding met zijne gemeente gehouden, dat de verdrukking der vijanden niet zelden de grootste aanmoediging was tot verkondiging van het Woord des Heeren — hoe meer de Apostelen werden verdrukt, des te ijveriger waren zij voor den naam en de zaak van CHRISTUS; toen de vijanden hun op levensgevaar verboden niet meer in dien naam te spreken, was hun antwoord: »wij moeten God meer gehoorzaam zijn dan menschen, en wij kunnen niet nalaten te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben." Geliefden! van waar die volstandigheid? Wij beantwoorden die vraag met het woord van JEZUS: (Joh. XV: 5.) »Ik ben de wijnstok en gij de ranken, die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht." Wordt nu de ware geloovige, naar het eeuwig welbehagen Gods des Vaders, gezegd overgebragt te zijn tot JEZUS, Hem in waarheid te zijn ingeënt en ingeplant en zoo het ware leven der genade in Hem te hebben gekregen. — De Heer blijft nu voor hen, die genadig tot Hem zijn overgebragt, de gestadige bewerker tot en voortbrenger van het goede, ja, het begin, de voortzetting en de volcindiger van hun leven — Hij bewaart zijne planten door zijne almagtige genade in zijne kracht, zoodat er niet één bezwijken zal in eeuwigheid.

Heb ik u in deze oogenblikken den *zaligen toestand* voorgesteld *van den man, die op den Heer vertrouwt.* — Hoe genoegelijk zoude het zijn indien er vele zulke welgeplante boomen in den geestelijken hof gevonden werden. — Ik kan niet ontkennen, dat de uitwendige kerk nog wel pronkt met vele boomen, uiterlijke belijders, maar de uiterlijke belijdenis maakt ons tot geen sierlijke boomen in den hof des Heeren, en willen wij eens het oog op de uiterlijke kerk des Heeren vestigen, hoevele onvruchtbaren vinden wij niet,

Digitized by Google

die nooit eenige vrucht geven, bladen van uiterlijke belijdenis worden er gevonden, maar te vergeefs zal men bij de meesten naar vruchten zoeken. Ik wil van dezulken niet spreken, die verdorvene vruchten van allerlei goddeloosheid geven, of van dezulken, bij wien de uiterlijke takken van ongeregtigheid worden afgekapt, maar die nooit in JEZUS CHRISTUS zijn ingeplant — tot dezulken is het woord des Heeren: (Matth. XV : 13.) »Alle plant, die mijn hemelsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden," maar van dezulken, die noch loof noch bladeren vertoonen, die zijn zooals zij geboren zijn, onbekeerd, levende buiten God en zijne zalige gemeenschap; van dezulken, die vergenoegd in hunnen toestand, dien gerusten te Sion gelijk zijn, die noch door oordeelen, noch door zegeningen uit hunne goddeloosheid en zorgeloosheid zijn wakker te schudden, op wien noch de prediking van Gods wet, noch de verkondiging van het Evángelie der genade iets vermogen; van dezulken, tot wien wel eens de ontwaakte stem des gewetens dood en rampzaligheid predikte, maar zich zelven hebben willen bekeeren en door het nalaten van de eene of andere in het oog der wereld hen veroordeelende zonde, zich tevreden stellen met de gedachten dat het nu voor de eeuwigheid wel zal zijn, terwijl zij nooit bebben ondervonden, uit den ouden natuurgrond, op welken niet dan een verwerpelijk heestergewas groeide, te moeten worden overgeplant in den zaligen genadestaat, in den vetten olijfboom JEZUS CHRISTUS; welke verandering in ieder godzalige, die door den Heer tot een' boom in zijnen hof gesteld wordt, zal gevonden worden; *van dezulken* onder ons, aan wien nog al bladeren: d. i. letterkennis gevonden worden, en zich verheugen, ofschoon zij nog nooit tot de regte kennis van God, van hunnen geheel verlorenen toestand, of van den weg, die ten leven leidt gekomen zijn, en daarom vreemdelingen van het geestelijk leven zijnde, niet weten uit CHRISTUS het leven, maar ook alles wat tot onderhoud van dat geestelijk leven noodig is, dagelijks te moeten ontvangen. Hoe zullen die ongelukkigen met al hunne wijsheid en kennis omkomen, indien zij van die warę kennis verstoken blijven, tot welke men alleen geraakt door het onderwijs des H. Geestes; *van dezulken* ten laatste, die niet alleen loof, maar vruchten schijnen te vertoonen, dat *bloesem* slechts *bloem* en geene vrucht is, leert de ondervinding en elk oogenblik op welken de wind dezelve losrukt van de takken en ter aarde werpt en de hoop vernietigt van denzulken, die in verwachting op dezelve staart,

Digitized by Google

ik wil zeggen, hoevelen worden er in onze dagen gevonden, die zoo lang regtzinnig en vroom zijn als zij bij het volk des Heeren zich bevinden of als het met hunne uiterlijke welvaart overeenkomt, maar zijn zij bij de wereld of komt het aan op een schade lijden om den naam des Heeren, dan heulen zij mede met de wereld, die in het booze ligt, en.... maar waartoe verder? Allerbeklagelijkste toestand voorzeker! welken wij geen heil of troost of zaligheid mogen verkondigen, waarlijk, dezulken zijn boomen, maar zij zijn geene planten door den Vader geplant, en worden bedreigd uitgeroeid en eeuwig der verbranding overgegeven te worden. Zijn er onder ons, die geene kennis hebben van de noodzakelijkheid van die bewerking des harten door den H. Geest, van welke in deze ure gesproken is, het geprokene verwerpen en zich beschouwen als of zij planten des Heeren waren, gij loopt gevaar met eenen ingebeelden hemel ter helle te varen, daar het Woord ons duidelijk leert, »dat alle plant door den hemelschen Vader niet geplant, zal uitgeroeid worden." ô! Mogt gij allen, die nog vreemd zijt van uwen verlorenen toestand, dit opmerken terwijl het heden is, morgen kan het te laat zijn, spoedig kan de dood u vellen en dan is het voor eeuwig te laat, wat zal het dan niet te zeggen zijn, onder deze genademiddelen te hebben geleefd, zulke veelvuldige roepstemmen van God te hebben ontvangen en nog eeuwig, eeuwig te moeten omkomen — ô! dat dan nog een ieder mogt bedenken wat tot zijn eeuwig welzijn dient — stort Gij, vrijmagtige God! daartoe nog uwen zegen uit over onzer aller zielen, Heere! Gij moet den blinde de oogen openen; ô! verheerlijk U dan nog door uwe genade in ons midden, en bewerk zoovelen U niet kennen, opdat zij komen tot de erkentenis dat zij doemelingen in zich zelven, alleen in JEZUS CHRISTUS uit vrije ontferming tot uwe kinderen moeten worden gemaakt, geregtvaardigd en gezaligd! Zijn onder ons boomen door den Heer geplant in zijnen hof, ware godzaligen, ziet hoe groot het goed is, dat uit enkele vrije gunst de Heer u heeft bewezen, maar ziet ook uwe roeping: de Heer heeft u geplant opdat gij vrucht zoudt dragen — welaan, brengt dan ook vruchten voort der bekeering waardig. Klaagt iemand onder u over de hitte der verdrukking, die hem overkomt om de belijdenis van den naam des Heeren — wel, heeft JEZUS iets anders zijnen vrienden gezegd? Leest met aandacht Joh. XVI. en Matth. XVI. en zult gij onder de kenmerken van het ware volk van God niet vinden een vervolgd en ver-

Digitized by Google

smaad worden om den naam des Heeren? Of zou de satan u, door den H. Geest tot kinderen Gods bewerkten, anders kunnen behandelen? Vindt gij Gen. III : 15. niet reeds gesproken van die vijandschap? Daarom verwondert u niet als een tijd van hitte, van vervolging aanbreekt, de teekenen des tijds verkondigen ons reeds dat naderende oogenblik, maar draagt zorg dat gij lijdt (1 Petr. IV.) als een Christen en niet als een kwaaddoener. Welk een voorregt is het op den weg van druk en kruis, groene, ja, vruchtdragende boomen te zijn! Hoe treurig daarentegen op te merken dat bij velen het groen zoo dor, de glans van het fijne goud zoo verduisterd is, en vragen wij van waar dit? Ja van waar anders, dan dat velen de eerste liefde hebben verlaten, dat velen door den stroom der wereld zich laten vervoeren en wegslepen — waar, moeten wij van velen vragen, is dat onderscheidend, den Christen kenmerkend, diep van God afhankelijk, dagelijks biddend leven zigtbaar? Keert, geliefde Vrienden met die vragen tot u zelven in, zij zullen u, en dit geve de Heer! genadig uwe schuld ontdekken, maar tevens den waren heilsweg voorstellen, en u doen streven, niet alleen om door God geplante boomen te zijn, maar ook om vruchten te dragen tot eer en heerlijkheid van den drieëenigen God. En moet gij dan eens onder het lijden dezes tijds treuren, geen nood! de ure breekt aan, dat de Heer u als zijne planten zal overbrengen in zijnen hemelhof. Zijn er bekommerden, die klagen, omdat zij geene vruchten aan zich ontdekken, wel, vragen wij, kunt gij bewijzen, uit de ondervinding van Gods leiding met u, dat de Heer u, dood zijnde van nature, heeft levend gemaakt, dat de Heer u als boomen geplant heeft in zijnen hof — de Heer zal vruchten geven op zijnen tijd — maar naar de vruchten te staan, niet te rusten voor gij dezelve aan en in u vindt, is een kenmerk van het beginsel des waren levens. Welnu, de Heer, die zijne planten niet verlaat, zal u bevochtigen en bedauwen met de wateren zijns Heiligen Geestes, en eenmaal, in leven of in sterven toonen, dat Hij uw God en Heer is — Hij, die nederziet op den verslagene van harte, op dengene, die voor zijn woord beeft, is de getrouwe tot in eeuwigheid. AMEN.

Digitized by Google

DE ONGEGRONDE VERWACHTING DES HUICHELAARS.

—

Voorz. Ps. CXIX : 1 , 15.

—

VOORAFSPRAAK.

De *schijn* en het *wezen*, M. H.! verschillen grootelijks. Die waarheid is van algemeene toepassing, vooral met betrekking tot de hoogstgewichtige zaak van godsdienst. Het onderscheid tusschen de *eenige ware* en *iedere valsche godsdienst* is als dat van het *licht* en de duisternis, die geene gemeenschap, — van CHRISTUS en BELIAL, die geene zamenstemming met elkander kunnen hebben. Wat toch is alle uiterlijke vertooning van godsdienstigheid, zoo men inderdaad niet godsdienstig is? Hoe nadrukkelijk is de uitspraak van een' Apostel des Heeren: *indien iemand onder u dunkt dat hij godsdienstig is, en zijne tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, dezes godsdienst is ijdel.* Er is een opregt geloof, dat de ziel behoudt, maar ook een geveinsd geloof, dat haar rampzalig maakt. Er is eene hoop, die welgegrond is, bij de opregten van hart, maar ook eene ongegronde hoop bij de geveinsden. *Heil* ons! indien het huis onzer hoop op de steenrots en niet op een' zandgrond gebouwd is. Maar ook, *wee* ons! indien wij ons zelven met valsche overleggingen voor eeuwig bedriegen. Laat ons dan toezien, dat wij in de hoogstaangelegene zaak der godsdienst, niet den schijn voor het wezen houden, maar de geesten beproeven of zij uit God, en ons zelven of wij in het geloof zijn, opdat wij ons zelven niet jammerlijk misleiden, met eene be-

Digitized by Google

driegelijke hoop, met eene ongegronde verwachting, die ons bij den dood voor eeuwig zou ontzinken!

Hierover wenschte ik in deze ure tot u te spreken.

Vereenigen wij ons vooraf in het gebed tot den Heer, die het hart kent en de nieren proeft, om ontdekkend genadelicht des Heiligen Geestes, opdat Hij zie of er bij ons een schadelijke weg zij en ons leide op den eeuwigen weg!

—

TEKST: Job VIII : 13b.

»En de verwachting des huichelaars zal vergaan." [1])

Indien er een God is, M. H.! te rein van oogen, dan dat Hij het kwade zou zien; — indien er een laatste oordeel te wachten is, waarin Hij, de Alwetende, die aller menschen wegen en gedachten te allen tijde naauwkeurig gadeslaat, naar het strengste regt zal handelen en billijke wedervergelding doen, zoo zeker als dit is, dan zal het onheil en de schande ook vroeger of later den zondaar wegens de zonde overkomen.

Wij zullen het in het bijzonder aanwijzen van ééne soort van goddeloozen, die in Gods Woord met den naam van *huichelaars* worden gebrandmerkt.

Welligt vraagt gij of er in ons midden zijn, op welken die schandnaam past? Wij antwoorden: het zal blijken! Oordeelt niets voor den tijd, maar onderzoekt u zelven ernstig voor het aangezigt des Heeren, die de geesten weegt en naar waarheid oordeelt, of gij opregt van hart zijt, opdat de onfeilbare uitspraak der Schrift niet op u toepasselijk zij en tegen u getuige: *de verwachting des huichelaars zal vergaan.*

Laat mij die uitspraak *eerst* het noodige licht bijzetten: u *daarna* de gewigtige waarheid, die zij behelst, *ontvou-*

1) Uitgesproken te Ede, den 2 December 1849.

Digitized by Google

wen; eindelijk uwe aandacht bepalen bij den invloed, welken de overwogene waarheid op ons hart moet hebben.

Laat mij de tekstwoorden eerst, zooveel noodig is, in het regte licht plaatsen.

I.

Zij komen voor in den mond van BILDAD, de Zuhiter, een der drie vrienden van JOB; den man, van wien de H. Geest ons dit onbedriegelijk getuigenis geeft: dat hij *opregt* was en *vroom* en *godvreezend* en *wijkende van het kwaad.* Echter liet God den satan toe, hem eerst van zijne goederen en kinderen te berooven, en toen hij nog vasthield aan zijne opregtheid, hem ook naar het ligchaam aan te tasten.

Het oogmerk nu van den Zuhiter, zoowel als dat der twee andere vrienden, was, op zich zelven beschouwd, prijzenswaardig.

Dit blijkt uit het 2 hoofdst. van dit boek, waar verhaald wordt, dat zij ieder uit zijne plaats tot hem kwamen, als zij gehoord hadden al het kwaad dat hem overkomen was, en zij het eens waren geworden, om hem te beklagen en te vertroosten. Doch berispenswaardig is het vooroordeel, waarmede zij alle drie tegen JOB waren ingenomen. Zij beschouwden zijn' ellendestaat als eene regtvaardige straf voor deze of gene verborgene zonde, en niet als eene kastijding tot beproeving van zijn geloof.

Vandaar dat al wat BILDAD in ons teksthoofddeel aanvoert, voornamelijk de strekking heeft, om JOB tot erkentenis zijner strafschuldigheid te brengen.

Zoo toont hij hem van het 3—7 vs. Gods strafoefenende geregtigheid aan, die zich in zijne kinderen geopenbaard had en in hem zelven openbaar zou worden, indien hij zich niet bekeerde tot den Heer. Hij bevestigt voorts in de drie volgende verzen zijne stelling van Gods strafgerigten op aarde door de getuigenis van anderen voor hem en de ervarenheid der tijden, en verklaart het door eene treffende gelijkenis, waarin hij de *goddeloozen* en *regtvaardigen* onderscheidt.

Hij vergelijkt de goddeloozen bij *eene bieze* en *het rietgras,* en vraagt in het 11 vers: *verheft zich de bieze zonder slijk? groeit het rietgras zonder water?* Noch het

Digitized by Google

een, noch het ander lijdt de minste tegenspraak. *Als het nog*, zegt hij voorts, *in zijne groenigheid is, hoewel het niet afgesneden wordt, nogtans*, te weten als het slijk en water dat teeder plantgewas ontnomen wordt, *verdort het voor alle gras. Alzoo*, laat hij volgen, *zijn de paden van allen, die God vergeten*, dat is, naar de krachtvolle beteekenis des Woords, die Hem *voorbedachtelijk*, met toestemming van den wil, vergeten.

Zoo is het met de *goddeloozen*. Zij kennen God niet en zoeken daarom de gedachte aan God uit hun hart te verdrijven, uit vrees voor zijne geregtigheid en oordeel.

Door hunne paden moeten wij hunne levenswijze, hun bedrijf en wedervaren verstaan. Wij hebben hier vooral acht te geven op hun leven in den *aanvang*, *voortgang* en *uitgang*, en als van zelven, zullen wij de gepastheid der vergelijking gevoelen.

Aanschouwt de Godvergeters in hunne *opkomst!* Zij schieten op als de bieze uit het slijk en het rietgras uit het water. Zij maken een' grooten opgang in de wereld en de voorspoed lacht hun tegen op al hunne paden. Zij zijn in hunnen *voortgang* gelijk de bieze, zoolang zij in het slijk geworteld is, en het rietgras, dat, zoolang het water heeft, welig staat. Zoolang het geluk den Godvergeters toelacht, is hunne kracht frisch, en trotsch op hun vermogen, verheffen zij zich en leven in weelde. Maar gelijk de bieze terstond verwelkt als het slijk haar ontnomen wordt, en het rietgras als het geen water meer heeft, zoo begeeft hen de moed zoo ras het geluk hen begeeft. Het is met hen in hunnen *uitgang* als met de bieze en het rietgras te midden van hunne groenigheid: als het goed der wereld ontbreekt, vergaan zij voor alle menschen.

Maar de Zuhiter toont het rampzalig lot der goddeloozen nader aan, als hij voorts in de tekstwoorden verklaart: *en de verwachting des huichelaars zal vergaan!*

Gelijk het is met allen, die God vergeten, zoo is het ook met den huichelaar. Al heeft deze niet anders dan ijdelheid en leugen, zal hij echter, naar het hem zelven toeschijnt en naar de meening der menschen, welke hij door eene schoonschijnende vertooning bedriegt, wel groen zijn, daar hij schijnbaar in alles door God begunstigd wordt.

Maar, wat voorspoed hij ook voor eenen tijd moge

Digitized by Google

hebben in dit leven, en hoezeer hij zich zelven ook behage in den bedriegelijken schijn zijner deugden, als de bieze en het rietgras zal hij vroeger of later verwelken en verdorren; ook zijne verwachting, daar hij God in vergetelheid gesteld en niet voor oogen gehouden heeft: *de verwachting des huichelaars zal vergaan.*

Zoo erkende BILDAD JOB niet voor een' *opregte*, maar nam ten onregte den *schijn* aan in de plaats van het *wezen* der zaak. Hij zegt wel niet met ronde woorden dat JOB een huichelaar is, maar meent hem echter voor den zoodanige te moeten houden, als welken God wel eens zegent, doch daarna straft.

De toepassing zijner uitspraak op JOB was klaarblijkelijk valsch, maar zijne stelling is eene onloochenbare waarheid: *de verwachting des huichelaars zal vergaan.*

II.

Laat mij nu die gewigtige waarheid in de *tweede plaats* ontvouwen.

Eerst zal ik u den huichelaar doen kennen, *vervolgens* nagaan wat zijne verwachting is, en dan aanwijzen dat zij vergaan zal.

a. Vraagt gij in het algemeen: wie *huichelaars* zijn? Wij antwoorden: degenen, die *anders denken, dan zij zeggen,* wier hart en mond niet overeenstemt, wier daden en woorden in den grond verschillen.

Niet oneigenaardig heeft een der ouden [1]) gezegd: »De geveinsdheid om dezelve in haar eigen karakter uit te drukken, schijnt ons toe eene kunst te zijn, om, zoowel zijne daden als woorden met een kwaad oogmerk door eenen sluijer te bedekken.

Een veinsaard spreekt zijn' vijand, die hem ontmoet, aan alsof hij hem niet haat; hij prijst openlijk in hunne tegenwoordigheid diegenen, welken hij heimelijk lagen legt, en bedroeft zich met hen, indien hun eenig ongeluk mogt wedervaren zijn; hij schijnt vergiffenis te schenken aan die, welke kwaad van hem spreken. Meermalen ontkent hij iets gehoord te hebben, ofschoon hij niets gedaan heeft dan luisteren, gelijk hij, gezien hebbende,

1) Theophrastus.

Digitized by Google

zegt, niets gezien te hebben, of, is hij overtuigd, dan wil hij doen gelooven, dat hij het zich niet herinnert."

De *wereld* nu zoowel als de *godsdienst*, heeft hare huichelaren.

Er zijn menschen, die voor de wereld, uit vrees van in hare achting voor kleingeestig te zullen doorgaan en hare gunst te verliezen, hunne godsdienstige gevoelens zorgvuldig zoeken te verbergen. De *valsche schaamte* doet hen alzoo handelen. En op hen past de uitspraak des Heeren: *zoo wie zich Mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben in dit overspelig en zondig geslacht, diens zal zich de Zoon des menschen ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders met de heilige engelen.* Ook hunne verwachting vergaat.

Maar wij hebben hier te denken aan de huichelaren der *godsdienst*, welke BILDAD in het oog heeft, die *onopregt* zijn *in de godsdienst, welke zij voorwenden*, die het kwade laten uit verkeerde inzigten, het goede niet doen uit liefde tot God en den naaste, maar tot voldoening hunner eigene begeerlijkheden. Dezulken zijn ongestadig, zij hinken op twee gedachten, zij wandelen in twee wegen.

Zoo beschrijft SALOMO een huichelaar, als *een mensch, die zich verkeerdelijk gedraagt in twee wegen.* Hiermede stemt overeen wat de Apostel JAKOBUS zegt: *een dubbelhartig man is ongestadig in al zijne wegen.* Hij heeft geen vast beginsel, vanwaar hij uitgaat in al wat hij doet; hij is onvast in het geloof; zijn hart is verdeeld tusschen God en de wereld.

De huichelaar is hier den *opregte* tegengesteld.

Dit blijkt duidelijk uit het 6 vers, waar BILDAD JOB dus aanspreekt: *zoo gij zuiver en regt*, dat is, opregt en zonder bedrog *zijt:* zoo uw hart, uwe tong en daden overeenstemmen met Gods wil en gij welbehagelijk voor zijn aangezigt wandelt.

De huichelaren, hier bedoeld, zijn dan *degenen, die bij anderen voor opregten willen doorgaan.* Dus komen hier eigenlijk niet zoo zeer in aanmerking degenen, die geveinsd *zijn* zonder het te weten en zich zelve op valsche gronden bedriegen, ofschoon ook hunne geveinsdheid misdadig en zij allezins te beklagen zijn, want ook de satan zelf verandert zich bij dezulken in een' engel des lichts — maar wij hebben bij de overweging dier alge-

Digitized by Google

meene uitspraak: de verwachting des huichelaars zal vergaan, vooral te denken aan *degenen, die in hun gemoed overreed zijn, dat zij zich geveinsdelijk aanstellen.*

b. Laat ons ten tweede nagaan wat de verwachting des huichelaars is.

Vooreerst van de zijde der menschen; *ten tweede* met betrekking tot God.

Zijne verwachting *van de zijde der menschen* is: zich bij hen als een godzalige te doen gelden.

Maar wat beweegt hem daartoe?

De drangreden is in het algemeen: *ijdele roem*, geprezen te worden. Hij doet alles om zich zelven, uit eigene inzigten. Hij raadpleegt alleen met zich zelven. Hij heeft alleen behagen in zich zelven, in eene schoonschijnende vertooning zijner deugden.

Dat bestaan voegt zich voorts tot al de bijzondere hartstogten, die hem eigen zijn, als tot *gierigheid*, *wellust* en *hoogmoed*, daar hij in al zijn denken, spreken en handelen zijn eigen voordeel, zijn eigen genoegen en zijne eigene eer beoogt.

Hij zal uit *geldgierigheid* veel doen, om eenig tijdelijk voordeel te erlangen. Van daar, dat hij een mededinger heimelijk den voet zal ligten. Hij zal uit *wellust* veel doen tot voldoening van de begeerlijkheid des vleesches, en door *hoogmoed* gedreven, doet hij al zijne werken om van de menschen gezien en geëerd te worden, of ook, om zijne zonden voor de menschen te bedekken. Welk eene vertooning van godzaligheid hij ook moge hebben, hoe wonder wel hij ook over het geloof en de godvrucht der kinderen Gods weet te spreken, hoeveel hij ook met dezen verkeere: hij zegt en doet alles alleen om anderen te behagen, en zich in hunne gunst te dringen. Van daar, dat hij zich niet ontziet hen te *vleijen.*

Maar altijd is in het algemeen zijn doel: *zich in de godsdienst bij menschen wat te laten voorstaan*, om bij hen lof te verwerven.

Zietdaar zijne verwachting van de zijde der menschen.

En wat is zijne verwachting *met betrekking tot God?*

Zullen wij zeggen dat hij geene verwachting heeft? Is hij een Atheïst? Maar, uit het hart, zelfs van den stoutsten Godverloochenaar kan het denkbeeld van Gods aanwezen nooit geheel worden uitgeroeid; trouwens, niet al-

Digitized by Google

leen aanschouwt hij in de natuur de werken van God, maar ook heeft God een krachtig indruksel van zijn scheppend alvermogen in hem gelegd.

De dwaas zegt in zijn hart: er is geen God, en echter is hij *met vervaardheid vervaard* bij de treffende blijken vau Gods geduchte Majesteit!

Wel is waar, de huichelaar heeft God in vergetelheid gesteld: de rijkdommen, de wellusten, de grootschheid des levens beletten hem op God te zien. Maar hij meent dat God te eenenmale is gelijk hij, en zoo moet er dan *ook met betrekking tot God eene verwachting* bij hem zijn.

Hij bouwt op zijnen voorspoed, en verheugt zich niet alleen in het tegenwoordige, maar hoopt ook op het toekomende, en... alsof hij twee heeren gelijkelijk kon dienen, God en de wereld beide kon liefhebben en behagen en van beide beloond worden, beeldt hij zich zelven dwaaslijk in, hemel en aarde te gelijk te kunnen bezitten.

Hij heeft een geloof, doch dat zijn' grondslag niet heeft in het woord van God. Gelijk hij een' God dient van eigen maaksel, van eigene zamenweving, zoo is ook zijn geloof ijdel. Hij eigent zich zonder grond de belofte toe van het Evangelie en wandelt, door hoogmoed verblind, in een licht door hemzelven ontstoken. Hij is slechts verlicht omtrent sommige, niet omtrent alle dingen, die de zaligheid betreffen en het licht, dat hij heeft, oefent geen' heiligenden invloed uit op zijn gemoed. Heeft hij soms berouw over eenig misdrijf, dat berouw ontstaat niet uit innigen haat tegen alle zonden en opregte liefde tot God, maar uit regtmatige vreeze voor de regtvaardige Godsstraf.

Hij heeft eene hoop op de hemelsche en eeuwige goederen; doch stelt, zooveel hij kan, zich zelven gerust met allerlei droggronden, tegen alle ontroerende aanklagten van zijn geweten. Hij meent, omdat God genadig en barmhartig is, dat het in het eind nog wel met hem zal afloopen. Hij steunt op een' ingebeelden hemel. Hij meent met zijne zonden zalig te kunnen worden.

Hij heeft eene liefde, maar heeft zich zelven meer lief dan God. Zijne liefde tot God en den naaste komt niet voort uit een rein hart en een goed geweten en een ongeveinsd geloof.

Hij is wel overreed dat hij een geveinsde is, maar in den grond gelooft hij het niet. *De goddeloozen zeggen: mijn God! en zij hebben geen' vrede.*

Digitized by Google

Maar, welke ook de verwachting des huichelaars zij, gij zult er *de wankelende gronden* van zien.

Ik moet u die nog aanwijzen.

De verwachting des huichelaars, M. H.! *zal vergaan.*

Vooreerst met betrekking tot de menschen.

Het is zeer moeijefijk voor den huichelaar, daar de *schijn* en het *wezen* grootelijks verschillen, zich zoo langen tijd te vermommen, dat niet iets hem verrade.

Er doen zich wel *gelegenheden* op, *waarin hij*, om niet een tijdelijk goed te laten ontvlieden, *zijne voorgewende godsdienstige gevoelens*, ja ook zijne gewaande godvrucht *zal logenstraffen*, en zich niet bekommeren de zonde te begaan, wanneer het nalaten daarvan met zijn eigen belang zou strijden.

Maar ook: *aller oogen zijn steeds op hem gevestigd*, men is opmerkzaam op al wat hij doet en spreekt. Zoowel de *goddeloozen* als de *vromen* houden hem steeds in het oog, de goddeloozen, omdat hij door zijne vertooning van godzaligheid hen veroordeelt: de vromen, omdat niets de ware godsdienst meer benadeelt dan *geveinsdheid.*

Voorzeker, is de liefde niet achterdochtig. — Zij denkt geen kwaad, maar *zij verblijdt zich* ook *niet in de ongeregtigheid*, maar in de waarheid, en de vromen hebben *den geest des onderscheids* van God ontvangen, om de geesten te beproeven, of zij uit God zijn, dan ook de *bedachtzaamheid der heiligen*, en de noodige *voorzigtigheid*, om het *ware* van het *valsche*, om *waarheid en opregtheid* van *leugen en bedrog*, om echte *godvrucht* van *schijnvroomheid* te onderscheiden.

Het is den huichelaar zeer moeijelijk voor hen, als de zoodanige, wat hij daartoe ook in het werk stelle, verborgen te blijven.

Er zijn ook *bijzondere trekken*, *die hem* inderdaad *van den opregte onderscheiden.*

De huichelaar *let op kleinigheden in de godsdienst.* Zijne naauwgezetheid in het uiterlijk waarnemen der godsdienstpligten is zeer groot, even als die der oude Farizeërs, die echter het voornaamste der wet, het geloof, de barmhartigheid en het oordeel voorbijzagen.

De huichelaar zal *zich uiterlijk zeer vroom vertoonen*, *maar houdt* echter *de eene of andere zonde aan de hand*, *waarin hij leeft.* Hij houdt zich tevreden met uiterlijke

Digitized by Google

godsdienstoefeningen, en bekommert zich niet, om God, ook *inwendig*, zoowel in het verborgen als in het openbaar te dienen. Hij moge een' schoonen schijn van godzaligheid hebben, hij kent *de godzaligheid* niet, *die een groot gewin is met vergenoeging, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomenden levens.*

Er zijn, ook deze opmerking mogen wij niet terug houden: er zijn *zekere omstandigheden, waarin hij zich zelven soms verraadt*, zich eensklaps, op het onverwachtst, of zijns ondanks ontmaskert. Hij komt in uitstekend gevaar, wordt aangetast met eene hevige ziekte of gevaarlijke kwaal, die zijn leven bedreigt. En ziet! hij wordt verschrikt, — vreesselijk is de ontsteltenis die hem aangrijpt, hartbeklemmend de benaauwdheid, die hem overmeestert. Het is omdat zijn geweten ontwaakt. Hij ziet en gevoelt nu zijne misdaden! Hij ziet dat hij zich zelven dus ver op de jammerlijkste wijze bedrogen heeft. Hij doet zich zelven de folterendste verwijtingen. Wat hij nog meende te hebben ontzinkt hem! Al het goed der wereld kan zijn beangst geweten niet geruststellen.

Hij *vreest voor het toekomend oordeel*, voor een onontvliedbaar eeuwig verderf. Hij ziet den hemel gesloten, de hel geopend!... Zal hij in dien akeligen toestand rustig voorwenden, die onderwerping, die lijdzaamheid, dat gemoedigd geloofs-vertrouwen te bezitten dergenen, die in hetzelfde doodsgevaar verkeeren. en weten mogen als de dood naakt, in wien zij geloofd hebben, — of in zijne hevige gemoedsontroering eene openlijke schuldbelijdenis afleggen, zonder dat iemand er hem toe dringt? —

Eindelijk. Al zou hij zoeken te bedriegen ten einde toe — *de wereld*, die hij diende en lief had, *zal hem gewis in zijnen dood, het goed ontrooven, dat zij hem gegeven had.* Dan zal hij voor altoos moeten scheiden van al hetgeen, waarin hij hier zijn geluk had gesteld. *Als de goddelooze sterft*, zegt SALOMO, *vergaat zijne verwachting.* Dan ziet en gevoelt hij, maar *te laat*, hoe geducht zijn oordeel zal wezen, omdat hij al Gods weldaden verzondigd, zijne genade in CHRISTUS moedwillig versmaad heeft.

En ziet! *de dag*, de groote en vreesselijke dag *des oordeels komt* — dan zal God de verborgene werken van den schijnheilige openbaren, want *er is niet verborgen dat niet openbaar zal worden, noch heimelijk, dat niet bekend zal*

Digitized by Google

worden; dan wordt de huichelaar ontmaskerd voor de oogen van 't heelal! Zoo vergaat zijne verwachting van de zijde der menschen — maar ook *met betrekking tot God.*

Welligt vleit hij zich zelven met de gedachte: er is geene Voorzienigheid, geen oordeel. Alles vergaat bij den dood. —

Maar, waaruit heeft hij die vreemde ontdekking geput? Is het bij de *Heidenen?* Maar, die dachten er anders over. Is het in de *rede?* Maar, uit dezelve wordt met eene groote mate van waarschijnlijkheid het tegendeel bewezen. Is het in *het geweten?* Maar zijn eigen geweten kan onmogelijk tegen die waarheden getuigen. Is het in de *Schrift?* Maar, de Schrift leert hem in vele Goddelijke uitspraken en door treffende voorbeelden dat er eene wakende Voorzienigheid is, tot schrik der goddeloozen en huichelaren, tot troost der vromen en opregten; hij weet uit dezelve dat wij allen geopenbaard moeten worden voor den regterstoel van CHRISTUS, opdat een iegelijk wegdrage, hetgeen door het ligchaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad: hij weet dat de Heer door zijn Evangelie het leven en de onverderfelijkheid aan het licht heeft gebragt.

Wat dan? *Hij koestert de dwaze hoop zich nog eenmaal te zullen bekeeren,* terwijl hij met zijn hart aan het schepsel verkleefd wil blijven, en hoe langer zoo meer van zijn' Schepper en Weldoener afwijkt, of ook, *leeft* hij *voort in den ijdelen waan dat hij God in opregtheid dient,* ofschoon zijn hart niet veranderd is.

M. H.! Hoe bezwaarlijk zal een huichelaar, een mensch, die de leugen lief heeft en doet, en toch voor bekeerd wil doorgaan, die op zich zelven zijn betrouwen stelt en niet op God, tot God bekeerd worden! Wat loon heeft hij van den Regter der gansche aarde, die naar waarheid oordeelt, billijk te wachten? Gewis, niet een eeuwig leven in heerlijkheid, maar — *de eeuwige verdoemenis.* — Ook *met betrekking tot God,* zal *de verwachting des huichelaars vergaan.* —

III.

Laat mij uwe aandacht in de laatste plaats bepalen bij

Digitized by Google

den invloed, welken de overwogene waarheid op ons hart moet hebben.

Zij moet ons brengen tot *ernstig onderzoek en beproeving van ons zelven*, dan ook, *doen vreezen voor geveinsdheid en opwekken tot opregtheid*, en *den opregten dienen tot troost en bemoediging*.

a. Zal de verwachting des huichelaars vergaan.

Wordt die gewigtige waarheid M. H.! niet alleen door vele uitspraken van Gods woord, maar ook door droevige voorbeelden, denkt slechts aan den trouweloozen verrader des Heeren, op de nadrukkelijkste wijze bevestigd, en leert de *ondervinding van alle tijden*, dat de satan, die in JUDAS voer, er velen als hem op de jammerlijkste wijze heeft verleid.

Zoo mogen wij allen wel *ernstig onderzoeken van welken aard* de verwachting is, welke wij, die den Christennaam dragen, voor ons zelven als Christenen koesteren. Of onze verwachting met betrekking tot dit en het toekomend leven wel geheel van die des huichelaars verschilt; in een woord: *of ons hart opregt is voor God?* Immers hebben wij reden genoeg om in eene zoo aangelegene zaak, waar ons eeuwig *heil* of *wee* van afhangt voor *zelfbedrog* bevreesd te zijn, dewijl ons *hart arglistig is, meer dan eenig ding, ja doodelijk, wie zal het kennen?* Immers worden wij van Gods wege nadrukkelijk vermaand ons zelven *naauw*, ja *zeer naauw* te *onderzoeken*, of *onze verwachting* op zijn Woord gegrond en door zijn' Geest in ons hart gewrocht, dan wel ongegrond en bedriegelijk is? — Of wij zijn *van degenen, die gelooven tot behouding der ziel*, dan wel of wij ons zelven roekeloos, zonder eenigen grond of op wankelende gronden de zaligheid beloven? Of wij, daar *schijn* en *wezen* grootelijks verschillen, genade in waarheid, dan wel in schijn bezitten? Of onze godsdienst den toets der ware en Godewelbehagelijke kan doorstaan, dan wel eene ingebeelde en ijdel is?

Dat wij dan bij tijds ons zelven met allen ernst onderzoeken en beproeven, als in de tegenwoordigheid Gods! Laat ons voor Hem, die de harten en nieren proeft, onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en ons zelven beproeven, of wij in het geloof, of wij in waarheid tot God bekeerd. of wij inderdaad, in al den nadruk des woords *Christenen* zijn? — Of wij den Heiligen Geest hebben

Digitized by Google

ontvangen en door diens verlichtende en heiligende genade aan ons zelven als verlorene zondaren ontdekt en tot CHRISTUS uitgedreven werden, als tot den eenigen Middelaar Gods en der menschen, om door Hem met God verzoend en bevredigd te worden? — Of wij met afzien van — met verloochening aan — met mishagen in ons zelven, met verzaking van de wereld en hare begeerlijkheid tot Hem onze toevlugt genomen en Hem aangenomen hebben door het geloof der werking Gods tot wijsheid, regtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing? — Of wij met Hem door een opregt geloof vereenigd zijn, dan ook, door Hem vruchten voortbrengen van Gode welbehagelijke dankbaarheid?

Laat ons toezien voor ons zelven, dat wij ons met de huichelaars niet bedriegen door eene valsche hoop der zaligheid!

Al is iemand uitwendig ook nog zoo godsdienstig, al zijn betrachten van uiterlijke godsdienstpligten is geen bewijs van deelgenootschap aan de zaligheid. Niemand dan bedriege zich zelven met valsche overlegging, maar geve acht op de nadrukkelijke taal des Heilands: *tenzij uwe geregtigheid overvloediger zij dan der farizeën en schriftgeleerden, gij zult in het Koningrijk Gods niet ingaan!* Ongelukkig zij, die nog buiten den weg des heils zijn, en zich vleijen met de hoop op een beter leven! Wat zulken niet hopen, geschiedt. Hunne ingebeelde hoop en troostgronden mogen hun tot aan den dood bijblijven, zij zullen hun in het stervensuur ontzinken! Zij gaan het jongste gerigt, zij gaan een wis verderf tegen! Zij zullen meenen in te gaan, en zullen niet kunnen! Hunne verwachting zal vergaan!

b. M. H.! *Zal de verwachting des huichelaars vergaan*, het moet ons *doen vreezen voor geveinsdheid en opwekken tot opregtheid. Die opregt wandelt*, zegt SALOMO, *zal behouden worden, maar die zich verkeerdelijk gedraagt in twee wegen, zal in een derzelve vallen.* Wij hebben voor geene zonde zoo bevreesd te zijn dan voor *geveinsdheid.* Van geene zonde heeft de Heiland zelf meer heiligen afkeer betoond, en... onherroepelijk was het *wee*, hetwelk Hij meermalen over de geveinsden uitriep. Wie dan, die het ongelukkig lot van den huichelaar verneemt, moest niet afgeschrikt worden van alle boosheid en een vol-

Digitized by Google

slagen afkeer hebben van alle bedrog en huichelarij, en zich aangespoord gevoelen, om *niet te hinken op twee gedachten*, daar *God* en de *wereld*, CHRISTUS en BELIAL geene zamenstemming hebben.

Hoe *ongelukkig* toch zijn degenen, die onder den Christennaam zich geveinsdelijk aanstellen, die voor vroom willen doorgaan, maar dubbelhartig zijn, zich uiterlijk zeer godsdienstig, ja *godzalig* voor het oog van anderen vertoonen, maar *de kracht der godzaligheid hebben verloochend.* Zij mogen hunne wandaden pogen te vernissen en zorgvuldig met den mantel der godsdienst bedekken; zij mogen zich zelven trachten te vermommen en in de onheilige kunst van *veinzen* trachten volleerd te worden; zij mogen voor niets zoo zeer bevreesd zijn, dan aan zich zelven ontdekt te worden, God, die niet aanziet wat voor oogen is, maar het hart aan- en doorziet, zal gewis vroeger of later den sluijer hunner schijnheiligheid afligten, en ... *eeuwige schande en afgrijzing* zal hun deel zijn!

Maar, wie zal vreezen voor geveinsdheid en staan naar opregtheid? Niet hij, die nog met een onrein hart in den ijdelen waan zijner geregtigheden voortleeft. — Niet hij, die zich zelven voor vroom houdt, omdat de menschen hem daarvoor houden en wel van hem spreken. — Niet hij, die tot God meent bekeerd te zijn en geene vruchten voortbrengt des geloofs en der bekeering waardig. — Niet hij, die niet opregt van hart en wandel is, en in zijne doodschulden voortwandelt.

Heeft alle valschheid, bedrog en huichelarij, heeft alle waan van eigengeregtigheid haren zetel in het *hart*, dan moet het hart veranderd, vernieuwd en geheiligd worden door Gods Geest. Een opregt gemoed wordt niet getroffen, of het komt tot zelfonderzoek en zelfbeproeving.

Die in waarheid voor zelfbedrog bevreesd is, die heeft *lust aan opregtheid*, aan waarheid in het binnenste, waaraan God zelf een welgevallen heeft, die zal zijne gedaante den Heere toonen en bij Hem aanhouden met smeekgebeden, met DAVID bidden: *doorgrond mij, ô God! en ken mijn hart, beproef mij en ken mijne gedachten! En zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op den eeuwigen weg!* Die zal er in opregtheid naar staan, om met JOB te mogen zeggen: *ik weet mijn Verlosser leeft,* om uit zijne hand de kroon der regtvaardigheid te mogen verwachten.

Digitized by Google

c. M. H.! De verwachting des huichelaars zal vergaan, maar *de opregte zal* met JOB *zijne hoop op God behouden. Zoo Hij mij doodde*, was zijne geloofstaal, *zal ik op Hem hopen!*

Wat *troost* en *bemoediging* voor u, *opregten van harte!* God, uw verbonds-God kent u! Hij kent de zucht van uw hart om Hem te dienen en voor Hem te leven, en uw weg, in welke moeijelijke omstandigheden gij ook moogt verkeeren, is voor Hem niet verborgen. *God zal den opregte niet verwerpen*, is ook de taal van den Zuhiter. Het moge anderen en u zelven soms toeschijnen, dat God u verliet, omdat de boosdoeners onder zijne hand zich tegen u verheffen, en Hij zelf tegen u schijnt te strijden in den weg, dien Hij met u houdt. Maar . . . *het vaste fondament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heer kent degenen, die zijnen zijn.* Uit liefde wil Hij uw geloof beproeven, en zal met de verzoeking uitkomst geven tot verheerlijking zijns naams! Als is uw kruisweg ook nog zoo moeijelijk, de Heer zal u niet begeven, noch verlaten! Hij is nabij de ziel, die tot Hem zucht.

Let op den vromen JOB! Hoe zwaar was zijne geloofsbeproeving! Echter liet de Heer niet toe dat de satan, na de ontrooving van zijne goederen en kinderen en gezondheid, hem ook zijn' grootsten schat, zijn geloof en hoop op God zou benemen. *Hij kent den weg*, sprak JOB, *die bij mij is; Hij beproeve mij, als goud zal ik uitkomen!* En ziet! zijn geloof, als het goud in den smeltkroes gelouterd, kwam des te zuiverder te voorschijn! Zoo gaat nog *den opregte* het licht op in de duisternis!

Die in zijne opregtheid wandelt, wandelt zeker.

Geloovigen! *zijt opregt!* Al wordt gij ook soms met JOB in uw kruis en lijden voor huichelaars gehouden, de Heer zal op zijn' tijd uwe geregtigheid doen voortkomen als het licht en uw regt als de middagzon! *Het licht is gezaaid voor den regtvaardige en vrolijkheid voor den opregte van harte. Zalig*, is de uitspraak van uwen Heer en God, *zalig zijn de reinen van harte, want zij zullen God zien.* Laat ons dan afleggen allen last en de zonde, die ons ligtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan, die ons voorgesteld is, ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, JEZUS, die voor de vreugd

Digitized by Google

die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht en is gezeten aan de regterhand des troons Gods; zoo mogen vrij, onder zijne heilige toelating, hel en wereld voor een' korten tijd tegen ons woeden, en vrienden in onze lijdenssmarten ons ten onregte veroordeelen en moeijelijke vertroosters zijn, de tijd zal komen dat de haters der opregten met schaamte zullen bekleed worden, en de Heer den opregte van harte ingang zal geven in het hemelsch Jerusalem, waar alle ongeregtigheid voor eeuwig verslonden is. Dan zal veel *duidelijker* dan ooit hier het onderscheid blijken tusschen dengene, die God dient en dien, die Hem niet dient, want *de Heer kent den weg der regtvaardigen, maar de weg der goddeloozen zal vergaan.* AMEN.

NAZ. PS. CXXXIX : 14.

Digitized by Google

DE VERLOSSING DES BEDRUKTEN VOLKS; EN DE VERNEDERING DER HOOVAARDIGEN.

—

VOORZ. PS. CXXXVIII : 3, 4.

—

VOORAFSPRAAK.

De Psalm, waarvan wij daareven een gedeelte zongen, is een dichtstuk van DAVID, door hem gemaakt waarschijnlijk bij gelegenheid dat de Heere hem verhoord, — van zijne vijanden verlost, — het draagbaar heiligdom op Sion gevestigd, — en de belofte van den Messias gedaan had, naar 2 Sam. VII: 1—29. Deze gedachte wordt door deszelfs inhoud merkelijk bevestigd. Immers had DAVID toen vele blijkbare proeven van Gods goedheid en waarheid ondervonden, (vs. 2, 3) — doorslaande blijken van gebeds-verhooring hadden zijn hart verblijd en gesterkt, (vs. 3) ook had hij toen zulke redenen uit Gods mond gehoord, welke hem grond gaven om te verwachten, dat vorsten en volken eens den Heere kennen en eerbiedigen zouden, (vs. 4, 5) — en tevens had hij, door dat een en ander, ook grond ontvangen, om vertrouwend te hopen, dat de Heere het voortaan met hem wel maken, hem redden, verzorgen, bewaren en het begonnen heilswerk voortzetten en voltooijen zoude, (vs. 7, 8.)

DAVID verklaart dus, in dezen Psalm, voor den Heere zijn geheiligd voornemen, om de kennelijke proeven van Gods goedheid en waarheid dankbaar te erkennen, en betuigt, dat hij zich voortaan, in alle omstandigheden, op den Heere en zijnen magtigen bijstand zoude verlaten.

In het opgezongene gedeelte dezes Psalms meldt de dichter zijne eigene bevinding van des Heeren reddende goedheid, magt en trouw, tot bemoediging en troost van

Digitized by Google

andere ellendigen, zeggende: »als ik wandel in het midden der benaauwdheid, maakt Gij, ô Heere! mij levend; uwe regterhand behoudt mij, en uwe hand strekt Gij uit tegen den toorn mijner vijanden," om die te bedwingen te mijner redding en bescherming. En even zijn zoo al de paden des Heeren goedertierenheid en waarheid, voor hen, die zijn verbond en zijne getuigenissen bewaren. Zij, hoe ellendig en nooddruftig, hoe bedrukt en bedroefd zij somtijds ook wezen mogen, worden op des Heeren tijd, naar zijn welbehagen, door Hem levend gemaakt, verruimd, verkwikt, verblijd en gered, zoodat zij te zijner eer ook nog blijmoedig en dankbaar zullen zingen van de wegen des Heeren.

Het is waar, wanneer zij op des Heeren grootheid en heerlijkheid, en tevens, buiten den Middelaar om, op hunne eigene geringheid en onwaardigheid zien, dan zullen zij al ligtelijk twijfelmoedig zeggen: »wie zal ons het goede doen zien? het staat met ons hopeloos." Maar, ô! hoe bemoedigend en vertroostend is het, dat God, die zoo oneindig groot en heerlijk is, echter naar den rijkdom zijner genade in CHRISTUS, op gebrokenen en verslagenen van hart, op zijn bedrukt, arm en ellendig volk, in liefde, te hunner redding en behoudenis, wil nederzien; Hij slaat toch, schoon oneindig hoog, op hen het oog, die nedrig knielen, doch tevens is hetgene wij zongen waarschuwend en ontzettend bedreigend voor den hoovaardigen zondaar, die op zijne wijsheid, deugd en kracht vertrouwt; immers ziet, daarentegen die hooge God van ver met gramschap aan, den ijd'len waan der trotsche zielen. Deze tweeledige waarheid wilde ik thans, onder opzien tot Gods zegen, met u overdenken. Bidden we vooraf kortelijk om denzelven!

—

TEKST: 2 Sam. XXII: 28.

»GIJ VERLOST HET BEDRUKTE VOLK; MAAR UWE OOGEN ZIJN TEGEN DE HOOGEN, GIJ ZULT HEN VERNEDEREN."

—

Uit het eerste vers van het tekst-hoofdstuk vernemen wij dat wij hier vermeld vinden een zeer merkwaardig dank-

Digitized by Google

lied van DAVID, Israëls koning, voor de verlossing, aan hem verleend. Hij sprak de woorden dezes lieds voor den Heere, om Hem te verhoogen. Trouwens, groote en buitengewone verlossingen en uitreddingen vorderen opzettelijk en welbedachte proeven van dankerkentenis aan den Heere; wanneer de verloste inziet de grootheid van het gevaar, waarin hij zich heeft bevonden, alsmede zijne onwaardigheid, om daaruit geholpen te worden, — en des Heeren magt, goedheid en trouw, welke hem desniettegenstaande ondersteunden, bewaarden en eindelijk uithielpen, dan is hij geheel dankbaarheid, immers hij wenscht die, door de genade te zijn, en schuilt met zijn gebrek in den Borg, die God volmaakt gedankt heeft; hij zegt dan daar niet zoo maar wat heen, maar hij *spreekt* bedaardelijk, met een verwarmd hart, *woorden des lieds* van lof en dank aan den Heere; Hem, Hem alleen, hoevele verpligting hij ook aan middeloorzaken, als zoodanigen, moge hebben, erkent hij plegtig voor zijnen Redder. Dit zal ook het geval zijn van hen, die den Heere JEZUS CHRISTUS toebehooren, als Hij hen eens (en dit zal toch eens ontwijfelbaar zeker gebeuren) uit de hand van al hunne vijanden, ook van de grootsten en voornaamsten, die het hun het bangst maakten, de wereld, den duivel en het vleesch, zal hebben verlost; te dien dage, in die geheele eeuwigheid, welke na den tijd huns lijdens en strijds volgen zal, zal danken, den Heere, hunnen God danken, hun hoofdwerk uitmaken; zij zullen dan de woorden des nieuwen lieds, (naar Openb. V : 9 , 10 en 12) zingen: »Hem, die ons heeft lief gehad, — die voor ons als een lam ter verzoening is geslagt, — die ons gekocht heeft met zijn bloed, — die ons van onze zonden gewasschen heeft in zijn bloed, — en ons Gode gemaakt heeft tot koningen en priesters, Hem zij de kracht, en de rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging, in alle eeuwigheid!

Het hart van DAVID tot overloopens toe vol van gevoelens van dankbaarheid, giet zich (vs. 23) uit in de heerlijkste betuigingen van het groote en goede, hetwelk hij in den Heere, die hem verloste, had ondervonden; niet minder dan acht uitdrukkingen, de eene al zinrijker dan de andere, stapelt hij op elkander. Zijne gansche levensgeschiedenis getuigt, dat hij allezins reden had, om dus

Digitized by Google

uitbundig te vermelden de loffelijkheden des Heeren, die hem uit al zijne benaauwdheden, nooden en gevaren, zoo grootgunstig, oppermagtig en getrouw had gered en verlost. Zulk een God was de Heer voor DAVID, als koning, (want in deze betrekking heeft men hem hier alleen te beschouwen,) geweest uit vrijwillige liefde, naar 2 Sam. VII : 8—10. Dit erkende hij ook met een zeer bewogen hart, blijkens vs. 18—22. En zoodanig betoont Hij zich te zijn aan allen, die Hij in eeuwige liefde heeft gekend, en in den tijd tot zijne gemeenschap in CHRISTUS overbrengt; wanneer zij, aan het zalig einde gekomen, den weg zullen nadenken, langs welken zij geleid zijn, zullen zij de steenen der hulp bij menigten aantreffen; hier was de Heere hunne steenrots; — daar hun burgt; — ginds hun uithelper; — elders hun schild en de hoorn huns heils; — nu eens hun hoog vertrek; — dan weder hunne toevlugt; — en eindelijk hun volkomen verlosser. Van het 4 tot het 18 vers vermeldt hij zijne dure verpligting tot des Heeren lof, door aanwijzing in welk eenen dringenden nood hij zich had bevonden, en hoe de Heere hem op het ootmoedig gebed, wonderlijk en grootgunstig gered had. Hij wist alzoo proefondervindelijk, dat voor den Heere geen nood te groot en geene banden te sterk en te knellend zijn kunnen, om zijne gunstgenooten daaruit te redden; baren des doods worden effen; — beken BELIALS droogen uit: — banden der hel breken los; — strikken des verderfs worden ontknoopt, als de Heere ter hulpe opstaat, en, is het des Heeren welbehagelijke tijd om zich te wenden tot het gebed desgenen, die ganschelijk ontbloot is, dan staat Hem de geheele natuur ter dienst, om dien bedrukten ellendigen te verlossen.

Maar waarin was de reden dier heugelijke uitkomst van zaken gelegen? Niet in DAVID, maar buiten hem, in den Heere zijnen God. Hij erkent dit zelf, vs. 19—29, betuigende, dat, schoon hij onschuldig was en zijne godvrucht genadig werd beloond, de Heere hem had ondersteund, in de ruimte gevoerd en verlost en dat Hij alleen zijne duisternis had doen opklaren. Die hooge en heerlijke God openbaart ook steeds allerwege zijne vergeldende regtvaardigheid, houdende zich bij den goedertierene, goedertieren — bij den opregte, opregt — bij den reine, rein — maar bij den verkeerde verdraaid of een tegenstander. Aldus ziet

Digitized by Google

Hij gunstig op den nederige, maar den verhevene kent Hij van verre, of naar mijnen tekst: *Hij verlost het bedrukte volk, maar zijne oogen zijn tegen de hoogen, Hij zal hen vernederen.*

Deze woorden thans met u willende overwegen, zal ik

Eerst dezelve, door eene korte ontwikkeling, in het noodige licht trachten te stellen.

Dan hare waarheid en strekking u aantoonen; en

Eindelijk van het behandelde een toepasselijk gebruik maken.

I.

Wat den tekst aangaat: dezelve behelst in zich een tweederlei getuigenis, waarvan het een aangenaam en bemoedigend, en het ander ontzettend en bedreigend is.

Eerst getuigt DAVID van den Heere, Jehovah, *Gij verlost het bedrukte volk.* Het woord *volk* wordt doorgaans gebruikt, *in het gemeen*, van eene menigte menschen, welke, met onderwerping aan dezelfde wetten en regering, zich tot ééne Maatschappij hebben vereenigd, en met elkander ook dezelfde voorregten deelachtig zijn; maar *in het bijzonder* wordt hetzelve in de Heilige Schrift gebezigd van het oude *volk van Israël*, in onderscheiding van de overige volken der aarde, welke onder den naam van *Heidenen*, met een ander woord aangeduid, bekend staan. De Heere had JAKOBS nageslacht tot zijn bijzonder volk afgezonderd en aangenomen, en onder hetzelve een Godsrijk opgerigt; doch niet elk lid van dat volk deelde in de zegeningen van het verbond der genade, maar alleen zij, die de Heere, uit vrije ontferming, in hetzelve opnam. Op dezen, in de laatstgenoemde betrekking, wordt hier zeker allerbijzonderst gezien, en zij komen hier voor als *een volk*, hetwelk den Heere tot zijnen God en Koning heeft, — hetwelk Hij van eeuwigheid in liefde heeft gekend, — dat Hij in den tijd vergadert en afzondert, — waarover Hij zijne genade uitbreidt, — hetzelve verzorgt, beschut en bewaart, — en het eindelijk in den hemel overvoert. Deze toch zijn *een volk*, eene menigte menschen, met elkander ten naauwste vereenigd, — zij ontvangen wezenlijk eenerlei hart en weg, — staan allen onder de regering van Hem, die hun door Israëls God ten Hoofd,

Digitized by Google

Heere en Koning is gegeven, — zij leven onder zijne magtige bescherming, — zij zijn verbonden tot dezelfde wetten, — en zij deelen in de voorregten en goederen van dat Koningrijk.

Dit volk wordt met het hoogste regt welgelukzalig genoemd. Doch desniettegenstaande heeft het vele tegenspoeden en droefenissen, veel lijden en strijden te verduren. Als zoodanig komt het hier, in mijnen tekst, ook voor, daar het nader beschreven wordt als *het bedrukte volk*. Het Hebreeuwsche woord, door *bedrukte* overgezet, stamt af van een grondwoord, dat oorspronkelijk *wegvloeijen* beteekent, en gebruikt wordt van het wegvloeijen *der krachten* en het wegvloeijen *der goederen*, naar welk tweeledig gebruik het of eenen *zwakke* en *kranke*, of eenen *arme* beteekent; het wordt uit dien hoofde vertaald door *een verdrukte*, (Ps. CII : 1) *een arme*, (Jes. LXVI : 2) en dikwijls door *een ellendige*, (bijv. Ps. LXXII : 4); en dit laatste woord drukt volledig de kracht der beteekenis van het grondwoord uit, omdat zwakheid, krankheid, verdrukking en armoede iemand *ellendig* maken. Dit woord is derhalve zeer gepast om den gewonen staat en de gesteldheid van dat gemelde volk eigenaardig uit te drukken. Dat volk toch, hetwelk zijne zonde en zondigen aard, zijne strafschuldigheid en krachteloosheid in zich zelven leerde kennen, beschouwt zich als door de zonde van alle kracht ten goede verstoken, en wordt daardoor aangedaan, *bedrukt* en ellendig. *Bedrukt* is dat volk ook wegens de jammeren en ellenden, de moeite en het verdriet, de verzoekingen en verleidingen, de smarten en wederwaardigheden dezes levens, welke het, in dit leven, als andere menschen moet ondervinden, ja! dikwijls meer en gevoeliger dan die, daar de tegenspoeden des regtvaardigen niet zelden vele zijn. *Bedrukt* en ter neêrgebogen is dat volk en elk van deszelfs leden, wegens de hem eigene blindheid, zwakheid, verdorvenheid, dwaalzucht en gedurig afdwalen. *Bedrukt* ook en neêrgebogen onder de krachtige hand Gods, wanneer Hij hun ter beproeving, oefening of kastijding, rampen en wederwaardigheden toezendt. *Bedrukt* is dat volk meermalen wegens en in den strijd, tegen den duivel, de wereld en het vleesch. Dus *bedrukt* is het insgelijks bij zijne twijfelmoedigheid, aanvechtingen, duisternis, ongeloof en verlating van Gods gunst.

Digitized by Google

Vooral is dat ellendig en arm volk gedurig zeer *bedrukt*, omdat het in zich bevindt een broeinest van kwade gedachten en zondige bewegingen, die de ziel overrompelen en tegen wil en dank uit zijn binnenste oprijzen; — omdat het in zich gewaar wordt eene groote kracht der verdorvenheid, welke hen menigmaal overmogt en voor haar geweld deed zwichten, zoodat zij wel eens door dezelve worden gevangen genomen; (Rom. VII: 23) voorts omdat zij in zich ontwaren eene aanhoudende verhindering en bezoedeling van het goede, hetwelk zij, *begeerig zijnde om den Heere welbehagelijk te zijn*, (2 Cor. V: 9) gaarne steeds volmaakt wilden doen; doch dit mag hun niet gebeuren, de zonde is hun in den weg, en besmet zelfs hunne beste daden, — en eindelijk omdat zij allen en een iegelijk hunner in zich bevinden, dat zij gedurig struikelen in vele woorden en daden, hoezeer zij daartegen ook op hunne hoede zijn. Over dat alles, en nog veel meer, dat ligtelijk te noemen was, is dat volk, met innige smart, zeer gevoelig aangedaan, en wordt dus met reden het *bedrukte* volk geheeten.

Doch hoe vol van gevaren, nooden en behoeften en hoe bedrukt wegens in- en uitwendige bezwaren en ellenden dat volk moge wezen, het wordt gered: *Gij*, zegt DAVID tot den Heere, *verlost* het bedrukte volk. *Verlossen* zegt *in het gemeen*, iemand vrijmaken van of redden uit eenig kwaad, dat hem dreigt of drukt, van welk eene natuur dat ook zijn, en op welk eene wijze zulks geschieden moge. *In het bijzonder* geeft het hier te kennen, dat de Heere aan zijn bedrukt, arm en ellendig volk, dat uit de benaauwdheid tot Hem zucht en roept, zijne beloften van hulp, heil, redding en behoudenis vervult; — dat Hij in ontferming er op nederziende, hetzelve in gunst gadeslaat, zijne nooden afwendt, de gevaren doet wijken, de begeerten vervult, in de behoeften voorziet, de banden verbreekt, den druk verligt, ja geheel opheft, en dat beide naar ligchaam en ziel, door ligchamelijke niet alleen, maar vooral ook door geestelijke verlossingen het hart en den mond vervullende met zijne vreugd. In beide deze opzigten bedoelde DAVID het voorzeker, wanneer hij hier tot God zegt: »Gij verlost het bedrukte volk," doch tevens niet anders dan met een uitzigt op *verzoenende en heiligende genade in den Messias*, ter vergeving en wegneming

Digitized by Google

der zondeschuld, ter genezing van het bederf, ter heeling van het gebroken hart en ter vereeniging van hetzelve tot de vrees van zijnen naam. Immers mogen wij van DAVID niet vooronderstellen, dat hij eene andere dan *Godewaardige* verlossing heeft bedoeld. Het Hebreeuwsche woord, door hem hier gebezigd, (waarvan de naam JEZUS mede is afgeleid,) kan ons ook in die gedachte versterken. Verlosser is des Heeren naam, verlossen zijn werk, eer en lust. Hij, die magtige, goedertierene en getrouwe God kan, wil en zal zijn bedrukte volk zeker verlossen; doch Hij doet dit steeds op zijnen tijd, in eenen Hem betamenden weg, uit vrije gunst, door tusschenkomst en op grond van een geldend *rantsoen*, dat nu door zijnen Zoon is opgebragt.

Bij dit aangenaam en bemoedigend getuigenis voegt DAVID nog een ander, dat ontzettend en bedreigend is, zeggende: *maar*, dus in tegenstelling met het vorige, *uwe oogen zijn tegen de hoogen, Gij zult hen vernederen.*

De voorwerpen van des Heeren heilig en regtvaardig misnoegen zijn hier *de hoogen.* Het oorspronkelijk woord wordt gebruikt van alles, wat hoog is, als bergen, heuvelen, de vlugt der arenden, den hemel, en wat dies meer is; en in overdragtelijken zin ook van menschen, om er *hoogmoedigen, hoovaardigen* door aan te duiden. De Heilige Schrift omschrijft hen als *hoogen van hart*, (Spr. XVI : 5) en *hoogen van oogen*, (Ps. CI : 5) *die spreken uit de hoogte*, (Ps. LXXIII : 8) en trotschelijk zich verheffen boven en aankanten tegen anderen, vooral tegen dat neêrgebogen en bedrukte volk, ja zelfs »strekken zij tegen God hunne hand uit, en stellen zich geweldelijk aan tegen den Almagtige." (Job XV : 25.) Deze hoovaardigheid is eene zeer booze gesteldheid des menschen, voortkomende uit den verdorven aard, hem van de geboorte af aan eigen, en veroorzaakt »door den val en ongehoorzaamheid onzer eerste voorouders, ADAM en EVA, in het paradijs," die door hoogmoedigheid en zelfverheffing, gelijk de gevallene engelen, van God afvielen. Deze hoogheid des harten is den Heere een gruwel, (Spr. XVI: 5) en eene gestadig wellende bron van vele en velerlei zonden; zij is werkzaam, en ontdekt zich in het *burgerlijke* onder menschen van allerlei stand, kunne, geslacht en leeftijd, *in woorden*, sprekende uit de hoogte, — in hou-

Digitized by Google

ding, gelaat en *gebaren*, gelijk te zien is in de Joden, (Micha II : 3) en den Farizeër, (Luc. XVIII : 11) — ook in *huis* en *huisraad*, in *kleeding* en *leefwijze*, gelijk dit uit Gods woord en de dagelijksche ervaring genoeg bekend is. En in *het godsdienstige* verblindt en verbijstert de hoovaardij den mensch geheel, zoodat hij als SIMON, volgens Hand. VIII : 9, van zich zelven denkt en zegt: dat hij wat groots is; zij vervoert hem tot allerlei dwaling; en doet hoog denken en opgeven van zijne werken, en daarop vertrouwen, terwijl hij anderen niets acht; denk slechts aan den Farizeër, zoo even gemeld; ja niet zelden doet zij hem wanen, wijs te zijn boven anderen, ook zelfs boven hetgene in Gods woord geschreven is. De hoovaardige acht zich alles waardig en tot alles bekwaam; — wil zich gaarne verheffen boven anderen, doch ongaarne buigen onder hen; — hij wil van allen ontzien en geëerd worden, maar zelf niemand ontzien of eeren; zijne hoovaardij verblindt hem omtrent zich zelven; maakt hem tot een verachter en onderdrukker van zijn' evenmensch; (Ps. LXXIII : 8.) — Zij doet hem zich tegen God verheffen, en insgelijks God vergeten, ja zelfs verzaken; — zij heeft bederf en ondergang ten gevolge, *want de hoovaardigheid is voor de verbreking; en de hoogheid des geestes voor den val*, (Spr. XVI : 18) en berokkent den mensch, die met hoovaardij als met eene keten omringd is, Gods misnoegen; immers *zijne oogen zijn tegen die hoogen.* Men moet dit in eenen Gode betamenden zin verstaan; Hij is een Geest, en heeft geene vleeschelijke oogen, noch ziet, gelijk een mensch dit doet." (Job X : 4.) Het is eene menschelijke spreekwijs, ontleend van onze handeling, en oneigenlijk van God gebezigd. Wij vestigen onze oogen vriendelijk, in gunst en liefde, met welbehagen op personen of zaken, die ons dierbaar zijn, gelijk dit een vader doet op zijn kind, eene moeder op haren zuigeling, een man op zijnen vriend, en een herder op zijne kudde; in dezen zin worden (Ps. XXXIV : 16) Gods oogen gezegd te zijn op de regtvaardigen; maar zijn wij op iemand vergramd, dan verheffen wij onze oogen misnoegd tegen hem, met een' grimmigen blik, en alzoo »is het aangezigt des Heeren tegen degenen, die kwaad doen." (Ps. XXXIV : 17.) Het geeft dus te kennen dat de Heere zelf tegen hen misnoegd is, hun wederstand biedt, zich tegen

Digitized by Google

hen aankant, en betoont hun wederpartijder te zijn, door hen, ten blijk van zijn heilig misnoegen, te tuchtigen of te straffen. Zij mogen meermalen, door hooge gedachten van zich zelven verblind, zich inbeelden dat zij regtvaardig zijn en bij God in gunst staan; het mag hun hier als die hoogen, van welke Psalm LXXIII gesproken wordt, veelal voorspoedig gaan: hunne inbeelding is ongegrond en ijdel; de Dichter zegt immers in mijnen tekst tot den Heere: »*Gij zult hen vernederen.*" Dit doet de Heere, wanneer Hij paal en perk stelt aan de verheffingen dier hoogen, en hunnen hoogmoed fnuikt; — wanneer Hij hunne hoogten ter neder werpt en omkeert; — hun hetgene, waarop zij zich verhoovaardigen, ontneemt; als Hij hen, bij het berooven van hunne eer, aanzien en vermogen, ook aan verachting en beschimping blootstelt en overgeeft; — als Hij die hoogen, die het hoofd dus opstaken, met zulke oordeelen bezoekt, dat zij het buigen en hangen laten van benaauwdheid en weedom des harten; — Hij vernedert hen, wanneer Hij, die hooger is, dan die hoogen, in hunne trotsche ontwerpen blaast, die verijdelt en verstrooit, en hen, in hunne pogingen en ondernemingen te leur stelt; — wanneer Hij tegen hunne gebeden rookt, zijne zegeningen hun onthoudt, en hen onder de dienstbaarheid van anderen brengt; — insgelijks doet de Heere dat, als Hij hen zet op gladde plaatsen en daarop, in een oogenblik, doet vallen in verwoesting; — en eindelijk, zoo zij niet tot ootmoed, boetvaardigheid en bekeering komen, als Hij die hoovaardigen met al hunne gewaande wijsheid, deugd, kracht en waardigheid, in zijnen toorn van de aarde wegneemt, hen doet vergaan, en, al waren zij zelfs tot den hemel toe verhoogd, tot de hel toe nederstoot, om tot straf te lijden het eeuwig verderf van het aangezigt des Heeren en van de heerlijkheid zijner sterkte.

Hierbij moeten wij intusschen opmerken, dat het eerste lid van dit getuigenis gesteld wordt in den tegenwoordigen tijd: »uwe oogen *zijn* tegen de hoogen"; en het andere in den toekomenden: »Gij *zult* hen vernederen," gewis, om aan te wijzen, dat de Heere steeds een heilig misnoegen heeft tegen de hoovaardigen, en dat ook wel meermalen in dit leven, dadelijk aan hen betoont; doch dat, zoo hier in dit leven, door zijne goedertierenheid, verdraagzaamheid en langmoedigheid, die hoogen lang worden gedragen, ge-

Digitized by Google

spaard en begunstigd, God hen toch, op zijnen tijd, zeker vernederen zal. En dit *kan* de hooge en verhevene God, die in de hoogte woont door zijne alvermogende hand, — ook *wil* Hij dat doen, naar zijne heiligheid en regtvaardigheid, dewijl de hoovaardij voor den Heere eene strafwaardige en afschuwelijke zonde, ja! een gruwel is, — en Hij *zal* het ook zeker doen, want de mond des Heeren, die waarachtig is en niet liegen kan, heeft het gesproken. (Jes. XXVI: 5. Ezech. XXI: 26. 1 Pet. V: 5.)

II.

Na deze gegevene verklaring van beide die getuigenissen in den tekst, zal ik u nu, in het tweede deel mijner rede, de waarheid dier getuigenissen aantoonen, nevens hare strekking.

Het getuigenis, dat de dichter hier, van den Heere, het hoogverheven onderwerp van zijnen dankzang, het eerste aflegt is zeer waarachtig; al de eeuwen geven getuigenis aan deze waarheid, dat de Heere het bedrukte volk verlost. Ik zal dit nu kortelijk bewijzen.

De Heere had HAGARS verdrukking aangehoord, (Gen. XVI: 11) LEAS verdrukking aangezien, (Gen. XXIX: 32) JAKOBS ellende en den arbeid zijner handen aangezien, (Gen. XXXI: 42) en hem geantwoord in den dag der benaauwdheid, (Gen. XXXV: 3.) JOZEF al zijne moeite doen vergeten, (Gen. XLI: 51) en hem zeer verhoogd. (Gen. XLV: 8.) Hij had aan de bedrukte NAOMI eenen losser en verkwikker der ziel gegeven, (Ruth IV: 14, 15) aan de weenende HANNA gedacht, (1 Sam. I: 19) — den moedeloozen ELIA uit IZEBELS moordzuchtige handen gered, (1 Kon. XIX) — eenen DANIËL gered uit den leeuwenkuil, — eenen PAULUS uit zoo grooten nood en dood verlost! welke opgerigte teekenen en doorslaande blijken, dat de Heere het bedrukte volk verlost, treft men aan in de geschiedenis van het joodsche volk, niet alleen in deszelfs uitleiding uit Egypte, maar ook in zijne ballingschap, (men herinnere zich alleen de geschiedenis van ESTHER,) en in de wonderlijke verlossing en wederbrenging van dat volk uit Babel in hun vaderland! De wonderdadige bewaring en verlossing van dien bedrukten SADRACH, MESACH en ABED-NEGO, uit den zevenmaal heeter dan gewoonlijk gestookten oven, roept dit ons ook luide

Digitized by Google

toe. Geheel de levens-historie van DANIËL, van DAVID, en, bij uitnemendheid, die van JOB, bevestigt dit insgelijks. Teregt mogt HANNA zingen: (1 Sam. II: 7, 8) »de Heere maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij. Hij verheft den geringen uit het stof, en den noodruftigen verhoogt Hij." Ook DAVID mogt juichen: »de Heere is nabij de gebrokenen van harte, Hij behoudt de verslagenen van geest. Vele zijn de tegenspoeden der regtvaardigen, maar uit die alle redt hen de Heere; (Ps. XXXIV: 19, 20) de Heere doet den verdrukten regt, — maakt de gevangenen los, — en rigt de gebogenen op." (Ps. CXLVI: 7, 8.) Zijne eigene ondervinding had dat overtuigend bewezen en dankbaar doen betuigen: door uw verootmoedigen hebt Gij mij groot gemaakt." (2 Sam. XXII: 36. Men zie ook Ps. CXXXVIII: 7.)

Het is zoo, niet altijd is deze verlossing der bedrukten in de wereld zoo zigtbaar; en dit brengt wel eens de AZAFS tot twijfelmoedigheid: maar in het heiligdom ingeleid, en op het einde merkende, blijkt hun echter klaarlijk, dat deze waarheid toch hare volle kracht behoudt, omdat de bedrukten, die des Heeren eigendom zijn, eenmaal, bij den dood, zeker en heerlijk verlost worden. En zoude men niet mogen denken, dat de Heere, bij wien het naar 2 Thess. I: 6, 7 regt is, verdrukking te vergelden dengenen, die verdrukken, en hun, die verdrukt worden, verkwikking, dit doen kan en ook dikwijls doet op eene wijs en langs eenen weg, dien wij niet weten, of ook aan de onschuldig verdrukten, in de eeuwigheid, eenige vergoeding doen zal?

Dit welgegrond getuigenis van DAVID moet opwekken *tot des Heeren lof:* Wanneer immers de Heere de weeklagt verandert in eene rei, — den zak ontbindt, — en met blijdschap omgordt, dan is dat, opdat onze eer Hem Psalm-zinge en niet zwijge, (Ps. XXX: 12.) De bevrijden des Heeren, die Hij van de wederpartijders gered heeft, moeten Hem, daar Hij goed is, loven." (Ps. CVII: 1, 2.) Die verlossing des bedrukten is eene stof om den Heere te zingen en Hem te prijzen. (Jer. XX: 13.) Voorts moet dit getuigenis opwekken *tot des Heeren vreeze:* »ontzie Hem toch, ô Israël! wordt er gezegd, (Ps. XXII: 24, 25) want Hij heeft niet veracht noch verfoeid de verdrukking des verdrukten, maar Hij heeft gehoord, als

Digitized by Google

die tot Hem riep." — Het moet daarenboven opwekken *tot vertrouwen op den Heere en hoop op Hem.* Israël hope op den Heere; want bij Hem is vele verlossing! (Ps. CXXX: 7.) Zijn Verlosser is sterk; Heere der heirscharen is zijn naam. (Jer. L: 34.) Die bedrukte schaar overwege en houde vast door het geloof aan dien schat van beloften, haar gedaan Jes. LIX, door haren Heere, Hoofd en Heiland, wiens karakter het is »den nooddruftigen te redden, die daar roept; mitsgaders den ellendigen, en die geenen helper heeft; ja, den armen en nooddruftigen te verschoonen, en de zielen der nooddruftigen te verlossen", is zijn ambt en zijn lust, (Ps. LXXII: 12—14.) Hij gaf er bewijs van in zijne omwandeling op aarde, en, in zijn verlossend vermogen, is Hij aan het kruis lasterlijk bespot, en wilde Hij zich zelven niet verlossen, op dat Hij de zijnen zoude kunnen verlossen. — Het bedrukte volk sterke zich in den Heere: »want de nooddruftige zal niet voor altoos vergeten worden, noch de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn;" (Ps. IX: 19) — het pleite veel in het ootmoedig gebed, (want in dien weg schenkt de Heere verlossing, Ps. XXXIV: 6, 7.) »Gij ziet het immers, Heere, zegt DAVID, want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, op dat men het in uwe hand geve! — het verlate zich als een arme op Hem, die een helper is der weezen! (Ps. X: 14) en bevele, naar den wil van God lijdende, zijne ziel Hem als den getrouwen Schepper, met weldoen." (1 Petr. IV: 19.) Hoe het hier in dit leven ook gaan moge, al werden den bedrukten, tot den dag des doods toe, wateren eens vollen bekers uitgedrukt: door JEZUS lijden is dat lijden geheiligd, en de rust verworven, die dat volk eenmaal en voor eeuwig, al den druk verzoeten en vergoeden zal.

Maar de beschouwing van des dichters andere getuigenis in mijnen tekst, levert daarentegen een geheel ander gezigt op; zij maakt desniettemin den Heere, in het welgesteld oog, even beminnens- en lofwaardig; ook is zij even zeker, als de eerste. — Al vroeg in den ochtendstond der wereld, waren de engelen, die hun beginsel niet bewaard hadden, en na hen, onze eerste voorouders, ontzettende getuigen, dat des Heeren oogen zijn tegen de hoogen, en dat Hij die vernedert. JOZEFS broeders, PHARAO, KORAH, DATHAN EN ABIRAM, SAUL, GOLIATH, RABSAKÉ,

Digitized by Google

HAMAN, NEBUKADNEZAR, en zooveel andere vernederde hoogen, als er geweest zijn, roepen ons die waarheid, als het ware, luidkeels toe. Waar het oog zich wendt in de gewijde geschiedenis, overal ontdekt het opgerigte gedenkteekenen, ter waarschuwing tegen de hoovaardij, en ter bedreiging van allen, die hoog van oogen en hart, ook hoog denken van zich zelven, en uit de hoogte spreken. Geheele volken ondervonden de blijken van des Heeren heilig misnoegen tegen den hoogmoed. Immers, hoe waren des Heeren oogen tegen Israël, wanneer het trotschelijk handelde, en hoe werd hetzelve deswegè vernederd, ja verpletterd! (Deut. I : 43.) En welke geduchte oordeelen werden aan dat volk bedreigd, ter oorzaak van zijnen hoogmoed, en vervolgens ook aan hetzelve uitgevoerd! (Jes. II : 3 en IX : 8.) Babel, dat werktuig van Gods oordeelen over zijn volk, is om den hoogmoed vernederd en ter helle toe nedergestooten. (Jes. XIV : 11—15.) MOAB insgelijks. (Jer. XLVIII : 29.) Ook ASSUR. (Jes. X : 12.— Ezech. XXXI : 32.) Ja, zelfs onder de godvruchtigen ontbreekt het geenszins aan voorbeelden ter bevestiging dezer waarheid; als DAVID uit hoogmoed het volk telt, ondervindt hij spoedig op de geduchtste wijze dat des Heeren oogen tegen hem waren, en hij door Hem diep vernederd werd. (2 Sam. XXIV.) Wanneer het hart van HISKIA verheven werd, kwam er groote toornigheid over hem. (2 Chron. XXXII : 25.) En, om geene voorbeelden meer te noemen, want de tijd zoude mij ontbreken, welke treurige gevolgen had de zelfverheffing van PETRUS voor hem! Geen wonder. Hoogmoed is een groot en bespottelijk kwaad, eene steeds opwellende bron van ongeregtigheid. Trouwens, de mensch, uit stof door God voortgebragt, van Hem in alles, wat hij is en heeft, volstrekt afhankelijk, door de zonde zoozeer bedorven en walgelijk in de oogen zijner heiligheid, begaat door hoogmoed den sterksten opstand tegen God, en zoekt Hem in de daad te evenaren, of van zijnen troon te stooten; welke boosheid! maar ook welke dwaasheid! Dwazer nog dan wanneer een kind, dat zonder de moederlijke hulp niet gaan of staan kan, zich tegen een' sterke en welgewapende krijgsman zoude willen verzetten. Immers, wat zijn die hoogen bij dien oneindig hoogen en verheven God, die in de hoogte woont, vergeleken! — De Heilige Schrift bevestigt daarom deze

Digitized by Google

waarheid zeer nadrukkelijk; dan is het: »die hoog van hart is, is den Heere een gruwel, hij heeft de verbreking en den val te duchten." (Spr. XVI : 5, 18.) »Hij, die hooger is dan de hoogen, neemt er acht op." (Pred. V : 7.) En »Hij is magtig te vernederen degenen, die in hoogmoed wandelen." (Dan. IV : 37.) Dan weder, »de Heere vergeldt overvloedig dengenen, die hoogmoed bedrijft." (Ps. XXXI : 24.) Hier leest men: »de Heere scheldt de vervloekte hoovaardigen. (Ps. CXIX: 21.) En, »Hij kent de verhevenen van verre." (Ps. CXXXVIII : 6.) Daar weder: »Het huis der hoovaardigen zal de Heere afrukken." (Spr. XV : 25.) En, »God wederstaat de hoovaardigen." Jac. IV : 6.) De Schrift geeft daarom ook zulke nadrukkelijke afmaningen van dat kwaad; God waarschuwde zijn volk Israël daartegen zoo ernstig. (Deut. VIII : 17.) Job herinnert den hoogmoedigen, dat Gods oogen op hunne wegen zijn, en dat zij na eene korte verheffing zullen nedergestooten worden. (Job XXIV: 23, 24.) En hoe ernstig, om niet meer te noemen, is de Apostel paulus tegen hooggevoelendheid vermanende, Rom. XI: 20. — Hij zelf had, om daarvoor bewaard te worden, een' scherpen doorn in het vleesch gekregen, opdat hij zich niet zoude verheffen. (2 Cor. XII : 7.)

Het is zoo, dezelfde bedenking geldt ook hier, welke omtrent het eerste getuigenis is gemaakt; namelijk, dat men niet altijd zoo zigtbaar in dit leven de geheele vernedering der hoogmoedigen ziet; maar behalve dat een hoovaardige duizend, voor het oog van anderen, onbekende vernederingen ondergaat, men moet deze waarheid, zooals zij hier getuigd wordt, zonder bepaling van tijd opnemen, en dan is het ontwijfelbaar zeker, dat, zoo niet hier in dit leven, dan gewis in den dag der vergelding, hoogmoedigen geducht zullen vernederd worden.

De strekking ook van deze waarheid valt ons van zelf in het oog. Ik zal evenwel, om dezelve u aan te toonen, iets daarvan opgeven. Zij moet den hoovaardigen een' afschrik geven van de hoovaardij; — Zij geeft dengenen, die door Gods genade van een anderen Geest worden gedreven, grond om op den Heere te hopen, die niet aanziet, dat voor oogen is; en, om bij het opmerken van hare vervulling, met hanna (2 Sam. II : 8) en maria Luc. I: 46—55) deswege den Heere te loven; — zij moet

Digitized by Google

hem aansporen om veel te bidden: »houd mij, ô Heere! terug van trotschheden, laat dezelve niet over mij heerschen;" (Ps. XIX : 14) en om door des Heeren genade daarnaar te staan, dat Hij met DAVID kan zeggen: »mijn hart is niet verheven, en mijne oogen zijn niet hoog!" (Ps. CXXXI : 1.) — Deze waarheid moet hem ook strekken ter opwekking, om tegen deze ligt omringende zonde te waken en in den strijd te staan; en hiertoe door het geloof vast te kleven aan, en kracht te zoeken bij den nederigen en ootmoedigen, en om de zonde des hoogmoeds, als Borg zoo diep vernederden JEZUS; — deze waarheid heeft hij, vooral ook in zijnen geestelijken stand onder het oog te houden. Immers, zoo menigmaal als hij in de houding van een Farizeër, en niet in de gestalte des tollenaars, voor God verschijnt op eenigen anderen grond, dan Gods vrije verklaring in het Evangelie, — zoo menigmaal als hij, buiten de geregtigheid van CHRISTUS, of nevens dezelve, eenigen anderen grond, om voor God te bestaan, wil leggen, — zoo menigmaal als hij, in eigene kracht, zonder door ootmoedig en armoedig geloof aan den Heere JEZUS vast te houden, eenige zonde wil bestrijden, eenige verzoeking tegenstand bieden, of eenigen voortgang in heiligheid poogt te maken, hij zal door de treurige ondervinding gewaar worden, dat des Heeren oog tegen hem is, en dat Hij hem vernedert, ja wel eens zoo vernedert, dat hij tot een' openbaren aanstoot en ergernis wordt. — Zalig is hij, als de Heere dat genadig voorkomt, en hem geeft voor God ootmoedig te bukken en vernederd te worden daarin, dat hij, veroordeeld bij zich zelven, als een arme doemeling, zich in stof en asch diep voor den Heere buigt en verfoeit, — het bloed der verzoening over zich geloovig inroept, — van alles, wat geen JEZUS is, om voor God te bestaan, afziet, — en de alvermogende genade, buiten welke hij niets vermag, gedurig insmeekt, dan voorzeker zal hij niet hooggevoelende zijn, maar vreezen, en ootmoedig in die vreeze voor God wandelen, den tijd zijner inwoning.

III.

Laat ons nu van het behandelde een toepasselijk gebruik voor ons zelven maken.

Digitized by Google

Wat dunkt u, M. H.! moeten wij niet, al is het in strijd met het oordeel der wereld, dat bedrukte volk, hetwelk God zoekt en door Hem verlost wordt, eindeloos gelukkig achten boven die hoogen, tegen welke des Heeren oogen zijn, en die door Hem zullen vernederd worden? Zij verschillen hemelsbreed niet alleen in hun bestaan en gesteldheid, maar ook in hun gedrag en deszelfs uitkomst. Maar tot wie van dezen denkt gij te behooren? Hieraan ligt ons zeer gelegen en daarom is ons een naauwkeurig zelfonderzoek hieromtrent allezins noodig. Laat mij dan u en mij zelven ter ontdekking mogen vragen: behoort gij tot die gelukkigen, die door den Heere worden verlost? Hebt gij dan ook u zelven leeren kennen, als arm, ellendig, zondig, schuldig, magteloos en strafwaardig, zoodat daardoor uwe hoovaardij werd gefnuikt en gij deswege ootmoedig en bedrukt zijt geworden? Werd uw hart bezwaard en uw geweten zuchtend onder den last der zonden? Leerdet gij bedrukt gaan onder bezoekingen en kastijdingen van de slaande hand des Heeren? Zaagt gij immer levendig Gods oppergezag over alles, zoo dat gij u daaraan wildet onderwerpen, uit gevoel van verpligting aan God en van volstrekte afhankelijkheid van Hem? Hebt gij ooit regt iets van 's Heeren hoogheid, heerlijkheid en andere volmaaktheden leeren zien, en daarbij uwe eigene geringheid, verderf, strafwaardigheid, behoefte en onwaardigheid levendig in het oog gekregen, zoo dat gij, in plaats van hoog te denken van u zelven en van eigene waardigheid, deugd en kracht, gaarne voor God wildet erkennen, dat gij een gering en nietig mensch, — een verdorven, ondankbaar, magteloos, onwaardig en ellendig zondaar zijt; — dat gij alle eigene waardigheid en verdienste, waarop uw verdorven hart zich meermalen wilde verhoovaardigen, verloochent; — dat gij alles, wat gij zijt en hebt, u uit loutere goedheid van God gegeven is, en dat Hem alleen ook alle eer daarvoor toekomt; dat gij niet naar hooge dingen trachten, maar u tot de nederigen voegen wilt; — dat gij in Gods vrijmagtige bedeeling berust, en daarmede vereenigd en tevreden zijt, althans dit zoo betamelijk acht; — dat gij handelbaar en zachtmoedig zijt, en u, aan het welbehagen Gods onderwerpende, stelt als leem in de hand des pottebakkers; — dat gij wenscht en meermalen bidt, dat

Digitized by Google

de Heere zelf u ootmoedig en nederig van hart make; — en dat gij daarin uwe eer en zaligheid stelt, dat gij God in alles moogt kennen, dienen en verheerlijken, — anderen uitnemender acht dan u zelven, — het u niet te laag rekent, door den eenvoudigsten Christen geleerd, bestuurd en opgewekt te worden; — het aangedaan ongelijk grootmoedig wil verdragen, — Gode de wraak overlaat — en uwe bescheidenheid aan alle menschen te laten bekend worden?

Gelukkig zij, die daarvan iets kennen en op deze vragen eenigermate bevestigend kunnen antwoorden. De Heere toch ziet op zulke bedrukte, gebrokene en verslagene harten gunstig neder en zal die verlossen. Doch velen zullen op dezelve een ontkennend antwoord moeten geven. Zij immers moeten op die vragen verstommen, die den hoogmoed des harten met hunne oogen vertoonen, — zij ook, die hunne hoovaardij met den mond als uitbazuinen, wanneer zij uit de hoogte zeer opgeblazene dingen spreken, (Jud. vs. 16) die de inbeeldingen des harten zelfs nog te boven gaan, (Ps. LXXIII: 7) ja roemen in hunnen hoogmoed, (Jac. IV: 16) — die hunne hoovaardigheid openbaren, als HERODES en BERNICE, in gewaad en kleeding, of als HISKIA, (Jes. XXIX: 2) hunne pracht en praal vertoonen in huis en huisraad, in goud, zilver en andere dingen meer, — die wijs zijn in hunne eigene oogen, leven naar hunnen eigenen zin en wil, en steunen op eigene wijsheid, deugd en kracht, — die zich zelven hoog en anderen gering of wel niets achten, — die zich aan dat bedrukte volk, dat (Zeph. III: 12) ellendig en arm genoemd wordt, stooten, daar laag op nederzien, ja dat verdrukken, — die, de hoogheid des Heeren niet aanziende, zeggen: wie is Heer over ons, dat wij Hem zouden gehoorzamen! — die het verre beneden zich achten met Gods volk bedrukt te zijn, en wier fatsoen niet duldt, een medgezel te zijn van hen, die ootmoedig en smeekende den Heere zoeken, — en die in hunne eigene schatting rijk en verrijkt zijnde, niet weten, dat zij arm, ellendig, jammerlijk, blind en naakt zijn, en daarom niet willen noch kunnen geloof geven aan de vernederende waarheden van Gods woord, als daar zijn, des menschen volslagen bederf in ADAM, de noodzakelijkheid der wedergeboorte, de regt-

Digitized by Google

vaardiging des zondaars voor God, om niet, uit genade, (dus zonder de werken,) door de verlossing, die in CHRISTUS JEZUS is, de heiligmaking als het werk des H. Geestes, en andere leerstukken meer: maar die daarentegen zich gaarne vereenigen met de leer en beginselen van den geest dezer eeuw, sprekende van des menschen zelfverbetering en zelfvolmaking, van verlichting, kracht, deugd en waardigheid, en wat dies meer is.

ô! Gij allen, die nog aldus bestaat en werkzaam zijt, hoe beklagelijk, ellendig en gevaarlijk is deze uw toestand! Gij misleidt en bedriegt u zelven met valsche overleggingen, meenende iets, ja! wat groots, te zijn, daar gij niets zijt, en wanende rijk en verrijkt te zijn en geens dings gebrek te hebben; terwijl gij niet weet, dat gij ellendig, arm, jammerlijk, blind en naakt zijt. Uw bestaan en gedrag is regtstreeks strijdig met het Evangelie. Gij kunt immers vrije genade voor u niet noodig, begeerlijk, dierbaar en gepast achten. CHRISTUS wordt u ijdel en gij vervalt dus blijvende noodwendig van de genade. Die achter JEZUS wil komen, moet zich zelven verloochenen en nederigheid des harten van Hem leeren. Die in hunne eigene oogen hoog zijn, moeten ootmoedig en nederig, en die rijken eerst arm worden, om ware hoogheid en rijkdom te verkrijgen. De hooge God, die heilig, regtvaardig en almagtig is, zal zich u tot eene tegenpartij stellen, — zijne oogen zijn tegen u, — en Hij zal u, op zijnen tijd, voorzeker geducht vernederen, zoo gij u niet bekeert.

Och of gij dit, terwijl het nog het heden der genade, de welaangename tijd en de dag der zaligheid is, regt mogt hooren, opmerken, en ter harte nemen! Nu nog wordt gij, van 's Heeren wege, bedreigd, bestraft, gewaarschuwd, vermaand en opgewekt. Hoe zult gij ontvlieden, zoo gij daarop geen acht neemt? Heden dus, terwijl gij nog zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet!

Zijt gij overtuigd van zonde, en verslagen ja diep bedrukt door het besef van uwe schuld en ellende, zoo dat gij heilbegeerig vraagt: Wat moet ik doen om zalig te worden? Ten antwoord daarop zegt u het onfeilbaar Evangelie: *vernedert u voor den Heere*, en Hij zal u verhoogen. (Jac. IV: 10.) Doet dit *onverwijld*, eer Hij u

Digitized by Google

vernedere; immers Hij wederstaat de hoovaardigen, (vs. 6.) Doet dit *diep ootmoedig*, als de Tollenaar, die zijne oogen niet durfde opheffen naar den hemel, maar bedrukt zijnde, op zijne borst sloeg, zeggende: ô God! wees mij zondaar genadig! Bij een levendig besef van uw bederf, schuld, geringheid en onwaardigheid, zal DAVIDS gevoelen en betuiging, (Ps. CXXXI: 1) ook wel bij u plaats vinden: »mijne oogen zijn niet hoog en mijn hart is niet verheven." Dan zult gij ook niet uit de hoogte, maar als een arme smeekingen spreken, en uit de diepte tot den Heere roepen. Dan moet en zal ook wel eigene wijsheid, deugd, kracht, waardigheid en verdienste worden verloochend. Dan zult gij niet meer als de Farizeër, met verachting van anderen, op u zelven vertrouwen, en hooggevoelende zijn; maar vreezen. Dan zult gij niet naar hooge dingen staan; maar u liever bij dat bedrukte volk, bij de nederigen, willen voegen. Dan zult gij bij de rampen en kastijdingen, die u treffen, den hoogen God, alsof u ongelijk was aangedaan, niet meer van onregt beschuldigen; maar veel liever uitroepen: Hij doet ons niet naar onze zonden. Laat vooral uw hart zich vernederen in berouw over uwe zonden, in belijdenis van dezelve, in boetvaardigheid en ootmoedige smeeking om vergeving en verlossing. Deze is voor u nog te verkrijgen, doch niet bij eenig schepsel, en evenmin door goud of zilver, of door eigene wijsheid, deugd, kracht, waardigheid en verdienste; maar eeniglijk door het bloed van Gods Zoon, die verlossing heeft te weeg gebragt, in en door wien de hooge God het bedrukte volk verlost.

Zijt gij in twijfel, of gij wel tot dat in waarheid bedrukte volk, dat door God verlost wordt, behoort. Doch indien de zoo even gemelde dingen waarlijk eenigermate bij u plaats hebben, dan zijn dezelve u daarvan kenmerken en blijkbewijzen: immers vleesch noch bloed heeft u die dingen geopenbaard, maar de Vader, die in de hemelen is, door zijnen Geest. — Zegt gij bedrukt: ik ben die verlossing onwaardig, de Heere zegt: »Ik doe het niet om uwentwil," gij hebt het in het minste zelfs niet verdiend: maar Ik doe het uit loutere genade, om de eer van mijnen heiligen naam." Of baart het u bedenking, dat gij te zondig zijt, de Ontfermer roept u toe: »al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren

Digitized by Google

zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol. Het bloed zijns Zoons JEZUS CHRISTUS reinigt van alle zonden." Mogelijk zegt uw hart: ik ben te onrein; doch »Ik (zegt de Heere) zal rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; van alle uwe onreinigheid zal Ik u reinigen." Gevoelt gij u schuldig en onmagtig: »in den Heere, uwen Verlosser, zijn daartegen geregtigheden en sterkte." Zucht gij, bezwaard over het diep bederf des harten: God belooft: »Ik zal u een nieuw hart geven, en het steenen hart uit u wegnemen, en u een vleeschen hart geven." Of vreest gij het nog gedurig weder te zullen bederven: »Ik (zegt die getrouwe Ontfermer,) zal maken, dat gij in mijne inzettingen zult wandelen, mijne regten bewaren en die doen. Ik zal mijne vrees in uwe harten geven, dat gij van Mij niet afwijken zult." Doch, zult gij verlost worden, dnn moet het bij u tot die laagte, tot dien ootmoed komen, dat gij als een arme, ellendige en onwaardige geheel uwe redding, om niet, uit vrije genade, door de verlossing, die in CHRISTUS JEZUS is, eeniglijk door het geloof leert begeeren en omhelzen. Gewis, zulke nederigen geeft de Heere zijne genade. Ja, ik herhaal het, tot die laagte moet het bij u komen: want JEZUS zegt: indien gij u niet verandert, (naar het grieksch, *afkeert*, namelijk, zeggen onze randteekenaars, van den hoogmoed,) en indien gij niet wordt gelijk de kinderkens en u vernedert gelijk zij, dan kunt gij in het koningrijk der hemelen geenszins ingaan. (Matth. XVIII: 3, 4.)

Geloovigen! Gij zult het wel moeten en willen erkennen, dat de Heere het bedrukte volk verlost. Immers hebt gij God in zijne hoogheid en heerlijkheid, en u zelven in uwe geringheid, zonde, schuld, krachteloosheid. ellende en onwaardigheid leeren kennen, bij het licht en door het onderwijs des Heiligen Geestes, waardoor gij, uwe nietigheid, armoede en ellende ziende, van uwe hoogten zijt afgebragt, en bedrukt geworden. Gij hebt u voor den Heere vernederd, uwe schuld en onwaardigheid beleden, als een arme smeekingen gesproken om verlossing en mogt ondervinden, dat Hij op den bedrukten armen en verslagenen van geest in gunst wilde zien, en hem verlossen. Zoo gij deze dingen kent, mogen en moeten zij u, dewijl vleesch noch bloed u dezelve konde openbaren, ter bevestiging strekken, dat gij mede tot dat bedrukte

Digitized by Google

volk behoort, hetwelk door den Heere verlost wordt uit al zijne benaauwdheden.

Uit dien hoofde mag, ja moet ik u, schoon meermalen nog wegens uwe zonde, verderf en onwaardigheid bedrukt en in u zelven arm, ellendig en nooddruftig, toch zalig spreken. Immers welk een voorregt is u, u juist, met voorbijgaan van vele anderen door Gods vrije genade, te beurt gevallen! van natuur toch waart gij, met alle anderen, van hart en daden diep bedorven en deswege schuldig en strafwaardig in u zelven voor God. U werd het gegeven, dit tot uwe beschaming, met berouw en leedwezen te zien, gij werdt van uwe hoogten afgestooten, en bewogen tot het zoeken van heil en hulp ter verlossing, in ootmoed en nederigheid des harten. En de Heere zag, om zijns Zoons wil, in gunst op u neder, verwisselde uwe bedruktheid met verruiming; Hij, die de nederigen vertroost, vertroostte ook u en redde u uit al uwe benaauwdheden. Welgelukzalig daarom gij, ô bedrukte volk! wie is u gelijk? Gij zijt een volk verlost door den Heere, die het schild is u ter hulp, en het zwaard, dat voor u strijdt, om u te verhoogen. (Deut. XXXIII: 29.)

Maar welk eene dure verpligting is dan ook daardoor mede op u gekomen, om dien God, in wiens hand uw leven en uw adem is, en bij wien al uwe paden zijn, die de menigvuldige verlossings uws aangezigts, en uw God is, ootmoedig en dankbaar te ontzien, te dienen en te verheerlijken. Die door den Heere uit hunne benaauwdheden zijn uitgeholpen, moeten Hem eeren. Het verloste Israël zong daarom ook zijnen lof. Dit betaamt, het is God-verheerlijkend, u nuttig en den naasten stichtelijk. Ook eischt de Heere, dat gij ootmoedig voor Hem wandelt. (Micha VI: 8.) — Maar hoe beantwoordt gij hieraan? Misschien zijt gij hieromtrent meermalen nalatig, tekortkomende, gebrekkig en den Heere, als HISKIA, geene vergelding doende, naar de weldadigheid aan u geschied, dewijl uwe harten verheven werden.

Vindt gij u hier schuldig; gedenkt dan toch, van waar gij uitgevallen zijt; rigt op trage handen en slappe knieën; bekeert u, en doet de eerste werken. Verootmoedigt u met belijdenis van uwe zonden en bederf, en met schaamte en berouw er over. Neemt de toevlugt tot CHRISTUS, de geopende fontein tegen de zonden en tegen de onreinheid.

Digitized by Google

Vernedert u voor den Heere, en Hij, die het bedrukte volk verlost, zal u verhoogen.

Om hiertoe te geraken hebt gij u vooral te wachten voor de zonde van hoogmoed. Deze toch is een hardnekkig kwaad, dat diep zit ingeworteld, dat ons aangeboren en zeer verderfelijk is, dat ons zoo ras bekruipt en zich zoo listig weet te verbergen, een kwaad, dat zoovele bedekselen heeft. Bidt ook daartegen, als DAVID: (Ps. XIX : 14) »houd, ô Heere, mij terug van trotschheden; laat deze over mij niet heerschen!" En gedraagt u als armen en ellendigen, bedrukt smeekingen sprekende tot uwen God en Koning, die den armen en nooddruftigen verschoont en verlost. (Ps. LXXII : 13.) — Ook moet daartoe de doodelijke onmagt gezien worden, want om in den grond regt vernederd en ootmoedig gemaakt te worden, schiet eigene kracht oneindig te kort, dat werk is bij de menschen onmogelijk, het kan ook door geene zegeningen noch oordeelen, maar alleen door den Heiligen Geest worden teweeg gebragt, en de nederigheid des harten moet men van JEZUS, in zijne school leeren. — Zoekt daartoe voorts, onder het biddend gebruik van den spiegel der wet, uwe aangeborene aangezigten te ontdekken, (Jac. I : 25) en daarbij ingeleid te worden in het gezigt van uwe nietigheid, onwaardigheid, diepe verdorvenheid en strafwaardigheid. — Tracht tevens ingeleid te worden in Gods hoogheid en heerlijkheid, in zijne heiligheid, regtvaardigheid en andere volmaaktheden meer, ten einde gij bij dat gezigt, met JOB u zelven verfoeit, en met JESAJA uitroept: »wee mij!" — Verder hebt gij, als dienstig ter verootmoediging, er naar te staan, om ingeleid te worden in de ondoorgrondelijke goedheid, ontferming en liefde van den hoogen God, waardoor Hij in CHRISTUS, op zulke ellendige zondaren gunstig wil nederzien en hen verlossen. Als die vrije en vrijwillige liefde regt en geloovig wordt ingezien, dan wordt het hart week, klein en nederig, en betuigt ootmoedig: »wie ben ik, dat die allerhoogste Koning naar mij geringe en onwaardige wilde omzien! Heb ik ook hier gezien naar dien, die mij aanziet!" — Overigens moet gij de kastijdingen des Heeren, als middelen in zijne hand te uwer verootmoediging, geenszins klein achten; want daartoe moet het noodzakelijk komen, maar ook daarop zal de verhooging op zijnen tijd zekerlijk volgen.

Digitized by Google

Ja voorzeker, die verhooging staat u te wachten, ô bedrukte volk! Hoopt op den Heere, want bij Hem is vele verlossing. (Ps. CXXX : 7.) Hij is het immers, die u uit zoo grooten nood en dood heeft verlost, en u ook nog verlossen zal. Heeft hij ook niet reeds menigwerf uwen druk doen veranderen in geluk? En vertrouw op Hem, ô gij volk! stort uw hart voor Hem uit; Hij is u eene toevlugt. (Ps. LXII : 9.) Wat al opgerigte gedenkteekenen heb ik u aangewezen, tot staving, dat God het bedrukte volk verlost. Hebt gij nog zooveel gebrek en onrust, zooveel moeite en verdriet, — is uw hart zoo bedorven en onrein, — ontdekt zich ook bij u nog zijn hoogmoedig beginsel, — en moet gij hier nog gebogen gaan onder zonde, schuld, kommer, zorg, smart, ellende en wederwaardigheden; schep moed, bedrukte volk! »want de nooddruftige zal niet voor altoos vergeten worden, noch de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn." (Ps. IX : 19.) Weet het, »dat de Heere den armen eene sterkte is, eene sterkte den nooddruftigen, als hem bange is." (Jes XXV : 4.) En het zij u tot vertroosting, dat Hij het bedrukte volk verlost, — dat er eene rust overblijft voor het volk Gods. Ja voorzeker, er zal op des Heeren tijd verlossing, volkomene verlossing komen. Zijn woord, eed, zegel en bezworene verbondstrouw zijn daarvoor borg. En dan, als die verlossing komt, zullen droefenis en zuchting voor eeuwig wegvlieden. God zal alle tranen van uwe oogen afwisschen; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal er dan meer zijn; maar in plaats van bedruktheid zal dan eeuwige blijdschap op uwe hoofden wezen. Zoo dan, vertroost malkanderen met deze woorden. Amen.

Naz. Ps. IX : 18.

Digitized by Google

DE GELOOVIGE, ZOOALS HIJ BIJ AANVANG EN VOORTGANG, IN AFWISSELING VAN ZWAKHEID EN KRACHT OPWAST VAN EEN KIND TOT EEN MAN EN VADER IN CHRISTUS.

—

Voorz. Ps. CIV : 17.

—

TEKST: 1 Cor. XIII : 11.

»Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overleide ik als een kind: maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niet gedaan hetgeen eens kinds was."

—

In het 1. vs. van het voorgaande Kap. begon de Apostel paulus zijne Corintische gemeente afzonderlijk te onderwijzen in de onderscheidene geestelijke gaven; en toen hij haar nut met natuurlijke voorbeelden duidelijk had aangewezen, zoo besloot hij dit onderrigt met de volgende woorden, vs. 31. Doch ijvert naar de beste gaven. En ik wijs u eenen weg, die nog uitnemender is. — Maar welke was nu toch die uitnemende weg? Ongetwijfeld, de gave der liefde en der heiligmaking; want de Apostel handelt onmiddellijk op deze woorden van de liefde, zooals zij uit God haren oorsprong heeft, en zooals zij ook nooit of nimmermeer vergaan zal, vs. 1—8 van ons kap. Doch welke gave des Geestes men ook deelachtig zij, alles blijft aan dezen kant der eeuwigheid gebrekkig en onvolkomen, gelijk uit vs. 9 te zien is." »Want wij kennen ten deele en wij profeteren ten deele, dat is, onze geheiligde

Digitized by Google

kennis van God (en zijne genadewerken) alsmede onze heiligmaking blijven hier zeer gebrekkig: immers het woord profeteren heeft hier den zin van de werkzaamheid, waardoor onze medenatuurgenooten gesticht, vermaand en vertroost worden, kap. XIV : 3. Hoe onvolmaakt dan ook, en nog maar ten deele het werk der geloovigen hier zijn moge, het zal eenmaal met de hoogste volmaaktheid worden afgewisseld, vs. 10. »Doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgene ten deele is, te niet gedaan worden."

Deze hoop der heerlijkheid wordt door onzen Apostel met eene eigenaardige gelijkenis opgehelderd in de voorgelezene woorden van onzen tekst.

Och! mogt de algenoegzame God, ons allen in kracht doen opmerken, hoe dierbaar en ter zaligheid leidende, zijn eeuwig geopenbaard Woord van verzoening voor den zondaar is, tot troost in leven en in sterven, dat geve de Heere door zijnen H. Geest om JEZUS wil. Amen!

Hiertoe zal ik dan onder hooger opzien u

I. Eerst de gelijkenis ophelderen, en het oogmerk van den Apostel daarmede aanwijzen;

II. Dan zal ik de waarheid in den tekst vervat, in eenen geestelijken zin beschouwd, u wat nader trachten aan te toonen; en

III. Eindelijk zal ik met eene toepassing besluiten.

I.

Eerst zou ik dan de gelijkenis ophelderen, en het oogmerk van den Apostel daarmede u aanwijzen.

Wat nu het natuurlijke zinnebeeld betreft; onze Apostel willende aanwijzen de noodzakelijkheid van eenen steeds toenemenden wasdom in de heiligmaking, brengt daartoe eene gelijkenis bij, van de onderscheidene tijdperken des menschelijken levens ontleend, zeggende: »toen ik een kind was, sprak ik als een kind," en vervolgens.

Hoe eenvoudig, verwonderlijk eenvoudig is hier de groote, de zoo diepdenkende PAULUS, wat weet hij zich niet naar het bekrompen denkvermogen der Corintische Christenen, en ook van alle andere gemeenten, te schikken en te voe-

Digitized by Google

gen: toen ik een kind was, zegt hij, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, enz. Gij allen, M. H.! verstaat zeker dit woord van den Apostel, want wie weet toch niet, dat onze denkbeelden, werkzaamheden en krachten, in elk tijdperk, ja, — in ieder afwisselend jaar zelfs, veel veranderen: dat een kind geheel anders denkt en werkt dan een opluikend of volwassen jongeling: een jongeling al wederom anders dan een man en grijsaard. Een kind denkt kinderlijk, het spreekt kinderlijk, en is onvatbaar voor de denkvermogens, krachten en werkzaamheden van meer volwassenen. Een man, daarentegen, heeft al het kinderachtige afgelegd, is bedachtzaam geworden en zorgende.

Het is alsof PAULUS met deze woorden in eenen natuurlijken zin zeggen wilde: toen ik een kind was, drukte ik met woorden mijne denkbeelden kinderachtig uit, was gezind of dacht kinderachtig; het kinderachtige was mijn behagen, ik overleide als een kind, over gewigtige en aangelegene zaken dacht ik kinderlijk, en mijn verstand was niet vatbaar om eene zaak volkomen en duidelijk te vatten of te begrijpen. Alles wat ik bij mijzelven dacht, of wat ik anders hoorde, werd kinderachtig begrepen. Ik maakte plannen en verwierp ze weder, ik had overleggingen, maar kon ze niet volbrengen, ik was onbestendig, en, met één woord, het afwisselende was mijn vermaak. Maar toen ik in den mannelijken ouderdom trad, en over de jongelingsjaren henen was, werd ik meer ernstig, doordenkend, zorgend en standvastig; het kinderachtige hield bij mij op, en ik deed te niet, hetgeen eens kinds was. Reeds in mijne jongelingsjaren maakte ik onderscheid tusschen schijn en wezen: mijn verstand werd rijper en mijn oordeel juister; en eindelijk kreeg alles in mijne mannelijke jaren zijn volkomen beslag. Ter verklaring van deze woorden behoef ik hier niets meer bij te voegen; zij zijn zoo klaar en duidelijk, dat ik geen het minste licht aan PAULUS gezegde heb kunnen toevoegen, dit alleen moest ik zeggen, als noodzakelijk tot eenen grondslag, om u aan te toonen, wat de Apostel met deze leenspreuk bedoelde. — De bedoeling van PAULUS met deze manier van schrijven was, om aan te toonen: hoe het geestelijk leven in wasdom en werking gelijk stond aan de verschillende tijdperken des

Digitized by Google

natuurlijken levens; het is alsof de Apostel zeide : ik ben een kind geweest, maar van een kind tot eenen jongeling en man opgegroeid; mijne kinderlijke handelingen heb ik afgelegd, en het is even zoo met mij in de genade gelegen. Toen ik nog een kind was, zoo waren mijn geloof en uitzigt, mijne denkbeelden en gevoelens nog kinderlijk; zonder veel ondervinding te hebben stond ik dikwijls verlegen, zwak, onvermogend, ondoordenkend, struikelde ik ligtelijk; de liefde tot God en mijne medemenschen was niet rein, niet volkomen en zoo gegrondvest als behoorde, en mijne heiligmaking had nog zeer weinig te beduiden. Maar thans, tot eenen man opgewassen door de genade van onzen Heere JEZUS CHRISTUS, zoo ben ik in mijn geloof bevestigd, en heb ik de eerste beginselen der bekeering afgelegd; in plaats van met melk gevoed te worden, word ik gevoed met vaste spijzen als die der volmaakten; want nu weet ik, wien ik geloofd heb, en ben verzekerd, dat wanneer mijn aardsch huis dezes tabernakels verbroken wordt, ik een gebouw bij God heb, dat niet met handen gemaakt is. — Ik ben thans een man en vader in CHRISTUS, en zal zoo voortgaande, eenmaal volmaakt God aanschouwen en met zijn beeld verzadigd worden, als ik zal opwaken. — Deze mijne opklimming nu van een kind tot eenen man en vader, verzekert mij, dat, daar hier alles nog maar ten deele is, er eens door mij en u, eene volmaakte zaligheid zal genoten worden, wanneer al het kinderlijke, al het gebrekkige en al het onvolmaakte, voor altijd zal afgelegd zijn. — Dit dan nu eens van mijne eerste bijzonderheid, ik ga tot mijne

II.

Tweede bijzonderheid over, om kortelijk de waarheid in den tekst opgesloten, in eenen geestelijken zin met u te beschouwen.

Indien het juist volstrekt noodig ware, zoo hadden wij hier wel schoone gelegenheid, om van de onderscheidene trappen des geestelijken levens tot u te spreken, beginnende het eerst van eenen zuigeling af, en eindigende met eenen man en vader in CHRISTUS; maar een ervaren Christen zal

Digitized by Google

ook weten hoe uitgestrekt dit zoude uitloopen, en de tijd daartoe noodig, ons te kort is; zoodat M. Toeh. met het volgende zich mogen vergenoegen — ja, ook zelfs daaraan toetsen, hoe het bij hen staat, tot hunne eigene zelfbeproeving.

Een zuigeling dan in de genade, dat is, een eerst overtuigd zondaar, verschrikt door de goddelijke wet, maar levende door de eerste beginselen des Geestes en des geloofs, is waarlijk zwak; hij heeft nog geheel geene kennis aan het vaste geloofsvertrouwen eens mans. God moet hem, om mij zoo eens uit te drukken, dragen, waar Hij hem hebben wil. — Deze zuigeling gevoelt smart en nooden, maar hij is niet eens in staat om zulks op eene duidelijke wijze te kennen te geven, ja, de alwetende God kent dezelve; maar de volwassen man, de bevestigde Christen, moet er dikwijls naar raden: hoe grijpt hij in benaauwdheid alles aan om zich te helpen; vindt zich vaak te leur gesteld, en na eenen bedriegelijken slaap, ontwaakt hij dikwijls in de grootste onrust. — De zuigeling groeit echter voort en wordt een kind: zijn geheiligd verstand ontwikkelt zich langzamerhand, hij denkt, werkt, overpeinst, besluit, kiest en verwerpt, maar hij kan nog geene volkomene rust voor zijn hart vinden; onervaren in het woord van God, of vervuld met kinderachtige vooroordeelen, blijft hij dikwijls op den voorgrond van de loopbaan staan, of wordt wel door zijnen vijand omvergeworpen; hij heeft door zijne ongeoefende zinnen in het woord der waarheid nog gansch geene krachtige handelwijze, al zijne oefeningen zijn zonder veerkracht, veranderlijk en onbestendig; al zijne handelingen hebben nog de genoegzame en voldoende vastheid en rigting niet, en, terwijl zijn bederf is woelende, zoo verbeeldt hij zich, dat dit door eigen werken, lust en inspanning van eigen vermogen kan ten ondergebragt en uitgeroeid worden. Voorlang zelfs bidt en zucht hij, en leest hij het woord Gods, en spreekt hij van en tot God, want hij wil de zonden afbreken, en alles wat den Heere mishaagt, maar hij let er niet genoeg op, dat zondigen onvermijdelijk is en blijft, zoo lang men in het vleesch is, en dat door goddelijke genadekracht alleen de heerschappij der zonde eenigermate verbroken en te

Digitized by Google

ondergebragt wordt. Hij heeft, ja wel geloof, maar hoedanig? — het is er mede gelegen als met een natuurlijk kind, aan hetwelk zekere beloften zijn gedaan: het wil dezelve aanstonds vervuld zien, of anders wordt het verdrietig, mistroostig, en het verdenkt waarlijk den belover, tot zoolang zij worden volbragt, en het beschaamd wordt gemaakt. Wat al dwaasheden begaat het niet, hoe onopregt is het dikwijls, wat al misverstand, valsche begrippen, en wordt het daarom somtijds getuchtigd, hoe murmureert en klaagt het dan niet, het wordt vaak geslingerd door hoop en vrees, maakt niet zelden eene verkeerde toepassing, gaat ongestadig voort, totdat het kind tot eenen jongeling is opgewassen. Als jongeling schijnt hij alles gewonnen te hebben, en zelfs alle hindernissen te boven te zijn gekomen. Hij onderzoekt, leest en bidt, en de Heere ontdekt zich in het zalig Evangelie, als een ontfermend, en voor hem in CHRISTUS verzoend God en Vader; als met den aartsvader JAKOB, ziet hij de engelen Gods opklimmen en nederdalen uit den hemel: hier, hier, roept hij uit, woont God, dit is de poort des hemels. Hij omhelst door het alles overwinnend en zaligmakend geloof, den Heere JEZUS CHRISTUS als met beide armen, hij worstelt met God en bekomt de overhand; hij wordt als opgetrokken tot in den derden hemel, en hoort het jubellied der engelen en der verlosten; of hij ziet met STEFANUS, den eersten bloedgetuige, den verheerlijkten JEZUS aan 's Vaders regterhand staan. Alles is nu bij hem vuur en leven; hemelsche zaligheid drinkt hij als het ware in, en het schijnt dat hij op aarde niet meer duren en blijven kan; immers zijn gansche hart verlangt nu het vaderland der vromen in te gaan; doch dit kan nog niet, en de Geest onderwijst hem in geduld en lijdzaamheid. — Nu vliegt hij als het ware naar des Heeren volk, wordt een BARNABAS, een zoon der vertroosting onder de broederen: hij verbindt zich door des Heeren genade tot ongeveinsde broederlijke liefde, en zegt op al de verpligtingen van eenen waren Christen ja en amen. Hij schenkt zich zelven voor tijd en eeuwigheid weg aan een drieëenig en algenoegzaam God, willende al Gods inzettingen rein bewaren; ja, hij wordt wel eens een Boänerges, een zoon des donders, en een ernstig boetprediker

Digitized by Google

op de straten van Jeruzalem. — Ziedaar de jongeling, blakende van Goddelijken ijvergloed, en van vurige liefde voor God en zijnen algenoegzamen Zaligmaker, beter passende in den hemel dan langer op aarde. Hij gaat van kracht tot kracht voort en kan alles hopen, gelooven en verdragen; hij wordt eindelijk zelfs een man en vader, maar hoe, — welk eene verandering? — hij, die in zijne jongelingsjaren niet nalaten kon, andere Christenen te bestraffen over hunnen tragen voortgang en geringen wasdom in kennis, geloof en heiligmaking — hij zelf schijnt thans veel flaauwer, veel minder en onverschillig te worden, — en is dat nu die zelfde jongeling, die eertijds voor God en JEZUS zijn bloed zou hebben laten stroomen? Ja, M. H.! het is dezelfde; maar welk eene verandering dan? of is hij van de genade vervallen? neen, mijne waardsten! want dien God lief heeft, heeft Hij lief tot den einde toe, en zoo een »wordt in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid, die bereid staat om geopenbaard te worden in den laatsten tijd." Maar hoe kan dit alles te zamen gaan? Zoo, mijne geliefden! als jongeling ontving hij overvloedige gaven des Geestes, die aan al zijn zondig bederf weêrstand boden, zijne krachten vernieuwden als eens arends, en hem deden loopen en niet moede worden. — Hij had in zulke tijden eene genoegzame godskracht om met vrucht tegen alles te kunnen worstelen; hij leefde en werkte zuiver uit almagtige genade en overwon alles, en daardoor vorderde hij verwonderlijk veel; maar het behaagde den Heere, hem door ondervinding te leeren, dat niet *hij* maar *genade* in hem, overvloedig werkte. Nu werd hij tot beproeving geroepen, de vorst der duisternis viel hem aan, de wereld vleide en verlokte; hij komt in betrekkingen, die hem meer na- dan voordeel doen; zijn zondig bederf herleeft met verdubbelde kracht, de vurige verbeelding van het hemelsche vaderland is uitgedoofd, de ijvergloed der jeugd vervult niet meer zijn hart, en die eerste geestelijke verrukking, die uit eene geloovige gemeenschap met God haren oorsprong nam, wordt in haren eertijds alles overweldigenden invloed zoo niet meer gevoeld; hierbij komt, dat er als jongeling nog veel onredelijks, onstuimigs, en met den Bijbel niet overeenkomende dingen in hem ge-

Digitized by Google

vonden werden, bij voorbeeld, het denkbeeld: het zal wel altijd zoo blijven, ik zal van kracht tot kracht voortgaan, hoe langer hoe meer volmaakter worden, en mijne medechristenen doen zien, dat het hunne eigene schuld is, dat zij niet verder komen, zonder te bedenken, dat hij zonder diezelfde genade en zonder gedurige waakzaamheid, het naar eigene verbeelding zoo ver niet brengen zal als hij meent, en zoo als het behoorde. Maar wat is er nu van hem, hij zij een man of vader in CHRISTUS, geworden? is dan alle liefde, alle trouw, is dan alle waakzaamheid en arbeid voorbij? gaat hij terug en niet voorwaarts? en zou hij het geloof hebben verloochend? — verre van daar; maar nu als man, zijn zijne treden in de Christelijke loopbaan wel minder vlug en schielijk, maar toch des te zekerder en vast; hij smaakt wel geen overvloeijende beker van geestelijke vergenoegdheid, doch dezelve is ook nooit geheel ledig: hij maakt nu wel, mag ik zoo eens zeggen, geene groote sprongen, doch ook niet aanmerkelijke struikelingen. Door eene meer of mindere mate van geloofsvertrouwen, houdt hij zich toch vast aan zijne opregtheid, en hoe verder hij tot den ouderdom komt, hoe minder hij doorgaans beproefd en verzocht wordt: dan wordt het ook hier voor hem beproefde waarheid, wat er geschreven staat: »het pad des regtvaardigen is geheel effen; — kleine hoogten stapt hij over, en groote doet God hem weinig ontmoeten; en zoo ja, zijn overste Leidsman brengt hem er gemakkelijk overheen; — door een zalig geloofslicht en door kracht van boven, mag hij, ja, wel niet met rassche schreden, maar toch zooveel te vaster en zekerder al het kinderachtige meer en meer afleggen; zich heiligen en reinigen, en daarbij in het aangenaam geloofsvertrouwen leven, dat de Heere het ook voor hem voleindigen zal, en dat, hoe het ook ga, alles wat hier ten deele is, daar boven zal te niet gedaan worden, wanneer het volmaakte zal gekomen zijn. Dit moge dan nu eens voor het tegenwoordige genoegzaam zijn — ik ga nu in de derde plaats tot de toepassing over.

Digitized by Google

III.

In het binnenste mijner ziel ben ik sterk en vast overreed, dat al mijne pogingen vruchteloos zijn, om eenen enkelen mensch tot stilstaan en nadenken te brengen, als de Heere zijnen levendmakenden Geest niet instort in de harten van onbekeerde zondaren; evenwel mag en moet ik aan mijne zijde alles aanwenden, om eene ziel tot zelfbeproeving op te leiden, of het den Heere genadig believen mogt, ons door zijn heilig woord en door zijnen H. Geest in de waarheid krachtdadig te onderwijzen, en ons over te brengen van de duisternis tot zijn wonderbaar licht; of ons ook wel te versterken in het dierbaar geloof aan de vergevende liefde van een verzoend God en Vader in den Heere JEZUS CHRISTUS."

Voor dat ik dan mijne aanspraak wensch te rigten tot onbekeerde en bekeerde zondaren in deze vergadering, zoo vergunt mij, dat ik met een kort maar toch *duidelijk*, woord, u aantoone, wie vooreerst een bekeerd mensch, en wat ten tweede in 't algemeen, zijne kwade en goede bevinding is, — en och! mogt de Heere dit woord van zijnen onbekwamen dienstknecht, aan ons aller hart, door zijnen H. Geest levendig maken!

Vooreerst dan, een waarachtig bekeerd zondaar, heeft zich door almagtige genade, met eene vrijwilliggemaakte keuze, voor den tijd en voor de eeuwigheid, naar ziel en ligchaam, beide ongedwongen aan God en zijne zalige dienst onherouwelijk overgegeven; zoodat het nu bij aanvang en bij vernieuwing zijn levenslust is, te mogen betuigen; het is mij goed nabij God te wezen. Onder een helder inzien, ten tweede, dat God alleen waardig is, om gezocht en gediend te worden, zoo is zijn hart er ernstig op gezet, om voor des Heeren aangezigt in opregtheid te verkeeren; en dat niet alleen in het openbaar maar ook in het verborgen; niet alleen bij de vromen maar ook bij de wereld, en dat niet, nu en dan; maar ook te allen tijde; want hij heeft een gruwel aan dubbelhartigheid, en hij kan onmogelijk met alle winden waaijen, om bij de vromen vroom — en bij de wereld wereldsgezind te zijn. Het is, ten derde, zijn vurig verlangen om zich den Heer

Digitized by Google

geduriglijk voor te stellen en als het ware op het hart te dragen, om zoo al zijne gedachten, woorden en werken naar Gods allerheiligste wet te rigten en te schikken en dat wel in afhankelijkheid van JEZUS Geest en genade, zoodat men eenen algemeenen haat koestert tegen alle en allerlei zonden, en zulks uit een rein beginsel van liefde tot God; zoodat men in waarheid belijden kan, »ik heb uwe geboden lief meer dan goud of zilver, Heere! laat mij van dezelve niet afdwalen!" Hij legt er zich daarom ten vierde, met ernst op toe, dat mond en hart spreken en doen, met elkander overeenstemmen; zoodat het niet zelden gebeurt, of hij wordt achterdochtig over zijne oprégtheid, alsof dit niet geschiedt, zooals het zijn moest: inzonderheid, als het er van binnen donker uitziet, en de kracht des geloofs als bezweken schijnt; want zoo een mensch heeft eene heilige begeerte tot waarheid in het binnenste, zoodat hij met den dichter van den CXXXIX. Ps. uitroept: Heere! doorgrond mij en ken mij; met één woord, een waarachtig bekeerd zondaar is zoodanig een, die door ontdekkend en zaligmakend licht door des Heeren Geest, aan den eenen kant, zijn eigen verdoemelijk bestaan en strafwaardigheid van wege erf- en dadelijke zonden, en aan den anderen kant de volmaakte, en hem, uit genade aangebodene geregtigheid van den Heere JEZUS CHRISTUS, zoo levendig heeft leeren kennen en gelooven, dat hij met verloochening van alle eigene geregtigheid, en daarbij geestelijk gedood aan de zonde, aan de wet als een verbond der werken, aan eigene voornemens, begrippen, kracht, geloof, en aan alles wat iemand te voren ook had, met verloochening van alle dingen, die buiten CHRISTUS zijn, tot Hem alleen, en door Hem als den algenoegzamen Zaligmaker, tot God de toevlugt heeft genomen, en uit den geloove in JEZUS CHRISTUS en God is geregtvaardigd, en ontslagen van alle schuld en straf, en nu lust heeft, om den Heere in erkentenis te houden; des Heeren vreeze diep in zijn hart in te drukken; zijne almagt te vertrouwen; zijne bedreigingen te vreezen: zijne beloften te gelooven; en met woord en daad blijken te geven, van zijnen ongeveinsden haat tegen alles wat zonde genoemd wordt. — Nog eens, zoo een mensch bemint God om zijn

Digitized by Google

zelfswil, en zich zelven en den naasten om des Heeren wil; zoodat hij met regt, zelfs dan, wanneer hem geloofslicht en vrijmoedigheid ontbreken, in blijdschap der ziel mag uitroepen: — »ik ben zeer vrolijk in den Heere, en mijn geest verheugt zich in mijnen God — Hij heeft mij bekleed met de kleederen des heils, den mantel der geregtigheid heeft Hij mij omgedaan." Doch ik moet in de tweede plaats niet vergeten u aan te toonen zijne kwade en goede bevinding.

Evenals in het natuurlijk en dagelijksch leven, zoo ook gaat het in het geestelijke leven: de mensch is niet altijd even dezelfde; zijne gesteldheid is afwisselend. Ik zal dat van eenen waarachtig bekeerden zondaar in korte trekken aanwijzen: mogt een ieder van ons zich hier eens met zijn hart bij neêrleggen; want het zal ons straks te stade komen. Zoo een van gronds af, en door des Heeren genade vernieuwd, veranderd en bekeerd zondaar heeft zijne afwisselende gestalten; nu eens leeft hij voor eenen tijd in vervreemding van den Heere; alsof deze zich met een kleed voor hem bedekte; zijne liefde en toegenegenheid schijnt in te houden, en hem des Geestes verlichtende en verkwikkende invloeden doet missen, zoodat hij wel eens moet uitroepen: och! dat ik ware als in de vorige dagen, toen God zijn licht over mijne tente deed opgaan. Dan eens verkeert hij in omstandigheden, dat hem op eene droevige wijze zijne betrekking op den Heere, en zijne gemeenschap aan Hem, bestreden wordt; zoodat hij weleens diep moedeloos moet uitroepen, »het is buiten hope," want het is rondom zijnen geest duister: ziet hij naar binnen, dan komt het hem voor, dat zijn staat niet gelijk is aan dien der kinderen Gods, hij heeft zich zelven zeker bedrogen, schijn voor waarheid aangenomen, en anderen van hem en zijne bekeering in een verkeerd denkbeeld gebragt, zoodat zij zijne belijdenis voor bevinding hebben opgenomen. Let hij op het uitwendige, dan schijnt het hem toe, dat hij zich geenszins tellen kan onder de schapen van JEZUS kudde, omdat zijn leven niet in overeenstemming is met den wandel eens vromen Christens.

Somtijds ook heeft de godvruchtige zijne oogenblikken waarin het hart onopgewekt en lusteloos is, hij schijnt

Digitized by Google

alle gevoel verloren te hebben en kan niet bidden, het is of de toegang tot Gods genadetroon voor hem gesloten is; hij is ook niet diep ootmoedig in zijn toevlugtnemen tot den Heere, de gesteldheid van eenen armen van geest schijnt hem te ontbreken, en hij bezit niets van dat stil klagen bij zijnen lieven Zaligmaker, om voor zijn gebrek uit de algenoegzame volheid van zijnen Heer, genade voor genade te mogen ontvangen. Dan wederom heeft een vroom mensch tijden, waarin hij niet ongelijk is aan eenen boom, in den herfst van zijne vrucht ontbloot; het is alsof hij zijne eerste liefde heeft vergeten, en ook allen ijver mist, om den Heere bloesem en vruchten der geregtigheid te dragen. Nu eens heeft hij oogenblikken, waarin hij zondig murmureert en met den Heere twist, wanneer die wegen met hem inslaat, die voor vleesch en bloed onaangenaam en smartelijk zijn; hij is dan niet gebogen onder den wijzen, goeden en heiligen wil van God, heeft de vorige trouw en goedertierenheid aan Hem bewezen, vergeten; of hij verdenkt den Heere wel en gelooft niet met kracht, dat als God bedroefd heeft, Hij naar de grootheid zijner goedertierenheid ook wederom zich ontfermt. Wilde ik van deze kwade bevindingen eens vromen meer zeggen, dan zoude ik kunnen verhalen van tijden van aanvechtingen, van het zondig en Godonteerend ongeloof; van moedeloosheid; van diepe ter nedergebogenheid der ziel, van werkeloosheid; ja zelfs van tijden van zondige gedragingen, afwijkingen van het levenspad en dagen, in welke het schijnt, alsof niet God, maar de wereld in het hart op den troon zit; doch laat mij toe, dat ik u ook een woord doet hooren van de goede bevinding van een waarachtig bekeerd zondaar; wanneer de duisternis door het licht, de droefheid door vreugde, de klaagtoonen door vrolijke gezangen, en de onvruchtbaarheid in het goede door vernieuwde heiligmaking worden afgewisseld. Een waar Christen, wanneer hij door goddelijk licht bestraald, mag ingeleid worden in de eeuwige en onveranderlijke liefde van zijnen getrouwen verbondsGod, ziet dan zijn wantrouwen en ongeloof wijken voor een levendig en werkzaam geloof, hij mag niet alleen gevoelen hoe dierbaar hem JEZUS CHRISTUS is;

Digitized by Google

maar ook bezien, dat zijne bevindingen, geestelijke werkzaamheden zijn, door genade voortgebragt; 't mag hem bij tijden gebeuren, te roemen in de voorkomende en helpende genade van des Heeren Geest, waardoor hij van zijn onzalig afzwerven van den levensweg wordt wedergebragt op de regte paden naar het Soär van behoudenis. — Nu eens gevoelt hij zijne eerste liefde ontwaken, en smaakt hij zoo een zalig zielsvergenoegen in de vernieuwde gemeenschapsoefening met zijnen getrouwen God en Vader; dat indien hij duizend levens bezat, hij ze allen wel gaarne en gewillig, voor Hem uit liefde zoude willen opofferen, dit kan dan ook bij hem niet nalaten, om naarstig en teeder voor den Heere en in zijne zoo rijk beloonende dienst standvastig te verkeeren. O! hoe gerust en zalig gevoelt zich niet somwijlen een waar Christen, als hij met al zijne zonden mag schuilen in de borggeregtigheid van zijnen nooit volprezenen Zaligmaker, en diep in den grond zijns harten, met onwederstaanbaren indruk mag gevoelen, dat niets in hemel of op aarde hem zal kunnen scheiden van de liefde Gods in CHRISTUS JEZUS. O, wat heeft hij al heilige begeerten om door JEZUS Geest geleid, te ontdekken en na te sporen, hoe getrouw, wijs en goedertieren de Heere met hem gehandeld en hem tot hiertoe gebragt heeft, ook nu is hij verzekerd, dat God zijn genadewerk in hem niet onvoltooid zal laten en heeft hij oogenblikken, in welke hij de gevaarlijkheden bedenkt, die aan den wandel van eenen burger naar het hemelsche Vaderland verbonden zijn, of bekommert hem de gedachte van het ongestadige in het leven van een godvreezend mensch, of vreest hij de verdorvenheden der zonde van binnen, en de verleidingen van buiten, ô! hoe verlangt dan zijn geest, om ontslagen te worden van zijnen wekelijkschen en moeitevollen arbeid, om sabbath te gaan houden bij JEZUS, in het groote huis van zijnen Vader. — Doch de tijd roept mij, en ik moet met een woord tot ons allen gerigt, besluiten.

Ik spreek u eerst aan, onbekeerd mensch! wie van ons dat nog zijn moge! hebt gij dat alles verstaan, wat er in de verklaring en toepassing gesproken is? — Ja, niet alleen verstaan, maar ligt uwe eigene ondervinding ook zoo,

Digitized by Google

meer of minder; zoodat gij voor God en uw geweten volmondig betuigen durft, dat u de behandelde zaken niet geheel vreemd zijn? — 't Is niet noodig te herhalen wat gij zoo op het oogenblik kondet hooren; maar zegt uw eigen hart het u, dat het gesprokene, u vreemde en onverstaanbare taal is, och! wat zal er dan van u worden, als gij in die onwetendheid blijft voortleven, en wat het ergste is, daarin komt te sterven. — De tijd der genade duurt niet eeuwig; — misschien zijn de planken reeds gezaagd, waarin uw dood ligchaam rusten zal, maar uwe ziel — uwe ziel, die voor eene eeuwigheid geschapen is, waar zal die rusten? — in ABRAHAMS schoot of in den afgrond van eeuwige rampzaligheid? — Spreekt eens, toch heeft God u geen tijd genoeg verleend tot boete en bekeering? — laat Hij u nog niet op dit oogenblik waarschuwen? — zegt Hij niet, dat de geheele wereld u niet baten kan, als de ziel verloren gaat? — 't Is wel zoo, God moet eerst in u werken het willen en het doen; maar stoot gij niet moedwillig de hand van u af, en dat door uwe wereldliefde en uwe moedwillige zonden, die genadige hand Gods, die u tot bekeering zoude leiden? O, waar is toch de kerk, het huis, het veld, de woonkamer, waar zich de knieën uws harten gebogen hebben voor den troon der Almagtige genade? waar is het bidvertrek, waarin uwe tranen van berouw en zielesmart hebben gevloeid om uwe groote schuld, die van de aarde tot den hemel is opgeklommen? — en waar is de plaats, op welke gij God zijt aangeloopen als een waterstroom, opdat Hij u de bekeering ten leven gave om JEZUS wil? — om door zijnen Geest uw steenen hart te verbrijzelen, u in het stof te vernootmoedigen, en u niet te doen rusten voor dat gij zeggen kondet; ik heb den Heere gezien en mijne ziel is gered geweest. Of is er iemand, die zich inbeeldt dat het reeds wel met hem staat, omdat hij of zij geen goddelooze noch een roekeloos zondaar is? is dat uw grond alleen, waarop gij de zaligheid bouwt, ongelukkige! — die grond zal eens onder uwe voeten wegzinken; — vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in alles, wat er geboden is in het boek der wet, dat hij dat doe, en al hadt gij nu maar één enkele gedachte gehad in uw geheele leven, die

Digitized by Google

zondig was, dan gaat gij nog daarom verloren; God kan zijne waarheid niet verloochenen; CHRISTUS, en ook CHRISTUS alleen moet gij hebben, want zonder Hem zijt en blijft gij onder den vloek der wet en den toorn van God. En wie nu van ons, hoe komt hij toch tot zoo eenen schat? daartoe komt hij door het geloof »die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis," en dit geloof moet God u geven. — Hem hebt gij er om te bidden, van Hem alleen moet gij deze gave vragen, en gij moogt daarbij vrij pleiten op al zijne beloften, u in het Evangelie gedaan, met eene geheele verloochening van u zelven en alle eigene geregtigheid, om geheel en alleen in CHRISTUS gevonden te worden. — O! dat geloof is zoo eene heerlijke zaak, het overwint de wereld en alles, en het geeft leven en zaligheid aan de ziel; en mogt er nu een ander onder mijne toeh. zijn, die PAULUS heeft leeren verstaan, al is hij nog zoo verre niet gevorderd als deze, maar nog een kind, ja zelfs een zuigeling in de genade, gij moogt echter vertrouwen, dat de Heere uwe kinderlijke schreden zal blijven besturen op het pad des levens. God had aan ADAM zijne eigene zaligheid toevertrouwd, en de mensch is gevallen; — nu berust uwe zaligheid in de hand des Middelaars en gij zijt *veilig:* ô, hoe moest deze waarheid ten troost verstrekken en u aansporen, om u gelooviger en blijmoediger aan den Heere toe te vertrouwen: gij zijt dikwijls zoo bevreesd en angstvallig bezorgd, dat het schijnt, alsof gij voor uw eigen heil de wacht moest houden, en niet de Opperherder zijner schapen. — Gij hebt zoo veel stof om den Heere te danken voor zijne onuitsprekelijke genade aan u bewezen; omdat Hij u aanvankelijk heeft verlost en zalig gemaakt, ach! waarom zijt gij dan zoo traag, en keert u nog telkens tot de eerste beginselen, en begeert melk en geene vaste spijze. — Gij vreest toch niet, dat JEZUS CHRISTUS dagelijks in u meer en meer eene gestalte krijge? — Immers neen! waarom is dan uwe blijdschap over uw voorregt zoo klein en zoo weinig? — zoude dit niet daarvan komen, omdat gij te veel op u zelven ziet, en u niet genoeg aanmerkt zooals gij in CHRISTUS JEZUS zijt? — Mist gij hartelijkheid, levendigheid, opgewektheid en andere gemoedsbewegingen;

Digitized by Google

ô, dan laat gij aanstonds den moed zinken en gij bedenkt niet, dat uwe sterkte alleen in CHRISTUS bestaat. — Wel zijn die voor het gemoed aangenaam; maar zij geven toch volstrekt geenen grond, om u de zaligheid vrijmoediger toe te passen: die is alleen in CHRISTUS JEZUS bij God gelegen, en dat alleen uit onverdiende genade. — Maar, als ik mij eens bedroog, zoo spreekt gij, dat ware toch verschrikkelijk! Ja, zoo is het; maar omdat er ook valsche parelen zijn, moogt gij daarom de echte wegwerpen, en u zelven van eenen grooten schat berooven? —Neen, mijne vrienden! leert meer en meer bij 's Geestes licht, het onderscheid kennen, dat er tusschen beide bestaat, en bedenkt toch daarbij, dat gij wel altijd veel zult te klagen hebben over uw zondebederf, zwakheden en struikelingen, zoodat gij gedurig PAULUS woord moet nazeggen, »ik weet dat in mij, dat is in mijn vleesch, geen goed woont." — Nu dit kent de Heere in de zijnen; in zijn arm en behoeftig volk; maar Hij kent ook uw geloof, uwe liefde tot Hem; — uwe gezindheden en oogmerken; — Hij kent uwe gebeden, zuchten en tranen; — uwen strijd, arbeid, uw waken en kampen tegen de zonde: en gewis! Hij zal voor u zorgen, en u niet begeven noch verlaten, mogt gij de hand des geloofs maar veel naar den Heere JEZUS uitstrekken en zeggen, help mij Heere! — voorzeker; in en door Hem, zult gij meer dan overwinnaars worden; wat vroeger of later zal ook dit woord van JEZUS aan u bewaarheid worden, opregte vromen! »Ik geef mijnen schapen het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid; niemand zal ze uit mijne hand rukken: want niemand zal ze rukken uit de hand mijns Vaders, en dat zal waarheid zijn tot in eeuwigheid, AMEN.

Digitized by Google

DE VRUCHTEN DER REGTVAARDIGING.

—

TEKST: Rom. V : 1—5.

„WIJ DAN GEREGTVAARDIGD ZIJNDE DOOR HET GELOOF, HEBBEN VREDE BIJ GOD, DOOR ONZEN HEER JEZUS CHRISTUS.

DOOR WIEN WIJ OOK DE TOELEIDING HEBBEN, DOOR HET GELOOF, TOT DEZE GENADE, IN WELKE WIJ STAAN EN ROEMEN IN DE HOPE DER HEERLIJKHEID GODS.

EN NIET ALLEEN DIT, MAAR WIJ ROEMEN OOK IN DE VERDRUKKINGEN, WETENDE, DAT DE VERDRUKKING LIJDZAAMHEID WERKT.

EN DE LIJDZAAMHEID BEVINDING, EN DE BEVINDING HOOP.

EN DE HOOP BESCHAAMT NIET, OMDAT DE LIEFDE GODS IN ONZE HARTEN UITGESTORT IS, DOOR DEN HEILIGEN GEEST, DIE ONS GEGEVEN IS."

—

Nadat de Apostel een zwart tafereel had opgehangen van den zedeloozen toestand, waarin de Heidensche wereld verzonken lag, en dat niettegenstaande hetgeen van God kennelijk is, in hen openbaar is, omdat het hun door God is geopenbaard, wordt de diepe bedorvenheid der Joden met levendige kleuren afgemaald, hoewel aan hen

Digitized by Google

Gods woorden waren toevertrouwd, waaruit van zelf voortvloeide, dat zoowel Heidenen als Joden gezondigd hadden, zoodat de gansche wereld voor God verdoemelijk was, en niemand uit de werken der wet kon worden geregtvaardigd voor Hem, maar, schrijft PAULUS [1]) *Nu is de regtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de wet en de profeten, namelijk de regtvaardigheid Gods door het geloof van JEZUS CHRISTUS tot allen en over allen, die gelooven, want er is geen onderscheid. Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods, en worden om niet geregtvaardigd uit zijne genade, door de verlossing, die in CHRISTUS JEZUS is, welken God voorgesteld heeft tot eene verzoening door het geloof in zijn bloed; tot eene betooning van zijne regtvaardigheid door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods; tot eene betooning van zijne regtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd opdat Hij regtvaardig zij en regtvaardigende dengenen, die uit het geloof van JEZUS is.* Alle onderscheid tusschen volk en volk wordt weggenomen. De regtvaardigheid Gods door het geloof van JEZUS sloot daarenboven de werken der wet uit. De Apostel bewijst dit met de woorden van DAVID: [2]) *Zalig zijn ze, wier ongeregtigheden vergeven en wier zonden bedekt zijn. Zalig is de man, wien de Heere de zonde niet toerekent;* ook kwam de besnijdenis niet in aanmerking, waarvan ABRAHAM een bewijs was: *hij heeft het teeken der besnijdenis ontvangen tot een zegel der regtvaardigheid des geloofs, die hem in de voorhuid toegerekend was, opdat hij zou zijn een vader van allen, die gelooven in de voorhuid zijnde, ten einde ook aan hen de regtvaardigheid worde toegerekend.* Deze regtvaardiging alleen was nog bij voortduring tot zaligheid noodzakelijk en zij werd toegerekend door het geloof in Hem, die JEZUS uit de dooden heeft opgewekt, *die overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt tot onze regtvaardiging*, terwijl de Apostel nu in dit hoofdstuk voortgaat om de weldaden van Gods genade in hare wijde uitgestrekt-

1) Hoofdstuk III: 21—26. 2) Hoofdstuk IV: 7, 8, 11, 25

Digitized by Google

heid, voortreffelijkheid en duurzaamheid te beschouwen. Hij bepaalt zich daartoe in onzen tekst bij *de vruchten der regtvaardiging*. Hierop wenschen we onzen aandacht te vestigen, onder biddend opzien tot God, dat Hij door zijnen Heiligen Geest de prediking van het Evangelie vruchtbaar make tot onze regtvaardiging, opdat we door ondervinding mogen weten, welke heilvolle vruchten zij oplevert.

I. Die vruchten zijn van wijden omvang.

II. Ze openbaren zich in hare grootheid en zaligheid.

III. Ze zijn onafscheidelijk aan de regtvaardigheid verbonden.

I.

De Apostel schrijft als eene gevolgtrekking uit het voorgaande afgeleid. *Wij dan geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer* JEZUS CHRISTUS. Het woord *regtvaardigen* beteekent in dezen zin, vooral bij PAULUS gebruikelijk, onze begenadiging, onze herstelling in onze oorspronkelijke, kinderlijke betrekking tot God, waardoor we ons wederom in het bezit en genot zien gesteld van de regten en voorregten, welke we door de zonde hebben verbeurd. Het is derhalve die weldaad van het Evangelie, waardoor we, hoe schuldig ook en strafwaardig voor God, worden vrijgesproken van de veroordeeling der wet en als onschuldigen behandeld; PAULUS zoowel als de Christenen te Rome, kende deze regtvaardiging in hare hooge waardij en ondervond hare zalige gevolgen. Ze waren ontheven van de schuld en straf der zonde, leefden in kinderlijke gemeenschap met hunnen hemelschen Vader, zagen in hope hunne zaligheid te gemoet, gelijk blijkt uit de woorden: *wij dan geregtvaardigd zijnde uit het geloof*, hunne regtvaardiging ontsproot uit hunne geloovige erkentenis van Gods verklaringen en beloften aangaande zijne genade in CHRISTUS JEZUS, waardoor ze de bewustheid ontvangen hadden

Digitized by Google

van hun deelgenootschap aan de zegeningen des Christendoms: maar geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hadden ze nu ook *vrede bij God.* Het woord *vrede* sluit alle rust, genoegen en geluk in, waardoor we ons in eenen veiligen, aangenamen en wenschelijken toestand bevinden; *vrede bij God* wil zeggen, dat we deelen in zijne gunst, als geregtvaardigden zijne vaderlijke liefde ondervinden, onder zijn opzigt zijn, voor zijne rekening staan, onder zijne bewaring verkeeren en in het geloof aan zijne toezeggingen hare volkomene vervulling blijmoedig in tijd en eeuwigheid verbeiden. Hoe onuitsprekelijk groot was derhalve het voorregt van PAULUS en de geloovigen te Rome dat ze vrede hadden bij God *door onzen Heer JEZUS CHRISTUS.* Hij was de oorzaak van die vrede, het van God verordend middel om die te verwerven. Hij had door zijn Middelaarswerk op aarde verzoening aangebragt, en door zijne verhooging in den hemel de zegeningen van zijn kruis onder Joden en Heidenen verspreid, waaraan die vrede onmiddellijk verbonden was. [1]) *Want het is des Vaders welbehagen geweest dat in Hem al de volheid zou wonen, en dat Hij door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed van zijn kruis, door Hem alle dingen verzoenen zou tot Hem, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen, die in de hemelen zijn.* Maar aan die vrede waren wederom andere weldaden verbonden, waarvan we vervolgens eene opgave vinden in deze woorden: *door wien, namelijk JEZUS, wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade;* het woord *genade* ziet in het algemeen op alles, wat ons onverdiend en onverpligt geschonken wordt, maar in het bijzonder wijst het ons op Gods ongehoudene en onuitsprekelijke liefde, waardoor Hij zondaren, die regtmatige voorwerpen zijn van zijnen Goddelijken toorn, behandelt alsof ze nooit gezondigd hadden, en in het bezit stelt van alles wat ze door hunnen afval van Hem missen, dat is die onwaardeerbare en onpeilbare genade, waardoor ze bij de ondervinding van hare weldadige genoegens dankbaar uit-

---

1) Col. I : 19 , 20.

Digitized by Google

roepen: [1]) *Barmhartig en genadig is de Heer, langmoedig en groot van goedertierenheid. Hij doet ons niet naar onze zonden, en vergeldt ons niet naar onze ongeregtigheden, zoo ver het oosten is van het westen zoo ver doet Hij onze overtredingen van ons.* Deze genade bepaalt ons tot die zalige betrekking, waarvan in het vorige vers gesproken was: wij dan geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer JEZUS CHRISTUS. *De toeleiding tot deze genade* ziet op de gelegenheid en het vermogen aan de geloovigen geschonken om er een onbelemmerd en ongestoord gebruik van te maken. *De toeleiding door het geloof tot de genade* bevat het door God aangewezen middel, dat hen in zulk eenen hoogst gelukkigen toestand had gebragt. *In welke wij staan en roemen in de hope der heerlijkheid Gods,* maakt ons bekend met de vastheid van hun geluk en de blijde uitzigten, die voor hen door dat geluk geopend worden. *Ze staan in die genade,* niets is in staat om de betrekking te verbreken, waarin ze wegens hunne regtvaardiging tot God verkeeren. Ze mogen zich dagelijks aan vele overtredingen schuldig maken, ze mogen verflaauwen in gehoorzaamheid en liefde, maar door JEZUS hebben ze te allen tijde eenen vrijen toegang tot hunnen hemelschen Vader en ontvangen ze voortdurend nieuwe verzekeringen van zijne onveranderlijke gunst, en het is deze vastheid van hunnen gelukstaat, die hen doet *roemen in de hope der heerlijkheid Gods. De heerlijkheid,* welke de Apostel hier bedoelt, is de gelukzaligheid, die ze na den dood verbeiden: zij wordt *de heerlijkheid Gods* genoemd, om aan te toonen, dat ze van Hem afkomstig is en door Hem geschonken wordt. *De hope der heerlijkheid Gods* is het uitzigt, de verwachting dat deze heerlijkheid Gods hun zeker zou ten deel vallen. Hoeveel aanleiding hebben derhalve de geloovigen om te roemen in de hope der heerlijkheid Gods en zich in hun vooruitzigt er op te verheugen. Daartoe vinden ze alle aanleiding; want die hope kan hen niet misleiden, dewijl de beloften Gods eeuwig vast staan in zijne waarheid en trouw.

---

1) Ps. CIII : 8 , 10 , 12.

Digitized by Google

Men kan intusschen vragen, hoe PAULUS en zijne medegenooten zich over die toekomende heerlijkheid zoo zeer konden verblijden, dewijl ze tegenwoordig onderworpen waren aan zoo vele rampen en wederwaardigheden. Deze bedenking lost PAULUS op door aan te wijzen, dat zelfs de onheilen dezes levens stoffe gaven tot roem, omdat ze bevorderlijk waren aan de vermeerdering van hunne zaligheid. Hij schrijft: *en niet alleen dit*, waarmede hij dit vers aan het voorgaande verbindt even als vers 11. Hij geeft er dus mede te kennen, en niet alleen dit, dat wij roemen in de hope der heerlijkheid Gods, *maar wij roemen ook in de verdrukkingen.* De geloovigen waren reeds in dien tijd, wegens de belijdenis van het Christendom, aan vele moeijelijkheden en vervolgingen blootgesteld, die hun door Joden en Heidenen werden aangedaan; doch het was er zoo ver van af dat zij zich door die moeijelijkheden en vervolgingen zouden laten verontrusten en moedeloos maken, dat ze hun veeleer aanleiding gaven, om er zich over te verheugen, niet zoo zeer wegens die verdrukkingen zelve, als wel om hare weldadige uitwerking op hun geloof en hunnen wandel. Dit geeft de Apostel vervolgens op, *wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt. De lijdzaamheid* bestaat in een onderworpen, gelaten en geduldig verkeer onder lijden en droefenis; deze lijdzaamheid was verbonden aan de verdrukking, die voortvloeide uit de erkentenis van het Christendom. De verdrukking was geschikt om hun de lijdzaamheid te doen beoefenen en met stille berusting te verkeeren in den wil van God onder het kruis, dat hun werd opgelegd.

Maar de lijdzaamheid stond wederom in verband met eene andere nuttigheid, waardoor hun geestelijk leven volmaking ontving. PAULUS geeft haar op in deze woorden: *en de lijdzaamheid bevinding*, we verstaan door *bevinding* beproefdheid. De Apostel zoowel als de Christenen te Rome hadden gelegenheid om onder den druk, waarin ze verkeerden, hunne krachten te leeren kennen, hun geloof te openbaren, zich zelven ten aanzien van hunne genadige betrekking tot God te overtuigen en te weten, wie ze waren. De lijdzaamheid werkte die beproefdheid, ze gaf hun aanleiding om zich zelven aangaande de

Digitized by Google

opregtheid van hun gemoed en de vastheid van hun geluk te verzekeren. Hieruit vloeide nog een ander voordeel voor hen voort, hetwelk door den Apostel aldus wordt opgegeven: *en de bevinding hope. Hope* namelijk op de volkomene vervulling van Gods beloften; hope, dat het hun aan geene ondersteuning, bemoediging en vertroosting zou ontbreken onder alle wederwaardigheden dezes levens, waarmede zij zouden moeten worstelen; hope, dat het lijden des tegenwoordigen tijds, het zij vroeg of laat, zich zou oplossen in eene eeuwige heerlijkheid. Die hope werd gewerkt, verlevendigd en versterkt door de beproefdheid, omdat de inwendige bewustheid van ware godvrucht voedsel geeft aan het uitzigt op de toekomende zaligheid; *en de hope beschaamt niet*, ze kan ons niet misleiden, ons niet bedriegen, wil PAULUS zeggen en hij geeft daarvoor de volgende reden op: *omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons gegeven is;* men kan door de *liefde Gods* verstaan onze liefde tot God of Gods liefde tot ons, wij voor ons zelven denken echter dat PAULUS hier niet dan aan de laatste kan hebben gedacht, namelijk, aan Gods liefde tot ons, wanneer we slechts vs. 8 er mede vergelijken: *God bevestigt zijne liefde jegens ons dat CHRISTUS voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren.* Het is dus de liefde, welke van God afkomstig is en zigtbaar in CHRISTUS verzoenenden dood, waarvan door het Evangelie allerwege de blijde bekendmaking geschiedt. Die liefde Gods wordt *uitgestort* in de harten der geloovigen: ze ontvangen er een ruim aandeel van, zoodat ze in de weldaden deelen, die er voor zondaren uit voortvloeijen, maar ze bezitten tevens door haar eenen veel vermogenden prikkel, tot wederliefde jegens God wegens de genade, aan hen bewezen, doch dit hadden zij niet aan zich zelven te danken, neen, de liefde Gods is in onze harten uitgestort *door den Heiligen Geest, die ons gegeven is*, gelijk PAULUS schrijft: Hij had door zijne verlichtende, heiligende en vertroostende krachten en gaven hen deelgenooten gemaakt van de zegeningen, welke uit die liefde Gods afkomstig waren en in haar opgesloten lagen. *De Heilige Geest* was de groote werkmeester van al het goede,

Digitized by Google

dat zij in zich ontdekten, een onderpand van hunne kinderlijke betrekking tot God en van hunne zalige verwachting, maar hoe zou dan de hope, die in hunne harten leefde, beschaamd worden? Zij was onmiddellijk verbonden aan de liefde Gods en deze wederom afkomstig van den H. Geest.

II.

Die vruchten der regtvaardiging openbaren zich dan wel in hare grootheid en zaligheid; wanneer we toch het onderwijs van het Woord Gods nagaan omtrent den toestand waarin we van nature verkeeren en waarin we door CHRISTUS JEZUS gebragt worden, zal voorwaar niemand onzer daaraan twijfelen; we komen bedorven op de wereld, we dragen de kiem van alle verkeerdheid en boosheid in onzen boezem, die zich met de ontluiking van onze krachten, driften en vermogens, helaas! meer en meer naar buiten vertoont, we worden daardoor schuldig aan de overtreding van Gods wet in gedachten, woorden en daden, onze afkeerigheid van God en Goddelijke dingen ontdekt zich op eene treurige wijze in den doorgaanden gang van ons leven: [1]) *Het bedenken des vleesches is vijandschap tegen God, want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet, en die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen.* Dit is ook onmogelijk wegens de oneindige majesteit, de vlekkelooze heiligheid en onkrenkbare regtvaardigheid van Hem, die in de eeuwigheid woont en wiens naam heilig is. De Heer kan geene gemeenschap oefenen met menschen, die zich tegen Hem verzetten, in ondankbaarheid en ongehoorzaamheid omtrent Hem verkeeren. Hij vordert eene volkomene gehoorzaamheid aan zijne bevelen en zoo lang daaraan niet wordt voldaan zijn we kinderen des toorns, veroordeelden voor de vierschaar des hemels

---

1) Rom. VIII : 7.

Digitized by Google

en zullen we de straf niet ontvlieden, door God over de zonde uitgesproken: [1]) *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen.* Hoe ontzettend M. H! is dus onze toestand zoo lang we in denzelven blijven voortleven, en waar zullen we redding zoeken? wie zal voor ons bij God optreden om onze schuld te verzoenen, de straf, die ons wacht, te vernietigen en de heerschappij der zonde te verbreken? Het is Jezus Christus, die volgens den inhoud van het Evangelie, overeenkomstig Gods eeuwigen raad opgetreden is, om voor schuldigen, strafwaardigen en ongelukkigen verzoening en verlossing aan te brengen. Hij is de eenige en algenoegzame Zaligmaker van zondaren, die door zijn lijden en sterven den weg gebaand heeft tot onze herstelling in Gods Vaderlijke gunst en gemeenschap, wat meer is, in den hemel verhoogd voortdurend tot onze zaligheid werkzaam blijft, wanneer we ons zelven leeren kennen in onze ellende, waarin we ons door onze zonden bevinden, ons voor ons zelven verfoeijen, met schuldbelijdenis toevlugt nemen tot den troon van Gods genade, uitzien naar JEZUS, ons als verlorenen aan Hem overgeven en toevertrouwen, ons onbepaald en onvoorwaardelijk op zijn Middelaarswerk verlaten, de bewustheid in onze harten deelachtig worden dat we in en door Hem voor God zijn vrijgesproken, hersteld zijn in onze oorspronkelijke regten en voorregten, dan eerst ondervinden we wat het zegt, dat wij geregtvaardigd zijn bij God, dan weten we wat er al in opgesloten ligt, dat we uit den vloek in den zegen, uit den dood in het leven zijn overgebragt; dan roepen we uit: [2]) *Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, die regtvaardigt, wie is het, die verdoemt? CHRISTUS is het, die gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter regterhand Gods is, die ook voor ons bidt.* Maar dan ontvangen we ook eerst door eigen ervaring kennis van onzen gelukstaat; dan ondervinden we hoe groot en zalig de vruchten zijn van

---

1) Gal. III : 10. 2) Rom. VIII : 33 , 34.

Digitized by Google

onze regtvaardiging; want we dragen de innerlijke bewustheid met ons om, dat we vrijgesproken zijn van schuld en straf, dat we vergeving van al onze zonden bezitten, zoodat ze nimmer tegen ons kunnen getuigen; ons geweten, dat ons weleer beschuldigde en veroordeelde, komt in rust, we genieten die vrede des gemoeds, die alle verstand te boven gaat. De betrekking tusschen God en ons, door de zonde verbroken, is hersteld, we zijn als kinderen wedergekeerd tot onzen hemelschen Vader, en kunnen alles goeds van Hem verwachten, we deelen in zijne liefde, we zijn getuigen van zijne gunst, we hebben eenen vrijen en onbelemmerden toegang tot zijnen troon, we verlaten ons op de beloften van het Evangelie als beloften van den Onveranderlijk Getrouwe, die in JEZUS CHRISTUS ja en amen zijn: we verheugen ons over de rijke en heerlijke uitzigten, ons in de toekomst geopend, en dat niet alleen in dagen van voorspoed, als onze levensweg effen gebaand is, en de zegeningen der aarde ons met milde hand worden toegedeeld, maar ook in tijden van kommer en bezwaar, ook onder rampen en droefenissen, ook wanneer we gebukt gaan onder kruis en druk, we verkeeren dan in eene leer- en oefenschool, die ons hart reinigt van overblijvende verkeerdheden en gebreken, ons pligten doet beoefenen, die alleen in wederwaardigheid en jammer kunnen worden aangeleerd; we mogen wel niet geroepen worden tot zulke opofferingen als van de Apostelen en eerste Christenen, in tijden van vervolging gevorderd werden, maar hoe vele onheilen bestaan er, die in alle tijdperken den vrome treffen: doch onder al het onaangename en droevige, dat hem overkomt, ontbreekt het hem nooit aan stoffe tot bemoediging en vertroosting, want hij heeft een' liefderijken Vader, die hem steeds in ontferming gedachtig is, een' Zaligmaker, die hem ondersteunt en een' Geest der vertroosting, die in zijn hart woonachtig is; hij moge worstelen met bezoekingen of beproevingen, maar vruchtbaar zijn ze om zijn geduld en zijne lijdzaamheid te oefenen; vruchtbaar zijn ze om voor de wereld te openbaren wie hij is en hoe hij zich gedraagt om zich van zijne regtvaardiging meer en meer te ver-

Digitized by Google

zekeren; vruchtbaar zijn ze tot versterking van zijne hope. Alles toch, wat hem op de wereld overkomt, staat in verband met de ontwikkeling van zijn geestelijk leven en zijne volmaking voor den hemel. De liefde Gods in zijn hart uitgestort, is hem nabij, sterkt en bemoedigt hem onder het lijden van den tegenwoordigen tijd, vervult hem met lust en ijver tot de betrachting van goede werken en wat kan hij dan niet dulden, wat kan hij niet torschen en doorstaan? Het is zijne begeerte om alles, wat hem overkomt, te ondergaan met gelatenheid en onderwerping, dewijl hij overtuigd is, dat het hem toegezonden wordt uit eene Vaderlijke hand, die weet wat hij behoeft en wat hem nuttig is, maar hem ook niet zal laten verzocht worden boven vermogen. ô Hoe gelukkig zijn we, als we de beschikking van ons levenslot uit dit oogpunt kunnen beschouwen, dan kunnen we met den Apostel zeggen: [1]) *we weten dat dengenen, die God lief hebben, alle dingen medewerken ten goede.* Wanneer den zondaar alles in benaauwdheid en onder lijden ontzinkt, dan hebben wij de bewustheid van onze betrekking op onzen hemelschen Vader, door CHRISTUS JEZUS, die ons, zijne kinderen, leidt en bestuurt op den weg ten eeuwigen leven. Voor- en tegenspoed, blijdschap en droefheid moeten daartoe dienstbaar en bevorderlijk zijn. Hoe arm of ongelukkig we ook mogen schijnen, we zijn rijk en gelukkig in God, want we hebben deel aan de weldaden en beloften van het Evangelie, we bouwen onze hope op Hem, die de Onveranderlijk Getrouwe is, van geslachte tot geslachte, over allen die Hem vreezen; maar waar ergens vertoonen zich de vruchten der regtvaardiging grooter en zaliger dan aan den eindpaal van onze aardsche loopbaan, wanneer de dienaar der wereld in die veege oogenblikken met huivering en verschrikking denkt aan dood en eeuwigheid, gereed staat om beladen met eene hemelhooge zondenschuld, zonder de geregtigheid van CHRISTUS voor het oordeel van God te verschijnen, om aan

1) Rom. VIII : 28.

Digitized by Google

eene eindelooze rampzaligheid te worden overgegeven, dan vestigen wij met kalmte en vreugde het oog des geloofs op dat vaderland, waar ons eindelooze heerlijkheid en zaligheid zijn bereid door JEZUS CHRISTUS voor den troon van God.

III.

Wat dunkt u M. H! zijn de vruchten der regtvaardiging niet groot en zalig? Zoudt gij niet wenschen ze te kennen en te bezitten? maar *ze zijn onafscheidelijk aan de regtvaardiging verbonden.* Zoo lang we in de zonde voortleven, zoo lang we buiten JEZUS zijn, kunnen we ze niet genieten, dan rust integendeel het heilig misnoegen van God op ons en zullen we het oordeel van den Almagtige niet ontvlieden. Hoe noodzakelijk is het dus, dat we onze zondaarsbehoeften leeren kennen, dat we zien, hoe we van onze jeugd af gedaan hebben, wat kwaad is in de oogen des Heeren, hoe we dagelijks voortgaan ons voor Hem te verontreinigen, zijne wetten te schenden, en hoe geducht het eens voor ons zal zijn, te vallen in de handen van den levenden God. Maar hoe velen zijn er evenwel, die in dien rampzaligen toestand zorgeloos voortleven, gerust eene dreigende eeuwigheid afwachten. Hoe weinigen worden er gevonden, bij wie eene levendige en opregte droefenis bestaat over de verwijdering, waarin ze zich van God bevinden. Zoolang ge M. H, geen gezigt van uwe zonden hebt, zult gij ze immers niet belijden, er u niet over verootmoedigen, geen waren lust hebben om het kwade te laten en het goede te doen, en hoe zou God u dan kunnen regtvaardigen? Zij onderstelt kennis van u zelven, geloof in JEZUS, begeerte naar heiligheid. Wanneer we zien wie we door de zonde zijn geworden, afvalligen van God, wederspannigen tegen zijn hoog en heerlijk gezag, overtreders van zijne wetten, ondankbaren omtrent zijne weldaden, als de last der zonde ons kwelt, het gevoel dat we onder Gods ongenoegen ver-

Digitized by Google

keeren ons drukt, de gedachte aan eene eindelooze rampzaligheid ons pijnigt, dan eerst worden we geschikte voorwerpen voor de Goddelijke regtvaardiging, want alle geregtigheid en deugd, die we in ons zelven zoeken, zijn den bodem ingeslagen, we bezitten niets dan schuld en ongeregtigheden, maar ô hoe worden we dan getroffen door den rijkdom van genade, ons van Gods wege geopenbaard, en uit de volheid van ons hart roepen we uit: [1]) *Zoo Gij, Heere! de ongeregtigheden gadeslaat, Heere! wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.* Het Evangelie wordt ons nu eene blijde boodschap, we verheugen er ons over, dat God in zoo veel ontferming op ons heeft nedergezien, en den weg tot onze regtvaardiging, overeenkomstig zijne Goddelijke deugden en volmaaktheden van eeuwigheid af beraamd in zijnen eenigen geliefden Zoon heeft aangewezen, daarom is JEZUS ons dierbaar: [2]) *want hetgeen de wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, zijnen Zoon zendende in de gelijkheid des zondigen vleesches, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vleesch, opdat het regt der wet zou worden vervuld in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.* We zijn overtuigd dat we alleen door Hem behouden kunnen worden voor den toekomenden toorn. ô Welk eene opbeurende en bemoedigende waarheid voor het door schuld verslagen hart! Nu vraagt ge M. H! niet of er verzoening mogelijk is, of God de zonde wil vergeven, maar pleit ge op de uitspraken en beloften van Hem, die den grootsten zondaar niet verstoot, en neemt ge de beloften van het Evangelie aan als beloften, die ook tot u komen en u reeds in uwe jeugd door den doop zijn verzegeld, als beloften van Hem, bij wien geene verandering is of schaduw van omkeering. Indien ge M. H! deze gemoedsgesteldheid nog niet kent, we bidden u uit liefde tot uwe zielen, zoekt ze door den Heiligen Geest onder biddend opzien tot zijnen verlichtenden en vernieuwen-

---

1) Ps. CXXX : 3 , 4. 2) Rom. VIII : 3 , 4.

Digitized by Google

den invloed deelachtig te worden, en dat zoo spoedig mogelijk, indien ge niet wilt sterven in uwe zonden, want de dood zou u spoedig kunnen overvallen en dan wordt uw lot onherroepelijk beslist. Het is heden nog de dag van genade en zaligheid, waarin God u vergeving en vrede laat aankondigen door CHRISTUS JEZUS, den Heer.

Kent ge M. H! deze gemoedsgesteldheid? We raden en vermanen u tot die werkzaamheden, die u in het Evangelie worden voorgeschreven. Gaat als verlorenen in u zelven, die niets bezit, waarop ge u voor God kunt verlaten, tot dien eenigen en gewilligen Zaligmaker, die de milde bron is van alle geestelijke en hemelsche zegeningen. Laat u door geene bedenkingen des ongeloofs van Hem afhouden, want Hij roept u, Hij kan en wil u volkomen zaligmaken. Neemt Hem in zijne heilvolle betrekking en waardigheid aan: [1]) *die ons geworden is wijsheid van Gode en regtvaardigheid en heiligmaking en verlossing*, staat naar het licht en de kracht van zijnen Geest, om met vrijmoedigheid en eenen kinderlijken zin, de beloften van God te eerbiedigen en er u onbepaald op te verlaten, dan zijt ge geloovig werkzaam met JEZUS, als uwen hoogsten Profeet, eenigen Hoogepriester en eeuwigen Koning, dan geeft ge u blijmoedig, in volle verzekerdheid des geloofs aan Hem ter zaliging over: dan worden zonde en wereld door u vaarwel gezegd; dan leeft ge voor God en in zijne dienst, en kunt ge zeggen: *wij dan geregtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer JEZUS CHRISTUS.* Maar hoe gelukkig zult ge u dan gevoelen, want de schuld, die op u rust, is uitgedelgd in het bloed van uwen Zaligmaker, uw geweten komt tot rust, de wet kan u niet meer veroordeelen, ge zijt in uwe kinderlijke betrekking tot uwen hemelschen Vader hersteld. De dood is niet meer voor u een koning der verschrikking; ge zijt uit den dood overgegaan in het leven, en dat leven duurt voort in Gods zalige gemeenschap tot in eeuwigheid.

---

1) 1 Cor. I : 30.

Digitized by Google

Kunt ge dit M. H! van u zelven getuigen, hebt ge als zondaren Gods genade in den Zoon zijner liefde erkend? Hoe onwaardeerbaar is dan uw geluk. Ge bezit een schat, die meer waard is, dan alles wat de wereld met hare schatten, gaven en genoegens u kan aanbieden, want ge zijt bij God vrij gesproken van schuld en straf, verlost van de heerschappij der zonde en erfgenamen des eeuwigen levens. Ge ondervindt hoe groot en zalig de vruchten zijn, die uwe regtvaardiging u oplevert. Zoekt op eenen goeden grond u daarvan meer te overtuigen; benaarstigt u om uwe roeping en verkiezing vast te maken. Naarmate toch de bewustheid van uwe regtvaardiging hartelijker, inniger en werkzaam is, zult ge ook meer gemoedigd en vrolijk wandelen, meer dankbaar verkeeren omtrent de genade, aan u bewezen, u meer verheugen in de hope der heerlijkheid, legt er u daarom op toe om uwe vrede bij God op hoogen prijs te stellen en u te wachten voor alles wat dezelve zou kunnen krenken. Maakt steeds een geloovig gebruik van uwe kinderlijke betrekking tot uwen Vader, door gemeenschapsoefening met Hem; denkt veel aan de onveranderlijkheid van uwen gelukstaat en de uitzigten u door denzelven geopend; verkeert ge in druk, leert in denzelven te roemen wegens de voordeelen, die er uit voortvloeijen voor uw geestelijk leven, want ge wordt door denzelven geoefend in lijdzaamheid, ge ontvangt meer helder inzien in het heil, aan u bewezen, uwe hope verkrijgt meer vastheid en uwe hope kan u immers niet te leur stellen, want zij is de vrucht van de liefde Gods in uwe harten uitgestort door den Heiligen Geest, aan u gegeven. Maar zoekt tot bereiking daarvan een levendig en opgeklaard inzien te verkrijgen in den onbekrompen inhoud van het Evangelie, meer door het geloof te leven en overvloedig te zijn in de beoefening van ware Godzaligheid. Legt er u op toe, om de vruchten der regtvaardiging meer te kennen en te genieten; ze zullen u een liefelijk licht bezorgen op uwe reis naar de eeuwigheid, u onder alle omstandigheden ondersteunen, heiligen en vertroosten; ja, u eens aan den avond van uw leven eenen ruimen in-

Digitized by Google

gang verleenen in het eeuwig koningrijk onzes Heeren JEZUS CHRISTUS. [1]) *De God nu van alle genade, die ons geroepen heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in CHRISTUS JEZUS, nadat wij een weinig tijds geleden zullen hebben, volmake, bevestige, versterke en grondveste ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.* AMEN,

---

1) 1 Petr. V : 10.

Digitized by Google

INDIEN GIJ DE GODSGAAF KENDET.

—

KERKREDE

VAN

C. C. CALLENBACH,
Predikant te Nijkerk.

—

NIJKERK,
I. J. MALGA.
1855.

Digitized by Google

Gezongen:

Psalm XLII : 1 , 2.
Gezang XCIII : 2.
Psalm LXXXI : 12.

Digitized by Google

INDIEN GIJ DE GODSGAAF KENDET.

Verlangen naar God is het eerste en laatste kenmerk van de ziel, die, aan zich zelf en hare ellende bekend geworden, van harte in den Heere JEZUS CHRISTUS gelooft. Zij verlangt naar God, want in God is haar heil. Zij verlangt naar God, want Hij is de bron haars levens, de bron harer verheuging.

Daarom is haar ook het gezongen vers van den Psalm liefelijk. Het behelst de uitdrukking harer genegenheden en begeerten. Zij is menigmaal een afgejaagd hert gelijk, dat, zijnen vervolger gelukkig ontsnapt zijnde, schreeuwt naar de waterstroomen: — alzoo schreeuwt zij tot God; zij dorst naar God, naar den levenden God.

»Verlangen naar God," zeide ik, »is het eerste en laatste kenmerk der begenadigde ziel."

Ik wensch een eerst verlangen in mijne nog niet begenadigde hoorders op te wekken, door hun JEZUS te verkondigen in zijne dierbaarheid en de algenoegzaamheid zijner hemelsche en geestelijke gaven.

Zooveel in mij is, zal ik hun CHRISTUS doen kennen, en hun betuigen, wie Hij zijn wil voor zondaars. Ik zal hun betuigen, dat hunne zonden hen niet moeten beletten de toevlugt tot Hem te nemen, want dat Hij met open armen hen wacht om hun genadig te zijn.

JEZUS wacht. Met open armen staat Hij.

Gij, die uwe toevlugt niet genomen hebt, neemt heden uwe toevlugt tot Hem, en laat u behouden.

God gebiede zijnen zegen.

Komt, smeeken wij, met sterk roepen, om dien zegen.

Digitized by Google

»INDIEN GIJ DE GAVE GODS KENDET, EN WIE HIJ IS, DIE TOT U ZEGT: GEEF MIJ TE DRINKEN; ZOO ZOUDT GIJ VAN HEM HEBBEN BEGEERD, EN HIJ ZOU U LEVEND WATER GEGEVEN HEBBEN."

Joh. IV : 10.

—

Gij kent het gesprek, waarvan dit tekstvers een gedeelte uitmaakt; 't gesprek van den Heere met de Samaritaansche vrouw.

De Heere is op reis van Judéa naar Galiléa, van het zuiden naar het noorden des lands.

't Behaagt Hem ditmaal, anders deed Hij 't gewoonlijk niet, den naasten weg te gaan, — door Samarië.

Hij komt te Sichar, dat is Sichem, tusschen de twee bergen Gerizim ten zuiden, en Ebal noordwaarts, gelegen. Daar in de nabijheid is een stuk lands, van overoude tijden af vermaard, en bekend als het stuk, dat aartsvader JAKOB zijn' zoon JOZEF gaf.

Op dat stuk gronds was de beroemde fontein van JAKOB.

De Heere, van het reizen vermoeid, zet zich nevens de fontein om te rusten.

Daar komt uit de stad eene vrouw, om water te putten.

De Heere ziet haar en begeert, dat ze Hem te drinken geve.

De vrouw, verwonderd over deze vraag, kan niet nalaten, hare verwondering uit te drukken, dat een Jood aan haar, eene Samaritaansche, om drinken vraagt. Er bestond namelijk tusschen die beide volken een oude, ingekankerde godsdienst-haat, die onverzoenlijk scheen.

De Heere laat dit droevig onderwerp liggen, maar doet de vrouw gevoelen, dat Hij althans geen haat koesterde in zijn hart. Hij berispt haar niet wegens hare weigering; herhaalt evenwel ook zijn aanzoek niet, maar begint een gesprek met haar, dat van ons tekstvers af tot vers 26 doorloopt, en alleen afgebroken wordt door de terugkomst der discipelen, die heengegaan waren om in de stad spijs te koopen.

Wat dunkt u? hadt gij vooruit durven vermoeden, dat de Heere met eene vrouw, met deze vrouw, een gesprek zou aangeknoopt hebben? Een zedeloos mensch, waarvoor de Heere haar kende? Eene overspelige? — Gij moet het als een bewonderenswaardig bewijs zijner goedheid aanmerken. Want wat is er in de diep gezonkene, dat haar

Digitized by Google

aanspraak geven zou om van eene ontuchtige plotseling eene geheiligde en eene begenadigde van Gods Zoon te worden?

Doch laat ons hart zich niet verheffen, terwijl wij alzoo spreken! Wie zijn wij in ons zelven anders dan elendige zondaars en zondaressen, niet waardig dat de Heere één' blik van ontferming op ons werpe?

In het voorbeeld dezer vrouw toont ons de Heere, dat het niet is om iemands waardigheid, als Hij hem uitkiest om zijne leer en heil hem bekend te maken. 't Is vreemd in den eersten opslag, dat de Heere in Judéa zoo veel groote mannen voorbijgaat, terwijl Hij hier in Samarië met deze vrouw zich in een gemeenzaam gesprek inlaat. Doch ziet ge niet, dat alzoo bewaarheid wordt, dat bij den hartekenner geene aanneming des persoons is? Ziet ge niet, dat alzoo bevestigd wordt het woord van den profeet: »Ik ben gevonden van die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van die Mij niet zochten; tot het volk, dat naar mijnen naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Zie hier ben Ik, zie hier ben Ik. [1])

Laat ons gering zijn in onze oogen! laat ons arme zondaars zijn, opdat wij, als kinderen der wijsheid, de wijsheid regtvaardigen! En laat ons het tekstwoord overwegen, alsof de Heere het ons onmiddellijk uit den hemel deed hooren, en sprak: »gij allen, die thans in het heiligdom hier vergaderd zijt! »*indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die tot u spreekt, gij zoudt van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben.*"

De Heere spreekt: »*indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die heden het woord tot u rigt.*" Deze twee leden hangen aldus zamen, dat het laatste eene verklaring is van het eerste. »De gave Gods" immers is de CHRISTUS? Ja, de gaaf aller gaven, de gaaf bij uitnemendheid is Hij. Tot NIKODEMUS sprak de Heere in het vorige kapittel: »alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon *gegeven* heeft." 't Is dus, alsof ge in ons tekstvers laast: »*indien gij de gave Gods kendet*, namelijk, *wie Hij is, die tot u spreekt.*" — Wij zien er uit, dat we dan eerst weten, wie de CHRISTUS is, wanneer we beginnen te waarderen, wat ons de Vader in Hem gegeven heeft, en wat weldaden Hij zelf ons aanbiedt. —

---

1) Jes. LXV . 1.

Digitized by Google

Wat deze kennis uitwerkt, geeft ons de Heere in de volgende woorden te verstaan: »*gij zoudt van Hem hebben begeerd*," »indien gij *gekend* hadt, gij zoudt hebben *begeerd*." Het doel der woorden is klaar; de Heere wil ons verlangen opwekken, opdat we het ons aangeboden heil niet met kleinachting aan eene zijde stellen. Daarom ook volgt er: »*en Hij zou u levend water gegeven hebben*." Het heil, dat de ziel van JEZUS begeert, begeert zij nooit te vergeefs. JEZUS betuigt dit hier, gelijk elders, wel wetende, dat er geen gebed is, of, dat het gebed koud en krachteloos is, waar deze grond des betrouwens ontbreekt.

Met het woord *water* duidt de Heere op den Geest en zijne gaven, aanleiding nemende uit zijn verzoek aan de vrouw om drinken. Doch behalve deze aanleiding is het zeer gewoon in de Schrift den Geest onder dit beeld voor te stellen. zie Jes. VII : 3. Hij wordt bij *rein* water vergeleken, omdat Hij van het zondevuil ons reinigt; hier bij *levend* water, omdat Hij het leven wekt uit den dood en bewaart en versterkt. Wij liggen namelijk allen van nature in den dood der zonde, en worden niet levend, tenzij wij het levend water gedronken hebben. Dat levend water kan de smachtende begeerte der ziel voldoen, gelijk een dronk frisch bronwater den dorstige laaft. Dat water des levens belooft JEZUS hier aan die het van Hem verlangen.

Komt, laat ons deze belofte met biddende aandacht overwegen — als een woord der waarheid, — als een woord der wijsheid, — als een woord der genade, — als een woord der liefde, — als een woord der algenoegzaamheid.

't Is een woord der waarheid, het woord in ons tekstvers begrepen: »*indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die tot u spreekt, gij zoudt van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben*."

De Heere heeft het gesproken; de Heere, op wiens lippen nooit bedrog kwam, en daarom is het waarheid. »Hoort Hem," sprak de Vader uit den hemel. We kunnen ons gerust op zijn woord verlaten. Hooren wij niet naar de stem der verleiding, maar hooren wij de stem der waarheid uit JEZUS mond. Hij is de groote gaaf van God. De Vader stond Hem uit loutere barmhartigheid af, bewogen met ons deerniswaardig lot. Hij vereenigt in zich alle hoedanigheden, die vereischt werden ons in de gunst der Allerhoogsten te herstellen. Hij DAVIDS Zoon en DAVIDS

Digitized by Google

Heer, Hij Zoon des menschen en Zoon van God. Daarom ook kan niemand iets van Hem begeeren, zonder te ontvangen. Daarom was geloovig begeeren en ontvangen, ook bij toeven van Gods zijde, steeds één.

't Is de ondervinding geweest aller heilbegeerigen van alle eeuwen. De vrouw uit Sichar heeft het ondervonden, zij heeft de slechtheden verlaten, en is door den Geest uit den dood harer ongeregtigheid levend gemaakt, om voortaan, noch op Gerizim, noch te Jeruzalem, den Vader te aanbidden, maar Hem altijd en overal te dienen in geest en waarheid. Velen harer stadgenooten hebben het ondervonden. Zoo lees ik het vers 39: »en velen der Samaritanen uit die stad geloofden in Hem, om het woord der vrouw, die getuigde: »Hij heeft mij gezegd, alles wat ik gedaan heb." En hierbij is het niet gebleven, want zoo volgt er: «als de Samaritanen tot Hem gekomen waren, baden zij Hem, dat Hij bij hen bleve, en Hij bleef aldaar twee dagen. En er geloofden er veel meer om zijns woords wil, en zeiden tot de vrouw: »wij gelooven niet meer om uws zeggens wil; want wij zelven hebben Hem gehoord, en weten, dat deze waarlijk is de CHRISTUS, de Zaligmaker der wereld." vs. 40—42.

Wèl waren hier de velden wit om te oogsten. vs. 35. De eerstelingen werden reeds ingezameld; later zou de oogst volgen. Ge leest daarvan in de Handelingen der Apostelen. FILIPPUS predikt den Samaritanen CHRISTUS, »en de scharen," staat er, »hielden zich eendragtelijk aan hetgeen van FILIPPUS gezegd werd, en — er werd groote blijdschap in die stad." Hand. VIII : 5—8. Geen wonder, waar de wateren des levens den amechtigen laven, daar is de blijdschapsbron ontsloten.

En zoo is het steeds ondervonden. Ja ook de harten van al mijne hoorders, die JEZUS leerden kennen en met hunne begeerten tot Hem toevlugt namen, geven getuigenis aan de woorden van onzen tekst. Zij hebben begeerd en hebben van het levend water gedronken, en zijn levend gemaakt en verkwikt en vertroost geweest. En heil hun, wanneer zij blijven begeeren, en zich blijven laven uit deze fontein. Immers met iederen nieuwen dag ontdekken zich nieuwe behoeften; maar ook blijft de bron des levenden waters altijd open en vol.

Gaat, ondervindt ook gij het, die het tot heden toe niet ondervonden hebt. Gaat, leert de Gave Gods kennen en wie Hij is, die in de Schrift tot u spreekt. Gaat, en

Digitized by Google

verzaakt de begeerlijkheid der wereld, de begeerlijkheid des vleesches, de grootschheid des levens. Bevredigen zij uw hart? Zij bevredigen het niet. Begeert dan van JEZUS het levend water, en Hij zal het u geven, en gij zult u verheugen, verheugen met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.

Waarlijk, het tekstwoord is ook tot u gesproken. Gij, gevoelt gij het niet? Gij zoudt het gevoelen, zoo niet uwe eigene ongeloovigheid u in den weg stond.

Intusschen, overweegt, waar uw belang ligt, en ziet toe voor u zelven, dat ge niet door eigen traagheid, zondelust, ongeloovigheid verloren gaat. Ach! dan zoudt ge vragen of LAZARUS het uiterste zijns vingers in het water mogt doopen om uwe tong te verkoelen, maar het zou u niet toegestaan kunnen worden.

Een woord der waarheid is mijn tekstwoord, maar ook een woord der wijsheid.

»*Indien gij de gave Gods kendet*," zegt JEZUS, »*en wie Hij is, die tot u spreekt.*" In deze woorden doet ons de Heere zien, wat onze eerste behoefte is: Hem te kennen, Hem de onvergelijkbare Godsgaaf, dat is onze eerste behoefte. Ach! buiten die kennis, wat is alle wetenschap? Opdat we dus naar de regte kennis van Hem zouden verlangen, bezigt Hij dit woord. »En dit is het eeuwige leven," sprak de biddende Hoogepriester, »dat zij U kennen, den eenigen waarachtigen God, en JEZUS CHRISTUS, dien Gij gezonden hebt." Mis die kennis, ô mensch! en gij mist het leven, en gij zijt dood in uwe zonde. Wilt gij weten, waar deze kennis begint? Daar, waar het gevoel begint uwer armoede. Hij verlangt de medicijn, die zijne ziekte kent en kwalen. Ach! hoe arm zijt gij, mijn medemensch! van nature; hoe behoeftig, hoe ledig van al wat goddelijk is en geestelijk en hemelsch. Gij zijt welopgevoed, gij weet u in de wereld aangenaam en bevallig voor te doen, gij hebt u misschien geene zware misdaden te verwijten, maar wat zijt gij met dat al ledig van God. De Heere JEZUS wil, dat gij het gevoelt, — daarom zegt Hij: »indien gij de gave Gods kendet," dan is in uwe eerste en grootste behoefte voorzien.

»*Gij zoudt van Hem hebben begeerd.*" Hoe wijs wederom. Alsof JEZUS gezegd had: gij begeert niet van Mij, want gij kent Mij niet. Maar ook: gij begeert niet van

Digitized by Google

Mij, daarom hebt gij niet. De mensch, wie hij zij, mijn hoorder, moet zich derhalve niet langer verbeelden, van zich zelven iets te hebben, dat voor dit leven, dat voor het volgend leven voldoet. Hij is ledig van alles, hij is arm en naakt. Ja, hij heeft iets, maar — schuld, maar onmagt, maar ellende, — anders, beter heeft hij niet. Zie het, ô mensch! en begeer, begeer van JEZUS al wat gij behoeft.

Gij zoudt van Hem begeerd, *en Hij zou u levend water gegeven hebben.* Hoe wijs op nieuw. Ja! de Jakobsbron is de aanleiding wel geweest tot dit onderwijs, maar — *het levend water*, dat is het toch, wat wij behoeven. Ach! waar zijn onze vochten en sappen, waar is ons leven? Ons leven, zoo het leven mag heeten, is aan de nietigheden van het stof gewijd. Ons leven, zoo het leven heeten mag, is wat werken en zorgen voor tijdelijk belang, voorts wat zelfverveling, of in plaats van dat, zoogenoemde uitspanning, en verstrooijing, en slaap, totdat eindelijk de doodslaap een einde komt maken aan dit jammerlijk tijdvermoorden. Dan, ô dan staan wij niet langer op de grenzen der eeuwigheid, maar wij vinden ons midden in haar overgezet, en zijn overtuigd, dat ze geen fabel was, zooals we 't ons hier wel gaarne hadden opgedrongen en gedroomd.

Daarom gehoord naar de woorden der wijsheid. Daarom het levend water van JEZUS begeerd. Wij hebben maar één ding noodig: »bezieling, leven," ziedaar alles, meer — behoeven wij niet. Welk leven? Geen ander, dan waaruit openbaar wordt, dat wij de Godsgaaf kennen, en wie Hij is, die tot ons spreekt. Geen ander leven, dan dat ons doet begeeren van JEZUS wat Hij te geven heeft en geeft: »het levend water." Hiervan sprak Hij, slechts onder een ander beeld, tot den Joodschen Leeraar, onder dat *eener geboorte van boven* of *tweede geboorte.* Die geboorte is het leven, leven, als uit eene levende bron gestadig opwellende. Dat leven mag leven heeten — het begint *van* God, het eindigt *in* God, om van uit God met steeds vernieuwde kracht uit te gaan, en in Hem zich te vermaken. Komt, laat u laven uit deze bron. De gansche wereld is niet bij magte uwen dorst te lesschen. 't Is dagelijks uwe eigene ervaring. Maar JEZUS, de eenige, geeft u op uwe begeerte, het water des levens.

Digitized by Google

Een woord der waarheid en der wijsheid is ons tekstwoord, maar is het niet even zoo zeer een woord der genade?

Dat is het, M. H! 't Is een woord der genade. Merkt slechts drie zaken op: — tot wie het komt; — wat het te hopen geeft; — op wat voorwaarde het wordt verkregen.

Indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die tot u spreekt, gij zoudt van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben. Tot wie komt dit woord? Tot engelen? Tot heiligen? Neen, tot zondaars. De Heer sprak het eerst tot de vrouw, die vijf mannen had gehad, en nu met een' man leefde, die haar man niet was. daarna spreekt Hij het tot ons, die mede van de overtreding van het zevende gebod ons niet vrij kunnen pleiten, noch van de overtreding der andere geboden. Wat gebod hebben wij ongeschonden gelaten? Toch spreekt de Heer ons bemoedigend toe: »*indien gij de gave Gods kendet, gij zoudt van Hem begeerd en ontvangen hebben.*" Dat is genade. Zoo sprak de Heer aan het kruis tot den moordenaar. »Gedenk mijner," bad hij, en — kreeg ten antwoord op hetzelfde oogenblik: »heden zult gij met Mij in het paradijs zijn." Zoo was het tot de vrouw in overspel gegrepen. Hare beschuldigers wilden haar steenigen; die zonder zonde onder hen was, moest den eersten steen werpen. Allen zijn beschaamd weggegaan. Daar staat de vrouw alleen voor JEZUS; »heeft niemand u veroordeeld?" vraagt haar de Heiland, en — op haar ontkennend antwoord is het: »zoo veroordeel Ik u ook niet, ga heen, zondig niet meer." Dat is genade, dat zulke woorden tot zondaars komen.

Wat zij te hopen geven, de woorden van onzen tekst? Hoort het: »gij zoudt van Hem begeerd, en *Hij zou u levend water gegeven hebben.*" ô Dat is dorstlessching, als de amechtige ziel dreigt te versmachten; dat is leven, als de ziel in gevaar is van den eeuwigen dood te sterven. *Levend water* geeft het tekstwoord te hopen. Dat is, wel overdacht, alles, al wat den armen zondaar opheft uit zijne ellende, al wat hem uit zijn' jammerstaat redt, al wat hem van rampvol gelukkig maakt, al wat in staat is hem op te beuren in zijne droefenissen, ja al wat hem gemoedigd over de donkere doodsvallei vermag heen te doen zien, al wat hem waarborgt tegen het oordeel, en in eeuwigheid met blijdschap vervult. »De godzaligheid,"

Digitized by Google

zegt de Apostel, »heeft de beloften des tegenwoordigen en toekomenden levens," — zietdaar het levend water, zietdaar wat de tekst te hopen geeft. 't Is te veel, te veel voor zulke zondaars. Neen, neen M. V! het genadewoord van JEZUS lippen kan niet minder behelzen. Iets minder is de dood, — het levend water, — dat, dat moet het zijn. En zulke zondaars? Wat zal ik antwoorden, dan dat ik blijde ben, dat JEZUS gekomen is om het verlorene te zoeken; en dat de fontein open staat, opdat alle dorstigen zich laven, ook tollenaars en ontuchtigen, die dorsten.

Maar de voorwaarde zal toch belangrijk zijn, waarop dit gehoopte wordt verkregen? Zeker, belangrijk is de voorwaarde, zoo ik ze voorwaarde noemen mag, maar niet in den zin, waarin menigeen het woord »*belangrijk*" opvat. Daar worden geene strenge onthoudingen geëischt, geene kloostergeloften, geene ligchaamskastijdingen, geene geldelijke offers. Hoe leest gij? »*Gij zoudt van Hem hebben begeerd*, en Hij zou u levend water gegeven hebben." Gij behoeft dus slechts te *begeeren*, dat is in de taal van het gewone leven: »die het hebben wil, die ontvangt het." Neen, de Heere noodigt geene dronkenen, maar dorstigen, geene verzadigden, maar die hongeren, opdat ze komen en eten en drinken. Zoo lees ik het in de Openbaringen van Johannes, »Ik zal den *dorstigen* geven uit de fontein van het water des levens." En — opdat we niet zouden meenen, dat de dorst eene verdienstelijke voorwaarde is, maar een bloot middel, om te kunnen opnemen, zoo volgt er nog een woord: »Ik zal den dorstigen geven uit de fontein van het water des levens *om niet*." — Leer dan begeeren: ô mensch! en veracht niet. Leer begeeren, terwijl het levend water *om niet* u wordt aangeboden. Begeer slechts, en gij zult hebben, en gij zult bekennen: »nu leef ik, ik was dood voorheen."

Welaan, uwe ziel in veiligheid gesteld tegen den jongsten nood. JEZUS is zoo vriendelijk, beantwoordt zijne minzaamheid niet met onvriendelijkheid. Hij is zoo mild, wijs Hem niet beleedigend van de hand. Hij meent het zoo goed met u: gij, wees niet ongeloovig en misken Hem niet. Het woord der genade gaat andermaal uit zijnen mond: »*indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die u toespreekt, gij zoudt van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben.*"

Digitized by Google

Maar welk een woord der liefde is dit tevens! Is het geene liefde, zulke woorden tot zondaars te rigten, en die zóó uitlokkend, en zóó bemoedigend?

Zulke woorden tot zondaars, ja, zij getuigen luide van de liefde, die in het hart des sprekers is. Onze betrekking van nature tot JEZUS, ze is niet ongelijk aan die van de Joden en Samaritanen tot elkander. Daar was geene gemeenschap tusschen deze volken. De Heiland zelf had meermalen den haat der Samaritanen ondervonden. Men weigerde Hem eenmaal de herbergzaamheid, omdat zijn aangezigt was als reizende naar Jeruzalem; deze vrouw uit Sichar weigert Hem een dronk waters. Maar — Hij kende ook den haat der Joden, want, als ze Hem met de diepste minachting overladen wilden, noemden zij Hem: »een Samaritaan." Zoo groot was de verbittering. Doch JEZUS wist haat met liefde te vergelden. Gelijk Hij de Samaritaansche het water des levens nabij brengt, alzoo noodigt Hij ons in onze doodelijke onverschilligheid en afkeer van zijn persoon, om kosteloos deel te nemen aan zijn heil! Noemt mij liefde, zoo dat geene liefde is. 't Heeft de vrouw getroffen, tot diep in haar binnenste getroffen, dat hare weigering beantwoord werd met de belofte des levenden waters: het treffe u, mijn medezondaar! dat al uw wangedrag tot op dezen stond niet vergolden wordt dan met u hemelsche uitzigten te openen. Neen, de Heer kwam niet, om de zielen der menschen te verderven, maar te behouden. Hij heeft geen' lust in uwen dood, maar in uw leven: Hij zwoer het bij zich zelven, omdat Hij bij niemand hooger zweren kon. Toef dan niet. Ach! indien de dood u overvalt, dan is de genade-tijd geëindigd, en gij beklaagt u eeuwig uwen moedwil en uwe roekeloosheid in de hel. Maar JEZUS zult gij geene verwijtingen kunnen doen hooren. Zelfverwijt alleen, dat zal uwe rampzaligheid voltooijen.

Wat? hoor niet de woorden alleen, maar neem het uitlokkende ter harte. »*Begeer*," zegt Hij. Is die lokstem anders dan eene stem der liefde? Zoo was het tot Israël ook voor dezen: »doe uwen mond wijd open." Maar Israël miskende zijnen God. »Mijn volk heeft mijne stem niet gehoord," zegt de Heere, »Israël heeft mijner niet gewild." Dat was bedroevend, onverantwoordelijk was het! En wat was het gevolg? »Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat ze wandelden in hunne raadslagen." Maar deed de Heer dit met

Digitized by Google

genoegen, met den lust zijns harten? »Och!" volgt er, »dat mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in mijne wegen gewandeld had! in kort zou Ik hunne vijanden gedempt hebben, en mijne hand gewend hebben tegen hunne wederpartijders." Zoo is het nog. Daarom, terwijl de Heer zegt: »gij zoudt van Mij *begeerd* hebben," laat ons begeeren en gebruik maken van zijne groote liefde. »ô Alle gij dorstigen! komt tot de wateren; en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet; ja, komt en koopt, zonder prijs, wijn en melk." Bekommerden! grijpt moed, omdat de Heere zoo goed en mild is.

Zoo staat het in den tekst: »gij zoudt begeerd hebben, en *Hij zou u levend water gegeven hebben.*" Hoe bemoedigend! Alle bezwaar neemt JEZUS weg. »Begeer slechts, en gij zult hebben," zoo luidt zijn woord. Geene zonde staat JEZUS in den weg, geene onwaardigheid, geene geringheid, geene slechtheid. Wat ruime kans toch voor den zondaar! Neen, *kans* is het woord niet, dat hier voegt; maar gewisheid, maar zekerheid. »Hadt gij begeerd, Hij zou gegeven hebben," zonder twijfel, zonder aarzelen; zoo liefderijk is Hij.

Maar weet tegelijk, tot uwe waarschuwing, nog dit, ô zondaar! dat JEZUS liefde niet de goedheid is van een' onnoozele; dat ze met zijne goddelijke heiligheid en regtvaardigheid ééne volmaaktheid is, één en ondeelbaar. Wat ik daarmeê zeggen wil? Dit, dat Hij de versmading zijner liefde tot het uiterste toe zal weten te straffen. Daarom lees ik in den II. Psalm van Hem: »kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op uwen weg vergaat, wanneer zijn toorn maar een weinig zoude ontbranden." En zeker zal de straf geëvenredigd zijn aan onze hardnekkigheid. Staat er niet in de gelijkenis, »dat ze doodgeslagen worden, zijne vijanden, die niet hebben gewild, dat Hij Koning over hen zijn zou?" Staat er niet, dat het den lande van Sodom en Gomorra verdraaglijker zijn zal in den dag des oordeels dan hun, aan wie alle zorg en arbeid te vergeefs is besteed geweest. Staat er ook niet, dat ze met dubbele slagen zullen geslagen worden, die zijn' wil hebben geweten, en zich niet benaarstigd hebben dien te doen? Nog lees ik in dit eeuwig blijvend Woord: »die MOZES verwierpen, zijn niet ontvloden; — hoe veel te zwaarder straf zullen zij waard gekeurd worden, die het bloed des Testaments hebben onrein geacht en den Geest der genade smaadheid aangedaan!"

Digitized by Google

Maar tot op dezen stond wordt uw doodelijke dag niet begeerd. Daarom denkt nog ten slotte met mij na op het tekstwoord als een woord der algenoegzaamheid.

Zoo ergens, hier schittert JEZUS algenoegzaamheid als in onbenevelde klaarheid. Geen middaglicht scheen van den hemel zoo helder, als hier de tekst aan den dag brengt dat JEZUS algenoegzaam is.

Verwondert u niet, gij die in het Christendom onderwezen zijt. JEZUS was mensch als wij, ons in alles, uitgenomen de zonde, gelijk. Ziet Hem hier aan de Jakobsbron: Hem dorst. Hij is vermoeid en rust. Maar gelijk Hij mensch was, als onzer één, zoo was Hij tegelijk meer. Hoe veel meer? Zoo veel meer als de Schepper meer is dan zijn schepsel. Hij is mensch *geworden*, maar Hij *was* Gods Zoon, Gods eigen Zoon, van eeuwigheid, dus »God," gelijk de Apostel het uitdrukt, »boven al te prijzen in der eeuwigheid." Gij kunt deze waarheid niet verwerpen, zonder Hem in ons tekstwoord van grootspraak te verdenken en in uw hart te verachten. Wat bloot mensch, of geschapen wezen, heeft zich onderwonden te spreken wat Hij sprak: »*indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die tot u spreekt, gij zoudt van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben?*" Maar is Hij de Zoon, d. i. God uit God, gij behoeft niet verwonderd te zijn, gij hebt te aanbidden alleen.

ô Alle gij dorstigen! hoort en aanbidt. — Hij geeft het levend water; — Hij geeft het aan wie het van Hem begeert; — die Hem kennen, begeeren het allen.

Hij geeft het levend water. Dat kan de Algenoegzame alleen. Zegt mij, mijne vrienden, die voor leering vatbaarheid hebt! wie kan het water geven, waarmeê gij dagelijks uwen dorst lescht, dan God alleen, die over lucht en wolken gebiedt, en regen en vruchtbare tijden geeft? Daarom schrijft de dichter van den zoo schoonen CIV. Psalm aan Hem toe: »dat Hij de fonteinen uitzendt door de dalen, dat Hij ze tusschen de gebergten doet henen wandelen, om — te drenken al het gedierte des velds, den dorst der woudezels er meê te breken." Daarom herneemt de Psalmist lofzingend en prijzend: »Hij drenkt de bergen uit zijne opperzalen, de aarde wordt verzadigd van de vrucht uwer werken." Herinnert u een heeten zomerdag; herinnert u eene vrij langdurige droogte. De hemel bewolkt zich. Gij hoopt, gij ziet met verlangen

Digitized by Google

uit. De wolken worden zwaarder. Daar vallen de eerste malsche regendroppels op het dorstend aardrijk. Zegt mij, wat beeld schetst u zoo schoon de algenoegzaamheid van den Heere des hemels? Maar, die u het *levend* water geeft, de Heere JEZUS CHRISTUS, kan Hij minder zijn dan de algenoegzame God, die den regen geeft."

't Wordt u nog duidelijker, als gij opmerkt, dat Hij het geeft aan die het van Hem begeert. De regen drenkt niet één veld, één akker; verfrischt en verkwikt niet één boom, ééne plant, ééne bloem, maar velden en akkers en boomen en bloemen in ontelbare menigte worden verkwikt.

Alzoo de zondaar, wie hij zij, in wat oord der wereld, onder wat volk woonachtig, die van Hem begeert het levend water, ontvangt het van Hem en — zijne dorstige ziel wordt gelaafd. Zie *zoo veel* heeft Hij, over *zoo·veel* beschikt Hij. Daarom ook leest ge in ons tekst-evangelie, Joh. I : 16: »uit zijne *volheid* hebben wij allen ontvangen ook genade voor genade." Geen wonder! Er gaat vooraf: »het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond, (en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des eeniggeborenen van den Vader,) *vol* van genade en waarheid." Gel! ik herhaal mijne vorige vraag: kan Hij minder zijn dan de algenoegzame God? — Maar dan ook komt het Hem toe, dat gij, dorstende ziel, het levend water van Hem begeert. Ach, zoek het langer bij het schepsel niet, want al het schepsel is ijdelheid, zoek het bij u zelven niet, want gij zijt ijdel als al het ijdel schepsel; zoek het in uwe vorderingen niet, die gij maakt op den weg der heiligheid, want — gij zult ze niet vinden. Maar zoek het bij JEZUS, want — Hem komt het toe, want — Hij is algenoegzaam. En bij JEZUS, bij JEZUS heeft nooit iemand te vergeefs aangehouden. Ge kunt dit van niemand nader te weten komen dan van Hem zelven. Wat zegt Hij tot de vrouw: »gij zoudt begeerd, en *Hij zou gegeven hebben.*" Zoo veel heeft Hij; over zoo veel kan Hij beschikken. Weet ge niet, dat al *de volheid* in Hem woont? Weet ge niet, dat al de volheid *der Godheid* in Hem woont? Weet ge niet, dat »wie tot Hem komt, niet wordt uitgeworpen?" — »Toch ontvangen alleen de uitverkorenen het levend water." Ja, dat is zoo. Maar wijs mij, zoo gij kunt, één verworpene aan, die met zijn hart éénmaal het levend water van JEZUS begeerd heeft. Hier is de spraak niet van verwerping en van uitverkiezing: — de spraak is hier van begeeren

Digitized by Google

en — ontvangen. En, wanneer ik u verzeker, dat het getal ontelbaar is der begeerig gemaakten, dan behoeft gij mij niet te gelooven, maar — gij moogt uw geloof niet ontzeggen aan wat JOHANNES zag in den geest: »eene schare, die niemand tellen kan," altemaal gekochten tot den prijs van JEZUS bloed. Zie, daarom sprak ook JEZUS van de »*vele* woningen in het huis zijns Vaders;" daarom voegde Hij er bij: »anderzins zou Ik het u gezegd hebben." Zóó sprak Hij: »in het huis mijns Vaders zijn vele woningen, anderzins zou Ik het u gezegd hebben."

Op begeeren, M. Gel! op begeeren komt het aan. En wie begeeren het? Natuurlijk, die Hem kennen. Dus is de aanhef van ons heerlijk tekstwoord: »indien gij de gave Gods *kendet*." Maar zij kennen die Gods-gaaf niet, die JEZUS slechts houden voor een schepsel, hoe heilig ook, hoe verheven. Zij kennen de Gods-gaaf niet, die zich zelven niet kennen. Zij kennen de Gods-gaaf niet, die niet weten, dat zij arm zijn en ontbloot van alle ware geregtigheid. Zij kennen de Gods-gaaf niet, die hunne zonden slechts »dwaling" achten, en niet als opstand tegen God aanmerken. Maar die, door den Geest begenadigd, Hem leerden kennen bij diep gevoelde ellende, zij begeeren Hem; zij begeeren Hem allen. Zij zien, dat al de volheid in Hem woont. Zij zien, dat Hij beide magtig is en gewillig te geven. ô Gij, die het ziet! begeert. Begeert in geloove. Gij moogt begeeren. Gij moogt vrijmoedig begeeren. Gij moogt begeeren alsof gij te eischen hadt. Dat hebt ge echter niet in u zelven. Maar nu JEZUS gezegd heeft: »indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die tot u zegt, geef Mij te drinken, gij zoudt van Hem begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben,"— nu hebt ge te eischen, in Hem. Gij allen, zonder onderscheid; gij allen, die Hem overvloedig kent, en die daar klaagt, dat ge zoo weinig van Hem weet; gij allen, die daar zegt: »och dat ik Hem kende en de kracht zijner opstanding," en die met den blindgeborene vraagt: »wie is Hij, Heere! opdat ik in Hem gelooven moge?" Gij allen, eischt, en — ontvangt levend water, en laaft u, en verkwikt u, ook in uwen jongsten nood, AMEN.

Digitized by Google

GELOOFSROEM DER UITVERKORENEN.

—

Voorz. Ps. LXXXIX : 7, 8.

VOORAFSPRAAK.

M. H.! »Aldaar zal geen nacht zijn." (Openb. XXII : 5a.) Zietdaar eene der bijzonderheden, die JOHANNES mededeelt van het nieuwe Jeruzalem, van den hemel, de plaats, waar 's Heeren kinderen, de gekochten door het bloed des Lams, vergaderd worden om eeuwig in dezelve te wonen. »Aldaar zal geen nacht zijn." Geen nacht van onkunde, van zonde, van rampspoed, geen nacht des doods. Geloovigen! welk eene heerlijke ontdekking! Ja een blijd vooruitzigt streelt u.

Maar de dood, — ach! zegt gij vaak bij u zelven, hij staat tusschen mij en dien gelukstaat, de dood gewapend met al zijne benaauwdheden en verschrikkingen. Maar wat zegt de Heere JEZUS? Immers: »Ik ben de opstanding en het leven, die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven;" — «dit is de wil desgenen, die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten laatste dage." Ja, zoo heeft JEZUS gesproken, en zijne woorden zijn gewis. Gij, kleingeloovigen! waarom wankelt gij zoo vaak? Hij, de trouwe JEZUS, leidt tot aan, tot in, tot over graf en dood.

Neen, het is geen wonder, dat velen van Gods kinderen bij het naderen van den dood in de trouw huns

Digitized by Google

Verlossers hebben geroemd. Herinnert gij u niet dezen of dien derzelve, wien in het gezigt des doods dat gegeven werd te doen? Nu hoorden wij den eenen op het sterfbed zeggen: »kom, Heere JEZUS! kom haastelijk." Dan weder eenen anderen: »Vader! haal uw kind naar huis." Dan weder eenen anderen: »mijne ziel dorst naar U, den levendigen God; waarom toeft Gij te komen?" Ook bevat de H. Schrift een tal van ontboezemingen onder levendige vertegenwoordiging van dood en graf uitgesproken. Bij ééne derzelve wensch ik u thans te bepalen. Bidden wij vooraf ootmoedig om den invloed des H. Geestes.

—

TEKST: 1 Cor. XV : 55—57.

»DOOD! WAAR IS UW PRIKKEL? HEL! WAAR IS UWE OVERWINNING?

DE PRIKKEL NU DES DOODS IS DE ZONDE; EN DE KRACHT DER ZONDE IS DE WET.

MAAR GODE ZIJ DANK, DIE ONS DE OVERWINNING GEEFT DOOR ONZEN HEERE JEZUS CHRISTUS."

—

Den inhoud mijner thans te houdene rede weet ik niet korter en duidelijker op te geven dan met de woorden: *Geloofsroem der uitverkorenen.* — De uitverkorenen alleen mogen en kunnen des Apostels woorden tot de hunne maken. Zij gelooven met het hart ter zaligheid. Uit dat geloof besluiten zij tot hunne verkiezing. Door het geloof roemen zij in CHRISTUS, die de hope is der heerlijkheid. De ongeloovigen daarentegen, zij hebben te sidderen voor zich zelven, voor de toekomst, die zij tegen ijlen, voor de straffen, die hun beiden — voor den onomkoopbaren Regter JEZUS!

Den geloofsroem der uitverkorenen vinden wij in den tekst voorgesteld in:

Digitized by Google

I. *Eene vraag.*
II. *In eene leering.*
III. *In eene lofzegging.*

Zietdaar de drie hoofddeelen mijner predikatie, welke ik met woorden van toepassing wensch te besluiten.
Heilige Geest! werk Gij onder het spreken in onze harten.

I.

De vraag in den tekst luidt: »dood! waar is uw prikkel? hel! waar is uwe overwinning?" Onderzoeken wij 1. *Wat den Apostel aanleiding gaf tot de voorstelling dezer vraag;* 2. *Wat dezelve te kennen geeft;* om eindelijk 3. *het een en ander opzigtens haar op te merken.*

Wat den Apostel aanleiding gaf tot voorstelling dezer vraag, wordt ons duidelijk, zoo wij slechts in het hoofdstuk, waaraan ik den tekst ontleende, blikken. Paulus had in hetzelve uitvoerig de leer der opstanding des vleesches tegen de dwaalgeesten, die ook in dien tijd de gemeente te Corinthe verontrustten en beroerden, verdedigd en de bedenkingen, die men tegen haar opperde, uit den weg geruimd. De laatste dier tegenwerpingen, welke wij hier door den Apostel wederlegd vinden, laat zich het best voorstellen in de vraag: hoe zal het gaan met die menschen, welke ten tijde van de opstanding nog zullen leven? Wij vinden het antwoord op dezelve van vers 51 tot 57 dezes hoofdstuks: een antwoord, hetwelk door u allen, als gij zult te huis gekomen zijn, verdient te worden nagelezen. Neen, het zal u bij het lezen van hetzelve niet verwonderen dat de Apostel onder en bij de uiteenzetting van zulke heerlijke waarheden warm werd, dat hij als in heilige verrukking opgetogen raakte en uitriep: »dood! waar is uw prikkel? hel! waar is uwe overwinning?" Het geloof, M. H.! verheft de ziel niet alleen boven het stof, maar ook het voert haar over tijdruimte henen, en stelt ze als in de digtste nabijheid dier heerlijke dingen, welke zullen worden gezien en gesmaakt wanneer de dag der eeuwigheid zal zijn aangebroken.

»Dood! waar is uw prikkel? Hel! waar is uwe overwinning?" De Apostel neemt deze woorden met eenige

Digitized by Google

verandering over uit de Godspraak van HOSEA (hoofdstuk XIII: 14) alwaar wij lezen: »Ik zal hen van het geweld der hel verlossen; Ik zal hen vrijmaken van den dood. ô! dood, waar zijn uwe pestilentiën? ô! hel, waar is uw verderf?" Hij doet dit, gelijk door de Bijbeluitleggers uitvoerig is aangewezen, bij wijze van toespeling, zelfs het gewone, *gelijk geschreven is*, achterlatende. Verder ziet ieder uwer dat des Apostels vraag tweeledig is. »Dood! waar is uw prikkel?" Dus luidt het eerste lid derzelve. En nu, had PAULUS zoo even den dood bij wijze van persoonsverbeelding voorgesteld als een verscheurend dier,— nu, nu... hier loopen de gedachten der uitleggers uiteen, — naar het oordeel van sommigen als een krijgsman woest en wreed, roemende op zijn geweld en gewapend met eene lans of spies. Naar het oordeel van anderen vergelijkt hij den dood hier bij eenen ossenhoeder of herder, die eenen stok met prikkels in de hand heeft, om de stugge dieren voort te drijven. Het laatste gevoelen verdient, onzes inziens, boven het eerste de voorkeur èn om deszelfs eenvoudigheid èn omdat het meer schijnt te strooken met het taaleigen der Hebreën, èn vooral, omdat men reeds van ouds af den dood plagt voor te stellen onder het beeld van een afzigtelijk geraamte, ontzield en gansch ontvleesch t, met een zeissen of drijversprikkel in de hand. »Dood! waar is uw prikkel?" Alzoo vraagt PAULUS, en het is alsof hij door deze vraag wilde zeggen: »Dood! gij hebt uwen prikkel verloren; gij kunt ons niet meer kwetsen; gij hebt uitgewoed! — Waar is de *uitoefening* van uw verdervend vermogen?"

»Hel! waar is uwe overwinning?". Daar is M. H.! *eene hel*, dat is eene verblijfplaats der verdoemden en der duivelen. »Het woord *hemel*" zoo schreef iemand ergens, en teregt, »staat in den Bijbel en het wordt veel gebruikt en zeer bemind, omdat het liefelijk luidt. Het woord *hel* wordt niet veel gebezigd, omdat het schrikkelijk klinkt. In dezen zijn wij echter Gode ontrouw, want het laatste is zoowel uit Gods Woord als het eerste." Ik voeg er bij: beware God mij en al zijne knechten voor deze en dergelijke ontrouw!

»Hel! waar is uwe overwinning?" Zoo mag de Chris-

Digitized by Google

ten juichend vragen opzigtens de zoo even genoemde plaats. »Er is geene verdoemenis meer voor degenen, die in CHRISTUS JEZUS zijn." Nogtans het verblijf der verdoemden kan naar het gevoelen van alle uitleggers te dezer plaats door den Apostel niet zijn aangeduid. Het grondwoord, hier gebezigd, beteekent nimmer den staat of de plaats der voor eeuwig veroordeelden. Wanneer deze wordt bedoeld, bezigen de Bijbelschrijvers een ander woord of gezegde. Onze randteekenaars willen daarom lezen: »graf! waar is uwe overwinning?" Doch, zij het gezegd met zedige bescheidenheid! onzes inziens, niet juist. Gevoelt het zelven. Genesis XXXVII : 25 hooren wij den Aartsvader JAKOB, insgelijks dit woord bezigende zeggen: »Ik zal rouw bedrijvende tot mijnen zoon in het graf nederdalen," en hij wist niet beter of zijn zoon was door een verscheurend dier gedood en alzoo niet begraven. PETRUS betuigt van den Heere, (Hand. II : 31) dat »zijne ziel niet is verlaten in de hel, noch zijn vleesch, (dat is zijn ligchaam) verderving heeft gezien." Ziel en ligchaam zijn hier door den Apostel tegen elkander overgesteld;— hoe? is de ziel van den Heere CHRISTUS in het graf geweest? Wij moeten daarom het woord, hier en elders door hel overgezet, vertalen door *doodenrijk* of *staat van afgescheidenheid.* Niet dat de Apostel aan zulk een doodenrijk heeft geloofd en het bestaan van hetzelve geleerd, maar hij gebruikte alleen deze spreekwijze in zijne dichterlijke ontboezeming, gelijk hij even te voren den dood eenen prikkel had toegekend. Wij vertalen daarom de vragen, waarmede onze tekst wordt geopend, aldus: ô dood! waar is uw prikkel? ô doodenrijk! waar is uwe overwinning? Gij hebt nu alle magt over ons verloren; wij behoeven u nu niet meer te vreezen. Wij zullen nu eeuwig onverderfelijk leven.

En nu wat moeten wij opzigtens deze vraag opmerken? Allereerst dat de Apostel, gelijk hij aan het doodenrijk overwinning, alzoo den dood een prikkel, een verdervend vermogen toekende. Geen wonder daarom dat alle menschen in meerdere of mindere mate vreeze voor den dood hebben. Het is zoo. Velen schijnen in gezonde dagen denzelven ligt te achten en maken van hem vaak een voor-

Digitized by Google

werp van spotternij. Doch het wordt anders met hen, wanneer zij gevoelen dat hij nadert. Dan ontzinkt hun hunne gewaande sterkte van geest, dan schreeuwen zij meestal van vrees en angst, dan sidderen zij zoo dikwijls, zij meenen de hand van dien koning der verschrikking te gevoelen. Verder ontga het onze aandacht niet, hoe de Apostel ook hier den hoogen adeldom zijner ziel, dien hij, gelijk hij bij herhaling betuigde eenig en alleen aan de liefde Gods en aan de genade van den Heere JEZUS CHRISTUS had te danken, deed blijken. Immers de vraag in den tekst, gelijk trouwens alles, wat dezelve voorafgaat en op haar volgt, geeft getuigenis, dat hij zelf diep gevoelde hetgeen hij anderen leer de; dat hij geloofde zonder te twijfelen, zich houdende aan het woord der waarheid, dat naar de godzaligheid is; zoodat het hem was alsof reeds de dag der eeuwigheid was aangebroken en de laatste vijand, de dood, was te niet gedaan. Nog meer. Is deze vraag niet door velen in het gezigt des doods gedaan? Is zij niet vaak met veege lippen uitgestameld? Voorzeker M. H., maar geenszins door de kinderen dezer wereld. Alleen door hen, welke niet »uit den bloede, noch uit den wille des vleesches, noch uit den wille des mans, maar uit God geboren zijn." Eindelijk zij u medegedeeld, dat wij te dezer plaats, gelijk door beroemde uitleggers is opgemerkt, eenen zang hebben. De zang zelve luidt: »dood! waar is uw prikkel? hel! waar is uwe overwinning?" op welken een tegenzang volgt: maar de prikkel des doods is de zonde! maar de kracht der zonde is de wet! terwijl eindelijk het geheele koor aanheft: »Gode nu zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere JEZUS CHRISTUS."

II.

Die tegenzang bevat eene leering; of wilt gij, de Apostel geeft in denzelven eene nadere verklaring van hetgeen hij gezegd had van den dood en de hel, als hebbende eenen doodelijk wondenden en verdervenden prikkel. Laat mij u 1° den zin dezer woorden zoeken te ontvouwen; 2° derzelver zekerheid pogen aan te wijzen; alsmede ten 3° het verband, waarin zij tot het voorgaande en volgende staan.

Digitized by Google

»De prikkel des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet." Het voorstel des Apostels is weder tweeledig. In het eerste lid wordt gesproken van de hoedanigheid van den prikkel des doods; in het tweede van de kracht van dezen prikkel.

»De prikkel des doods is de zonde;" met andere woorden, hetgeen den dood zijne grootste verschrikkingen geeft, is dat hij het gevolg en de straf der zonde is, en daarenboven een bode van eeuwige ellende, als het uitwerksel van den goddelijken toorn. »En de kracht der zonde is de wet," te weten die wet, welke de Apostel op het oog had, toen hij schreef: »de wet is ingekomen opdat de misdaad te meerder worde;" buiten alle tegenspraak de zedelijke wet. Deze is het, die naar PAULUS uitspraak de kracht der zonde uitmaakt.

En nu de zekerheid van deze leer, of liever de vraag beantwoord: hoe is de prikkel des doods de zonde? — en de kracht der zonde de wet? Laat ons denken!

»De prikkel des doods is de zonde." Ja, door de zonde kwam de dood in de wereld. Wij wikkelen ons hier niet, M. H! in het onderzoek, of onze ligchamen, bijaldien de zonde niet in de wereld gekomen ware, onsterfelijk zouden geweest zijn; of de mensch, indien hij in den staat der regtheid gebleven ware, na hier lang en genoeglijk te hebben geleefd, zijn dierlijk met een geestelijk ligchaam zou hebben verwisseld, en dus overkleed, zou zijn overgevoerd naar nog zaliger gewesten. Waartoe dingen nagevorscht, aan wier kennis ons thans weinig gelegen is, daar wij niet meer zijn, die wij oorspronkelijk waren, maar van God ten eenemaal zijn afgevallen? Nogtans dit weten wij, — het staat in het getuigenis Gods, — zoodra de mensch de wet van God overtrad, met de eerste daad van afwijking van dezelve kwam de zonde in de wereld, en met haar de dood, met haar de dood als vloekstraf, want God, de hoogste Regter, had gezegd tot ADAM, en in hem tot al zijne nakomelingen: »ten dage als gij daarvan eet, (van den boom der kennisse des goeds en des kwaads) zult gij den dood sterven." En Hij vervult niet minder het woord zijner bedreiging als dat zijner belofte.

Ook in andere opzigten is de prikkel des doods de zonde.

Digitized by Google

Naar het getuigenis van JACOBUS is dezelve niet maar, gelijk velen wanen, eene zwakheid in den mensch, maar de voortbrengster, de moeder des doods. Door haar ontstond, zoodra zij de wereld intrad, in de menschelijke ziel eene onbeschrijfelijke wanorde en verwoesting. Zij deed eenen stroom vloeijen van tegen elkander strijdende driften en ongeregelde neigingen. Zij bedierf en verpestte al hare redelijke vermogens en oefende tegelijk den meest nadeeligen invloed op het ligchaam uit. De zonde geeft aan de menschelijke ziel zulk eene duivelsche rigting, dat niet zelden in het maatschappelijke leven, maar vooral in den oorlog de eene mensch den anderen aanvalt gelijk woeste dieren, die elkander trachten te verslinden. De zonde is het, die den gierigaard aan zijne gierigheid, den wellustigen aan zijne losbandigheid, den hoogmoedigen aan zijne eerzucht, naar onze wijze van beschouwen, vroeger doen sterven dan hij, indien hij zich niet aan die ondeugden had verslaafd, zou gestorven zijn. De zonde,— niet alleen bedriegt zij, maar ook zij verzwakt de vermogens van ligchaam en geest; zij ontneemt ons de krachten om tegenstand te bieden aan ziekten en andere onheilen; ja elke zonde — sta het diep geschreven in onze harten — draagt dan doodvruchten. Eindelijk, om niet meer te noemen, de zonde is de oorzaak, om wier wil God den dood doet komen. Of zou dezelve slechts een gevolg zijn van onze door de zonde verzwakte natuur? maar hoe dan, wanneer men door den bliksem, door overstrooming of andere onvermijdelijke toevallen uit het leven wordt weggerukt? En wat leert ons de Apostel Rom. VI: 23? Immers dat »de bezoldiging der zonde is de dood."

»De kracht der zonde is de wet." De wet, zij is heilig, regtvaardig en goed, hare bevelen zijn zoowel als hare bedreigingen billijk; hoe kan ze dan, mag men vragen, aan de zonde, haren ergsten vijand, kracht verleenen? Dus M. H! de wet was het formulier van dat verbond, hetwelk God met onzen eersten vader heeft opgerigt. En nu, dat verbond heeft hij verbroken, en door deze misdaad heeft hij zich en al zijn nageslacht in schuld en in verderf gewikkeld. In de oogen van deze wet zijn wij allen overtreders en liggen wij onder den vloek en onder den

Digitized by Google

toorn van God. De wet leert ons, dat de zonde een eindeloos kwaad is, naardien zij ons vertoont dat elke overtreding eene volstrekte strijdigheid is met Gods zuivere heiligheid en eene stoute wederstreving van zijnen geopenbaarden wil; dat zij eene snoode versmading van het grootste gezag des Oneindigen in zich vervat en tevens de grootste wanorde in de zedelijke wereld teweeg brengt. De wet daagt den zondaar voor de vierschaar Gods en verdoemt hem. Zij eischtniets minder dan eene gehoorzaamheid, volmaakt in beginsel, volmaakt in wijze van betrachting en in doel. Streng zijn hare bedreigingen, en zonder verschooning spreekt zij den vloek uit bij de minste afwijking. Zij dringt aan op eene smettelooze heiligheid, zoo ten opzigte van het gemoed als van den wandel, en dondert eindelooze straffen uit tegen de geringste overtreding. Voorzeker »de kracht der zonde is de wet."

En nu het verband, in hetwelk het tweeledig voorstel des Apostels tot het voorgaande en het volgende staat. Hetzelve is bij uitnemendheid schoon. De Apostel had onder de zaligste gewaarwordingen en in heilige verrukkingen der ziel geroemd; hij had met de woorden: »dood waar is uw prikkel? hel waar is uwe overwinning?" dood en doodenrijk uitgedaagd. Intusschen hij bevond zich nog op de aarde en was mensch der aarde. Geen wonder dat tegen deze koene taal, door hem gesproken, de bedenkingen oprezen: »maar de prikkel des doods is de zonde!" »maar de kracht der zonde is de wet." Was dan zijn roem, zijne juichtaal voorbarig, ongegrond? Geenszins. Maar hebben dan die bedenkingen geene kracht tegenover haar? Geenszins. Wat dan? Waarom werden zij dan geopperd? Ik antwoord: om den Apostel van het groote heil te doen gewagen, hetwelk voor zondaars is bereid, en van Hem, die hetzelve verwierf, om het innig gevoel zijns diep getroffen hart uit te storten in deze treffende lofzegging: »maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere JEZUS CHRISTUS."

III.

Bij deze lofzegging moeten wij in de derde plaats verwijlen en alzoo nadenken over drie bijzonderheden. De eerste is, God geeft ons de overwinning; de tweede door

Digitized by Google

JEZUS CHRISTUS onzen Heer; de derde, Gode zij hiervoor dank.

God geeft ons de overwinning. Ja, zoo kon de Apostel spreken, want door het geloof vertegenwoordigde hij zich het toekomende als tegenwoordig. Het is zoo, in dit leven behoudt de zonde, die het regt van heerschappij door de zoenverdiensten des Middelaars verloren heeft, nog hare magt van heerschappij in een bepaald opzigt, doch niet langer dan tot den dag van CHRISTUS heerlijke toekomst, dan zal Hij als de Verlosser haar geheel vernietigen, zoodat zij ook niets van hare magt tot heerschappij zal overhouden. Zoo ook zal het gaan met den dood, nog heerscht hij, doch hij heeft zijn regt van heerschappij verloren voor de geloovigen, en op den dag der dagen zal Hij, die de sleutels heeft der hel en des doods, al deszelfs magt vernietigen en de toepassing van zijne aangebragte geregtigheid voltooijen, ook in opzigt tot het ligchaam zijner uitverkorenen.

God geeft ons de overwinning, zegt de Apostel, *ons*, namelijk die gelooven en door het geloof met CHRISTUS zijn vereenigd. Niets minder voegt in den mond van onbekeerden dan de juichtaal van PAULUS. Integendeel, op het veld der opstanding zullen zij wegkrimpen onder weedom der ziel, tenzij zij door den Geest Gods worden wedergeboren.

God geeft ons de overwinning. Ja, uit God is zij. Hoe? zouden stervelingen dood en doodenrijk kunnen overwinnen? — Zouden zij de zonde kunnen boeten of voor dezelve op eenige wijze voldoen? Ach! neen, de dood, waaraan wij onderworpenzijn door de zonde, is aan onze zijde en aan de zijde van alle schepselen onoverwinnelijk, maar God geeft de overwinning; Hij, door liefde bewogen, met onbegrijpelijk mededoogen aangedaan over de ellende, in welke de menschen zich zouden storten, dacht reeds van eeuwigheid gedachten des vredes over sommigen. Zijns is het besluit der verlossing, de uitvoering en voltooijing van hetzelve. Dit alles is uit God, »Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid!"

God geeft ons de overwinning door onzen Heere JEZUS CHRISTUS. Let wel, Toeh. door onzen Heere JEZUS CHRIS-

Digitized by Google

TUS. De Apostel spreekt met den hoogsten nadruk. Hij noemt Hem Heere, en in vereeniging met de geloovigen, zijne medeleden, onzen Heere. Hij doet dit niet alleen om te herinneren de heerlijkheid en de opperheerschappij, tot welke de Middelaar JEZUS aan de regterhand der Majesteit Gods verheven is, maar ook omdat Hij dacht en wilde dat ieder, die zijne woorden las, denken zoude aan JEZUS waarachtige Godheid. Immers, zij is de kracht en het sieraad tevens van hetgeen Hij deed in der zondaren plaats. Hij heeft zijne gemeente gekocht door zijn bloed, en zijn bloed is het bloed van den Zoon Gods.

God geeft ons de overwinning door onzen Heere JEZUS CHRISTUS. Door Hem is de overwinning, niet door ons. CHRISTUS heeft ons verlost van den vloek der wet. Hij heeft den H. Geest verworven, door wiens kracht Hij zondaren leert op Hem, als op den eenigen Zaligmaker te vertrouwen. Hem lief te hebben en uit dankbaarheid te dienen; door wiens kracht Hij hen zich eigent en maakt tot zijn onvervreemdbaar eigendom. Ja, in nadruk onvervreemdbaar eigendom, want Hij blijft aan hunne zijde, zoo lang zij hier op de aarde zijn, wanneer zij sterven neemt Hij hunne zielen tot zich op in heerlijkheid. In het graf bewaart Hij hun stof, en op den jongsten dag zal Hij hetzelve doen ontwaken. Geloovigen! door den eersten ADAM gaf God u een dierlijk ligchaam en leven; onze Heere JEZUS CHRISTUS zal ons de laatste ADAM en stamvader zijn, door welken ons een geestelijk ligchaam en leven zal gegeven worden.

»Gode zij dank;" ô geredde zondaars! dat deze woorden in navolging van den Apostel telkens over uwe lippen rollen! Gode zij dank door woord en daad, te allen tijde in alle omstandigheden, ook in het gezigt des doods. Van lof en dank aan God vloeijen uwe harten over, die u de overwinning geeft door CHRISTUS JEZUS, onzen Heere. Ja, zoo betaamt het. Daarenboven regt te danken is zaligheid. Och! werd het ons meer gegeven! Bedelden wij ernstiger om die genade aan de voetbank van Gods troon!

»Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere JEZUS CHRISTUS." God geeft ze — God deed het, die niet behoeft gedient te worden van 's menschen handen, als iets behoevende; God, de Almagtige, de Volza-

Digitized by Google

lige, en die de Volzalige zoude gebleven zijn, al waren ADAM en al zijne nakomelingen om hunne zonden voor eeuwig verloren gegaan.

»Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door JEZUS CHRISTUS, onzen Heere." En aan wie geeft Hij die overwinning? Hoort T.! aan stoute overtreders zijner wetten, aan zijne vijanden, aan snoode en stugge rebellen in zijn rijk. En welk eene overwinning? eene overwinning over de zonde, over dood en doodenrijk, eene volmaakte overwinning, hij geeft ze zoodat het schuldig Adamskind, om dezelve te verdienen niets is opgelegd. Het heeft ze slechts te ontvangen. Eene heerlijke overwinning; eene overwinning, in welke de luister van Gods liefde met den heerlijksten glans schittert. Eene overwinning, waarvan het gevolg is, genot der hoogste zaligheid, en dat voor eeuwig. —

IV.

Met nog iets ter toepassing te zeggen, worde onze tegenwoordige toespraak besloten!

Tot u, onbekeerde zondaars, rigt ik allereerst het woord, tot u, die niet met uw hart gelooft dat de prikkel des doods de zonde is en de kracht der zonde de wet, die noch de zonde leerdet kennen in haren verfoeijelijken aard en schrikkelijke gevolgen, noch de wet in hare geestelijkheid en uitgebreidheid, die ten gevolge hiervan onverschillig zijt omtrent CHRISTUS en de verlossing in Hem. Ook u heb ik Gods Woord.

O! leert toch kennen de oorzaken uwer zorgeloosheid en uwer onverschilligheid omtrent het allergewigtigste. Gelooft gij wel, dat de Bijbel, die hier voor mij ligt, het eeuwige en eeuwigblijvend Woord Gods is? Twijfelt gij, althans niet heimelijk aan de onomstootelijke zekerheid van zijne uitspraken? Wordt uwe twijfelzucht niet onderhouden, ja versterkt door het lezen van boeken, wier strekking is bedenkingen tegen Gods openbaring te opperen? — door den omgang met ligtzinnige en spotzieke menschen? Overkropt gij u niet zoo met bezigheden dat er geen tijd overblijft voor ernstige gedachten? Vleit gij u niet met eene valsche hoop op Gods barmhartigheid,

Digitized by Google

niet bedenkende dat Hij ook regtvaardig is, en ook gedienд wil worden op die wijze, welke Hij in zijn Woord heeft bevolen? O! waarom toch handelt gij zoo dwaas? Waarom zijt gij zoo redeloos gezind? Meent gij dat gij de helsche verdoemenis zult ontvlieden?

Veelligt behoort gij tot die misleiden, wier tal in onzen tijd zeer groot is, die zich eene eeuwigheid, eene onsterfelijkheid voorstellen, waarin de held om zijne dapperheid, de menschenvriend om zijne welwillendheid, de zorgdragende vader om zijne vlijt, de teedere moeder om hare liefde, de langdurige lijder om zijn lijden, zullen zalig zijn?

Maar die eeuwigheid, die onsterfelijkheid, is niet de hemel, waarvan de Schriften spreken. Naar luid derzelve treedt niemand dien binnen dan die hier gewasschen is door het bloed des Lams, niemand dan zij, die hier diep leerden gevoelen dat zij midden in den dood liggen, die heilbegeerig tot Christus leerden vlugten en Hem door het geloof omhelzen, niemand treedt ooit den hemel binnen dan die door de wederbarende genade des H. Geestes Christus mogt stellen tot het groote voorwerp van al de uitlatingen zijns gemoeds, niemand, in wiens hart Christus niet leeft. Daarom weet, Gel.! dat zoo gij deze dingen niet proefondervindelijk leert kennen, dat gij blijft onder den vloek der zonde en door den eersten dood zult overgaan tot den tweeden.

Ach! onze verdiensten zijn ellendig en onze ellende is verdiend. Hoe zullen wij voor God bestaan? In Christus alleen is de eenige grond van hope voor zondaars:

Zult gij zorgeloos daarhenen blijven voortgaan? O! weet de Regter staat voor de deur. Staat een weinig stil. Doet u zelven de vraag, welk een Regter Hij voor u zal zijn? Vertegenwoordigt u, hoe Hij u en gij Hem zult ontmoeten! Zijne oogen zijn gelijk eene vlamme vuurs, zijne voeten blinkend koper gelijk en gloeijende als in eenen oven; zijne stem is als eene stem van vele wateren.

Ja, gij zult Hem ontmoeten zoodra de tooneelen dezer aarde uit uwe oogen zullen verdwenen zijn, zoodra gij den laatsten adem zult hebben uitgeblazen. De stervenden,

Digitized by Google

zoo zijn zij in den kring der hunnen en zoo staan zij voor hunnen Regter, zoo zijn zij in den tijd, zoo in de eeuwigheid. Hoe geducht is het te sterven zonder deel aan Jezus te hebben. Ach! dat wij het regt gevoelden dat het ons leerde om den H. Geest te smeeken, die het: haast u, haast u niet alleen in ons hart schrijft, maar ook den wil en de kracht geeft om hetzelve te gehoorzamen.

Ik wensch u gevoel te sparen zooveel ik kan, nogtans deze mijne begeerte mag mij niet tot ontrouw verleiden. Ik moet u oproepen om met mij u te vertegenwoordigen eenen goddelooze op zijn sterfbed. Daar ligt hij, worstelende met de kracht eener hevige ziekte, aanvankelijk uitgeteerd en door benaauwdheden gefolterd, als op den rand van het graf. Ach! lang had men hem gevleid met de hoop op herstel en had hij zich laten vleijen, maar eensklaps ontzinkt hem de moed en doorziet hij het gevaar, hetwelk hem dreigt. Hij merkt het aan den geneesheer, aan zijne bloedverwanten, aan zijne vrienden, dat hij tot de poorten des doods is genaderd; hij gevoelt het aan zich zelven. Vertwijfeling spreekt uit zijne oogen en wanhopende beweegt hij zich zooveel zijne krachten zulks toelaten; verschrikt en ontroerd roept hij uit: moet ik sterven — nu sterven? Eischt gij mij op, ô God! dien ik zoo lang heb getergd? Ik ben nog niet voorbereid. Achter mij liggen bergen van ongeregtigheid en voor mij zie ik U, den Alwetende, den Regtvaardige, den Almagtigen Opperheer — voor mij een gapende afgrond, eene brandende hel. Nu heft hij zijne handen naar boven en poogt hij te bidden, dan weder keert hij het afgematte hoofd tot degenen, die zijn leger omringen, en roept hen toe: spiegelt u aan mij. Ach, spoedig zal ik niet meer zijn — spoedig klinkt mij het veroordeelend vonnis des langgetergden Regters in de ooren. Hij ... doch neen niet meer. — M. H.! zoo gaat het, althans op gelijksoortige wijze met allen, die Christus heil versmaden en onvoorbereid de eeuwigheid moeten instappen.

Jeugdige menschen! weet dat het woord, het ernstige woord, hetwelk ik dezer vergadering bragt, ook u geldt. — Ook u wensch ik door den schrik des Heeren te be-

Digitized by Google

wegen tot het geloof. Hoe? Meent gij dat gij niet sterven kunt, omdat gij nog jong zijt, omdat gij grootsche ontwerpen hebt gesmeed, die gij gaarne wenscht ten uitvoer te leggen? Maar laat mij u vragen, liggen er geene jonge lieden, geene menschen, die in den bloei huns levens werden weggerukt op de kerkhoven? — Zij waren schoon als gij, maar de dood ontzag hunne schoonheid niet, zij waren sterk als gij, nogtans moesten zij bukken onder de magt diens geweldenaars. Sommigen hunner hadden veel vermogen, doch ook dit baatte niets. Zij moesten den bode des Almagtigen volgen en hem achterna treden op den weg, die teregt genoemd wordt de weg van alle vleesch. De meesten van hen waren vrolijk en dartelden nu en dan als gij, maar hunne vreugde werd in droefheid verkeerd. En hoe sidderden zij in dat geducht tijdsgewricht, in hetwelk de koude hand des doods hen aangreep. Ach! konden zij uit hunne graven tot u spreken, zij baden u onverwijld de toevlugt tot CHRISTUS te nemen.

Ouden van dagen! dichterlijk heeft men wel eens van u gezegd: dat uwe besneeuwde kruinen u uwe kerkhofsbloemen vertoonen. En dit naar waarheid. Gij weet het, gij gevoelt het zelf, dat uwe dagen ten einde spoeden. Waar bleven uwe jaren? in wiens dienst hebt gij ze doorgebragt? Leefdet gij voor God? Koost gij JEZUS tot uw' Redder? Hebt gij, gelijk gij Hem hebt aangenomen, alzoo in Hem gewandeld? Waarom zoudt gij vreezen? De dood zal u een engel der verlossing zijn. Gij moogt gelijk PAULUS in onzen tekst spreken en roemen. ô! Gelukkige grijsaards, nog maar weinige stappen, en gij zijt in het Vaderlijke huis.

Of is het ongunstiger met u gesteld? Getuigen welligt uwe jaren van volgehouden hardigheid des harten? Brengen uwe grijze haren lentebloemen van zonde en ongeregtigheid voort? ô Het zegt wat, zoo lang te hebben geleefd en zoo lang God te hebben beleedigd! Weet gij niet, dat er geschreven staat: »Een zondaar honderd jaar oud zijnde (en onbekeerd stervende) is vervloekt."

Doch neen, dat u, noch iemand onzer de vloek des Almagtigen treffe! Waarom zoudt gij sterven? Er is ver-

Digitized by Google

lossing. CHRISTUS heeft eene eeuwige geregtigheid aangebragt, en die tot Hem vlugt, die zich als een reddelooze en radelooze voor zijne voeten werpt, die wordt haar gewis deelachtig. Hij zal van den tweeden dood niet worden beschadigd, hij zal niet sterven in eeuwigheid.

Ik heb nog eenige Bijbelteksten uit te spreken. Geloovigen! zij het tot uw bestuur en tot uwe bemoediging. »Laat ons vreezen dat niemand van ons schijne achtergebleven te zijn, de beloftenis van in de rust in te gaan, nagelaten zijnde." — »Benaarstigt u, broeders, om uwe roeping en verkiezing vast te maken, want dit doende, zult gij nimmermeer struikelen," — »dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht." — »Broeders! ik wil niet dat gij onwetende zijt van degenen, die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt gelijk de anderen, die geene hoop hebben; want indien wij gelooven dat JEZUS gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook God degenen, die ontslapen zijn in JEZUS, wederbrengen met Hem." »De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in CHRISTUS JEZUS, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, dezelve volmake, bevestige, versterke en fondeere ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid." AMEN.

Digitized by Google

WEDERGEBOORTE.

—

VOORZ. PS. CXIX : 5.

—

VOORAFSPRAAK.

Vermaant Apostel PETRUS de Aziatische Christenen in 2 Petr. I: 10 met allen ernst en aandrang, dat zij zich benaarstigen zouden om hunne roeping en verkiezing vast te maken; de zegenrijke vruchten, welke daaruit voor hen voortvloeiden, zouden zich niet slechts tot hun leven hier op aarde bepalen, maar zelfs in de eeuwigheid voor hen heilzaam zijn, want alzoo laat hij vs. 11 zich hooren: Want alzoo zal u rijkelijk worden toegevoegd de ingang in het eeuwig koningrijk van onzen Heer en Zaligmaker, JEZUS CHRISTUS.

De Apostel kent dus aan den Heere JEZUS CHRISTUS een koningrijk toe; en in der waarheid, Hij is de Koning der koningen, de Heer der heeren. Op onderscheidene plaatsen in de H. Schrift wordt er gewag van gemaakt; en — het koningrijk Gods — des Vaders — of ook wel der genade genoemd. Ja! zijn rijk is een rijk van genade, maar ook een rijk van heerlijkheid. — Van genade — zoo als het van den aanvang der wereld, van de paradijs-geschiedenis af aan heeft bestaan, — onder het O. V. in de schaduwachtige plegtigheden afgebeeld, maar zigtbaar gekomen is in de volheid des tijds, de dagen zijner vernedering; aangekondigd werd door Johannes den dooper — door zijn bloedig lijden en sterven op Golgotha is bevestigd; — na zijne verheerlijking aan 's Vaders regterhand door Evangelisten en Apostelen is verkondigd, en verkondigd

Digitized by Google

zal worden tot dat de aarde vol zal zijn van de kennis des Heeren, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken. —

Een koningrijk van genade; — Ja! want in de gemeente des Heeren wordt in zijn' naam en om zijns lijdens en stervens wille, aan de verstafgedwaalden, de grootsten der zondaren, genade aangekondigd; — maar dit zal eens ophouden, het staat verwisseld te worden met een ander koningrijk, als de laatste zijner liefhebbers zal zijn ingegaan; dan houdt genade en aanbieding op, — dan wordt de genadedeur gesloten, — dan vangt een rijk van heerlijkheid aan.

Een rijk van heerlijkheid, door geene woorden uit te drukken, door geene pen te beschrijven; dat zal een eeuwig koningrijk zijn, waarin zijn naam één, alle leden van hetzelve zich om zijnen troon zullen scharen, en Hem als hunnen Koning en Heer huldigen; — het zal een eeuwig koningrijk zijn, dat nimmermeer verstoord zal kunnen worden, waarin ware rust, vrede en blijdschap woont, waarin allen te zamen volkomene zaligheid genieten. —

Dat is het rijk, waar reeds terstond na den dood de zielen van 's Heeren dienaren binnentreden, nadat zij deze moeitevolle aarde verlaten, hunnen strijd volstreden, en in huns Heeren kracht, zonde, wereld, duivel en vleesch hebben overwonnen, om uit de hand van hunnen overste Leidsman, den Voleinder des geloofs, hunnen Koning en Heer, den palm der overwinning, de kroon der regtvaardigheid te ontvangen.

Heerlijk verschiet, dat zich dan, onder alle moeite, lotwisselingen, rampen en wederwaardigheden dezes levens, voor den getrouwen dienstknecht van CHRISTUS opent. — Wie zou er niet begeerig naar zijn, M. H! Ach! dat wij het allen mogten wezen of worden, eer de dood onze oogen sluit, en ons lot staat beslist te worden voor eeuwig.

Komt, laat ons thans ons eenige oogenblikken bezig houden om met elkander te overpeinzen, wat er toe noodig is, en welke verandering in den mensch moet plaats hebben, zal hij op goede gronden kunnen hopen, in dat koningrijk in te gaan.

—

Digitized by Google

TEKST: Joh. III : 5.

»JEZUS ANTWOORDDE: VOORWAAR, VOORWAAR ZEG IK U, ZOO IEMAND NIET GEBOREN WORDT UIT WATER EN GEEST, HIJ KAN IN HET KONINGRIJK GODS NIET INGAAN."

—

Wedergeboren te worden, dit is voorzeker eene taal, M. H! welke velen misschien verwonderlijk toeschijnt; die, wanneer ze de regte beteekenis des woords hooren, en er een weinig over nadenken, bekennen moeten, dat het hunne bevatting verre, zeer verre te boven gaat; en die met NICODEMUS in verwondering uitroepen: hoe kunnen deze dingen geschieden? Ons bevreemde zulks niet, deze taal te hooren, als men bedenkt, dat de natuurlijke mensch niet begrijpt de dingen, die des Geestes Gods zijn; dat de reden, waarom hij ze noch verstaan, noch bevatten kan, daarin gelegen is, omdat ze geestelijk moeten onderscheiden worden.

Doch dit moge waarheid zijn, desniettemin blijft het ten allen tijde een hoogst gewigtig onderwerp, welks gewigt en noodzakelijkheid, zoo wij, een iegelijk voor zich zelven, het niet leeren kennen en inzien, wij zoo min voor den tijd als voor de eeuwigheid regt gelukkig kunnen zijn. —

Maar hoe gewigtig — moeijelijk onderwerp tevens om er in het openbaar over te spreken. En vraagt ge waarin die groote moeijelijkheid dan bestaat? dan zeg ik: niet zoo zeer in de waarheid zelve, (ofschoon al de werkingen Gods, van den aanvang, bij de voortzetting, en tot aan het einde in het hart van den armen, doemenswaardigen zondaar, ons eindig en kortzigtig verstand verre te boven gaan) maar meer in de verschillende en zeer uiteenloopende gevoelens, welke u vooral in de dagen, welke wij beleven, aangaande deze voor den geloovigen dienaar van God en CHRISTUS, zoo dierbare en verblijdende waarheid worden opgedrongen. —

Immers, is het niet, dat dezelve openlijk wordt ontkend, geloochend en bestreden door degenen, die van de

Digitized by Google

diepe verdorvenheid der menschelijke natuur niets willen weten, — door velen, die hun' steun en sterkte zoeken in die ellendige rietstaven van eigene kracht, deugd en burgerlijke braafheid — die door en langs den weg van een verbroken werk-verbond nog wanen geregtvaardigd te kunnen worden — door velen, die zich bij het ontwaken des gewetens tevreden stellen met de gedachte aan Gods barmhartigheid, zonder afdoening van gemaakte schuld; in één woord, door allen, die meenen zich zelven te kunnen helpen, en daarom de hartveranderende genade Gods in CHRISTUS niet noodig te hebben; terwijl er aan de andere zijde weder velen gevonden worden, die wel van het werk der wederbarende genade Gods in der zondaren harten willen hooren, en de waarheid met hun verstand toestemmen, maar het daarbij laten, alsof het toestemmen der waarheid op zich zelven voldoende is — er aanleiding uit nemen tot een zorgeloos leven — bij de aanklagt van het geweten zich gerust stellen met de gedachte, dat dit Gods werk is — waaraan zij toch niets kunnen toebrengen, — van dien God, die het willen en het volbrengen in hen werken moet naar zijn welbehagen; — maar eindelijk dan ook gerust de zonde dienende, en de ongeregtigheid najagende, met hunne daden spreken: Laat ons in de zonde voortgaan, opdat de genade Gods te grooter worde. —

Evenwel, hoe moeijelijk het dan ook wezen moge, het hooge gewigt en de belangrijkheid der zaak, mag den getrouwen dienaar van het Evangelie niet terug doen deinzen, hierover met zijne gemeente te spreken: en dit hedenkende, werd ik zooveel te meer gedrongen bij deze waarheid eens opzettelijk uwe aandacht te bepalen. —

Het woord, dat ik daartoe ten grondslag als mijnen tekst gekozen heb, is het eigen getuigenis van Hem, die de mond der waarheid is; van den Immanuël — God met ons. —

Gij kent voorzeker het verband, waarin dezelve voorkomen. Laat ik het u slechts kortelijk aanwijzen. —

Digitized by Google

I.

Jezus gaat het land door goeddoende, geene plaats, geen vlek treedt Hij door, of het is gekenmerkt door weldaden en zegeningen, welke Hij daar om zich verspreidde. Hij toonde dat Hij was, God geopenbaard in het vleesch, die spreekt, en het is er, gebiedt, en het staat er. Wie tot Hem komt, geloovende dat Hij magtig is te helpen, wordt door Hem gered; blinden worden ziende, kreupelen wandelen, melaatschen worden gereinigd, dooven hooren, en dooden worden opgewekt. —

Op het oogenblik, waarin wij Hem thans beschouwen, vinden wij Hem te Jeruzalem, werwaarts Hij is opgekomen om met alle geloovige Israëlieten het groote feest, het pascha te vieren. — Ook daar verrigtte Hij vele wonderen, spreidde weldaden om zich ten toon, en bewees door vele teekenen, dat Hij was de ware Messias der vaderen, de Zoon des levenden Gods, — daar niet in het verborgen, maar in het openbaar, ten aanzien van eene menigte, die er aanschouwers van waren; mogen er velen zich om Hem bevonden hebben, die hunne harten er tegen verhardden, en van wien gezegd moest worden: oogen hebbende, zien zij niet; ooren hebbende, hooren zij niet; maar er waren er toch velen onder, bij wien het anders gesteld was, die door het zien der teekenen, Hem als den beloofden Messias der vaderen erkenden, en door het geloof Hem als zoodanig voor zich zelven aannamen. Kap. II: 23.

Doch ofschoon velen in Jezus mogten gelooven, zoo durfden alle dezen echter niet openlijk voor Hem uitkomen; en bevonden er zich onder hen, van wien het getuigenis geldt: dat zij de eer der menschen nog liever hadden dan de eere Gods, en wien menschenvrees terug hield Hem als hunnen Messias in het openbaar te belijden. En onder het getal diergenen behoorde ook Nicodemus, een van de secte der Farizeën, een overste der Joden, een lid van het Sanhedrin, of den grooten raad van Israel. Ook hij heeft de teekenen gezien, die Jezus gedaan heeft, ook hij is tot de erkentenis gekomen, dat Hij waarlijk was degene, voor wien Hij zich uitgaf, de Zoon des levenden Gods, en van dien oogenblik af is het de wensch van Nicode-

Digitized by Google

MUS geworden, nader met Hem bekend te worden, en aangaande de dingen van het koningrijk der hemelen iets beslissends van Hem te mogen weten. Durft hij, zoo lang het daglicht schijnt, niet tot den Heere gaan, ernstig en vurig verlangen, om met Hem te spreken, spoort hem aan om de duisternis van den nacht daartoe te baat te nemen, zoo komt hij tot Hem! en wij zeggen — gelukkige NICODEMUS, dat hij tot JEZUS ging, want die tot den Heere komt en met Hem te rade gaat, zal nimmer bedrogen uitkomen. — Hij spreekt Hem aldus toe, vs. 2, Rabbi! wij weten, dat Gij zijt een Leeraar van God gekomen; want niemand kan deze teekenen doen, die Gij doet, zoo God met hem niet is. —

Regtstreeks antwoordt hem de Heere niet op zijne taal; maar zoo is het wel eens meermalen het geval in 's Heeren leiding met zijne menschenkinderen; Hij zegt meer dan NICODEMUS had durven hopen of verwachten. — Hij toont dat Hij is de Alwetende, de kenner der harten, de proever der nieren, die niet van noode heeft, dat iemand Hem iets zegge, dewijl Hij zelf weet wat in den mensch is, ja van verre de gedachten verstaat; Hij antwoordt NICODEMUS — ja! maar zoo, dat Hij het doet blijken, dat Hij ook hem kent, en doorgrondt, en de reden weet, om welke hij in de duisternis des nachts tot Hem is gekomen. — De taal des Heeren is, vs. 3, Voorwaar! Voorwaar! zeg Ik u, tenzij iemand wederom geboren worde, hij kan het Koningrijk Gods niet zien.

Hoe verwonderd staat daar NICODEMUS; hij hoort des Heeren Woord; maar die taal is hem te hoog, te wonderbaar; zij gaat zijne bevatting verre te boven, hij kan de diepte niet peilen, welke daarin verborgen ligt. — Hij zelf een leeraar, die den volke den weg der waarheid bekend maken en onderrigten moet aangaande de dingen van het koningrijk der hemelen; hij heeft hiervan nimmer voor zich zelven geweten, nimmer door iemand anders gehoord. — En onder dezulken, in wien dit werk gebeuren moest, behoorde dan ook nog hij, die een ijverig Farizeër was, — hij, die tot hoog aanzien is gestegen, als overste des volks, en zelfs een lid uitmakende van Israels hoogen raad — hij, die wel zou hebben wil-

Digitized by Google

len vragen — wat ontbreekt mij nog? hij, zonder wedergeboorte, nog geen deel aan het koningrijk der hemelen — zijne verwondering is als 't ware ten top gestegen, hij kan ze voor den Heer niet verbergen, zijne gansche vraag, die hij den Heere voorlegt, verraadt of deze zijne verwondering, of zijne diepe onkunde aangaande deze voor iederen zondaar zoo gewigtige en noodzakelijke daad der hartsverandering. Hoe, aldus spreekt hij JEZUS aan, vs. 4, hoe kan een mensch geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij ook andermaal in zijns moeders buik ingaan, en geboren worden? Ach! neen, NICODEMUS, al ware dit zelf eens mogelijk, (hetgeen echter tot de grootste ongerijmdheden behoort) maar dat zou hem immers niets baten; want wat uit vleesch geboren is, is vleesch, en weet dit, dat vleesch en bloed het koningrijk Gods niet beërven kunnen. De Heer wil het hem nader verklaren, opdat, hij mogt het op dit oogenblik nog niet kunnen verstaan of bevatten, hij daarna hare behoefte mogt leeren kennen, en hare noodzakelijkheid doorgronden, — daarom luidt het woord van JEZUS in den voorgelezenen tekst, en Hij verzekert hem met een plegtig en herhaald voorwaar! dat het is, zooals Hij hem gezegd heeft: *Voorwaar! voorwaar! zeg Ik u, zoo iemand niet geboren wordt uit water en geest, hij kan in het koningrijk Gods niet ingaan.*

Wedergeboren te worden uit water en geest, maar vraagt ge misschien M. H! wat heeft JEZUS hiermede willen te kennen geven? Het is waar, de Heere gebruikt hier twee woorden, welke kennelijk van elkander onderscheiden en evenwel onafscheidelijk aan den anderen verbonden zijn, als kenteeken en zegel, en als vasten grond van het burgerschap in en deelgenootschap aan het koningrijk der hemelen.

Wedergeboren te worden uit of *met water*, ziedaar een kenteeken en zegel van hetgeen er noodig is voor iederen mensch, om deel te hebben aan het ware burgerschap in den hemel. De Heer ziet er mede op den waterdoop, waardoor wij worden gewezen op de noodzakelijkheid van inwendige reiniging des harten, want niets dat onrein is, zal in den hemel kunnen komen, noch bestaan voor Hem, die enkel reinheid is.

Doopen met water of indompelen in het water kon aan

Digitized by Google

NICODEMUS niet vreemd zijn, vooral wanneer men aanneemt, dat hetzelve werd verrigt omtrent Heidenen, die tot het Jodendom overkwamen, en door het ontvangen van den doop of de indompeling in het water aangemerkt werden gereinigd te zijn van de dienst der afgoden, en overgegaan tot de kennis, erkentenis en vereeniging van Jehova, als den eenigen en waarachtigen God.

Waarschijnlijk heeft hij ook wel behoord tot die menigte uit Jeruzalem, Judea en het land rondom den Jordaan, die uitgegaan waren om de prediking van JOHANNES den dooper te hooren, waaronder zich althans velen ook uit de Farizeën en Sadduceën bevonden, (Matth. III : 5, 7.) en zoo men dit als zeker mag aannemen, dan heeft hij het ook reeds van dien boetgezant, de stem des roependen kunnen vernemen, met hoeveel ernst hij aankondigde: Ik doop u wel met water tot bekeering, maar die na mij komt, is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben Hem na te dragen, die zal u dooper met den H. Geest en met vuur.

Was nu de doop een teeken van de noodzakelijkheid der reiniging des harten, waarom ze ook in de brieven van den Apostel PAULUS genoemd wordt het bad der wedergeboorte, dan wordt daardoor door een iegelijk, die zich daaraan zou onderwerpen, wie zij ook waren, Joden of Heidenen, openlijk te kennen gegeven, dat zij van het Joden- en Heidendom waren overgegaan tot de kennis, erkentenis en dienst *van* — en JEZUS CHRISTUS hadden aangenomen *als* den Messias der vaderen, als hunnen Heer, Heiland en Zaligmaker, en dat het nu hunne keuze en begeerte was, om voortaan aller zonden vijand, de ongeregtigheden te verlaten, en overeenkomstig zijnen heiligen en goeden wil, Hem ter eere te leven en werkzaam te zijn.

De vraag kan echter bij ons opkomen, maar wat mag de reden zijn, waarom de Heer van een wedergeboren worden uit water, — van het ontvangen des doops, — tot NICODEMUS spreekt. — Het is waar, JOHANNES doopte wel den doop tot bekeering — de discipelen, die JEZUS tijdens zijn verblijf op aarde uitzond, had Hij een' zelfden last opgedragen — maar Hij zelf deed het toch niet, en

Digitized by Google

eerst na zijne opstanding was het, vóór zijn heengaan tot den Vader, het bepaald bevel, om henen te gaan door de geheele wereld, zijn Evangelie te verkondigen, en een ieder, die dat Evangelie der genade geloovig aannam, te doopen, niet zoo als JOHANNES noch als zijne 70 discipelen tot hiertoe gedaan hadden, maar nu in den naam en tot vereering van den eenigen en drie-eenigen verbonds-God, in den naam des *Vaders*, en des *Zoons*, en des *H. Geestes*. —

De Heer doet niets zonder de beste en wijsste bedoelingen; spreekt Hij alzoo tot NICODEMUS, Hij doet het niet om hem daarmede te kennen te geven, alsof het genoeg zou zijn, gedoopt en door den doop tot zijne openlijke belijders te behooren; want dit kon Hij niet, die den zijnen in last gaf te prediken: die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig, maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden; en derhalve niet aan den doop, maar alleen en voornamelijk aan het geloof in Hem het zalig worden, dat is, het ingaan in zijn hemelsch koningrijk, verbond, maar toch de openlijke belijdenis, waarvan ze door den doop getuigenis gaven, niet geheel wilde buiten gesloten hebben: ja! zelfs onafscheidelijk aan een opregt geloof in Hem als den Messias der vaderen verbonden was. — En dan deed het de Heere NICODEMUS blijken, hoe het Hem bekend was; hoe en in welk eene betrekking Hij tot hem verkeerde, dat Hij hem volmaakt kende, als die des nachts tot Hem gekomen, maar tot Hem gekomen was, omdat hij zich zijner schaamde, de eere der menschen nog liever had en hooger schatte dan Hem, en daardoor, ofschoon Hem wel door het geloof als den Messias aangenomen en erkend, echter bij het licht des daags nog niet openlijk voor Hem en zijnen naam durfde uitkomen. Dat moest niet alzoo zijn, Hij moet de eerste plaats hebben in het hart, want, die iets, van wat aard het ook wezen moge, lief heeft boven Hem, is zijns niet waardig, en die zich zijner geschaamd zal hebben voor de menschen, dien zal Hij zich ook schamen voor zijnen Vader en voor zijne heilige engelen, terwijl Hij daarentegen zijnen getrouwen dienaren zijne belofte gegeven heeft, dat een iegelijk, die Hem belijden zal voor de menschen, Hij ook als de zijnen erkennen en be-

Digitized by Google

lijden zal voor zijnen Vader, die in de hemelen is. —

Evenwel de uitwendige belijdenis op zich zelve doet niets af, zal de mensch waarlijk gelukkig zijn, en eene vaste en gegronde hoop op het hemelsch burgerschap hebben, het is noodig, dat zijn hart is gezuiverd en gereinigd van alle zonden en ongeregtigheden, en dit is het gewrocht des H. Geestes, dat geschiedt door de *wedergeboorte uit Geest.*

En vatten wij dan nu in het kort te zamen, wat de Heer in den tekst tot NICODEMUS uitdrukt; dan schijnt het ons toe, dat Hij er mede heeft te kennen gegeven: »Een ieder, wie hij ook zijn moge, hetzij Jood, hetzij Heiden, en derhalve ook gij NICODEMUS, wilt ge waarlijk gelukkig zijn, gij moogt in achting en aanzien staan bij uw volk, een leeraar en voorganger zijn, tot de leden van Israels grooten raad behooren, leven naar de bescheidenste sekte der vaderen, maar wilt ge in der waarheid gelukkig zijn en deel hebben aan den hemel, dan moet er eene gansch groote verandering bij u plaats hebben, eene verandering, waarvan de wedergeboorte uit water een teeken en zegel is, gij moet u niet alleen mijner niet schamen, en openlijk voor mijnen naam durven uitkomen, Mij als uwen Heer belijden voor de wereld, maar gij moet, zal het wel zijn, daarbij die hartveranderende genade deelachtig worden, welke is, het werk des H. Geestes, want Ik verzeker het u met een plegtig en herhaald voorwaar! *zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het koningrijk Gods niet ingaan.*

Wedergeboren te worden om waarlijk deel te kunnen hebben aan de heerlijke gelukzaligheid in den hemel; ziedaar dan het hoofdonderwerp, door JEZUS in den tekst NICODEMUS en ook ons voorgehouden.

II.

Wij wenschen dan hierbij nog een oogenblik met onze aandacht te vertoeven, en daarbij te letten:

a. Op den *aard*; *b.* op de *kenteekenen*, en *c.* op de *heerlijke vruchtgevolgen der wedergeboorte.*

a. Wat allereerst betreft den *aard der wedergeboorte*

Digitized by Google

waarbij wij zeiden een oogenblik te moeten stilstaan, dezelve wordt ons omschreven, *dat werk te zijn der genade en almagt Gods, waardoor de in zich zelven bedorven, en door de zonden dood- en doemenswaardige zondaar hersteld wordt tot het beeld en de gelijkenis— en uit den staat der verdoemenis, van een kind des toorns en der ongeregtigheid overgebragt wordt tot het kindschap Gods.* Op onderscheidene plaatsen en onder verschillende bewoordingen wordt het ons in de H. Schrift voorgesteld; als: b. v. een veranderd worden, — eene nieuwe schepping, — een nieuw schepsel, — een aandoen van den nieuwen mensch, — eene besnijdenis des harten, enz.; en het is uit deze en meer andere plaatsen van Gods onfeilbaar Woord, dat wij den aard der wedergeboorte al terstond kunnen leeren kennen, bestaande derhalve in eene algeheele verandering of vernieuwing van den mensch, waardoor hij juist het tegenovergestelde wordt van hetgeen hij in den staat der natuur gezegd wordt te zijn. — Wordt zulk eene geheele verandering des menschen door JEZUS genoemd een wedergeboren worden, Hij heeft daarmede de beste en wijsste bedoelingen, namelijk, om ons daardoor al terstond te wijzen op hetgeen er bij die verandering in den mensch plaats heeft: daarom stelt de Heere het ook onmiddellijk op de woorden van onzen tekst tegen elkander over; — sprekende aldaar, om NICODEMUS iets te doen gevoelen van het groote werk der hartveranderende genade, waarvan Hij in vs. 3 en den tekst heeft gewag gemaakt van een geboren worden *uit vleesch*, en een geboren worden *uit Geest.*

Het is, als wil de Heere ons alzoo langs den weg van het natuurlijke, wat met ieder mensch bij den aanvang der geboorte plaats heeft, en wat wij met onze oogen aanschouwen kunnen, opleiden tot het geestelijke; geboren worden uit vleesch is het geboren worden uit onze ouders; wanneer een kind geboren wordt, noemt men dat 't oogenblik, waarop 't het eerste levenslicht ontvangt, het aanvangpunt van het natuurlijk leven. Maar het is slechts een dierlijk leven, hetwelk wij met alle levende en redelooze schepselen gemeen hebben, want wat uit vleesch geboren is, dat is vleesch: daardoor wordt te weeg gebragt, dat men zeggen kan, dat een mensch geboren

Digitized by Google

is, een mensch — maar natuurlijk het beeld en de gelijkenis dragende der ouders, uit wie hij is voortgekomen; een mensch, maar van wien het getuigenis moet gegeven worden, wat de Psalmdichter David van zich zelven afleide; »ziet ik ben in ongeregtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijne moeder ontvangen; van nature bedorven, gelijk de ouders bedorven zijn; het gedichtsel des harten boos zijnde, en de zaden in zich omdragende van alle zonden en ongeregtigheid; zoodat de mensch van nature niet alleen beschreven wordt, — maar het terstond bij het verdere opwassen door de dagelijksche ondervinding wordt bevestigd — dat hij in dien staat en toestand is verduisterd in het verstand, vervreemd van de kennis van God en zijne dienst; dat hij een hart in zich omdraagt verhard tegen de roepstemmen en de aanbiedingen Gods, onwillig om zich te buigen onder den liefelijken scepter zijner koninklijke heerschappij.

Is nu zoodanig de staat en de toestand, zoo als ze Gods onfeilbaar getuigenis ons doet kennen met betrekking tot alle Adams nakomelingen, dan geldt ook tot allen, zoo lang zij in dien toestand blijven, en niets anders bezitten dan het natuurlijk leven, dat ze van hunne ouders hebben ontvangen des apostels taal, Rom. VIII: 5—8. Die in het vleesch zijn, kunnen God niet behagen; daarom niet, dewijl zij bedenken dat des vleesches is, omdat het is vijandschap tegen God, zich der wet Gods niet onderwerpt, het ook niet kan doen, en dien ten gevolge den dood werkt. Heeft echter de Heer den mensch geschapen, om Hem boven alles te dienen, lief te hebben, te gehoorzamen, als zijnen Schepper en Heer, Koning en Weldoener te kennen en te erkennen, en om hem langs dien weg op te leiden tot hooger heerlijkheid en zaligheid, om hem daar eeuwig te loven, te prijzen en te verheerlijken; wat moet er dan al niet in den mensch plaats hebben, eer hij daartoe geschikt en bekwaam zal zijn, meer immers dan eene bloot uitwendige verandering, eene gansche omkeering in hem; dan moet het door de zonde verduisterd verstand worden verlicht, dat verharde hart worden verbrijzeld, die onwil in hem worden te onder gebragt, de begeerten en genegenheden op andere voorwerpen worden gerigt, en er zich

Digitized by Google

naar uitstrekken. Dat is geen werk van des menschen eigen akker: te vergeefs is het, er zich op te beroemen, in onze jeugd het water des doops te hebben ontvangen op onze voorhoofden, en zich daardoor naar den naam van den eenigen en algenoegzamen Heiland en Zaligmaker te noemen, geen hooger opvoeding, geen burgerlijke deugd, geene uitwendige pligtsbetrachting van de godsdienst; geene tranen, geen verzuchtingen, geen aandoeningen des gemoeds; ja, al wilde hij zich met den Farizeër beroemen, naar de bescheidenste secte te leven, of geleefd te hebben, die verandering kan hij uit zichzelven, in zich niet te weeg brengen. Jezus noemt daarom dezelve eene *wedergeboorte*; een geboren worden, maar ofschoon daarin als het ware met de natuurlijke geboorte gelijk, dat het is het aanvangspunt, van het leven, — een nieuw levensbeginsel, echter van de natuurlijke geboorte onderscheiden, als nacht en dag, duisternis en licht, — het is een geboren worden niet uit vleesch, maar uit Geest; eene geestelijke geboorte, gelijk dan ook het levensbeginsel, en het leven, een geestelijk levensbeginsel, en leven is; dat — gelijk het niet alleen de H. S. leert, maar ook in iedere wedergeborene ziel wordt ondervonden — dat terwijl het vleesch begeert tegen den geest, omgekeerd ook den geest tegen het vleesch, en deszelfs werkingen, en genegenheden zich aankant, en er tegen strijden.

Neen! dat nieuw levensbeginsel, dat leven des geestes kan de arme, in zich zelven dood en doemenswaardige zondaar niet deelachtig worden, evenmin als van ieder kind, geboren, wordende kan gezegd worden, dat het zelf tot het leven, of tot de verkrijging van hetzelve iets heeft bijgebragt, ja! zoo onnatuurlijk het is dit laatste te stellen, zoo ongerijmd zou het ook zijn, zich in te beelden, of voor te geven dat de mensch, die dood is in zonde en misdaden, uit zich zelven, uit den dood tot het leven kon wederkeeren.

Jezus spreekt van een *wedergeboren*, of zoo er ook in hetgeen wij in vs. 3 gezegd vinden kan gelezen worden, *van boven* geboren worden, en de eerste oorzaak of de bewerker des geestelijken levens wijst Hij zelf ons dan daardoor aan; niet op de aarde, — niet in voorwerpen, die ons omringen, — niet in den armen mensch zelven, maar

Digitized by Google

boven te zoeken. Het is de Heere God zelf, de almagtige, de Schepper en Formeerder van alles wat bestaat, die bij den aanvang der wording van het Heelal sprak, er zij licht, en het licht kwam op zijnen wenk te voorschijn; die den adem des levens geblazen heeft in 's menschen neusgaten en hij werd tot eene levende ziele. De Heere God, die het hart geschapen heeft, kan het ook alleen veranderen, Hij heeft het ook gezegd te zullen doen, daarom sprak Hij door den mond van zijnen profeet (Ezech. XXXVI: 26, 27). Ik zal u een nieuw hart en eenen nieuwen geest geven in het binnenste van u, en Ik zal het steenen hart uit uw vleesch wegnemen, en zal u een vleeschen hart geven, en Ik zal mijnen Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in mijne inzettingen zult wandelen en mijne regten zult bewaren en doen. Dit werk der hartverandernde genade des zondaars, wordt dan ook genoemd een uit God geboren zijn, Joh. I: 13. Het wordt aan alle drie Personen in het aanbiddelijk goddelijk Wezen toegekend — gelijk in het gansche genadewerk tot der zondaren behoudenis, zoo wordt ook de Vader in dezen, door zijne onbegrensde liefde, als de eerste oorsprong aangemerkt; daarom is het 1 Petr. I: 3, Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere JEZUS CHRISTUS, die naar zijne groote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot eene levende hope. Aan den Zoon wordt het toegeschreven, die door zijne lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid den weg van verlossing geopend, en door zijne opstanding uit de dooden, den levendmakenden Geest heeft verworven: 1 Joh. II: 29. Zoo weet gij, dat een iegelijk, die de regtvaardigheid doet, uit Hem; (uit den Zoon) geboren is. Daar evenwel de wil des Vaders en des Zoons door den H. Geest wordt ten uitvoer gebragt, zoo wordt dit werk der genade, naar de orde der goddelijke huishouding bepaaldelijk, aan den derden persoon in het aanbiddelijk goddelijk Wezen toegekend; daarom spreekt JEZUS in onzen tekst tot NICODEMUS van die geboren worden uit water en *Geest;* daarom spreekt de profeet tot Israël in den naam van Jehovah. (Zach. IV: 6). Niet door kracht, noch door geweld, maar door mijnen Geest zal het geschieden, zegt

Digitized by Google

de Heere der Heerscharen; daarom sprak de Zaligmaker bij eene andere gelegenheid tot de Kapernaïten: De Geest is het, die levend maakt, het vleesch is niets nut, Joh. VI : 63. Ja! het is het werk Gods des H. Geestes, aan wien de vernieuwing des zondaars bij den aanvang, voortgang tot aan het einde wordt toegeschreven; echter niet *onmiddellijk*, maar langs den weg van die middelen, reeds in zijnen eeuwigen vrederaad bepaald en vastgesteld, door of overeenkomstig zijn Woord; daarop wijzen ons de Apostelen des Heeren, als zij getuigen, Jac. I : 18, Naar zijnen wil heeft Hij ons gebaard, door het Woord der waarheid; en PETRUS, aan de verstrooide Christenen van Azië: Gij, die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levend en eeuwigblijvend Woord van God; ja, dat woord des Heeren is als het zaad, dat geworpen wordt op den akker, dat laat de Heer door zijne dienaren aankondigen, daarmede heeft Hij beloofd, met zijnen H. Geest te willen medewerken, om het te brengen in der zondaren harte, door hetzelve wil Hij de wereld overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel — onder het lezen of verkondigen, wil Hij LYDIA's ooren en harten openen, opdat zij acht geve op hetgeen er in van Hem geschreven staat of gesproken wordt — der blinden oogen openen, zoodat zij zien, bekennen en erkennen, wie zij zijn, en de noodzakelijkheid gevoelen en beseffen, om van den dood overgebragt te worden tot het leven, dat woord wil Hij door de bewerking des H. Geestes maken tot een' hamer, om het harde hart te vermorselen, den onwil te verbreken en hem gewillig en bereid te maken, zich te buigen onder den scepter zijner genadeheerschappij.

Vraagt gij nu echter M. H! waar het aanvangspunt der wedergeboorte te zoeken? hoe en op welk eene wijze de Heer dit door zijnen Geest wrocht in der zondaren harte? ons betaamt het niet, hierop beslissend te antwoorden, en wie zal zich vermeten, in dezen den Heere rekenschap af te vragen? Wij gedenken aan SAMUËLS, die van der jeugd af aan den Heere zijn toegewijd, aan SAULUSSEN, die op eenmaal krachtdadig worden staande gehouden op hunnen weg; aan jongelingen, die in hunne

Digitized by Google

jongelingsjaren, aan mannen en grijsaards, die in hunnen mannelijken leeftijd of op hoogen ouderdom eerst worden gegrepen; aan zulken, die van der jeugd af aan zedelijk, deugdzaam geleefd, en aan anderen, die zich aan de zonde en wereldsdienst openlijk hebben overgegeven. Wij kunnen en mogen die vragen dan ook niet anders beantwoorden, dan met des Heeren eigene taal tot NICODEMUS, vers 8. De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt, en waar hij henen gaat; alzoo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.

Maar al kunnen wij dan het *wanneer* en *hoe* niet verklaren, wij kunnen dan toch die genade-weldaad des H. Geestes, het werk der wedergeboorte opmerken, als men let op hare *kenteekenen*.

Ik spreek hier van kenteekenen, en ja! Zeker heeft die het werk der wedergeboorte; zij mege door de genade des H. Geestes gewerkt worden in der zondaren harten, maar zij kan niet verborgen blijven, maar moet zich noodzakelijk naar buiten openbaren; zij wordt gezien gelijk eene stad gelegen op eenen berg, of eene kaars aangestoken zijnde op eenen kandelaar. Het is levensbeginsel en leven, en moet zich in eeniger mate bewegen, en teekenen van leven vertoonen.

Immers zelfs de mensch der zonde, de dienaar der wereld, doet het blijken in zijn spreken en handelen, werwaarts de begeerten en genegenheden des harten zich uitstrekken, en zouden wij het dan niet zoo veel te meer moeten ontdekken in hem, in wien dat nieuwe levensbeginsel uit genade is ingestort?

Die kenteekenen kunnen echter zeer verschillend zijn, naarmate men den door Gods genade wedergeborenen beschouwt in den aanvang, bij den voortgang, in zijn meerder opwassen in kennis, en in de genade van den Heere en Zaligmaker JEZUS CHRISTUS. — Om dit te verstaan, hebben wij slechts de H. Schrift te openen, om daaruit te ontdekken, in welk een' verschillenden trap zij daarin worden voorgesteld; daarin wordt gesproken van nieuwgeboren kinderkens, zoo begeerig zijnde naar de redelijke en onvervalschte melk, om door dezelve op te wassen, — die geene vaste spijzen kunnen verdragen, nog onervaren in het Woord der geregtigheid zijnde. (1 Petr. II: 2. Hebr. V: 12, 13.)

Digitized by Google

Zoo ook van jongelingen, mannen, grijsaards in Christus, teedere planten en eikenboomen der geregtigheid.

Doch dit moge waarheid zijn, toch zijn er algemeene trekken, waaraan men de wedergeborene ziel kennen kan; hoe zij ook te voren heeft geleefd, gedacht, gesproken en gehandeld: dat nieuw en geestelijk levensbeginsel openbaart zich toch in hem, als juist het tegenovergestelde denkende, gevoelende, begeerende, dan hetgeen vroeger in hem het geval was; dat heeft eene gansche omkeering in zijn hart te weeg gebragt; — dat heeft het slapend geweten ontwaakt en verontrust, dat heeft veroorzaakt dat wat vroeger zijn lust en genoegen uitmaakte, hij dat haat en veracht, — dat heeft hem bekend gemaakt met de gruwelijkheid en het Gode onteerende der zonde, dat heeft hem opmerkzaam doen worden, met het ijdele en den schijn van de wereldsche begeerlijkheden, die voorbijgaan; dat heeft veroorzaakt dat hij met ernst begonnen is te denken aan dood en eeuwigheid, en zich zelven heeft doen afvragen, op welken weg hij wandelt, en waar hij in het eind zal aanlanden; of in de plaats der rampzaligheid, of der eeuwige gelukzaligheid: in de plaats, die den duivel en zijnen engelen bereid is, of in den hemel bij den volzaligen God en Christus, dat heeft hem met ernst zich doen buigen voor den troon van Gods genade, en doen vragen; wat moet ik doen om zalig, om behouden te worden?

Zoo gaat het inwendig in de ziel van den door Gods genade wedergeborenen om, zoo buigt hij zijne knieën in zijne binnenkamer, of in de verborgene plaatsen, voor den God van alle genade; maar die inwendige gewaarwordingen, die begeerten en genegenheden des harten, zij kunnen niet verborgen blijven, zij openbaren zich naar buiten; en het eerste blijk en bewijs dat hij er van geeft, het is *bekeering*.

Ik noem *bekeering*, en misschien verwondert gij u daarover M. H.! maar het is toch zoo. Waarheid moge het zijn, dat in Gods onfeilbaar getuigenis meermalen deze daad in dezelfde beteekenis, als wedergeboorte, gebruikt wordt, maar bij eene aandachtige en opmerkzame beschouwing is er toch ook een zeker onderscheid in op te merken. Immers wedergeboorte is, zoo als wij reeds hebben gezien, geen werk des menschen, maar van den almagtigen God;

Digitized by Google

bekeering daarentegen als eene daad beschreven, den mensch toegekend; maar welken mensch? Die daar ligt dood in zonden en misdaden? die daar beschreven wordt, het gedichtsel des harten boos, ja hatelijk zijnde, en vijandig tegen God en zijne dienst instaande? Neen! uit zich zelven zou die mensch nimmer met ernst aan terugkeering denken, — maar *dan* hoort hij niet alleen de stem, zonder er tevens begeerig naar te staan om er aan te gehoorzamen, *zoodra als* en *van het oogenblik* dat Gods genade een nieuw geestelijk levensbeginsel in hem gelegd, en het zaad der wedergeboorte wortel schiet in zijn hart, en daarom noem ik bekeering als het eerste kenteeken der wedergeboorte. Nu is het hem met alle kracht en nadruk in het hart gevallen, en het is hem door merg en been heengedrongen, dat woord: Verlaat den weg der slechtigheden en leeft en treedt op den weg des verstands; en het is zijn lust en begeerte geworden om zulks te doen, want hij is overgebragt van de duisternis tot het licht, van de magt des satans tot God.

Wordt hem nu van alle zijden door 's Heeren Woord toegeroepen: bekeer u, bekeer u, want waarom zoudt gij sterven; 's Heeren bevel wil hij gaarne veranderen in zijn gedurig en aanhoudend gebed: Heere! bekeer mij, zoo zal ik bekeerd zijn; — gelooft en gevoelt hij, bij de begeerte om God als zijnen God te kennen, en te bezitten voor zijn hart, dat des Heilands taal waarheid is, als Hij zegt: Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader die Mij gezonden heeft, hem trekke; ernstig is het zijne smeektaal voor den troon der genade: Trek mij Heere, en ik zal U naloopen.

En behoef ik dan bijna wel te zeggen, waar de oorzaak van die gansche verandering en omkeering in hart en werken te zoeken is? waarin anders dan in den invloed, welke die wederbarende genade, de instorting van dat nieuw geestelijk leven op hem uitoefent; daardoor wordt het door de zonde verduisterd verstand verlicht, — het verharde hart vermorseld, en de onwil in hem verbroken. Door het openen zijner oogen en het ontdekken van de stralen van de zon der gereglgheid, die gevallen zijn in zijn hart, is hij als het ware tot bewustheid gekomen, en wel tot bewustheid van zich zelven; zoodat hij het niet maar toe-

Digitized by Google

stemt, maar het ook met ernst gelooft, dat hij is zoo als hij in 's Heeren Woord beschreven wordt, onrein en melaatsch, van het hoofd tot de voetzolen toe, — dat zijne handelingen en daden den Heere mishagen, zijne inwendige gewaarwordingen tegen den Heere zijn gekant, — dat hij eene bron van ongeregtigheid in zich heeft, waardoor hij walgelijk is in het oog van God, en verdoemelijk staat voor den hoogen Regter.

Hij is gekomen tot Godskennis, heeft een klaar en helder inzigt gekregen van de heiligheid en regtvaardigheid Gods, die te rein van oogen is om het kwaad te kunnen aanschouwen, — die er geene gemeenschap mede kan oefenen, — die het gewisselijk straffen moet, maar ook, in meerdere of mindere mate, van 's Heeren genade, barmhartigheid, langmoedigheid, die hem gedragen heeft en nog draagt, die geen lust heeft gehad in zijnen dood, maar in zijn leven, die hem overlaadt met zijne zegeningen, tegen wien hij zich zoo ondankbaar en gruwelijk heeft gedragen, — en desniettegenstaande dat alles, ofschoon Hij hem van voor zijn heilig aangezigt had kunnen verdoemen, — nog laat waarschuwen, vermanen, bidden, en den weg van verlossing en bevrijding aankondigen.

Hij heeft leeren zien, hoe beminnelijk die weg van verlossing is, zooals de God van genade en barmhartigheid, in CHRISTUS JEZUS zijnen geliefden Zoon, hem dien laat aanwijzen; en het is zijne ernstige begeerte geworden, CHRISTUS voor zijn hart te mogen hebben, tot wijsheid, regtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. Ziet hij op Hem, hij ziet op Hem in de hooge noodzakelijkheid van zijn bezit, dierbaar en beminnelijk voor zijn hart; waar hij Hem beschouwt in zijne diepe vernedering, in zijn bitter en zwaar lijden en zielestrijd, als een verachte en uitgeworpene, aan het schandelijk vloekhout, of verhoogd in heerlijkheid aan 's Vaders regterhand, — hij roept uit: al wat aan Hem is, is zeer begeerlijk; — en hij zoekt geene rust voor zijn hart, voor hij Hem als zijnen Heiland en Zaligmaker bezit. De dingen der wereld heeft hij in hunne nietswaardigheid leeren kennen; hij gelooft, dat de wereld met hare begeerlijkheden voorbijgaat; — de zonde staat hem in al hare gruwelijkheid en God-onteerendheid voor den geest,

Digitized by Google

hij gelooft dat zij het is, die hem zoo diep rampzalig, zoo onrein en melaatsch gemaakt heeft in het oog van God, en het is zijn ernstige lust en begeerte om, ware het mogelijk, ze geheel en al, met wortel en tak in zich te mogen zien uitgerukt.

Groot, onuitsprekelijk groot schijnt hem toe, het voorregt, deel te mogen bezitten aan die hoogere en betere goederen des hemels, die eeuwige, onverwelkelijke, onverderfelijke en onbevlekte erfenis, die kroon der geregtigheid, die gelukzaligheid van allen, die den God JACOBS tot hunne hulpe hebben, en ernstig is het zijn verlangen, om van allen schijn afgetrokken, alles te verkoopen, om dien parel van groote waarde, CHRISTUS, en diens verworven heil, voor zich zelven deelachtig te worden.

Het is dan nu ook daarom zijn ernstige lust en toeleg geworden, om dit naar buiten in zijn gedrag en handelwijze voor de wereld te toonen, — de zonde te haten en te schuwen, de wereldsche begeerlijkheden te verzaken, de gezelschappen der wereld te verlaten, zich daar te laten vinden, waar 's Heeren vrienden en liefhebbers te zamen komen, om met elkander den naam des Heeren, huns getrouwen verbonds-Gods, aan te roepen, om daar 's Heeren goedertierenheden te vermelden, of te hooren verkondigen: hij geeft daardoor blijken en bewijzen, dat hij is overgegaan van den dood tot het leven, van de dienst des satans tot God; dat hij behoort, — of zoo hij het met betrekking voor zich zelven nog al niet durft aannemen, — dat hij behooren wil tot degenen, van wien geschreven staat, dat het is een zeer gewillig volk, op den dag van 's Heeren heirkracht, (Ps. CX: 3.) Het is zijn lust om dagelijks Gods Woord te onderzoeken, om dat te bezitten als een licht op zijn pad, als eene lamp op zijnen levensweg, — en, om door hetzelve meer en meer te leeren kennen, welke de goede, heilige, volmaakte en welbehagende wil des Heeren zij; en terwijl hij zich ootmoedig en kinderlijk buigt voor den troon van Gods genade, vraagt hij met gevoel en besef van eigen krachteloosheid in zich zelven, den Heere, dat Hij zijn licht meer en meer moge laten schijnen in zijn hart, — dat Hij het willen en het volbrengen in hem werke, naar zijn vrijmagtig welbehagen, — opdat hij in 's Heeren

Digitized by Google

kracht, Hem waardiglijk wandele, die Hem geroepen heeft van de duisternis tot zijn wonderbaar licht, en alzoo niet maar naar sommige, maar naar alle geboden Gods, onberispelijk te leven.

Ziedaar in eenige trekken, de kenteekenen, waaraan men het werk der wedergeboorte in de ziel van den armen en behoeftigen zondaar kan leeren kennen; en gelukkig driewerf zalig, hij die dezelve in zijn eigen hart mag opmerken, want:

Dat werk door 's Heeren genade en Geest in der zondaren hart gewrocht, heeft heerlijke *vrucht-gevolgen.*

Ik spreek van vrucht-gevolgen der wedergeboorte, en ja! zeker M. H.! en dit kunnen wij er vooraf al wel van zeggen, dat naarmate het genadewerk zelf meer in zijne hooge voortreffelijkheid en dierbaarheid, als een werk van den almagtigen en vrijmagtigen God, wordt gekend, de vruchten, die er uit voortvloeijen, ook zoo veel te grooter, heerlijker en zaliger zijn.

De Heiland laat Nicodemus, en met hem ook ons niet in het onzekere, als Hij zich in onzen tekst, aldus uitdrukt, *voorwaar! voorwaar! zeg Ik u, zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het koningrijk Gods niet ingaan.* — Waaruit wij dus aan de andere zijde, de waarheid bevestigd vinden, dat zoo iemand wedergeboren is, hij het koningrijk Gods, — het koningrijk van Christus, — het koningrijk der heerlijkheid zal ingaan, — deel zal verkrijgen aan al die zegeningen, die goederen des heils, welke zijn verworven en teweeg gebragt door Hem, die gekomen is niet om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven tot een rantsoen en losprijs voor velen.

Dat is hun heerlijk uitzigt, waarop zij staren, en dat hen zeker wacht na dit leven — dat is het goed, waarop zij hopen, en die hoop zal niet beschaamd worden, want zij is in hen gelegd door den H. Geest, — het goed is hen verzekerd door een onveranderlijk en getrouw verbonds-God, die niet verandert in zijne trouw, maar gisteren en heden en altijd dezelfde blijft in eeuwigheid.

Maar zou de door Gods genade wedergeboren ziel, hier in dit leven gedurende haren togt door dit land der vreem-

Digitized by Google

delingschap, niets van die heerlijke vrucht-gevolgen smaken? Zoo dit waarheid ware, dan was zij hier wel diep ongelukkig en beklagenswaardig.

Ziet op zijn leven, op den engen en smallen weg, dien hij te betreden heeft, op den strijd, dien hij heeft te voeren tegen zoo vele en magtige vijanden; de duivel, die gedurig op zijne loer ligt om hem door zijne listen te verstrikken, of door zijne woede te beangstigen, de zonde, die hem omringt, — de wereld, die hem liefelijk met hare begeerlijkheden toelonkt — de bedorvenheid, die in zijn' eigen boezem huisvest. — Op de rampen, wederwaardigheden, moeite en onaangenaamheden dezes aardschen levens, die hij met alle anderen gemeen heeft, ja! niet zelden moet ondervinden dat de tegenspoeden der regtvaardigen velen zijn. — En indien hij in en onder dit alles geene vrucht van het leven des geestes trekken kan — hoe zou hij onder alles wat hem ontmoet, kunnen staande blijven, hij zou gewisselijk er onder moeten bezwijken. Maar de hoop, zegt gij, het vooruitzigt om eenmaal deel te zullen hebben aan de hemelsche zegeningen, geeft hem kracht en doet hem onder alle moeite en strijd staande blijven, en dat is ook waarheid; maar die hoop moet ook gegrond zijn, zij moet op een' vasten rots zijn gevestigd, hij moet er zich op goede gronden van kunnen verzekerd houden, dat zij hem niet zal beschamen, en is dit zoo het geval, als zij waarlijk is het gewrocht van den H. Geest, dan is het eene levende hoop, dan brengt ze ook levensvrucht aan voor zijne ziel en ja! het is eene heerlijke en ziel-zaligende levensvrucht, niet maar daarin gelegen, dat de uitwerkselen als kenteekenen naar buiten voor anderen worden geopenbaard, maar hij trekt er ook voor zich zelven het allerheerlijkst genot van, — verschillend mogen ook in iedere wedergeborene ziel wel die vrucht-gevolgen zijn, naar die mate dat men haar beschouwt, in den aanvang of bij den meerderen voortgang van het genadewerk Gods in haar: maar daarin komen allen overeen, dat zij zich eerst hebben leeren kennen, als armen en behoeftigen in zichzelven, — treurende om hunne zonden, en den daaruit voortvloeijende verwijderde afstand van den Heere, — hongerende en dorstende naar diens geregtigheid, verworven door het dierbaar kruisbloed, of reeds

Digitized by Google

meer tot vastheid en verzekerdheid van hun aandeel in CHRISTUS gekomen zijnde, dat zij den Heere hebben lief gekregen, Hij hun dierbaar is geworden, en dat hetgeen zij in Hem zien, hen zoo begeerlijk en beminnelijk geworden is, dat zij den staat, waarin zij verkeeren voor al de dingen, — het schijn-genot en de begeerlijkheid der wereld niet zouden willen verwisselen. Zij laten de wereld vrij hare genoegens en vermakelijkheden, zij benijden haar haar schijngenot niet meer, zij kunnen maar wenschen ook niet meer te deelen in hare vreugdebedrijven, maar zij leeren daarentegen oogenblikken kennen, dat zij zelfs onder ramp en tegenspoed, de taal van den dichter verstaan en bevatten, Ps. IV: 8. Gij ô Heere! hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als der goddeloozen koorn en most zijn vermenigvuldigd.

Vreugde in God, vrede des gemoeds, die alle verstand te boven gaat, die de wereld niet kent, te vergeefs bij haar doet zoeken, maar die zij ook hare dienaren niet schenken kan, — rust voor het geweten, — dat zijn de heerlijke en zalige vruchten, welke uit de wedergeboorte voortvloeijen.

En hoe kan dit ook anders, want hij, die deze groote genade deelachtig is, hij is daardoor in de allernaauwste en innigste vereeniging en levensgemeenschap getreden met CHRISTUS, — hij is dat zelfde leven deelachtig geworden, — éene plant met Hem — één rank van denzelfden Wijnstok — een lid van het ligchaam, waarvan CHRISTUS het Hoofd is — een burger van dat volk, dat staat onder den Koning der koningen, wiens burgerschap in den hemel is. — Hij is het eigendom van den Heere JEZUS CHRISTUS, een vrijgekochte uit de magt van den overste der wereld, den vorst der duisternis; een vrijgekochte niet door schatten van goud of van zilver, maar door den duren en dierbaren prijs, het bloed van JEZUS CHRISTUS als een onbestraffelijk en onbevlekt Lam, — die door dien koopprijs niet alleen het volle regt op zijn bezit verkregen heeft, maar die ook nu voor hem zorgt, en voor tijd en eeuwigheid naar ligchaam en ziel voor hem zorgen zal.

Hij is het eigendom van CHRISTUS, die hem niet alleen vermaant en opwekt, om zich nu als een dienstknecht

Digitized by Google

van Hem te gedragen, waardiglijk te wandelen zijn Evangelie, zonder ook tevens hem geduriglijk zijne genadeinvloeden te doen ondervinden, hem met zijn geesteslicht voor te gaan op den engen en smallen weg, hem de vijanden, die hem omringen, te doen kennen, en hem kracht te schenken, om dezelve met zijne wapenrusting te bestrijden.

Hij is het eigendom van CHRISTUS, die niet alleen naauwkeurig het oog op hem geslagen houdt, iedere afwijking bemerkt en zich er over bedroeft, maar die ze ook telkens hem doet kennen en opmerken, bij het gevoel en besef derzelve hem vervrijmoedigt om tot zijnen troon te naderen, ze Hem te belijden, hem verzekert dat Hij alle smeekingen en gebeden hooren en verhooren wil, *daar* waar Hij als de Hoogepriester van het verbond der genade, als de zaakverzorger, en de voorspraak der zijnen werkzaam is, om hunne belangen gedurig den Vader voor te dragen, Ja!

Nog eenmaal de door de H. Geest wedergeborene is het eigendom van CHRISTUS, en door dat eigendom zijn, staat hij ook in eene innige en naauwe betrekking tot den Vader. Geheel anders als de zondaar en werelddienaar, geheel anders dan toen hij nog in den staat zijner natuur voortleefde, toen was hij een kind des toorns en der ongeregtigheid gelijk de anderen, toen kon hij niet tot Hem opzien, noch aan Hem denken, dan als den heilige en den regtvaardige, die naar de strenge eischen des regts met Hem handelen zou, — toen was de gedachte aan God, — zoo hij al eens gedrongen werd om met ernst aan het bestaan van den Almagtige en alomtegenwoordige te denken — genoeg om hem met angst en siddering te vervullen — nu daarentegen is het; gij hebt niet ontvangen den geest der dienstbaarheid, wederom tot vreeze, maar den geest der aanneming tot kinderen — die Geest getuigt met zijnen geest, dat hij een kind Gods is, en schenkt hem vrijmoedigheid om in het geloof, met gerustheid en blijdschap op te zien naar boven, en Hem aan te spreken, met den liefelijken naam van Abba — lieve Vader, en welk een onuitsprekelijk voorregt, den hoog verhevenen, den heiligen en regtvaardigen, maar

Digitized by Google

ook den genadigen en goedertieren God, als Vader te mogen aanroepen, die het niet aan magt en bereidwilligheid ontbreekt, om als zoodanig met hem te handelen, maar beloofd en toegezegd heeft, dat meer dan een aardsch vader zich ontfermt over zijne kinderen, Hij de Heer zich ontfermen zal over degenen, die Hem vreezen. — God tot eenen Vader te hebben, dan moge de wereld roemen op hare schatten, genoegens en vermakelijkheden, maar zij is arm — dan moge hij in zich zelven arm zijn, maar hij is waarlijk rijk — want hij behoort Hem toe, dien alle dingen zijn, en die zegt al het mijne is het uwe, hij is erfgenaam van al de hemelsche zegeningen, een erfgenaam Gods, een medeërfgenaam van CHRISTUS.

God tot een' Vader te hebben, laat dan zijnen weg hier niet altijd zijn bezaaid met rozen, maar er ook doornen en distelen groeijen op zijn pad. — Laat dan duistere wolken drijven over zijn hoofd, en den strijd, dien hij te strijden heeft wel eens zwaar zijn, — dan mag hij echter onder dit alles geloovig het hoofd opheffen naar boven, dan pleiten op 's Heeren trouwbeloften, Gij Heer! Gij hebt gezegd, Ik zal gewisselijk wel bij u doen — dan weet hij dat God de Heere is eene zon en schild, dat Hij genade en eere geven, en het goede niet onthouden zal allen, die op Hem vertrouwen; dan staat hij onder eene veilige hoede en bescherming; geene lasten zullen Hem hier opgelegd worden, te zwaar om te dragen, alle dingen zullen medewerken hem ten goede; en wedergeboren tot eene levende hope, zal eens die hope in aanschouwen verwisseld worden; daar waar het Hem uit genade gegeven zal worden, door den oversten Leidsman en den voleinder des geloofs, Jezus, in het volle bezit te komen van die eeuwige, onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die bewaard en weggelegd is voor allen, die des Heeren eigendom geworden zijn.

III.

Zoo hebben wij dan tot dus verre nagegaan welk eene verandering er in den door de zonde diep bedorven mensch moet plaats hebben, en den *aard*, de *kenteekenen* en de

Digitized by Google

heerlijke *vruchtgevolgen*, dier hartveranderende genade, van het werk der wedergeboorte leeren kennen. En wie onzer, die allen op reis zijn naar eene groote en verschrikkelijke eeuwigheid, wier lot daar staat beslist te worden, zoodra wij de eerste schrede in die groote eeuwigheid zullen doen, die het uit 's Heeren dierbaar Woord, dat ons telkens wordt verkondigd, kunnen weten, dat er maar twee plaatsen zijn, waar wij zullen aanlanden, of in die der rampzaligheid, of gelukzaligheid, en dat, zoo de boom valt, hij alzoo zal blijven liggen. Ja, die het uit datzelfde Woord weten kunnen, dat iedere boom, die geene goede vrucht voortbrengt, uitgehouwen en ter verbranding geworpen zal worden in het onuitblusschelijk vuur, en wien het met allen ernst wordt toegeroepen, wat JEZUS in den tekst NICODEMUS toesprak: *Voorwaar! Voorwaar! zeg Ik u, zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het koningrijk Gods niet ingaan.* Wie onzer moest er niet begeerig en verlangend naar uitzien, om dat groot en onuitsprekelijk voorregt voor zich zelven deelachtig te zijn? Of zullen wij het nu nog durven ontkennen, dat het voor ons niet noodzakelijk zou wezen; of kent gij voor u zelven een' anderen weg M. H! langs welken gij op goede gronden u van het deelgenootschap aan des hemels heilgoederen, en het ingaan in het koningrijk van God en CHRISTUS verzekerd kunt houden?

Ik vraag u met allen ernst, of gij een' weg, anders dan dezen, op goede gronden rustende, kent? Gods onfeilbaar Woord wijst ons geen anderen aan, daar is het overal hoofdinhoud, wat JEZUS in den tekst, heeft uitgedrukt. — En toch niettegenstaande die duidelijke uitspraak van Hem, die de mond der waarheid is, worden er nog zoo velen gevonden, die van dit werk der wederbarende genade des Heiligen Geestes niet willen hooren, het stout weg ontkennen, of als eene zaak, voor hen zelven van minder aanbelang beschouwen, waarover zij zich dan ook weinig of liever in het geheel niet bekommeren. Dwaze sterveling! zoo zijt gij werkzaam, om dat, wat tot uw waar en wezenlijk geluk, boven alles hoogst noodzakelijk is, te verwerpen, en dat om een weinig tijds, dien gij hier te leven hebt, stil, gerust en

Digitized by Google

zorgeloos te kunnen voorttreden op uwen weg, de zonde en de wereldsche begeerlijkheden te blijven najagen, of het geweten, waar het u toeroept, dat het anders zal moeten worden, te bevredigen. Maar wat is de grond, waarop gij voor de eeuwigheid bouwt?— Is het kennis, geleerdheid, achting van uwe medemenschen? Is het misschien geld, of goederen, of burgerlijke deugd? Is het Gods genade en barmhartigheid, waarop gij hoopt? Of hebt gij u in den waan gebragt, en verlaat gij u daarop, dat gij in uwe jeugd het teeken des doops hebt ontvangen, en daardoor tot de belijdenis der Christelijke kerk gerekend wordt te behooren? Ach! laat mij u dan nog waarschuwen, wie gij zijt, ô mensch! want gij stelt uw vertrouwen op rietstaven, die u eenmaal gewisselijk de hand zullen doorboren. — De Heer roept het u zelf toe, en in zijnen naam, en op zijn bevel kondigen wij het u aan, gij moet wedergeboren worden, want zonder wedergeboorte kan niemand in het koningrijk Gods ingaan; gij *kunt* niet ingaan, de Heer heeft het eenmaal in zijnen eeuwigen raad alzoo bepaald en vastgesteld, Hij kan met de zonde geene gemeenschap hebben, want Hij is te rein en heilig, niets is er, dat voor Hem kan bestaan — dat met zijne rein- en heiligheid niet in volkomen overeenstemming is; en gelooft gij dan zijn eigen getuigenis niet, daar Hij zelf heeft gezegd, en het door Profeten en Apostelen heeft laten te boek stellen, dat wat uit vleesch geboren is, vleesch is, en dat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen Hem! Zonder wedergeboorte blijft gij in den staat der natuur, en in dien toestand met de gansche wereld voor Hem verdoemelijk, en al ware het, dat er van u gezegd kon worden: gij brengt het zeer nabij het koningrijk der hemelen, maar nabij is nog verre af, gij zult nog buitengesloten worden, al zijt gij dan door het doopwater den Eenigen en Drie-eenigen toegewijd, dat water des doops zal tegen u getuigen, want gij mist bij al uwe braafheid en deugd, de echte kenmerken van de erfgenamen der hemelsche zegeningen; gij hebt geen kennis aan CHRISTUS, gij hebt geen leven in u, gij zijt niet uit den geestelijken dood opgewekt, en zonder wedergeboorte kunt gij niet staan voor God; uwe

Digitized by Google

zonden zijn niet uitgewischt, gij zijt niet geregtvaardigd, gij kunt alzoo niet ingaan in dat koningrijk, waarin alleen zij kunnen binnengaan, die in CHRISTUS gevonden, met Hem vereenigd en door zijnen H. Geest Hem zijn toegewijd.

Doch mogelijk verheft zich hier of daar eene stem, of spreken er in hun hart, maar wedergeboren worden, is werk Gods, daaraan kunnen wij van onze zijde niets toebrengen, zoo het Hem niet behaagt ons uit den toestand, waarin wij verkeeren, tot den staat van gelukzaligheid over te brengen, door met zijnen H. Geest in onze harten neder te dalen, en een nieuw leven aan te vangen. En waarheid is het, wat gij zegt, gij M. H! die aldus spreekt, wij willen het met ons gansche hart toestemmen, wij wenschen ook door geen' anderen weg het leven deelachtig te worden, dan alleen door de genade van den eenigen en drie-eenigen verbonds-God. Echter moeten wij met allen ernst u hier weder de vraag voorleggen: welken invloed deze waarheid reeds heeft uitgewerkt op uw gemoed? Zijt gij er werkzaam mede geworden voor u zelven? — Heeft het u doen brengen voor den genadetroon, en het vurig en smachtend verlangen in u voortgebragt, dat het Hém behagen mogt, dat nieuwe leven in uwe harten te werken, door de kracht en genade des H. Geestes, waardoor gij Hem mogt leeren kennen, en genegen gemaakt worden, om Hem als uwen God te dienen en te gehoorzamen. — Of hebt gij het tot hiertoe slechts bij de gedachte aan die waarheid gelaten, zonder dat het eenigen invloed op u heeft uitgeoefend? Zijt gij koel en onverschillig er onder gebleven? Of stelt gij u er mede gerust en tevreden, bij het voorttreden op de paden der zonde en der ongeregtigheid? — Zoo dit laatste het geval is, laat mij het u zeggen, M. H! gij zult u in uwen waan bedrogen zien uitkomen; ach! dat gij het thans nog leeren mogt, terwijl gij zijt in het heden der genade; dat uwe oogen er niet dan eerst voor open gaan als gij ze in de eeuwigheid zult opslaan, waar geene verandering meer mogelijk is, waar alle berouw te laat, voor eeuwig te laat zal zijn.

Gij moet wedergeboren worden, want zonder weder-

Digitized by Google

geboorte zal niemand het koningrijk der hemelen ingaan, het is des Heeren eigen werk, ja! zoo de nietige sterveling het doen moest, dan mogten wij wel zeggen: Wie kan dan behouden worden? maar wat onmogelijk is bij de menschen, is mogelijk bij God, Hij *moet*, maar Hij *kan* en *wil* het ook doen; bedenk eens met hoe vele roepstemmen, vermaningen, waarschuwingen, raadgevingen, smeekingen, aanbiedingen en beloften de Heere telkens tot u komt, heden laat Hij het u door mijnen mond toeroepen: gij moet wedergeboren worden, opdat gij de noodzakelijkheid hiervan mogt leeren inzien, en het uw lust en begeerte worden Hem er om te vragen. Stel u met geene verontschuldigingen tevreden, die daar u zullen ontnomen worden, waar eenmaal het ontwaakt geweten geopend in den staat der rampzaligheid u onophoudelijk zal toeroepen: gij hebt niet gewild.

Evenwel hoe velen er helaas gevonden worden, die toonen dat zij nog in den staat der natuur zijn, en de duisternis liever hebben dan het licht, er worden er toch! Gode zij dank! gevonden, en, dat er van dezulken maar velen mogten zijn onder degenen, die mij thans hooren, die aanvankelijk zijn ontwaakt uit den slaap des doods. — Heb ik ook u het werk van Gods ontfermende genade voorgesteld, en de heerlijke vrucht-gevolgen onder het oog gebragt, mogelijk is er bij dezen of genen wel eene zucht opgestegen uit het hart, en gij zegt bij u zelven: Ach! ware ik zoo uit God geboren, — maar, gij ziet op u zelven, op hetgeen er in uwe harten opwelt, op uw leven, en waar gij het oog vestigt, niet dan zonden, gebrek, afdwaling; en gij stelt u voor, deze genade zou te groot zijn, dan dat de Heere ze aan u zou bewijzen. — Maar niet te groot voor den Heere! neen! Hij stelt er veeleer eene eere in om ze u te doen deelachtig worden. — Wat heeft Hij van zijne zijde gedaan, om zich in den rijkdom zijner aanbiddelijke genade aan zondaren, die alles verbeurd hebben, maar zondaren, gelijk gij zijt, te kunnen voordoen; de Vader heeft zijnen geliefden Zoon niet gespaard, maar Hem overgegeven tot eene verzoening voor de zonde; de Zoon Gods heeft zich vernederd tot in den dood des kruises, ja! is te zijner tijd voor goddeloozen gestorven; en heeft den H. Geest

Digitized by Google

uitgezonden, om der zondaren hart in bezit te nemen, en het te reinigen en te heiligen tot zijnen tempel. — Houdt dan moed, gij bedrukte en verslagene zielen; gij behoeft niet te zijn als dezulken, die geene hope hebben; — de vorst der duisternis moge zijne pijlen op u werpen, om u aan de genade Gods te doen twijfelen — de wereld moge u aanlokken om met haar schijnschoon u in hare dienst te houden, — uw eigen bedorven hart u menigmaal door zijne opwellingen benaauwen; maar in dien toestand, hoe treurig voor het oog der wereld, zoo daarbij met ernst in uwe harten de verzuchtingen oprijzen, om er door den Heer uit verlost te worden, dan mogen wij u aanvankelijk reeds gelukkig noemen. Ja, dan zeggen wij u, de Heer heeft reeds zijn genadewerk in u aangevangen, het zaad der wedergeboorte gelegd in uwe zielen, dat op zijnen tijd, zijne gezegende vruchten niet zal doen achterblijven. Gij moogt het voor u zelven niet kunnen noch durven aannemen, en er u gerust en tevreden mede stellen, — maar er worden dan toch alreede kenmerken van dat werk van Gods genade gevonden in uwe harten — van waar die lust en begeerte om niet meer de wereld, maar den Heere God te dienen — om de paden der zonde te verlaten en te treden op den weg des verstands — om losgemaakt te worden uit de boeijen en kluisters van den vorst der duisternis — om in JEZUS CHRISTUS gevonden te worden, en Hem in zijne dierbaarheid en beminnelijkheid te bezitten voor uwe harten — om door 's Heeren Geest geleid te mogen worden op den weg der waarheid om aller zonden vijand te zijn, en in geregtigheid te leven voor Gods heilig aanschijn? Staat er eens met ernst voor u zelven bij stil, en vraagt u eens af, van waar die verandering in wil, zin, begeerten, verlangens en uitzigten, en waar zult gij den oorsprong derzelve vinden anders dan bij den Heer? Ja! Hij heeft het gedaan, maar Hij, die het gedaan heeft, is onveranderlijk en getrouw, Hij is een waarmaker van zijn Woord, Hij laat niet varen het werk zijner handen, Hij zal het voleinden; — laat Hem met zijne genade werken in uwe zielen, smeekt Hem gedurig om meerder licht, en eens zal Hij het u doen ondervinden, dat wedergeboren door den H. Geest, het

Digitized by Google

koningrijk van CHRISTUS u geworden is, ter eeuwige erve.

Dat is een heerlijk en zalig uitzigt, geloovigen! die door de genadewerking des H. Geestes overgebragt zijt van de duisternis tot het licht, van den dood tot het leven — van de zonde tot God — van den satan tot CHRISTUS, — en door de naauwe en innige geloofsvereeniging tot den Vader. Heerlijk uitzigt: ja! maar heerlijk voorregt tevens dat gij hier als reizigers en vreemdelingen maar voortreizende naar uw hemelsch vaderland reeds zijt deelachtig geworden — een voorregt onuitsprekelijk zalig als gij in het geloof gemeenschap oefenen moogt met uwen eenigen en drieëenigen Verbonds-God, dan geniet gij immers hier reeds eene zaligheid door geene tong uit te spreken, door geene pen te beschrijven; dan verstaat gij de taal van den Apostel, als hij 1 Petr. I: 3 ter neder schrijft: Geloofd zij de God en Vader van JEZUS CHRISTUS, onze Heere, die naar zijne groote barmhartigheid ons wedergeboren heeft, tot eene levende hope. Maar welk eene dure verpligting dan nu ook om, door uw leven der wereld te toonen, — dat gij niet meer haar toebehoort, — dat gij een ander leven zijt deelachtig geworden, — dat gij een' geheel anderen Heer hebt leeren kennen, — dat gij met de werken der duisternis geene gemeenschap kunt oefenen — dat gij geene andere keuze hebt dan om door den H. Geest geleid te worden, om de werken des Geestes te werken, den welbehagenden wil te volbrengen van Hem, die u geroepen heeft van de duisternis tot zijn wonderbaar licht — opdat gij alzoo levende en werkzaam zijnde, uw licht laat schijnen voor de menschen, — zondaren opgewekt worden om door uw leven dien zelfden Heer te zoeken, en naar zijne genade te vragen.

Het is waar, in u zelven zijt gij tot zulk een leven niet in staat; veel en menigvuldig zijn ook nog uwe gebreken, tekortkomingen en afdwalingen, maar laat gevoel en besef van dit uw onvermogen in u zelven, u gedurig aansporen en opwekken tot een ernstig en aanhoudend gebed tot den troon van den God van alle barmhartigheid en genade, dat het Hem behage u den weg, door Hem bepaald, te leeren kennen, zijnen welbehagenden wil in en onder alle omstandigheden te verstaan, en uw verstand met

Digitized by Google

zijn goddelijk licht zoo te bestralen, dat gij door dat licht bestraald, uwen oversten Leidsman en den Voleinder van uw geloof altijd op het oog moogt hebben, zoo zult gij veilig uwen weg als aan zijne hand vervolgen, en terwijl allen, die niet wedergeboren zijn, zullen buitengesloten blijven, zult gij tot roem van de genade van uwen onveranderlijken en getrouwen verbonds-God ondervinden, dat een ruime ingang in het koningrijk van uwen Heer en Zaligmaker JEZUS CHRISTUS u beschoren en uw zalig deel daarboven is, eene eeuwige, onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis. AMEN.

Nazang Ps. CXLIII: 10.

Digitized by Google

DE WONDERDADIGE GENEZING VAN DEN DOODZIEKEN ZOON EENS KONINKLIJKEN HOVELINGS.

—

Voorz. Ps. LXXII : 6.

—

VOORAFSPRAAK.

Ten laste van koning ASA staat opgeteekend, dat hij in en op zijn sterfbed geenzins zijne toevlugt nam tot den Heere, Israëls magtigen Heelmeester, maar dat hij vleesch tot zijnen arm stelde en zijne toevlugt nam tot menschelijke medicijnmeesters. 2 Kron. XVI : 12—13.

Het wangedrag waaraan koning ASA zich in dezen schuldig maakte, bestond geenzins hierin, dat hij zich in zijne gevaarlijke ziekte van menschelijke geneesmeesters bediende, dat hij uitwendige geneesmiddelen tot zijne herstelling gebruikte. ô Neen! De Heere gelastte wel uitdrukkelijk aan HISKIA op zijn ziekbed, door den profeet JESAIA, dat hij vijgen als geneesmiddel tot zijne herstelling zou gebruiken. Maar het wangedrag van koning ASA was eenig en alleen hierin gelegen, dat hij vleesch tot zijnen arm stelde; dat hij alleen tot menschelijke geneesmeesters zijne toevlugt nam, en op zulke nietige rietstaven steunde en leunde, zonder den Heere, Israëls alleen magtigen Heelmeester, in deze zijne doodelijke ziekte zelfs in het allerminst te kennen. En daarom, geen wonder zeker, dat ASA dit zijn wangedrag met den dood moest bekoopen, dat hij daarop stierf, want menschelijke hulp is waarlijk ijdelheid, en het is te vergeefs toevlugt te nemen tot bergen en heuvelen, want bij God is alleen Israëls heil.

Wie moet dan niet daarentegen de zulken gelukkig noemen, die den God JAKOBS tot hunne hulp hebben, die in tijden van nood en dood uitkomst zoeken bij dien Heere, Heere, bij wien zelfs uitkomsten zijn tegen den dood

Digitized by Google

TEKST: Joh. IV : 46—54.

ZOO KWAM DAN JEZUS WEDEROM TE KANA IN GALILÉA, WAAR HIJ HET WATER WIJN GEMAAKT HAD, EN DAAR WAS EEN ZEKER KONINKLIJKE [*HOVELING*], WIENS ZOON KRANK WAS TE KAPÉRNAÜM.

DEZE, GEHOORD HEBBENDE, DAT JEZUS UIT JUDÉA IN GALILÉA KWAM, GING TOT HEM, EN BAD HEM, DAT HIJ AFKWAME, EN ZIJNEN ZOON GEZOND MAAKTE: WANT HIJ LAG OP ZIJN STERVEN.

JEZUS DAN ZEIDE TOT HEM: TENZIJ DAT GIJLIEDEN TEEKENEN EN WONDEREN ZIET, ZOO ZULT GIJ NIET GELOOVEN.

DE KONINKLIJKE [*HOVELING*] ZEIDE TOT HEM; HEER! KOM AF, EER MIJN KIND STERFT!

JEZUS ZEIDE TOT HEM: GA HEEN; UW ZOON LEEFT. EN DE MENSCH GELOOFDE HET WOORD, DAT JEZUS TOT HEM ZEIDE, EN GING HEEN.

EN ALS HIJ NU AFGING, KWAMEN HEM ZIJNE DIENSTKNECHTEN TE GEMOET, EN BOODSCHAPTEN, ZEGGENDE: UW KIND LEEFT.

ZOO VRAAGDE HIJ DAN VAN HEN DE URE, IN WELKE HET BETER MET HEM GEWORDEN WAS; EN ZIJ ZEIDEN TOT HEM: GISTEREN TEN ZEVEN URE VERLIET HEM DE KOORTS.

DE VADER BEKENDE DAN, DAT HET OP DEZELFDE URE [*WAS*], IN WELKE JEZUS TOT HEM GEZEGD HAD: UW ZOON LEEFT, EN HIJ GELOOFDE ZELF, EN ZIJN GEHEELE HUIS.

DIT TWEEDE TEEKEN HEEFT JEZUS WEDEROM GEDAAN, ALS HIJ UIT JUDÉA IN GALILÉA GEKOMEN WAS.

—

INLEIDING.

Johannes wilde in dit zijn Evangelie betoogen, dat Jezus Christus zij de eeuwige Zoon des eeuwigen Vaders, de waarachtige God en het eeuwige leven, en dus de ware en lang beloofde Messias, in Wien alleen alle leven, heil en zaligheid voor verlorene stervelingen te vinden is. Te dien einde geeft hij ons eene vertooning van 's Heilands luisterrijke heerlijkheid in Samaria, hoe Hij zich daar op zijnen doortogt naar Galiléa heeft ingelaten in een vriendelijk gesprek met zekere Samaritaansche vrouw, om alzoo daardoor haar gemoed allengskens in de waarheid van zijn

Digitized by Google

Messiasschap in te leiden en haar tot het geloof in Hem te bewerken, hetwelk ook gebeurde, want dit zijn vriendelijk gesprek was van zoo eene gelukkige uitwerking, dat niet alleen deze vrouw, maar ook tevens vele andere Samaritanen met haar, in Hem als dien grooten CHRISTUS en Zaligmaker der wereld geloofden. Vs. 1—42.

Daarna vermeldt de Evangelist ons de luisterrijke openbaring van 's Heilands heerlijkheid in Galiléa door de wonderdadige genezing van eenen doodzieken zoon eens zekeren hovelings, en wel in diervoege, dat hij vooraf opgeeft 's Heilands reis naar Galiléa met de reden, waarom Hij Nazareth, de plaats zijner opvoeding voorbij trekt, uit hoofde, dat een profeet in zijn vaderland geen de minste eere heeft, vs. 43, 44. Daarna vermeldt Hij ons het zeer vriendelijk onthaal, waarmede de Galileërs hem aldaar ontvangen hebben, uit aanmerking van al die groote en heerlijke wonderteekenen, welke zij nog onlangs op het paaschfeest te Jeruzalem gezien hadden, vs. 45. En dan eindelijk geeft Hij op de luisterrijke openbaring zelve van 's Heilands heerlijkheid aldaar, door de uitvoering van een groot goddelijk wonderwerk aan eenen doodzieken zoon van eenen zekeren koninklijken hoveling te Kapernaüm, dien Hij, als die groote Heelmeester Israëls door zijne alles genezende hand op eenmaal en in een oogenblik van den oever des doods wegrukt, en tot zijne vorige gezondheid volkomen weer hersteld vs. 46—54, of de woorden van onzen tekst.

Wij zullen deze wonderdadige geschiedenis zelve toelichten, en dan volgens het oogmerk van JOHANNES 's Heilands ware Godheid uit dit heerlijk wonderteeken betoogen. — Opzigtelijk de wonderdadige geschiedenis zelve vestigen wij onze aandacht op de aanleidende gelegenheid met de nadere voorbereidselen, die den Heiland tot de verrigting van dit wonderteeken aanleiding gaven, en vooraf den weg baanden, en dan op de uitvoering van dit goddelijk wonder zelve met de gezegende vruchten en uitwerking voor dezen hoveling en zijn gansche huis.

Digitized by Google

VERKLARING.

Vestigen wij nu onze aandacht op de aanleidende gelegenheid met de nadere voorbereidselen, die de Heiland tot de verrigting van dit wonderteeken aanleiding gaven, en vooraf den weg baanden.

De eerste aanleidende gelegenheid was JEZUS terugkomst te Kana in Galiléa. De plaats dan, welke de Zaligmaker nu andermaal met zijne dierbare tegenwoordigheid verwaardigt, is *Kana in Galiléa.* Dit Kana was een klein stadje, gelegen ten noorden van Jeruzalem, in den stam Zebulon, en om dit kleinere Kana nu te onderscheiden van een ander Kana, doorgaans geheeten het grootere Kana, eene stad, die gelegen was tusschen Tyrus en Sidon in het land Syrophenicië, waar van daan naar alle waarschijnlijkheid, die Kananesche vrouw geweest is, welke als een hondeke om de kruimkens van genade zoo ernstig bij JEZUS aanhield; tot onderscheiding nu van die stad, zeg ik, zoo omschrijft de Evangelist dit ons tegenwoordig Kana hier nader van de landstreek, waarin het gelegen was, als een Kana in Galiléa. En alsof dit nog niet genoeg ware tot onderscheiding, zoo voegt de Evangelist er nog bij, dat de Heiland onlangs daar een groot goddelijk wonderwerk verrigt, te weten: *water tot wijn gemaakt had. Daar* te Kana *kwam* JEZUS nu *wederom.* Te weten, reizende uit Judéa, alwaar de Zaligmaker zich eenen geruimen tijd had opgehouden, zoo zette Hij zijne reis voort door Samaria, en kwam daarop eindelijk te Kana weder gelukkig en behouden aan. Geenszins met dat oogmerk, om uit den mond van Kana's inwoneren eenige loftuitingen te hooren over zijn eerste goddelijk wonderteeken aldaar onder hen verrigt. ô Neen! wel verre daarvan daan. Hij had hiermede eenig en alleen voor, om het zwak geloof dergenen, die dat eerste wonder gezien hadden, meer te bevestigen en te versterken, en om anderen tot het geloof in Hem te bewerken; om dus het zaad des geloofs, hetwelk Hij daar reeds gestrooid had, verder den wasdom te geven en tot eene volkomene rijpheid te brengen; om dus den grondslag van zijn koningrijk, dat Hij door zijn eerste wonder daar reeds gelegd had verder op te bouwen

Digitized by Google

en te bevestigen, ten duidelijkste blijke, dat Hij niet laat varen het werk zijner handen, maar dat Hij wil volvoeren het goede werk, dat Hij in hen begonnen had.

Bij deze gelegenheid nu, dat JEZUS, zoo andermaal te Kana aankwam, doet zich nog eene nadere aanleiding tot het volgend wonder op, te weten, dat daar juist op dien tijd was *een zeker koninklijke hoveling wiens zoon krank was.* — De persoon, van wien wij hier den Evangelist hooren gewagen, is een zekere koninklijke hoveling, dat is een hofmeester, die aan het hof van den koning verkeert. Deze hoveling was van godsdienst naar alle waarschijnlijkheid een Jood, dewijl JEZUS, die bestraffing, waarmede Hij het Joodsche volk bestraft, ook vooral tot hem rigt, vs. 48. Ja hij was naar de wereld buiten alle tegenspraak een man van veel gezag en aanzien, gelijk op te maken is, niet alleen uit dien luisterrijken eernaam van koninklijke hoveling, waarmede deze man hier vereerd en bestempeld wordt, maar ook vooral uit die bereidvaardige dienst, welke zijne knechten volgens vs. 51 aan hem bewezen. — Deze hoveling nu had eenen zoon, die krank was te Kapernaüm. De plaats dan, alwaar deze hoveling woonde, en daar ook zijn zoon krank lag, was Kapernaüm, eene zeestad mede in Galiléa gelegen aan 't meer van Tiberias, tegen het Noorden van Jeruzalem in de landpalen van Zebulon en Naftali, en gelijk de meesten willen, omtrent 5 mijlen van ons even gemeld Kana in Galiléa. Het is dan die stad, waarin de Heere JEZUS veeltijds zijne woonplaats gehad, ja, waarin Hij zoo vele en groote wonderen verrigt heeft. Daar heeft Hij den knecht van dien sterkgeloovigen hoofdman over 100 met een enkel woord van zijne geraaktheid volkomen genezen. Daar heeft Hij eene vrouw van haar 12 jarig bloedvloeijen door eene bloote aanraking van den zoom zijns kleeds op eenmaal verlost. Daar heeft Hij het dochterke van JAÏRUS uit de dooden opgewekt. Ja daar heeft Hij met één woord velen, die wegens verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren, genezen, en vele duivelen uitgeworpen. Zoo dat de Heere JEZUS even daarom haar met het grootste regt heeft mogen noemen *zijne* stad, en haar deze bedreiging te gemoet voeren: Gij Kapernaüm, die tot den Hemel toe zijt

Digitized by Google

verhoogd, gij zult tot de helle toe neder gestooten worden, want zoo in Sodom die krachten geschied waren, die in u geschied zijn, zij zoude tot op den huidigen dag gebleven zijn; doch Ik zeg u, dat het den lande van Sodom verdraaglijker zal zijn in den dag des oordeels dan u. En ook om wijze en gewigtige redenen zeker heeft de Zaligmaker in die stad zijnen leerstoel willen oprigten, en daar zoo vele goddelijke wonderen uitvoeren, omdat zij was gelegen bijkans midden tusschen de twaalf stammen Israëls, werwaarts dan de Joden van alle kanten zeer gemakkelijk als tot een middelpunt konden toevloeijen, om zijne dierbare leer als oorgetuigen aan te hooren, en zijne goddelijke wonderen als ooggetuigen te aanschouwen. En hiertoe zouden zij nu ook eerlang weder gelegenheid vinden, wanneer zij JEZUS als dien grooten Heelmeester Israëls zijne genezende hand zullen zien slaan aan den zoon van dien zoo even gemelden hoveling. Want zegt JOHANNES hier te Kapernaüm was het alwaar zijn zoon krank lag. De ziekte, waarmede deze zoon thans zoo bitter moest worstelen wordt vs. 52 de koorts genaamd, die buiten allen twijfel zoo hevig was toegenomen, dat er bij menschelijke medicijnmeesters geen hulpe meer te wachten was, dat er geene uiterlijke geneesmiddelen meer te vinden waren, die toereikende en in staat waren, om hem van die zoo gevaarlijke krankheid te verlossen, want volgens het 47ste vs. lag hij op zijn sterven, en dit was gewis en zeker eene zeer nare en zware bezoeking voor dezen met den bangen dood worstelenden zoon, dewijl hij alle oogenblikken in het uiterst gevaar was, om door denzelven in het midden zijner dagen in de fleur zijns levens als eene geurige bloem uit het land der levenden door den sikkel des doods te worden afgemaaid en naar eene donkere en nimmer eindigende eeuwigheid te worden weggezonden. En daarom, jongelingen en jonge dochters! leert hieruit in het voorbijgaan, gij, die nog in den bloei uws levens zijt, dat gij in dezen uwen leeftijd ook gansch niet tegen den dood, dien koning der verschrikking gedekt en gewapend zijt, maar veel eer in gevaar om in de dagen uwer jeugd als eene bloeijende bloem door de zeis des doods te worden afgemaaid. Daarom gedenkt aan uwen Schepper

Digitized by Google

in uwe jongelingschap en jeugd. — Nog eens, dit was zeker eene nare en zware bezoeking voor dezen Vader, een man van zooveel staat en aanzien en vermogen naar de wereld, voor wien immers niets aangenamer en wenschelijker zijn konde dan deze zijn zoon, vooral zoo hij een eenige geweest is, in het leven te mogen behouden, en als een wettige erfgenaam van zijn aanzienlijken naam en goederen na te laten.

En daarom dit drong hem, om bij JEZUS hulpe te zoeken, en dit is de derde gelegenheid, die den Heiland aanleiding gaf tot de verrigting van het volgende wonderwerk, want zegt JOHANNES, deze hoveling gehoord hebbende, dat JEZUS uit Judéa in Galiléa kwam, ging tot Hem. Het gerucht van JEZUS eerste wonder te Kana verrigt, en van alle die teekenen en wonderen nog onlangs door Hem op 't Paaschfeest te Jeruzalem uitgevoerd, en van de Galileërs, die mede tot het feest waren opgekomen, aldaar gezien, zal dezen heveling zijn ter ooren gekomen, en daarom doet dit hem besluiten, om aanstonds bij JEZUS overkomst uit Judéa in Galiléa tot Hem te gaan, ofschoon hij nog in het onzekere was, waar hij JEZUS op zijne reis zoude vinden en aantreffen; dit echter houdt hem niet terug; neen hij gaat in eigen persoon zelve heen, om JEZUS te zoeken, zonder de zaak zijnen knechten te durven aanbetrouwen: hetwelk wel aan den eenen kant een levendig bewijs was van 's hovelings teedere vaderliefde jegens dezen zijnen doodkranken zoon, en van zijne groote gedachten, die hij van JEZUS had, als magtig om zijnen zieken zoon door zijne alles genezende hand te kunnen genezen. Maar aan den anderen kant, gaf hij hiermede ook een doorslaand bewijs van zijne onbedenkelijke ongevoeligheid omtrent zijne eigene geestelijke krankheid, want het was geenszins zijn geestelijke nood, maar de ligchamelijke nood van zijnen zoon, het was geenszins zijne vurige, brandende liefde tot JEZUS, maar de vurige brandende koorts van zijn' zoon, die hem naar JEZUS dreef, om bij hien Helper hulp te zoeken. Gelijk blijkt uit zijne ernstige smeekbede, die hij daarop volgen laat; want *hij bad Hem, dat Hij afkwame en zijnen zoon gezond maakte, want hij lag op zijn sterven.*

Dit moeten wij niet alleen verstaan volgens het begrip

Digitized by Google

en de meening van den Vader, voor zoo verre die niet anders dan alle oogenblikken den dood van zijnen zoon te gemoet zag, maar ook naar den aard en de gesteldheid van de ziekte zelve, die zoo ten uiterste gevaarlijk was, dat daarop zekerlijk de dood volgens den gewonen loop der natuur, en zoo niet JEZUS met zijne wonderdadige genezing was tusschen beide gekomen, zou gevolgd zijn. En daarom, wie moet hier niet aan den eenen kant dit gedrag in dezen hoveling ten uiterste prijzen, dat hij om zijnen zoon van voor de poorten des doods verlost te krijgen, al biddende en smeekende tot JEZUS henen gaat, om zijnen zoon, met afzien en verlating van alle nietige medicijnmeeeters, alleen aan JEZUS ter genezing op te dragen en over te geven. Maar wie moet ook niet tevens aan den anderen kant zijne onbedenkelijk groote ongeloovigheid, die hij in deze zijne smeektaal zoo klaar en openbaar aan den dag legt, ten eenemale misprijzen, daar hij JEZUS het middel ter genezing, namelijk zijne ligchamelijke tegenwoordigheid te Kapernaüm, daar de zoon krank lag, wil voorschrijven, want, zegt hij, Heere! kom af eer mijn kind sterft. Even alsof JEZUS, afwezig zijnde niet in staat was, zijn' zieken zoon met een woord sprekens te genezen, ten duidelijken blijke, dat hij JEZUS nog niet kende als dien God van nabij en van verre, die hemel en aarde vervult.

Hoe gedraagt zich nu de Heiland omtrent dat verzoek van dezen hoveling? Gaat Hij aanstonds hierop ter vervulling van zijne begeerte over? ô Neen! Hij laat nog eerst eene nadere voorbereiding tot dit goddelijk wonder voorafgaan en die geschiedde deels aan de zijde van JEZUS, deels aan de zijde van den hoveling. Aan de zijde van JEZUS door eene ernstige bestraffing over die nog veel gevaarlijker ziekte van ongeloovigheid, waarmede hij met het gansche joodsche volk zoo deerlijk behebt was, want zegt de Heiland *tot hem, tenzij dat gijlieden teekenen en wonderen ziet, zoo gelooft gij niet.* JEZUS rigt dan zijne bestraffing in het algemeen tot het gansche joodsche volk, als Hij zegt in het meervoudig getal, tenzij gijl. enz. Het gansche joodsche volk stond, ten tijde van JEZUS omwandeling op aarde, schuldig aan dat euvel, dat zij niet wilden gelooven, tenzij

Digitized by Google

zij vooraf teekenen en wonderen zagen, gelijk blijkt uit hunnen ongeloovigen eisch, welken zij gedurig aan JEZUS tot zijne beproeving voorstelden, zeggende: Meester wij wilden van U wel een teeken zien. Hierover nu bestraft de Heere JEZUS hen zoo ernstig en hevig, geenzins met dat oogmerk om het joodsche volk van al zijne teekenen en wonderen te eenenmale te doen afzien, en daarvan af te trekken; neen, onder de echte kenmerken van de profeten opgegeven, waaruit Hij als de ware Messias kon en moest bekend worden, waren ook vooral zijne wonderwerken, waarom zijn naam zelfs zou zijn, wonderlijk. Maar JEZUS had hiermede eenig en alleen voor, om hen hunne groote ongeloovigheid onder het oog te brengen, om hen van hunne onbedenkelijke dwaasheid levendig te overtuigen, dat zij zich eenig en alleen met teekenen en wonderen lieten vergenoegen, zonder op zijne leer het allerminst acht te geven. Vooral en nog meer in het bijzonder, rigt JEZUS deze zijne bestraffing tot dezen hoveling, tot wien Hij dit zeide, die immers nog aanstonds de levendigste blijken van dit zijn dwaas en ongeloovig bestaan had aan den dag gelegd, door zijne brandende begeerte, dat JEZUS door een wonderteeken zijnen zoon mogt helpen en genezen, zonder zelfs in het allerminst begeerig te zijn naar JEZUS leer en hemelsch onderwijs, om daaruit te mogen weten, hoe hij en zijn zoon van hunne nog veel gevaarlijker geestelijke krankheid konden en moesten gered en genezen worden. En ofschoon de Heere JEZUS in deze zijne bestraffing aanstonds nog zoo een klaar bewijs aan dezen hoveling gaf, van zijne goddelijke alwetendheid, waardoor Hij het ongeloovig hart van dezen man zeer wel kende en wist wat er in zijn binnenste omging. Ofschoon de Heiland aan hem nog zoo een klaar vertoog gaf van zijne welmeenende getrouwheid, waardoor Hij hem veel eerder en liever naar de ziel wilde genezen, als waaraan waarlijk oneindig meer gelegen was, dan zijnen zoon van eene ligchamelijke krankheid te verlossen. Evenwel, uit vrees van een ligchamelijk goed, van zijnen zoon door den dood te zullen verliezen, zoo ziet hij zijne eigene geestelijke krankheid der ziel geheel voorbij, en is er eenig en alleen op uit, om door eene herhaling van zijne smeekbede, JEZUS tot medelijden te be-

Digitized by Google

wegen, en Hem daardoor nog nader den weg te banen tot de wonderdadige genezing van zijnen zoon; want in plaats dat hij op die bestrafling van JEZUS, zucht om de genezing zijner ziel, zoo smeekt hij nog al om de genezing van zijnen zoon, zeggende tot JEZUS: *Heere kom af, eer mijn kind sterft.* Het was wel op zich zelven prijsselijk, dat deze hoveling zoo ernstig aanhield in den gebede, dat hij met JACOB worstelde en den Heere niet eer liet gaan, voor dat Hij hem gezegend had. Maar het was in hem te misprijzen, dat hij nog al bij zijn dwalend wanbegrip bleef, alsof JEZUS niet konde genezen, zoo Hij niet ligchamelijk bij zijnen zoon te Kapernaüm tegenwoordig ware; want hij bad al wederom: *Heere kom af!* ja, dat hij zoo ongeduldig was in het wachten naar genezing, willende hier den Heere paal en perk stellen; want zegt hij, kom af, *eer mijn kind sterft*, even alsof JEZUS zoo wel niet in staat was, eenen doode op te wekken en levend te maken, als eenen doodkranke van zijne ziekte te genezen, en weder in zijne vorige gezondheid te herstellen. Maar hoe gedraagt zich nu de menschlievende Heiland, omtrent dit herhaald verzoek van dezen hoveling? Gaat Hij hem andermaal over zijne dwaze ongeloovigheid bestraffen? Zegt Hij tot hem, gelijk eens tot de Emmausgangers: ô, onverstandigen en tragen van harte om te gelooven! Neen, de goedertierene Heiland, die het gekrookte riet niet wil verbreken, noch de rookende vlaswiek uitblusschen, komt hem in zijne zwakheid te hulp, en neemt voor, om nu metterdaad niet alleen dezen zoon naar het ligchaam, maar ook daarenboven dezen hoveling en zijn gansche huis, allen naar de ziel, van hunne geestelijke krankheid te genezen. De uitvoering van dit goddelijk wonder zelf, met de gezegende vruchtenuitwerking daarvan, zullen wij nu verder overwegen.

JEZUS zeide tot hem: ga henen; uw zoon leeft. De groote Heelmeester Israëls rukt dus dezen doodzieken zoon op eenmaal, en in een oogenblik, met één woord sprekens, van voor de poorten des doods, Hij zegt maar: *uw zoon leeft*, dat is, uw zoon is reeds van die gevaarlijke krankheid, waarmede hij zoo bitter heeft moeten worstelen, verlost en tot zijne vorige gezondheid en welstand wedergebragt. En om dezen hoveling daarvan te verzeke-

Digitized by Google

ren, zoo gebiedt JEZUS hem aanstonds af te gaan, zeggende: *ga henen*, ten einde hij hoe eer hoe liever, deze wonderdadige genezing aan zijnen zoon ten koste gelegd, mogte zien en ondervinden. Het is waarlijk opmerkelijk, dat de alwijze Heiland zich altoos zoo zonderling, volgens zijne hoogste wijsheid, in de uitvoering van al zijne wonderwerken heeft weten te schikken naar den gang zijns werks; want trof Hij eens een sterk geloof aan, in dien hoofdman over honderd, Hij doet niets meer dan de hoofdman begeerde, Hij geneest zijn' knecht. Maar treft Hij hier een zwak geloof aan in dezen hoveling, dat bijzondere versterking van noode had, Hij doet boven bidden en denken, Hij doet meer dan de hoveling begeerde; Hij gaat niet met hem naar Kapernaüm, gelijk hij gebeden had, maar strekt aanstonds zijne genezende hand van Kana tot aan Kapernaüm, en geneest den zieken zoon als een God van verre, in zijn afwezen. — Was nu dit heerlijk, goddelijk wonderteeken op zich zelven zoo troostrijk en dierbaar, nog oneindig dierbaarder en zaliger zijn de vruchten en uitwerkingen, die hetzelve op de gemoederen van dezen hoveling en al zijne verdere huisgenooten had. Want met betrekking tot den hoveling, was het van zoo een heerlijk gevolg, dat hij daardoor aanstonds van zijn ongeloof genezen en tot geloof in JEZUS bewrocht werd. Dit geloof van den hoveling, zullen wij volgens den leiddraad der geschiedenis, bij trappen zien aanwassen en toenemen. — Eerst ging in hem vooraf het wondergeloof. *En de mensch geloofde het woord, dat JEZUS tot hem gezegd had, en ging henen.* Hij was nu in zijn binnenste ten volle overreed, dat JEZUS niet alleen een profeet was, krachtig in woorden, maar ook in werken, dat Hij, die de genezing zijns zoons aan hem beloofd had, ook getrouw was en reeds dadelijk vervuld had, en daarom valt hij JEZUS nu niet meer met bidden en smeeken lastig, om met hem af te gaan; neen, hij verlaat JEZUS en gaat in gehoorzaamheid aan zijn bevel, aanstonds gewillig henen. Wat ziet men bij dit wonderwerk aanstonds in dezen hoveling niet eene wonderbare verandering! De hoveling, die even van te voren niet gelooven wilde of konde, zoo hij geene teekenen en wonderen zag, die gelooft nu alleenlijk op het woord van JEZUS; hij

Digitized by Google

gelooft, schoon hij niet zag, hoedanigen de Heiland zalig noemt, als Hij zegt: zalig zijn ze die niet zullen gezien hebben en nogtans zullen geloofd hebben. Zoodat PAULUS het geloof teregt noemt, een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet. Dit zijn geloof neemt toe en wordt door de ondervinding meer en meer bevestigd op de boodschap, die zijne knechten hem bragten, in het algemeen van de gelukkige herstelling van zijn doodziek kind. *En als hij nu afging, kwamen hem zijne knechten te gemoet en boodschapten, zeggende: uw kind leeft.* Eer hij dan nog te Kapernaüm aankwam, wil JEZUS hem van alle twijfelmoedigheid, die hem nog meer of min misschien mogt aankleven, ten eenen male ontdoen, door zijne eigene knechten, die aanschouwers en ooggetuigen van deze zoo schielijke en wonderbare genezing geweest waren, zoodat deze zijne knechten hier voor hun heer en meester, regte verkondigers waren van eene blijde boodschap, want zij bragten hem deze aangename tijding: *uw kind leeft*, en opdat hij hierover blijde mogt zijn met den blijde, zoo verzekeren zij hem in het bijzonder nog nader van de ure en het aangenaam oogenblik, in hetwelk zijn zoon genezen was, want als hij *vraagde* naar het uur, waarin die wonderdadige genezing was voorgevallen, zoo *zeiden zij tot hem: gisteren te zeven uur verliet hem de koorts*, dat is naar onze rekening om één uur, dus bijna op den vollen dag, toen men deze groote en schielijke verandering op het allerbest bespeuren kon. Het was dan op dien tijd, wanneer de natuurlijke zon op het hoogste was en hare stralen wijd en zijd over onzen aardbodem uitbreidde; toen ondervond de zoon, dat er onder de vleugelen van de zon der geregtigheid voor hem waarlijk genezing te vinden was. — Hierop beklom zijn geloof nog eenen veel hoogeren trap. Het werd van een zwak, een sterk geloof. *Want de vader bekende dan, dat het dezelfde ure was, in welke JEZUS tot hem gezegd had: uw zoon leeft. En hij geloofde zelf.* Nu zag hij en ondervond, dat JEZUS de Amen, de getrouwe en waarachtige getuige, geen een van zijne goede woorden aan hem beloofd en toegezegd op de aarde had laten vallen, maar ze allen aan hem bevestigd en gemaakt had Ja en Amen, Gode tot heerlijkheid.

Digitized by Google

Hij werd in zijne ziel een nog edeler en dierbaarder geloof gewaar, waardoor hij zijne eigene geestelijke krankheid levendig kennende, en ziende dat er nergens balsem ter genezing van zijne ziel dan alleen bij JEZUS te vinden is, zoo neemt hij derwaarts zijne toevlugt, en draagt zich geheel en al, met al zijne zonden en wonden aan JEZUS alles genezende hand op, om door Hem van zijne geestelijke krankheid hier aanvankelijk en namaals volkomen verlost en genezen te worden.

En zoo dierbaar en zalig als de uitwerking van dit goddelijke wonderteeken was voor dezen hoveling, zoo dierbaar was ook de vrucht en het gevolg daarvan voor zijn gansche huis. Hij geloofde zelf *en ook zijn gansche huis.* Zijn zoon, zijne dienstknechten en al zijne verdere huisgenooten, geloofden nu met hem. Zij verkozen allen, zoo wel de dienstbaren als de vrijen, JEZUS dien eenigen helper, bij wien de Heere waarlijk hulp besteld heeft, tot hunnen geneesmeester, om door zijne striemen van alle geestelijke krankheden genezen te worden; zij leerden JEZUS als hun Heere der heerlijkheid kennen; zij werden als zoo vele geestelijke steenen, met JEZUS dien uitersten hoek- en grondsteen door het geloof op het allernaauwst vereenigd. Dezen huize is zaligheid geschied.

Opdat nu JOHANNES eindelijk tot zijn oogmerk mogte geraken, om uit deze wonderdadige genezing op eene zielsovertuigende wijze te betoogen, dat deze JEZUS van Nazareth zij de eeuwige Zoon des eeuwigen Vaders en dus waarachtig God, zoo voegt hij er nog eene korte aanmerking bij en zegt: *dit tweede teeken heeft JEZUS wederom gedaan als Hij van Judéa naar Galiléa kwam.* JOHANNES wil ons hiermede aanduiden, dat deze wonderdadige genezing onder al die goddelijke teekenen en wonderen, die de Heiland in Galiléa verrigt had, het tweede in orde geweest zij. Hij had sedert zijn eerst wonderteeken van Hem op de bruiloft te Kana verrigt, wel vele teekenen en wonderen op 't paaschfeest te Jeruzalem uitgevoerd, doch die zijn niet in Galiléa maar in Judéa geschied. Zoodat onze Evangelist met het grootste regt zeggen kon, dat dit het tweede wonderteeken van JEZUS in Galiléa namelijk was. Maar dit is nog niet al wat ons JOHANNES hiermede heeft

Digitized by Google

willen onder 't oog brengen. Neen, hij wil er ook nog vooral mede aanwijzen, dat gelijk zijn eerste wonderwerk te Kana verrigt een teeken was tot openbaring van zijne heerlijkheid, dat even zoo dit zijn tweede wonderwerk ook tot een opgerigt teeken strekte van zijne alles overklimmende heerlijkheid en ware Godheid. Immers hiermede gaf Hij in het algemeen een teeken, dat Hij was die sterke God, wiens naam is wonderlijk, die alleen wonderen doet. Want met een woord sprekens, uw zoon leeft, voert Hij hier twee goddelijke wonderteekens uit, het eene, dat Hij daardoor een' doodzieken zoon op eenmaal en in een oogenblik van voor de poorten des doods wegrukt en tot zijne vorige gezondheid volkomen wederbrengt; en het ander, dat Hij daardoor dezen hoveling met zijn gansch huis tot het waar zaligmakend geloof bewerkt, dat alleen eene gave Gods is, en dus hen allen naar de ziele van hunne geestelijke krankheid geneest. Ja, hier gaf Hij in het bijzonder een teeken van zijne Goddelijke Alwetendheid, waardoor Hij als die hartenkenner en nierenproever zelfs hunne gedachten van verre wist. Want in die bestraffing over hunne ongeloovigheid gaf Hij een overtuigend bewijs, dat Hij niet alleen het bestaan van het gansche Joodsche volk in 't algemeen zeer wel kende, maar dat ook het hart van dezen hoveling in 't bijzonder voor Hem naakt en geopend was. Hij gaf hier een teeken van zijne Goddelijke Alomtegenwoordigheid, waardoor Hij als die God van nabij en van verre, die hemel en aarde vervult niet noodig had, om met dezen hoveling op zijn aanhoudend verzoek naar Kapernaüm aftegaan, alwaar de zoon krank lag, maar genas aanstonds in zijn afwezen dezen zoon, strekkende zijne genezende hand van Kana naar Kapernaüm uit. Vooral eindelijk gaf Hij hier een teeken van zijne goddelijke onbepaalde Almagt waardoor Hij spreekt en het is er, gebiedt en het staat er. Want met een woord sprekens *uw zoon leeft*, zonder eenig ander uitwendig geneesmiddel te gebruiken, verlost Hij op eenmaal en in een oogenblik den zieken zoon van zijne gevaarlijke en doodelijke krankheid en brengt hem weder tot zijne vorige gezondheid en welstand; zoodat een iegelijk uit al de opgegevene kenteekens overtuigend genoeg zien en bemerken kan, dat JOHANNES zijn

Digitized by Google

oogmerk volkomen getroffen heeft, om namenlijk uit deze wonderdadige genezing van den Heiland verrigt, te betoogen, dat deze JEZUS van Nazareth zij de eeuwige Zoon des eeuwigen Vaders en dus waarachtig God.

TOEPASSING.

Hoe groot zoude ons geluk, hoe zalig ons voorregt zijn, indien wij allen met dezen hoveling en zijn huisgezin, JEZUS als zulk een magtig en ervaren geneesmeester van al onze geestelijke krankheden, bij eigene ondervinding hadden leeren kennen! Doch helaas! het staat te vreezen, dat er velen onder ons zullen gevonden worden, aan welke JEZUS nog tot op dit oogenblik nooit zijne genezende hand heeft ten koste gelegd, maar die tegenwoordig nog met dezen doodkranken hovelingszoon, waarlijk op hun sterven liggen, en alle oogenblikken in het uiterste gevaar zijn, om uit hunnen geestelijken dood, waarin zij zich thans bevinden, door eenen ligchamelijken dood in den eeuwigen dood te zullen moeten nederzinken. En daarom vrienden, zoo velen uwer als gij uit eene opregte zucht voor den welstand van uwe eeuwige zielen wenscht en begeerig zijt te weten, of deze groote Heelmeester Israëls ooit zijne alles genezende hand aan uwe zielen gelegd heeft, zoo onderzoekt u zelven eens te goeder trouw, of gij wel ooit uwe geestelijke krankheid bij het licht van 's Heeren Geest levendig hebt onder het oog gekregen, zoodat gij in waarheid van u zelven kondet en ook gaarne wildet belijden, mijn gansche hoofd is krank, mijn gansche hart is mat, van den hoofdschedel af tot aan de voetzool toe, is niets geheel aan mij. Immers zonder dat, zonder eene levendige kennis en bewustheid van uwe geestelijke krankheid, zult gij in eeuwigheid naar geenen helper verlangen en uitzien, volgens het onbedriegelijk getuigenis uit den mond der waarheid zelve: die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn. Hebt gij daarbij met een smartelijk gevoel uw alleruiterst gevaar, waarin gij door deze uwe geestelijke krankheid gestort zijt, ingezien, zoodat gij u zelven zaagt liggen met dezen hovelings zoon, als op het sterven; op den oever

Digitized by Google

des doods in gevaar, om binnen weinige oogenblikken door den ligchamelijken dood in den eeuwigen dood te moeten nederzinken? — Zijt gij in uw binnenste wel immer overtuigd geweest van de onmagt en hulpeloosheid van al het geschapene, dat er nergens in den hemel of op aarde hulp en redding voor uwe doodkranke zielen, dan alleen bij JEZUS te vinden was, zoodat gij in navolging van dezen hoveling met afzien en verlating van alle nietige medicijnmeesters, u geheel en al, met al uwe zonden en wonden aan JEZUS alles genezende hand moest opdragen en overgeven, met bidden en smeeken, dat Hij toch wilde afkomen tot uwe hulp en verlossing? Heugt u eindelijk zoo een gelukkig uur en oogenblik, in hetwelk JEZUS zijne genezende hand aan u dadelijk ten koste gelegd heeft en tot u gezegd: leeft in uwen bloede, ja leeft, zoodat gij van u zelven veilig en op goede gronden kunt en ook durft gelooven, dat gij door JEZUS balsem van uwe krankheden aanvankelijk genezen zijt? — Maar helaas! hoevelen zullen er niet zijn, die van deze dingen nog niets bij ondervinding weten! — Althans gij niet, die nog nooit uwe allezins gevaarlijke geestelijke krankheid, met een hartelijk en smartelijk gevoel daarover in uw binnenste hebt ingezien en onder het oog gekregen, dat gij met dezen hovelings zoon waarlijk op sterven laagt; op den oever des doods, in gevaar om eerlang eeuwig om te komen. Neen, dat kunnen, dat willen velen van wege hunne geestelijke blindheid en ongevoeligheid in dezen, niet van zichzelven gelooven; zij zeggen met die van Laodicéa: ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geens dings gebrek, daar zij ondertusschen zijn jammerlijk, ellendig, arm, blind en naakt. — Anderen zijn er, die nu en dan wel eens meer of min aandoening over en gevoel van hunne zoo gevaarlijke geestelijke krankheid in hunne zielen gehad hebben, maar die, in plaats van met dezen hoveling hunne toevlugt te nemen tot JEZUS, dien eenigen helper in allen nood, hulp zoeken met koning ASA bij ijdele, nietige medicijnmeesters, wanende, dat de uitwendige genademiddelen, als doop, kerk en avondmaal, toereikende geneesmiddelen zijn, waarbij hunne doodkranke zielen genezing vinden en eeuwig leven kunnen. En ach! gave God, dat er ook zelfs

Digitized by Google

zoodanigen niet gevonden werden, die in al hunnen handel en wandel klaar en openbaar toonen, dat zij met dezen hoveling oneindig meer bekommering hebben omtrent den welstand van hunne sterfelijke ligchamen, dan omtrent het welzijn van hunne onsterfelijke en voor de eeuwigheid geschapene zielen; zelfs ook in tijden van krankheden en bezoekingen, wanneer zij op een ziek- of sterfbed liggen. — En zoo er nog al zijn, die gedurende den tijd van eenige hoogst gevaarlijke ziekte, meer of min over hunne nog veel gevaarlijker geestelijke krankheid in hun binnenste schenen bekommerd te wezen, en begeerig uit en om te zien naar gepaste geneesmiddelen, om daarvan genezen te worden; hoe weinig echter zijn er, bij wien deze bekommering na hunne herstelling stand grijpt, en die daardoor gelijk deze hoveling met zijn gansche huis, in waarheid van achteren genezen worden. Neen, de bekommering wegens hunne ligchamelijke krankheid, en de vrees voor dood, hel en eeuwigheid is niet over, of de bekommering omtrent hunne geestelijke krankheid is ook ras geweken. — En daarom, ach! arme ongelukkige menschen, waarmede het nu nog zoodanig gesteld is, wij moeten u zeggen, gij moogt het weten of niet weten; gelooven of niet gelooven, dat JEZUS nog tot op dezen dag nooit zijne genezende hand aan uwe doodkranke zielen geslagen heeft, maar dat gij nog waarlijk op uw sterven ligt, en alle oogenblikken in het uiterst gevaar zijt, om door eenen schielijken en onverwachten dood, uit het land der levenden te worden afgesneden, en naar eene nare en nimmer eindigende eeuwigheid te worden weg gezonden. Wie weet, binnen hoe weinige oogenblikken, of mogelijk niet aan den avond van dezen dag, ook de avond van uw leven daar zal zijn, wanneer de Heer van leven en dood, uwe ligchamen, die leemen hutten, wier grondslag in het stof is, door een' of anderen slag zal doen instorten, en uwe onsterfelijke en voor eene eeuwigheid geschapene zielen, in den eeuwigen dood laten nederzinken. Dan, dan zal deze magtige Heelmeester Israëls, Wiens heilzamen raad gij hier veracht hebt, wiens magtige hulp ter genezing gij hier versmaad en verworpen hebt, tot u zijne alles genezende hand niet meer uitstrekken, maar eeuwig voor u intrekken, en u

Digitized by Google

wegens zulk eene schrikkelijke verachting en versmading van zijnen heilzamen raad, dit ontzaggelijk donderwoord te gemoet voeren: Dewijl Ik geroepen heb, maar gijlieden geweigerd hebt; Ik mijne handen heb uitgebreid en daar niemand was, die opmerkte, enz. Spr. I: 24—28. En evenwel vrienden, al ligt gij alle oogenblikken op sterven, er is nu nog raad en baat voor uwe doodkranke zielen bij JEZUS, dien magtigen Heelmeester Israëls, te vinden. Tracht dan toch met allen ernst, kennis te krijgen van deze uwe zoo gevaarlijke geestelijke krankheid, waaraan gij al zooveel jaren, op het bed van zorgeloosheid, ziek gelegen hebt; want zonder dat, zonder eene levendige kennis en bewustheid daarvan, zult gij in eeuwigheid niet gedrongen worden om naar eenen helper, eenen geneesmeester uit en om te zien. En zoodra gij daarvan kennis gekregen hebt, begeeft u dan met dezen hoveling naar JEZUS, dien alleen magtigen en gewilligen Medicijnmeester, die helpen kan en ook gaarne om niet genezen wil, en legt u met al uwe zonden en wonden, zoo doodkrank en van rondom ellendig als gij zijn moogt, voor zijne genade-voeten neder; bidt en smeekt Hem: Heere kom af tot mijne hulp, eer ik sterf. En zoo het al gebeuren mogt, dat de Heere niet aanstonds zijne genezende hand tot u uitstrekte, laat daarom den moed niet zakken, maar houdt aan met den hoveling in den gebede, totdat Hij u genadig zij en tot uwe zielen van vrede spreke, zeggende: leeft in uwen bloede, ja leeft.

Groot dan waarlijk is uw geluk, gelovige zielen! die met dezen hoveling hulp en genezing voor uwe doodkranke zielen bij JEZUS, dien magtigen helper, gezocht en ook gevonden hebt. Gij kunt en moogt roemende zeggen: waarlijk Hij heeft onze krankheden op zich genomen, onze smarten heeft Hij gedragen, en door zijne striemen is ons genezing geworden. Immers, gij kunt en durft niet ontkennen, of gij hebt voorheen, eer de Heere nog dadelijk zijne genezende hand aan uwe zielen had ten koste gelegd, u zelven leeren kennen als doodkranken en rondsom ellendigen, die met dezen hovelingszoon op het sterven laagt, in gevaar om van wege deze uwe zoo gevaarlijke geestelijke krankheid voor eeuwig om te komen. Gij durft immers niet loochenen, of het smartelijk gevoel over deze

Digitized by Google

uwe zoo doodelijke krankheid heeft u gedrongen om naar JEZUS, Israëls magtigen Heelmeester, henen te vlugten, om in navolging van den hoveling, u zelven geheel en al, zoo als gij u bevondt, aan de alles genezende hand van JEZUS in den gebede op te dragen en over te geven, zeggende: Heere, kom af tot mijne hulp, eer ik sterf. En zoudt gij nu durven ontkennen, dat de Heere daarop waarlijk zijne gezegende hand aan u geslagen heeft. ô Neen, de aanvankelijke genezing en verlossing is zeker zoo kenbaar Goddelijk geweest, dat gij die onmogelijk ontkennen kunt, maar met den vader van dezen op eenmaal genezen zoon openhartig bekennen en erkennen moet. ô Geloovigen! ontkent dan niet hetgeen de Heere aan uwe ziel gedaan heeft, maar zinkt er veeleer in eene heilige verwondering en eeuwige aanbidding over weg, en roept ter eere van uwen grootmagtigen Geneesmeester JEZUS met den dichter uit: Loof den Heere, mijne ziel! en al wat binnen in mij is, zijnen heiligen naam. Loof den Heere, mijne ziel! en vergeet geene van zijne weldaden; die al uwe ongeregtigheden vergeeft, die al uwe krankheden geneest, die uw leven zelfs verlost heeft van den dood. Zijt gij van uwe geestelijke krankheden aanvankelijk genezen, zoo hebt gij u wel naauwkeurig te wachten voor alles, dat uwen geestelijken welstand, waarin gij u thans bevindt, nadeelig en schadelijk zijn kan, opdat uw geestelijk leven door uwe eigene schuld, door uw zondig en onvoorzigtig gedrag niet aan het kwijnen gerake.

En wanneer het al eens mogt gebeuren, dat gij door onvoorzigtigheid naar de ziel aan het kwijnen geraaktet, en in eene nare ongesteldheid kwaamt, ô! neemt dan op nieuw, ja neemt dagelijks tot JEZUS, dien magtigen en volkomen Geneesmeester, de toevlugt, en draagt u al biddende en smeekende aan zijne genezende hand op, ten einde gij niet alleen bij aanvang, maar ook bij voortgang genezing voor uwe zielen onder de vleugelen van deze zonder geregtigheid zoeken en vinden moogt. En laat het u ook niet genoeg wezen te weten, dat gij van uwe geestelijke krankheden aanvankelijk verlost en genezen zijt. ô Neen! Gij moet u ook bekommeren omtrent den eeuwigen welstand van uwe arme medemenschen, en in na-

Digitized by Google

volging van den hoveling voor zulken, die wegens hunne zoo gevaarlijke geestelijke krankheid, nog alle oogenblikken op hun sterven liggen, tot JEZUS de toevlugt nemen, Hem bidden en smeeken dat Hij zich over hen wil ontfermen, zijne genezende hand aan hen ten koste leggen, en tot hen zeggen: leeft in uwen bloede, ja leeft, ten einde gij niet alleen u zelven, maar ook anderen onder de genadige medewerking van 's Heeren Geest moogt behouden.

Zoo doende, kinderen van God, kunt gij nog dit tot uwen troost en bemoediging mede nemen, dat schoon gij hier nog wel eens met PAULUS zuchten moet onder een ligchaam der zonde en des doods, zeggende ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen van het ligchaam dezes doods, schoon gij hier nog zoo menigmaal klagen moet over zoovele zwakheden, ellenden en gebreken, die u nog gedurig blijven aankleven, dat toch eerlang die blijde dag van uwe volkomene verlossing zal aanlichten, op welken uw magtige Heelmeester en Verlosser JEZUS u van al het gebrekkige en hetgene hier ten deele was volkomen zal verlossen en u overvoeren in die volmaakte stad daarboven, alwaar geen inwoner meer zal zeggen ik ben ziek, alwaar geen rouw, geene moeite, geen gekrijt meer zal gehoord worden, maar daar gij met al de volmaakte hemellingen zult genieten naar ziel en ligchaam beide een volkomen en eeuwigdurend welvaren. AMEN.

NAZ. PS. CIII : 2.

Digitized by Google

ADRES VAN ADHAESIE.

Aan de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk.

HoogEerwaardige Heeren!

De ondergeteekenden, uitmakende den Kerkeraad der Hervormde Gemeente te Nunspeet, vinden zich gedrongen, uit naam en in den geest, gelijk wij met grond vertrouwen mogen, van ver de meeste leden dezer Gemeente, om hunne stem met die van anderen te vereenigen, ten einde van U hoogEerw. de ernstige behartiging van hunne dierbaarste belangen bescheiden doch met aandrang te verzoeken.

Wij zouden het niet wagen om, in strijd met het kerkelijk reglement van opzigt en tucht, *nu*, terwijl Uwe hooge Vergadering reeds gezeten is, ons tot U te wenden, doch in de tegenwoordige omstandigheden, daar datgene, wat ons meest aangelegen is, zoo zigtbaar en van nabij bedreigd wordt, en zwijgen uit dien hoofde pligtverzaking, niet enkel voor de Besturen maar voor ieder lid onzer Kerk heeten mag, *nu* gevoelen wij ons vervrijmoedigd, volgens Bijbelsch voorbeeld, om te doen dat anders niet naar de wet is. (Esth. IV : 16.) Daarbij behelst ons verzoek geen nieuw voorstel, waarmede wij UhoogEerw. te midden van zoo veelvuldige werkzaamheden zouden willen lastig vallen, maar het dient slechts tot ondersteuning van andere adressen, die vroeger tot U opgezonden werden, met name dat van het Classikaal Bestuur van Harderwijk dd. 10 Junij en dat onzer plenaire Classis van 28 Junij j. l.

In hartelijke en volle overeenstemming dan met deze en meer soortgelijke adressen, verlangen Kerkeraad en Gemeente alhier van Uwe vergadering, voor zoo veel in haar is:

handhaving van de leer der Hervormde Kerk;
bestraffing, beteugeling, herstelling van onregt en willekeur der Kerke in den jongsten tijd aangedaan;

Digitized by Google

niet-aanneming van het voorgestelde nieuwe onderteekenings-formulier ter toelating van Kandidaten tot de predikdienst;

niet-invoering van voorgenomen Bijbelvertaling, Gezangen of andere nieuwigheden, die slechts tot beroering onzer Kerk strekken kunnen.

Met één woord: *opregte* handhaving van de *Hervormde* Kerkleer, waaruit, onzes inziens, al het overig genoemde van zelf moet voortvloeijen, zietdaar, wat wij van U, HoogEerwaardige Heeren! niet uit zucht tot overheersching, gelijk door sommigen ons wordt te laste gelegd, maar uit welmeenende belangstelling in het zielenheil zoo van ons zelven als van anderen en niet het allerminst van onze kinderen, begeeren. Immers schamen wij ons geenszins, onder diegenen gerekend te mogen worden, die de leer, in onze, hoewel met kleinachting dusgenaamde, *oude* belijdenis-schriften vervat, als de eenige en volkomene leer der zaligheid, op Gods heilig woord gegrond, erkennen. Ja, bij die leer en geene andere, om welker vrije belijdenis, prediking en onderwijzing onze vaderen, door het edele Huis van Oranje-Nassau voorgegaan, eenen bloedigen strijd van tachtig jaren hebben doorworsteld; bij die leer, die den Bijbel als Gods eigen woord aan het hart leert drukken, met de innige betuiging: dierbare Bijbel! — die voor den persoon des Verlossers in geloovige aanbidding doet nederknielen, zeggende: mijn Verlosser is God! — die den Christen in onzen Katechismus laat verklaren: »dit is mijn eenige troost beide in leven en in sterven, dat ik met ligchaam en ziel niet mij zelven toebehoor, maar het eigendom van mijn' getrouwen Zaligmaker JEZUS CHRISTUS ben, die met zijn dierbaar bloed voor al mijne zonden volkomelijk betaald en mij uit alle geweld des duivels verlost heeft; bij die leer, wier verwonderenswaardige en zalige uitwerking in nood en dood zóó menigwerf ook in ons midden is gezien en ondervonden geworden; bij die leer en geene andere wenschen wij, als gedoopten in den naam des drieëenigen Gods, door zijne genade te blijven en te volharden, gelijk wij eenmaal voor God en de gemeente plegtig beleden hebben. Maar daarom ook mag de krenking dezer dierbare heilleer ons geene onverschillige zaak wezen, en moeten wij op hare handhaving bij Uwe hoogEerwaardige vergadering ten sterkste aandringen.

Intusschen, dewijl alle licht en wijsheid, genade en

Digitized by Google

kracht, U hoogEerw. hiertoe noodig, van boven moet afdalen, zoo wenschen wij vooral uwer gedachtig te zijn en te blijven in onze gebeden, opdat de Heilige Geest, als hoogste Voorzitter uwe vergadering in al haar denken, spreken en handelen leiden en besturen moge tot verheerlijking van God in CHRISTUS, en tot heil van onze Vaderlandsche Kerk!

De Kerkeraad der Hervormde Gemeente te Nunspeet.

Nunspeet,
15 Julij 1854.

Tot nadere inlichting van den lezer nopens den strijd dezer dagen diene verder *het Adres van het Klassikaal Bestuur van Harderwijk*, dat aldus luidt:

Aan de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk.

HoogEerwaardige Heeren!

Het Klassikaal Bestuur van Harderwijk, vernomen hebbende de uitspraak van het Klassikaal Bestuur van Amsterdam, in zake de beroeping van Dr. *Meijboom*, en de bevestiging dier uitspraak door het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Holland, vindt zich verpligt deswege zijne ernstige bezwaren in den schoot uwer hooge Vergadering neder te leggen.

Niet, alsof wij ongeroepen ons zouden willen mengen in zaken, die tot ons kerkelijk ressort niet behooren, maar omdat ook wij, volgens artikel 11, *Algemeen Reglement*, ons geroepen zien tot handhaving van de leer der Hervormde Kerk, en wij, in de tegenwoordige omstandigheden, zwijgen als pligtverzaking moeten aanmerken, daarom spreken wij.

Met verbazing, wij mogen het geenszins ontveinzen, hebben wij opgemerkt, hoe het Klassikaal Bestuur van

Digitized by Google

Amsterdam de leeringen, door Dr. *Meijboom* openlijk in geschrifte voorgedragen, heeft durven bestempelen met den naam van »sommige meeningen afwijkende van de leer uitgesproken in de Oude Belijdenisschriften der Hervormde Kerk." Of kan het ontkend worden, dat de eeuwige Godheid van den Zoon Gods, de schuldduitdelgende kracht van zijn lijden en sterven, het persoonlijk bestaan van den Heiligen Geest, het onfeilbaar gezag van de Heilige Schrift, en andere waarheden, wier loochening en bestrijding aan Dr. *Meijboom* wordt te laste gelegd, de kern en den hoofdinhoud uitmaken van de leer onzer Hervormde Kerk, gelijk die in hare belijdenisschriften staat uitgedrukt? Daarbij, wat wil men met de benaming van »Oude" belijdenisschriften, even alsof er *nieuwe* in de plaats getreden waren, waardoor de bestaande oud en verouderd waren geworden?

Maar met niet mindere verbazing, ja verontwaardiging vernamen wij, welk een ergerlijk misbruik van diezelfde belijdenisschriften door meergemeld Kerkbestuur gemaakt wordt, ten einde onze Hervormde Geloofsbelijdenis zich zelve te doen vernietigen. Of waartoe anders moet de aanhaling van Artikel 7 en 29, *Belijdenis des geloofs der Gereformeerde Kerken in Nederland*, dienen? Is het niet, om aan die Belijdenis alle verbindende kracht geheel te ontzeggen? Doch wij vragen: wat beteekenen dan deze belijdenisschriften? wat beduidt het onderteekeningsformulier voor aankomende predikanten? wat heeft men te verstaan door de uitdrukkingen van »leer der Hervormde Kerk" en van »handhaving dier leer"? Moet men dit alles niet tot losse, ijdele klanken, om niets erger te noemen, verlagen, indien de redenering van het Amsterdamsche Bestuur zal doorgaan? Immers, HoogEerwaardige Heeren! moet elk eerlijk gemoed zoodanige getrouwheid aan onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis, als gemeld Bestuur voorstaat, met reden verafschuwen. Wij voor ons althans kunnen niet nalaten, bij dezen plegtig te protesteren, indien zulks voor Uwe hooge Kerkvergadering nog noodig zij, tegen dergelijke ontzenuwing van het kerkelijk gezag onzer Symbolische boeken.

Doch er is nog meer. Daargelaten zelfs de gansche Geloofsbelijdenis onzer Kerk, en toegestaan dat, gelijk het Klassikaal Bestuur van Amsterdam wil, »de handhaving van de leer der Hervormde Kerk aan de leden der Kerkelijke besturen, volgens Artikel 11 *Algemeen Reglement*.

Digitized by Google

opgedragen, naar geen anderen maatstaf mag geschieden, dan naar het onveranderlijke Woord Gods," zoo vragen wij echter: wat, indien ook de Goddelijke Schriften zelve niet meer als *onfeilbare regel*, volgens Artikel 7 der Nederlandsche geloofsbelijdenis, erkend worden? indien aan iedereen vergund wordt, zoo veel of zoo weinig van dat Woord Gods in de Heilige Schriften te vinden, als hem goed dunkt? wat, vragen wij, blijft er dan tot maatstaf over?

Intusschen wenschen wij het Klassikaal Bestuur van Amsterdam niet boven mate te bezwaren. Het beroept zich toch uitdrukkelijk op Artikel 7 onzer Belijdenis »als volle vrijheid gevende, om te verwerpen, wat met den onfeilbaren regel der Goddelijke Schrifturen niet overeenkomt." Wat mogen wij daaruit anders afleiden, dan dat het met ons althans het onfeilbaar goddelijk gezag van de Schriften des Ouden en Nieuwen Testaments eerbiedigt? Maar dan wilden wij wel voortgaan te vragen: Heeft men gelezen, wat onlangs een Roomsch dagblad mededeelde uit Dr. *Meijboom's* boek, getiteld: *Het leven van Jezus*, enz. aangaande de verheerlijking des Heilands op den berg (Marc. IX: 1—9)? En komt *dit* ook overeen met den onfeilbaren regel der Heilige Schrift? strookt deze uitlegging van Dr. *Meijboom* met de woorden van den Apostel Petrus: »WIJ ZIJN GEENE KUNSTELIJK-VERDICHTE FABELEN NAGEVOLGD, *als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onzen Heer Jezus Christus, maar wij zijn aanschouwers geweest van zijne Majesteit. Want Hij heeft van God den Vader eer en heerlijkheid ontvangen, als zoodanig eene stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot Hem gebragt werd: deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbehagen heb. En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebragt is geweest, toen wij met Hem op den heiligen berg waren.*" (2 Petr. I: 16—18)? Of wederspreekt Dr. *Meijboom* veeleer den Apostel in het aangezigt en roept ons, schoon al niet met zoo vele woorden, dan toch metterdaad door zijne Schriftverklaring toe: »Waarlijk, wij zijn slechts kunstig verdichte fabelen nagevolgd?"

Hoogeerwaardige Heeren! Wij zullen eindigen, maar moeten met al den ernst, dien het gewigt der zaak vordert, vragen: Waar moet het met onze Vaderlandsche Kerk ten laatste heen, zoo er niet in tijds, door wijze en tevens krachtdadige maatregelen van de daartoe bevoegde

Digitized by Google

Kerkelijke magt, paal en perk gesteld wordt aan de losbandige vrijheid van leeren en prediken, die thans onder ons heerscht? Wij geven daarom deze zaak met de meeste bescheidenheid, maar ook met al den aandrang der innigste belangstelling in het waarachtig welzijn der Nederlandsche Hervormde Kerk, aan uwe gezette en ernstige overweging over. Dat de hoogste Kerkvergadering dezer landen zich toch eindelijk eens aan de groote hoofdzaak, namelijk de handhaving van de *leer* onzer Hervormde Kerk, als de eenige voorwaarde van haar voortdurend bestaan, met Christelijke naauwgezetheid en vaderlijke bezorgdheid late gelegen liggen! Moge de Synode dezes jaars meer dan in vorige jaren toonen, haren duren pligt te beseffen, en het regt der Kerk, op hare eigene belijdenis en de getrouwe prediking en naleving daarvan, te willen handhaven! Mogen onregt en willekeur, door Klassikale en Provinciale Besturen der Kerke in den jongsten tijd aangedaan, scherpelijk door U bestraft en zoo veel in U is, beteugeld en hersteld worden! Daartoe wenschen en bidden wij, dat Gij, HoogEerwaardige Heeren! thans als in de tegenwoordigheid van Christus, voor wiens regterstoel wij allen eens zullen geopenbaard worden, te zamen vergaderen moogt, terwijl wij hartelijk den Geest der wijsheid en der liefde, maar ook der waarheid en der kracht over U blijven afsmeeken.

Het Klassikaal Bestuur van Harderwijk.

HARDERWIJK,
den 10 Junij 1854.

Volgen de naamteekeningen van al de leden.

Digitized by Google

Concept.

AAN DE ALGEMEENE SYNODE DER NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK TE 'S GRAVENHAGE.

De ondergeteekenden, Leden der Hervormde Gemeente te .... nemen bij deze de vrijheid te verklaren hunne hartelijke instemming in hetgeen door het Klassikaal Bestuur van Harderwijk in zijn adres dd. 10 Junij j. l. tegen de krenking van het regtder Hervormde Gezindheid hier te lande is ingebragt, en verlangen op die gronden van de Synode: handhaving van de leer der Hervormde Kerk; staking der voorgenomen Bijbelvertaling, en terzijdestelling der nieuwe onderteekeningsformule voor aankomende Predikanten.

(get.)

—Aug. 1854.

NB. Dit of soortgelijk stuk kan onmiddellijk, onder bovenstaand adres, vóór den 15 dezer maand aan de Synode worden verzonden. — *Kerkeraden* echter behooren bovendien afschrift aan Klassikaal en Provinciaal Bestuur, waaronder zij ressorteren, te zenden.

Wie adres van adhaesie inzendt, wordt verzocht, tot aansporing van anderen, daarvan berigt te doen in het dagblad: de Nederlander.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

1 2 3 4 5 6 7 8 9

MAANDELIJKSCHE leerredenen

AUTHOR

TITLE

Call Number

889
M111ℓ
9-10
1854 95

Digitized by Google